

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BİR ASKERİN ANILARI

General Heinz Guderian

Bir Askerin Anıları
"Erinnerungen Eines Soldaten"

General Heinz Guderan

© Paul Pietsch Verlage GmbH & Co.KG"
ile yapılan anlaşma uyarınca yayınlanmaktadır
©Kastaş Yayınevi -Erendiz Kasnak

ISBN: 9879752822115

TÜRKÇESİ
Korgeneral (E) İhsan Gürkan

Yayınlayan
KASTAŞ YAYINEVİ
Himaye-i Etfal Sok. No: 6
Dr. Orhanbey İş Hanı Cağaloğlu – İstanbul
Yayıncı sertifikası 26878

•
Baskı Tasarım
Erendiz Kasnak

•
Kapak Tasarım
Kürşat Ünsal

•
Baskı & Cilt
Öncel Matbaacılık
Davutpaşa Cad. Güven İş Merkezi
B/Blok No 305- 306
Matbaacı Sertifikası 31218

Bu kitabın bütün hakları saklıdır

General Heinz GUDERIAN

General Guderian, İkinci Dünya Savaşı'nda Hitler Almanyası'nın en yetenekli ve başarılı komutanı olarak askeri tarihin en belirgin kişileri arasında yer almıştır.

Heinz Guderian'ın "*Erinnerungen Eines Soldaten*" 'Bir Askerin Anıları' isimli eseri İkinci Dünya Savaşı'nın en önemli belgesel eserlerinden biri olarak ilgi duyan her aydın için baş yapıttır.

Kitabın basım aşamasında E. Korgeneral İhsan Gürkan'ın 1976 yılı¹ tercümesi esas alınarak; konu içindeki haritaların düzenlenmesi ile bazı kelimelerin güncellenmesine yer verildi.

"Bir Askerin Anıları" isimli eserin basımında destekleri için Sayın E. Tuğgeneral. Erol Uğur'a, ve Patricia Hofmann'a teşekkür ederiz.

Kastaş Yayınevi

¹ Baksan Yayınları 1977

İÇİNDEKİLER

Sir Basil Liddell Hart'ın Önsözü.....	7
Çevirmenin Önsözü (E.Korg. İhsan Gürkan).....	14
Birinci Bölüm: Geçmişim ve Gençliğim.....	25
İkinci Bölüm: Alman Zırhlı Birliklerinin Kurulması.....	27
Üçüncü Bölüm: Gücünün Doruğunda Hitler.....	63
1938 Blomberg-Fritsch Bunalımı, Avusturya'nın Reich'a Katılması.....	63
Südetler Bölgesinin Reich'a Katılması.....	78
Durum Yeniden Kötüleşiyor.....	82
Dördüncü Bölüm: Felâketin Başlangıcı.....	87
Savaşa Sürükleniş.....	87
Polonya Seferi.....	88
İki Sefer Arasındaki Dönem.....	109
Beşinci Bölüm: Batı Seferi.....	114
Seferin Hazırlıkları.....	114
Yarma ve Kanala İlerleme.....	123
Kanal Limanlarının Ele Geçirilmesi.....	143
Hitler'in Olay Yaratan Dur Emri.....	145
İsviçre Sınır Yönünde Yarma Harekâtı.....	150
Ateşkes.....	169
Altıncı Bölüm: 1941 Rusya Seferi.....	175
Sefer Öncesi Durum.....	175
Hazırlıklar.....	181
Başlangıç Harekâtı.....	191
Dinyeper Nehri'nin Geçilmesi.....	207
Smolensk-Elnya-Roslavl Bölgesindeki Muharebeler.....	214
Moskova mı Yoksa Kiev mi?.....	234
Kiev Muharebesi.....	247
Orel ve Bryansk Muharebeleri.....	274
Tula ve Moskova İstikametindeki İleri Harekâtı.....	292
İlk Kez Görevime Son Verilmesi.....	319
Yedinci Bölüm: Yedek Hizmette Geçen Günlerim.....	329
Sekizinci Bölüm: Ocak 1942 ve Şubat 1943 Tarihleri Arasında Zırhlı Birliklerde Kaydedilen gelişmeler.....	334

Dokuzuncu Bölüm:

Zırlı Birliklerde Genel Müfettişliğim	344
Atanma ve ilk eylemlerim	344
Dr. Goerdeler'in Ziyareti	365
Citadel (Hisar) Harekâtı.....	367
1943 Yılı'nın İkinci Yarısındaki Anlaşmazlıklar	379
Karlı Yıl.....	396
Onuncu Bölüm: 20 Temmuz ve Getirdikleri.....	409
Onbirinci Bölüm: Genelkurmay Başkanlığı.....	424
Doğu Cephesindeki Harekât.....	450
Ardenler Genel Taarruzu.....	457
Doğuda Savunma Hazırlıkları.....	458
Rus Genel Taarruzu.....	469
Onikinci Bölüm: Son Çöküş	516
Onüçüncü Bölüm: Üçüncü Reich'in İleri Gelen Kişileri....	522
Hitler.....	522
Parti.....	539
Ulusal Yöneticiler ve Bölge Yöneticileri.....	547
Hitler'in Yakın Çevresi.....	549
Hükümet.....	549
Ondördüncü Bölüm: Alman Genel Kurmayı.....	552
"Bundan Sonra yapılacak iş susmaktır Varolmak, ya da olmamak. İşte sorun budur!"	566
Ek'ler.....	568

ÖNSÖZ

Sir Basil Liddell Hart

Bu kitapta, büyük ölçüde tarih yapmış bir kişi, yeni bir fikir yardımı ile tarihe şekil verişinin ve bunun, önceden tahmin edemediği bir sonuca yol açmasının, kendine göre bir öyküsünü anlatmaktadır. Guderian, çağımızda olayların akışı üzerinde son derece büyük bir etki yapmıştır. Eğer o olmasaydı Hitler, daha savaşın başlarında, taarruzî girişimlerinde erkenden hayal kınklığına uğramış olabilirdi. Zira 1939-40 döneminde Almanya'nın kuvvetleri, genellikle herhangi bir büyük devletin üstesinden gelmeye yeterli değildi. Almanya'nın İkinci Dünya Savaşı'nda zaferle sonuçlanan ilk girişimleri sadece Guderian'ın yarattığı ve eğittiği zırhlı birlikler; keza onun, bu kuvvetleri, üstlerinin ihtiyatlı tutumu kadar Hitler'in endişelerine de bakmaksızın atak güdümü sayesinde olmuştur. Denilebilir ki, Guderian'ın Sedan'da yaptığı yarma ve Manş Denizi istikametinde şimşek gibi ilerlemesi, Fransa Meydan Muharebesi'nin sonucunu tayin etmiştir.

Bir yıl sonra Doğu yönündeki harekât sonucu Rus orduları tam bir çöküntüye uğramak üzere iken üst kademede yeniden beliren duraksama bir gecikmeye ve bu yüzden seferin kışın bastırmasına kadar uzamasına yol açmış ve Ruslara kendilerini derleyip toplama için nefes aldırıştır. Böylece Stalin taze ordular kurmak ve elden çıkanların yerine yeni silâh fabrikaları geliştirmek olanağını kazanmıştır. Rusya'nın gücü giderek artmış, buna karşılık Almanya hiçbir zaman birinci seferdeki kadar güçlü olamamıştır. Hitler'in 1942 girişi, tehlikeli olmakla beraber, bir önceki yıla oranla sınırlı bir girişim olmuştur. Stalingrad'da uğradığı başansızlıktan sonra Alman gücünde kaydedilen gerileme açıkça görülür bir hâl almış, üstelik Amerika'nın savaşa girmesi, kesinlikle Almanya'nın çöküşünü sağlamıştır.

Böylece, Guderian'ın olanak sağladığı zaferler, herhangi bir zafer kazanmamaktan da daha öldürücü olmuştur. Erken açan çiçekler acı meyve vermiştir.

Bizzat kendisi bu acı meyvenin suyunu erkenden tatmıştır. Hitler'in düşüncelerinin tellallığını yapacak yerde, kendini zamanında geri çektiğinden görevine son verilmiştir. Ancak, Almanya'nın duru-

mu vahim bir hâl aldığı zaman yeniden göreve çağırılmış ve artık tamamen umutsuz kalındığı zaman da (Kara Kuvvetleri) Genelkurmay Başkanlığı'na getirilmiştir. Böylece tortu ve posalan tüm acılıklarıyla yutmak akıbetine uğramıştır.

Bununla beraber bir ceza sayılabilecek olan bu sonuç, ortaya atanın da, uygulayıcısının da kendisi olduğu yeni bir fikir yardımıyla tarihe şekil vererek kazandığı tarihsel değeri etkilememektedir. Batının fethi uzun süreli olmamıştır; ama Avrupa'nın şeklini değiştirmiş ve tüm dünyanın geleceğine derin bir etki yapmıştır. Bu hâl açıkça görünmekte ise de sonunun ne olacağını şimdiden söylememize olanak yoktur.

Guderian'ın kitabı, bir uzmanın düşüncelerinin ve bu düşüncelerin nasıl uygulamaya konulduğunun bizzat kendisi tarafından açıklanması yönünden de büyük ilgi uyandırmaktadır. Onun hayal gücü, pek çok uzmaninkinden daha büyük olmasına rağmen bu kuvvet, hemen tümüyle kendi meslekî konularının çizdiği çerçeve içinde kullanılmış; insanın içini yakan bir istek ve arzu, onun dikkatini problemler üzerinde toplamıştır.

Guderian her işini kendi kendine yapmanın bilincine ermiş, kendini tam anlamıyla mesleğine adanmış bir asker ve bir tekniğin geliştirilmesine kendini bağlama biçimiyle de adeta ustaların ustası olmuştur. Bu girişimde meslek hıslanna ve bunun gerektirdiği zarafet ve inceliğe; bu teknik ilerlemenin hizmet edebildiği amaca verdiği kadar değer tanımıştır. Onu anlamak için insanın saf ve temiz bir ustanın kuvvetli duygularını anlayabilmesi şarttır. Bu noktada onun Hitler'e karşı tutumunun doğal bir açıklamasını bulmak olanağı vardır. Bu açıklama kuşkusuz eski gelenekler içinde yetişmiş generallerin çoğuna oranla daha çok onun lehinde bir açıklama olacaktır. Hitler yeni askerî fikirlerle ve özellikle tank fikrine daima ilgi göstermiştir. Bu bakımdan Guderian'ın ona yakınlık duyması doğaldır. Hitler'in, bu devrim yaratan fikri destekleme eğilimidir ki Guderian'ın da onu desteklemesine yol açmıştır. Hitler, Genelkurmayla, kurulu düzenle, keza örf ve adetlerle çatışma halinde olduğu gibi; Guderian da kendi alanında aynı durumdaydı ve böylece Hitler hakkında iyi şeyler düşünmeye daima hazırlıklı bulunuyordu. Bu hâl, Führer ile yakın ilişkiler kurduğu zaman, kendi gözleriyle gördüklerinden sonra onu hayal kınklığına uğratıncaya kadar sürecektir.

Guderian'ın anılarını okuyanlar, onun ve askerlerinin, uğrunda savaştıkları amaç, ya da memleketleri uğrunda mücadele etme görevi hakkında hiçbir zaman kuşku beslemediklerini açıkça görebektedirler. Guderian için, nasıl girmiş olursa olsun, memleketinin savaş halinde ve böylece tehlike karşısında bulunması yeterdi. Görevin yerine getirilmesi hiçbir zaman kuşkuyla bağdaşamazdı. Görevine bağlı bir asker olarak, memleketinin uğrunda savaştığı davanın haklı bir dava olduğunu ve birtakım hayalî fatihlere karşı kendini ve yurdunu savunmakta olduğunu varsayması gerekirdi. Onun, açıkça belli olan bu konudaki varsayımları, Almanya dışında bulunan ve kendi ülkelerinin, Almanya'dan gelen ve karşı durmaları gereken tehlikenin bilincine ermiş olan kişilerini sınırlendirebilir. Ancak, onun varsayımları herhangi bir zamanda, herhangi bir ülkenin askerlerinin çoğunluğunun varsayımlarına benzer, İngiltere ve ABD'nin 19. Yüzyılda, bugün anlaşılması son derece güç nedenlerle girişmiş oldukları savaşlarda komutanlık edenlerin anılarında, vicdan azabı çektikleri hakkında pek az belirti görölmektedir. Guderian'ın söz ve düşüncelerinde belirgin bir biçimde bir Viktoryanizm (tutuculuğu) da göze çarpmaktadır.

Bundan başka, her yerde askerler **"En iyi savunma, taarruzdur"** şeklindeki, her zaman değer taşımış bir ilkeyi kabullenmeye hazırdırlar. Böylece taarruz ile savunma arasındaki ayırımı, saldırı sorunu üzerinde pek az durarak ya da hiç durmadan, birbiriyle değiştirilebilen iki muharebe çeşidi arasındaki taktik farklılıktan başka bir şey saymamak eğilimindedirler. Devletler hukuku alanındaki en büyük uzmanlar, saldırının itiraz kabul etmez bir tanımlamasını yapmayı güç buldukları gibi, saldırgan ruhlu devlet adamları da suçu yabancı düşmanlarının üzerine atmaya daima kolay bulmuşlardır. Vatanseverlik ilkelerine sığınma, en açık bir sorunu karmaşık bir duruma düşürebildiği gibi, memleketine karşı görev uygulanan kuvvetli olan kişileri de kandırmak ve susturmak olanağı bulunabilmektedir. Askerler, uluslararası anlaşmazlıkların ardındaki gerçekleri araştırma konusunda yetiştirilmemişlerdir. Bu nedenle, ortaya çıkan sorunlarla savaştıkları takdirde, kuvvetli bir olasılıkla görevlerini yapamayacak duruma düşmeleri mümkündür. Savaşın incelenmesi ve güdümünde asker filozofa gerek ve yer vardır; ama her işi tüm derinlikleriyle inceleme eğilimi, bu meslekle kolayca bağdaşamamaktadır.

Muharebede bir komutan, pratik bir zorunluluk eseri olarak, elinde yeteri kadar zaman bulunduğu hallerde bile, çok kez enine-

boyuna düşünmeden karar vermek durumundadır. Emredilen harekâtın uzak sonuçları üzerinde düşünme eğilimi -hemen hiç rastlanmayan derecede ayırma gücüne sahip olanlar bir yana bırakılırsa- (Wellington, az rastlanan istisnalardan biriydi) harekâtın felce uğramasıyla sonuçlanabilir. Savaş sınıfları var oldukça, bunların, aldıkları görevleri, yerine getirmek bakımından, düşüncelerini bu görevlerin etkili bir biçimde yerine getirilmesine sahip olan kimselerden meydana gelmeleri esas olarak kalacaktır. **"Onlara düşen, niçin, neden olduğunu araştırmak değil, emredileni yapmak ve ölmektir."** Ordu besleyen hiçbir ulus, denemelerden doğan bu kuralı reddedemez. Askerlerin uğrunda savaştıkları davanın haklı olup olmadığını araştırmaya başladıkları yerde çok geçmeden ordular çöker.

Guderian'ın davranışlarını koyu militarizm belirtileri olarak kınamak belki kolaydır. Fakat onun temel varsayımlarının, askerlik hizmetinin bir zorunluluğu olduğunu kabul etmek daha akılcıca bir iştir. Şimdi bu varsayımlarını bir tarafa atmak ve yaptıkları için özür dilemek gibi bir gösterişte bulunmaması; onun sık sık üstleriyle ve Hitler'le anlaşmazlığa düşmesine yol açan katı ahlâkı, aynı zamanda onu böylesine dinamik bir askerî reformcu ve komutan yapan hırçınlıktan ileri gelmektedir.

Guderian'ın tutumu yüzünden -kırgınlıklarının, kendilerini onun askerî fikirlerinin değerine karşı cephe almaya zorlamasına göz yuman üstlerinin yaptığı gibi- onun anılarını bir kenara atmak isteyen, budalalık etmiş olacaktır. Bu kitap, İkinci Dünya Savaşı'nın Almanlar tarafından bugüne dek yayınlanan en eksiksiz, gerçeklere en uygun ve en aydınlatıcı, kişisel öyküsüdür. Ayrıntıların tarih bakımından değer taşıyan doğruluğu, ortaya konulan görüşlerin kuvveti ve açık kalıplılığı, bunların daha kolay bir şekilde okunup anlaşılmasını sağlamaktadır.

Guderian'ın açış bölümlerinde okuduğumuz, zırhlı birliklerin ve yıldırım savaşı tekniğinin geliştirilmesi sırasında karşılaştığı muhalefet hakkındaki ifşaatı, Alman Genelkurmay'ını uzak görüşlü ve aralıksız olarak gelecek savaşın hazırlıklarında ön almaya gayret eden tek vücut halindeki planıcılar topluluğu olarak tasavvur eden birçok okuyucu için bir sürpriz teşkil edecektir. (Onun açığa vurduğu hususlar, orduların mahiyetini ve tarih boyunca duraklamalarla uzayıp giden gelişimini bilenler için umulmayacak şeyler değildir.)

Guderian'ın 1940 Seferi'nin öyküsü, Sedan Bölgesi'nde Meuse Nehri'ni zorla geçiş harekâtının tehlikeleri ve tereddütlerini ortaya çıkarmakla kalmayıp Kanal kıyıları (Manş Denizi) istikametindeki başarıyı geliştirme harekâtının hızı ve temposunu da belirlemektedir. Kitabı okumak, bu nefes almadan yapılan yarışta Guderian'ın arabasına binmek ve onun zırhlı tümenlerini sevk ve idare etmesini izlemekle birdir. Bana gelince, bu kitap benim için bir hayalin tekrarlanmasıdır. Zira Savaş'tan (İkinci Dünya Savaşı) önceki yıllarda, böyle bir kuvvetin, yeni fikri kavramış olan bir komutan tarafından sevk ve idaresini tasavvur etmiştim. Fakat o zaman bana, bunun gerçeklere uymadığı söylenmişti. Hobart (İngiltere'nin ilk tankçılardan biri olan Tümgeneral Sir Percy Hobart) 1934 yılında Salisbury Ovası'nda yapılan tatbikatta bunun bir gösterisini yaptırdığı zaman, geleneklere bağlı askerler böyle bir yöntemin savaşta işlemeyeceğini iddia etmişlerdi.

Guderian'ın 1941 yılında Rusya'nın derinliklerine doğru yapılan ileri harekât hakkındaki açıklamaları bu istilâ harekâtının bugüne kadar bilinen en ayrıntılı belgelerini teşkil etmektedir. Ayrıntılar tempoyu yavaşlatmak eğilimi gösteriyorsa da onun Alman Komutanlığı içindeki çatışmalar hakkındaki ağa vurmaları çok aydınlatıcıdır. Moskova istikametinde, karda ve çamurda sürdürülen kış taarruzunun korkunç son aşamalarını göstermek için çizdiği tablo, insanı şaşırtacak derecede canlıdır. Daha sonra sıra, kendisinin görevine son verilmesi olayına ve 1943'teki Stalingrad Felâketi'nden sonra zırhlı birlikleri yeniden örgütlendirmek üzere tekrar göreve çağınmasına gelmektedir. Bunu izleyen bölümler ise, müttefiklerin Normandiya Bölgesi'ne yaptıkları çıkarmayı başarısızlığa uğratmak için hazırlanan planların sonuç vermemesi sorununun bazı yönlerini açıklığa kavuşturmaktadır.

Durum umutsuz bir hal alınca, o zamanlar sadece Doğu Cephesi ile meşgul olan ve Hitler'in her şeyi bizzat idare etme isteği yüzünden yetkileri daha da kısıtlanmış bulunan Genelkurmay Başkanlığı makamına getirildi. Yetki kısıtlamaları Guderian'a, olup bitenler üzerinde yeteri kadar etken olmak için pek az olanak sağlamakla beraber, bu atanma savaşın son aşamalarında Hitler'in düşünce ve heyecanlarını yakından izlemek için ona bol bol fırsat kazandırmıştır. Hiçbir şey, çıldırmış bir diktatör ile morali tamamen kırılmış gevresinin dağılması hakkındaki soğukkanlı açıklamalarından daha dramatik olamaz. Guderian, öyküsünü Hitler ve Üçüncü Reich'in öteki belli

başı kişilerinin karakterlerini özetleyen notlarla tamamlamaktadır. Bu bölüm, tüm bölümlerin en ilginç olanıdır.

Bu karakter özetlerinin inceliği ve dengesi dikkate değer niteliktedir. Bu nitelikler, kitapta çok kez açıktan açığa belirtmeyen, ancak onunla tanışmış olanların derhal dikkatlerini çeken bir özelliğine (yani mizahçılığına ve nüktediliğine) çok şey borçlu olabilir. Bu ise çok huzur vericidir. Zira çevresinde bulunanlarda rastlanmayan bir özelliktir.

Guderian'ın yenilgiyi durdurmak için yapabileceği pek az şey olmakla beraber, önceleri oldukça küçük makam ve mevkilerde bulunduğu zaman, uzun süre yaşayacak askerî ününü kurmakla bile, yeterince bir şeyler yapmış sayılmalıdır. Aksiyon adamlarının tarihte işgal ettikleri yeri, çoğunlukla tarihe şekil vermelerinin derecesi belirlemektedir. Guderian'ın başarıları, yani İkinci Dünya Savaşı ve savaş bilimi üzerindeki etkileri, bir asker olarak onu en yukarı düzeye yerleştirmektedir. Bağımsız bir komutanlığın adını kullanmamış olmakla beraber o, zırhlı birliklerin bağımsız kullanılması fikrini son derece tam ve kesin sonucu olarak uygulamış ve böylece hangi ölçü ile değerlendirilirse değerlendirilsin, savaş tarihinde pek eşi bulunmayan zaferleri kazanmıştır.

Onun, tarihin '**büyük komutanları**'nı belirleyen niteliklerin çoğuna sahip olduğu da açıkça bellidir. Derin ve geniş bir görüş, keskin bir gözlem ile çabuk ve emin bir sezginin karışımı, baskın yaratma ve düşmanın dengesini bozma; düşmana derlenip toparlanma şansı tanımayan bir düşünce ve eylem çabukluğu; stratejik ve taktik duygu karışımı; emrindeki askerlerin bağlılığını kazanma ve onlara tüm olanaklarıyla iş yaptıрма gücü... Elde bulunan belirtilerin farklılığı yüzünden klâsik niteliklerin bir diğeri olan şu niteliğe de sahip olup olmadığı kesinlikle bilinmemektedir. Neyin olanaklar dâhilinde bulunduğunu anlama duygusu. Fakat Guderian'da '**olanaksız**'ı olanaklı yapma gibi, ince ve şaşırtıcı bir ustalık olduğu kesindir.

Bu niteliklerin de ötesinde Guderian'da (gerek askerlik alanında ve gerek başka alanlarda dehânın temel özelliğini teşkil eden) yaratıcı hayal gücü duygusu kuvvetliydi. Askerlik sanatının tanınmış ustalarından çoğu, çağlarının bilinen araç ve yöntemlerini kullanmakla yetinmişlerdir. Bunlardan pek azı yeni araç ve yöntemler bulmaya girişmiştir. Silâh alanında görülen gelişmeler '**dışardan**' bir üreticinin, çoğu kez bir sivilin yapıtı olmuştur. Taktik alandaki

gelişmeler ise, çoğunlukla orijinal bir asker-düşünür ve onun yetişen kuşağın ilerici subayları üzerinde giderek nüfuz ve etkisini yaymasından doğmuştur. Yeni buluşların sahipleri ortaya attıkları teorileri ancak ender hallerde uygulama alanına intikal ettirebilmişlerdir. Fakat Guderian bu fırsatı elde etmiştir. Kişiliğinde yaratıcı hayal gücünü dinamik enerji ile birleştirmekle, eline geçen fırsatları kullanmak ve böylece devrim yaratan sonuçlar elde etmek olanağını bulmuştur.

ÇEVİRMENİN ÖNSÖZÜ

*"Bizim tehlikeli yanımız
şudur ki, tüm muharebeleri kazanır
ama sonuncuyu kaybederiz."
General Halder*

General Guderian anılarını 1951 yılında Almanya'da *"Erinnerungen Eines Soldaten"* adı altında yayınlamıştır. Kitabın İngilizcesi ilk kez 1952 yılında Amerika'da ve İngiltere'de *"Panzer Leader"* başlığıyla yayınlanmış; en son İngilizce baskı 1974 yılında yapılmıştır. Emekli Orgeneral Heinz Guderian Bavyera Alpleri'nde Füßen Kenti yakınındaki Schwangau Kasabası'nda 14 Mayıs 1954 günü, çok hareketli ve mücadele ile dolu bir hayata gözlerini yummuştur.

Fuller, Guderian için *"Alman tank generallerinin en yeteneklisi"* deyimini kullanmıştır. Mareşal Von Manstein, onun, *"Alman Zırhlı Birliklerinin kurucusu"* olduğunu yazmıştır.

General Von Mellenthin ise, Guderian'ın başansını Mareşal Rommel'inkiyle birleştirmek suretiyle *"Zırhlı Birlikler taktığımız savaş öncesi yıllarda Guderian tarafından geliştirilmiştir. Ancak Rommel, Guderian'ın ilkelerini tam olarak kavramış ve onları çöl koşullarına uydurmuştur. Bu ilkelerin değeri 18 Kasım 1941 günü başlayan büyük muharebede tümüyle kanıtlanmıştır"* diye yazmıştır. (Burada sözü edilen muharebe, 18-23 Kasım 1941 tarihinde Libya'da cereyan eden Sidi Rezegh Muharebesidir.)

Stalin, Guderian için *"Serüvenci bir general"* demiştir. Liddell Hart'ın izlemelerini ise kitabın başında, kendi önsözünde okumuş bulunuyoruz.

Liddell Hart bir kitabında, Guderian'ın, klâsik yöntemde muharebeler vererek ağır ağır ilerlemek yerine, olanaklar içindeki en büyük hızla Moskova ve Leningrad politik ve ekonomik hedefleri istikametinde ilerleme önerilerinin, bu kez klâsik ekollerden yana çıkan Hitler tarafından kabul edilmemesinin seferin kaybedilmesine yol açtığını yazmıştır.²

² *The German Generals Talk, B.H. Liddell Hart.*

“Bir Askerin Anıları”, zengin bir dizi teşkil eden, Hitler Almanyası’nı inceleyen yapıtlar arasında çok önemli bir yer tutmaktadır. Kanımızca askerler kadar politikacı, diplomat ve Hitler Almanyası ile İkinci Dünya Savaşı’na ilgi duyan her aydın için ilgiyle ve ibretle okunacak bir yapıttır.

Bu kitabın en değerli yönlerinden biri, yazarın politik değerlendirmeleri ve özellikle Nasyonal Sosyalist Almanyası’nı yönetenler hakkındaki gözlemleridir. Guderian’ın Hitler hakkındaki gözlemlerinin çok isabetli ve ilginç olması yanında bu bölüm, 1933-1935 Almanyası için parlak başarılar ve hazin başarısızlıklarla simgelenen bir dönemin tarihinin de çok kısa bir özeti sayılabilir.

Kitabın son bölümlerinin Türkçeleştirilmesi sırasında bir an için gözlerimizi kâğıtlardan kaldırıp Avrupa haritasına baktığımızda görmüşüzdür ki aradan otuz yıl geçmesine rağmen³ Avrupa hâlâ ikiye bölünmüş durumdadır. Yakınlarda Helsinki’de toplanan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı son büyük oturumunda imzalanan belgeyle de bu durum, devletler hukuku yöntemlerine göre tesdi edilmiştir. Böylece Avrupa’nın yansı komünist yönetimi ve Rusya’nın hâkimiyeti altındadır. Öteki yarısına gelince, bunca zenginliklerine rağmen güvenliğini ABD’ne bağlamış bulunmaktadır. Batı Avrupa’nın uygarlık ve özgürlük geleneklerine ve Doğuya oranla çok daha gelişkin toplumlara rağmen hâl böyledir ve böyle kalacağı benzenmektedir. Öyle görünüyor ki, Doğu ile Batı arasındaki politik yumuşama; ekonomik güçlükler ve özellikle sosyal ve politik problemler yüzünden iç cephelerde zayıflama belirtileri gösteren Batıyı daha da zayıflatma eğilimi göstermektedir. Bu durumda asıl ve önemli problem, Batı’nın bir yanda detant, öte yanda kendi sosyo-ekonomik bunalımlarının çizdiği bir kısır döngüye kendini kaptırıp kaptırmaya çağdır.

Yukanda kısaca dokunduğumuz gibi, kitabın son iki bölümü ilgiyle incelenmeye değer. Özellikle oniki yıl ve uzun bir dünya savaşı süresince Almanya’nın kaderini elinde bulunduran Hitler ve çevresi-

³ *Yayıncı Notu*. Kor. Gen. İhsan Gürkan kitabın önsözü açıklamasını kaleme aldığı 1976 yılı; savaşın bitiminden 30 yıl sonra Almanya’nın Doğu ve Batı Almanya olarak ikiye bölündüğü ve daha Berlin duvarının yıkılmadığı tarihtir (1961 yapılış-1989 yıkılış) Elinizdeki 2017 tarihli kitabın basımında aradan geçen nice otuz yıllar geçmiş olmasına rağmen çevirmenin 1976 tarihli ön söz yazısına sadık kaldık.

nin kitapta yansıtılan iç görünümü ibret vericidir. Buna karşılık genelkurmay ve bu örgütün asıl unsuru olan kurmay subayların eğitlimleri, özellikle yaşlı komutan ve kurmayların yenilikler karşısında tutucu tepki göstermelerinin sakıncaları dikkate değer bir biçimde ortaya konulmuştur. Görülüyor ki İkinci Büyük Savaş'ta ilk Alman başarılarının temel nedeni olan Tank-Uçak ikilisinin, tutucuların direnişlerine rağmen geliştirilmesi, strateji ve taktiklerin formüle edilmesi; son olarak bunlara dayanan örgütlenme eğitim ve plân çalışmaları ve Hitler'in yerli-yersiz müdahalelerine rağmen bunlardan iyi sonuçlar alınması, gençlerle birlikte sayılan az olan ileri görüşlü yaşlıların uzak görüşlülüğünün bir sonucudur.

Savaş tarihi niteliği yanında sade ve basit üslûbu ve olayları değerlendirmeye yöntemleri, kitabın değerini arttırdıktan başka, hitap ettiği okuyucu yelpazesini de büyük ölçüde genişletecek niteliktedir. Öte yandan, İkinci Dünya Savaşı'nın yan resmî belgeleri sayılabilecek olan birçok ünlü asker yazarın yayınlanmış anıları arasında Guderian'ın kitabı, kapsadığı politik ve stratejik düşünceler açısından da özel bir yer tutmaktadır.

Guderian'ın askerî görüşlerini birkaç başlık altında toplamak uygun olur:

- a. Genel stratejik ve taktik düşünceler.
- b. Tank ve zırhlı birliklere ilişkin düşünceler.
- c. Nükleer silâhların bu görüşler üzerindeki akla gelen etkileri.

Genel Stratejik ve Taktik Düşünceler:

Aynı kişinin tümen, kolordu, zırhlı grup, ordu, genel müfettişlik ve sonunda (özellikle Hitler'in Kara Kuvvetleri Başkomutanlığı'nı üzerine almasından sonra Alman Silâhlı Kuvvetleri'nin en önemli makamlarından biri haline gelen) Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanlığı, düzeylerinde, olaylara bakışını yansıtmaları, kitabın değerli yanlarından birini teşkil etmektedir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana geçen otuzdan fazla yılda, şimdi caydırma ve tehdit ölçüleri dışında teorik kalmaya mahkûm duruma düşmüş görünen bir *Genel (Nükleer) Savaş*, bir de *Sınırlı ve Bölgesel (klâsik) Savaş* olmak üzere, başlıca iki savaş türü geçerli sayılmak adet olmuştur.⁴ Kuvvetli bir olasılıkla bir genel nükleer

⁴ *Taktik nükleer silâhların kullanıldığı genel nükleer savaştan daha aşağı düzeydeki savaşların merdivenleşerek nükleer genel savaşa dönüşmesi birçok*

savaş beklenmemektedir. Bununla beraber (ister merdivenleşme, ister bir kaza ya da hesapsızlık sonucu olsun) bir nükleer savaş patlak verdiği takdirde, karada en büyük rolü tanklar ve tamamen kapalı zırhlı taşıtlara bindirilmiş çevik birlikler oynayacaktır. Gerilla savaşları hariç, sınırlı ve bölgesel savaşlarda tankın ve zırhlı araçların önemi daha da büyüktür. Fakat bunların tümünün üstünde, iki kritik neden vardır ki bu kitaptaki düşünce ve görüşlere hayati derecede önem kazandırmaktadır:

1- Ekonomik nedenlerle, barışta hazır kuvvetlerin ulusal güvenlik sınırları içinde kalmak kaydıyla asgari ölçü ve düzeyde tutulması zorunluluğu, mevcut birliklerin (taktik doktrin gereğinin de ötesinde) hareket, ateş ve zırh gücü bakımlarından kuvvetli tutulmasını gerektirmektedir.

2- Kitabın büyük bir kısmı Almanların sayıca üstün Rus kuvvetleriyle yaptıkları muharebelerde edindikleri tecrübeleri yansıtmaktadır ki bu nokta çok önemlidir.

Guderian'ın öyküsü, Almanların bu savaşın çeşitli cephelerinde arazinin ve yüksek olan hareket kabiliyetlerinin ve özellikle yüksek standartlı eğitimlerinin sağladığı olanaklardan yararlanarak başardıkları ve yakın tarihin en güzel manevra örnekleri olarak savaş tarihine geçecek olan kesin sonuçta imha muharebelerini, güzel bir biçimde anlatmasıyla kendine özgü bir değer kazanmaktadır.

Alman kolordu, hatta ordu komutanlarının zamanlarının büyük kısmını ileri hatlarda, muharebe eden birliklerin yanında geçirdikleri; böylece durumu olduğu gibi yaşadıkları; kritik bölgelerde ve kritik durumlarda komutanlık kişiliklerini ortaya koymak suretiyle muharebenin gidişi üzerinde etkili olmak ilkesini tam anlamıyla uyguladıkları bu kitapta en güzel örnekleriyle görülmektedir.

General Guderian'ın çok önemli saydığımız gözlemlerinden biri, bir generalin teknik bilgi sahibi olmasının taşıdığı önemdir. Bu sorun, günümüzde, bilinen nedenlerle çok daha fazla önem kazanmıştır. Pek fazla ileri gitmeksizin denilebilir ki, bugün, generalleri ve amiralleri teknik nosyondan yoksun olan silâhlı kuvvetlerin çağdaş düzeye yükselmeleri olanağı yoktur. Bu yargıda insafsızlık aramak en azından, değil uzağı, hatta bu günün gereklerini bilmemek sayılır.

çevrede genel görüş olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle işimizi yalın bir düzeyde tutmak, fazla karıştırmamak için bu yolu seçtik.

Guderian'ın askerlik felsefesini kabul eden ve onayan Liddell Hart gibi dünya çapında bir stratejist, düşünür, tarihçinin bu kitabın önsözünde ileri sürdüğü bazı fikirleri günümüzün anlayışıyla bağdaştırmak güç görülebilir. Bundan başka, tankın ve zırhlı birliklerin olanaqları, teknik ve taktik nitelikleri ve kullanma yöntemlerinde sağlanan bazı yenilikler de hatıra gelebilir. Ama bütün bunlara rağmen diyebiliriz ki şu satırların yazıldığı 1976 yılında temelde çok şey değişmiş değildir.

Yarmadan sonra derinlikte hızla ilerleme ve stratejik hedefleri ele geçirme alternatifi ile, küçük kuşatmalarla düşman gruplarını taktik alanda imha ede ede derinlikte ilerleme alternatifi arasındaki tartışma bu kitap dışında da tartışma konusu olmuştur. İngiliz Generali Martell "*Zırhlı Birliklerimiz*" adıyla dilimize çevrilmiş olan kitabında bu konuda ilginç gözlemlerde bulunmuştur. Bu konuda son sözü söylemiş olmaksızın diyebiliriz ki, hedefler uzak, elde güçlü çevik kuvvetler ve kuvvetli hava desteği bulunduğu takdirde birinci alternatif, gerek nükleer, gerek klâsik koşullar altında daha uygun görülebilir.

Savunmada geri mevzilerin ve çevik ihtiyatların hazırlanması ve zamanında kuvvetlerin düşmana kaptırılmadan bu mevzilere üst komutanlıkların kararlarıyla çekilmesi; yeterli kuvvetler toplanmadan taarruza girilmemesi; Batı Cephesi'nde muhtemel çıkarma yerlerinin saptanması ve çevik ihtiyatların yerleri... gibi konulardaki düşünceler ilgi çekicidir ve tartışmaları davet eder niteliktedir.

Kitapta EK olarak verilen örnekler bundan (1976), otuz-beş yıl önce Alman Ordusu'nda uygulanan taktiğin (yukarıda ve bundan sonra belirtilen farklı hususlar hariç) ve emir tekniğinin bugünkünden pek az değişik olduğunu göstermektedir. Direktif ve emirlerin, bugünün koşulları altında kullanılabilecek durumda, üstelik günümüzde moda olan kişilerden daha kısa ve öz olmaları dikkati çekmektedir. Almanların durum tartışması, plan ve emir metodolojisinin kişilerden ziyade, asıl ve esas olanı, az ve öz biçimde kâğıda dökme ilkesine bağlı kaldıkları söylenebilir. Mareşal Eric von Manstein'ın Kara Kuvvetlerimizce "*Kaybedilen Zaferler*" adıyla yayınlanan "Verlorene Siege" adlı kitabındaki örnekler de bu yargımızı kanıtlamaktadır. Kitapta, ayrıca, Alman kurmay subaylarının üstün yetişme standardı ve komutanların duruma hâkim olmaları başlıca nedenleri olarak güzel örneklerle okuyanın dikkatine sunulmaktadır.

Tank ve Zırhlı Birliklere İlişkin Düşünceler:

Bu kitapta anlatılan oluşum çerçevesinde bir kez daha geriye baktığımızda görüyoruz ki, Almanlar Birinci Büyük Savaş'ta tankçılık bakımından müttefiklerin çok gerisinde kalmış, üstelik tankın değerini kavramakta da gecikmiş bulunuyorlardı. Versailles Antlaşması, Almanların tank yapmalarını yasakladığından savaştan sonra da bu alandaki çalışmaları sınırlı kalmıştı. İki büyük savaş arası dönemde, öyküsünü bu kitapta okuduğumuz gelişim ise hemen tümüyle Guderian'ın yapıtıdır. İşte, üst kademede birçok muarızları olan, buna karşılık alt kademelerde askerlerin daha çok sevgisini kazanan bu Prusyalı subayın, Dünya ölçüsünde değer kazanmasının nedenini daha çok burada aramak gerektir.

İkinci tarih sorunu da şudur:

Bilindiği gibi, tank ilk kez 1916 yılında ve bir bakıma eski çağların zırhlı süvarisinin yerini almak üzere ortaya konulmuştur. Ancak bu ilkel tankın oynadığı rol, taarruzda piyadeyi destekleyen bir makinelî tüfek platformu olmaktan ileri gidememiştir. Ertesi yıl, Cambrai'de tankların darbe etkisi, yani tankın düşman ateşine rağmen düşmanın üzerine yürüme, engelleri aşma ve düşman mevziini çiğneme niteliğinden doğan psikolojik etki, açıkça anlaşılmıştır. 1918 yılında cereyan etmiş olan Amiens muharebesinde ise tanklar Alman savunma mevzilerine girdikten sonra derinliklere doğru daldırılmışlardır. Ancak, süvari, piyade ve topçu onlara ayak uyduramadığından ele geçirilen arazinin işgali ve elde tutulması sağlanamamıştır. Birinci Büyük Savaş bu durumda sona ermiştir. Bu problem nihayet 1938 yılında İspanya İç Savaşı'nda çözümlenebilmiştir. Burada topçunun rolünü uçak almış ve piyade kamyonlara bindirilmiştir. Bu aşamada "*Zırhlı tümen fikri*" güdenmiş ve tankın darbe etkisi kesinleşmiştir.

Guderian'ın gayet güzel anlattığı gibi, 1918'de geliştirilmesine başlanan ve iki büyük savaş arasındaki dönemde yapılan çalışmalara esaslan saptanan ve İspanya iç savaşında da ön uygulamaları görülen tanklarla yapılan yıldırım savaşı taarruzu yöntemi Polonya Seferi'nde uygulanmıştır. Böylece, tankların derinlikten beslenen toplu bir düzende, adeta Roma'nın zırhlı falanksı biçiminde, düşman hatları üzerine yürümesi, engelleri aşması, topçu mevzilerine kadar hızla ilerleyerek topçuyu çiğnemesi suretiyle savunmayı, yıkması

taktiği 1940 yılında Fransa'da ve 1941'de Doğu Cephesi'nde, bazı değişikliklerle, uygulanmıştır.

Stalingrad Muharebesi döneminde derinliğine savunma ve çok büyük sayılarda tanksavar topu kullanılması karşısında tank birliklerinin toplu ve sıkışık düzenlerde yaptıkları taarruzların çok zayıflatılması, durumu yeniden değiştirmiştir. Taarruzu (tankların desteğinde) piyadenin yapması ve zırhlı ve mekanize birliklerin büyük kısımlarıyla başandan faydalanma, yani başanyı geliştirme amacıyla kullanılmak üzere geride hazır tutulması taktik ilkesi bu dönemde saptanmıştır.

Tank projelerinin hazırlanmasında gözetilmesi gereken çeşitli sınırlayıcı veriler kitapta herkesin anlayacağı bir biçimde incelenmiştir. Bilindiği gibi bu konuda temel ihtiyaçların öncelik sırası çok önemlidir. Guderian'ın öncülük ettiği ve Hitler'in de genellikle ilke olarak kabullendiği öncelik sırası "Silah – Hareket Kabiliyeti–Zırh Koruması"dır. Guderian bunu şu sözlerle dile getirmiştir: *"İlkin olanaklar derecesinde güçlü bir ana silâh sistemi; ikinci olarak büyük bir hız ve son olarak da kalın bir zırh..."* Çok ilginçtir ki, 1970'lerde geçerli bulunan Fransız ve Alman görüşü de bunun aynıdır. İngiliz görüşü ise "Silah – Zırh Koruması – Hareket Kabiliyeti" biçimindedir. Amerikan görüşü daha çok İngiliz görüşüne yakındır. Rus tanklarının bilinen özelliklerinin incelenmesi bazen birinci, bazen ikinci görüşün esnek bir biçimde esas tutulduğunu hatıra getirmektedir. En yeni Leopard (Alman) ve AMX-30 (Fransız) tankları birinci görüşün ve İngiliz Chieftain tanklarıysa ikinci görüşün tipik örnekleridir ve bunlar şimdilik dünyanın en iyi tanklarıdır.

Kitapta, piyade tümenlerinde tanka gerek olmadığı yolunda bir ifadeye rastlanmıştır. İkinci Dünya Savaşı koşulları altında ve daha çok, tank yapımı olanaklarını tamamen zırhlı tümenlere tahsis etme heyecanı içinde söylenmiş olduğu sanılan bu söz bugün geçerli değildir. Gerek karşı taarruz, gerek tanksavar savunmasına hareketli bir derinlik verme ve gerekse çıkarma ve hava indirmelerine karşı tanka ihtiyaç bulunduğundan ve esasen eldeki tüm tümenleri zırhlı tümen yapamayacağımıza göre piyade tümenlerine de tank verilmesi gerekmektedir.

1973 Arap-İsrail Savaşı, bir kez daha göstermiştir ki, günümüzün, Guderian'ın gününde bulunmayan çok çeşitli ve etkili uçaksavar ve tanksavar silâhları karşısında uçak ve tankın artık değerlerini

yitirdiği yolundaki iddialar tamamen yersizdir. Yeterli nitelikte oldukları, dengeli bir örgütlenme içinde ve esnek bir yöntemle kullanıldıkları takdirde uçak ve tank geleceğin savaşlarının kesin sonuç silâhları olmakla devam edeceklerdir.

Guderian'ın anılarında açıkça belirtilmemekle beraber, 1940 Fransa Seferi başında cereyan eden ve seferin sonucunu hazırlayan Sedan Muharebesi zırhlı birlik taktiği açısından bir dönüm noktası sayılmaktadır. O zamana kadar piyade ve tank birlikleri birlikte ve sıkı işbirliği halinde muharebe etmekle beraber karma muharebe grupları kurulması usulden değildi. Daha doğrusu tankın piyade emrine verilmeyip tank tugayının piyadenin başansını kolaylaştırmak için topluca kullanılması esas tutulmaktaydı. Ama, uygulamada (mesela Meuse geçişi sırasında) görülmüştür ki, piyade birliklerinde emre verilmiş tank bulunmaması piyadenin zor durumlara düşmesine yol açmıştır. Bu konuda alınan dersler, zamanında değerlendirilmiş ve Sedan'dan sonra tank ve piyadenin *Kampfgruppen* adı verilen muharebe grupları, görev kuvvetleri ve timler halinde örgütlenmesi ve bunlara gerekli öteki destek silâhlarının da katılması ilke olarak kabul edilmiştir. 'Panzer Battles' adlı çok değerli bir kitabın yazarı olan Alman Generali von Mellenthin, bunun savaş kadar eski olan bir ilkenin, yani tüm sınıf ve silâhların aynı zamanda, aynı yerde toplanması ilkesinin sağlanmasından başka bir şey olmadığını belirtmiştir.

Bu kitabın, Mareşal Rommel'in anıları ve von Mellenthin'in kitabı ve ötekilerle birlikte bize öğrettiği en önemli derslerden biri de, kundağı motorlu topçunun kullanılmasına ilişkin teorik düşünceler ve bunları destekleyen muharebe örnekleridir. Kundağı motorlu topçunun çekili topçudan farklı olarak hareketli bir biçimde kullanılması, tanklara refakat etmesi ve düşman tankları karşısında, tanksavar toplarıyla birlikte kademeli bir tanksavar perdesi teşkil edecek ve böylece dost tankların, yıpratılan düşman tanklarının yanına ve gerisine taarruz etmesine olanak hazırlayacak biçimde kullanılması, İkinci Büyük Savaş'ta ilkin Almanların uyguladığı bir taktiktir. İngilizler bunu Libya'da Almanlardan öğrenmişlerdir. Yine Almanlardan bu derse öğrenen Ruslar da kundağı motorlu topçuya o zamanlardan beri büyük önem vermektedirler. Tankça üstün bir düşmana karşı savunmada bu sorun hayati bir önem kazanmaktadır. (Konuyu fazla dağıtmamak için, çap, mermi tipi ve zırh delici etkiler problemlerine girilmemiştir.)

Alman zırhlı birliklerinin, özellikle savaşın ilk yıllarındaki başarıları, tanklarla sıkı işbirliği yapan Alman tanksavar toplarının üstün niteliği ve iyi kullanılması; birlikte kullanılan sınıf ve silâhlar arasında sıkı işbirliği ilkesi ve son olarak etkili bir tank taktiği... gibi faktörlere dayanmaktadır. Polonya'da, Fransa'da, Libya'da ve Rusya'da bu böyle olmuştur. Mesela, düşmanları tanksavar topunu bir savunma silâhı gibi kullanırken Almanlar bu silâhları bataryalar halinde tanklarla beraber muharebe edecek biçimde ve kundağı motorlu topçunun yakın desteği altında kullanmasını becermişlerdir. Ama şu da bir gerçektir ki İngilizler ve Ruslar, birbiri ardından Almanlara yenilme ve ağır kayıplar verme pahasına bu taktik incelikleri öğrenmiş ve Napolyon'un ince hesaplara dayanan manevralarını öğrenerek sonunda onu yenen düşmanları (Ya da bizim babadan kalma serbest güreş tekniğimizi öğrenen, üstelik bunları bilimsel yöntemlerle geliştiren rakiplerimiz gibi) onları yenecek duruma geldiler. Kuşkusuz burada sayıca üstünlüğün de büyük rolü olmuştur. Bu arada bir noktaya daha kısaca dokunalım. Kitapta geçen hücum topu terimi okuyucuların dikkatinden kaçmamış olacaktır. Almanların *Sturmgeschütz* adını verdikleri bu kundağı motorlu top birinci derecede piyadeye yakın destek sağlamak üzere yapılmış olmakla beraber tankların desteğinde, hatta tanksavar görevinde kullanılabilir, genellikle üst kısmı da kapalı, makineli tüfek ve sis atıcıları da bulunan bir silâh olarak tanımlanabilir. Almanlar 1941 yılından itibaren çok sayıda hücum topu yapmış ve kullanmışlardır. Ruslar da bu yolu izlemişlerdir. Ancak günümüzde, tek tip muharebe tankı ve (çap ve namlu uzunluğu hariç) tek tip kundağı motorlu topa gidilmektedir.

Nükleer Silâhlara İlişkin Düşünceler:

Kitap 1949 yılında yazılmış olmakla beraber dayandığı malzeme 1945 yılında ve daha önce derlenmiştir. Liddell Hart bile önsözdeki görüşlerini yazdıktan sonra dünyada çok şey olmuştur. Bu bakımdan nükleer silâhların kitapta ileri sürülen görüşler üzerindeki etkisini düşünmek gereklidir. Şurası bir gerçektir ki nükleer silâhlar tankın ve zırhlı ve mekanize birliklerin değerini azaltmamış, tersine arttırmıştır. Zırhın serpinti ve radyasyona karşı belirli bir koruma sağlaması; keza zırhlı ve mekanize birliklerin yollar dışında hareket kabiliyetleri yüksek olduğundan çabuklukla dağılıp yeniden toplanabilmeleri bu yargının temel nedenleridir. Bu bakımdan, gerek nükleer ve gerek klâsik strateji yönünden, özellikle arazisi büyük, birden fazla cephe teşkil edilebilecek, çıkarma ve hava indirmelerine uygun böl-

geleri çok olan ülkelerde zırhlı ve mekanize birliklerin önemi hayati derecededir. Tankın yerini bir başka silâh alıncaya dek de öyle kalacaktır. Ancak tankın çok pahalı bir silâh olması (Chieftain İngiliz, MBT-70 Amerikan, Alman Leopard tankı) gereği kadar tankı bulunmayan orduların, bazı tedbirler almalarnı zorunlu kılıyor. Burası yeri olmamakla beraber parmak basılan bir hayati problemin ağıta bırakılmaması için bu tedbirler arasında, tanksavar savunmasını güçlendirmek, kundağı motorlu topçunun etkenliğini arttırmak, tank engellerine daha çok önem vermek, kara-hava işbirliği sistemini geliştirmek... gibi taktik ve teknik tedbirlerin bulunduğunu söyleyebiliriz.

Sayın okuyucularımıza sunmak istediğimiz son sözümüz şudur:

"Tekerlekler çamura battıktan sonra yol gösteren çok olur" Türk atasözüne bakılırsa, aslında bizim burada yazdığımız düşünce ve görüşlere yer olmamak gerekir. Fakat, geniş bir okuyucu kitlesine hitap eden değerli yazarn kişiliğinin, gerek savaş sırasında ve gerek savaş sonunda yargıç önünde ve cezaevinde maddi-manevi zorluklarla geçen uzunca bir dönemde kitap haline koyduğu anıların bazı noktalarının açıklamaya gerek göstermesi bizi, ilkin bir çok dipnotu yapmaya, sonra da bu satırlar yazmaya sevk etmiştir. Böylece kitabın askerler kadar siviller için de anlaşılır bir duruma getirildiğini sanıyoruz. Takdir sizlerindir.

Almanya'nın ve Avrupa'nın, hatta bir ölçüde dünyanın başını derde sokan Hitler ve hempalanna gelince, bunlar için asıl hükmü tarih vermekle beraber, Bismarck'ın şu sözünü tekrarlamakla yetineceğiz:

"Güvenle ne kadar ileri gidebileceğini insana tarih öğretir."

Hitler ve yakınlarının tarihten gerekli dersi almamaları, kendilerine, Alman ulusuna ve dünyaya pahalıya mâl olmuştur.

*İhsan Gürkan
Korgeneral
İstanbul – 19.10.1976*

Birinci Bölüm

GEÇMİŞİM VE GENÇLİĞİM

Gün ışığını ilk kez görüşüm, 1888 yılı Haziranının onyedinci. Pazar sabahı, Vistül Nehri üzerindeki Kulm Kenti'nde olmuştur. O zamanlar 2'nci Pomeranya Avcı Taburu'nda Kıdemli Teğmen olan babam Friedrich Guderian, 3 Ağustos 1858 günü Tuchel'in Gross-Klonia Kenti'nde dünyaya gelmişti. Kızlık adı Clara Kirchhoff olan annem ise 26 Şubat 1865'te Kulm Bölgesi'ndeki Niemczyk'te doğmuştu. Gerek baba ve gerek ana tarafından büyükbabaları toprak sahibi soylu kişilerdi. Ailemin geçmişi hakkında öğrendiğim kadarıyla, tüm ataları ya toprak sahibiydiler ya da Warthegau'da, Doğu veya Batı Prusya'da avukatlık yaparlardı. Babam, akrabamız içinde biricik muvazzaf subaydı.

2 Ekim 1890 günü erkek kardeşim Fritz doğdu.

1891 yılında babamın askerî görevi, onu Alzas'ın Colmar Kenti'ne götürdü ve bu nedenle ben, altı yaşımdan itibaren, babamın 1900 yılında Lorraine Bölgesi'ndeki Saint-Avold'e atanmasına kadar orada okula devam ettim. Ancak Saint-Avold bir liseye sahip olmanın övüncünü tadacak kadar büyük bir kent olmadığından babam ve annem bizi uzağa, bir yatılı okula göndermek zorunda kaldılar. Babamın sınırlı olanakları ve iki oğlunun da subay olmak isteği, onu, öğrenimimizin kalanı için bir aday okulunu seçmeye zorluyordu. Böylece kardeşim ile 1 Nisan 1901 günü Baden'deki Karlsruhe Aday Okulu'na gönderildik. Ben 1 Nisan 1903 gününe kadar burada kaldım ve aynı gün Berlin yakınındaki Gross-Lichterfelde'de bulunan Baş Aday Okulu'na aktarıldım. Kardeşim de iki yıl sonra oraya geldi. 1907 Şubatında "**Reifeprüfung**" denilen bitirme sınavını verdim. Bu yetişme yıllarındaki öğretmen ve öğretmenlerimi derin bir şükran ve saygı dolu heyecan duyguları ile anıyorum. Aday sınırlarındaki öğrenimimiz, kuşkusuz askerî bir sadelik ve basitlik koşulları altında sürdürülmüştür. Bununla beraber, bu eğitim ve öğretim şefkat ve adalet ilkeleri üzerine kurulmuştu. Derslerimiz zamanın sivil liseleri olan "Realgymnasium"lardaki öğretim esasına göre düzenlenmişti. Böylece çağdaş diller, matematik ve tarihe ağırlık verilmekteydi. Bu

ise meslek yaşamına iyi bir biçimde hazırlanma olanağı sağladığı gibi, adayların eriştiği standartlar da hiçbir zaman benzeri sivil kurumlardakilerin altına düşmüyordu.

1907 Şubatında Harp Okulu Stajyeri olarak, babamın 1908 yılına kadar komuta ettiği, Lorraine'nin Bitche Kenti'nde bulunan 10'ncu Hanover Avcı Taburu'na gönderildim. Bu iyi bir şans eseri idi. Zira Aday Okulları'nda geçen altı yıllık bir ayrılıktan sonra, baba ve annemin evlerinde yaşamının zevkini tadabilecektim. 1907 Nisanından Aralık ayına kadar Metz Harp Okulu'na devam ettikten sonra 27 Ocak 1908 günü, 22 Haziran 1906 tarihinden geçerli olarak, teğmen nasbedildim. Bu tarihten Birinci Dünya Savaşı başlangıcına kadar bir genç subayın mutlu yaşamını sürdürdüm.

1 Ekim 1909 tarihinde Avcı Taburumuz esas konuş yeri olan Hanover'e intikal etti ve Harz Dağları Bölgesi'nde bulunan Goslar'da garnizon görevi aldı. Orada bulunduğum sırada sevgili eşim Margarete Goerne ile nişanlandım. 1 Ekim 1913 günü evlendik. Eşim, olaylarla dolu ve hiçbir zaman kolay olmayan meslek yaşamım boyunca tatlı ve acı her şeyi benimle paylaşan, gerçek bir hayat arkadaşı olmuştur.

Aziz babam, Mayıs'ta geçirmek zorunda kaldığı ve askerlikten ayrılmasını zorunlu kılan ciddi bir ameliyat sonucu, Savaş'ın (Birinci Dünya Savaşı) başlarında vefat etti. Onun ölümüyle askerlik ve insanlık yönlerinden bir fazilet örneği olarak gördüğüm bir insanı kaybetmiş oldum. Annem, babamın ölümünden sonra onaltı yıl yaşadı. O da, şefkat ve sevgi dolu bir yaşamın sonunda, 1931 Mart'ında hayata veda etti.

1918 yılında ateşkes imzalandığı zaman doğuda, ilkin Silezya'da ve daha sonra Baltık Devletleri'nde sınır koruma görevlerinde bulundum. Bu kitabın sonunda, kişisel yaşamıma ilişkin bazı bilgilerle, çeşitli askerî görevlerimi gösteren ayrıntılı bir liste bulunacaktır. Burada görüleceği gibi, 1922'ye kadar meslek yaşamım kıta ve karargâh görevlerinin birinden diğerine atlamak suretiyle geçmiştir. Bir piyade subayı olarak yetiştirilmiş olmama rağmen, Koblenz'deki 3'ncü Telgraf Taburu emrinde geçen bir süre ve Birinci Dünya Savaş'ının ilk aylarında telsiz cihazlarıyla ilgili yerlerde görev almam, bana muhaberecilik meseleleri hakkında bir miktar bilgi edinme olanağı sağlamış ve bunun, yıllar sonra yeni bir sınıf kurma işiyle uğraştığım zaman, bana çok yararı dokunmuştur.

İkinci Bölüm

ALMAN ZIRHLI BİRLİKLERİNİN KURULMASI

İki savaş arasındaki dönemde asıl uğraşım Alman zırhlı birliklerinin kurulmasıyla ilgili olmuştur. Esasında bir avcı (hafif piyade) subayı olmam ve teknik öğrenim yapmamış bulunmamla beraber, motorlaşma problemine derin bir şekilde bulaşmak benim kaderim olmuştur.

1919 Sonbaharında Baltık'tan döndükten sonra, kısa bir süre için Hanover'deki 10'ncu Reichswehr Tugayı'nda görevlendirildim. 1920 yılının Ocak ayında Goslar'daki eski Avcı Taburu'unda bana bir bölük komutanlığı görevi verildi. Bu sıralarda, 1920 Ocak ayına kadar çalıştığım kurmay görevine dönmeyi düşünmüyordum. Çünkü, her şeyden önce Baltık'tan ayrılışım mutduluk koşulları içinde olmamıştı. İkincisi, 100.000 kişilik ordumuzun küçük olması, çabuk yükselmeyi çok uzak bir olasılık haline sokmuş bulunuyordu. Bu nedenle, derin saygı beslediğim Alay Komutanım Albay von Amsberg'in, 1921 Sonbaharında kurmay görevine dönmeyi arzu edip etmediğimi sorması, benim için bir sürpriz oldu. Kendisine olumlu karşılık verdim. Bununla beraber, uzun bir süre bu konuda hiçbir haber alamadım. Nihayet 1922 yılının Ocak ayında Yarbay Joachim von Stülpnagel, Berlin'den, Savunma Bakanlığı Kara Kuvvetleri Komutanlığı'ndan telefon ederek Münih'e gidip göreve başlamayışımın nedenini sordu. Müfettiş General von Tschischwitz'in kendi karargâhına bir kurmay subayın atanması isteği üzerine, benim Ulaştırma Birlikleri Müfettişliği emrine verildiğimi, böylece ondan öğrenmiş oldum. Naklim, 1 Nisan'da işe başlamak üzere yapılacaktı. Ancak görevime katılmadan bir süre ulaştırma birliklerinde kıta stajı yapmam uygun görülmüştü. Bu nedenle vakit geçirmeksizin Münih'teki 7'nci (Bavyera) Motorlu Ulaştırma Taburu emrine verildim. Yeni görevime derhal katılmam gerekiyordu.

Yeni işimin verdiği esenlik duyguları içinde yola çıktım. Ve Münih'te Tabur Komutanı Binbaşı Lutz'u makamında ziyaret ettim. Bunu izleyen yıllarda, büyük saygı duyduğum, üstelik bana karşı

daima en büyük yardımcı ve müşfik bir büyüğüm olarak davranmış olan bu subayla yakın işbirliği halinde çalışmam gerekecekti. Görevim Münih'te idi ve eski bir hava subayı olan ve daha sonra yeniden uçuculuğa dönecek olan Wimmer'in komutasındaki Birinci Bölük'e verilmiştim. Birliğe katılışmada Binbaşı Lutz, ileride Bakanlık'ta, motorlu ulaştırma birliklerinin teşkilât ve kullanılmasıyla ilgili bir görevde çalışacağımı bana anlattı. Münih'teki stajım, esas itibarıyla bu göreve hazırlanmamı hedef tutuyordu. Binbaşı Lutz ve Yüzbaşı Wimmer kendi sınıfları hakkında bana bir şeyler öğretmek için canla-başla çalıştılar ve ben de pek çok şey öğrendim.

1 Nisan 1922 günü Berlin'de yeni kurmay görevim hakkında talimat almak üzere büyük bir hevesle General von Tschischwitz'i makamında ziyaret ettim. General, başlangıçta bana görev olarak motorlu ulaştırma birliklerinin kullanılması konusunu vermeyi düşündüğünü anlattı. Fakat arada geçen süre içinde Kurmay Başkanı Binbaşı Petter bunun tersi yönde bir emir vermiş bulunuyordu. Buna göre motorlu araç tamirhaneleri, akaryakıt depoları, inşaat işleri ve teknik kişilerle beraber çalışma görevleriyle meşgul olacaktım. Görevlerim, sonunda, yol ve öteki ulaştırma kolaylıklarıyla ilgili işleri de içine alacaktı. Bunu duyunca hayret ettim ve generale, böylesine teknik bir göreve hazırlıklı bulunmadığımı ve bakanlıkta görev almak için bu konularda yeterli uzmanlık bilgilerine sahip olduğumu sanmadığımı arz ettim. General von Tschischwitz ilkin Binbaşı Lutz'un bana söylediğine uygun bir yerde görevlendirmeyi düşündüğünü ifade etti. Ancak, Kurmay Başkanı, Generale, Prusya Krallığı Savaş Bakanlığı zamanından kalma ve bir yığın düzeltme ve değişiklik "Ek"lerini kapsayan 1873 tarihli bir "Devamlı Talimat"ı göstermiş ve bu belge gereğince karargâh subaylarının görev yerlerinin Müfettiş Generale değil, Kurmay Başkanına düştüğünü beyan etmişti. Müfettiş General bu nedenle Kurmay Başkanının verdiği emri değiştiremeyeceğinden ötürü üzgün olduğunu belirterek, kendisinin tasarladığı etütere katılmam için elinden geleni yapacağını da söyledi. Bunun üzerine, Avcı Bölüğü'ne geri çevrilmem için başvurdum, fakat isteğim reddedildi.

İşte böylece kendimi birdenbire, yolumu bulmak için gayret göstermem gereken teknik bir kariyer içinde buldum. Selefim, işlem görecektir kâğıtlar sepetindeki birkaç belgeden başka söylemeye değer bir şey bırakmamıştı. Bu nedenle biricik desteğim, hangi dosyada neler bulunduğunu ve işimizin nasıl yürütüldüğünü bilen ve bana

yardım için ellerinden geleni yapan birkaç yaşlı bakanlık memuru oldu. Ancak bu işim, kuşkusuz çok öğreticiydi ve bu büroda öğrendiklerim, sonraları bana çok yararlı olmuştur. Bununla beraber bu işin başlıca değeri General von Tschischwitz'ın, motorlu araçlarla kıta intikali hakkında yaptırdığı bir etüde dayanıyordu. Daha önce Harz Bölgesi'nde yapılan küçük bir tatbikata dayanan bu etüdün bir sonucu olarak ilk kez motorlu birliklerin kullanılma olanaklarının farkına vardım. Dolayısıyla bu konuda kendi kişisel fikirlerimi hazırlama zorunluluğunu duydum. General von Tschischwitz son derece eleştireci bir amirdi. En basit hataları görür, dikkat ve doğruluğa çok önem verirdi. Onun yanında çalışmak benim için iyi bir eğitim olmuştur.

Birinci Dünya Savaşı'nda motorlu araçlarla kıtaların taşınmasının pek çok örnekleri görülmüştü. Bu tür kıta intikalleri daima, oldukça kararlı bir cephe hattı gerisinde yapılmış; hiçbir zaman hareket savaşı içinde ve doğrudan doğruya düşman karşısında uygulanmamıştı. Hâlbuki şimdi Almanya savunmasızdı ve bu bakımdan herhangi bir yeni savaşın, sabit cepheler gerisinde sürdürülecek mevzi muharebesi biçiminde başlaması olanaksız görünüyordu. Bir savaş halinde oynak savunmaya dayanmamız gerekiyordu. Hareket savaşında motorlu birliklerin intikalleri problemi, çok geçmeden bu intikalin nasıl korunacağı sorununu ortaya çıkardı. Bu koruma ancak zırhlı araçlarla yapılabilirdi. Bu nedenle zırhlı araçlarla yapılan deneyler üzerinde bilgi edinebileceğim örnekleri araştırmaya giriştim. Bu uğraş beni, o sıralarda, Alman zırhlı araçlarının çok sınırlı olarak kullanılmasına karşılık, bununla kıyaslanamayacak kadar büyük düşman tank kuvvetlerinin kullanılması üzerinde bilgi toplamakla meşgul olan Üsteğmen Volkheim ile bir araya getirdi. Bu subay konu ile ilgili bazı literatürü bana verdi. Bunlar teori yönünden zayıf olmakla beraber bana üzerinde çalışılacak malzeme sağlamıştır. İngiliz ve Fransızların bu alandaki tecrübeleri çok daha fazlaydı ve bu konularda çok daha fazla şey yazmışlardı. Onların kitaplarını ele geçirdim ve onlardan pek çok şey öğrendim.

İlgimi çeken ve bana üzerinde düşünmek için malzeme olan, özellikle Fuller, Liddell Hart ve Martell gibi İngilizlerin kitapları ve yazılarıyla. Bu uzak görüşlü askerler daha o zamanlarda tankın bir piyade destek silâhından çok daha fazla bir şey olduğunu kanıtlamaya çalışıyorlardı. Onlar, tankı, çağımızın giderek artan motorlaş-

ma akımının ışığında değerlendiriyor ve böylece en büyük ölçüde yeni bir savaş yönteminin öncüleri oluyorlardı.

Onlardan, tankın Cambrai Savaşı'nda yapıldığı gibi, kitle halinde kullanılmasını öğrendim. Bundan başka, zırhlı birliklerin uzun mesafeli darbelerde kullanılması ve düşman ordusunun ikmâl yollarına karşı yapılan harekât üzerinde önemle duran; aynı zamanda tanklarla zırhlı-piyade birliklerini bünyesinde birleştiren bir zırhlı tümen kurulmasını öneren Liddell Hart'tır. Bu fikirlerden derin bir surette etkilenmiş olarak kendi ordumuz içinde, olanaklarımız çerçevesinde, aynı fikirleri geliştirmeye çalıştım. Dolayısıyla, bizim daha sonra yaptığımız geliştirme işlerinin dayandığı düşüncelerin birçoğunu Liddell Hart'a borçluyum.

Körler ülkesinde tek gözlü adam kraldır. Bu nedenle ve başka biri bu mesele ile uğraşmadığından, çok geçmeden bir uzman sayılmaya başladım. **"Militär Wochenblatt"** adlı haftalık askerî dergiye verdiğim birkaç küçük yazı ünümü artırdı. Derginin Başyazarı General von Altrock sık sık beni ziyarete gelerek konu hakkında daha çok yazmaya teşvik ediyordu. General, birinci sınıf bir askerdi ve dergisinin çağdaş problemleri işleyen yazılar yayınlamasını çok arzu ediyordu.

Bu çalışmalar beni, **Taschenbuch der Tanks** (Tank El Kitabı) adlı kitabın yazarı olan Fritz Heigl adlı Avusturyalı ile tanıştırdı. Ona taktik sorunlarla ilgili bazı bilgiler vermek olanağını buldum. Onun dürüst bir Alman centilmeni olarak değerini de bu arada öğrenmiş oldum.

1923-24 kışında, ileride Kara Kuvvetleri Komutanı olacak olan Yarbay von Brauchitsch, motorlu birliklerin uçaklarla işbirliği halinde kullanılması olanaklarını denemek için bir manevra düzenlemişti. Bu tatbikat Kara Kuvvetleri Eğitim Dairesi'nin dikkatini çekti ve benim Taktik ve Savaş Tarihi öğretmenliğine atanmamın önerilmesiyle sonuçlandı. Bir sınavdan geçtikten sonra **"Öğretmenlik Stajı"** denilen bir göreve atandım. Bu görevin bir bölümü olarak 1924 Sonbaharında Stettin'de bulunan 2'nci Tümen Karargâhı'na verildim. O zaman Tümene General von Tschischwitz komuta ediyordu. Böylece kendisi ikinci kez komutanım oluyordu.

Oraya gitmeden önce Tschischwitz'den boşalan müfettişliğe getirilen Albay von Natzmer'in emrinde, tankların kullanılma olanaklarını, özellikle süvari ile birlikte keşif görevlerinde kullanılmalarını

araştırmak amacıyla yapılan bir dizi harita ve arazi meselesini hazırlamakla görevlendirildim. Bütün bu amaçlar için elimizde bulunan araç, Versailles Antlaşması'nın izin verdiği **"Zırhlı Personel Taşıyıcı"** adı verilen kaba-saba bir araçtı. Bu, dört tekerleği yürütücü olan, arazi gidişli bir araçtı. Fakat ağırlığı yüzünden her yönü ile yola bağlı bir araç olmaktan ileri gidemiyordu. Buna rağmen tatbikatların sonuçları beni tatmin etmişti. Yaptığım bir kapanış konuşmasında, bu çabalarımızın sonucu olarak motorlu birliklerimizi ikmâl birlikleri halinden çıkıp savaş birlikleri haline getirme yoluna girdiğimizi belirttim. Fakat müfettişim bunun aksini düşünüyordu ve sözünü sakınmayan bir ifade ile bana şu dersi verdi: **"Muharebe yerin dibine batsın! Onlar un taşımak için yapılmıştır!"** Bu, buydu; başka söze gerek yoktu.

Böylece gelecekte karargâh subayı görevi alacak subaylara taktik ve askeri tarih okutmak üzere Stettin'e hareket ettim. Yeni görevim çok fazla çalışmayı gerektiriyordu. Dinleyicilerim de davranışlarında son derece eleştiriciydiler. Bu nedenle onlar için düzenlediğim meselelerin çok dikkatli bir şekilde hazırlanması, çözümlerin büyük bir dikkatle düşünülmesi ve verdiğim konferansların açık ve tam olması zorunlu idi.

Askeri tarihe gelince, Almanya'nın uğradığı ağır yenilgi nedeniyle layık olduğu ilgiyi elde edemediği, fakat buna karşılık hareket savaşı koşulları altında birliklerin sevk ve idaresi bakımından çok öğretici bir sefer olan, Napolyon'un 1806 Seferi üzerinde duruyordum. Ayrıca 1914 Sonbaharında Alman ve Fransız süvarilerinin yaptıkları harekâtın tarihlerini incelettiyordum. 1914 yılında uygulanan süvari taktiğinin bu esaslı etüdü, hareketin giderek daha artan bir ölçüde **"Taktik"** ve **"Operatif"** ⁵ alanlarında uygulanması ile ilgilenen teorilerimin gelişiminde çok yararlı olacaktı.

⁵ Almanya ve Rusya gibi bazı ülkelerin askerî doktrinlerinde rastlanan, İngilizce karşılığı bulunmayan Operatif, Taktik ile Strateji arasında yer alan bir askerî kavramdır. Alman sevk ve idare ilkelerine göre, stratejik kuralların uygulandığı En Yüksek Sevk ve İdare (Oberste Führung) savaşın yüksek güdümü çerçevesinde politik, ekonomik ve askerî sevk ve idareden meydana gelir. Bunun altında kalan askerî sevk ve idare ise, Yüksek (Oberen), Orta (Mitlere) ve Küçük (Unterem) sevk ve idare olarak kademelenmiştir. Yüksek sevk ve idarenin konusu operatif, ötekilerin konuları ise taktiktir. Örnek vermek gerekirse: Kolordu harekâtı operatif, tümen ve daha küçük birliklerin harekâtı ise taktik esaslarına göre yapılır. (Çeviren).

Fikirlerimi taktik tatbikatlar ve harp oyunlarında ortaya atma olanağını sık sık elde ettiğimden, bunları fark eden yakın amirim Binbaşı Höring benim için düzenlediği sicilde bu ilgilerimden söz etmişti. Bunun sonucu olarak üç yıl öğretmenlikte çalıştıktan sonra yeniden Savunma Bakanlığı'na nakledildim. Burada Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nın Albay Halm ve daha sonra Yarbay Wager ve Yarbay Kühne'nin Başkanlığı'ndaki Ulaştırma Dairesi'ne atandım. O sıralarda bu daire Harekât Dairesi'nin bir bölümünü teşkil ediyordu. Benim kadrom yeni açılmıştı. Kamyonlarla kıta intikali konusuyla meşgul olacaktım. Gerçekten o zaman elimizde bulunan tüm olanaklar bundan ibaretti. Bu doğrultular istikametinde yaptığım etütler bütün kıta intikallerinde karşılaşılabilecek güçlükleri su yüzüne çıkardı. Fransızların, özellikle Birinci Dünya Savaşı'nda -mesela Verdun'de- büyük başarılar elde ettikleri doğrudur. Ancak o zaman onların önündeki problem az çok sabit bir cephe gerisinde yapılan bir hareket ile ilgiliydi. Böyle koşullar altında bir tümenin atlı ve motorlu ulaştırma araçları ve özellikle topçekerlerine derhal ihtiyaç bulunmayabilir. Buna karşılık hareket savaşında tümenin tüm teçhizatının top hayvanları dahil olmak üzere kamyonlara yükletilmesi gerekeceğinden kamyon ihtiyacı çok büyük sayılara ulaşır. Bu problemin çok hararetli tartışması yapıldığı gibi bir çözüm bulma olanağı konusunda kötümser olanların sayısının iyimser olanlardan fazla olduğu da göze çarpyordu.

1928 Sonbaharında Motorlu Araçlar Öğretim Kurulu'ndan Albay Stottmeister bana başvurarak kendi subaylarına tank taktiği hakkında bir şeyler öğretmemi istedi. Amirlerim bu ek görevi üzerime almamı uygun gördüler. Böylece tanklara ilişkin zihni uğraşıma dönmüş oldum. Ancak bu uğraş hâlâ teorik olmaktan ileri gidemiyordu. Zira tanklar üzerinde uygulamaya dayanan hiçbir bilgim yoktu. Hatta bir tankın içini bile görmemiştim. Şimdi de bunlar hakkında ders vermem gerekiyordu. Bu, her şeyden önce dikkatli bir hazırlık ile birlikte, mevcut malzemenin ayrıntılı bir etüdünü gerektiriyordu. Geçen Savaş (Birinci Dünya Savaşı) hakkındaki literatür bol miktarda elimizde mevcuttu. Bununla beraber yabancı ordularda, talimnamelerinde açıkça görüldüğü gibi, önemli gelişmeler vuku bulmuştu.⁶ Dolayısıyla bu husus, tank teorisinin etüdünü, Savunma Bakan-

⁶Zırhlı savaş araçlarına dair talimname İngilizce'den Almanca'ya çevrilmiş ve yıllarca gelişen fikirlerimize ışık tutan teorik talimname olarak işimize yaradır.

İlğ'ndaki ilk görevim sırasındakine oranla daha kolay bir iş haline getirmişti. Pratik tecrübeye gelince, ilkin yapma tanklarla icra ettiğimiz tatbikatlara bel bağlamamız gerekmişti. Başlangıçta bunlar yaya erlerin ittiği brandadan yapma tanklardı. Ancak şimdi, hiç değilse üzeri saç kaplı yapma tanklar kullanıyorduk. Yarbay Busch ve Yarbay Leise ile, sırasıyla komuta ettikleri 9'ncu Piyade Alayı'nın III'ncü (Spandau) Taburu'nun, istekli yardımları sayesinde bu yapma tanklarımızla bazı tatbikat icra etmek olanağını bulabiliyorduk. Bu tatbikatlar sırasında, o zamanlar 9'ncu Piyade Alayı III'ncü Taburu'nun mülhaki olan ve sonraları çok sıkı bir şekilde beraber çalışacağım Wenck ile tanıştım. Beraberce sistemli bir şekilde işe giriştik ve tek tankın, tank takımının, tank bölüğünün ve taburunun bir birlik olarak olanaklarını araştırmaya koyulduk.

Arazi tatbikatı yapma olanaklarımızın sınırlı olmasına rağmen, icra edebildiğimiz tatbikatlar bize tankın çağdaş savaşta neler yapabileceği hakkında giderek daha açık ve seçik bir fikir vermeye yetmiştir. Bu sırada dört hafta süre ile İsveç'e gönderilmem ve orada en son model Alman tankı olan LK II'yi görmek, hatta kullanmak fırsatını elde etmem beni çok mutlu kıldı. (Alman LK II tankı Birinci Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru yapılmış, ama savaş süresince cephe de kullanılamamıştı. Bu tankın parçaları İsveç'e satılmış ve 1918 yılında ilk İsveç Tank Birliği'nin kurulmasına yaramıştır).

Eşim ve ben İsveç'e Danimarka üzerinden gittik. Kopenhag ve güzel çevresinde birkaç ilginç gün geçirdik. Thorwaldsen'in yapmış olduğu heykellerin güzelliğinden çok etkilendik. Elsinore'de terasta dururken Hamlet⁷ hatırlamaktan geri kalmadık:

"Yeryüzünde ve göklerde senin felsefende hayal ettiğinden daha çok şey vardır, Horatio."

Terasta durduğumuz zaman boğaz sularında parıldayan güneş ışıklarını ve parlak yeşil renkteki, eski tunç toplanı seyrettik. Fakat nasıl olduysa oldu, hayalet bize görünmedi.

Gemi ile Motala'dan hareketimizden sonra Gota Kanalı'ndan ve İsveç göllerinden geçerek yolumuza devam ettik. Vreta Chyrka'daki

⁷ Elsinore ya da Helsingor, Kopenhag'ın 50 km. kuzeyinde, Hamlet'in geleneksel konutu Kronborg Şatosu ile ün yapmış olan kentin adıdır. Her yaz burada, ölü Kral Hamlet'in ruhu olduğu sanılan bir hayaletin, zırlara bürünmüş olarak şatonun burçlarında zaman zaman görüldüğü sanılır. Shakespeare'in bu ünlü piyesinin temsilleri, bu şatoda da verilmektedir. (Çeviren).

güzel, Eski Manastır'ı ziyaret etmek üzere bir gece gemiden ayrıldık. Ertesi gün Kuzeyin Venedik'i olan Stockholm, güzel binaları muhteşem manzarasıyla önümüzde uzanıyordu.

İsveç'te Gota Muhafız Alayı'nın II'nci Taburu (İsveçlilerin Strijdvagn Battalion dedikleri Tank Taburu)'na verildim. Komutan Albay Buren beni çok dostça karşıladı. Ben, hayat boyu sürecektim, iyi dostluk kurduğum bir subay olan Yüzbaşı Klingspor'un komuta ettiği bölükte kalacaktım. Tanıdığım İsveç subayları Alman konuklarına karşı açık kalpli ve kardeşçe bir tutum içindeydiler. Konukseverlikleri sanki bize hibe edilmiş bir şey gibiydi. Tatbikat için araziye çıktığımız zaman, en büyük dostlukların ancak olanak vereceği cömertlikle lojmanlarını paylaşmaya bizleri davet ediyorlardı.

İsveç'te geçirmek mutluluğuna erdiğim bu güzel ve öğretici günleri daima zevk ve şükranla hatırlayacağım.

1929 yılında, başlı başına ya da piyade ile birlikte hareket eden tankların hiçbir zaman kesin sonuçlu bir önem kazanmayacaklarına inanmıştım. Yaptığım tarihsel etütler, İngiltere'de yapılan tatbikatlar ve bizim yapma tanklarla icra ettiğimiz tatbikatlar, bende, zorunlu destek silâhları, onların standart hızına ve arazide hareket kabiliyetine kavuşturulmadıkça tankların hiçbir zaman tam etkili olamayacakları kanısını uyandırmıştı. Tüm sınıf ve silâhlardan meydana gelen bir kuruluşta tanklar asıl rolü oynamalı, öteki silâhlar tankların ortaya koyacakları ihtiyaçlara bağlı kılınmalıydı. Piyade tümenlerinde tank bulunması hatalı idi. Tankların tam etki ile savaşmaları için gerekli tüm destek silâhlarını kapsayan zırhlı tümenlere ihtiyaç vardı.⁸

⁸ Günümüzün taktik akımı piyade tümenlerinde tank bulundurulmasını öngörmektedir. Bu görüş İkinci Dünya Savaşı'ndan itibaren giderek oluşmuş ve nükleer silâhların etkileri tankın önemini daha da arttırmıştır. Taarruzda başarıyı geliştirmek, düşman derinliğindeki hedefleri süratle ele geçirmek gibi görevlerde tankın oynadığı rol büyüktür. Savunmada ise, ister mevzi savunması, ister oynak savunma olsun, ihtiyatın ana unsuru ve karşı taarruzun okbaşı tanktır. Derinlikte toplu tutulan tanklar, tanksavar savunmasına da derinlik vermiş olurlar.

Keza hava indirmelerine karşı tank en etkili silâhtir. Kıyı savunması için de durum aynıdır. Sonuç olarak Guderian'ın görüşüne uyan ve muhtemelen yarın da değerini kaybetmeyecek olan temel ilke tankın ana taarruz silâhı oluşudur. Tanksavar silâhları alanındaki büyük gelişmeye rağmen bu böyledir ve böyle kalacaktır. Son İsrail-Arap savaşları göstermiştir ki tanklar havadan ve karadan

1929 yılının yaz mevsimi kadro tatbikatları sırasında yaptığımız bir tatbikatı bu hayali zırhlı tümenlerden bir kısmının kullanılmasına üzerine dayanıyordu. Tatbikat başarı ile sonuçlandı ve bu arada ben de doğru yolda olduğuma inandım. Ancak bu kez Ulaştırma Birlikleri Müfettişi olan General Otto von Stülpnagel, tankların teorik olarak bile alaydan daha büyük birlikler halinde kullanılmasını yasakladı. Ona bakılırsa zırhlı tümenler bir ütopya ve düştün başka bir şey değildi.

1929 Sonbaharında, Motorlu Birlikler Müfettişliği Kurmay Başkanı, Münih'te geçen günlerimdeki dostum Albay Lutz bir motorlu tabura komuta etmeyi isteyip istemediğimi sordu. İstediğimi söyledim ve 1 Şubat 1931 günü Berlin'de, Lankwitz'de bulunan 3'ncü (Prusya) Motorlu Taburu'nun komutanlığı bana verildi. Bu tabur dört bölükten kurulmuştu: 1'nci ve 4'ncü Bölükler Tabur Karargâhı ile birlikte Berlin - Lankwitz'de bulunuyordu. 2'nci Bölük Döberitz - Elsgrund Askeri Eğitim Bölgesi'nde yerleşmişti. 3'ncü Bölük Neisse'de idi. 4'ncü Bölük, 3'ncü Atlı Ulaştırma Taburu'nun bir bölüğünden kurulmuştu. Emir ve komutayı üzerime alışımdan itibaren Albay Lutz, birliğimi donatma işinde bana yardımcı oldu. 1'nci Bölüğe zırhlı keşif araçları, 4'ncü Bölüğe motosikletler verildi. Böylece bu iki bölük bir zırhlı keşif taburunun çekirdeğini teşkil edecek duruma getirilmiş oldu. 2'nci Bölüğe yapma tanklar verildi. Neisse'deki 3'ncü Bölük, yine yapma silâhlar (Bu kez tahtadan yapılmış toplar) kullanılmak suretiyle bir tanksavar bölüğü olarak teşkilâtlandırıldı. 1'nci Bölükte Versailles Antlaşması'nın elde bulundurmamıza izin verdiği eski zırhlı personel taşıyıcılardan bir miktarının bulunduğu doğrudur. Ancak bunları yıpratmamak için tatbikatlarda "**yapma**"larını kullanıyorduk. Yalnız Motosiklet Bölüğü hafif teçhizata sahipti ve makineli tüfeklerle donatılmıştı.

Bu, çok yakıştırma birlikle çalışmalarımızı derhal arazi tatbikatları üzerinde yoğunlaştırmaya giriştim. Birliğimin, böylesine küçük bir birlik olmasına rağmen en sonunda kendimin efendisi olduğum için muttuydum. Gerek subaylar ve gerek erler yeni görevlerinden son derece hoşlandılar. Kuşkusuz bu görevler 100.000 kişilik Alman Ordusu'nda ikmâl birlikleri olarak hizmet görme monotonluğundan sonra iyi karşılanan bir rahatlama nedeni olmuştu. Lâkin amirlerim

gereği gibi desteklendikleri ve iyi kullanıldıkları takdirde, engebeli arazide ve çok güçlü tahkimata karşı bile başarı ile kullanılabilirlerdir. (Çeviren).

daha az cesaret vericiydiler. Mesela Ulaştırma Birlikleri Müfettişi'nin bu yeni birliğe güveni o denli azdı ki, bölgedeki öteki taburlarla birlikte ortak tatbikat yapmamızı yasakladı. Mensup olduğumuz 3'ncü Tümen manevraya çıktığı zaman, bizim, takımdan büyük birlikler halinde kullanılmamıza izin verilmedi. Yıllar önce Münih'e atanmam hakkında bana telefon eden ve şimdi 3'ncü Tümen Komutanı olan General Joachim von Stülpnagel'in bizim lehimize bir istisna yaptığı doğrudur. Bu olağanüstü yeterlikteki general, ne yapmaya çalıştığımızı biliyordu ve bize yardımcı olmak nezaketini gösterdi. Onun bizlere gerçekten büyük yardımları olmuştur. Herkese eşit fırsat verme duygusu, onun tatbikat sona erdiği zaman emeklerimizin gerçek bir eleştirisinin yapılmasında ısrar etmesini gerektirmiştir. Ne yazık ki 1931 ilkbaharında General von Stülpnagel Savunma Bakanlığı ile fikir ayrılığına düşerek emekliye ayrılmaya karar vermişti.

Aynı baharda Müfettişimiz General Otto von Stülpnagel de bizden ayrıldı. Aynılırken bana son sözleri şunlar olmuştı: **"Çok acele-
cisiniz. Bana inanınız ki ne siz, ne ben yaşadığımız süreçte
Alman tanklarının harekâtını görecek değiliz."** Bu General be-
cerikli bir adamdı; ancak kuşkuculuğu onu köstekleyen bir etken
olmuş ve olanakları içinde bulunan işlerde dahi azim ve sebat ile
hareket etmesini önlemiştir. Meseleleri teşhis edebilirdi; ancak bun-
ları çözümlemek için başlama noktasını bulamazdı.

Yerine eski Kurmay Başkanı General Lutz geçti. O da, geniş tek-
nik bilgisi ve parlak teşkilâtçılık gücü olan becerikli bir adamdı. Uğ-
runda mücadele ettiğim yeni taktik gelişmelerin avantajlarını kav-
ramış ve tam anlamıyla benim tarafımı tutmuştu. Beni Kurmay Baş-
kanlığı'na aldı ve 1931 sonbaharında yeni görevime başladım. Bunu,
bazen çok yorucu olan, ağır çalışma yılları izledi. Ancak bunlar son
derece semereli yıllardı. Çünkü bu dönem zırhlı birliklerimizin bir
varlık haline getirildiği dönemdi.

Zırhlı birliklerimizin gelecekteki gelişiminin, onları kesin sonuçlu
bir operatif silâh haline getirmeye yöneltilmesi gereğine kuvvetle
inanmıştık. Bu nedenle onları zırhlı tümenler ve daha sonra da zırhlı
kolordular halinde teşkilatlandırılmalarıydılar. Şimdi problem, öteki
savaş sınıflarını ve Kara Kuvvetleri Komutanı'nı, yürüdüğümüz yolun
doğru olduğuna inandırmaya kalıyordu. Bu güç bir problemdi. Zira
motorlu birlikler ne de olsa hizmet birlikleri olduklarından bunların
taktik, hatta operatif alanda yeni ve semereli fikirleri yaratabilecek-

lerine kimse inanmıyordu. Daha eski sınıfların, özellikle piyade ve süvari sınıflarının mensupları kendilerini Alman Ordusu'nun en önemli unsurları olarak kabul ediyorlardı. Piyade sınıfı hâlâ kendini **"Muharebe Meydanının Kraliçesi"** sayıyordu. 100.000 kişilik Alman Ordusu'nun tanka sahip olmasına izin verilmediğinden, bizim bu denli yüksek söz ettiğimiz bu silâhları kimse görmemişti. Saç gövdeli yapma tanklarımızla manevra alanında görüldüğümüz zaman, bu zavallı uydurma silâhlar Birinci Dünya Savaşı'ndan kalma askerlere öylesine saçma-sapan görünüyordu ki bize acıyorlar ve ciddiye almak istemiyorlardı. Bütün bunların sonucu şuydu: Onlar tankı piyadenin destek silâhı olarak kabul ediyor; fakat yeni ve asıl savaş sınıfı olarak kabul etmiyorlardı.

Bize asıl karşı koyan Süvari Müfettişliği idi. Generalim, kendi sınıfının gelecekteki gelişiminde, rollerinin öteki birlikler için keşif mi olacağı; yoksa kendi başlarına muharebe etmek üzere ağır süvari halinde yeniden teşkilâtlanmayı mı düşündüklerini onlara sormuştu. Süvari Müfettişi General von Hirschberg, ağır süvarinin düşünüldüğü karşılığını verdi. Buna karşılık operatif keşif işini motorlu birliklere vermeye istekliydi. Bunun üzerine biz hemen zırhlı keşif taburlarımızı bu görev için yetiştirmeye karar verdik. Son olarak, her piyade tümeninde bir motorlu tanksavar taburu kuruluşunu görmek istiyorduk. Çünkü tanka karşı etkili olabilmek için tanksavar silâhlarının eşit hız ve hareket kabiliyetine sahip bulunmaları gerekirdi.

Fakat, General von Hirschberg'in yerine, piyadeden gelmiş olan General Knochenhauer geçmişti ve bu general, sefehin çoktan bize kaptırdığını, kaybedilmiş saymak niyetinde değildi. 100.000 kişilik orduda bulunan üç süvari tümeninden bir süvari kolordusu teşkil etti ve bir kez daha operatif keşfin süvari sınıfının sorumluluğuna verilmesi girişiminde bulundu. Bu hâl, yeni buluşumuzu elimizden almasıyla sonuçlanmış olacaktı. Keza bu amaç gözetilerek genç birliklerimiz süvari subaylarıyla doldurulacaktı. Bu yoldaki tartışmalar çok kez, son derece harareti bir mahiyet aldı. Fakat sonunda yeni fikirlerin yaratılan, gericiler karşısında verdikleri meydan savaşını kazandılar. Böylece patlırlı motor atı, top da mızrağı yenmiş oluyordu.

Teşkilât ve kullanma ile eşit değerdeki bir başka problem, teorik çalışmalar bir yana bırakarak pratik çalışmalara geçmemizi sağlayacak araç ve gereç problemiydi. Teknik yönde bazı hazırlık çalışmalarını yapılmıştı. 1926'dan beri Alman tanklarını denemek üzere yurtdışın-

da bir deneme merkezimiz bulunuyordu. Kara Kuvvetleri Ordu Donatım Dairesi -o zamanki sınıflandırma sistemine göre- iki tip orta ve bir tip hafif tankın yapımı için çeşitli firmalarla sözleşmeler imzalamıştı. Bunların her birinden ikişer örnek yapılmıştı. Elde toplam olarak 10 tank mevcut bulunuyordu. Orta tanklar 75 mm.lik, hafif tanklar ise 37 mm.lik toplarla silahlandırılmıştı. Bu örneklerin yapımında zırh çeliği kullanılmamış, yumuşak çelik levhalar kullanılmıştı. Bu tiplerin tümünün en büyük hızı yaklaşık olarak saatte 20 kilometreydi.

Bu yapım programının sorumlu subayı olan Yüzbaşı Pimer, büyük emek ve titizlik göstererek yeni modellerde gaz emniyeti, yüksek verimli bir motor, kule topu ve makineli tüfekler için çepeçevre yana dönüş olanağı, yeterli bir zırh, gövde alt yüksekliği ve çok üstün bir hareket kabiliyeti olmak üzere birtakım çağdaş niteliklerin sağlanmasına çalışıyordu. Bunların büyük bir kısmı başarılı bulunuyordu. Buna karşılık büyük bir sakınca, tank komutanının tankın zırh gövdesi içinde şoförün yanında oturmak zorunda oluşu ve dolaşısıyla geriye doğru görüş olanağı bulunmaması; keza yanlara doğru görüşün de paletlerin (tırtılların) ön kısımlarıyla bir ölçüde sınırlandırılması, üstelik tank komutanının oturduğu yerin zemine oranla alçak olmasından dolayı bu görüşün bütün bütün daralmasıydı. O zamanlar tanklarda kullanılacak telsiz gereçleri henüz mevcut değildi. Görülüyor ki, 1920'lerdeki tank yapımı, Birinci Dünya Savaşı sırasında yapılan tanklara oranla büyük teknik yeniliklerle bezenmiş olmakla beraber, yine de tasarladığımız yeni rolde kullanılacak tankların taktik ihtiyaçlarını karşılama yeterliğini kazanmış sayılamazdı. Bu nedenle mevcut modellerin kitle halinde yapımını emretmek olanaksızdı. Yeni modellerin geliştirilmesine gerek vardı.

O zamanlar düşüncemiz, zırhlı tümenlerin donatılması için iki tip tanka ihtiyaç bulunduğu merkezinde idi: Zırh delme olanaklarına sahip bir top ve biri kulede, öteki zırh gövdede olmak üzere iki makineli tüfele donatılmış bir hafif tank; ve büyük çaplı bir topu ile önceki gibi iki makineli tüfeği bulunan bir orta tank. Hafif tanklar, tank taburunun üç hafif tank bölümüne verilecek; orta tanklar ise, taburun orta tank bölümünün ikiz görevini yapmayı; yani muharebe de ilkin hafif tankları desteklemeyi ve ikinci olarak da hafif tankların küçük çaplı toplarının menzili dışındaki hedeflerin ateş altına alınmasını sağlayacaktı. Top çapı konusunda, bizimle Ordu Donatım Dairesi ve Topçu Müfettişi arasında fikir ayrılığı vardı. Bu iki general hafif

tanklar için 37 mm.lik bir topun yeterli olacağı görüşünde idiler. Ben ise çok yakında yabancı tankların yapımında kullanılacağını tahmin ettiğimiz daha kalın zırhlar üzerinde bir avantaj sağlamak için bu tankların 50 mm.lik toplarla donatılmasını şiddetle arzu ediyordum. Ancak, piyadeye öteden beri 37 mm.lik tanksavar silâhları verildiği ve üretimde basitlik ilkesi nedeniyle birden fazla tip hafif tanksavar topu mermisi yapılması arzu edilmediği cihetle General Lutz ile benim isteklerimizden vazgeçmemiz gerekti. Orta tanklar için 75 mm.lik bir top üzerinde karar kılındı. Bu tankın toplam ağırlığı 24 tonu geçmeyecekti. Burada sınırlayıcı faktör Alman yollarındaki köprülerin taşıma kapasitesiydi. Hız ihtiyacı saatte 40 kilometre olarak saptandı. Her iki tip tankın mürettebatı beşer kişi olacaktı. Nişancı, nişancı yardımcısı ve tank komutanı kulede (komutan, nişancının üzerinde oturacak ve çepeçevre görüş olanağı sağlayan bir özel küçük komutan kulesinden yararlanacaktı) bulunacak, şoför ve telsiz operatörü ise zırh gövde içinde oturacaktı. Mürettebat emirlerini gırtlak mikrofonları (ve kulaklıklar) yardımıyla alacaklardı. Hareket halinde iken çalışacak, tanklar arası telsiz muhaberesi kolaylıkları bulunacaktı. Bu yapı istekleri ile, mevcut tank modelleri üzerinde örnekleri görülen eski ihtiyaçlar arasında yapılacak bir kıyaslama tankların oynaması tasarlanan taktik ve operatif rolün gerektirdiği gerçek ihtiyaçları ortaya koymaktadır.

Bu uzun vadeli planları hazırladığımız zaman, tanklarımızın muharebeye hazır olması için yılların geçmesi gerekeceğinin bilinci içindeydik. Bu süre zarfında bir eğitim tankı yapmamız gerekiyordu. İngiltere'den satın alınan Carden-Loyd şasisi bu amaca uygundu. Aslında bu şasi 20 mm.lik bir uçaksavar topu taşıyıcısı olarak yapılmıştı. Bu aracın taşıyabileceği herhangi bir kuleye makineli tüfekten daha ağır bir silâhın yerleştiremeyeceği anlaşıyordu. Ancak bu sakıncaya katlanmak şartıyla 1934 yılına kadar hazır olabilir ve hiç değilse asıl savaş tanklarımız ortaya çıkıncaya kadar eğitim tankı olarak kullanılabilirdi. Böylece "**Panzer I**" adı verilen bu silâhın yapılması için gerekli siparişler verildi. Ancak, 1932 yılında hiçbir kimse bizim bu küçük eğitim tankı ile savaşa gireceğimizi tahmin edemezdi.

Sipariş ettiğimiz ana tank tiplerinin yapım güçlüklerinin giderilmesi işi, başlangıçta düşündüğümüzden de fazla uzadı. Bunun sonucu olarak General Lutz bir ara tedbiri düşündü: Bu da 20 mm.lik

top ve bir makineli tüfekte donatılan ve MAN firması tarafından yapılacak olan **"Panzer II"** oldu.

1932 Yazında General Lutz ilk kez Grafenwöhr ve Jüterbog eğitim bölgelerinde takviyeli piyade alayları ve **"Yapma"** tanklarla donatılmış olan tank taburlarının katıldığı tatbikatlar düzenledi. Versailles Antlaşması'nın imzalanmasından beri ilk kez yıllık manevralarda bizim hazırladığımız şartnamelere göre, altı tekerlekli kamyon şasisi üzerine çelik zırh levhalardan inşa edilen bir zırh gövde yerleştirmek suretiyle yapılan Alman zırhlı keşif araçları görüldü. İçeride neler olup bittiğini anlamak için kurşun kalemleriyle, brandan yapma tanklar üzerinde delik delmeye alışık olan öğrenciler bu kez hayal kırıklığına uğradılar. Tanklarımıza karşı kendilerini sopalar ve taşlarla koruyan piyadeler için de durum aynı idi ve onlar hor gördükleri tanklar tarafından muharebe dışı edildiklerini anlayarak hayrete düştüler. Artık zırhlı savaş araçlarına süngü bile (!) etkili bir silâh olmaktan çıkmış oluyordu.

Bu manevralar sırasında zırhlı ve motorlu birliklerin harekât olanakları denemeden geçirildi. Süvariler pek çok ve amaçsız eleştirilerde bulunuyorlardı. Fakat bizim başanımız da o denli belirgindi ki gösterilen bu huysuzluğu kimse dikkate almaz oldu. Aslında daha uyanık genç süvari subaylarının birçoğunda bu yeni gelişmeye yakın bir ilgi uyanmaya başladığı gibi; günümüzde ve çağımızda süvari muharebesinin gerçek ve denenmiş ilkelerinin, ancak süvari sınıfı yeni silâhlar ve yeni yöntemlerle donatıldığı takdirde geçerli olabileceğini kavrayan birçokları da bizim tarafımıza geçmeye başladılar.

1932 manevraları yaşlı Mareşal Hindenburg'un hazır bulunduğu son manevralar olmuştu. Manevraların sonunda yapılan eleştiri sırasında mareşal kısa bir konuşma yaptı. Yaşı artık çok ilerlemiş olan bu büyük insanın, yapılan hataları tüm açıklığıyla ortaya koyması beni hayrete düşürdü. Süvari sınıfının sevk ve idaresinden söz ederken büyük insan şunları söyledi: **"Savaşta ancak sarı ve basit olan şeyler bizi başarıya götürür. Süvari Kolordusu'nun Karargâhını ziyaret ettim. Orada gördüklerimin hiçbirisi ne sade ne de basitti."** Bunda çok haklıydı.

1933 yılında Hitler Başbakan (Şansölye) oldu. Reich'in gerek iç ve gerek dış politikası tümüyle değiştirildi. Hitler'i ilk kez Şubat başlarında Berlin Otomobil Sergisi'nin açılışında gördüm ve dinledim. Bir Şansölyenin bizzat bir sergiyi açması sıradan bir olay değildi. Üstelik

onun söyledikleri de böyle durumlarda bakanların ve şansölyelerin alışılmış söylevlerinden farklıydı. Otomobillerden alınmakta olan vergilerin kaldırıldığını ilân ediyor ve yapılacak yeni ulusal yollardan ve kitle halinde yapılacak ucuz bir **"halk arabası"** olan Volkswagen otomobillerinden söz ediyordu.

General von Blomberg'in Savunma Bakanlığı'na ve General von Reichenau'un Bakanlık Müsteşarlığı'na atanmaları benim çalışmalarıma derhal etkileyecek bir gelişme oldu. Her iki general çağdaş fikirlere değer veren insanlardı ve böylece ben, onların kişiliklerinde, hiç değilse Wehrmacht (Silâhlı Kuvvetler)'in en yüksek kademesinde, zırhlı birlikler fikrine karşı büyük sempati taşıyan kişiler bulmuş oluyordum. Bundan başka, çok geçmeden bizzat Hitler'in de motorlaşma ve zırhlı araçlar problemiyle ilgilendiği anlaşıldı. Bunun ilk kanıtına, Kara Kuvvetleri Ordu Donatım Dairesi'nin, silâh alanındaki yenilikleri sergilemek üzere Kummersdorf'ta düzenlediği toplantıda tanık oldum. Şansölyeye motorlu birlikleri tanıtmak için bana yarım saatlik bir süre verilmişti. Bir motosiklet takımı, bir tanksavar takımı, o zamanki deneysel durumuyla bir **"Panzer I"** tank takımı ile bir hafif ve bir de ağır zırhlı keşif otomobili takımı gösterdim. Hitler, birliklerimizin hareketlerindeki çabukluk ve incelikten çok etkilenmişti ve sık sık **"İşte benim buna ihtiyacım var! Bunlara sahip olmak isterim"** gibi sözler söyledi. Bu gösterinin bir sonucu olarak, görüşlerimi onun önüne sermek olanağını bulduğum takdirde Hükümet Başkanı'nın günün koşullarına uyan bir Wehrmacht (Silâhlı Kuvvet) kurma hakkındaki önerilerimi kabul edeceği izlenimini edindim. Ordumuzda yürürlükte bulunan çalışma yöntemlerinin katılığı, benim üzerimdeki yetkili kişilerin -yani Blomberg ile benim aramdaki kurmay subayların- muhalefeti bu plânın gerçekleşmesi için belli başlı engellerdi.

Sırası gelmişken şunu söylemeliyim ki, 1890 yılından beri, Kummersdorf'u ziyaret etmek suretiyle askerî gereçlerde kaydedilen gelişmelere karşı yeterince ilgi göstermiş olan son Şansölye Prens Bismarck'tı. O zamandan Hitler'in bu ziyaretine kadar herhangi bir başbakan buraya ayağını atma zahmetine katlanmamıştır. Kara Kuvvetleri Ordu Donatım Dairesi'nin onur defteri; Daire Başkanı General Becker, Hitler'den imzalamasını istirham ettiği zaman, bunu kanıtlamış oluyordu. Bu açıkça gösteriyor ki Alman politikası **"militarist bir politika"** değildi.

21 Mart 1933 günü Reichstag (Alman Parlamentosu) Potsdam Garnizon Kilisesi'nde yapılan bir ayin ile açıldı. Garnizon Kilisesi'ndeki resmi töreni, 23 Mart 1933 günü malum Yetki Kanunu'nun, "**Ulusal Cephe**" ve "**Merkez Partisi**"nin desteğiyle Parlamentodan geçişi izlemiş; böylece Şansölyeye tam diktatörlük yetkisi verilmişti. Sosyal Demokrat Parti, övülmeye değer bir cesaret göstererek bu kanun tasansına karşı çıkmıştı. Pek az politikacı o zaman bu kanunun ilerideki yıllarda ne denli felâketler getireceğini kavramış bulunuyordu. Yetki Kanunu'nun kabulü için oy kullanan politikacılar, ileride olacakların sorumluluğundan kurtulamayacaklardı.

1933 Yazında Nasyonal Sosyalist Motorlu Kuvvetleri'nin başında bulunan Adolf Hühnlein kendi kuruluşunun önderlerinin katılacağı ve Hitler'in de bulunmayı vaad ettiği bir kutlama toplantısına beni davet etti. Hitler'i kendine sadık taraftarları arasında görmenin ilginç bir şey olacağını düşünüyordum. Hühnlein'in birlikte çalışılması kolay olan temiz ahlâklı, dürüst bir adam olduğunu düşünerek daveti kabul ettim. Hitler, devrimler tarihi hakkında bir konuşma yaptı. Konuşmacının oldukça geniş bir tarih bilgisi olduğu görülüyordu ve saatlerce süren konuşmasında bir devrimin belirli bir süreyi müteakip ve amaçlarına ulaştıktan sonra evrim eylemine dönüşmesi zorunluluğunu örneklerle anlattı. Ona göre, Nasyonal Sosyalist devrimi, tarihinin bu dönüm noktasına şimdi ulaşmıştı. Taraftarlarının bu düşünceyi gelecekte göz önünde tutmalarını istedi. Onun bu işaretlerinin gerçekleşmesini umut etmek ve bunun için dua etmekten başka yapılacak bir şey kalmıyordu.

Bir zırhlı birlikler gücünün kurulması artık yoluna girmişti ve bu bakımdan 1933 yılı oldukça önemli ilerlemelerin kaydedildiği bir yıl olmuştur. Yapma tanklarla icra edilen bir dizi deney ve eğitim tatbikatı, çeşitli silâhlar arasındaki ilişkileri açıklığa kavuşturma alanında çok yararlı olduğu gibi; benim, tankların ancak ve ancak Kara Kuvvetleri'nin baş savaş sınıfı sayıldığı ve tamamen motorlandırılmış destek silâhlılarıyla donatıldığı takdirde, çağdaş bir ordu çerçevesinde, kendilerine düşen rolü tam anlamıyla yerine getirebileceklerine olan inancımızın da kuvvetlenmesine yaramıştır.

Taktik gelişmelerin başarısızlıktan çok uzak olmalarına karşılık, meselerin araç ve gereç yönü giderek bizi daha çok kaygılandırıyordu. Versaïlles Antlaşması'ndan sonra silâhsızlandırılmamızın sonuçlarından biri, endüstrimizin bir çok yıllar savaş malzemesi imâl etme-

mesi olmuştı. Dolayısıyla bu endüstri gerekli usta işçilerden yoksun kaldığı gibi, bizim niyet ve amaçlarımızı gerçeklere dönüştürerek makinelerden de yoksun bir duruma düşmüştü. Özellikle yeteri kadar sert zırh levhalarının üretimi güçlük gösteriyordu. Teslim edilen ilk levhalar cam gibi dağılmıştı. Bunun gibi, telsiz ve optik alanlarındaki ihtiyaçlarımızın karşılanması da (teknik bakımdan çok ileri bulundukları bir gerçek olmakla beraber) oldukça uzun bir zaman aldı. Bununla beraber, o zamanlar tanklarımızın birinci sınıf görme ve emir komuta kolaylıklarıyla donatılmasında ısrar edişimden hiçbir zaman pişmanlık duymamışımdır. Özellikle emir ve komuta kolaylıkları alanında daima düşmanlarımızdan üstün durumda bulunmuş olduğumuz gibi, bu husus kaçınmadığımız öteki bazı zayıf niteliklerin sakıncasını da fazlasıyla karşılamıştır.

1933 Sonbaharında, General Baron von Fritz Kara Kuvvetleri Komutanı oldu. Onun kişiliğinde Kara Kuvvetleri'nin başına subay sınıfının tam güvenini kazanmış bir asker gelmiş oluyordu. General von Fritz ince ruhlu, şövalye kişiliği olan, makul bir taktik ve operatif görüş sahibi, becerikli ve dikkatli bir askerdirdi. Teknik bilgisi pek fazla değildi; ama buna rağmen yeni fikirleri duygulanma kapılmaksızın bir deneyden geçirmeye ve ona iyi göründükleri takdirde onları kabule hazırlıklıydı. Bunun bir sonucu olarak zırhlı birliklerin geliştirilmesi hakkında onunla olan resmî ilişkim, Kara Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı'nın öteki üyelerinin herhangi birine olandan daha kolay ve daha zevkli olmuştur. 100.000 kişilik Ordu'nun Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nın Birinci Dairesi'nin Başkanı iken motorlaşma ve zırhlı birlikler sorunlarıyla ilgilenmiş, ayrıca bir süre ek görev olarak zırhlı tümen etüdüne de katkıda bulunmuştu. Şimdi işgal ettiği yüksek makamda da işlerimize aynı ilgiyi göstermeye devam etmiştir. Aşağıda anlatacağım küçük olay onun çalışma şeklini göstermesi bakımından iyi bir örnektir. Tank geliştirme işiyle ilgili bazı sorunları onun önüne sermiştim. Biraz kuşkulu görünüyordu. Bana şunları söyledi: **"Tüm teknisyenlerin yalancı olduklarını anlamalısınız."** Ben şu karşılığı verdim: **"Onların yalan söylediklerini gerçekten kabul ediyorum. Ancak onların yalanları genellikle, bir ya da iki yıl sonra, teknik fikirleri somut hale sokulamayınca meydana çıkar. Buna karşılık taktikçiler de yalan söylerler. Fakat onların yalanları ancak ikinci bir savaş kaybedildikten sonra ve herhangi bir şey yapmak için vaktin artık çok geç olduğu anlaşılınca meydana çıkar."** Bunun üzerine Fritz, adeti

olduğu üzere, monoklünü⁹ parmakları arasında oynattıktan sonra **"Belki de haklısınız"** karşılığını verdi. Kalabalık toplantılarda son derece sessiz, hatta utangaç olmasına karşılık, güvendiği dostları arasında açık kalpli ve sevimli olmasını bilen bir kişiydi. Nükteciydi ve bunu kullanmak istediği zaman zarif ve cana yakın bir biçimde kullanırdı.

Uzlaşılması daha güç olan bir kişi Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı General Beck'ti. General Beck dürüst bir insandı. Eski ekolün sakini, belki de gereğinden fazla sakini, düşünceli bir üyesi, bir Moltke öğrencisiydi. Üçüncü Reich'in yeni ordusu için bir Yüksek Karargâh kurmak Beck'in arzusu idi ve eğer Moltke hayatta olsaydı bu karan beğeneceği muhakkaktı. Çağdaş teknik meselelere karşı anlayış göstermiyordu. Karargâhının önemli yerlerine kendi tutumunda olan kimseleri seçtiği, özellikle çok yakınlarına getireceği kişiler için bu konuda daha da titiz davranacağı muhakkak sayılıyordu.

Nitekim zamanla (istemeyerek de olsa) Ordu'nun tam merkezinde aşılması güç bir reaksiyon engeli vücuda getirmiş oldu. Zırhlı birliklerin kurulmasıyla ilgili planları kabul etmedi. Tankların birinci derecede piyadenin destek silâhı olarak kullanılmasını istiyordu ve kabul edebileceği en büyük tank birliği de zırhlı tugaydı. Zırhlı tümenlerin kurulması onu ilgilendirmiyordu.

Zırhlı tümenlerin kurulması ve zırhlı birliklerin eğitimi için talimnamelerin yayınlanmasına ikna edebilmek için General Beck ile yaptığım uzun bir mücadeleyi kazanmam gerekmiştir. Benim üç zırhlı tümen kurulması hususundaki ısrarlarıma rağmen sonunda ancak iki zırhlı tümen kurulmasına muvafakat etti. Bu yeni teşkillerin avantajlarını, özellikle operatif değerini ona en parlak bir dille anlatmaya çalıştım. Bana şu karşılığı verdi: **"Hayır, hayır, sizin gibilerle bir şey yapmak istemiyorum. Siz, bana göre çok hızlı gidiyorsunuz."** Telsiz alanında son zamanlarda başarıları gelişmeler sayesinde büyük ilerleme hızlarına rağmen emir-komutada aksama olmaktadır, dediğim zaman da bana inanmadı. Talimnamelerimizde tüm birlik komutanlarının olanak derecesinde ileride bulunmaları gerektiği sık sık tekrarlanmakta olmasına rağmen o bunu hiçbir zaman istemiyordu. **"Ama, harita ve telefon olmadan emir ve komuta edemezsiniz. Schlieffen'i hiç okudunuz mu?"** diyordu. Bir tü-

⁹ Tek gözde kaş ile yanak arasına sıkıştırılan, çerçevesiz ve tek camlı gözlük.

men komutanının bile, düşmana çatmaksızın olanak olduğu kadar ileride bulunması onun için çok fazlaydı.

Bununla beraber, zırhlı birlik tartışması bir yana bırakıldığı takdirde de Beck, her şeyin üstünde, politik meselelerde olduğu gibi askeri meselelerde de bu günün işini yarıya bırakma eğiliminde olan bir kişiydi. Nerede kendini gösterirse orada işleri felce uğratan bir kişiydi. Daima tüm güçlükleri önceden görür ve onları düşünmek için zaman ayırmak isterdi. Kendi düşüncelerine göre **"Oyalama Savunması"** adını verdiği muharebe yöntemine çok önem verirdi.

Birinci Dünya Savaşı'ndan önce de talimnamelerimizde **"Oyalama Muharebesi"** teriminin bulunduğunu biliyorduk. Fakat 100.000 kişilik orduda bu oyalama savunması temel ilke haline gelmişti. Beck'in **"Oyalama Savunması"** avcı kısımları dahil olmak üzere tüm kademelerde uygulanmak üzere düşünülmüş ve uygulanmakta idi. Bu tür bir muharebenin özelliği, her zaman pek fazla kanışıklığa yol açmasıdır ve ben, tatmin edici olmaması dışında herhangi bir örneğini gördüğümü hatırlamıyorum. Zırhlı tümenlerin teşkilinden sonra Fritz bunu olduğu gibi bir kenara attı.

1934 ilkbaharında bir Motorlu Birlikler Komutanlığı Karargâhı kuruldu. General Lutz bu Komutanlığın başına getirildi ve ben de onun Kurmay Başkanlığı'na atandım. Lutz, bu görevine ek olarak Motorlu Birlikler Müfettişliği ve Savunma Bakanlığı'nın Kara Kuvvetleri Genel Dairesi 6'ncı Şubesi'ne de bakıyordu.

HİTLER - MUSSOLİNİ GÖRÜŞMESİ

Aynı dönemde Hitler, Venedik'te Mussolini'ye ilk ziyaretini yaptı. Ancak ziyaretin sonuçları pek tatmin edici olmadı. Dönüşünden bir süre sonra Berlin'de generaller, parti başkanları ve SA (Kahverengi Gömlekli denilen parti örgütü) önderlerinin, Hitler'in söylevini oldukça soğuk karşıladıkları gözden kaçmıyordu. Salondan ayrılırken **"Adolf'un bildiklerini unutmak için emek sarfetmesi gerek"** gibi sözlerin söylendiği kulağıma geldi. Parti içinde böylesine ciddi fikir ayrılıklarının bulunduğu bu şekilde farkına varışım beni hayrete düşürdü. 30 Haziran'da bilmece çözüldü. SA Örgütü'nün Kurmay Başkanı Roehm ve çok sayıda SA önderi herhangi bir neden gösterilmeden vurularak öldürüldü. İş bununla da kalmadı, SA ile hiçbir ilişkisi bulunmayan ve tüm suçları -şimdi öğrendiğimize göre- herhangi bir zamanda ve herhangi bir şekilde partiye karşı gelmek olan pek çok erkek ve kadının da hayatına son verildi.

CİNAYETLER BAŞLIYOR

Katledilenler arasında Savunma eski Bakanı ve Şansölye General von Schleicher, eşi ve iş arkadaşı General von Bredow da vardı. İki generalin hakkının aranması girişimleri tatmin edici bir sonuç vermedi. Sadece yaşlı Mareşal von Mackensen, 1935 Schlieffen Yemeği (Emekli Kurmay Subayların yılda bir yaptıkları bir toplantı)nden yararlanarak bu iki insanın onurlarına sürülen lekenin temizlenmediğini belirtti. Hitler'in bu olaylar hakkında Reichstag önünde yaptığı açıklama da tatmin edici olmaktan uzaktı. O zamanlar partinin çok geçmeden bu oluşum sancılanından kurtulacağı umuluyordu. Şimdi geriye doğru baktığımızda anlıyoruz ki Ordu'nun başındakilerin tatmin edici bir açıklama yapılmasında direnmemeleri, çok esef verici olmuştur. Bunu yapmış olsalardı yalnız kendilerine değil, aynı zamanda Silâhlı Kuvvetlere ve Alman halkına büyük bir hizmette bulunmuş olacaktı.

HINDENBURG ÖLDÜ

2 Ağustos 1934 günü Almanya acı bir kayba uğradı. Mareşal von Hindenburg, ulusunu, sonunu kimsenin tahmin edemeyeceği bir iç devrimin ortasında bırakarak vefat etti. O gün eşime şunları yazdım: **"Yaşlı centilmen artık aramızda yoktur. Bu yeri doldurulmaz kayıptan dolayı hepimiz büyük üzüntü duyduk. O, tüm ulusun, özellikle Silâhlı Kuvvetlerin babasıydı. Bu nedenle ulusal yaşamımızda boş bıraktığı yerin doldurulması için uzun ve zor bir zamanın geçmesi gerekecektir. Yalnız onun varlığı bile yabancı devletler için yazılı anlaşma ve güzel sözlerden daha çok şey ifade ederdi. Tüm dünyanın güvenini kazanmıştı. Onu seven ve onun emrinde onurla hizmet etmiş olan bizler, aramızdan ayrılmasından sonra çok zavallı kişiler haline düştük."**

"Yarın Hitler'e bağlılık yemini edeceğiz. Bu, sonunun neler getireceği bilinmeyen ve ağır kuşkularla dolu bir sadakat yemini olacaktır. Tanrıya dua ediniz ki her iki taraf Almanya'nın refahı için, eşit olarak bu yemine sadık kalsınlar. Ordu yeminini tutmaya alışıktır. Temenni ederiz ki Ordu bu kez de verdiği sözü onurundan fedakârlık etmeden tutabilsin."

"Şimdi tüm örgütlerin önderlerinin bu fırsattan yararlanarak her çeşit tören ve kutlamaları süresiz olarak ertelemeleri

ve söylev vermekten vazgeçmeleri çok iyi bir şey olacak... Şimdi ihtiyacımız olan, namuslu ve vicdanlı çalışmak, alçak gönüllü konuşmaktır.”

SINIRSIZ DİKTATORYA KURULDU

1 Ağustos 1934 günü Alman askerleri ölümsüz Mareşal ve Cumhurbaşkanı'nın cenazesini omuzlarında taşıyarak Tannenberg Anıtı'nda toprağa verdiler. Hitler ortalığı çınlatan bir sesle haykırdı: **“Ölü savaşçı! Şimdi artık Valhalla'ya gidebilirsin!”** (Nordik mitolojiye göre Fırtına Tanrısı Odin'in, ölçüleri akıl almaz derecede büyük konutu.)

Daha 1 Ağustos'ta Şansölye (Hitler) ve kabinesi Yetki Kanunu'na dayanarak Hindenburg'un ölümü hâlinde Cumhurbaşkanlığı makamının Şansölyelikle birleştirilmesi yolunda bir karar almış ve ilan etmişti. Bunun sonucu olarak Hitler 2 Ağustos'ta Devlet Başkanı ve Silâhlı Kuvvetler Başkomutanı oldu. Bu arada Şansölye (Başbakan) olarak da durumu koruduğundan. Almany'a'da tüm gücü kendi elinin altında toplamış oluyordu. Bundan sonra, nereden bakılırsa bakılsın diktatorya sınırsız olarak kurulmuş bulunuyordu.

Zorlu çalışmalarla geçen bir kıştan sonra 1935 Mart'ında askerî self determinasyon hakkımızın kullanılacağını öğrendik. Her asker Versailles Antlaşması'nın haysiyet kırıcı bölümünün iptali demek olan bu haberi sevinçle karşıladı. Mareşal von Mackensen'in önünde her sınıftan birliklerin yaptıkları bir tören geçişi ile başlayan **“Kahramanları Anma Günü”**nde, ilk kez (tören geçişi yaya yapıldığından) silâh ve gereçlerinin çoğundan ayrılmış olan yeni zırhlı birliklerimizden birkaç tabur da hazır bulunacaktı. Tören geçişi için yapılan hazırlıklar sırasında, zırhlı birliklerin törene katılmasına yan gözle bakılmıştı. Zira -sorumlu kurmay subayın bana açıkladığı gibi- kısa filintalanyla uygun biçimde selâm durmaları olanağı yoktu. Bu ciddi sakıncaya rağmen, oldukça fazla sayıda askerimizin törene katılmasını sağlayabildim.

İNGİLİZ ATAŞEMİLİTERİ İLE

O yıl 16 Mart'ta İngiliz Ataşemiliteri beni evine akşam yemeğine davet etmişti. Evimden ayrılmadan kısa bir süre önce radyoyu açtığımda bir hükümet bildirisinin verildiğini duydum. Bu, Almany'a'da askerlik yükümlülüğü yönteminin yeniden yürürlüğe konulduğunu bildiren bir emirnameydi. İngiliz dostum ve orada misafir bulunan

İsveçli arkadaşı ile o akşam yaptığımız konuşmalar çok canlı ve ilginçti. Her iki centilmen, Alman Ordusu ile ilgili bu olağanüstü haberi işitmekten duyduğum hoşnutluk karşısında anlayış gösterdiler.

MECBURİ ASKERLİK KONULUYOR

Böylelikle hızlandırılan silâhlanmamızın teorik amacı son derece iyi bir şekilde silâhlanmış bulunan komşularımızla eşitliği sağlamaktı. Lâkin -en azından zırhlı birlikler için- pratikte ne nitelik, ne de nicelik bakımından onların silâh, araç ve gereç standartlarına erişmek olanığı mevcut değildi. Bu nedenle bu eksiklikleri üstün bir teşkilât ve yine üstün bir komutanlık ile karşılamaya girişmek zorundaydık. Elimizde bulunan sınırlı kuvvetleri büyük birlikler, daha doğrusu tümenler halinde toplamak ve sıkı bir düzene bağlamak, nihayet bu birliklerden bir zırhlı kolordu kurmak suretiyle sayıca azlığımızı gidebileceği umuyorduk. Her şeyden önce, asker büyüklerimizi, tuttuğumuz yolun olanaklarımız içinde bulunduğu gibi, doğru bir yol olduğuna da inandırmamız gerekiyordu.

1934 Haziran'ında General Lutz'un emrinde kurulmuş olan Motorlu Birlikler Komutanlığı, o zaman elde bulunan birliklerden geçici olarak kurulan bir zırhlı tümenin dört haftalık bir eğitimden geçirilmesini düzenledi. Bu eğitim 1935 yazında yapılacaktı. Eğitim Tümeni'ne General Baron von Weichs komuta edecekti. Tümen, Münster-Lage eğitim bölgesinde toplanacak ve birbirinden ayrı dört taktik rol için, sistemli bir şekilde eğitilecekti. Bu aşamada amacımız, kendi taktik problemleri içinde durum tartışması, duruma göre yapılacak işler hakkında ast birlikler komutanlarını eğitmek değildi. Asıl amacımız, büyük tank kitlelerinin destek silâhlarıyla birlikte hareket ve muharebeye girişlerinin gerçekten olanaklı olduğunu göstermekti. General von Blomberg ve General von Fritz, tatbikatları büyük bir ilgi ile izlediler. Ancak General Lutz'un tatbikata davet ettiği Hitler, askeri mülhakinin pasif direnmesi yüzünden tatbikata katılamamıştı.

GUDERIAN'IN TANKLARI

Bu bölgede yapılan deneysel tatbikatlar ve gösterilerin sonuçları son derece tatmin edici bulundu. Tatbikatın sonunu belirleyen san balon yükselmeye başladığı zaman Orgeneral von Fritz şakacı bir ifadeyle şu sözleri söyledi: **"Yalnız bir şey eksik!.. Balonun üzerine Guderian'ın tankları, tankların en iyisidir yazılmalıydı!"**

General Lutz yeni Zırhlı Birlikler Komutanlığı'nın başına getirildi. Bu komutanlığın, öteki büyük sınıflarda olduğu gibi bir genel komutanlık olacağını umuyorduk. Ancak Kara Kuvvetleri Komutanlığı Kurmay Başkanı General Beck bunu önlemişti.

15 Ekim 1935'te üç zırhlı tümen kuruldu:

1'nci Zırhlı Tümen, Komutanı General Baron von Weichs, Weimar'da;

2'nci Zırhlı Tümen Komutanı Albay Guderian, Würzburg'ta;

3'ncü Zırhlı Tümen, Komutanı General Fessman, Berlin'de.

1935 yılında bir zırhlı tümenin kuruluşu Ek-XXIV'te görülmektedir.

Ekim başında işlerin merkezinde bulunan pozisyonumu terk ederek kıta görevi yapmak üzere Berlin'den ayrıldım. Zırhlı Birlikler Komutanlığı'nı General Lutz'un güvenli ellerine bıraktığımı biliyordum. Fakat bunun yanında, Genel Karargâhtaki bazı unsurların giderek artan karşı koymasının da farkındaydık; üstelik benim yerime gelen yeni Kurmay Başkanı'nın, onların baskısına direnecek kadar sağlam olduğundan da emin değildim.¹⁰

Aynı şekilde, Ordu Dairesi Başkanlığı nezdinde çıkarılmayı korumaktan sorumlu olan Kara Kuvvetleri Komutanlığı Zırhlı Birlikler Müfettişliği'nin, planlanmayı, başlangıçta saptandıkları şekilde yürütmeye olanak bulacağı da kuşku ile karşılanıyordu. Her iki büroda da korktuğum başımıza geldi. Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'nın düşüncesi galip çıktı ve piyadeye yakın destek sağlamak üzere zırhlı tugaylar kuruldu. 4'ncü Zırhlı Tugay, 1936 gibi erken bir tarihte bu rolü ifa etmek üzere kurulmuştur. Daha sonra, süvarinin motorlu birlikler üzerinde daha etkili bir kontrol sağlamak için ortalığı karıştırması yüzünden tasarlanan yeni zırhlı tümenlerin yerine, **"hafif tümen"** adı verilen üç yeni tümen teşkil edildi. Bu hafif tümenlerden her biri iki motorlu piyade alayı, bir keşif alayı, bir topçu alayı, bir tank taburu ve destek birliklerinden teşekkül ediyordu.

Hafif tümenlerden başka dört motorlu piyade tümeni de kuruldu. Bunlar, tamamen motorlandırılmış ve dolayısıyla çok sayıda motorlu araca ihtiyaç gösteren normal piyade tümenleriydi. Böylece motorlu

¹⁰ General Lutz'un yeni Kurmay Başkanı, 1942'de Stalingrad'a taarruz eden kuvvetlere komuta eden ve Albay (sonra Mareşal) Paulus'tu.

piyade tümenlerinden kurulu XIV'ncü Kolordu ile hafif tümenlerden kurulu XV'nci Kolordu meydana gelmiş oluyordu. Bu arada Zırhlı Birlikler Komutanlığı da üç zırhlı tümenli XVI'nci Kolordu haline getirildi. Son olarak bu üç kolordu, karargâhı Leipzig'de bulunan ve General von Brauchitsch'in komutasına verilen 4'ncü Grup Komutanlığı'na bağlandı. Bundan sonraki eğitim ve geliştirme faaliyetlerini yürütme sorumluluğu bu komutana verildi.

Her sınıfın kendine ait bir rengi vardı. Bu renk apoletlere ve benzeri yerlere konuluyordu. Bu zamana kadar tüm zırhlı birlikler için sınıf rengi pembeydi ve zırhlı alaylarla tanksavar taburları bu rengi kullanmaya devam ettiler. Zırhlı keşif taburlarının rengi ilkin sanya ve sonra kahverengiye değiştirildi. Zırhlı tümendeki piyade alayları ve motosikletli piyadelere hâki renk verildi. Buna karşılık motorlu piyade alayları normal piyade rengi olan beyazı kullanmaya devam edeceklerdi. Tabiatıyla bütün bunlar piyade ve süvari müfettişlikleri arasında uzun tartışmalara yol açtı.

Motorlu ve zırhlı gücümüzün bu biçimde parçalanmasına çok üzuldüm. Ancak o sıralarda olayların bu yolu izlemesi, karşısında herhangi bir şey yapmak olanağına sahip değildim. Yol ağları zarar ancak ileride ve kısmen onarılabilirdi.

YAPILAN YANLIŞLIKLAR

Motorlaşma alanındaki sınırlı kaynaklarımız, öteki sınıflar tarafından yapılan örgütlenme hataları nedeniyle hâlâ israf edilmekteydi. Mesela, Ordu Dairesi Başkanı General Fromm piyade alaylarının 14'ncü (Tanksavar) bölüklerinin motorlandırılmasını emretti. Yaya birliklerle çalışacağını ileri sürerek bu bölüklerinin at koşulu olmasının daha uygun olacağını söylediğim zaman, **"Piyadenin de birkaç otomobili olsun"** demişti. Benim, 14'ncü bölükler yerine ağır topçu taburlarının motorlandırılması yolundaki önerim ise reddedilmiştir. Dolayısıyla ağır toplar at koşulu kaldılar ki bunun, özellikle Rusya'da üzüntülü sonuçlar verdiği görülmüştür.

Tank destek silâhları için titizlikle araçların geliştirilmesi işi istediğimiz gibi çabuk yürümüyordu. Tankların sağlayacakları kazancı piyade, topçu ve öteki tümen silâhlarının yollar dışında ve arazide yapılan bir ilerlemede tankları izleyebilme yeterliği ile orantılı olacağı açıkça biliniyordu. Biz, piyadeler, savaş istihkâmçıları ve sıhhiye hizmeti için hafif zırhlı yanım titizlikle araçlar; topçu ve tanksavar ta-

burlan için kundağı motorlu toplar ve nihayet keşif ve muhabere taburları için çeşitli tipte tanklar istiyorduk.¹¹

Fakat tümenlerin bu araçlarla donatılması hiçbir zaman tam anlamıyla sağlanamamıştır. Üretim kapasitesindeki bunca artışlara rağmen Alman endüstrisi, motorlaşan Silâhlı Kuvvetler ve Silâhlı SS (Waffen SS denilen Kara Gömlekliiler örgütünün kolu) teşkillerinin, hatta bizzat kendisinin büyük ölçüde artan ihtiyaçlarıyla başetmeye hiçbir zaman muvaffak olamamıştır. Uzmanların tüm uyarmalarına rağmen Yüksek Komutanlık, politik bakımdan güçlü bazı kişilerin hırs ve tamah duygularını hiçbir zaman köstekleyememiştir. 1941 yılının olaylarını ele aldığımız zaman bu meseleye yeniden geri dönmek fırsatını kazanmış olacağım.

BİR EV ALIYORUM

Bunlar olup biterken ben Würzburg'da tümenimle beraber bulunuyor ve bu problemlerle ancak dolaylı olarak ilgilenebiliyordum. Bana düşen iş, unsurlarını teşkil eden birliklerin son derece farklı askerî çevrelerden gelen yeni teşkilimi kurmak ve eğitmekten ibaretti. 1935-36 kışı olaysız geçti. General Brandt komutasındaki eski Würzburg Garnizonu ve kentin ve çevresinin halkı tarafından dostça karşılandım. Boelke Caddesi'nde, Kent üzerinden Main Nehri'ne doğru güzel bir manzarası olan küçük bir ev satın alma olanağını buldum: Pencerelerimizden Marienfeste ve Barok döneminin incilerinden biri olan Kappel'e'yi görebiliyorduk.

İŞGALLER BAŞLIYOR

1936 İlkbaharında Hitler'in Rheinland Bölgesi'ni yeniden işgal etme karan, bizler için bir sürpriz oldu. İşgal sadece bir askeri jest olarak kabul edildiğinden tank birliklerinin kullanılması öngörülmemişti. Ancak, tümenime alarm verildiği ve gereksiz derecede fazla gerginliğe yol açmamak için normal garnizonunda bırakılan Tank Tugayı hariç, geri kalan unsurlarıyla Münsigen'deki eğitim bölgesine

¹¹ Yarım tırtıllı araç, önünde iki lâstik tekerleği bulunan bir tırtıllı araçtır. Günümüzde tam tırtıllı araçların hareket hızlarının çok artmış olması nedeniyle yapılmamaktadır. Sadece İsrail, bu tip araçları kullanmaya devam etmektedir. Kundağı motorlu top ise, tekerlekli ya da tırtıllı ve kısmen zırhlı, genellikle üzeri açık bir şasi üzerine bir topun yerleştirilmesinden meydana gelen silâhın adıdır. Zırhlı birliklerin topçusunun (Uçaksavar ve tanksavar topçusu dahil) bu tipten olması gerekir. (Çeviren).

intikal ettirildiği doğrudur. Birkaç hafta sonra hepimiz banş garnizonlanmıza döndük.

O yılın 1 Ağustos günü Tuğgeneralliğe yükseldim.¹²

O yıl sonbahar manevralarına katılan biricik tank birliği Sweinfurt'taki 4'ncü Tank Alayı oldu. Bu bir tek alayın bir piyade tümeni çerçevesinde kullanılması bizim muharebe olanaklarımız hakkında açık seçik bir fikir veremezdi ve gerçekten de öyle oldu.

Bu manevraları izleyen konuklardan biri, Uzakdoğu'dan yakınlarda dönmüş olan Orgeneral von Seeckt'di. Kendisine, önceden pek bilmediği bir konu olan, bu yeni zırhlı kuvvet hakkında bilgi vermek şerefi bana düştü. Ayrıca, davetli basın temsilcilerine karşı, yeni sınıfın teşkilâtı ve muharebe yöntemleri hakkında konuşma olanağını elde etmiş oldum.

BİR KİTAP YAYINLADIM: "DİKKAT! TANK!"

1937 yılı banş içinde geçti. Grafenwöhr eğitim bölgesinde yapılan tümen çapında bir manevra ile nihayetlenen eğitim programı bizi meşgul ediyordu. General Lutz'un emirleriyle, 1936-37 kışında **"Dikkat! Tank!"** başlığı altında yayınlanacak bir kitap hazırladım. Kitap zırhlı birliklerin gelişiminin öyküsünü anlatıyor ve Alman zırhlı kuvvetlerinin kuruluşunda esas tuttuğumuz temel düşüncelerimizi, ana doğrultularıyla belirtiyordu. Bu kitapla, normal hizmet kanallarından sağlayabileceğimiz sayıya oranla, daha büyük bir halk kitlesinin ilgisini, planlarımız üzerinde toplayabileceğimizi umuyorduk. Bununla birlikte, biraz güçlüğe katlanarak, özel askerî basın yardımıyla görüşlerimizin açıklanması ve böylece çok gürültülü bir muhalefetin tartışmalarına karşı durmaya çalışıyordum. Kısa bir süre sonra, 15 Ekim 1937 tarihli **"Alman Subayları Ulusal Birliği Gazetesi"**nde görüşlerimizi açıklayan bir yazı çıktı. Emeklerimizin ve o zamanlar çok rastlanan fikir ayrılıklarının iyi bir tablosunu çizdiği için bu yazıyı buraya almak istiyorum:

¹² Eski Alman Ordusu'nda general rütbeleri tümgeneral (Generalmajor)den başlıyordu. Mareşalden önceki rütbeye (Generaloberst) adı verilmekte ve İngilizceye (Colonel General) olarak çevirmektedir. Biz çevirimizde daha çok karışıklığa yol açmamak için, her rütbeyi bugünkü karşılığı ile almayı uygun gördük. Bununla ilgili olarak, saymaya değer ikinci bir mesele, eski Alman korgenerallerinin rütbeleriyle birlikte asıl sınıflarını da kullanmalarıdır: Piyade korgenerali, Topçu korgenerali... gibi. Bu uygulamanın Sovyet Ordusunda da yapıldığı bilinmektedir. (Çeviren).

Ateş ve Hareketle Tank Taarruzu

"Meslekten olmayan bir kişi, bir tank taarruzunu düşündüğü zaman, o dönemin savaş raporlarında anlatıldığı gibi Cambrai ve Amiens'in çelik devlerini tasavvur etmek eğilimindedir. Geniş ölçüde kurulmuş tel engellerinin aynı miktardaki saman gibi ezildiğini düşünür; tankların sığınakları göçerterek üzerlerinden nasıl geçtiklerini hatırlar; tankların ağırlığı altında makineli tüfeklerin parça parça oluşunu göz önüne getirir; tankların egzoz borularından alevler saçarak muharebe alanından geçerken ortalığa yaydıkları dehşeti ve bu '**Tank Korkusu**'nun 8 Ağustos 1918 günü başımıza gelen çöküntünün nedeni olarak gösterilişini hatırlar. Bu tür silindir taktiği tankların yapabilecekleri şeylerden biridir, ama en önemlisi değildir. Fakat geçen savaşın olayları birçok eleştiricinin fikirlerini etkilemiş ve böylece, bir yerde toplanmış çok sayıda tankın, emredilen zaman ve yerde, zeminin durumuna bakmaksızın düşmanı tırtıllarının altında ezmek üzere kararlı bir hızla ileri yürüdüğü (Bu suretle topçu ve tanksavar ateşlerine olağanüstü bir hedef teşkil ettiği) hayalî bir tank taarruzu biçiminin doğmasına yol açmıştır. Tankların ateş gücü, olduğundan az değerlendirilmiştir. Tankın kör ve sağır olduğu sanılmıştır. Tankın ele geçirdiği araziye elinde tutabilme yeteneğine sahip bulunmadığı iddia edilmiştir. Buna karşılık tüm avantajlar tanksavar savunmasına yakıştırılmıştır. Savunmanın artık tankların baskın tarzındaki bir taarruzuna karşı hassas olmadığı iddia edilmiştir. Tanksavar toplan ve sahra topçusunun kendi kayıplarına bakmaksızın yapma sis, doğal sis, ağaçlar ve öteki engeller ve arazi kabahtırlarından etkilenmeksizin daima hedeflerini bulacağı, savunmanın da daima tankların taarruz edeceği yerde kuvvetli olacak biçimde düzenleneceği, savunanların kuvvetli dürbünleriyle sis perdeleri ve karanlık hedeflerini görebilecekleri iddia edilmiştir.

"Böyle bir tablonun sonucu olarak tank taarruzlarının geleceği olmadığı gibi bir düşünce oraya çıkmıştır. Acaba tankları ordulardan çıkarıp -bir eleştiricinin dediği gibi- tank döneminin atlanması mı gerekiyor? Bu yapılabildiği takdirde eski silâhlar için yeni taktikler bulunması hakkındaki kaygılarımız da aynı zamanda bir kenara atılabilir ve bir kez daha 1914-15'de uygulanan mevzi savaşı yöntemlerine rahatlıkla dönebiliriz. Ancak şurası muhakkaktır ki, nereye düşeceğimizi bilmeden karanlık içine atılmanın bir anlamı yoktur. Buradan şu sonuç çıkarılabilir. Eleştiricilerimiz kendi kendini öldürmekten başka, başarılı bir kara taarruzu için kullanılacak yeni ve

daha iyi bir yöntem meydana getirinceye kadar, uygun bir biçimde kullanılacak tankların, bugün için elde bulunan en iyi kara taarruzu araçları olduğu yolundaki inancımızda herhangi bir değişikliğe gerek yoktur. Bununla beraber tank taarruzlarından nelerin beklenileceğinin meydana çıkarılmasını kolaylaştırmak için günümüzün tanklarının önemli özellikleri aşağıya çıkarılmıştır.

Zırh Korunması

"Gerçek harekât için yapılmış olan tanklar, en azından makineli tüfeklerin zırh delici mermilerine dayanacak gibi zırhlanırlar. Tank-savar silâhları ve düşman tanklarıyla muharebede bu koruma yetersizdir. Bu nedenle Dünya Savaşı'nın muzaffer ulusları adı verilen ülkelerin sipariş ettikleri tanklar çok daha güçlü bir biçimde zırhlanılmışlardır. Mesela bir Fransız 2C tankının zırhını delmek için en az 75 mm.lik bir topa ihtiyaç vardır. Bir ordu, düşmanın savunma silâhlarının çoğunun ateşinden müteessir olmayan tanklarını birinci kademede taarruz ettirdiği takdirde, tanklar kesinlikle bu en tehlikeli düşmanlarının üstesinden geleceklerdir. Bu durum düşmanın piyade ve istihkâmçıların imhasına yol açacaktır. Çünkü onlar tankların ateşi altında kalacak ve savunma silâhları da susturulmuş olduğundan hafif tanklarla bile muharebe alanının temizlenmesi mümkün olabilecektir. Ancak, savunan taraf, taarruz eden tarafın tüm tanklarının zırhlarını delebilen bir savunma silâhını yapmayı başardığı ve bu tür silâhları zamanında, kesin sonuç yerinde mevzilendirdiği takdirde o zaman tanklar başarılarının bedelini ağır bir biçimde ödeyecekler, (şayet savunma yeteri derecede yoğun ve derinliğine düzenlenmiş ise) belki de tüm olarak başarısızlığa uğrayabileceklerdir. Zırh ile, ona karşı kullanılan silâh arasındaki üstünlük mücadelesi binlerce yıldır sürüp gitmektedir ve eski zamanların kale askeri, deniz askeri ve daha yeni zamanların hava askeri gibi, zırhlı birlikler de bu gerçeği hesaba katmak zorundadır. Böyle bir mücadelenin varoluşu ve bunun sonucu olarak başanın bazen bir tarafa, bazen öteki tarafa kayması bir kara silâhı olarak tanklara leke sürülmesini gerektirmez. Aksi takdirde askerlerimizi o zamanlar bile yetersiz sayılan yünlü kumaştan yapılmış üniformaların sağladığından daha fazla bir korunma olmaksızın taarruza sevk etmiş oluruz.

Hareket ve Sürat

"Çok kez söylenmiş bir sözdür: '**Zaferi sağlayan hareket ve sürattir.**' Bu önermeyi kabul ediyoruz. Bunu kanıtlamak için çağı-

mızın teknik araçlarını kullanmak istiyoruz. Hareket ve hız, kıtalan-mızı düşmanla temasa getirmeye hizmet eder. Bu amaç için askerin ayaklarından, atlardan, demiryollarından, ya da -son zamanlarda yapıldığı gibi- otomobil ve uçak makinelerinden yararlanılabilir. Düşmanla temas kurulduktan sonra, düşmanın ateşi genellikle ha-reketi aksatır. Bu sakıncanın giderilmesi için, düşman muharebe dışı edilmeli; hareket edemez hale getirilmeli; ya da mevziinden sökülüp atılmalıdır. Bu ise onun direnme gücünü çökertecek kadar üstün bir ateş kuvvetinden yararlanmakla sağlanabilir. Sabit mevzilerden kullanılan ateş kuvveti, kullanılan silâhların kütlelerinin görülebildiği mesafeye bağlı bir etkili menzile sahiptir. Bu menzil, piyadenin kendi destek ateşini kullanabileceği mesafe kadardır ve bu noktaya varılınca ağır silâhlar ve topçunun, kendi ateşinin örtüsü altında hareke-te olanak sağlamak için mevzi değiştirmeleri gerekir. Bu tür bir muharebeyi yapmak için çok sayıda silâh ve ondan da daha büyük bir sayıda cephaneye gerek vardır. Bu türden bir taarruzun hazırlanma-sı oldukça uzun bir zaman alır ve bu hazırlıkların düşmandan giz-lenmesi güçtür. Başının önemli unsuru olan baskın etkisinin yara-tılması da bu koşullar altında çok güç olur ve ilk taarruzun düşmanı hazırlıksız yakalaması olanağı elde edilse bile, taarruz bir kez başla-dıktan sonra bu taarruzu yapan kuvvet kendini açığa çıkarmış ola-cağından savunan tarafın ihtiyatları taarruz noktasına yönelecek ve önünü tıkayacaklardır. Bu sırada ihtiyatlar motorlandırılmış olacağı cihetle yeni savunma mevzilerinin hazırlanıp işgal edilmesi, öncesine oranla daha kolay olacaktır. Dolayısıyla **piyade ve topçu işbirliği ilkesine göre hazırlanan bir zaman çizelgesine dayanan bir taarruzun başarı şansı geçen savaşa olduğundan daha zayıf olacaktır.**

“Dolayısıyla her şey şuna bağlıdır: Şimdiye kadar yapıldı-ğından daha büyük bir hızla hareket edebilmek; düşmanın savunma ateşlerine rağmen hareketi sürdürmek ve böylece yeni savunma mevzileri düzenlemesini daha da güçleştirmek. Son olarak, taarruzu düşmanın savunma düzeninin derinlikle-rine götürmek.” Tank muharebesinden yana olanlar, uygun koşul-lar altında, kendi ellerinde bunu başaracak olanakların bulunduğunu kabul ederler. Buna karşılık kötümserler ve kuşkucular ise, bundan böyle 1918'deki gibi bir baskın unsuru söz konusu olmayacağından **‘Başarılı bir tank taarruzunun koşulları artık beklenemez’** demektedirler. Acaba bundan böyle bir tank taarruzunun düşmanı

baskın tarzında yakalaması olanağı yok mudur? Savaşlarda, ister eski, ister yeni yöntemlerle önlenmelerine çalışılsın, baskının daima sağlanabilmiş olmasını nasıl açıklayabiliriz? 1916'da General von Kuhl, Yüksek Komutanlığa, yarmayı yapabilmek için taarruzun başlatılmasında birinci derecede baskın unsuruna önem vermek gerektiğini önermişti. Ancak o zamanlar onun elinde bunu sağlamaya yarayan bir yeni silâh, ya da yöntem mevcut değildi. 1918 yılının Mart Taarruzu, yeni tip silâhlar kullanılmamasına rağmen, olağanüstü bir başarıya ulaşmıştı. Baskın sağlamak için uygulanan normal yöntemlere ek olarak yeni silâhlar kullanılmış olsaydı baskın etkisi büyük ölçüde arttırılmış olurdu.

"Ancak yeni silâhlar, bu etkiler için ön koşul değildir. Biz inanıyoruz ki, tanklarla taarruz etmekle şimdiye kadar sağlandığından daha büyük bir hareket hızı sağlayabiliriz ve çok daha önemlisi, yarma yapıldıktan sonra da hareketi sürdürebiliriz. Bugün bir tank taarruzunun bağlı bulunduğu belirli koşullar sağlandığı takdirde hareketi sürdürmek olanağı vardır. Bu koşullar arasında, ağırlık noktasının (yani asıl taarruzun) uygun arazi kesimine yöneltilmesi, düşmanın savunma düzenindeki boşluklar ve düşmanın tankça zayıf olması sayılabilir. Her türlü koşullar altında başarı ile taarruz edemediğimiz ve yalnız makinelî tüfeklerle donatılmış tanklarla tahkimatı düşüremediğimiz için suçlandığımız takdirde, bundan çok üzgün olduğumuzu ve öteki savaş sınıflarının birçok bakımlarından bizimkinden de daha az taarruz gücüne sahip bulunduklarını söyleyebiliriz. Her şeyi yapabilen Tanrının yerini almayı düşünmediğimizi söylemeliyiz.

"Bir silâhın henüz yeni iken ve savunma karşı tedbirlerinden kaygı duymaya henüz yer olmadığı zaman, en büyük etkenliği sağlayacağı genellikle varsayılmıştır. Zavallı topçu! Daha şimdiden yüzlerce yıl yaşanmıştır. Zavallı hava kuvvetleri! Zaman, uçaksavar silâhlarından yana çalışmak suretiyle giderek onun ocağına incir dikecek. İnanıyoruz ki, herhangi bir silâhın etkenliği göreceli bir değerdir ve kullanılan karşı silâhların etkenliğine bağlıdır. Tanklar üstün bir düşmana karşı olduğu takdirde (Bu ister düşman tankları, ister tanksavar silâhları olsun) yenilgiye uğramaları mukadderdir. Zira etkenlikleri azalacaktır. Buna karşılık koşullar tersine çevrildiği zaman göz kamaştırıcı bir başarı kazanmaları muhakkaktır. Her silahın başansı, yalnız ona karşı çıkan silâhın gücüne değil, aynı zamanda en yeni teknik gelişmelerden en büyük ölçüde yararlanılmasına ve

böylece döneminin doruğunda kalma isteğine de bağlıdır. Bu görüş noktasından tank, kendisinden daha üstün bir silâh bulunduğunu kabul etmeyecektir.

"Savunan tarafın top mermilerinin hızının, bu topçuya taarruz eden tankların hızından çok; daha büyük olduğu söylenmiştir. Bu güne kadar kimse bu gerçeğe itiraz etmemiştir. Ancak, 1917 ve 1918 gibi oldukça eski tarihlerde bile yüzlerce tankın, piyadenin en ileri hatlarının hemen gerisindeki toplama bölgelerine yavaşması mümkün olmuştur. Bu yüzlerce tank, sürüler halinde, düşmanın savunma ateşlerinin içinden geçebilmişlerdir. Bu yüzlerce tank düzinelerle piyade, hatta süvari tümeninin içinden geçebileceği bir gedik alabilmişlerdir. Dahası var, yüzlerce tank bu hareketlerinin tümünü bir topçu hazırlık ateşi yapılmadan, yani sağlam bir düşman topçusunun dişleri arasında başarmışlardır. Ancak son derece uygunsuz koşullar altında düşman topçusu tankların hareketini ciddî bir şekilde etkileyebilir.

"Bir kez tanklar düşman mevziini topçu mevzilerine kadar yarmayı başardı mı, bataryalar çok geçmeden susacak, tankları izleyen piyadeye bile zarar vermeyecek bir duruma düşecektir. Topları bütün muhtemel tehlike noktalarına tanzim etme şeklindeki değişmez topçu taktiği bile geçen savaşta başarılı olamamıştır. Savunma ateşleri, toz toprak ve daha bilmem neler çıkarak ve bunlar tank mürettebatının görüşünü sınırlandıracaktır. Lâkin bu sınırlama dayanılmaz bir şey değildir. Hatta barış zamanında bile bunu önlemeyi öğrendik. Gerçekten tanklar şimdi karanlıkta ve siste pusula ile hareket edebilmektedir.

"Başarılı bir tank muharebesine dayanan bir taarruzda zaferin mimarı piyade değil, bizzat tanklardır. Zira tank taarruzu başarısızlığa uğradığı takdirde tüm harekât başarısızlığa uğramış sayılır. Buna karşılık tanklar başarıya ulaşırsa bunun ardından zafer gelir."

Ateş

"Zırh koruması ile hareket ve sürat tank silâhının sadece iki muharebe özelliğidir. Tankın üçüncü önemli özelliği 'ateş gücü'dür."

"Tank topları tank dururken de, yürürken de ateş edebilir. Her iki halde top görerek tevcih edilir. Tank dururken mesafe kolaylıkla bulunur ve hedef en az sayıda mermi kullanarak yok edilir. Tank

hareket halinde ise gözetleme zorlukları nedeniyle hedeflerin bulunması daha güçtür. Ancak topun yerden oldukça yüksekte bulunması bu sakıncayı bir dereceye kadar karşılar. Özellikle arazi üzerinde bir örtü bulunduğu zaman bu nokta daha çok yararlıdır. Böylece, eleştiri nedeni olan, kolay vurulan bir hedef sağlayan yüksek silüet, nişancı için yararlı olmuyor da değildir. Yürürken ateş etmek zorunluluğu ile karşı karşıya kalındığı zaman, kısa mesafelerde vuruş olasılığı artar; daha uzun mesafeler, daha yüksek yürüyüş hızları ve engebeli arazide hareket hallerinde vuruş olasılığı azalır.

"Kara muharebelerinde tankın düşmana doğru ilerlerken ateş gücünü düşman üzerinde tutma gibi, kendine özgü bir niteliği vardır. Ayrıca tank bunu, savunan tarafın top ve makineli tüfekleri susturulmadan da başarabilir. Sabit mevzilerden ateş eden topların ateşinin, hareket halinde ateş eden toplara oranla daha sıhhatli olduğunda kuşumuz yoktur. Kaldı ki biz her iki çatışma biçimini de uygulama olanağına sahip olduğumuz için bu durumu daha iyi takdir edebilecek durumdayız. Ancak, **zaferi sağlayan sadece hareket ve sürattir**. Şimdi, bir tank taarruzunun geçen savaşın malzeme muharebelerinde yapıldığı gibi, büyük ölçüde tanksavar silâhlarıyla donatılmış piyade ve topçu tarafından tutulan yoğun ve derin savunma mevzilerinden silindir gibi geçerek gedik açan bir taktik yöntemden başka şey olmadığı acaba düşünülebilir mi? Kuşkusuz hayır. Böyle bir girişimde bulunan bir kişi, problemi sadece piyade tankı açısından düşünüyor demektir ki, böyle bir silâhın biricik görevi piyade ile en sıkı işbirliği yapmak olacağı gibi, yürüyüş hızı da yaya piyadenin zaman ve mesafe değerlerine göre ayarlanmış olacaktır. Bu, gereğinden çok uzun bir süre yapışıp kaldığımız hatalı bir görüştür. Keşif işine haftalar ve aylar ne ayırabiliriz, ne de bunu yapmak isteriz. Öte yandan çok büyük miktarlarda cephane sarfına dayanmak arzusunda da değiliz. **Yapmak istediğimiz, kısa süre içinde, düşmanın savunma düzenine tüm derinliğince hâkim olmaktır**. Tanklarımızın sınırlı ateş kuvveti ile **planlı bir topçu hazırlık ateşi ya da yoğun bir topçu barajı** yapamayacağımızı çok iyi biliyoruz. Aslında amacımız bunun tam tersidir ve hedeflerimizi isabetli bir atış sonucu, tek mermilerle savaş dışı etmektir. Zira, savaşta dünyanın en güçlü topçusunun bir hafta süren barajlarının bile piyadeye zafer yolunu açmadığını unutmamışızdır. **Düşman savunma sisteminin tüm derinliğince bir gedik açmaya yeter genişlik ve derinlikte yapılacak bir tank taarruzunun, Dünya**

Savaşında uygulanmış olan sınırlı taarruzlara oranla zafere doğru daha emin adımlarla yürümeyi sağlayacağını düşmanlarımız bize öğretmişlerdir. Belirli hedeflere nişan alınarak atılan mermilerimiz masraflı, üstelik amaçtan uzak, önceden planlanan ve taarruz eden kitaların hemen ilerisinde hareketli bir baraj halinde sürdürülen taarruzu destekleyen ateşlerde olduğu gibi, düşman erlerinin başları üzerinden ısıklık çalarak uçup gitmeyecek. Bunun tamamen tersine olarak, taarruz, yeterli bir ağırlık noktası teşkil edilerek, uygun bir genişlik ve derinlikte yapıldığı takdirde, saptanan hedefler kendilerini gösterdikçe savaş dışı edilecek ve ihtiyatlarımızın, 1918'dekinden daha büyük bir hızla içinden geçerek taarruza devam edecekleri bir gedik açmamız mümkün olacaktır. **Elde tutulacak bu ihtiyatların zırhlı tümenlerden kurulmasını istiyoruz. Zira öteki teşkillerin taarruz ve yarmanın başarısını tam olarak geliştirme için zorunlu muharebe, hız ve manevra yeteneğine sahip bulunduklarına artık inanmıyoruz.** Bu nedenle, tank birliklerini, önceden görülebilen pek çok durumlarda diğer sınıflarla işbirliği yaparak piyadenin ilerlemesine yardım edecek, muharebeyi kazanma amacına hizmet eden ek bir araç olarak kabul etmiyoruz. Eğer tanklar yalnız bu amaca hizmet edecek olsaydı, şimdi durum 1916'dakine döner ve hal böyle olunca gelecekte başlangıçtan itibaren mevzi savaşını kabullenmek zorunda kalınmış ve kesin sonucu çabuk elde etmek umutları da yitirilmiş olur. Lâkin gelecek savaşta düşmanımızın iddia edilen silâh üstünlüğü, her çaptaki topların artan vuruş yeteneği ve menzili ve topçunun kullanılması alanında sağlanan teknik ilerlemeler inancımızı sarsmaya yetmeyecektir. Bunların tümünün tamamen tersine, biz şimdi tankları elimizde bulunan en etkili taarruz silâhı olarak görüyoruz. Teknisyenler bize daha iyi bir şey gösterinceye kadar fikirlerimizi değiştirmeyeceğiz. Hiçbir koşul altında, zaman kaybına yol açan ve bunun sonucunda baskın etkisinin kaybedilmesi tehlikesini doğuran topçu hazırlık ateşlerini sadece eski bir ilke **'Hareket olanağını hazırlayan ateştir'** dediği için kabul etmeyeceğiz. Bunun tersine biz patırlı motor ve zırh levha birleşik düzeninin, topçu hazırlık ateşi yapılmaksızın bizim ateşlerimizin düşmanın üzerine oturtulmasını sağlayacağına inanıyoruz. Ancak böyle bir harekâtın gerektirdiği şu temel koşulların sağlanması şarttır: **Uygun arazi, baskın ve kitle halinde kullanma.**

"Tankların kitle halinde kullanılması bizi eleştirenleri korkuya düşürmektedir. Onlar diyorlar ki, aynı zamanda teşkilât meselesi düşünülmelidir. Acaba tüm tank gücünün bir vurucu kuvvette toplanması akla yakın bir temel düşünce midir? Yoksa eldeki tüm tankların etkili bir şekilde taarruz edebilmesi için organik olarak piyade kuruluşlarına dahil edilmesi aynı derecede düşünmeye değer bir ciddi düşünce değil midir? İleri sürülen bu görüşlerden, günümüzde piyadenin tanklarla desteklenmeden taarruz etme yeteneğine sahip bulunmadığı varsayımını çıkanyoruz. Bu demektir ki, yalnız başına taarruz edebilen ve öteki sınıflara ilerleme olanağı kazandırabilen silâh kuşkusuz asıl silâh sayılmalıdır. Tankların piyadeye tahsis edilmemesi sorununu aşağıdaki hayalî örnek açıklığa kavuşturabilir:

"Kırmızı ve Mavi taraflar savaş halindedir. Her tarafın elinde 100 piyade tümeni ve 100 tank taburu vardır. Kırmızı taraf tanklarını piyade tümenlerine dağıtmıştır. Mavi ise elindeki tankları doğrudan doğruya Başkomutanlık emrinde bulunan zırhlı tümenlerde toplamıştır. Yaklaşık 500 km. uzunluğundaki cephenin 150 km.si tankların hareketine uygun, 150 km.si tankların güçlüğüle hareketine uygun, 150 km.si ise tank arazisidir. Buradan şu tablo ortaya çıkmaktadır: Kırmızı tümenlerinden oldukça büyük bir kısmını, tanklarıyla birlikte, tankların hareket edemeyeceği ve bu nedenle hiçbir şeye yaramayacağı bir kesimde Mavi'nin karşısına koymuştur. Diğer bir kısım tümen, yine tanklarıyla birlikte, tankların güçlüğüle hareket edebileceği kesime yerleştirdiklerinden tamamen israf edilmiş olmasalar da başarılı bir şekilde kullanılmaları uzak bir ihtimaldir. Görülüyor ki tankların hareketine uygun kesimde Kırmızı, elindeki tank kuvvetinin ancak küçük bir bölümünü kullanabilme durumuna düşmüştür. Buna karşılık Mavi taraf, tüm tanklarını kesin sonucun alınacağı ve tankların hareketine uygun bir bölgede toplamıştır. Bu nedenle cephesinin geri kalan kısmında karşılaşabileceği küçük ölçüdeki tank taarruzlarına karşı savunurken (kesin sonuç yerinde) düşmanın tank gücünün en az iki katını toplamış olarak muharebeye girmek avantajını sağlamış olacaktır. Elinde, mesela, 50 tanksavar silâhı bulunan bir piyade tümeni 200 tankla yapılacak bir taarruza oranla 50 tankın taarruzuna karşı daha iyi savunabilir. Şu sonuca vanyoruz ki, tanklarımızın piyade tümenlerine dağıtılması, 1916-17 yıllarının eski İngiliz taktiğine dönmekten başka bir şey yolamaz. Bilindiği gibi bu taktik o zaman bile başansız olmuş, çünkü İngiliz

tankları Cambrai'de kitle halinde kullanılıncaya kadar hiçbir başarı sağlayamamışlardır.

Taarruzu süratle düşmanın ortasına intikal ettirmek ve zırhla korunmuş, kundağı motorlu toplarımızı doğrudan doğruya hedefe yönelterek ateş ettirmek suretiyle zaferi kazanacağımızı düşünüyor ve buna inanıyoruz. **Motorun yeni bir silâh değil, sadece eski silâhları ileri götüren bir araç olduğu söylenmiştir.** Bilindiği gibi patırlı motorlar mermi atamazlar. Tanktan yeni bir silâh olarak söz ettiğimiz zaman onun yeni bir sınıfın kurulmasını zorunlu kıldığını bu biçimde anlatmak istiyoruz. Bunun misali denizaltıların kullanılmaya başlanmasıyla Deniz Kuvvetleri'nde görülmüştür. Zira o da bir silâhtır. **Bizim bir silâh olduğumuza ve bu silâhın gelecekteki başarılarının şimdiye kadar gelmiş geçmiş ve gelecek muharebelerde silinmez bir iz bırakacağına inanıyoruz.** Bizim yapacağımız taarruzların başarılı olması isteniyorsa öteki sınıf ve silâhların bizim bu taarruzlarda kullanacağımız zaman ve mesafe ölçülerine uydurulması gereklidir. Bu nedenle, başarılarımızı geliştirmek için, gerekli destek silâhlarının bizim kadar hareket yeteneğine sahip kılınması ve baş zamanında bile bu silâhların bizim emir ve komutamıza verilmesini istiyoruz. Çünkü, **büyük ve kesin sonuçlu harekâtı icra etmek için piyade kütlesi değil, kesin sonuç yerinde bulundurulacak tanklar esastır.**

1937 MANEVRALARI

1937 Sonbaharının bitimine doğru Hitler'in ve daha sonra da bazı yabancı konukların hazır bulundukları bir ordu manevrası yapıldı. Bu konuklar arasında Mussolini, İngiliz Mareşali Sir Cyril Deverell, İtalyan Mareşali Badoglio ve bir Macar askerî heyeti de vardı. Manevraya katılan zırhlı birlikler General Fessmann'ın komuta ettiği 3'ncü Zırhlı Tümen ve 1'nci Zırhlı Tugay'dı. Ben tank başkemiydim.

Bu manevranın ortaya koyduğu olumlu sonuç zırhlı tümenin bir birlik halinde kullanılabileceğinin kanıtlanması oldu. İkmal ve bakım kolaylıklarının yetersiz olduğu anlaşıldı ve bu durumun bir an önce düzeltilmesine gerek bulunduğu meydana çıktı. Bu meseleler hakkında Zırhlı Birlikler Komutanlığı'na bazı önerilerde bulundum. Üzüntüyle belirtmeliyim ki, bunlar kabul edilmemiştir. Manevra sırasında su üzerine çıkan zayıf taraflarımız 1938 İlkbaharında tüm açıklığıyla yeniden karşımıza çıkacaktır.

Manevranın son günü yabancı konukların görmeleri amacıyla son bir taarruz yapıldı. Manevraya katılan tankların tümü, benim komutam altında bu taarruza katıldı. Kullandığımız tankların hepsi Panzer I tipi olmasına rağmen bu taarruz izleyenleri etkileyen olağanüstü bir gösteri oldu.

Manevradan sonra Berlin’de bir geçit töreni yapıldı. Bunu, Orjeneral Fritz’in konuklar onuruna verdiği bir öğle yemeği izledi. Bu yemeğe davetliydim. Bazı ilginç görüşmeler için bu yemek uygun bir fırsat teşkil etti. Öteki kişilerle birlikte Mareşal Sir Cyril Deverell ve Mareşal Badoglio ile konuştum. Badoglio Habeşistan Seferi’nde edindiği tecrübelerinden söz etti. Sir Cyril Deverell motorlaşma üzerindeki düşüncelerimi sordu. Genç İngiliz subaylarının, Mussolini’nin önünde yapılan manevralarda kullanılan sayılardaki tankın savaşta bir muharebe alanında kullanılması olanağı bulunup bulunmadığı ile ilgilendikleri anlaşılyordu. Onlar bu konuda yeni fikirleri kabullenmeye isteksiz görünüyor ve tankı bir piyade destek silâhı sayan teoriye bağlı kalma eğilimi gösteriyorlardı. Ancak sonucu ne olursa olsun konuşma canlı bir konuşma olmuştı.

Üçüncü Bölüm

GÜCÜNÜN DORUĞUNDA HİTLER

1938. Blomberg-Fristch Bunalımı Avusturya ve Südet Bölgesi'nin Reich'a (Almanya'ya) Katılması.

Olaylarla dolu 1938 yılı, benim beklenmedik bir şekilde korgeneralliğe yükseltilmemle başladı. Bunu, Hitler'in başkanlık edeceği, 4 Temmuz'da Berlin'de yapılacak bir toplantıda hazır bulunma emriyle birlikte 2-3 Şubat gecesi resmen öğrendim. O sabah erkenden, Berlin'de yol boyunca yürürken oradan geçen bir tramvayda bulunan bir dostum bana haykırarak XVI'ncı Kolordu Komutanlığı'na atandığımı haber verdi. Bu benim için tam anlamıyla bir sürprizdi. Hemen bir sabah gazetesi aldım. Gazetede Blomberg, Fritsch ve iyi dostum General Lutz dahil olmak üzere bir grup yüksek rütbeli subayın görevlerine son verildiği haberini hayretle okudum.

SUÇLANAN GENERALLER

Bunun nedenleri, hiç değilse kısmen, Başbakanlıktaki toplantıda bizlere bildirildi. Silâhlı Kuvvetlerin komuta mevkiindeki tüm general-leri büyük bir salonda, yarım daire biçiminde toplanmıştı. Hitler geldi ve bize, yaptığı evlenme nedeniyle Savunma Bakanı Mareşal von Blomberg'i görevinden aldığını; bununla birlikte Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral von Fritsch'i de bazı ağır suçları yüzünden görevinden almak zorunda kaldığını söyledi. Öteki, işten el çektirmeler hakkında bir şey söylemedi. Şaşırmıştık. Onurlarına leke sürdürmemiş olduklarını bildiğimiz en kıdemli subaylarımıza yöneltilen bu ciddi suçlamalar bizi canevimizden vurmuştu. Suçlamalar tamamen inanılmaz şeyler olmakla beraber, bizlerde uyanan ilk tepki, Alman Devleti'nin baş yetkilisinin bu öyküleri havadan uyduramayacağını düşünmek oldu. Hitler konuşmasını bitirince salondan ayrıldı. Bizler de serbest bırakıldık. Hiçbirimiz bir tek söz söyleyemedik. Gerçekten, böyle bir şok anında kimse bir şey söyleyemezdi. Çünkü neler olup bittiğini anlayacak halde değildik.

GENERAL FRİTSCH'E ATILAN İFTİRA

Blomberg meselesi oldukça açıktı. Onun Bakanlık makamını işgale devam etmesi söz konusu olamazdı. Fakat Orgeneral Baron

von Fritsch'in durumu tamamen başkaydı. Bu, bir askerî mahkemenin soruşturma yapması gereken bir meseleydi. Goering'in başkanlığında bir mahkeme kuruldu ve başkanın o olmasına rağmen mahkeme suçlunun tamamen masum olduğu yolunda bir karar verdi. Generale atılan iğrenç iftiranın tümüyle dayanaksız olduğu meydana çıktı. Bu çok çirkin iftira bir yalan olarak kanıtlandıktan aylarca sonra tekrar -bu kez bir hava alanında- toplandık ve Yüksek Askerî Mahkeme'nin Başkanı General Heitz, uzun bir önsözü de bulan hükmü bize okudu. Mahkeme kararından önce Hitler'in kısa bir bildirisi okundu. Bu bildiride duyulan üzüntü belirtiliyor ve gelecekte bu gibi şeyler olmayacağı vaadinde bulunuyordu. Orgeneral Baron von Fritsch'in eski haklarının tümüyle geri verilmesini istedik. Ancak yeni Kara Kuvvetleri Komutanı -Bizzat Blomberg'in bu makama getirilmesini önerdiği- Orgeneral von Brauchitsch, ancak Schwerin'deki 12'nci Topçu Alayı'nın Fahrî Albaylığı'na atanmasını ve bir kez daha muvazzaf generaller listesine alınmasını sağlamayı başaramadı. Böylece kendisine hiçbir zaman bir birlik verilmedi. Onun aleyhinde yalancı şahitlik etmiş olan kötü adam gerçekten Hitler'in emriyle yargı önüne çıkarılmıştır; fakat bu korkakça eylemin gerisindeki, çok daha tehlikeli kişiler cezasız kalmıştır. İftiracının ölüme mahkûm edilmesi sadece bir sis perdesi olarak işe yaradı. 11 Ağustos'ta Gross-Born eğitim bölgesinde Orgeneral Baron von Fritsch, 12'nci Topçu Alayı'nın Komutanlığı'nı devraldı. 13 Ağustos'ta Hitler burada yapılan bir tatbikatta hazır bulundu. Fakat bu iki kişi bir araya gelmediler.

FRİTSCH BERAAT ETTİKTEN SONRA

Olayı izleyen aylarda Orgeneral Baron von Fritsch'in ağır başlı, sessiz davranışları herkesi hayranlık duygularıyla doldurmuştur. Bu tutumun gerçekten kendi politik düşmanlarına karşı takınılacak doğru bir tutum olup olmadığı ayrı bir sorundur. Bununla beraber bu fikir ister istemez sorunlara ve ilgili kişiler hakkında sonradan elde edilen bilgilere dayanmaktadır.

HİTLER: BAŞKOMUTAN

4 Şubat 1938 günü Hitler Silâhlı Kuvvetler Başkomutanlığı unvanını üzerine aldı. Savunma Bakanlığı makamı boş bırakıldı. Bakanlık Müsteşarı General Wilhelm Keitel, Bakanın üç Kuvvet Komutanına bölünmemiş olan görevlerini üzerine aldı. Bununla beraber Keitel'in emir ve komuta yetkisi yoktu. Bu nedenle kendisine, Silâhlı

Kuvvetler Yüksek Komutanlığı Başkanı (Chef des Oberkommandos der Wehrmacht) adını vermişti. Üç motorlu kolordunun başında bulunan 4'ncü Grup Komutanlığı'nın yeni komutanı ileri fikirli ve zeki bir asker olan ve kısa zamanda arkadaşça bir dostluk kurduğum General von Reichenau idi.

4 Şubat 1938 günü Ordu Yüksek Komutanlığı için ikinci bir kara gün sayılır. Alman generalleri topluluğu, sonraları bu iki olayda bir şey yapamamış olmakla suçlanmıştır. Ancak bu suçlama, aslında en yukarıda bulunan birkaç kişi arasında bölüşdürülebilir. Büyük çoğunluk için, işin gerçek durumu daima karanlıkta kalmıştır. Daha başlangıçtan itibaren yalnız olanaksız değil, aynı zamanda düşünülmeyen bir şey olarak kabul edilen Fritsch meselesinde bile, ciddi girişimlerde bulunmadan önce mahkemenin kararının ilânını beklemek zorunlu olmuştur. Yeni Kara Kuvvetleri Komutanı'ndan bu tedbirleri alması istihdam edilmiş, hatta tahrik edilmiştir. Fakat o bir türlü buna karar verememiştir. Bu arada dışişleri alanında vuku bulan çok önemli bir gelişme, yani Avusturya'nın ilhakı (anschluss) tüm öteki sorunları gölgelemiştir. Böylece yararlı bir eylem anı da geçmiş oluyordu. Ancak Fritsch meselesi Reich'in başı (Hitler) ile ordunun komutanları arasında ciddi bir güvensizlik bulunduğunu kanıtlamıştır. Bunun farkındaydım, ama bütün bunların gerisinde nelerin bulunduğu anlayacak durumda değildim.

ORDU KOMUTANLARI HİTLER'E GÜVENMİYOR

Onurlu selefim Zırhlı Birlikler Generali Lutz'dan, yeni komutanlığı devir ve teslim aldım. XVI'ncı Kolordu'nun Kurmay Başkanı yıllardır tanıdığım, son derece becerikli, vicdanlı, çok çalışkan, orijinalite sahibi ve yetenekli olmasıyla en yüksek türden bir kurmay subay olan Albay Paulus idi. Onun temiz düşüncelerinden ve vatanseverliğinden kuşkulananmak olanaksızdır. Daha sonraki yıllarda Stalingrad'da imha edilen Altıncı Ordu'nun bu bahtsız komutanına en iğrenç iftiharlar reva görülecektir. Paulus'un kendini bizzat savunabileceği zamana kadar, ona yöneltilen suçlamaların hiçbirini kabul edemem.

Bu arada zırhlı tümenlere, aşağıda görüldüğü gibi, yeni komutan generaller verildi:

1'nci Zırhlı Tümen, General Rudolf Schmidt.

2'nci Zırhlı Tümen, General Veiel.

3'ncü Zırhlı Tümen, General Baron Geyr von Schweppenburg.

AVUSTURYA'NIN REİCH'A KATILMASI

10 Mart saat 16.00'da Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı General Beck tarafından makamına çağırıldım ve çok gizli bir bilgi olarak, Hitler'in Avusturya'yı Reich'a ilhak etmeyi tasarladığını ve bu nedenle bazı teşkillerin hareket emri almanın olasılığını göz önünde tutarak, buna göre hazırlıklı bulunulması gerektiğini öğrendim. Bu arada bana **"Eski 2'nci Zırhlı Tümeni'nizi tekrar devralmanız gerekecek"** dedi. Bunun, halefim General Veiel'i üzeceğini, esasen kendisinin çok yetenekli bir general olduğunu söyledim. Beck, **"Ne yapalım, bu harekâta motorlu birliklere sizin komuta etmeniz emrediliyor"** karşılığını verdi. Ben hemen XVI'ncı Kolordu'nun harekete hazır duruma getirilmesini ve 2'nci Zırhlı Tümen'den başka bazı teşkilleri de emrine almasını önerdim. General Beck uygun buldu ve **Waffen-SS** Tümeni'yle, işgal kuvvetinin bir parçasını teşkil edecek olan **SS-Leibstandarte 'Adolf Hitler'** Tümeni'nin Kolordu emrine verilmesini düşündüğünü söyledi. Sözlerini şöyle tamamladı: **"Eğer anschluss yerine getirilecekse, bunu yapacak en iyi zaman bu zamandır."**

AVUSTURYA'YI İŞGAL

Karargâhıma döndüm; durumun gerektirdiği hazırlıklar için emirlerimi verdim. Bir yandan da bu harekâtın icrası için gerekli tedbirleri düşündüm. Saat 20.00 raddelerinde Beck tekrar çağırttı ve kısa bir bekleyişten sonra saat 21.00 ile 22.00 arasında 2'nci Zırhlı Tümen ile **SS-Leibstandarte 'Adolf Hitler'** Tümenine alarm vermem ve bu iki birliği Passau Bölgesi'nde yığınaklandırmam emredildi. Bu arada Avusturya'ya yürüyecek kuvvetlere Orgeneral von Bock'un komuta edeceğini öğrendim. Benim Kolordu'mun güneyinden ilerleyecek olan piyade tümenleri Inn Nehri'ni geçecekler; öteki birlikler de Tyrol'e yürüyeceklerdi.

Saat 23.00 ve 24.00 arasında telefonla 2'nci Zırhlı Tümen'e alarm verdim. Leibstandarte'nin Komutanı Sepp Dietrich'i bizzat gördüm. Tüm birlikler vakit geçirmeksizin Passau yürüyüş hedefi istikametinde yürüyüşe geçirileceklerdi. Leibstandarte'nin aldığı emri yerine getirmesi için hiçbir güçlük yoktu. Ancak 2'nci Zırhlı Tümen için iş bu denli basit değildi. Zira Tümen Komutanı ile Karargâh subaylarının bir kısmı, bir eğitim çalışması için Moselle Bölgesi'nde Trier'de bulunuyorlardı. Her şeyden önce onların araçlarla getirtil-

mesi zorunluluğu vardı. Bu karmaşıklığa rağmen emirler çabuklukla yerine getirildi ve birlikler harekete başladı.

2'nci Zırhlı Tümen'in Würzburg Gamizonu'ndan Passau'ya kadar olan mesafe ortalama 400 km.; Passau'dan Viyana'ya gitmek için ayrıca 270 km. yürümek gerekliydi. Berlin ile Viyana arasındaki mesafe ise 960 km.dir.

Sepp Dietrich yanımdan ayrılmadan önce, derhal Hitler'i görme-ye gideceğinden beni haberdar etti. Anschluss'un savaşımsızın tamamlanacağı anlaşıyordu. Bunun her iki ülke için sevinçli bir olay olacağını anlıyordum. Bana öyle geliyordu ki dostluk duygularımızın bir simgesi olarak tankların bayraklar ve defne dallarıyla süslenmesi uygun olacaktı. Sepp Dietrich'ten Hitler'in bunu uygun görüp görmeyeceğini öğrenmesini rica ettim ve yarım saat sonra, uygun gör-duğü bana bildirildi.

TANKLAR SÜSLENİYOR

XVI'ncı Kolordu Karargâhı 11 Mart günü, yaklaşık saat 20.00'de Passau'ya ulaştı. Orada, 12 Mart günü saat 08.00'de Avusturya'ya yürümek emrini aldık. Gece yansına doğru General Veiel kıtalannın başında Passau'ya geldi. Ancak elinde ne bir Avusturya haritası, ne de daha fazla yürümek için benzini vardı. Harita yerine ona alelade bir Baedeker turist kılavuzu verdim.

Akaryakıt sorununu çözmek biraz daha güç oldu. Passau'da bir Ordu Akaryakıt Deposu bulunduğü biliniyordu. Ancak bu deponun kuruluş amacı Batıya yapılacak harekâtta kullanılacak birlikleri ve Batı Duvarı (Siegfried Hattı)nın savunulmasını desteklemektir. Depo Komutanı, ancak seferberlik ilânı halinde ve sadece anılan amaç için dağıtım yapma emrini almıştı. Buradaki yetkili subayların yapacağı-mız harekâttan haberleri yoktu ve emrin gece yansından önce elle-rine geçmesi olanağı mevcut değildi. Depo Komutanı, almış olduğü emirlere uyararak, elindeki değerli akaryakıtı bana vermeyi istemiyor-du. Sonunda, zor kullanmakla tehdit ederek yola getirdim.

Seyyar ikmal kollarımız bulunmadığı cihetle geçici bazı tedbirler almamız gerekiyordu. Passau Belediye Başkanı bir miktar kamyon vermek suretiyle yardımcı oldu. Bunlardan hemen gerekli akaryakıt kollarını kurduk. Yolun geri kalanı için, yolumuz üzerindeki Avustur-ya benzin istasyonlarının ağı bulundurulması istendi.

SINIRI GEÇİYORUZ

General Veiel'in çabalarına rağmen sınırı tam saat sekizde geçmek olanağı bulunamadı. Ancak saat dokuzda 2'nci Zırhlı Birlikleri, kaldırılan sınır bariyerlerinin altından geçerek hareket ettiler ve Avusturya tarafındaki halk tarafından coşkuyla karşılandılar. Tümen'in öncüsü 5'nci (Kornwestheim) Zırhlı Keşif Taburu ile 7'nci (Münih) Zırhlı Keşif Taburu ve 2'nci (Kissingen) Motosiklet Taburundan kurulmuştu. Öncü, öğleyin Linz'e ulaştı ve hızla St. Pölten istikametinde hareketine devam etti.

AYNI ULUS BİRLEŞTİ

Ben 2'nci Zırhlı Tümen'in büyük kısmı ile yürüyordum. Berlin'den yaptığı uzun bir yürüyüşle bize katılan **Leibstandarte 'Adolf Hitler'** zırhlı tümeni de geriden izliyordu. Tankların üzerindeki bayraklar ve süslemeler çok başarılı olmuştu. Ahali bizim dost olarak geldiğimizi anladılar ve hemen her yerde sevinçle karşılandık. Birinci Dünya Savaşı'ndan kalan eski askerler nişanlarını göğüslerine takmışlar ve geçerken bizi selamlıyorlardı. Her molada tanklara çiçekler atılıyor ve askere yiyecek veriliyordu. Askerlerin elleri sıkılıyor, öpülüyor ve gözlerden sevinç gözyaşları dökülüyordu. Her iki tarafça da yıllardır beklenen ve çok kez ertelenmiş olan anchluss'u bozacak uygunsuz bir olaya rastlanmadı. Esef edilecek bir politika sonucu on yıllarca ikiye ayrılmış olarak kalan bir ulusun çocukları, sonunda mutlu bir şekilde yeniden bir araya geliyorlardı.

DOSTÇA KARŞILANDIK

Bir tek yoldan, yani Linz'den geçen yol üzerinden ilerliyorduk. Onikiye doğru Linz'e vardım ve resmi makamlara nezâket ziyaretinde bulundum. Çabuk bir öğle yemeği yedim. St. Pölten istikametinde yola devam etmek üzere iken SS'lerin önderi Himmler ile karşılaştım. Yanında Avusturyalı Bakanlar Seiss-İnquart ve von Glaise-Horstenau vardı. Bana Führer'in saat 15.00 sularında Linz'e geleceğini bildirdiler ve kente giren yolları ve pazar alanını kapatmamı rica ettiler. Bu nedenle öncümün St. Pölten'de durmasını emrettim ve büyük kısımdaki birliklerden yararlanarak Linz'e giriş yerinde ve kentin içinde gerekli hazırlıkları yaptırıldı. Avusturya Ordusu'nun gamizon birlikleri bu görevlerin yerine getirilmesine katılmak istediler ve bu istek kabul edildi. Çok geçmeden sokaklar ve meydanlar yaklaşık 60.000 insanla doldu. Kalabalık büyük bir coşkunluk ve

heyecan içindeydi. Alman askerleri, gürültüyle ve devamlı olarak alkışlanıyordu.

HİTLER AVUSTURYA'YA GİRİYOR

Hitler Linz'e girdiği zaman hava hemen hemen kararmıştı. Kentin sınırında kendisini bekliyordum. Böylece, muzaffer bir komutan gibi kente girişine tanık oldum. Belediye Binası'nın balkonundan verdiği söylevi de dinledim. Ne daha önce, ne de o zamandan beri, bu birkaç saat zarfında gösterilen, böylesine kuvvetli bir coşkunluk kasırgası görmedim. Söyleviden sonra Hitler, anschluss'tan hemen önce çıkan karışıklıklar sırasında yaralanmış olan birkaç kişiyi ziyaret etti ve daha sonra da otele çekildi. Orada, Viyana istikametinde yürüyüşe devam edeceğimi arz etmek üzere kendisini ziyaret ettim. Pazar alanında halkın gösterdiği iyi karşılamadan çok etkilenmiş olduğu anlaşıyordu.

Saat 21.00 civarında Linz'den ayrıldım ve gece yarısı St. Pölten'e vardım. Öncümün hemen harekete geçmesini emrettim ve kol başına geçtim. Görüşü engelleyen bir kar fırtınası içinden geçerek 13 Mart, saat 01.00 civarında Viyana'ya girdik.

VİYANA'DA FENER ALAYI

Viyana'da anchluss'u kutlamak için düzenlenmiş olan bir fener alayı henüz sona ermişti. Sokaklar heyecanlı ve mutlu insanlarla doluydu. Bu nedenle ilk Alman askerlerinin ortalıkta görünmesinin çılginca sevinç gösterileri için beklenen bir işaret olması doğaldı. Öncü, bir Avusturya bandosunun gerisinde yürüyerek Opera'nın önünden geçti ve Viyana Tümeni Komutanı General Stumpf'un önünde bir tören geçişi yaptı. Tören geçişi sona erince yeniden alkışlar ve sevgi gösterileri başladı. Konaklayacağım binaya omuzlar üstünde götürüldüm. Kaputumun düğmeleri çok kısa bir zamanda, değerli hatıra eşyası haline geldi. Bize büyük dostluk gösterildi.

Kısa bir dinlenmeden sonra, 13 Mart sabahı erkenden Avusturya Ordusu Komutanlarını ziyarete çıktım; hepsi tarafından çok nazik bir şekilde kabul edildim. 15 Mart günü yapılması emredilen büyük geçit töreninin hazırlıklarıyla 14 Mart geçti. Bu düzenlerin başına getirildim ve böylece ilk kez yeni silâh arkadaşlarımızla işbirliği yapma zevkini tattım. Tören geçişinin nasıl yapılacağı hakkında hemen bir anlaşmaya vardık ve ertesi gün, artık Reich'in bir parçası olan Viyana'da bu ilk genel gösterinin ne kadar iyi bir şekilde karşılandı-

ğını görmekten büyük memnuniyet duyduk. Tören geçişini önce Avusturyalılar oluşturdular. Onları sıra ile Alman ve Avusturya birlikleri izledi. Kalabalığın heyecanı çok yüksek bir derecedeydi.

AVUSTURYA ORDUSU DA ALMANYA'NIN OLDU

Bu olayı izleyen günlerden birinin akşamı, son günlerde tanıştığım bazı Avusturya generallerini, yeni genel dostluğumuzu pekiştirmek için, Bristol Otelinde küçük ve özel bir akşam yemeği partisine davet ettim. Bundan sonra Avusturya Ordusu'nun çeşitli mekanize birliklerini ziyaret etmek ve yeni birleşik ordumuza en iyi bir biçimde nasıl ilhak edilebileceklerine karar vermek için memleket dahilinde bir geziye çıktım. Yaptığım ziyaretlerden özellikle ikisini tüm canlılıklarıyla hatırlıyorum. Birincisi, bir motorlu avcı taburunun garnizon görevinde bulunduğu Neusiedel am-See'ye yaptığım ziyarettir. İkincisi de, Avusturya Ordusu'nun Tank Taburu'nun konuşlandırılmış bulunduğu Bruck an der Leitha'ya yaptığım gezidir. Tank Taburu'na, ciddi bir tank kazası sonucu oldukça önemli bir şekilde sakatlanmış, iyi bir subay olan Yarbay Theiss komuta ediyordu. Kıtaları, üzerimde birinci sınıf bir birlik izlenimi bıraktı. Onun genç subayları ve erleriyle kısa zamanda samimi ilişkiler kurmayı başardım. Bu iki birlikte moral ve disiplin o kadar olağanüstü bir düzeydeydi ki onların Reich Ordusu'na katılmasının hem kazançlı hem de sevindirici bir şey olacağı muhakkaktı.

Almanlara Avusturya'yı gösterdiğimiz gibi Avusturyalılara da Almanya'yı göstermek istiyor ve böylece birlik duygusunu kuvvetlendireceğimize inanıyorduk. Bu nedenle eski Avusturya Ordusu'nda hizmet etmiş olan bir miktar asker, kısa ziyaretlerde bulunmak üzere Reich'a gönderildi. Bu gruplardan biri eski garnizon kentim olan Würzburg'a gitmişti ve orada eşim onların ağırlanması ve eğlendirilmeleriyle bizzat meşgul oldu.

EŞİMİN DOĞUM GÜNÜ

Kısa bir süre sonra aziz eşim Viyana'ya gelme olanağını buldu. Böylece 25 Mart'ta eşimin doğum gününü birlikte kutlamamız mümkün oldu.

Alman zırhlı birlikleri, Avusturya'nın işgali harekâtından birçok önemli ders aldı. Yürüyüş genellikle, yeterince düzgün bir şekilde yapılmıştır. Tekerlekli araçlarda arızalanma oranı çok düşüktür. Buna karşılık tanklarda oldukça fazla arızalanma görülmüştür. Tam ve

doğru rakamları artık hatırlayamıyorum, ama bu orantı hiçbir zaman yüzde otuz gibi yüksek bir değere ulaşmamıştır. 15 Mart geçit törenine kadar tüm tanklar işler duruma getirilmiştir. Alınan mesafeler ve tören geçişinin hızı dikkate alınırsa anlaşılan araç sayısının fazla olmadığı sonucuna varılır. Fakat tank hakkında bir şey bilmeyenler ve Orgeneral von Bock için hal böyle değildi. Bu nedenle, geçit töreninden sonra genç zırhlı birlikler, bazı çevrelerden gelen çok sert eleştirilere hedef oldu. Tankların uzun mesafeli ve sürekli harekâta uygun olmadıklarının şimdi meydana çıktığı iddia edildi. Fakat aslında eleştirilmesi gereken hususlar başkaydı. Zırhlı birliklerin Viyana istikametinde yaptıkları yürüyüşteki başarılarını doğru olarak değerlendirmek için aşağıdaki noktalar göz önünde tutulmalıdır:

TANKÇILIK KONUSUNDA ALINAN DERSLER

(a) Kıtalar hiçbir bakımdan bu harekâta hazır değildi. Mart ayında bölük eğitimine henüz başlamışlardı. Önceki kış 2'nci Zırhlı Tümen'de yapılmış olan, karargâh subaylarının geniş ölçüde teorik eğitimi, yukarıda sözü edilen Moselle Bölgesi'nde yapılacak tatbikatla tamamlanacaktı. Kış mevsiminde tümen çapında bir harekâta karşı karşıya geleceğimizi kimse aklından geçirmiyordu.

(b) Yüksek Komutanlık da aynı şekilde hazırlıksızdı. Karar, yalnız Hitler'in inisiyatifi altında alınmıştı. Dolayısıyla, ancak 1935 Sonbaharından beri kuruluş halinde bulunan zırhlı tümenler için yapılabilecek iş, sıkışık durumlarda başvurulacak geçici tedbirlerle işi yürütmek olabilirdi. Bunun da büyük güçlükler doğuracağı muhakkaktı.

(c) Geçici ve çabuk tedbirlerle Viyana istikametinde yapılacak yürüyüş 2'nci Zırhlı Tümen'in yaklaşık 48 saatlik bir süre içinde 670 km. ve **SS-Leibstandarte 'Adolf Hitler'** Tümeni'nin de 960 km. yol alması demek oluyordu. Genellikle bu görevler tatmin edici bir şekilde yerine getirilmiştir.

(d) Kendini hissettiren en önemli zayıflık, özellikle tanklara ait bakım kolaylıklarının yetersizliği olmuştur. Bu zayıflık daha 1937 Sonbahar Manevrası'nda kendini göstermişti. Ancak bu durumu düzeltmek için yapılan önerilerin gereği 1938 Mart'ında bile yapılmamıştı. Bu hata bir daha tekrarlanmamıştır.

(e) Akaryakıt ikmali temel problem olarak kendini göstermiştir. Bu alanda beliren aksaklıklar derhal düzeltilmiştir. Cephane kullanılmadığı cihetle mühimmat ikmal sistemimizin ancak akaryakıt

ikmal sistemine kıyasla değerlendirilmesi mümkündü. Bununla beraber bu yöntem bile bizi bazı tedbirler almaya zorlamaya yetmiştir.

(f) Zırhlı tümenlerin harekt olanakları hakkındaki teorik bilgilerimizin her türlü şartlar altında gerçeklere uygun olduğu anlaşılmıştır.

(g) Yürüyüş, bize, bir motorlu tümenden daha büyük bir kuvvetin gerektiğinde büyük zorluklarla karşılaşmadan bir yol üzerinde intikal ettirilebileceğini öğretmiştir. Motorlu kolordunun kuruluş ve harektı hakkındaki görüşlerimiz geçerliliğini korumuştur.

(h) Ancak şu nokta önemle belirtilmelidir ki, kazanılan deneysel dersler, yalnız tank birliklerine alarm verilmesi, bu birliklerin intikal ve ikmal işlerine bağlı kalmış ve bu nedenle, tank muharebe yöntemleri hakkındaki bilgilerimize bir şey katmamıştır. Buna rağmen, gelecekte karşımıza çıkacaklar Alman zırhlı birliklerinin doğru yolda olduklarını gösterecektir.

Bodewin Keitel

Alfred Jodl

Fedor von Bock

Franz Halder

Ervin Rommel

Eric von Manstein

Brauchitsch

von Kluge

Rundstedt

Doenitz

Guderian

Speer

Winston Churchill değerli ve son derece önemli anılarında, anschluss'un çok değişik bir tablosunu çizmektedir.¹³ Bu bakımdan Churchill'in sözlerini olduğu gibi buraya almayı uygun buldum:

"Viyana'ya muzafferane bir giriş Avusturyalı Onbaşı'nın (Hitler) düşü idi. 12 Mart Cumartesi gecesi Başkent'teki Nazi Partisi Örgütü, Kahraman Fatih'i karşılamak için bir fener alayı düzenlemişti. Fakat kimse görünürlerde yoktu. İstila ordusu için konaklama düzenlerini aldirmek üzere trenle gelen üç şaşkın Bavyeralı asker caddelerde omuzlar üzerinde taşındı... Bu aksaklığın nedeni, giderek açığa çıktı. Sendelercesine yürüyen Alman savaş makinesi sınırda yığılmış ve Linz'de tamamıyla durmuştur. Mükemmel hava ve yol koşullarına rağmen tankların çoğu anızalanmıştır. Motorlu ağır topçuda anızalanmalar olmuştur. Linz'den Viyana'ya giden yol, anızalanan ağır araçlarla tıkanmıştır. Hitler'in adamı olan IV'ncü Ordular Grubu Komutanı General von Reichenau, Alman Ordusu'nun yeniden kuruluşunun bu aşamasında henüz olgunlaşmamış bulunuşundan sorumlu görülmüştür.

"Linz içinden otomobile geçen Hitler de trafik tıkanmasını görmüş ve çok sinirlenmiştir. Hafif tanklar bu karışıklık içinden çekilip çıkılarak güçlükle yola devam ettirilmiş ve pazar gününün ilk saatlerinde Viyana'ya varmışlardır. Zırhlı araçlar ve motorlu ağır topçu demiryolu vagonlarına yüklenmiş ve yalnız bunlar zamanında törene katılabilmişlerdir. Viyana'da sevinçli, fakat korkak kalabalıklar içinden geçen Hitler'i gösteren birçok fotoğraf olduğu bilinmektedir. Ancak bu mistik zafer anının ardında huzursuzluk yatmaktadır. Gerçekten Hitler, kendi savaş makinesinin aşikâr olan eksiklikleri karşısında hiddetten tir tir titreyecek durumlara düşmüştür. Generallerini paylamış ve onlar da karşılık vermişlerdir. Generalleri, Fritsch'i ve onun Almany'a'nın büyük bir çatışmayı göze alacak durumda bulunmadığı yolundaki ikazlarını dinlemediğini ona hatırlatmışlardır. Resmî kutlamalar ve geçit törenleri yapılmıştır..."

Açıkça görülüyor ki Winston Churchill'e yanlış bilgi verilmiştir. Benim bildiğim kadıyla 12 Mart'ta Bavyera'dan Viyana'ya giden tren olmamıştı.¹⁴ Bu bakımdan sözü edilen üç şaşkın Bavyeralı'nın

¹³ Winston Churchill, İkinci Dünya Savaşı, Cilt 1, Gathering Storm.S, 242-Cassell and Co. Ltd. London, 1948.

¹⁴ Münih'teki demiryolu makamlarının verdiği bilgilere göre, Avusturya'ya yapılan yürüyüş sırasında Viyana'ya askerî katar sevk edilmemiştir. Nedenine

oraya uçakla gitmiş olmaları gerekir. Alman savaş makinesi Linz'de benim emrimle ve Hitler'i karşılamak için durdurulmuştur. Bunun başka bir nedeni yoktur. Esasen bu birlikler aynı gün öğleden sonra Viyana'ya varmışlardır. Hava kötü idi. Öğleden sonra yağmur yağmaya başlamıştı. Gece ise şiddetli bir kar fırtınası vardı. Linz'den Viyana'ya giden bir tek yol üzerinde o sıralarda yeniden kaplama yapılıyordu. Bu yüzden kilometrelerce uzunluktaki yol kısımlarının kaplanması kaldırılmıştı. Yolun öteki bölümleri de çok kötü bir durumdaydı. Tankların büyük kısmı anzasız olarak Viyana'ya ulaşmışlardır. Ağır topçunun anızlanması söz konusu olamazdı. Zira ağır topçumuz yoktu. Yol hiçbir zaman tıkanmamıştı. General von Reichenau 4'ncü Ordular Grubu'nun emir ve komutasını ancak 4 Şubat 1938 günü devir almıştı. Bu nedenle ancak birkaç hafta komuta ettiği birliklerin ellerindeki araç ve gereçlerin durumundan sorumlu tutulamazdı. Keza ondan önceki Komutan Orgeneral von Brauchitsch de o makamı çok kısa bir süre işgal ettiğinden, onun bile herhangi bir şekilde suçlanması olanağı yoktu.

Yukanda anlatıldığı gibi ben Hitler'i Linz'de karşılamıştım. Onda herhangi bir kızgınlık belirtisi görmedim. Bunun tamamen tersine, bu an belki de onun çok duygulanmış olduğunu gördüğüm biricik andı. Linz Belediye Binası'nın balkonundan aşağıdaki halka hitap ettiği zaman yanında bulunuyor ve onu yakından izleyebiliyordum. Yanaklarından gözyaşları akıyordu. Buna kuşkusuz rol yapıyor denilemezdi.

O zamanlar elimizde sadece hafif tanklar vardı. Ağır topçu gibi ağır tankların da mevcudu yoktu. Bu nedenle bunların demiryolu vagonlarına yüklenmeleri olanağı düşünülemezdi.

Bildiğim kadıyla hiçbir general azarlanmamıştır. Bu nedenle, iddia edilen karşılık vermeler olmamıştır, ya da benim bunlardan bilgim yoktur. Bana gelince, gerek Linz ve gerek Viyana'da geçen Mart ayının bu günlerinde Hitler'in değişmez nazik muamelesine maruz kalmışımıdır. Beni hatalı bulan biricik kişi, İşgal Kuvvetleri

gelince, o tarihte Alman ve Avusturya demiryollarının bir elden kontrolü söz konusu değildir. Harekâtın başlamasından bir gün önce askeri kıta taşıyan katarlar sınır civarındaki Berchtesgaden, Freilassing ve Simbach'ta boşaltılarak öteki birlikleri almak üzere geri gönderilmiştir. Harekâtın ikinci gününde askeri katarlar Salzburg'a kadar gidebilmişlerdir. Ancak harekâtın üçüncü günüdür ki askeri katarlar Viyana'ya ulaşabilmiştir.

Başkomutanı olan Orgeneral von Bock'tu. Bunun nedeni de tanklar üzerinde yapılmasını emrettiğim ve yönetmeliklere aykırı gördüğü süslemelerdi. Hitler'in buna izin verdiğini kendisine söylediğim zaman mesele hemen çözümlendi.

ALMAN SAVAŞ MAKİNESİ 1940'TA KUDRETİNİ GÖSTERDİ

Bu kez, '**sendelercesine yürüyerek sınırda yığılıp kaldığı**' iddia edilen aynı savaş makinesi, 1940 ilkbaharında, bazı ufak-tefek düzeltmelerden sonra, Batılı Devletlerin modası geçmiş ordularına aman vermeyecek güçte olduğunu kanıtlamıştır. Winston Churchill'in Anıları'ndan, İngiltere ve Fransa'nın politik önderlerinin, 1938'de, savaşa girmiş olsalardı, kuvvetli bir olasılıkla başarıya ulaşılmış olabileceğini kanıtlamaya gayret ettiği açıkça görülmektedir. Ancak bu ülkelerin askeri önderleri oldukça kuşkulu değerlendirmelerinde haklıydılar. Kendi ordularının zayıf taraflarını bilmekle beraber güçlerini artırma olanağını göremiyorlardı. Alman generalleri de barış istiyorlardı. Ancak bu, zayıflıklarından, ya da yeni buluşların korkusundan değil, ülkelerinin kendi ulusal amaçlarını barışç yollar-dan elde edebileceğine inandıklarındandı.

2'nci Zırhlı Tümen, Viyana Bölgesi'nde kaldı ve o yılın sonbaharından başlayarak Avusturyalı bütünleme erlerini almaya başladı. **SS-Leibstandarte** ve XVI'ncı Kolordu Karargâhı nisan ayında Berlin'e döndü. Würzburg çevresindeki bölge boştu ve burada 1938 sonbaharında General Reinhardt'ın komutanlığında yeni bir zırhlı tümen, yani 4'ncü Zırhlı Tümen kuruldu. Buna ek olarak 5'nci Zırhlı ve 4'ncü Hafif Tümenler de teşkil edildi.

1938'in yaz aylarında, bir kolordu komutanının barış zamanında yapması gereken görevleri yerine getirdim. Bu görevler, esas itibarıyla, emrim altında bulunan kıtalara birtakım ziyaretlerde bulunmaktan ibaretti. Böylece subay, astsubay ve erleri tanımak ve bana daima gurur vermiş olan savaşta karşılıklı güven duygusunun temellerini atmak olanağını bulmuş oldum.

MACAR KRAL NAİBİ BERLİN'DE

Ağustos ayında, Berlin'de XVI'nci Kolordu Komutanı'na tahsis edilen eve yerleştim. Aynı ay içinde, eşi ve Başbakan İmredy ile Macar Kral Naibi Amiral Horthy'nin ziyareti vuku buldu. İstasyondaki karşılama, geçit töreni, Hitler'in verdiği akşam yemeği ve ope-

rada verilen galada hazır bulundum. Yemekten sonra Hitler bir süre masamda oturdu ve tanklara ilişkin problemleri benimle görüştü.

Hitler, Horthy'nin ziyaretinin politik sonuçlarından hayal kırılgına uğramıştı. Kuşkusuz, Kral Naibini bir askeri pakt imzalamaya ikna etmeyi umuyordu. Ancak, bunda başarılı olamamıştı. Üzüntü ile belirtmek gerekir ki bu hayal kırıklığını, gerek söylevinde ve gerek yemekten sonraki davranışlarında açıkça belli etti.

ALMAN- ÇEKOSLOVAK GERGİNLİĞİ

10 Eylül'den 13 Eylül'e kadar eşim ve ben Nürnberg'de yapılan Ulusal Parti Günü (Reichsparteitag) kutlamalarına katıldık. Bu ay içinde Almanya ile Çekoslovakya arasındaki gerginlik son haddine vardı. Hava ağır ve tehdit edici idi. Bu durum, Hitler'in Nürnberg Kongre Salonu'nda verdiği büyük kapanış söylevinde en canlı ifadesini bulmuştu. Yakın gelecek gerçekten kötü görünüyordu.

Parteitag'dan doğruca, 1'nci Zırhlı Tümen ile **SS-Leibstandarte'nin** bulunduğu Grafenwöhr birlik eğitim alanına gitmem gerekti. Bunu izleyen birkaç hafta eğitim tatbikatları ve denetlemelerle geçti. Ay sonuna doğru Südetler Bölgesi'ne yürümek üzere gerekli hazırlıklara başladık. Çeklerin herhangi bir tavize yanaşmamaları karşısında savaş tehlikesi artıyordu. Durum giderek daha ciddi bir hal aldı. Bununla beraber, Münih Konferansı barışçı bir çözüm için olanak sağladı ve böylece Südetler Bölgesi'nin Reich'a katılması kan dökülmeden başarıldı.

Bu sıralarda, benim politik durum uğruna bir fedakârlıkta bulunmam gerekti. 1 Ekim, eşimle benim gümüş, (25'inci) evlilik yıldönümümüze rastlıyordu. Ben bu günü yalnız başıma Grafenwöhr'de geçirdim. Her iki oğlumuz kendi alaylarıyla birlikte sınır boyunda olduklarından eşim de aynı şekilde Berlin'de yalnızdı. Ancak böyle bir durumda alınabilecek en büyük armağanı almıştık. Bu da barışın korunmuş olmasıydı.

SÜDETLER BÖLGESİ'NİN REİCH'A KATILMASI

Südetler Bölgesi'ne yapılacak yürüyüş için XVI'nci Kolordu'nun kuruluşuna 1'nci Zırhlı Tümen'le 13'ncü ve 20'nci (Motorlu) Piyade Tümenleri verilmişti. İşgal harekâtı üç aşamada icra edilecekti. 3 Ekim'de General Otto'nun komuta ettiği 13'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni Eger, Asch ve Granzensbad'ı işgal etti. 4 Ekim'de 1'nci Zırhlı

Tümen Carlsbad'a girdi ve ayın beşinde her üç tümen sınır çizgisi-ne yanaştılar.

YENİ TOPRAKLARIN İŞGALİ

Adolf Hitler işgal harekâtının ilk iki gününü benim kolordumla birlikte geçirdi, 1'nci Zırhlı ve 13'ncü (Motorlu) Tümenler 30 Eylül ve 1-2 Ekim geceleri Egerland'ın kan dökülmeksizin işgalini sağlamak için hazır bulunmak üzere ileri yanaşmışlar, Zırhlı Tümen Cham'dan Saksonya'da Eibenstock'a kadar 270 km. yürümüş, Motorlu Tümen ise Grafenwöhr'den gelmişti. Yürüyüş açısından bunu iyi bir başarı saymak gerekirdi.

3 Ekim'de Asch yakınında, sınırdaki Hitler'le buluştum ve tümenlerimin başarılı ileri yürüyüşü hakkında kendisine bilgi sundum. Daha sonra Asch'dan geçerek Eger'in hemen berisinde bulunan bir sahra mutfağına uğradım ve yemek yedim. Hitler de oradaydı ve yemek yiyordu. Verilen yemek normal er sahra istihkakı olarak harlanmış koyu bir yahniydi ve içinde biraz domuz eti vardı. Hitler yahninin içinde et bulunduğunu anlayınca birkaç elma yemekle yetindi. Bu arada benden sahra mutfağının ertesi gün için etsiz bir yemek hazırlamasını düzenlememi rica etti. Eger'e girişimiz neşe ve sevinç dolu bir olay oldu. Halkın çoğu güzel ve alımlı Egerland ulusal giysilerini giymişlerdi ve Hitler'i büyük bir heyecan içinde alkışladılar.

4 Ekim'de 1'nci Zırhlı Tümen Karargâhı'nın sahra mutfağında Hitler'le buluştum. Yemekte karşısına oturdum ve çok dostça bir konuşmaya katıldım. Bu konuşmada hazır bulunanların tümü savaştan kurtulmamızdan duydukları memnurluğu belirttiler. Daha sonra Hitler, otomobiliyle, askerlerin yer aldıkları yollardan geçti. Askerleri selamlıyor ve düzgün görünüşlerinden duygulanmış görünüyordu. Her şey neşe doluydu. Mart ayında Avusturya'da olduğu gibi, tanklar, çiçekler ve yeşil dallarla süslenmişti. Carlsbad'a gittim. Orada tiyatronun önünde 1'nci Tank Alayı, 1'nci Piyade Alayı ve **SS-Leibstandarte**'den alınan birer bölükten kurulu tören birliği yer almış bulunuyordu. Tank bölüğünün sağ başında, komutanının yanında, 1'nci Tank Alayı'nın 1'nci Taburu'nun mülhâkı olan büyük oğlum duruyordu.¹⁵

¹⁵ Özellikle Birinci Dünya Savaşı ile ilgili Türk ve Alman Askeri Tarih eserlerinde sıkça karşılaşılan "mülhak" sözcüğü günümüzde Türk Askeri Termino-

Adolf Hitler'in gelişinden önce, ancak yan yolları kapayacak kadar zaman bulabilmiştik. Tören Birliği önünden geçerek tiyatroya girdi ve oradaki halk tarafından selamlandı. Dışarıda çok şiddetli bir yağmur, bardaktan boşanırcasına yağıyordu. Tiyatro içinde cereyan eden sahneler ise çok dokunaklıydı. Ulusal giysileri içinde kadınlar ve kızlar gözyaşlarını tutamıyor, birçoğu Hitler'in önünde diz çöküyor, alkışlar ve haykırışlar kulakları sağır eden ölçülere yükseliyordu. Südet Almanları çok zor günlere, sonu gelmeyen yoksulluk, işsizlik ve baskıya dayanmak zorunda kalmışlardı. Çoğu, bu arada tüm umutlarını yitirmişti. Şimdi ise yeni bir gün doğuyordu. Yardım örgütleri kurulup görev yapmaya başlayınca kadar sahra mutfaklarından yemek dağıtmakla işe giriştik.

Ekim'in 7'si ile 10'u arasında Almanların yaşadığı bir bölge daha işgal edildi. Kaaden ve Saatz'dan geçerek Teplitz-Schönau'a gittim. Her yerde askerlerimiz aynı acıklı ve dokunaklı sevinçle karşılanıyordu. Her tanka ve motorlu araca çiçeklerden yapılmış birer çelenk asılmıştı. Yollarda genç erkek ve kızlardan meydana gelen yoğun topluluklar bazen yürüyüşümüzü kısıtlıyordu. Alman kanından olan binlerce asker, Çek Ordusu'ndan terhis edilmiş, yaya olarak memleketlerine gitmekteydiler. Bunların çoğu hâlâ Çek Ordusu üniformasını taşıyorlardı. Arkalarında birer kutu ya da sırt çantası vardı.

Herhangi bir darbe yemeden yenilgiye uğramış bir ordu ile karşı karşıya idik. Çek tahkimatının ilk hatlarının içinden geçtik. Bu tahkimat sandığımız kadar kuvvetli değildi. Buna rağmen kanlı bir muharebe ile bunları ele geçirmek zorunda kalmadığımızdan memnunduk.

En büyük sevincimiz, politik durumun banışçı bir yola girmiş olmasından ileri geliyordu. Bir savaş bu Alman topraklarının teşkil ettiği arazi şeridi için büyük bir darbe olur ve Alman analarının pek çok fedakârlığa katlanmaları zorunlu olurdu.

Teplitz'de Prens Clary-Aldringen'in sahibi bulunduğu termal kür evinde kaldım. Prens ve prenses, bizleri son derece dostça ve içten-

lojisinde kullanılmamaktadır Türk Ordusu'nda kullanıldığı dönemde, bir karargahın/askeri kurumun mülhaklığına atanan subay kadro personeline yardımcı olmak üzere atanan subay kadro personeline yardımcı olmak üzere dışarıdan atanan bir karargah subayını ifade etmekteydi. Bu subay, karargahın ihtiyacına göre değişik görevleri üstlenebilirdi; bir emir subayı veya karargah şubelerinde yardımcı subay olabilirdi. (Yayınıcı Notu).

likle karşıladılar. Alman-Bohemya soylularının birçoklarıyla tanıştık ve onların son derece koyu birer Alman kalmış olmalarını görmekten memnunluk duyduk. Lord Runciman'ın Çekoslovakya'daki durumu doğru değerlendirdiğine ve onun görüşlerinin, bu kez barışın korunmasında büyük yardımı olduğuna inanıyorum.¹⁶

Her ne olursa olsun politik gerginlik bir süre için gevşemiş ve bu hepimiz için bir sevinç nedeni olmuştur. Ben bu fırsattan yararlanarak geyik avına çıkma olanağını buldum ve iki haftada bir hayli hayvan vurdum.

Hareketli geçen 1938 yılı sona ermek üzereydi. Ben ve benim gibi politika ile ilişkisi olmayan askerler, gelip geçen fırtınalara rağmen bir başşçı ilerleme döneminin geleceğini umuyordu. Almanya'nın şimdi, yeni elde ettiği toprakları sindirme gibi uzun zaman alacak bir işe gireceğini sanıyorduk. Bize göre, elde etmiş olduğu pozisyonu bir kez güçlendirdikten sonra Almanya Avrupa'da o kadar güçlü bir duruma gelecekti ki, bundan sonra ulusal hedeflerini barışçı yollarla elde etmesi güç olmayacaktı. Avusturya ve Südetler Bölgesi'ni gözlerimle görmüştüm. Halkın kendi topraklarının Reich'a katılmasını son derece heyecanlı bir biçimde, heyecanla selamlamalarna rağmen her iki bölgede de ekonomik durum o derece kötü ve onların idare mekanizmaları ile eski Reich'ın idare mekanizması arasındaki fark o kadar büyüktü ki bu Alman topraklarının başanlı ve uzun ömürlü bir biçimde bizim topraklarımızla kaynaştırılması için uzun süreli bir barış, döneminin zorunlu olduğunu görüyordum. Münih Antlaşması buna olanak sağlamış gibi görünüyordu.

HİTLER'İN DİŞ POLİTİKA BAŞARILARI

Hitler'in dış politika alanındaki büyük başarıları, önceki Şubat'ta patlak veren bunalımın doğurduğu kötü izlenimleri de dağıtmış görünüyordu. Eylül'de Beck'in yerine Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanlı-

¹⁶ 1938 Ağustosunda İngiltere Hükümeti Lord Runciman'ı Südetler Bölgesi Nazi Partisi lideri Henlein ile Çekoslovak Hükümeti'nin arasını bulmak ve böylece savaşı önlemek için Prag'a göndermişti. Ancak, yapılan görüşmeler iki hafta sonra başarısızlıkla sonuçlandı. Lord Runciman, Prag'dan dönüşünde, İngiltere Hükümetine, bu ülkede Almanların çoğunlukta bulundukları bölgelerin en kısa zamanda Almanya'ya verilmesi yollu bir karar politikası önermişti. Ancak bunların tümü boşunaydı. Almanlar ve özellikle Hitler kararlıydılar ve Henlein işi uzatmamak için memleketten ayrılıp Almanya'ya gitmişti.(Çeviren).

ğı'na Halder'in getirilmesi bile Südetler Bölgesi'nde elde edilen başarı karşısında önemini kaybetmişti. General Beck, Hitler'in tehlikeli saydığı dış politikasına boyun eğemeyeceği için istifa etmişti. Beck, bütün generallerin baştan yana olduklarını belirten bir ortak deklarasyon yayınlanmasını önerdiği zaman Brauchitsch maalesef bu öneriyi reddetmiş ve bu öneriden generallere hiçbir zaman bilgi verilmemiştir. Bu nedenle Südetler Bölgesi'nden Berlin'e döndüğüm zaman önümüzde uzun bir barış dönemi olacağı düşüncesiyle yenden işlerime sanıldım. Maalesef bu düşüncemin hatalı olduğu ileri de meydana çıkacaktı.

DURUM YENİDEN KÖTÜLEŞİYOR

Ekim sonuna doğru, Weimar'daki Elephant Oteli'nin yeni bir bölümünün açılışı nedeniyle düzenlenen bir 'Bölgesel Parti Kutlama Töreni' (Gautag) yapıldı. Törende Hitler de hazır bulundu ve XVI'ncı Kolordu Komutanı ve Weimar Bölgesi'nin Kıdemli Komutanı olarak ben de davetliydim. Gautag, Belediye Sarayı'nda yapılan bir törenle resmen açıldı ve Hitler'in açık havada büyük bir dinleyici kitlesi karşısında verdiği söylev ile doruk noktasına ulaştı. Hitler, bu söylevinde, özellikle Churchill ve Eden hakkında acı sözler sarfetmek suretiyle İngiltere aleyhinde sert konuştu. O zaman Südetler Bölgesi'nde bulunduğum için Hitler'in daha önce Saarbrücken'de verdiği söylevi dinleyememiştim. Bu nedenle, bu yeni gergin hava benim için bir sürpriz oldu.

HİTLER VE İNGİLTERE

Hitler'in söylevinden sonra Elephant Oteli'nde bir çay partisi verildi. Hitler beni masasına davet etti ve böylece onunla iki saat süren bir görüşme yapmak olanağını bulmuş oldum. Konuşma sırasında İngiltere hakkında neden bu kadar acı bir dil kullandığını sordum. Anladım ki onun bu tutumu Chamberlain'in Godesberg'de kendisine karşı uygunsuz davranışta bulunduğunu; ayrıca, ziyarete gelen bazı önemli kişilerin bilerek kabalık ettikleri kanısına dayanıyordu. Büyükelçi Henderson'a bu nedenle şunu bildirmişti: **"Gelecekte adamlarınız beni gelişigüzel giyimli olarak ziyarete geldikleri takdirde Büyükelçime, Kralınızı süveterle ziyarete gitmesi için talimat vereceğim. Bunu hükümetinize iletiniz."** Hitler aynı kızgınlık içinde sözlerine devam ederek tersleme saydığı davranışları anlatmış ve İngilizlerin gerçekten Almanya ile dostça ilişkiler kurma-

ya ilgi göstermediklerini ilave etmişti. Bütün bunlardan derin surette etkilenmiş görünüyordu. Zira önceleri İngiltere'ye karşı büyük bir saygı besliyor ve iki ülke arasında sıkı işbirliği rüyasını o zamana kadar sürdürmüş bulunuyordu.

Münih Konferansı'na rağmen Almanya çok gergin ve kaygı verici meselelerle karşı karşıyaydı. Bu hayal kırıcı ve kaygı verici gerçeği kabullenmek gerekiyordu.

Gautag akşamı Weimar Tiyatrosu'nda Aida Operası oynandı. Operayı Führer'in locasından izledim ve şenliklerin bitimini simgeleyen akşam yemeği partisinde onun masasına davet edildim. Konuşmalar, genel konular ve güzel sanatlar üzerinde oldu. Hitler İtalya'ya yaptığı seyahat ve Napoli'de izlediği Aida temsilinden söz etti. Saat ikide aktörlerin masasına geçti.

Berlin'e döndüğüm zaman Kara Kuvvetleri Komutanı'nın makamına çağıldım. Kara Kuvvetleri Komutanı, bana, topluca **"Çevik Birlikler"** adını verdiği motorlu birlikler ve süvari birlikleriyle meşgul olacak bir çeşit yüksek müfettişlik kurmak niyetinde olduğunu söyledi. Bu makamın görev ve sorumluluklarını kapsayan ve kendisinin hazırlamış olduğu bir taslağı okumam için bana verdi. Taslak, bu makamı işgal edecek subayın yetkilerini ana hatlarıyla belirtiyordu. Bunlar arasında denetleme yetkisi ve her yıl bir rapor verme görevi vardı. Yüksek müfettişin emir ve komuta yetkisi bulunmayacaktı. Sınıf talimnamelerinin hazırlanması ve yayını üzerinde denetleme yetkisi; keza teşkilât ve personel meselelerinde herhangi bir yetkisi bulunmayacaktı. Bu uydurma atanmayı kabul edemeyeceğimi bildirdim.

Birkaç gün sonra Kara Kuvvetleri Personel Başkanı ve Silâhlı Kuvvetler Başkomutanlığı (OKW) makamında bulunan General Keitel'in kardeşi olan General Bodewin Keitel beni görmeye geldi ve Kara Kuvvetleri Komutanı adına, karanımı yeniden gözden geçirmemi ve yapılan atanmayı kabul etmemi ısrarla istedi. Nedenleri tamamen ortaya koymak suretiyle bir kez daha reddettim. Bunun üzerine Keitel, meselenin gizliliğine işaret ederek, bu yeni makamın kurulması fikrinin Brauchitsch'in değil, doğrudan doğruya Hitler'in olduğunu belirtti. Bu durumda öneriyi usûlü dairesinde reddetmeme olarak kalmıyordu. Ancak, Kara Kuvvetleri Komutanı'nın işin başında bu yeni atanma emrinin nereden çıktığını bana açıkça söyleme-yişinden duyduğum hayal kırıklığını belirtmeden geçemedim. Buna

rağmen öneriyi kabul edemeyeceğimi ve bunun dayandığı nedenlerin Hitler'e arz edilmesini ve arzu edildiği takdirde kendisine bu nedenleri bizzat arz edebileceğimi ifade ettim.

HİTLER İLE GÖRÜŞME

Birkaç gün geçtikten sonra Hitler beni çağırttı. Beni yalnız kabul etti ve mesele üzerinde görüşlerimi kendisine açıklama olanağını buldum. Kara Kuvvetleri yüksek emir ve komuta teşkilâtını anlattım ve Kara Kuvvetleri Komutanı'nın bana gösterdiği belgeye göre yeni makamın önerilen görevlerini özetledim. Halbuki, şimdiki durumumda, üç zırhlı tümenin komutanı olarak zırhlı birliklerin gelişimi üzerinde, tasarlanan yeni makamda sağlayabileceğimden çok daha fazla etkili olabiliyordum. Kara Kuvvetleri'nin yüksek komuta kademelerinde bulunan önemli kişiler ve onların zırhlı birliklerin büyük ölçüdeki taarruzî harekâtı yapacak bir sınıf ve silâh olarak geliştirilmeleri sorunu üzerindeki değişik görüş ve tutumları karşısında, bu önerilen yeniliği ters yönde atılan bir adım olarak görüyordum. Kara Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı'nda hâkim olan eğilimin, tank kuvvetini piyade birliklerine dağıtmak şeklinde olduğunu açıkladım ve bu mesele üzerinde geçmişte karşılaştığımız çatışmaları dikkate alarak gelecek gelişmelerin kösteklenmeyeceğinden emin bulunmadığımı belirttim. Bundan başka, bu zırhlı birliklerle süvarinin birleştirilmesi önerisi, daha eski olan muharip sınıfın isteklerine de ters düşüyordu. Zira onlar beni kendilerine karşı yaklaşım içinde gibi kabul ediyor ve bu nedenle yeni düzene karşı güvensizlik besliyorlardı. Süvarinin modernize edilmesine acilen ihtiyaç görülüyordu. Ancak bu konuda bile Kara Kuvvetleri Komutanlığı ve üst rütbeli süvari subaylarının kuvvetli direnişleriyle karşılaşmak olasılığı vardı. Ayrıntılı açıklamalarımı şu sözlerle tamamladım: **"Bu makam için önerilen yetkiler benim bu direnişin üstesinden gelmeme yetmeyecek ve bunun sonucu sürekli sürtüşme ve tartışma olacaktır. Bu nedenle şimdiki durumumu korumama müsaade buyrulmasını istihdam ederim."**

Hitler, sözümü kesmeden yirmi dakika kadar konuşmama müsaade etmişti. Sözlerimi bitirdiğim zaman, yeni makamın, motorlu birlikler ve süvari birliklerinin gelişimi üzerinde merkezi kontrolü yürütmek için, gerekli yetkilerin tümüne sahip olmasını tasarladığını bana söyledi. Bu nedenle önerimi reddederek yeni görevi devir almamı emretti. Sözlerini şöyle bitirdi: **"Sözünü ettiğiniz direniş**

yüzünden görevinizin yerine getirilmesinde güçlükle karşılaştığınız takdirde doğrudan doğruya bana başvuracaksınız. Hep birlikte gerekli modernizasyonun yürütülmesini sağlayacağız. Bu nedenle yeni görevinizi kabul etmenizi emrediyorum.”

Çok geçmeden kendini gösteren güçlüklere rağmen, benim Hitler’e doğrudan doğruya bir rapor yazmam tabiatıyla söz konusu olamazdı ve olmamıştır.

ZIRHLI B RL KLER GENERAL Y M

Böylece Zırhlı Birlikler Korgeneralliği’ne terfi ettirildim ve **“ evik Birlikler”** Komutanlığı’na getirildim. Bendler Caddesi’ndeki mütevazı büro da emrime verildi. Bana iki kurmay subay tahsis edildi. Bunlar Yarbay von Le Suire ve Yüzbaşı R ttiger’di. M lhaklık ve Emir Subaylığımı Yarbay Riebel yapacaktı. Ayrıca, sorumluluğuma verilen her muharip sınıf için bir yazıcı tahsis edildi. Hemen işe giriştim. Bu, insandan Herkül gücü isteyen bir çalışmaydı. O zamana kadar zırhlı birliklerin hemen hiçbir talimnamesi mevcut değildi. Bunlan hazırladık ve müsveddelerini Kara Kuvvetleri Eğitim Dairesi’ne, onanmak üzere gönderdik. Bu dairede bir tek tank subayı yoktu. Bu yüzden m sveddelerimiz zırhlı birliklerin ihtiyaçları açısından değil de tamamen başka bakımlardan değerlendirildi. Bunlar çok kez şu notlarla bize geri gönderiliyordu: **“Konu piyade talimnamelerinde kabul edilen sıraya göre düzenlenmemiştir. Bu nedenle müsveddenin kabul  olanaksızdır.”** Konunun düzenlenmesinde **beraberlik** ve **terimler** bizim çalışmamızın değerlendirilmesinde gözetilen iki (hayati derecede)  nemli faktör olarak karşımıza  kmış oluyordu. Kıtaların ihtiyaçları burada herhangi bir rol oynamış bulunuyordu.

Süvarinin, modern sil hlara sahip olan, sevk ve idare kolaylığını h iz tümenler halinde  rg tlendirilmesini zorunlu görüyordum. Bu nedenle yeni bir teşkil t önerisini sundum. Ancak, tedariki gerekli 2.000 atın satın alınmasına gerek görmeyen Ordu Dairesi Başkanı General Fromm tarafından öneri derhal geri çevrildi. Bunun sonucu olarak süvari, savaşın başlamasına kadar eski, uygunsuz teşkil tını muhafaza etmiştir. Bu nedenle de Doğu Prusya’da bulunan bir tek Süvari Tugayı dışında kalan süvari birlikleri sadece piyade tümenleri için karma keşif taburlarının kurulmasına yaramıştır. Bu taburlar, bir atlı bölük, bir motosiklet bölüğü ile, yetersiz sayıda zırhlı otomobil, tanksavar topu ve süvari sil hlannın bir araya getirilmesinden mey-

dana gelen bir motorlu bölükten kurulu idiler. Bu garip kuruluşlu birliğe emir ve komuta etmek hemen hemen olanaksızdı. Üstelik süvari sınıfı seferberlikte, ancak normal banş zamanı tümenleri için bu keşif taburlarını sağlamak olanağına sahipti. Dolayısıyla yeni teşkil edilen tümenler keşif unsuru olarak sadece motosikletçilerle yetinmek zorundaydılar. Bu nedenle mesele için tamamen yeni bir çözüm araştırmak zorunluydu. Süvari sınıfı, bütün yüksek rütbeli subaylarının kendi sınıflarına derin bir aşkla bağlı bulunmalarına rağmen, bu umutsuz duruma düşmüştü. Teori ile pratik arasındaki fark budur.

Bir rastlantı olayı da o zamanki durumu aydınlatmaya hizmet edebilir. Benim elimdeki seferberlik görev emri, seferberliğin ilanı halinde Çevik Birlikler Komutanlığı Karargâhı'nın bir İhtiyat Piyade Kolordusu'nun emir ve komutasını üzerime alacağını gösteriyordu. Ancak uzun uğraşmalardan sonra bunu bir zırhlı birlik komutanlığına çevirebildim.

Dördüncü Bölüm

FELAKETİN BAŞLANGICI

SAVAŞA SÜRÜKLENİŞ

1939 Mart'ında Çekler, bir **Protektora** (Himayeye giren ülke) olarak Reich'a ilhak edildi. Bu gelişme, uluslararası durumun ciddi bir şekilde kötüleşmesine yol açtı. Hitler bu girişimin yapılmasından özellikle sorumludur.

ÇEKOSLOVAKYA'NIN İŞGALİ

İşgal gününün sabahı, Kara Kuvvetleri Komutanı beni çağırttı. Başarılan iş hakkında bilgi verdikten sonra zırhlı birliklerimizin kış koşulları altında yaptıkları ileri yürüyüş üzerinde bilgi toplamak; Çek zırhlı araç ve gereçlerini görmek üzere derhal Prag'a gitmemi emretti.

Prag'da, XVI'ncı Kolordu Komutanı olarak benim yerimi almış bulunan General Hoepner'i buldum. Bana harekât sırasında edindiği tecrübeleri anlattı. Birinci elden deneysel bilgi edinmek için muhtelif birlikleri de ziyaret ettim. Brno'da Çek zırhlı araç ve gereçlerini gördüm ve işe yarar buldum. Bunlar Polonya ve Fransa Seferleri'nde bizim işimize yaramıştır. Son olarak Rusya Seferi'nde daha ağır Alman araç ve gereçleriyle değiştirilmişlerdir.

Çekoslovakya'dan sonra, herhangi bir darbe indirilmesi gereksizsin Memel Bölgesi de Reich'a katıldı.

HİTLER 50 YAŞINDA

20 Nisan'da, Hitler, büyük bir tören geçişi ile ellinci doğum gününü kutladı. Silâhlı Kuvvetler'in tüm alay sancakları bir sancak taburu halinde bir araya getirilmişti ve bu alay sancağı kitlesi onun önünde eğildi... Hitler artık başarılarının doruğuna erişmişti. Bu durumu pekiştirmek için zorunlu olduğu gibi nefisini kontrol edebilecek miydi, yoksa olanaklarının dışına mı çıkacaktı? Durum, parlama-ya son derece müsait görünüyordu.

28 Nisan'da İngiliz-Alman Deniz Anlaşması'nı tek taraflı olarak geçersiz ilan etti ve Polonya ile bir Saldırmazlık Paketi imzaladıklarını bildirdi.

KONT CİANO

28 Mayıs'ta İtalyan Dışişleri Bakanı Kont Ciano Berlin'i ziyaret etti. Alman Dışişleri Bakanı onun onuruna büyük bir resmi kabul verdi. Davettilere daha büyük yer sağlamak için, Bakanlığın bahçesini tamamen dolduran iki büyük çadır kuruldu. Ancak çok soğuk bir mayıs günüydü ve çadırların ısıtılması gerekiyordu ki bunda epey zorluk çekildi.

HİTLER VE OLGA CHEKOVA

Hitler bu toplantıda hazır bulundu. Konuklar, Höpfner Kardeşlerin dansları dahil olmak üzere kabare numaralarıyla eğlendirildiler.

Bu oyunlar, içinde bir sahne kurulmuş olan, çadırdaki yapıldı. Oyunlara başlanmadan önce bir süre beklemek gerekti. Bunun nedeni Hitler'in Olga Chekova'nın yanında oturmak istemesi ve ilkin bu sanatçının aranıp bulunmasıydı. Hitler'in sanatçılara tutkunluğu vardı ve onların yanında bulunmaktan hoşlanırdı. Ciano'nun ziyaretinin politik amacı, Hitler'i savaş tehlikesine karşı açıkça ikaz etmektir. Ancak ben bu kişinin, ziyaretinin sonuna kadar, Mussolini'nin talimatını yerine getirebilecek kadar amaç sürekliliği ve incelik niteliklerine sahip olup olmadığını kestiremedim.

Haziran ayı Yugoslavya Kralı Naibi Prens Paul ve zarif eşinin Berlin'i ziyaretine sahne oldu. Bu kez de çoğunlukla motorlu birliklerin katıldığı bir geçit töreni yapıldı. Bu tören geçişine o kadar çok birlik katıldı ki izleyenler için etkileyici olmaktan çok yorucu oldu. Kral Naibi'nin Berlin'den sonra Londra'ya gidişi önem taşıyordu. Benim bildiğim kadıyla Hitler bu ziyaretten umduğu sonuçları alamamıştır.

Politik ikazlar yoktu, denilemezdi. Ancak Hitler ve onun Dışişleri Bakanı Ribbentrop, Batılı Devletler'in Almanya'yla savaşı göze alamayacaklarına ve bu nedenle Doğu Avrupa'da istediklerini yapabileceklerine kendilerini inandırmışlardı.

1939 yılının yaz aylarında, sonbaharda yapılacak büyük motorlu birlikler manevrasının hazırlıklarıyla meşgul oldum. Bu manevra Erz Dağları ve Südetler Bölgesi'nde yapılacaktı. Fakat, yapılan hatırı sayılır hacimdeki çalışma boşa gitmiş olacaktı.

POLANYA SEFERİ

22 Ağustos 1939 günü, yeni kurulan ve bir süre sonra adı "Pomeranya Tahkim Komutanlığı"na değiştirilecek olan XIX'ncu

Kolordu Karargâhı'nın başına geçmek üzere Gross-Born Askeri Eğitim Bölgesi'ne gitmek emrini aldım. Bu karargâh muhtemel bir Polonya taarruzuna karşı, Alman sınır boyunca tahkimat yapılmasından sorumlu olacaktı. XIX'ncü Kolordu, kolordu bağlı birlikleriyle birlikte 3'ncü Zırhlı Tümen ve 2'nci ve 20'nci (Motorlu) Piyade Tümenleri'nden kuruluydu. 3'ncü Tank Gösteri ve Tatbikat Taburu ile takviye edilmişti. Kolordu bağlı birlikleri arasında Döberitz Krampnitz'den gelen Keşif-Gösteri ve Tatbikat Taburu da bulunuyordu. Askeri Eğitim Okullarımızdan gelen bu gösteri ve tatbikat birlikleri benim isteğim üzerine emre verilmişti ve böylece pratik tecrübe kazanmış olacaktı. Bu yöntem, ileride esas görevlerine döndükleri zaman, onları iyi bir duruma getirmiş olacaktı.

Obersalzberg'da Ordu Komutanları'yla Hitler arasında yapılan ve benim katılmadığım bir toplantıdan sonra ancak vazifemin aslında ne olduğunu öğrenebildim.¹⁷ Daha sonra benim XIX'ncü Kolordu'mun, Dördüncü Ordu kuruluşunda bulunacağını öğrendim. Benim sağımda, yani güneyde, Korgeneral Strauss'un II'nci Kolordusu ve solunda da General Kaupisch'un komutasındaki Sınır Savunma Birlikleri bulunacaktı. Savaşın başlaması halinde bu sonuncu birlikler, Mart ayından beri Prag ve çevresinde işgal görevi yapmakta olan 10'ncü Zırhlı Tümen ile takviye edilecekti. Kolordu'mun gerisinde Ordu İhtiyatı'nı teşkil eden, Potsdam'dan gelen 23'ncü Piyade Tümeni bulunacaktı. (EK-II'ye bak.)

POLONYA ORDULARINI İMHA

Görevini, sağda Zempolno Irmağı ve solda Konitz olmak üzere Brahe Nehri'ni çabuklukla geçmek ve olanca hızla Vistül Nehri istikametinde ilerlemek, böylece Polonya koridorundaki Polonya kuvvetlerinin gerisini kesip bu kuvvetleri imha etmektir. Sağımda bulunacak olan Strauss'un Kolordusu da aynı şekilde Vistül'e ilerleyecek, solumda harekât yapacak General Kaupisch ise Danzig istikametinde ilerleyecekti.¹⁸ Koridorda bulunan Polonya Kuvvetleri üç

¹⁷ Bu çeviride, çağdaş askerî edebiyat kurallarına uyularak Vazife (Ödev) ve Görev ayrı anlamlarda kullanılmıştır. Vazife, görev ile bu görevden güdülen amacı kapsar. Birinci terim Mission, ikinci terim ise, yerine göre, Task ve Function yerinde kullanılmıştır. (Çeviren).

¹⁸ Danzig (Polonya dilinde: Gdansk) Limanını Polonya'ya bağlayan ve "Koridor" adı verilen arazi şeridi I'nci Dünya Savaşı sonunda (Paris'te) 1919 yılında Polonya'ya verilmişti. Böylece Almanya ile Doğu Prusya arasında bir

piyade tümeni ve **Pomorska** Süvari Tugayı olarak tahmin ediliyordu. Ellerinde az sayıda Fiat-Ansaldo tankı bulunduğu sanılıyordu. Sınırın Polonya tarafı tahkim edilmişti. Onların sahra tahkimatı üzerinde iyi gözetleme olanağına sahiptik. Brahe Nehri üzerinde savunma mevzilerinden meydana gelen ikinci bir hattın bulunduğu tahmin ediliyordu.

TAARRUZ BAŞLIYOR

Taarruz 26 Ağustos günü erken saatlerde yapılacaktı.

Bugünlerde Ruslarla yapılan gizli bir anlaşma yardımıyla Hitler, bir savaş vukuu halinde girişimin güvenliğini sağlamış bulunuyordu. Ribbentrop'un felaketli nüfuzu dolayısıyla Batılı Devletlerin muhtemel tepkileri hakkında birtakım düşler besleniyor ve onların savaş ilan etmelerine ihtimal verilmiyordu.

Herhangi bir art düşünceye kapılmaksızın iddia edebilirim ki bu sıralarda Ordu'nun tutumu gerçekten ağırbaşlı idi ve eğer Rus Paktı karşısında gösterilen tepki olmasaydı Ordu'nun göstereceği tepkinin ne olduğu anlaşılamayacaktı. Savaşa umursamazlıkla girmedik ve baştan yana olmayan hiçbir general yoktu. Yaşlı subaylar ve binlerce er Birinci Dünya Savaşı'ndan geçmişlerdi. Sadece Polonyalıları karşı yapılacak bir seferle iş bitmediği takdirde savaşın ne demek olacağını biliyorlardı. Bohemya Protektora İdaresi'nin kurulmasından sonra İngilizler Polonya'nın toprak bütünlüğünü garanti ettikleri için sonucun böyle olmayacağından korkmak için her türlü neden mevcuttu. Her birimiz, savaşın başan ile sonuçlanması halinde dahi, Alman askerlerimizin analarını ve eşlerini ve onların katlanmaları gereken ağır fedakârlıklara düşünüyorduk. Kendi oğullarımız da muvazzaf olarak Ordu'daydılar. Büyük oğlum Heinz Günter 35'nci Tank Alayı mülhâkı; küçük oğlum Kurt ise 3'ncü Zırhlı Tümen 3'ncü Zırhlı Keşif Taburu'nda teğmen olarak atanmıştı ve böylece benim Kolordumda bulunuyordu.

Savaşın patlamasından önceki son konağım Preussich-Friedland yakınındaki Dobrin'deydi ve bizler sayın ev sahiplerimizin Von Wilken'ler tarafından şımartılırcasına ağırlandık.

kama gibi girmiş bulunuyordu. Halkı çoğunlukla Almandı ve bu durum II'nci Dünya Savaşı'nın çıkışına neden olan başlıca faktörlerden biri olmuştur. 1939'da Almanya bu bölgeyi yeniden kendi topraklarına kattıysa da 1945'te bir kez daha Polonya'ya verilmiştir. (Çeviren).

25/26 Ağustos gecesi taarruz ertelendi. Bazı birlikler ileri harekete başlamış bulunuyorlardı ve bunların geri çekilmesi zorunda kalındı. Bazı diplomatik manevraların yapılmakta olduğu açıkça anlaşıyordu. Barışın korunması için son bir umut ışığı vardı. Ancak cephedeki birliklere olumlu hiçbir bilgi ulaşmadı. 31 Ağustos'ta yeni bir alarm verildi. Bu kez iş ciddi idi. Tümenler sınır geçerek taarruza başlayacakları, ileri toplanma bölgelerine yanaştılar. Benim komutam altındaki XIX'ncü Kolordu'nun muharebe düzeni şöyledi:

Sağda General Baron Geyr Von Schweppenburg'un komutasında bulunan 3'ncü Zırhlı Tümen. Görevi Zempolno ve Kamionka ırmaqları arasından Brahe Nehri'ne yanaşmak; nehri Pruzsca doğusunda Hammermühle civarından geçerek Schwetz istikametinde Vistül Nehri'ne doğru taarruza devam etmek.

Ortada General Bader Komutasında 2'nci (motorlu) Piyade Tümeni. Tümen, başlangıçta Kamionka Suyu kuzeyinde Grunau ile Firchau arasında bulunacak. Görevi, Polonya sınırındaki tahkimli mevzii yarmak ve Tuchel istikametinde taarruza devam etmek.

Solda, General Wiktorin komutasında 20'nci (motorlu) Piyade Tümeni. Tümen, başlangıçta Konitz batısında bulunacak. Görevi, bu kenti ele geçirmek ve Tuchel Kın içinden geçerek Üsche ve Gzaudeuz'e doğru taarruza devam etmektir.

Asıl taarruzu, Kolordu Bağlı Birlikleriyle takviyeli 3'ncü Zırhlı Tümen yapacak, Ordu İhtiyatı (23'ncü Piyade Tümeni) bu tümeni geriden izleyecektir.

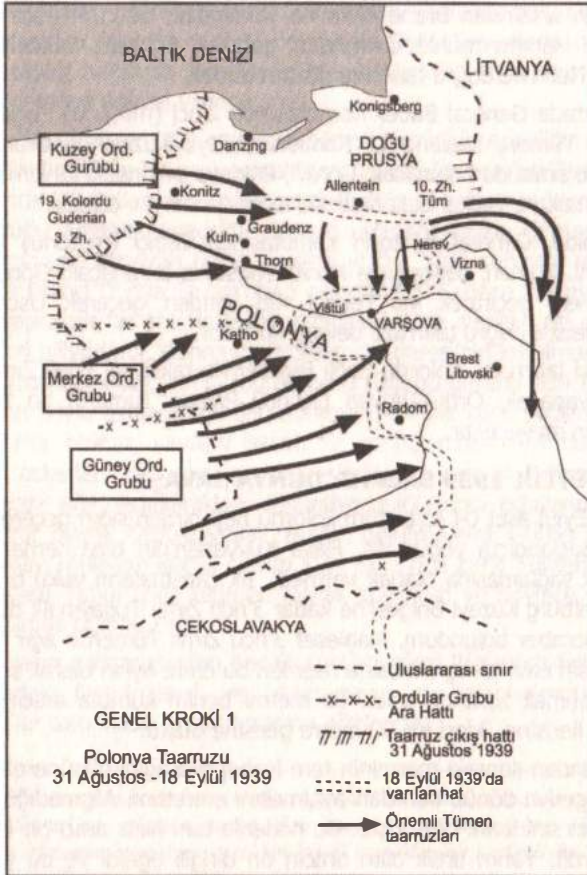
1 EYLÜL 1939 SABAHİ: DÜNYA SAVAŞI

1 Eylül saat 04.45'te tüm kolordu hep birden sınırı geçerek ilerledi. Başlangıçta yoğun sis, Hava Kuvvetleri'nin bize herhangi bir destek sağlamasına olanak vermedi. İlk çatışmaların vuku bulduğu Zempelburg Kuzeyi Bölgesi'ne kadar 3'ncü Zırhlı Tugayın ilk dalgalarıyla beraber bulundum. Maalesef 3'ncü Zırhlı Tümen'in ağır topçusu, kesin emir almış olmasına rağmen bu emre aykırı olarak sis içine atış yapmak zorunda kaldı. İlk mermi benim komuta aracının 50 metre ilerisine, ikinci ise 50 metre gerisine düştü.

Bundan sonraki merminin tam isabet olacağını düşünerek şoförüne geriye dönüp buradan ayrılmasını emrettim. Alışmadığı gürültü onun sınırlarını bozmuştu. Bu nedenle tam hızla aracı bir hendeg'e sürdü. Yanım tırtıllı olan aracın ön dingili eğrildi ve bu yüzden

direksiyon donanımı çalışmaz hale geldi. Böylece araç yolculuğum burada sona erdi. Kolordu Komuta Yeri'ne yaya olarak gittim. Kendime yeni bir araç tedarik ettikten sonra gereğinden çok hevesli olan topçulara bir-iki söz söyledim.

Sırası gelmişken belirtilebilir ki **muharebe meydanında tanklarla beraber bulunabilmek için zırhlı komuta araçlarını kullanan ilk kolordu komutanı ben oldum.** Bu araçların telsizleri vardı, böylece kolordu karargâhımla ve emrimdeki tümenlerle sürekli olarak irtibatı korumak olanağım mevcuttu.

İlk ciddi çatışma Zempelburg'un kuzeyindeki Gross-Klonia'nın içinde ve çevresinde vuku buldu. Burada sis birdenbire kalkınca ilerideki tanklar kendilerini Polonya savunma mevzileri karşısında buldular. Polonya tanksavar topçuları bir hayli tam isabet kaydettiler. Bir subay, bir subay adayı, 8 astsubay ve er kaybettik.

ATALARIMIN TOPRAKLARI

Gros-Klonia bir zamanlar büyük büyükbabam Baron Hiller Von Gärtringen'e aitti. Büyükbabam Guderian da burada gömülüydü. Babam burada doğmuştu. Bir zamanlar ailemin son derece sevdiği soyumun öz malı toprakları böylece ilk kez görüyordum...

Araç değiştirme işini başardıktan sonra, en ileri unsurları şimdi Brahe'ye ulaşmış bulunan 3'ncü Zırhlı Tümen'e yeniden katıldım. Tümenin büyük kısmı Pruzsca ile Klein-Klonia arasında ve mola vermek üzereydi. Tümen Komutanı Ordular Grubu Komutanı Orgeneral Von Bock tarafından çağırıldığından orada değildi. Orada bulunan 6'ncı Tank Alayı subaylarına Brahe Nehri üzerindeki durum hakkında bana bilgi vermelerini söyledim. Alay Komutanı, nehrin o gün zorla geçilebileceğine inanmıyordu. Bu bakımdan istirahatata geçme emrini yerine getirmeye hevesliydi. Brahe Nehri'nin ilk gün geçilmesini isteyen Kolordu emri unutulmuştu. Oradan hiddet içinde ayrıldım ve bu üzücü durumu düzeltmek için alınması gerekli tedbirleri kararlaştırmaya çalıştım.

Bu sırada Felix adında genç bir teğmen bulunduğum yere geldi. Ceketini çıkarmış, gömleğinin kolları sıvamıştı, kolları baruttan kararmıştı.

"Sayın Generalim" dedi. "Şimdi Brahe'den geliyorum. Karşı kıyıdaki düşman kuvveti zayıf Polonyalılar Hammermühle'deki köprüyü ateşe vermişler, ama ben tankımın mürettebatı ile ateşi söndürdüm. Köprüden geçilebilir. Herhangi bir kimse önderlik etmediği için ileri harekât durdu. Oraya giderseniz iyi olur, efendim."

Bu genç adama hayretler içinde baktım. Benim üzerimde çok iyi bir izlenim bırakmıştı ve bakışları insana güven veriyordu. Genç teğmen Kristof Kolomb ve yumurta oyununu yapamaz mıydı? Önerisine uydum ve ormanlar içinden geçerek Hammermühle'ye uzanan kumlu yol boyunca Polonya ve Alman araçlarının teşkil ettiği kargaşalık içinden aracımı yürüttüm. Saat 16.00 ile 17.00 arasında oraya var-

dım. Su kenanna 100 metre kadar mesafede, kaim bir meşenin gerisinde bir grup karargâh subayı ayakta duruyordu. Beni selamlayıp yüksek sesle şunları söylediler:

“Sayın Generalim, buraya ateş ediyorlar.” Gerçekten öyle ama asıl ateş edenler 6’ncı Tank Alayı’nın tank toplan ve 3’ncü Piyade Alayı’nın tüfekleriydi. Karşı kıyıdaki düşman ise siperlerindeydi ve görülüyordu. İlk bu aptalca ateşi durdurdum. Bu işte, bana, hemen o sırada oraya gelen 3’ncü Piyade Tugayı’nın Komutanı Albay Angern’in çok yardımı oldu. Bundan sonra düşman savunma mevzilerinin genişlik ve derinliğinin, işgal eden kuvvetinin saptanmasını istedim. Henüz muharebeye girmemiş olan 3’ncü Motosiklet Taburu düşman ateşi altında bulunmayan bir kesimde kauçuk botlarla karşı kıyıya geçirildi. Tabur geçişini başanınca tankların köprüden karşı kıyıya geçmelerini emrettim. Irmağın bu kesimini savunmakta olan Polonya bisiklet bölüğünü esir ettiler. Bu harekât sırasında çok az kayıp verildi.

Elde bulunan tüm birlikler hemen bir köprübaşı elde edilmesi için muharebeye sokuldu. 3’ncü Zırhlı Keşif Taburu, asıl Polonya kuvvetleri ve (eğer varsa) ihtiyatlarını saptamak göreviyle Schwetz dolaylarında Vistül Nehri’ne ulaşmak üzere Tuchel fundalıkları üzerinden ileri sürüldü. Saat 18.00 civarında Brahe’yi geçiş harekâtı tamamlandı. Geceleyin 3’ncü Zırhlı Tümen, hedefi olan Sviekatovo’yu ele geçirdi.

Ortalık kararırken Zahn’da bulunan Kolordu Karargâhı’na döndüm.

Uzun yol bomboştı. Hiçbir silâh sesi işitilmiyordu. Bu nedenle Zahn’ın dış kenarında, başlarında çelik başlıklar olduğu halde bir tanksavar topunu mevzilendirmekle meşgul olan kendi Karargâhının erleri tarafından durdurulduğum zaman düştüğüm hayreti gizleyemedim. Yapılan bu işin amacının ne olduğunu sorduğumda, bana, Polonya süvarisinin bize doğru ilerlediği ve her an üzerimizde olabileceği bildirildi. Onları sükûnete getirdim ve işimin başına dönmek üzere karargâha gittim.

2’nci (Motorlu) Piyade Tümeni’nden gelen mesajlarda bu tümenin Polonyalıların tel engelleriyle korunan mevzilerine yaptığı taarruzun durduğu zikrediliyordu. Her üç piyade alayı bir cephe taarruzu yapmışlardı. Şimdi tümenin ihtiyatı kalmamıştı. Soldaki alayın geceleyin geri çekilmesini ve sağ kanada sevk edilerek ertesi gün 3’ncü;

Zırhlı Tümen'in gerisinden ilerletilmesini ve Tuchel istikametinde bir kuşatıcı manevra yapmasını emrettim.

20'nci (Motorlu) tümen güçlükle Konitz'i düşürebilmiş, fakat kentin ötesinde fazla yol alamamıştı. Ertesi gün taarruza devam etmesi emredildi.

POLONYA SÜVARİLERİ

Muharebenin ilk gününün sinirliliği geceleyin birden fazla kez kendini hissettirdi. Gece yansından kısa bir süre sonra 2'nci (Motorlu) Tümen, Polonya süvarisinin baskısı altında geri çekilmek üzere olduklarını bana bildirdi. Bir an için dilim tutuldu. Dilim çözülünce Tümen Komutanına: **"Pomeranya Grenadiyerlerinin düşman süvarisi karşısında bozulduklarını hiç duydunuz mu?"** diye sordum. Karşılık olarak, duymadığını söyledi ve bulunduğu hattı elde tutabileceğine söz verdi. Buna rağmen ertesi sabah bu tümeni ziyaret etmeye karar verdim.

Saat beş sulannda Tümen Karargâhı'nın hâlâ şaşkınlık ve tereddüt içinde olduğunu gördüm. Geceleyin çekilmiş olan alayın başına geçtim ve Kamionka Suyu'nu geçerek Gross-Klonia'nın kuzeyine ulaşınca kadar bizzat sevk ettim. Bu noktaya varınca alayı Tuchel istikametinde sevk ederek ayrıldım. 2'nci (Motorlu) Tümen'in taarruzu artık hızlı bir gelişme göstermeye başlamıştı. İlk günün şiddeti heyecanı geçmişti.

3'ncü Zırhlı Keşif Taburu geceleyin Vistül'e ulaştı. Ancak, Schwetz yakınındaki Poledno Çiftliği'nde tabur, dikkatsizlik yüzünden oldukça fazla sayıda subayını kaybetti. 3'ncü Zırhlı Tümen'in büyük kısmı Brahe Suyu ile ikiye ayrılmış ve sabahleyin Polonyalılar doğu yakasındaki tümen birliklerine taarruz etmişlerdi. Ancak öğle-yin bir karşı taarruz yapılabildi ve böylece tümen ormanlar içinde muharebe ederek ilerlemeye devam etme olanağını kazanmış oldu. 23'ncü Piyade Tümeni cebri yürüyüşle 3'ncü Zırhlı Tümen'i geriden izliyordu. Her iki motorlu tümen Tuchel fundalığı bölgesinde hızla ileri hareketlerini sürdürüyorlardı.

TANKLARIMIZIN BASKINLARI

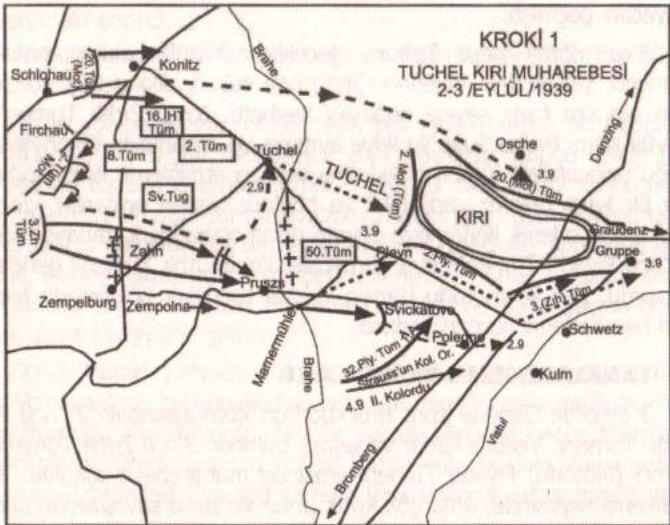
3 Eylül'de General Kont Brockdorf'un Komutasındaki 23'ncü Piyade Tümeni, Vistül'e kadar yanaşmış bulunan 3'ncü Zırhlı Tümenle 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni arasında muharebeye sokuldu. Bu manevra sayesinde, ama çok kritik anlar ve zorlu savaşlardan son-

ra, karşımızdaki düşmanı Schwetz'in kuzeyinde ve Graudenz'in batısında kalan ormanlık bölgede tamamen kuşatmayı başardı.

Polonya'nın Pomorska Süvari Tugayı, tanklarımızın mahiyetini bilmemeleri yüzünden bu tanklara karşı kılıç ve mızrakla bir atlı hücum yapmış ve çok ağır kayıplara uğramıştı. Vistül'e doğru yürüyüş halinde bulunan bir topçu alayı da tanklarımızın baskın şeklinde taarruzuna uğramış ve tamamen imha edilmmişti. Bu alayın toplarından ancak ikisi ateş edebilmiştir. Polonya piyadesi de ağır kayıplar verdi. Polonyalıların ikmal ve köprücü kollarının bir kısmı geri çekilirken yakalanarak imha edildi.

4 Eylül günü kuşatılmış düşmanı saran kement biraz daha sıkıldı. Koridor için verilen muharebe artık sonuna yaklaşıyordu. Kısa bir süre için 23'ncü Piyade Tümeni sıkışık bir duruma düştü. Ama General Strauss'un Kolordusu'na mensup 32'nci Piyade Tümeni'nden emre verilen bir alay, kısa zamanda burada durumu düzeltti.

Askerler iyi savaşmışlardı ve moralleri çok düzgündü. Astsubay ve erlerimiz arasındaki kayıplar azdı. Buna karşılık subay kayıplarımız orantısız derecede yüksekti. Zira subaylar en yüksek derecede göreve bağlılık duyguları altında kendilerini fütursuzca muharebeye atıyorlardı. General Adam, Devlet Bakanı von Weizsacker ve Albay Baron von Funk birer oğullarını kaybettiler.

DOĞDUĞUM ŞEHİRDE

3 Eylül günü 23'ncü Piyade Tümeni'ni ve 3'ncü Zırhlı Tümen'i ziyaret etmiş ve böylece oğlum Kurt'u görmek fırsatını kazanmış, üstelik Vistül'ün karşı yakasında doğum yerim olan Kulm'un güneşte panlıayan kulelerini görmüştüm.

4 Eylül günü, 2'nci ve 20'nci (Motorlu) Piyade Tümenleri'nin ormanlar içinde muharebe ederek ilerlemelerini izledim. Akşama doğru Graudenz'in batısındaki Gruppe eski Alman Askerî Eğitim Bölgesi'ne vardım. O gece, gerisi Vistül'e dayalı olarak cep içindeki son düşman kalıntılarını imha etmek üzere batıya doğru ilerlemekte olan 3'ncü Zırhlı Tümen'le beraber bulundum.

İNGİLTERE, FRANSA SAVAŞ İLAN ETTİ

Koridor delinmişti. Yeni görev için hazır bulunuyorduk. Biz şiddetli muharebeler verirken politik durum daha kötüye dönmüş bulunuyordu. İngiltere ve İngiltere'nin baskısı altında Fransa, Reich'a karşı savaş ilan etmişlerdi. Bu olay erken barış umutlarımızı yitirdi. **Kendimizi İkinci Dünya Savaşı içinde bulduk.** Bu savaşın uzun süreceği ve olanaklarımız içinde bulunan tüm metanet ve tahammül gücüne ihtiyacımız olacağı açıkça anlaşıyordu.

5 Eylül'de Adolf Hitler habersiz bir şekilde Kolordumuza bir ziyarette bulundu. Tuchel-Schwetz yolu üzerinde Plevno mevkiinde onu karşıladım ve arabasına binerek önceki ilerleme mihverimiz boyunca onunla birlikte hareket ettim. Tahrip edilmiş Polonya topçusunun yanından geçtik, Schwetz'in içinden ve daha sonra düşmanı kuşatmış olan birliklerimizin hemen gerisinden geçerek Graudeuz'e gittik. Hitler orada durup Vistül üzerindeki tahrip edilmiş köprülere bir süre dik dik baktı. Silâhları parça parça olmuş düşman topçu alayını görünce Hitler bana sordu:

"Pike bombardıman uçaklarımız mı yaptı bunu?" Ben hemen karşılık verdim: **"Hayır, tanklarımız!"** dedim. Hayretler içinde kaldı.

3'ncü Zırhlı Tümen'in, çember içine alınmış olan Polonyalıların kuşatılmasında görevli olmayan unsurları toplanmıştı. Bunlar arasında 6'ncı Tank Alayı ve oğlum Kurt'un bulunduğu 3'ncü Zırhlı Keşif Taburu da bulunuyordu. Dönüşte 23'ncü ve 2'nci (Motorlu) Piyade Tümenlerinin birlikleri arasından geçtik. Yolculuk sırasında ilkin benim kolordu bölgemde olup bitenleri tartıştık. Hitler zayıat hakkında

bilgi istedi. Bana verilen en son rakamları verdim. Koridor Muharebesi süresince komutam altında bulunan dört tümenin tüm zayıyatı 150 ölü ve 700 yaralıydı. Bu sayıların azlığına hayret etti ve kendi eski alayı olan **List Alayı**'nın Birinci Dünya Savaşı'nda verdiği zayıyatla karşılaştırdı. Muharebenin birinci gününde bu bir alay yalnız başına 2.000 ölü ve yaralı vermişti. Sert ve cesur bir düşmana karşı verilen bu muharebede zayıyatımızın azlığının her şeyden önce tanklarımızın etkinliğinden ileri geldiğini ona anlattım. Tanklar gerçekten can koruyan bir silâhtır. Askerlerin kendi zırhlı araçlarının üstünlüğüne olan inancı, Koridordaki başarılarımızdan ötürü büyük ölçüde kuvvetlendi. Düşman 2-3 piyade tümeni ve 1 süvari tümeni kaybetti. Binlerce esir ve yüzlerce top elimize düştü.

Vistül'e yaklaşırken nehrin öte yakasında bir kentin silüetini gördük. Hitler bunun Kulm olup olmadığını sordu. Ben şu karşılığı verdim: **"Evet bu Kulm'dür. Geçen yılın Mart'ında sizi doğum yerinizde kutlamak bahtıyarlığına ermiştim. Bugün benim doğum yerimde beraber bulunuyoruz. Ben Kulm'da doğdum."** Yıllar sonra Hitler bu sahneyi hatırlayacaktır.

Konuşmamız teknik sorunlara dönüştü. Hitler tanklarımızda nelerin tatmin edici, nelerin düzeltilmeye muhtaç olduğunu sordu. Ona, şimdi en önemli şeyin, Pz-III ve Pz-IV tanklarının savaşan birliklerimize teslimini hızlandırmak ve bu tankların imalatını arttırmak olduğunu söyledim. Bundan sonraki geliştirilmeleri açısından şimdiki hızları yeterliydi; ancak özellikle önde zırh kalınlığı artırılmalıydı. Keza toplarının menzili ve delme gücünün de artırılmasına ihtiyaç vardı ki bu da namluların daha uzun yapılması ve barut hakkının çoğaltılması demekti. Bu düşünceler tanksavar toplanımız için de geçerliydi.

Askerlerimizin başarılarını takdir eden bir-iki söz söyledikten sonra Hitler karanlık basarken bizden ayrıldı ve karargâhına döndü.

Muharebe sona erdiğinden artık saklandıkları yerlerden çıkmaya başlayan sivil halkın, Hitler geçerken onu selamlamaları ve çiçek sunmaları dikkati çekiyordu. Schwetz Kenti ulusal bayraklarımızla süslenmişti. Hitler'in ziyaretinin askerler üzerinde bıraktığı etki çok iyi oldu. Ne kadar üzücüdür ki savaş sürdükçe Hitler'in cepheyi ziyaretleri giderek seyrekleşmiş ve son aşamalarda tamamen kesilmiştir. Bunu yapmakla askerlerin duygularıyla bağlantısı kopmuş ve artık onların başarılarını da, sıkıntılarını da anlayamaz hâle düşmüştür.

NAPOLYON VE KONTES WALEWSKA

6 Eylül günü Kolordu Karargâhı ve tümenlerin öncüleri Vistül'ü geçtiler. Kolordu Karargâhı, Finkenstein'da Kont Dohna Finkenstein'a ait olan ve Büyük Frederik'in, Bakanı Kont von Finkenstein'a armağan etmiş olduğu çok güzel şatoya yerleştirildi. Napolyon iki kez bu şatoyu karargâh olarak kullanmıştı. İmparator, ilkin 1807 yılında Prusya ve Rusya'ya karşı açtığı savaşta harekâtı Vistül ve Doğu Prusya'ya intikal ettirdiği zaman buraya gelmişti. Fakir ve sıkıcı Tuchel Fundalıkları'nı geçtikten sonra şatoyu görünce **"Enfin un Château"** (Nihayet bir şato) diyerek hayretini ifade etmişti. Napolyon'un duygularını anlamak kolaydır. Preussisch-Eylau istikametindeki ileri harekâtını burada planlamıştı. Onun varlığının bir simgesini, ahşap döşemelerde mahmuzlarının bıraktığı izlerde görmek mümkündü. 1812 Rusya Seferi'nden önce de ikinci kez buraya gelmiş, Güzel Kontes Walewska'nın yanında şatoda bir kaç hafta kalmıştı.

NAPOLYON'UN ODASINDA

Napolyon'un odasında yattım.

Çok yazık ki ev sahibimiz Kont Dohna hasta olarak bir Berlin kliniğinde yatıyordu. Bu nedenle ne kendisi ne de kontesiyle tanışmak onuruna nail olamadım. Ancak bana bir mektup yazmak ve geyiklerini avlayabileceğimi bildirmek nezaketini gösterdi.

Gelecekteki görev ve kullanılmamız hakkında henüz bir emir almadığımız ve sadece Dördüncü Ordu emrinden çıkarak derhal von Bock Ordular Grubu emrine gireceğimizi bildiğimiz için, askerî görevlerimin yerine getirilmesine herhangi bir zarar vermeden bu nazik daveti kabul edebileceğimi düşünüyordum. Böylece tümenlerim 7 gecesi ve 8 sabahı nehri geçerken ava çıktım ve şansım varmış ki oniki boynuzlu, büyük bir geyik vurdum. Kontun ormanlık arazisinin idaresinden sorumlu, vicdanlı bir insan olan kâhya bizzat bana kılavuzluk etmekte direndi.

8 Eylül'de tümenlerim Mewe ve Kâsemark'ta nehri geçtiler ve olaylar daha büyük bir hızla gelişmeye başladı. Akşamüzeri emir almak üzere Allenstein'daki Ordular Grubu Karargâhı'na çağırıldım. Yaklaşık 19.30'da Finkenstein'dan ayrıldım ve 21.30 ile 22.30 arası yeni talimatım bana verildi.

Ordular Grubu Komutanı'nın ilk düşüncesi, benim Kolordumu General von Kühler'in Üçüncü Ordusu emrine vermektir. Böylece Kolordum Ordu sol kanadının harekâtı ile sıkı bir şekilde koordineli olarak Arys Bölgesi'nden harekâta katılacak. Lomsha'dan geçerek Varşova'nın doğusuna doğru ilerleyecekti. Bana öyle geliyordu ki bir piyade ordusu ile bu denli sıkı bir şekilde koordineli harekât benim birliklerimin tam olanaklarıyla bağdaşamazdı. Bu nedenle, tasarlanan harekâtın motorlu tümenlerimin hızından yararlanmama olanak bırakmayacağını ve bizim ağır bir hızla ilerlememizin Varşova Bölgesi'ndeki Polonya kuvvetlerine, doğuya çekilme ve Bug Nehri boyunca yeni savunma mevzileri kurma olanağını kazandıracığını belirttim. Buna dayanarak Ordular Grubu Kurmay Başkanı General von Salmuth'a, benim Zırhlı Kolordumun Ordular Grubu emrinde kalması ve Kühler'in ordusunun solunda Vizna'dan Bug Nehri'nin doğu kıyısı boyunca daldınılmayı ve hedef olarak Brest - Litovsk'un verilmesini önerdim. Bu harekât halen Varşova'da ve çevresinde bulunan Polonya kuvvetlerinin yeni savunma mevzileri kurma girişimlerini boşa çıkaracaktı. Salmuth ve Orgeneral von Bock önerimi kabul ettiler, Gerekli emirleri aldım ve derhal Arys Askeri Eğitim Bölgesi'ne gittim.

Bir yandan da (Narev Nehri'ne yapılacak ilerleme için yeni emirleri almak üzere) Kolordu Birlik Komutanları ya da temsilcilerinin burada toplanmasını emrettim. Eski tümenlerimden 3'ncü Zırhlı Tümen ve 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni emrimde bırakılıyordu. 2'nci (Motorlu) Piyade Tümeni şimdilik emrimden alınarak Ordular Grubu İhtiyatı'na veriliyordu. O zamana kadar Kühler'in Ordusu'nun bir unsuru olan 10'ncü Zırhlı Tümen, keza yaşlı askerlerden kurulmuş bir birlik olan Lötzen Piyade Korugan Tugayı şimdi benim XIX'ncü Kolordum emrine veriliyordu. Her iki birlik halen Narev boyunca Vizna dolaylarında muharebe etmekteydiler.

Önceleri Kolordumun unsurlarını teşkil eden iki tümene emirler verildi. Bu iş Arys'ta 9 Eylül saat 02.00 ile 03.00 arasında yapıldı. Daha sonra, şimdi sağımda bulunan XXI'nci Kolordu Komutanı General von Falkenhorst'u ziyaret etmek üzere, Lomsha'nın 18 km. kuzeyindeki Korzeniste'ye gittim. Onun kolordusunun durumunu öğrenmek ve benim emrime girecek olan birlikler hakkında, bana diyecekleri olursa onları dinlemek istiyordum. Saat 05.00 ve 06.00 oraya vardım; subayları uyandırdım ve kendi cephelerindeki önceki muharebeleri bana anlatmalarını istedim. O zaman öğrendim ki,

Vizna'ya ulaştığımda sabahleyin bana verilen, Tümenin piyadesinin başanlı hakkında raporun, hatalı bir değeriendirmeye dayandığını hayal kinklığıyla öğrendim. Piyade, nehri geğmiş fakat karşı yakadaki beton savunma tesislerine ulaşamamıştı. şimdilik herhangi bir şey olduğu da yoktu. Bu nedenle Alay Komutanını görmek üzere bizzat nehri geçtim. Ancak Alayın Komuta Yeri'ni bulamadım. Tabur Karargâhı da çok iyi gizlenmişti. Kendimi birden ileri hatlarda buldum. Tümenin tankları görünürlerde yoktu. Aslında bu tanklar henüz Narev'in kuzey yakasındaydılar.

Bu nedenle derhal geğişe başlama emrini iletmek üzere mülhâkımı öteki kıyıya gönderdim. Ön hatlarda olağandışı bir şeyler oluyordu. Ne olduğunu sorduğumda en ilerdeki bölüklerin yerinde değiştirildiği söylendi. Bu hareket görünen şekliyle bir nöbet değiştirme törenine benziyordu. Kıtalar taarruz emri olarak bir şey bilmiyorlardı. Ağır topçuya mensup bir ileri gözetleyici piyadenin ortasında duruyor, orada ne yapması gerektiği hakkında herhangi bir fikri olmadığı anlaşılıyordu. Kimse dışmanın nerede bulunduğunu bilmiyordu. Herhangi bir keşif yapılmamıştı. İlkin bu olağanüstü, yerinde bölük değiştirme manevrasına son verdirdim. Bundan sonra da alay ve tabur komutanlarının yanıma gelmelerini emrettim. Daha sonra topçu ileri gözetleyicisine Polonya mevzileri üzerine ateş emri istemesini söyledim. Nihayet Alay Komutanı görününce dışmanın ileri hatlarını bizzat saptamak üzere yola çıktım. Birlikte ileri doğru yürüdük, sonunda ateş yedik. Bu sırada beton koruganların hemen önünde bulunuyorduk ve cesur komutanı tarafından buralara kadar getirilmiş olan bir Alman tanksavar topunun üzerine yuvarlandık. Buradan taarruzu başlattık. Bu ana kadar olup bitenlerden hayal kinklığına uğramış olduğumu söylemeliyim.

Narev'e döndüğüm zaman Tank Alayının hâlâ kuzey kıyısında olduğunu gördüm. Alay Komutanına olanca hızıyla nehri geçmesi emredilmişti. Köprüler henüz hazır olmadığından tankların nakliye takımlarıyla (sallarla) geçirilmeleri gerekiyordu. Nihayet taarruz başlatıldığı zaman saati 18.00'i bulmuştu. Taarruz hemen başanlı oldu. Kayıplarımız yok denecek kadar azdı. Enerjik ve azimli bir komutan bu sonuçları sabahleyin kolaylıkla elde etmiş olabilirdi.

şimdi Vizna'ya gelmiş olan Kolordu Karargâhına gitmeden köprü kurulması işinden sorumlu istihkâm subayına hem sözlü hem de yazılı emirler verdim. Narev üzerinde mümkün olan en büyük hızla

köprüler kurulacaktı. Zira 10'ncu ve son olarak da 3'ncü Zırhlı Tümenlerin karşı kıyıya geçirilmeleri için bunlara ivedi olarak ihtiyaç vardı.

Karargâhıma vardığım zaman, ertesi güne ait emirleri hazırladım: 20'nci (motorlu) Piyade Tümeni, 10'ncu Zırhlı Tümen'in sağında Narev'i geçecekti. 3'ncü Zırhlı Tümen ise 10'uncu Tümeni geriden izleyecekti. Geceyi, yeni yapılmış olan Vizna papazının lojmanında geçirdik. Ev henüz bitmemiş ve hemen hemen oturulmayacak durumdaydı, ama öteki evler daha da berbattı.

10 Eylül saat 05.00'te Narev üzerinde kurulan ve gece yansına kadar tamamlanmaları gereken köprülerin 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni Komutanı'nın emriyle sökülerek kendi tümeninin geçişi için yeniden kurulmak üzere nehrin rüzgâr tarafında bir yere taşınmış olduğunu öğrendim. Dolayısıyla iki zırhlı tümen ancak ve ancak nakliye takımlarıyla yetinmek zorundaydılar. Durum çok umutsuzdu. İstihkâm subayı benim verdiğim emirden tümen komutanını haberdar etmemişti. Tümen komutanı tamamen iyi niyetle hareket etmişti. Bu durumda tanklara, yeni bir köprü yapılması için akşama kadar beklemekten başka çaremiz yoktu.

Bugün General Wiktorin'in 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni Zambrov yakınlarında şiddetli bir muharebeye tutuşmuştu. Tümenin kuvveti unsurları Nur istikametinde Bug Nehri'ne doğru yürüyorlardı. Keşif Gösteri Taburu'nu önceden Bug üzerindeki bu geçit yerine sürmüştüm ve tabur herhangi bir direnmeyle karşılaşmaksızın oraya ulaşmıştı. 10'ncu Zırhlı Tümen yolda bir kaç çatışma vererek Bransk'a doğru ilerledi. Akşama doğru bu tümenin peşinden gittim ve geceyi, yanmakta olan Vysokie - Masovieski Köyü'nde geçirdim. O akşam Narev'i geçmiştik. Beni geriden izlemekte olan Kolordu Karargâhım Vysokie - Masovieski'nin kuzeyindeki, yanan küçük köyden geçemediğinden geceyi aynı köylerde geçirmek zorunda kaldık. Bunun, emir komuta açısından iyi bir durum olmadığı belirtilmelidir. Aslında ben Karargâhın intikalini gereğinden erken emretmiştim. Vizna'da bir gece daha kalsak daha iyi olurdu.

11 Eylül sabahını, karargâhımın gelişini sabırsızlıkla bekleyerek geçirdim. Loruska'dan güneydoğuya doğru çekilmeye çalışan Polonya kuvvetleri Zambrov'un güneyindeki bir noktada 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni'nin ilerleme mihverini kesmiş ve bu tümene zorluk vermekteydiler. Tümen Komutanı, Polonyalıların ötesine geçmişti ve

Bug'a ilerleyen bir kısım kuvvetini çevirip Polonya kuvvetlerini kuşatarak imha etmeye karar verdi. Ben de bu manevraya yardım etmek üzere, 10'ncü Zırhlı Tümen'in bir kısım kuvvetlerini kaydırdım. Bunlar olup biterken 10'ncü Tümen'in solunda ilerlemekte olan 3'ncü Zırhlı Tümen'de benim Vysokie- Masovieski'de Polonyalılar tarafından kuşatıldığım yolunda birtakım rivayetlerin dolaşmakta olduğu anlaşıldı. Bu nedenle 3'ncü Motosiklet Taburu beni kurtarmak üzere Vysokie'ye sevk edilmiş. Askerler beni köyün ortasında sapasağlam görünce çok memnun oldular. Motosikletçilerin, savaş süresince çok kez gösterilmiş olan, arkadaşlık duyulan görülecek bir şeydi.

Kolordu Karargâhı geceyi Vysokie-Masovieski'de geçirdi.

12 Eylül'de 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni, yardımına gönderilen 10'ncü Zırhlı Tümen unsurlarıyla birlikte Polonyalıları Andrzejewo'da kuşatmayı başardı. 10'ncü Zırhlı Tümen Vysokie-Litovsk'a, 3'ncü Zırhlı Tümen Bielsk'e ulaştılar. Ben de Keşif Taburunun en ileri unsurlarıyla birlikte Bielsk'e gelmiş ve böylece verdikleri mesajı elimle almıştım. Öğleden sonra oğlum Kurt'u gördüm.

Kolordu Karargâhı Bielsk'e intikal ettirildi. 2'nci (Motorlu) Piyade Tümeni, Ordular Grubu ihtiyatından ayrılarak yeniden emrime girdi. Tümene Lomsha-Bielsk mihveri boyunca ilerlemesi ve böylece kolordu birliklerine katılması emri verilmişti.

Emirde **"Tümen Komutanı ilerde bulunacak"** şeklinde bir cümle bulunuyordu. Bunun sonucu olarak General Bader, tümeninin bir hayli ilerisinde, yanında sadece bir telsiz aracı olduğu halde yürürken Bransk ile Bielsk arasında, Andrzejewo cebinden kaçıp kurtulabilen Polonya kıtalarıyla çatışmış ve işinin ehli telsiz operatörü ne olduğunu bize bildirip bizim de onları kurtarmamıza kadar atış altında birkaç sıkıntılı saat geçirmişti. Bu olay bize bir ders oldu.

TESLİM OLAN POLONYALILAR

Bu tarihte Andrzejewo'daki Polonyalılar teslim oldular. 18'nci Polonya Tümeni Komutanı da esirler arasındaydı. 3'ncü Zırhlı Tümen Kaminiac-Litovsk'a ulaştı. Bu tümenin keşif unsurları Brest-Litovsk'a kadar olan bölgede keşif yaptılar. Bu müstahkem mevkie taarruz için gerekli emirler verildi. Geceyi Bielsk'te geçirdik.

Polonya kuvvetlerinin ünlü Bielovieza Ormanı'na vardıklarını biliyorduk. Bizi, Brest-Litovsk'un ele geçirilmesi ana hedefimizden uzaklaştıracığı ve kuvvetimizin önemli bir kısmını bağlayacağı cihetle

ormanda bir muharebeyi kabul etmek istemiyordum. Bu nedenle geride bırakacağım bazı birliklerin ormanın kenarını gözetlemeleriyle yetinmek yolunu seçtim.

14 Eylül'de, 10'ncu Zırhlı Tümen'in, aralarında Keşif Taburu ve 8'nci Tank Alayı'nın da bulunduğu bazı unsurları, Brest'in dışındaki tahkimli mevziler hattını yarmayı başardılar. Bu beklenmedik başarıyı geliştirmek için derhal tüm kolordunun olanca hızıyla açılan gedikten geçerek Brest üzerine ilerlemesini emrettim.

Geceyi Vysokie-Litovsk'ta geçirdik.

15 Eylül'de Bug'un doğu yakasında Brest'i kuşatan gember kapandı. Polonyalılar, giriş kapısını, eski bir Renault tankını çapraz koymak suretiyle (tanklarımızın kaleye giremeyeceği şekilde) engellediklerinden dolayı, baskın tarzında bir tank hücumu ile kaleyi ele geçirme girişimi başarısız olamadı.

YARBAY BRAUBACH ÖLDÜ

Kolordu Karargâhı o geceyi Kaminiec - Litovsk'ta geçirdi. 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni ve 10'ncu Zırhlı Tümen 16 Eylül günü kaleye yapılacak toplu bir taarruz için tertiplenmişlerdi. Bu birlikler hücumla çevre surlarını ele geçirdiler. Ancak 10'ncu Zırhlı Tümen'in piyade alayının, emredildiği üzere, topçunun yaptığı barajın hemen ardından ateş kaydırmalarına uyarak ilerlemeyi başaramamasından ötürü taarruz durdu.

Alay, benim de ileri hatlarda bulunduğum, son taarruzu yapmakta, bu hususta herhangi bir emir almadığı halde, gecikince hedefine ulaşmadan, üzücü ağır kayıplar verme durumuna düştü. Mülhakım Yarbaj Braubach burada ağır şekilde yaralandı ve birkaç gün sonra bu yaralarından öldü.

Gerideki birliklerimizin ateşi ilerideki birliklerimizin üzerine düşüyordu. O bunu durdurmak için geri gitmişti. Surlar üzerindeki bir Polonyalı keskin nişancı 100 m. mesafeden onu vurdu. Bu subayın kaybı çok acı oldu.

Brest'in doğusundan dolaşarak ilerleyen 3'ncü Zırhlı Tümen güneyde Vladova'ya yöneldi. Bu Tümeni geriden izleyen 2'nci (Motorlu) Tümen, Kabryn istikametinde doğuya ilerliyordu.

Kolordu Karargâhı Kaminiec-Litovsk'ta kaldı.

17 Eylül sabahı erken saatlerde, kale, geceleyin Bug'un batı yakasına geçmiş olan Albay Gollnik'in 76'ncı Piyade Alayı tarafından düşürüldü. Alay kaleyi tam zamanında düşürmüştü. Zira o anda Polonyalılar Bug üzerindeki sağlam köprüden yararlanarak batı istikametinde bir çıkış hareketine girişmek üzereydiler. Bu harekât, bir bakıma, seferin sonunu simgelemiş oluyordu. Kolordu Karargâhı Brest'e intikal etti ve Voyvodalık binasına yerleşti. Bu arada Rusların doğudan ilerlediklerini öğrendik.

ZIRHLI BİRLİKLERİMİ POLONYA'DA DENEDİM

Polonya Seferi, benim zırhlı teşkillerimin ateş altında adlarının konulma töreni oldu. Bu birliklerin, değerlerini tam anlamıyla kanıtladıkları ve bu bakımdan kurulmaları için harcanan emeğin yerinde olduğu kanısına vardım.

Bug Nehri boyunca batıya dönük bir tertip almış Polonya Ordusu'nun kalan kısmını karşılamaya hazırдық. Kolordunun gerisi, henüz Kobryn önünde şiddetli bir muharebe verecek olan 2'nci (Motorlu) Tümen tarafından korunuyordu. Her an, güneyden ilerleyen zırhlı kuvvetlerimizle temasa gelmeyi bekliyorduk. En ilerideki keşif kıtalarımız Luboml'a ulaşmışlardı.

Bu sırada Orgeneral von Kluge'nin komutasındaki Dördüncü Ordu bize yetişti ve bir kez daha bu ordu emrine girdik. Narevî geçište son derece cesaretle doğuşen Lötzen Korugan Tugayı, birkaç gün daha bizim sol yanımızda harekâta devam ettikten sonra Dördüncü Ordu'ya bağlanmıştı. Dördüncü Ordu Komutanlığı şimdi XIX'ncu Kolordu'nun ileri harekâta devam etmesini bir tümenin güneye, bir tümenin doğuya Kobryn'e doğru, birinin de Kuzeydoğuya Bialystok'a doğru yürümesini emretti. Böyle bir harekât kolordu unsurlarını birbirinden ayıracak ve emir-komuta birliğini sağlamayı olanaksız hâle koyacaktı. Rusların sahnede görünmeleri bu emirleri, daha yerine getirilmeden, modası geçmiş duruma soktu.

RUSLAR İLE BİRLEŞİYORUZ

Rusların öncüsü olarak bir zırhlı keşif aracı ile genç bir subay hatlanımıza gelerek bir Rus Tank Tugayı'nın yolda olduğunu haber verdi. Daha sonraki Dışişleri Bakanlığı'nın kabul ettiği geçici sınır hattı hakkında bilgi aldık. Bu hat Brest'i Ruslara veriyordu. Zira Bug sınır olacaktı. Bunu pek avantajlı bir çözüm olarak görmedik. Bu yetmiyormuş gibi, 22 Eylül'den önce sınır çizgisinin doğusundaki

toprakları boşaltmak için emir aldık. Bu o kadar erken bir tarihti ki ne yaralılarımızı tahliye etmek ne de anızlı tankları kurtarmak mümkün değildi. Geçici sınır ve ateşkes anlaşmaları hazırlanırken herhangi bir askerin hazır bulunmadığı anlaşılıyordu.

PİSKOPOS VE KARDİNAL

Brest-Litovsk'ta olan bir küçük olay daha vardır ki bunun da burada zikredilmesinde yarar görüyorum. Danzig Piskoposu O'Rourg, Polonya Başpiskoposu Kardinal Hlond ile birlikte Varşova'dan ayrılıp doğuya doğru kaçmışlardı. Kilisenin bu iki prensi Brest'e geldikleri zaman Almanların daha önce oraya yerleşmiş olduklarını görebilir büyük bir hayrete düşmüşlerdi.

Kardinal güneydoğuya sızarak Romanya'ya ulaşmayı başarmıştı. Danzig Piskoposu ise kuzeydoğuya gitmeye karar vermiş ve böylece doğruca elimize düşmüştü. Benden bir randevu rica etti ve ben memnuniyetle kendisine Brest'te randevu verdim. Neresinin onun için emin olduğunu bilemeyeceğimden ve hiçbir nedenle Ruslara teslim edilmesini kendisi asla istemediğinden Königsberg'ten ikmal maddelerimizi getiren ikmal kollarından biriyle geri gidebileceğini önerdim. Bir kez oraya varınca Ermland Piskoposu ile kolayca temas geçebilir ve böylece kendisini onun korumasına terk edebilirdi.

Piskopos önerimi kabul etti. Gerek o ve gerek maiyetindekiler herhangi bir zarar görmeden savaş bölgesinden uzaklaştılar. Piskopos bana gayet güzel bir mektup yazarak Alman subay heyetinin şövalyeliğe yakışır geleneklerinden söz ettiği gibi aynı zamanda ona yaptığım yardım için de teşekkürlerini ifade etti.

ALMAN-RUS SINIRI BREST-LİTOVSK

Bulunduğumuz yerlerin Ruslara devir ve teslim edileceği gün Krivochin adlı bir Rus Tuğgeneralı ortaya çıktı. Bu Rus subayı tankçıydı ve biraz Fransızca biliyordu. Böylece onunla konuşabilmek olanağını buldum. Dışişleri Bakanlığı'nın bir karara bağlamadığı sorunları Ruslarla dostça kararlaştırabilirdim. Tüm araç ve gereçlerimiz tahliye edilecekti. Sadece Polonyalılardan ele geçirilen ikmal maddeleri geride bırakılacaktı. Zira eldeki kısa zaman içinde bunların taşınması için gerekli ulaştırma olanaklarını düzenlemeye fırsat bulamamıştık. Bir veda töreni ve General Krivochin'in hazır bulunduğu iki bayrağın selamlanması, Brest-Litovsk'ta kaldığımız sürenin sonunu simgeledi.

Ele geçirilmesi bizim bunca kan dökmemize neden olan kaleden ayrılmadan önce, 21 Eylül günü, mülhakım Yarbay Braubach'ın cenazesine, toprağa verildiği yere kadar refakat ettim. Bu cesur ve becerikli iş arkadaşımın kaybından ötürü duyduğum acı çok büyüktür. Aldığı yara öldürücü bir yara değildi. Ancak septik bir duruma dönüşmüş ve bu hal, zaten zayıf olan bir kalp için öldürücü olmaya yetmişti.

22 Eylül akşamı Zambrov'a vardık. 3'ncü Zırhlı Tümen, öteki tümenler kademeli olarak geriden izlediği halde, Doğu Prusya'ya hareket etmiş bulunuyordu. Kolordu bu sırada lağvedildi.

23 Eylül günü akşamı Kont Botho-Wend zu Eulenburg'un güzel malikânesi Galliugen'de konakladık. Kont silah altına alınmıştı. Bu nedenle bizi kontes ve güzel kızı ağırladılar. Burada sakin bir kaç dinlenme günü geçirdik. Bu, seferin heyecan ve yorgunluklarından sonra, bize çok iyi geldi.

Oğlum Kurt muharebelerden iyi durumda çıkmıştı. Büyük oğlum Heinz'dan ise hiçbir haber alamamıştım. Gerçekten, tüm sefer süresince askerler memleketten sahra postası yoluyla bir şey alamamışlardı. Bu hatın sayılır bir sıkıntıydı. Artık hemen baş garnizonlarımızı dönmek, böylece bir an önce birliklerimizi yeniden derleyip toplamak istiyorduk.

POLONYA ZAFERİMİZ

Polonya zaferimizin bu denli çabuk kazanılmasının bazı politik meyveler vereceğini ve böylece Batı Devletlerinin mâkûl bir baş yapmaya yanaşacaklarını umuyorduk. Hal böyle olmadığı takdirde Hitler'in derhal Batıya karşı bir sefere karar vereceğini aklımızdan geçiriyorduk. Maalesef her iki umudumuz da boşa çıktı. Bu suretle, Churchill'in drôle de guerre (Garip Savaş) adını verdiği bir döneme girmiş olduk.

Şimdi bana verilen boş zamanı Doğu Prusyalı akrabamı ziyaret ederek değerlendirdim. Akrabam arasında ayrıca Batı Prusya'da oturan ve Polonya Ordusu'na katılmaya zorlanan ve şimdi kendi ulusuna ve memleketine hizmet etmek için tutsaklıktan salıverilen bir yeğenimi de buldum.

9 Ekim'de Kolordu Karargâhım Berlin'e intikal ettirildi. Yolda, bir kez daha Batı Prusya'daki akrabamı ziyaret ettim. Onlar da kötü adı dillere düşmüş olan **"Bromberg'in Kanlı Pazarı"** dahil, çok zor

günler geçirmişlerdi. Doğum yerim Kulm'e de kısa bir ziyaret yaptım. Babam ve annemle büyükannemin oturdukları evleri buldum. İlk evimizi böylece son kez görmüş oluyordum.

BÜYÜK OĞLUM

Berlin'e dönünce, çok geçmeden, hem Birinci, hem de İkinci dereceden Demir Haç Nişanı'yla taltif edilmiş bulunan büyük oğlumla tekrar buluşmanın büyük mutluluğuna erdim. Varşova'nın ele geçirilmesi için verilen şiddetli muharebelere iştirak ettiğini öğrendim.

Polonya seferimin öyküsünü, Kurmay Başkanları Albay Nehring'in idaresi altında son derece güzel bir çalışma örneği veren, akıllı üyeleri ve birinci sınıf emir-komuta tekniği ile Kolordunun başarılarında ölçülemeyecek kadar büyük katkılan bulunan Karargâhını zikretmeden sona erdiremem.

İKİ SEFER ARASINDAKİ DÖNEM

27 Ekim günü Başbakanlığa çağırıldım. Orada, Demir Haç Nişanı'nın Şövalye Haç rütbesiyle taltif edilecek yirmidört subay arasında benim de bulunduğumu öğrendim. Bu nişanı bu kadar erken almak çok zevkli bir olaydı ve bana, birinci derecede, yeni zırhlı kuvvetin kurulmasındaki uzun mücadelemın başansının teyit edildiği ve onandığı anlamında göründü. Seferin kazanılmasındaki çabukluk ve verilen kayıpların azlığında bu kuvvetin birinci derecede rol oynadığı kuşkusuzdu. Nişanların takılma töreninden sonra verilen öğle yemeğinde Hitler'in sağında oturdum ve zırhlı birliklerin gelişimi ve sefer sırasında kazandığımız tecrübe hakkında harareti bir konuşma yaptık.

Yemeğin sonuna doğru bana açık ve kesin bir soru yöneltti! **"Halk ve Ordunun Rus Paktı karşısında nasıl bir tepki gösterdiğini bilmek istiyorum."** Ben sadece, ağustos sonlarında bu paktın imzalandığını duyduğumuz zaman biz askerlerin rahat bir nefes aldığımızı belirtmekle yetindim. Pakt, gerimizin güven altında bulunmasını sağladığı gibi, bizi korkutan ve önceki Dünya Savaşı sonunda uğradığımız felâketin nedeni olan iki cepheli savaştan bizi kurtarmıştır. Hitler hayret içinde bana dik dik bakıyordu. Verdiğim karşılıktan memnun olmadığını anladım. Bununla beraber bu mesele üzerinde bundan başka bir şey söylemedi ve gerçekten konuyu değiştirdi. Hitler'in, Sovyet Rusya'ya karşı beslediği nefretin ne denli derin olduğunu çok daha sonra anlayabildim. Kuşkusuz, Stalin ile bir

pakt imzalamayı kabul etmesinden dolayı hayretler içinde kaldığımı söyleyeceğimi sanıyordu.

Evde geçirdiğim kısa bir izin, Berlin'deki evimizde 4 Kasım'da kayınvalidemin vefatı nedeniyle üzüntüye dönüştü. Cenazesine Goslar'a kadar refakat ettik ve müteveffa kayınpederimin mezarının yanında toprağa verdik. Bundan sonra aldığım yeni emir beni tekrar evden uzaklaştırdı.

Kasım ortalarında Karargâhım ilkin Dusseldorf'a, sonra da, plan-da yapılan ani değişiklik sonucu, Koblenz'e intikal ettirildi. Orada A Ordular Grubu Başkomutanı Orgeneral von Rundstedt'in emrine verildim.

KONFERANSLAR

Subaylar heyetinin ve özellikle generallerin politik tutumlarını pekleştirmek için Berlin'de, Goebbels, Goering ve son olarak 23 Kasım'da bizzat Hitler tarafından verilen bir dizi konferans düzenlendi. Dinleyiciler, esas itibarıyla generaller ve amirallerden meydana geliyordu. Ancak Harp Okullarının öğretmen ve yöneticilerinden üstesmen rütbesine kadar olan bazıları da dinleyiciler arasında bulunuyordu.

Yukanda anılan üç kişinin konuşmalarında hemen hemen birbirinin aynı olan bir düşünce zinciri göze çarpyordu, şöyle ki: **"Partili arkadaşımız Goering'in kuvvetli önderliği altında bulunan Hava Kuvvetleri generalleri tam anlamıyla güvenilebilir kişilerdir. Amirallerin Hitler'in gösterdiği yolu izleyeceklerine güvenilebilir. Fakat Parti, Kara Kuvvetleri generalleri için kayıtsız şartsız güven duygusu besleyememektedir."**

Polonya'da, yakınlarda sonuçlandırılan seferin başansı karşısında bu iddia hepimizin üzerine, anlaşılması güç bir darbe gibi indi. Koblenz'e dönünce Ordular Grubu Kurmay Başkanı General von Manstein'i görmeye gittim. Kendisini çok yakından tanıyordum ve bu iş üzerinde ne yapılması gerektiğini tartıştım. General von Manstein, generaller heyetinin yapılan iddia karşısında kayıtsız kalamayacakları yolundaki kanaatimi paylaştığını belirtti. Bu konuda daha önce Başkomutanla konuşmuş, ancak Başkomutanın bu konuda herhangi bir tedbir almaktan yana olmadığını anlamıştı. Rundstedt'i bir şey yapmaya ikna etmeye çalışmamı bana hararetle tavsiye etti. Hemen onu görmeye gittim.

Orgeneral von Rundstedt önceden her şeyi iyice biliyordu, buna rağmen Kara Kuvvetleri Başkomutanını ziyaret ederek, yapılan iddiaya dikkatini çekmekten daha ileri gidemeyeceğini bana söyledi. Ben, yapılan imanin birinci derecede Kara Kuvvetleri Başkomutanı'nı hedef tuttuğunu ve bu sataşma yapıldığı zaman kendisinin de aynı yerde hazır bulunduğunu, bu nedenle en uygun yolun Hitler'e başka bir konu üzerinden yaklaşarak haksız olarak yapılan imânın geri alınması için ısrarda bulunmak olduğunu söyledim. General von Rundstedt bu meselede daha fazla bir işlem yapmaya istekli değildi. Bu görüşmeyi izleyen birkaç gün zarfında bir şeyler yapmaya teşvik etmek üzere bazı yüksek rütbeli generalleri ziyaret ettim, fakat tüm çabalarım boşunaydı.

Son gördüğüm Orgeneral von Reichenau oldu. Onun Hitler ve Parti ile ilişkilerinin iyi olduğu herkesçe biliniyordu. Reichenau, bilinenin tamamen tersine Hitler'le olan ilişkilerinin asla iyi olmadığını; aslında onunla arasında ciddi tartışmalar geçtiğini söyleyerek beni şaşırttı. Bu nedenle onun gidip Hitler'i görmesinden herhangi iyi bir sonuç beklenemezdi. Ancak, General von Reichenau, generaller heyetinin bu konudaki duygusallıklarının Hitler'e bildirilmesinin zorunlu olduğunu ve bu işi benim yapmamın uygun olacağını ileri sürdü. En genç kolordu komutanları arasında bulunduğumu ve bu nedenle üstlerim olan pek çok general adına konuşacak durumda bulunmadığımı, karşılık olarak kendisine bildirdiğim zaman bu iddiayı kabul etmedi ve bu şeklin yararlı olacağına inandığını ifade etti. Başbakanlığa bir mesaj göndererek benim için bir görüşme dileğinde bulundu. Ertesi gün Berlin'de Hitler'i ziyaret etme emrini aldım. Bunun sonucu olan görüşme sırasında birtakım olağanüstü buluşlarım oldu.

HİTLER İLE BAŞ BAŞA GÖRÜŞME

Hitler beni yalnız başına kabul etti ve sözümü kesmeden yirmi dakika kadar konuşmama izin verdi. Berlin'de dinlediğim üç konuşmayı ve bunların hepsinin kapsadığı Kara Ordusu generalleri aleyhindeki imaları anlattım ve sözlerime şöyle devam ettim:

"O günden beri birçok general ile görüştüm. Bunların hepsi, daha çok yakınlarda Polonya Seferi'nde ehliyetlerini ispatladıklarını ve Almanya için hayatlarını tehlikeye koyduklarını ve bu seferi üç haftayı pek az aşan kısa bir süre içinde zaferle sonuçlandırdıklarını, buna rağmen hükümetin ileri

gelen önemli kişilerinin arasında kendileri hakkında böylesine apaçık bir güvensizliğin bulunmasından duydukları hayret ve tepkiyi dile getirdiler. Önümüzde bulunan, Batılı Devletlerle ciddi bir savaş tehlikesi çerçevesinde en yüksek kademedeki önderler arasındaki böylesine önemli bir anlaşmazlığın ortadan kaldırılmasının zorunlu bulunduğu inandıklarını belirttiler. Genç generaller arasında bulunan benim bu meseleyi sizin önünüze getiren kişi oluşuma belki hayret etmiş olabilirsiniz. Üstlerimden birçoğundan bu görevi üzerlerine almalarını istirham ettim, ancak hiçbirisi buna istekli görünmedi. Bu nedenle ileride, sizin Kara Ordusu generallerine 'kendilerine güvenim olmadığını söyledim ve onlar da bunu kabul ettiler, hiçbirisi itiraz etmedi' demenizi arzu etmiyoruz. Bu gün, bu nedenle ve hem haksız, hem de hakaret dolu saydığım sözleri protesto ettiğimizi arz etmek üzere huzurunuzda bulunuyorum. Şayet güvenmediğinizi sandığınız bazı münferit generaller varsa (esasen bu bir kişiler sorunu olmaktan ileri gidemez) bu takdirde onları görevden uzaklaştırmamız gerekir. Önümüzdeki savaş uzun bir savaş olacaktır. Askeri önderliğimiz içinde böyle bir gedik bulunmasını hoş göremeyiz. Bu nedenle, 1916'da, Birinci Dünya Savaşı'nda Hindenburg ve Ludendorff'un yüksek komuta makamına getirilmelerinden önceki bunalımla kıyaslanabilecek kritik bir durumdan evvel, karşılıklı güvenin sağlanması gereklidir. O zaman çözüm bulunmasında çok geç kalınmıştı. En yukarı kademedeki önderlerimiz bir kez daha zorunlu tedbirlerin alınmasında çok geç kalınması durumuna düşmemelidirler."

Hitler tüm söylediklerimi büyük bir ciddiyet içinde dinlemişti. Sözlerimi bitirince sert bir şekilde, **"Mesele Kara Kuvvetleri Başkomutanı'yla ilgilidir"** karşılığını verdi. Bunun üzerine ben **"Şayet şimdiki Kara Kuvvetleri Başkomutanı'na güven beslemiyorsanız, onu uzaklaştırmamız ve yerine tam güven beslediğiniz bir generali atamanız gerekir"** dedim. Bunun ardından, korktuğum soru ile karşılaştım: **"Kimi önerirsiniz?"** Bu güç görevi hakkıyla yerine getirebilecek tam bir general listesini daha önce düşünmüştüm. İlkın Orgeneral von Reichenau'nun adını verdim. Hitler bu öneriyi şu sözlerle reddetti: **"Pek söz konusu olamaz."** Bunu söylediği zaman yüzünün ifadesi son derece memnuniyetsizlik içinde olduğunu gösteriyordu. Dusseldorf'taki konuşmamız sırasında Hitler ile ilişkile-

rinin kötü olduğunu söylediği zaman Reichenau'nun herhangi bir abartma yapmış olmadığını anladım. Orgeneral von Rundstedt ile başlayan bir dizi daha başka öneri de aynı şekilde kabul edilmedi. Sonunda isim listem bitti ve sözümü kestim.

Bu kez Hitler konuşmaya başladı. Generallere karşı beslediği güvensizliğin dayandığı temelleri ayrıntılarıyla anlattı. Almanya'yı yeniden silâhlandırmaya başladığı zaman Fritsch ve Beck'in kendisine çıkardıkları zorluklardan ve başına iş açtıklarından söz etti. Derhal 36 tümen kurulmasını istemişti. Ancak onlar o zaman için 21 tümenle yetinmesi gerektiğini söylemişlerdi. Generaller Ren Bölgesi'nin işgal edilmemesi ikazında bulunmuşlardı. Gerçekten, Fransızların bir kaş göz işareti vermesi halinde derhal birliklerini geri çekmeye hepsi hazırdı ve Dışişleri Bakanı'nın yerinde müdahalesi bu teslim olmanın vukuunu önlemişti. Daha sonra Mareşal von Blomberg onu büyük hayal kırıklığına uğratmıştı. Bu yetmiyormuş gibi, Fritsch bunalımı ağzında daha büyük bir acılık bırakmıştı. Beck, Çek bunalımı sırasında ona karşı çıkmış ve bu nedenle görevine son verilmişti. Şimdiki Kara Kuvvetleri Başkomutanı, gelecekteki silâhlanma konusunda tamamen yetersiz önerilerde bulunmuştu. Bunun açık bir örneği hafif sahra obüsü yapımında tümüyle uygunsuz, ağırcası son derece az sayılar ileri sürmüş olmasıdır. Polonya Seferi'nde bile, taarruzun yapılması üzerinde kendisiyle generalleri arasında fikir ayrılıkları çıkmıştı. Batıda yapılması beklenen harekâta gelince, bu konuda da kendi fikirleriyle Kara Kuvvetleri Başkomutanı'nın fikirlerinin birbirine uyduğunu sanmıyordu.

Hitler, düşüncelerimi serbestçe ortaya döktüğüm için bana teşekkür etti ve böylece görüşmemiz herhangi bir şey sağlamadan sonuçlanmış oldu. Bu görüşme yaklaşık bir saat kadar sürmüştü. Elde ettiğim fikir ve kanaatten derin surette etkilenmiş olarak Koblenz'e döndüm.

Beşinci Bölüm

BATI SEFERİ

SEFERİN HAZIRLIKLARI

Batılı Devletlere karşı sefere girişmeden önce -aslında bu seferden kaçınmak bizim için memnunluk verici olurdu- Polonya'da öğrendiğimiz dersleri dikkatle değerlendirdik. Bu dersler hafif tümenlerin anormal bir kanşım teşkil ettiklerini gösteriyordu. Esasında bu buluş benim için bir sürpriz değildi. Bu nedenle bu tümenlerin 6'dan 9'a kadar numara taşımak üzere zırhlı tümene çevrilmesi emredildi. Motorlu piyade tümenleri de çok büyük ve güdümü güç birliklerdi. Birer piyade alayı kıanılmak suretiyle daha küçük duruma getirildiler. Çok ivedi olan tank alaylarının Pz-III ve Pz-IV tanklarıyla donatılması işi ağır gidiyordu. Bunun nedeni kısmen endüstrinin üretim kapasitesinin sınırlı oluşu, fakat aynı zamanda Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nın bu yeni tankları esirgeme eğilimiydi.

Birkaç zırhlı tümenle **Gross-Deutschland** (Büyük Almanya) Piyade Alayı, eğitim amaçları için emir ve komutana verilmişti. Bunun dışında esas itibarıyla Batıda yapılacak harekât hakkındaki planlar ve durum muhakemeleriyle meşguldüm.

Kara Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı, Hitler'in bir taarruz harekâtı yapma baskısı altında, 1914 yılına ait ve "**Schlieffen Planı**" adı verilen planı uygulamaktan yanaydı. Bu planın sadelik ve basitlik avantajı bulunduğu doğrudur. Ama buna karşılık herhangi bir yeni tarafı yoktu. Bu nedenle fikirler çok geçmeden yeni alternatifler aramaya yöneldi. Kasım ayında bir gün Manstein, gelip kendisini görmemi benden rica etti ve konu ile ilgili düşüncelerini bana özetledi. Bu düşünceler, Güney Belçika ve Lüksemburg'dan Sedan istikametinde kuvvetli bir tank taarruzuyla bu bölgedeki Maginot Hattı'nın uzanımının yanılması ve tüm Fransız cephesinin böylece ikiye ayrılmasını öngörüyordu. Uzun bir süre haritaları inceledikten ve bu arazi hakkında Birinci Dünya Savaşı'ndan anılanlarda kalan bilgilerle karşılaştırdıktan sonra Manstein'a, tasarladığı harekâtın gerçekten yapılabileceğini söyledim. Benim eklediğim biricik koşul yeterli sayıda zırhlı ve motorlu tümenin, eğer olanak bulunuyorsa tümünün, kullanılmasıydı.

Manstein bunun üzerine bir memorandum (muhtıra) hazırladı ve bu belge Orgeneral von Rundstedt'in onama ve imzasıyla 4 Aralık 1939 günü Kara Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı'na gönderildi. Ancak burada memnurlukla karşılandı, denilemez. İlk Yüksek Komutanlık, Arlon Bölgesi'nde yapılacak taarruzda bir ya da iki zırhlı tümen kullanmayı düşünüyordu. Ben ise böyle bir kuvvetin çok zayıf ve dolayısıyla alınan düzenin herhangi bir amaç taşımayacağı görüşündeydim. Zaten zayıf olan elimizdeki tank kuvvetlerinin herhangi bir şekilde bölünmesi, yapabileceğimiz en büyük hata olurdu. Fakat, Yüksek Komutanlık bunu tamamen yapmak niyetindeydi. Manstein görüşünde direndi ve böylece Yüksek Komutanlık'ta öylesine bir düşmanlık uyanmasına yol açtı ki sonunda bir piyade kolordusu komutanlığına atandı. Hiç olmazsa bir zırhlı kolordu verilmesini istedi. Bu isteği kabul edilmedi. Bunun sonucu olarak, en akıllı harekâtımız, taarruzun üçüncü dalgasında görev alan bir kolordunun komutanı olarak muharebeye girdi. Ancak onun parlak inisiyatifi sayesinde bu harekât olağanüstü bir başarıya ulaşacaktır. Onun yerine, Orgeneral von Rundstedt'in maiyetine verilen General von Sodenstern daha sıkıcı bir kişiydi.

Bu arada bir uçak kazası, patronlarımızın Schlieffen Planı'nı bir kenara bırakmalarına yol açtı. Devamlı talimata aykırı olarak, tasarlanan Schlieffen Planı harekâtıyla ilgili bazı belgelerle geceleyin uçuşa çıkan bir Hava Kuvvetleri subay kuryesi, Belçika sınırını geçti ve Belçika topraklarında iniş yapmaya mecbur edildi. Elindeki belgeleri imha etmeyi başarıp başarmadığı bilinmiyordu. Her ne şekilde olursa olsun Belçikalıların, muhtemelen Fransız ve İngilizlerin tasarlanan harekâtımız hakkında her şeyi bildiklerini varsaymak gerekiyordu.

Manstein, Kolordusunun emir ve komutasını devir ve teslim aldığı sırada Hitler'e bir nezaket ziyareti yaptığı zaman, beliren fırsattan yararlanarak yaklaşmakta olan harekât hakkında kendi düşüncelerini ifade etmek olanağını bulmuştu. Bu olay Manstein Planı'nın ciddi incelemelere tâbi tutulmasıyla sonuçlandı. Bana kalırsa 7 Şubat 1940 günü Koblenz'de yapılan bir harb oyunu, bu planın taraftarlar kazanması yolunda kesin sonuçlu bir etki yaratmıştır. Haritalar üzerinde yapılan bu tatbikat sırasında, seferin beşinci günü, düşman mevzilerini yarmak ve müteakiben harekât Amiens istikametinde genişletmek maksadıyla, Meuse Nehri'ni Sedan Bölgesi'nde geçmek için güçlü zırhlı ve motorlu kuvvetlerle bir taarruz yapılmasını önerdim. Orada hazır bulunan Kara Kuvvetleri Komutanlığı Kurmay Baş-

kanı Halder bu düşünceleri **"anlamsız"** bulunduğunu söyledi. General Halder tank kuvvetlerinin Meuse'e erişeceklerini, hatta köprübaşlan tesis edebileceklerini, fakat ondan sonra piyade ordulannın yaşmasını bekleyeceklerini tasavvur ediyordu. Ancak bundan sonra **"toplucu bir taarruz"** yapılabilirdi ve bu da seferin dokuzuncu ya da onuncu gününden önce olamazdı. Bu taarruza **"einen Yangierten Gesamtangriff"** (usulünce girışilen bir aslı taarruz) adını veriyordu. Ona şiddetle karşı çıktım ve asıl, olanın, zırhlı birliklerimizin esasen sınırlı bulunan taarruz gücünün kesin sonucu bir yerde baskın tarzında yapılacak bir darbe şeklinde kullanılması ve böylece yanlanımızdan endişe vermeyecek kadar derin ve geniş bir kamanın düşman mevzilerine sokulması ve bundan sonra da piyade kolordulannı beklemeksizin kazanılan herhangi bir başarıyı derhal geliştirmek olduğunu ifade ettim.

Fransız sınır tahkimatının değeri hakkındaki görüşlerim, Ordular Grubu Karargâhı'nda İstihkâm Danışmanı Binbaşı von Stiotta'nın hazırladığı çok ayrıntılı etütlerle daha da kuvvetlendi. Binbaşı von Stiotta'nın çıkardığı sonuçlar esas itibarıyla hava fotoğraflarının bir mikroskobik değerlendirilmesine dayanıyordu; bu nedenle ileri sürdüğü iddialar bir yana atılamazdı.

14 Şubat'ta Mayen'de Orgeneral List'in Onikinci Ordusu'nun Karargâhı'nda bir harb oyunu daha yapıldı. Halder, burada da hazırıldı ve bir kez daha Meuse geçişi inceleme konusu oldu. Bana yöneltilen ana sorular şu noktada toplanıyordu: Zırhlı tümenler kendi başlarına nehri zorla geçebilirler miydi, yoksa daha iyisi piyade tümenlerinin yaşmasını beklemeleri mi gerekirdi? Bu son durumda zırhlı tümenlerin mi ilk geçişi yapması uygundu, yoksa bu iş piyadeye mi bırakılmalıydı? Bu sonuncu çözüm, Meuse'un kuzeyinde, Arden'ler Bölgesi'ndeki arazinin sertliği bakımından olanaksızdı. Tartışmanın tonu gittikçe daha can sıkıcı bir hal alıyordu. Sonunda, XIV'ncü Motorlu Kolordusu ile beni geriden izleyecek olan General Wietersheim ve ben bu koşullar altında harekâtın yönetimine güven besleyemeyeceğimizi ortaya attık. Tasarlanan zırhlı birlikleri kullanma şeklinin hatalı olduğunu ve böyle bir kullanma şeklinin uygulanması halinde kritik bir durumla karşılaşmamızın muhakkak olduğunu iddia ettik.

Orgeneral von Rundstedt'in bile tankların olanakları hakkında açık seçik bir fikre sahip olmadığını ortaya çıkması ve daha tedbirli olan çözümden yana olduğunu belirtmesi üzerine durum daha da

kötü bir hal aldı. Şu anda Manstein'in aramızda olmasını isterdim. Zira şimdi ona ne kadar çok ihtiyacımız vardı!

Bu sayıda zırhlı birliğe nasıl komuta edileceği sorunu, ardi arası kesilmeyen tartışma ve kaygı konusu oldu. Bir hayli kesip biçme ve değişiklikten sonra, bu ana kadar pek de zırhlı kuvvetlerden yana olduğunu göstermeyen General von Kleist'in komutanlığa getirilmesine karar verildi. Nihayet benim Kolordumun Arden'ler Bölgesi'nden yapılacak taarruzda ileride bulunması üzerinde anlaşma olunca, ben hemen gelecek görevleri için generallerimi ve karargâh subaylanımı yetiştirme işine giriştim. Bana, 1'nci, 2'nci ve 10'ncu Zırhlı Tümenler, **Gross-Deutschland Piyade Alayı** ve bir havan taburu dahil, bir miktar kolordu bağlı birliği verildi. "G.D." Piyade Alayı dışındaki birliklerimi baş ve savaştan tanıyor ve yeterlikleri hakkında sınırsız bir güven besliyordum. Şimdi ise onlan, Hitler, Manstein ve benden başka kimsenin başansına inanmadığı güç görevlerine hazırlama fırsatını bulmuştum. Fikirlerimizi başkalanna kabul ettirmek için son derece yorucu bir mücadele vermek zorunda kalmıştık. Bu bakımdan biraz dinlenmeye ihtiyacım vardı ve Mart'ın ikinci yansında kısa bir izin aldım.

Ancak bundan önce başbakanlıkta A Ordular Grubu'na dahil ordular grubu ve ordu komutanlan ile General von Kleist ve benim dahil bulunduğum bir toplantı yapıldı. Hitler de oradaydı. Generallerden her biri görevinin ne olduğunu ve bu görevi nasıl yerine getirmeyi düşündüğünü özetledi. Ben en son konuşan oldum. Görevim şuydu: Emir aldığım gün Lüksemburg sınırını geçmek; Güney Belçika içinden Sedan istikametinde harekâtı sürdürmek; Meuse Nehri'ni geçmek ve karşı kıyıda, beni geriden izleyen piyade kolordusunun geçişine uygun, bir köprübaşı tesisi etmek. Özet olarak Kolordumun Lüksemburg ve Güney Belçika içindeki ileri harekâtını üç taarruz kolu halinde yapacağımı anlattım. Birinci gün Belçika sınır karakollarına ulaşacağımı ve aynı gün sınır birliklerini atıp sınırın geçeceğimi; ikinci gün Neufchâteau'ya kadar ilerleyeceğimi; üçüncü gün Bouillon'a ulaşacağımı ve Semois Suyu'nu geçeceğimi; dördüncü gün Meuse'e varacağımı; beşinci gün nehri geçeceğimi tahmin ediyordum. Beşinci gün akşamı da karşı kıyıda köprübaşını tesis etmiş olacağımı umuyordum.

Hitler şu soruyu sordu: **"Peki, ondan sonra ne yapacaksınız?"** Bana bu hayatı derecede önemli soruyu soran ilk kişi oydu.

Şu karşılığı verdim! **"Aksi bir emir almadığım takdirde ertesi gün batıya doğru ileri harekâtıma devam edeceğim. Yüksek komutanlık, hedefimin Amiens ya da Paris olmasına karar vermek durumundadır. Fikrimce, uygun hareket tarzı Amiens'ten geçerek İngiliz Kanalı (Manş Kanalı) istikametinde harekâtı sürdürmektir."** Hitler başını eğdi ve başka bir şey söylemedi. Yalnız, solumda harekât yapacak Onaltıncı Orduya komuta eden General Busch yüksek sesle: **"Güzel ama, her şeyden önce, nehri geçeceğinizi pek sanmam"** dedi. Hitler, yüzünde gerginlik izleri belirgin bir halde, benim nasıl bir karşılık vereceğimi görmek ister gibi bana baktı. Ben şunu söyledim: **"Her ne olursa olsun bu tahmini yapmak size düşmez."** Hitler herhangi bir görüş belirtmedi.

BANA ANCAK HİTLER İNANIYOR

Meuse üzerinde bir köprübaşı kurduktan sonra ne yapacağıma dair daha başka bir emir almadım. Abbeville dolaylarında Atlantik kıyılarına varıncaya kadar tüm kararlar sadece benim tarafımdan alınmıştır. Yüksek Komutanlığın benim harekâtım üzerindeki etkileri de hemen tamamen kısıtlayıcı olmuştur.

Kısa iznim sona erince büyük girişim için yaptığımız hazırlıkların başına döndüm. Uzun kış zevkli bir ilkbahara dönüşmüştü. Bir yandan sürekli eğitim alarmları giderek ciddileşme tehlikesi gösteriyordu. Vuku bulacak olayları anlatmaya geçmeden önce, yapılacak harekâtın sonucundan bu derece emin oluşumun dayandığı nedenleri açıklamak isterim. Bu amaçla biraz gerilere doğru gitmem gereklidir.

TANKLARIN BÜYÜK ÖNEMİ

Birinci Dünya Savaşı'nda Batı Cephesi'nde yapılan harekât, kısa süren bir hareket savaşından sonra mevzi savaşına dönüşmüştü. Ne kadar büyük ölçüde olursa olsun savaş malzemesi yığılması orduların yeniden harekete geçmelerini sağlayamamıştı. Nihayet 1916 Kasım'ında düşman tankları muharebe alanında güründüler. Zırh levhaları, tırtilan, toplan ve makineli tüfekleriyle, taşıdıkları mürettebatı canlı ve savaşacak halde, topçu barajları, tel engelleri, tahkimat ve mermi hunilerinden geçirerek Alman hatlarının merkezine kadar getirdiler. Taarruz böylece yeniden gücüne kavuşmuş oluyordu.

Tankların gerçek önemi, Versailles Antlaşması'nın Almanya'nın, savaşta kullanılacak zırhlı araçlar, tanklar ve benzeri teçhizat edinmesi ya da yapmasını yasaklaması ve aksi takdirde cezalandırılacağını belirtmesinden açıkça anlaşılıyordu.

KESİN SONUÇ SİLAHI: TANK

Böylece düşmanlarımızın tankı bizim sahip olmamamız gereken, bir kesin sonuç silâhı olarak kabul ettikleri anlaşılıyordu. Bu nedenle ben bu kesin sonuç silâhının tarihini dikkatle incelemeye ve gelecekte göstereceği gelişmeleri dikkatle izlemeye karar vermiştim. Tank teorisini uzaktan izleyen ve tankçılık geleneği bulunmayan bir kişi için, o sıralarda dış ülkelerde kabul edilen doktrinlerin de ötesinde tank ve zırhlı birliklerin kullanılması, teşkilât ve yapımı konularında öğrenilmesi gereken pek çok şey vardı. Yıllar süren şiddetli mücadelelerden sonra, öteki ordular aynı sonuçlara varmadan önce, teorilerimi uygulama alanına intikal ettirmeyi başarmıştım. Tankların teşkilât ve kullanma konularında sağladığımız ilerleme, yapacağımız harekâtın başansına olan inancımın dayandığı temel faktördü. 1940 yılında bile Alman Ordusu'nda bu inancı paylaşılanlara pek rastlanmıyordu.

Birinci Dünya Savaşı'nın derin bir incelemesi, bana savaşın psikolojisi hakkında pek çok şey öğretmişti. Kendi ordumuz hakkında şimdiden, kişisel deneyler sonucu edindiğim hatırı sayılır şeyler biliyordum. Batılı karşıtlarımız hakkında da bazı izlenimler edinmiştim. 1940 olayları bunların doğru olduğunu gösterecektir. 1918 Zaferini büyük ölçüde tank silâhına borçlu olmalarına rağmen, onlar nedense mevzi savaşı görüşlerine kendilerini kaptırmış görünüyordular.

Fransa, Batı Avrupa'da en büyük kara ordusuna ve sayı hesabıyla en büyük tank kuvvetine sahipti.

TANK SAYILARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Batıda 1940 Mayıs'ında birleşik İngiliz-Fransız Kuvvetlerinin elinde 4.000 zırhlı araç vardı: O zamanlar Alman Ordusu, zırhlı keşif araçları dahil, 2.800 zırhlı araca sahipti ve taarruza başladığı zaman bunlardan ancak 2.200'ü harekâta hazır bulunuyordu. Böylece, sayıca bir üstünlük karşıdaydık. Ayrıca buna Fransız tanklarının zırh ve top çapı bakımından Alman tanklarından üstün durumda bulunmaları eklenmeliydi. Ancak, bunların yanında Fransızlar kontrol

kolaylıklar hız bakımından bariz şekilde daha zayıf durumdaydılar (Ek-III'e bakınız). Bir hareket savaşı için gereken en büyük kuvvete sahip bulunmalarına rağmen Fransızlar dünyanın en güçlü tahkimatından meydana gelen bir hattı, Maginot Hatt'ını yapmışlardı. Bu tahkimatın yapımında harcanan para acaba neden Fransa'nın çevik kuvvetlerinin modernleştirilmesi ve pekleştirilmesinde kullanılmamıştır?

Görülüyor ki de Gaulle, Daladier ve diğerlerinin bu yöndeki önerileri dikkate alınmamıştı. Buradan en yüksek kademedeki Fransız önderlerinin tankın hareket savaşındaki önemini ya anlamak istemediği, ya da anlayamadığı sonucu çıkarılabilir. Herhalde benim bilgi edindiğim tüm manevralar ve büyük ölçüdeki tatbikattan Fransız Komutanlığı'nın, birliklerinin, dikkatli hareket, gerek taarruz, gerek savunma için planlanan tedbirlerin, önceden tasarlanan durum ve koşullara dayandırılabilmesi düşüncesine göre eğitilmesini araması gibi bir sonuç vermişti. Herhangi bir girişim üzerinde karar vermeden önce düşmanın muharebe düzeni ile niyet ve maksatlarını tam olarak bilmek istiyorlardı. Bir kez karar verildikten sonra da icra tamamen plana göre yapılırdı. Hatta denilebilir ki sadece yaklaşma yürüyüşü ve kıtaların açılma ve yayılması sırasında değil, topçu hazırlık ateşi ve taarruzun başlaması ya da durum gereği savunmanın hazırlanmasında da her şey yöntemsel bir şekilde yapılıyordu. Bu, hiçbir şeyin şansa bırakılmadığı planlı güdüm hastalığı, kara kuvvetleri içindeki zırhlı kuvvetlerin, genel planı, yani bu kuvvetin ayrıntılı bir biçimde piyade tümenlerine dağıtılması sistemini, tamamen yok etmeyecek tarzda teşkilâtlandırılmasına yol açtı. Böylece mevcut zırhlı kuvvetin bir parçası operatif görevler için örgütlendi.

Görülüyor ki Alman Komutanlığı, Fransa'nın savunmasının tahkimata dayandırıldığını ve bu savunmanın katı bir doktrine göre yürütüleceğini; bu doktrinin, Fransızların Birinci Dünya Savaşı'nda edindikleri derslerin, yani, mevzi savaşı tecrübelerinin, ateş gücüne tanıklardan büyük önemin ve harekete gereği kadar önem vermeme-lerinin bir sonucundan başka bir şey olmayacağını kabul edebilirdi.

1940'ta çok iyi bildiğimiz ve benim kendi savaş teorilerime ters düşen bu Fransız stratejik ve taktik ilkeleri, zafere inancımın dayandığı ikinci faktördü.

1940 ilkbaharında biz Almanlar düşmanın tertibatı ve tahkimatını açık ve seçik olarak biliyorduk yine biliyorduk ki Montmedy ile

Sedan arasında bulunan bir noktada Maginot Hattı çok güçlü bir durumdan oldukça zayıf bir duruma düşüyordu. Sedan'dan Manş Denizi'ne kadar olan tahkimata "**Uzatılmış Maginot Hattı**" adını vermiştik. Belçika ve Hollanda tahkimatının yerlerini ve genellikle güçlerini biliyorduk. Bunların tümü Almanya'ya karşı yapılmıştı.

MAGİNOT HATTI

Maginot Hattı zayıf ve yalınkat bir biçimde işgal edilmiş olmasına karşılık, Fransız Ordusu'nun büyük kısmı İngiliz Sefer Kuvveti'yle birlikte Flander Bölgesi'nde, Meuse Nehri'yle Manş Denizi arasında kuzeydoğuya yönelik olarak toplanmış bulunuyordu. Öte yandan, Belçika ve Hollanda birlikleri kendi sınırlarına doğudan gelecek bir taarruza karşı savunmak üzere tertiplenmişlerdi.

Bu muharebe düzeninden, düşmanın, Almanların bir kez daha Schlieffen Planı'nı uygulayacağını beklediği ve ordularının büyük kısmını böylece Hollanda ve Belçika üzerinden gelecek kuşatıcı taarruza karşı kullanmayı tasarladığı anlaşıyordu. Belçika'ya ilerleyecek kuvvetlerle (tahkimata gömülmüş) öteki kuvvetlerin (iç kanatları) arasında -mesela Charleville ve Verdun bölgesindeki boşluğun ihtiyat kuvvetlerini bulundurmak suretiyle yeterince emniyet altına alındığı göze çarpmıyordu. Öyle görünüyordu ki Fransız Yüksek Komutanlığı eski Schlieffen Planı'nın yerini alabilecek bir alternatifi tamamen olanaksız buluyordu.

Alman ileri harekâtı başlangıcında düşmanın muharebe düzeni ve tahmin edilebilen karşı tedbirleri hakkındaki bilgilerimiz benim zafere olan inancımı destekleyen üçüncü faktör olmuştur.

Bunlara ek olarak, düşmanla ilgili genel değerlendirmemizin, güvenilirlik derecesi daha düşük olmakla beraber, yine de dikkate alınmaya değer, öteki bazı tarafları da vardı.

FRANSIZ VE İNGİLİZLERİN HATALARI

Fransız askerini, Birinci Dünya Savaşı'ndan, ülkesini inatla savunan cesur ve sağlam bir savaşçı olarak tanıyor ve saygı besliyorduk. Bu kez de aynı ruhu göstereceğinden kuşku duymuyorduk. Ancak, mesele Fransız önderlerine gelince, 1939 sonbaharında, zırhlı birliklerin tümü dahil olmak üzere Alman kuvvetlerinin büyük kısmı Polonya'da sorumluluk almış iken ellerindeki uygun durumdan yararlanarak taarruz etmemelerine hayret ediyorduk. Böylesine çekingen ve tedbirli davranışlarının kendileri tarafından ileri sürülen nedenini

o zaman anlamak çok güçtü. Fransız önderlerinin gösterdikleri ihtiyatlılığın, bizlerde karşıtlanımızın ciddi bir silâhlı çatışmadan kaçınmayı umdukları izleniminin uyanmasına yol açmış olması düşünülebilir. Gerçekten, 1939-40 kışında Fransızların oldukça hareketsiz tutumları onların savaşa karşı pek sınırlı bir arzu ve heves duyduklarını gösteriyor gibiydi.

Bütün bunlardan şu sonuca vanyordum ki, güçlü zırhlı birliklerle Sedan üzerinden Amiens istikametinde yapılacak, hedefi Atlantik kıyıları olan kararlı ve canlı bir şekilde sevk ve idare edilen bir taarruz, düşmanın Belçika'ya ilerleyen kuvvetlerine, kanatlarının derinliklerine doğru, şiddetli bir darbe indirebilirdi. Üstelik düşmanın bu darbeyi karşılayabilecek yeterli ihtiyatları bulunduğunu da sanmıyordum.

Bu nedenle böyle bir taarruzun başarı şansının büyük olacağına ve ilk başarı tam anlamıyla genişletilebildiği takdirde Belçika'ya yürüyen asıl düşman kuvvetlerinin gerisinin kesilmesiyle sonuçlanabileceğine inanıyordum.

Bundan sonraki görevim, üstlerimi ve aynı derecede komutam altındaki askerleri, düşüncelerimin doğruluğuna inandırmak ve böylece, yukarıdan karar özgürlüğü, aşağıdan da güvenli bir işbirliği sağlamak oluyordu. İlk gayretim ancak kısmen başarılı olmuş, sonraki ise daha çok başarıya ulaşmıştır.

Taarruza geçilmesi halinde XIX'ncü Kolorduya, Sedan Bölgesi'nde Meuse üzerinde bir köprübaşı elde etmek ve bu suretle geriden izleyen piyade tümenlerinin nehri geçişlerine yardım sağlamak amacıyla, Lüksemburg ve Belçika'nın güney köşesi üzerinden ilerlemesi emredildi. Beklenmedik bir baskın etkisi sağlanması halinde ise, ne yapılacağı hakkında herhangi bir talimat verilmedi.

Hava Kuvvetleriyle işbirliği bir düzene bağlandı. Destek uçaklarının müstesna derecede cesur bir insan olan komutanı General von Stutterheim ile, aynı zamanda General Lörzer'in komutasındaki Hava Kolordusu ile irtibatını bulunacaktı. İşbirliği için makûl bir esas saptamak üzere havaacıları plan tatbikatına davet etmiştim. Aynı zamanda ben de General Lörzer'in düzenlendiği bir hava tatbikatında hazır bulundum. Tartışılan asıl mesele Meuse geçiydi. Ayrıntılı incelemelerden sonra hava kuvvetlerinin en uygun kullanma biçiminin, geçiş esnasında kara kuvvetlerine sürekli olarak destek sağlaması olduğuna karar verdik. Bu demektir ki, bombardıman uçakları

ve pike bombardıman uçaklarının toplu ve yoğun bir taarruzu yerine geçişin başından itibaren, harekât süresince, açık mevzilerdeki topçu üzerine sürekli taarruzlarda ve taarruz tehdidinde bulunulacaktı. Bu hava taarruzları için gerekli zaman cetveli ve hedefler bir harita üzerine işlendi.

Goering'in isteği üzerine harekâtın başlamasından kısa bir süre önce **"G.D."** Piyade Alayı'nın bir taburu **"Stork"** (Leylek) uçaklarına bindirilerek, taarruz sabahı Belçikalıların sınır savunma kuvvetlerinin arasında panik uyandırmak üzere, Martelange'nin batsına, Witry'deki Belçika kuvvetlerinin gerisine indirilecekti.

Lüksemburg ve Güney Belçika'dan hızla geçmek için kolordunun üç zırhlı tümeni hat düzeninde tertiplenecekti. Ortada 1'nci Zırhlı Tümen ve gerisinde kolordu topçusu, kolordu karargâhı ve uçaksavar topçumuzun büyük kısmı bulunacaktı. Böylece, başlangıçta asıl taarruz kuvvetimiz burada bulunmuş oluyordu. 1'nci Zırhlı Tümen'in sağında 2'nci Zırhlı Tümen; solunda ise 10'ncu Zırhlı Tümen ve **"G.D."** Piyade Alayı bulunacaktı. 1'nci Zırhlı Tümen'e General Kirchner, 2'nci Zırhlı Tümen'e General Veiel ve 10'ncu Zırhlı Tümen'e de General Schaal komuta edecekti. Her üçünü de iyi tanıyordum. Onların yeterlik ve güvenilirliklerine inancım tamdı. Benim görüşlerimi biliyor ve zırhlı birlikler bir kez dalmaya geçince onlara yolun sonuna kadar yeşil ışık gösterilmesi inancımı paylaşıyorlardı. Bizim bu durumumuzda hedef Kanal (Manş Denizi)di. Bu nokta, askerlerimizin her biri için açık bir ilham kaynağı olur ve taarruz bir kez başladıktan sonra uzun süreler emir alınmasa bile birlikler bu hedefe ulaşınca kadar ilerlemeye devam ederlerdi.

YARMA VE KANALA İLERLEME

9 Mayıs 1940 günü saat 13.30'da alarm verildi. Saat 16.00'da Koblenz'den ayrıldım ve akşam üzeri Bitburg yakınındaki Sonenhof'ta bulunan Kolordu Karargâhıma vardım. Birlikler emredildiği şekilde sınır boyunca Vianden ile Echternach arasında tertiplenmişlerdi.

LÜKSEMBURG SINIRINI GEÇTİM

Saat 05.30'da 1'nci Zırhlı Tümen'le birlikte Walendorf civarında Lüksemburg sınırını geçtim ve Martelange istikametine yöneldik. İlk gün akşamına kadar tümenin öncüsü Belçika sınır savunma tertibatını delip geçmiş ve **"G.D."** Piyade Alayı'nın hava indirmesi yapan

unsurlarıyla birleşmiş; ancak geniş ölçüde yapılan yol tahripleri nedeniyle ve bu anızalı arazide tahrip edilen yerlerin etrafından dolaşamaması yüzünden Belçika'nın derinliklerine ulaşamamıştı. Geceleyin yolların açılması gerekiyordu. 2'nci Zırhlı Tümen Strainchamps dolaylarında muharebe ediyordu. Bu esnada, Habay-la-Neuve ve Etalle üzerinden ilerleyen 10'ncü Zırhlı Tümen Fransız birlikleriyle (2'nci Süvari Tümeni ve 3'ncü Müstemleke Tümeni) temasa gelmişti. Kolordu karargâhı Martelange'ın batısında, Rambruch'ta bulunuyordu.

11 Mayıs sabahı Belçika sınırın boyunca yapılmış bulunan tahripeler ve mayın tarlalarından geçilmişti. Öğleye doğru 1'nci Zırhlı Tümen ileri hareketine başladı. Tümen, tankları önde olduğu halde, sınırdan geri çekilen Belçika **Chasseurs Ardennais** (Arden Avcıları, isimli piyade birliği) ve Fransız süvarisi tarafından savunulan, Neufchâteau'nun her iki tarafındaki tahkimata doğru ilerledi. Kısa süren bir muharebeden sonra, düşman mevzileri hafif zayıyla yandı ve Neufchâteau alındı. 1'nci Zırhlı Tümen derhal hareketine devam etti; Bertrix'i aldı ve hava kararıken Bouillon'a ulaştı. Ancak Fransızlar gece boyunca kentı ellerinde tutmayı başardılar. Öteki iki tümen hafif düşman direnmesi karşısında, plan gereğince ileri harekâta devam ettiler. 2'nci Zırhlı Tümen Libramont'u aldı. 10'ncü Zırhlı Tümen Habay-la-Neuve'de biraz zayıat verdi; bu arada 69'ncü Piyade Alay'ının Komutanı Yarbay Ehlerman 10 Mayıs günü Sainte-Marie'de verilen muharebede öldü.

10/11 gecesı harekâtı yapan von Kleist Zırhlı Grubu Komutanlığı sol kanatta bulunan 10'ncü Zırhlı Tümen'in derhal yön değiştirerek Longwy istikametinde ilerlemesini emretti. Nedenine gelince, Fransız süvarisinin bu istikametden ilerlediği rapor edilmişti. Bu emrin iptal edilmesi için Grup Komutanlığı'na başvurdum. Zira, kuvvetimin üçte birinin hayali bir düşman süvarisi tehdidini karşılamak üzere asıl istikametden ayrılması Meuse geçişini ve dolayısıyla tüm harekâtın başansını tehlikeye sokabilirdi. Düşman süvarisine karşı gösterilen bu garip korkunun yol açabileceği güçlükleri karşılamak için 10'ncü Zırhlı Tümen'e, asıl ilerleme mihverinin kuzeyinde bulunan paralel bir yol üzerinden ilerlemesini ve Rulles üzerinden Semois Suyu'nun Cugnon ve Morteihan arasındaki kesimi istikametinde harekâta devam etmesini emrettim. İleri harekât sürdürüldü. Böylece ani duruş ve yön değiştime tehlikesi atlatıldı. Fransız süvarisi ile de gerçekten karşılaşmadı. (Ek-IV'e bakınız).

"G.D." Piyade Alayı Saint-Medard'da kolordu ihtiyatına alındı. Kolordu Karargâhı geceyi Neufchâteau'da geçirdi.

12 Mayıs Pantekost Yortusu'na rastlayan Pazar günü saat 05.00'te Karargâhımla birlikte Bertrix-Faysler Veneurs-Bellevaux üzerinden Bouillon'a geldim. Saat 07.45'te Yarbay Balck Komutasındaki 1'nci Piyade Alayı buraya taarruz etti ve çok geçmeden hedefini ele geçirdi. Fransızlar Semois üzerindeki köprüleri atmışlardı. Ancak ırmak bir kaç yerde tanklara geçit veriyordu. Tümen istihkâmolar hemen yeni bir köprü kurma işine giriştiler. Alınmış olan tedbirleri yeterli gördüğümünden sudan geçen tankları izleyerek Sedan istikametinde yürüdüm. Fakat yolların mayınlanmış olması beni Bouillon'a dönmeye zorladı. Burada, kentin güney kesiminde ilk kez bir düşman hava taarruzuna uğradım. Düşman uçaklarının hedefi 1'nci Zırhlı Tümen'in köprüsüydü. Şansımız varmış ki köprüye bir şey olmadi; sadece bir kaç ev ateş aldı.

Bu kez, ormanlardan geçerek, Semois'ı Cugnon-Herbeumont Bölgesi'nden geçmiş bulunan 10'ncu Zırhlı Tümen'e gittim. Tümenin ilerleme mihverini teşkil eden yola ulaştığım zaman Keşif Taburu'nun sınır savunma mevzilerine taarruz etmekte olduğunu gördüm ve bu taarruzu izledim. Piyadeler keşif birliğinin ardından hızla ilerliyorlardı ve cesur Tugay Komutanı Albay Fischer başlarında yürüyordu. Onu, hemen ardından Tümen Komutanı Schaal izliyordu. Tümenin, subaylarının komutasında kararlı bir hızla ilerlemesi insanı duygulandıran bir manzara teşkil ediyordu. Ormanlardaki savunma mevzileri çok geçmeden ele geçirildi. La Chapelle üzerinden Bazeilles-Balan Bölgesi istikametinde ileri harekâta devam edildi. Artık herhangi bir şeyden endişe duymaksızın Bouillon'daki Kolordu Karargâhıma dönebilirdim.

Kurmay Başkanım Albay Nehring bu arada karargâhı Panorama Otel'i'ne yerleştirmişti. Otelin pencerelerinden Semois Vadisi çok güzel bir manzara halinde görülüyordu. Birlikte kullandığımız büroda benim masam, çevresi pek çok av hatıralarıyla dolu bir girinti içindi.

HAVA TAARRUZU

İşimize döndük. Ani olarak birbirini kısa aralıklarla izleyen patlamalar duyuldu. Bu yeni bir hava taarruzuydu. Bu yetmiyormuş gibi fünyeler, patlayıcı maddeler, mayınlar ve el bombaları taşıyan bir istihkâm ikmal kolu ateş aldı ve birbiri ardından patlamalar oldu.

Masamın hemen üstündeki duvara asılmış olan bir yaban domuzu başı yerinden koparak bir kıl payı uzağımdan yere düştü. Öteki hatıra eşyaları da teker teker yerlere yuvarlandılar. Önünde oturduğum güzel pencere param parça oldu ve cam parçaları kulaklanımın yanından ısıklı çalarak uçup gittiler. Olduğumuz yerde durum gerçekten çok nahoş bir hal almıştı ve başka bir yere geçmeye karar verdik. Bouillon'un kuzey kesiminde bulunan ve 1'nci Tank Alayı Karargâhı olarak kullanılmış bulunan küçük bir oteli seçtik. Burayı görmeye gittiğimizde, bir rastlantı sonucu orada bulunan Hava Destek Komutanımız General von Stutterheim buranın çok açık bulunduğunu söyleyerek beni ikaz etti. Henüz konuşuyorduk ki bir filo Belçika uçağı belirdi ve Tank Alayının Ordugâhlarını bombaladı. Zayıyatımız çok az oldu. Ancak şimdi Stutterheim'in önerisini kabule hazırдық ve daha kuzeye, ikinci köy olan Bellevaux-Noirefontaine'e gittik.

Bu ikinci intikal yapılmadan beni, emir almak üzere General von Kleist'in karargâhına götürmek üzere bir Fieseler-Storch (Leylek) uçağı geldi. Aldığım emir ertesi gün, yani 13 Mayıs saat 16.00'da Meuse'ü geçiş harekâtına başlamamızı gerektiriyordu. 1'nci ve 10'ncu Zırhlı Tümenlerim bu harekât için zamanında hazır olabilecekler, ancak 2'nci Zırhlı Tümen, Semois Suyu'nu geçişte bazı güçlüklerle karşılaştığından kesinlikle hazır olamayacaktı. Taarruz eden kuvvetimizin zayıflaması bakımından bu durumu rapor ettim. Fakat General von Kleist emirlerinde değişiklik yapmak istemiyordu ve ben de tüm birliklerimizin hazır olmasını beklemeden derhal ileri atılmanın avantajları bulunacağını düşünerek bunu kabullenmek zorunluluğunu duydum. Bu sırada aldığım ikinci bir emir bende öncekinden çok daha nahoş bir etki uyandırdı. Nedenine gelince, Lörzer ile benim kararlaştırdığımız hava destek düzeninden haberleri bulunmayan General von Kleist ve Hava Kuvvetleri Generali Sperrle topçu hazırlık ateşinin başlamasıyla uyumlu olarak yoğun bir hava bombardımanı yapılmasına karar vermişlerdi. Benim taarruz planım böylece tehlikeye düşüyordu. Zira böyle bir hava taarruzu yapıldığı takdirde uzun bir zaman alacak olan düşman bataryalarının susturulması işi artık sağlanamazdı. Bu nedenle kuvveti bir şekilde gerekçelerimi ortaya attım ve bütün taarruz harekâtının dayandığı benim ilk planımın izlenmesini önerdim. General von Kleist bu öneriyi de reddetti, ben de bu kez yeni bir pilotla Fieseler Storch'a binerek karargâhıma döndüm. Genç adam benim hareket ettiğim iniş pistinin yerini tam olarak bildiğini iddia ediyordu. Ancak alacakaran-

lıkta yerimi bulamadı ve ne olup bittiğini anlayıncaya kadar kendimizi Meuse'ün karşı yakasında, düşük hızlı ve silâhsız bir uçak içinde, Fransız mevzileri üzerinde bulduk. Bu tatsız bir andı. Pilotuma hemen kuzeye dönüp iniş pistini bulması için sert emirler verdim. Güçlkle yerimizi bulup inebildik.

Kolordu Karargâhına döner dönmez emirleri hazırlamaya başladım. Elimizde pek az zaman bulunduğundan, Koblenz'de yaptığımız harb oyununda kullanılan emirleri dosyalarımızdan çıkarıp tarih ve saatlerini değiştirip taarruz emri olarak yayınlamak zorunda kaldık. Bu emirler durumun gerçeklerine tam uydu. Yapmak zorunda kaldığımız biricik değişiklik, Koblenz'de taarruz saatini 16.00 yerine 10.00 olarak tasarlamış olmamızdı. 1'nci ve 10'ncu Zırhlı Tümenler bu yöntemi uyguladılar ve böylece emirlerin verilmesi memnurluk verecek kadar çabuk ve basit bir iş oldu (Ek-V'e bakınız).

SEDAN'I ALDIK

12 Mayıs akşamına kadar 1'nci ve 10'ncu Zırhlı Tümenler Meuse'ün kıyılarını işgal ve tarihsel Sedan kentini ve kalesini ele geçirdiler. Gece, hücum geçişi için son hazırlıkların yapılması ve Kolordu ve Zırhlı Grup Topçusu'nun mevzilendirilmesiyle geçirildi. Asıl taarruz "G.D." Piyade Alayı, kolordu topçusu ve iki kanat tümeninin ağır topçu taburlarıyla takviye edilmiş bulunan 1'nci Zırhlı Tümen'in bölgesinde yapılacaktı. Kanatlardaki iki tümenin ertesi günkü başarıları değerlendirilirken bu tümenlerin topçularının bu şekilde zayıflatılması göz önünde tutulmalıdır.

Kolordu Karargâhının 13 Mayıs'ta La Chapelle'e intikali emredildi (Ek-VI'ya bakınız).

Sabahleyin ilkin, hazırlıklarının ne kadar ilerlediğini görmek üzere 1'nci Zırhlı Tümen Karargâhı'nı ziyaret ettim. Daha sonra, Karargâh şoförlerimin temizledikleri, yer yer mayınlanmış araziye, karşı kıyıda savunan Fransız topçusunun ateşi altında geçerek Sugny'de bulunan 2'nci Zırhlı Tümen'e gittim. Tümenin kolbaşı Fransız sınırına varmıştı. Öğleyin, bu kez La Chapelle'de kurulmuş bulunan Kolordu Karargâhıma döndüm.

Saat 15.30'da, kendi topçumun etkilerini ve Hava Kuvvetlerimin katkısını bizzat görmek üzere, Fransız topçu ateşi altından geçerek 10'ncu Zırhlı Tümen'in ileri topçu gözetleme yerlerinden birine gittim. Saat 16.00'da, hiç değilse bize olağanüstü görünen bir topçu

ateşi gösterisiyle taarruzumuz başladı. Sinirlerim gerilmiş bir halde Hava Kuvvetlerini bekliyordum. Hava Kuvvetleri tam zamanında geldi. Ancak av uçaklarının himayesi altında birkaç filo bombardıman ve pike bombardıman uçağını görünce hayrete düştüm. Bu uçaklar, Lörzer ile benim harb oyunlarında karşılaştığımız taktiği uyguluyorlardı. Acaba General von Kleist fikrini mi değiştirmişti; yoksa yeni emirler filolara zamanında ulaştırılmamış mıydı? Her ne hal ise, havaclar taarruzumuz için en yararlı olduğuna inandığım şeyi tam olarak yapıyorlardı ve böylece ben de rahat bir nefes aldım.

MEUSE NEHRİ'Nİ GEÇİYORUZ

Şimdi piyadelerin yaptıkları Meuse'ü geçiş taarruzuna katılmayı şiddetle arzu ediyordum. Şu ana kadar piyadenin geçişi tamamlanmış olmalıydı. Bu nedenle ilkin St. Menges'e ve oradan da 1'nci Zırhlı Tümen'in tasarlanan geçiş bölgesi olan Floing'e gittim. İlk fırtına botuna binerek karşıya geçtim. Karşı kıyıda 1'nci Piyade Alayının becerikli ve cesur Komutanı Yarbay Balck ve Karargâhıyla buluştum. Alay Komutanı beni neşe içinde bağırarak selâmladı: **"Meuse'de sandal gezintisi yapmak yasaktır!"** Aslında bu sözcükleri ben, bu harekâtın hazırlıkları sırasında yaptığımız tatbikatın birinde, genç subaylardan bazılarının davranışları, bende işi hafife aldıkları izlenimini uyandırdığı için, söylemiştim. Şimdi ise onların durumu iyi tahmin ettiklerini anlıyordum.

1'nci Piyade Alayı ile **"G.D."** Piyade Alayının yaptıkları taarruz bir manevra yapılmıştı (düzgün ve hızlı) geliyordu. Fransız topçusu Stuka'lar¹⁹ ve bombardıman uçaklarının ardı arası kesilmeyen tehdidi sonucu adeta felce uğratılmıştı. Meuse boyunca yapılmış olan beton koruganlar ve silâh yuvaları tanksavar ve uçaksavar topçumuz tarafından etkisiz hale getirilmiş olduğu gibi; düşman makineli tüfek nişancıları da ağır silâhlarımız ve topçumuzun ateşi karşısında baş kaldıramaz olmuşlardı. Arazinin tamamen açık karakterde olmasına rağmen zayıflığımız hafif olmuştu. Karanlık bastığı zaman düşman savunma tertibatına hatırı sayılır derinlikte girilmiş

¹⁹ Stuka, Almanların pike bombardıman uçaklarına verdikleri isimdir. Bu harpte ilk Alman başarılarında, büyük bir hızla hedefe dalan, bu dalış sırasında bir çeşit canavar düdüğünü de çalmak suretiyle çok etkili olan, insanların moralini bozan, o zamanlar ordularda çok kullanılan hayvanları ürkütüp parlamalarına yol açan bu silâhın önemli rolü olmuştur. (Çeviren).

bulunuyordu. Kıtalarla geceleyin de duraklamaksızın taarruzu sürdürmeleri emredilmişti ve bu önemli emrin harfiyen yerine getirileceğine inanıyordum. Nitekim Saat 23.00'te, Cheveuges'ü ve Marfee Ormanı'nın bir parçasını, Wadelincourt'un batısını ele geçirdiler ve Fransız asıl savunma mevzii ile temasa geldiler. Gördüklerimden memnurluk ve gurur duymuş olarak Garen Ormanı'ndaki Kolordu Karargâhıma döndüm. La Chapelle'e gelir gelmez bir hava taarruzuyla daha karşılaştım ve hemen oturup kanatlardan gelen raporları incelemeye başladım.

2'nci Zırhlı Tümen'in sadece ileri sürülmüş olan unsurları, yani Keşif Taburu, Motosiklet Taburu ve Ağır Topçusu muharebeye sokulabilmişti. Dolayısıyla, bu kadar az kuvvetle nehri zorla geçmeyi başaramamışlardı. 1'nci Zırhlı Tümen'in Piyade Tugayı'nın tamamı şimdiye kadar Meuse'ün sol kıyısına geçmişti. Tümenin tankları ve topçusu köprü kurulur kurulmaz piyadeyi izlemek üzere hazır. 10'ncu Zırhlı Tümen nehri geçmiş ve karşı kıyıda küçük bir köprübaşı kurmuştu. Topçu desteğinin yetersizliği yüzünden bu tümen zor bir gün geçirdi. Maginot Hattı'nın Douzy-Carignan kesiminden gelen yan ateşi özellikle endişe vericiydi. Ancak, ertesi sabah, gerek 1'nci ve 10'ncu ve gerek 2'nci Tümen'e rahat bir soluk aldıracaktı. Başka yerlerde görevlendirileceği cihetle ayın 14'ünden sonra Hava Kuvvetleri'nden destek beklenmediği için Kolordunun ağır uçaksavarları geceleyin kıyının bu tarafına yanaştırılmıştı.

Geceleyin hava destek planındaki değişikliğin nedenini sormak ve başarılanımıza son derece belirgin bir biçimde katkı yapan fevkalâde destek için teşekkür etmek üzere Lörzer'e telefon ettim. Sperle'nin emrinin filolara yayınlanamayacak kadar geç geldiğini ve bu nedenle Lörzer'in, tamamen doğru bir hareket olarak mevcut planda herhangi bir değişiklik yapmadığını öğrendim. Daha sonra, Berlin'de Hitler'in toplantısında benim Meuse'ü geçebileceğimi kuşku ile karşılayan Busch'a bir mesaj göndererek kıtaların başansını anlattım. General Busch bana çok samimi bir karşılık verdi. Nihayet, Karargâhımdaki iş arkadaşlarıma gösterdikleri bağlılık ve yardım için teşekkür ettim (Ek-VII'ye bakınız).

14 Mayıs sabahı, erken saatlerde kahraman 1'nci Zırhlı Tümen, geceleyin girme cebini bir hayli derinleştirdiklerini ve şu sıralarda Chemery'yi geçtiklerini bir mesajla bildirdi. Bunun üzerine hemen Chemery'ye gittim. Meuse'ün kıyılarında binlerce savaş tutsağı var-

dı. Chemery'de 1'nci Zırhlı Tümen Komutanı, ast komutanlarına emir veriyordu. Bu işi yaptığı sırada onu dinledim. Bir rapordan, güçlü Fransız kuvvetlerinin yaklaşmakta olduğu anlaşılıyordu. Tümen Komutanı onları püskürtmek üzere 1'nci Zırhlı Tümen'in tanklarını Stonne istikametinde taarruza sevk etti. Buradan Meuse Köprüsü'ne gittim. Daha önce Karargâhımın Komuta Grubu'nun burada beni beklemesini istemiştim. 2'nci Tank Tugayı'nın, 1'nci Tugay'ın hemen gerisinden köprüden geçirilmesini, böylece Fransız karşı taarruzu başladığı zaman, karşı kıyıda bu taarruzu durdurmaya yetecek kadar zırhlı araç sağlanması emrini verdim. Bu taarruz, Bulson'da 20 tank ve buna ek olarak Chemery'de 50 tank tahrip edilmek suretiyle durduruldu. **"G.D."** Piyade Alayı Bulson'u aldı ve oradan Villers-Maisoncelle istikametinde ilerledi. Ancak üzüntü ile kaydetmeliyim ki, benim ayrılışımdan kısa bir süre sonra Alman pike bombardıman uçakları Chemery'deki kıta topluluklarımıza taarruz ederek ağır kayıplara yol açmışlardır.

150 UÇAK DÜŞÜRDÜK

Bu arada 2'nci Zırhlı Tümen, Donchéry civarında Meuse'ü geçmiş, güney kıyı boyunca muharebe ederek ilerlemekle meşguldü. Ne durumda bulunduklarını görmek için oraya gittim ve sorumlu komutanları, Albay von Vaerst' ile Albay Von Prittwitz'i birliklerinin başında gördüm ve böylece tekrar Meuse'e dönmek olanağını buldum. Bu sırada düşmanın çok şiddetli bir hava taarruzu vuku buldu. Son derece cesur Fransız ve İngiliz pilotları ağır kayıplar vermelerine rağmen köprüleri tahrip edemediler. Uçaksavar topçularımız bugün kendilerini tanıttılar ve çok isabetli atışlar yaptılar. Akşama kadar 150 düşman uçağının düşürüldüğü ya da ciddi hasara uğratıldığını hesapladılar. Alay Komutanı Albay von Hippel daha sonra bu başarısı için Şövalye Haç Nişanı'yla ödüllendirildi.

Bu sırada 2'nci Tank Tugayı, aralıksız olarak nehri geçmeye devam ediyordu. Öğleye doğru, hepimizi sevindiren bir olay oldu, Ordular Grubu Komutanı Orgeneral von Rundstedt durumu bizzat görmek üzere geldi. Köprü'nün tam ortasında durumumuzu kendilerine arz ettim. Bu anda bir hava taarruzu vuku bulmaktaydı. Orgeneral biraz alaycı bir ifadeyle sordu: **"Burası hep böyle midir?"** Tamamen gerçeği söylediğime inanmış olarak, orada durumun hep böyle olduğunu söyledim. Bundan sonra kahraman askerlerimizin

başarılarını takdir anlamında, son derece duygulu birkaç söz söyledi.

Bir kez daha 1'nci Zırhlı Tümen'e döndüm ve yanında Kurmay Başkanı Binbaşı Wenck olduğu halde Tümen Komutanını gördüm. Tümen Komutanına, Tümenin tümünün batıya çark ettirilmesi, ya da Ardennes Kanalı'nın doğu kıyısında cephesi güneye dönük olmak üzere bir yarı çanaklaşması ve Tümenin büyük kısmının batıya çark ettirilmesi hareket tarzları üzerinde ne düşündüğünü sordum. Wenck durumu uygun sayarak benim kısmen argo sayılabilecek olan bir sözümü ortaya attı: **"Klotzen, nicht Kleckem" (Burada bu sözün anlamı: Dağınık bir biçimde değil, toplu bir darbe indirmektir. Bu bakımdan cümle kabaca 'Çamur atmamalı, tekmelemelidir' biçiminde çevrilebilir.)**

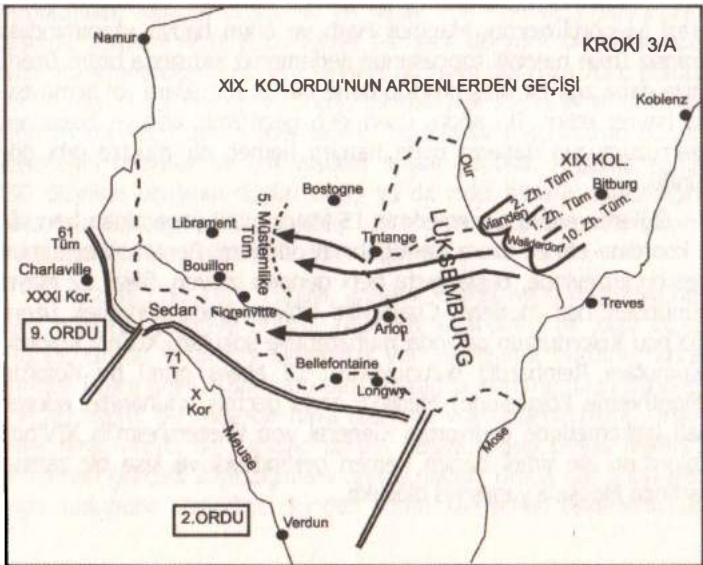
Bu benim soruma verilmesi gereken doğru karşılıktı. 1'nci ve 2'nci Zırhlı Tümenlere derhal, Fransız savunma mevzilerini yarmak maksadıyla tüm kuvvetleriyle yön değiştirmeleri, Albert Kanalı'nı geçmeleri ve batı istikametinde harekâta devam etmeleri emri verildi. Bu iki tümenin hareketlerini koordine edebilmek için daha sonra Donchery'nin üzerindeki sırtlarda bulunan Chateau Rocan'da bulunan 2'nci Tümen Komuta Yeri'ne gittim. Bu hâkim noktadan 2'nci Zırhlı Tümen'in 13 ve 14 Mayıs günleri ilerlediği ve taarruz ettiği arazi iyi görülüyordu. Maginot Hattı ve onun batıya uzanımındaki Fransız uzun menzilli topçusunun ilerlememiz sırasında bizim üzerimize daha ağır bir ateş oturtup daha büyük zorluklara yol açmayışına hayret ettim. Bu anda, üzerinden geçtiğimiz araziye bakarken taarruzumuzun başarısı bana hemen hemen bir mucize gibi göründü.

Öğleden sonra tümenlerimin 15 Mayıs günü yapacakları harekâtı koordine etmek üzere Karargâhıma döndüm. Benim Kolordumun hemen kuzeyinde, başlangıçta beni geriden izleyen, fakat 12 Mayıs gününden beri Mezieres-Charleville istikametinde ilerlemek üzere XIX'ncü Kolordumun sağında muharebeye sokulan, XLI'nci Kolordu (Komutanı Reinhardt) bulunuyordu. 13 Mayıs günü bu Kolordu (Montherme Bölgesinde) Meuse'ü zorla geçmiş, muharebe ederek batı istikametinde ilerliyordu. General von Wietersheim'in XIV'ncü Kolordusu ise şimdi benim hemen gerimdeydi ve kısa bir zaman zarfında Meuse'e yanaşmış olacaktı.

Akşam üzeri 1'nci Zırhlı Tümen, güçlü unsurlarını Ardennes Kanalı'nın karşı kıyısına geçirmiş ve şiddetli düşman direnişine rağmen Singly ve Vendresse'i almış bulunuyordu. 10'ncu Zırhlı Tümen'in tankları ise Maisoncelle-Raucourt ve Flabas hattını aşmış, bu arada tümen büyük kısmı Bulson-Thelonne hattının güneyindeki hâkim araziye ulaşmış ve burada kırktan fazla top ele geçirmişti.

XIX'ncu Kolordu'nun esas görevi, Stonne çevresindeki hâkim araziye ele geçirmek, böylece düşmanın köprübaşımıza taarruzunu önlemek; aynı zamanda geriden gelen teşkillerin nehri güven altında geçmelerini sağlamaktır. Bu hâkim araziye yapılan taarruz 14 Mayıs günü 10'ncu Zırhlı Tümen ve "G.D." Piyade Alayının şiddetli muharebeler vermelerini gerektirmiştir. Stonne Köyü bir kaç kez el değiştirmiştir. 15 Mayıs günü bu taarruzlar başarılı bir sonuca götürülecektir (Ek-VIII'e bakınız).

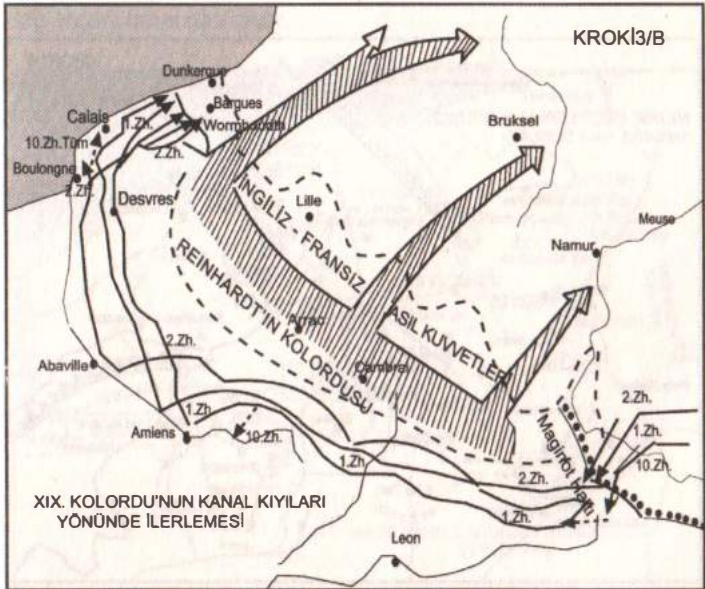
15 Mayıs günü saat 04.00'te, Sedan güneyindeki Meuse Köprübaşında halen bulunan birliklerimin, onun birlikleri tarafından yerinde değiştirilmesi işini görüşmek üzere, General von Wietersheim ile Kolordu Karargâhı'nda buluştuk. Durumun kısaca özetlenmesinden sonra 10'ncu Zırhlı Tümen'in Bulson'daki Karargâhına gitmek üzere beraberce yola çıktık.

General Schaal ileride kıtalannın yanındaydı. Tümenin Kurmay Başkanı çok değerli Yarbay Baron von Liebenstein durumun güçlüklerini açıkladı ve bölgeyi bizden devir ve teslim alacak olan generalin birçok ayrıntılı sorularına sabırla karşılık verdi Sonunda, yerinde değiştirme süresince ve bu kolordunun birlikleri bölgelerini devir alıncaya kadar, 10'ncu Zırhlı Tümen ve "G.D." Piyade Alayı'nın XIV'ncü Kolordu emrine girmesini kararlaştırdık. Böylece Kolordum gelecek bir kaç gün için 1'nci ve 2'nci Zırhlı Tümenlerden ibaret olacaktı.

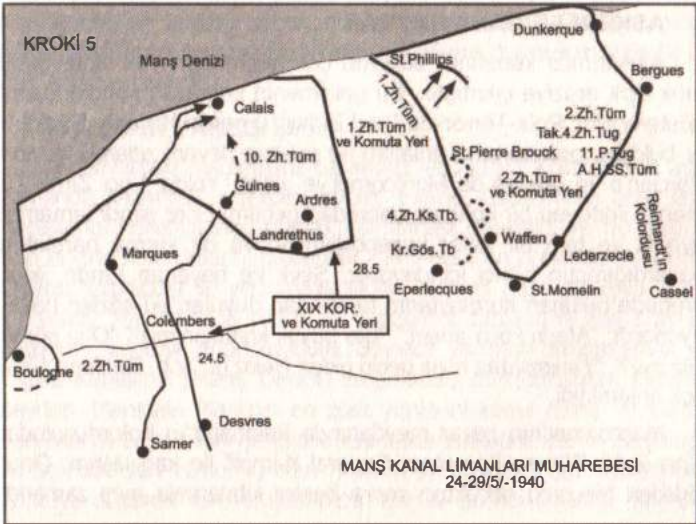
10'ncu Zırhlı Tümen (emrinde "G.D." Piyade Alayı), Ardennes Kanalı -Stonne civarındaki hâkim arazi- Villemonty güneyindeki Meuse kıvrımı hattı boyunca, XIX'ncü Kolordu'nun güney yanını koruması emredildi. 15 Mayıs günü 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni'nin ileri unsurları bu tümeni takviyeye başladılar.

10'ncu Zırhlı Tümen Karargâhı'ndan, Stonne'da bulunan "G.D." Piyade Alayı'nın Karargâhına gittim. Buraya ulaştığımda bir Fransız taarruzu vuku bulmaktaydı ve kimseyi bulamadım. Ortalıkta sinirli bir gerginlik havası göze çarpyordu. Ama sonunda mevziler elimizde kaldı. Bundan sonra Kolordu Karargâhının Meuse'ün güney kıyı-

HAREKET ÖZGÜRLÜĞÜMÜ KAZANINCA

Yeniden hareket özgürlüğümü kazandığım için mutluydum. Mayıs'ın 16'sının erken saatlerinde 1'nci Zırhlı Tümen'in Karargâhı'na gittim. Vendresse'ten geçerek Omont'a doğru yoluma devam ettim. Cephede durum henüz aydınlanmamıştı. Tüm bilinen, geceleyin Bouvellemont dolaylarında şiddetli çarpışmaların vuku bulduğundan başka bir şey değildi. Bu nedenle Bouvellemont'a uzandım. Yanmakta olan köyün ana caddesinde Alay Komutanı Yarbay Balck'ı buldum ve önceki gecenin olaylarını bana anlatmasını istedim. 9 Mayıs'tan beri doğru dürüst bir dinlenme olanağı bulamamış olan askerler, aşırı derecede yorgun bir haldeydiler. Cephane durumu da pek iyi değildi. İleri hatlardaki erler avcı çukurlarında uyuyup kalıyorlardı. Bir rüzgâr ceketini giymiş ve elinde boğumlu bir ağaçtan yapılmış kaba-saba bir baston olduğu halde, Balck bana köyün ele geçirilmesinin ancak kendi gayreti sayesinde başlanılabildiğini anlattı. Subayların taarruzun sürdürülmesinin olanaksızlığından söz ettikleri zaman **"Öyle ise ben kendim gider köyü alırım!"** diyerek ilerlemeye başlamış; bunun üzerine askerleri de onun peşinden gitmişler. Kirlili yüzü ve etrafı kızarmış gözleri, zor bir gün ve uykusuz bir gece geçirmiş olduğunu gösteriyordu. O günkü başarıları ona bir Şövalye Haç Nişanı kazandıracaktır.

Karşısındaki düşman -iyi bir Norman piyade tümeni ve bir Sipahi (Süvari) tugayı- kahramanca dövüştü. Düşman makineli tüfekleri hâlâ köyün ana caddesine ateş ediyorlardı. Fakat uzunca bir süredir düşman topçusu ateşi kesmişti ve Balck, bundan, düşmanın direnişinin hemen hemen sona erdiği anlamını çıkarıyordu.

FRANSIZLARIN HALİ

Önceki gün bir Fransız emri elimize geçmişti. Emir, yanılmıyorsa bizzat General Gamelin tarafından çıkarılmıştı. Bu emirde şu sözlerle rastlanıyordu: **"Alman tank seli artık durdurulmalıdır!"** Bu emir, benim, taarruzun olanak içindeki tüm güçle sürdürülmesi yolundaki inancımı sağlamlaştırdı. Zira, emirden anlaşıldığına göre, Fransızların savunma yetenekleri onların yüksek komuta makamlarının ciddi surette endişelenmelerine yol açmıştı. Artık tereddüde ve duraksamaya yer yoktu; hele durmak hiçbir zaman affedilmezdi.

Kıtaları bölük bölük toplayarak ele geçirilmiş olan emri okudum. Bir yandan da bu emrin anlamını ve gecikmeksizin taarruza devam etmenin önemini belirttim. O güne kadar göstermiş oldukları başarı için teşekkür ettim ve zaferimizi perçinlemek için düşmana tüm güçleriyle bir darbe indirmelerinin zamanının artık geldiğini söyledim. Bundan sonra araçlarına dönmelerini ve ileri harekâta devam etmelerini emrettim.

ASKERLER BANA HAYRAN

Akıllarımızı karıştıran bunalım çok geçmeden yok oldu. Şimdi artık açık araziye çıkmıştık. Bu gelişmenin sonuçları kendini çabuk gösterecekti. Poix-Terron'da 2'nci Zırhlı Tümen'in Kurmay Başkanı buldum; ona durumu anlattım ve yoluma devam ederek Novion-Porcien'e ve oradan da Montcornet'ye gittim. Yolda 1'nci Zırhlı Tümen'in ilerleyen bir kolunun yanından geçtim. Erler şimdi tamamen uyanık ve tam bir zafer kazandığımızın ve bir yarma harekâtını başardığımızın bilinci içindeydiler. Şevk ve heyecan içinde, ikinci arabada bulunan kurmaylarım tarafından duyulan şu sözleri haykırıyorlardı: "Aferin koca adam." "İşte büyük komutanımız." "Onu gördünüz mü?" "Yanımızdan hızla geçip giden Heinz'dı." v.b. Bunların tümü çok anlamlıydı.

Montcornet'nin pazar meydanında Reinhardt'ın Kolordusu'ndan 6'ncı Zırhlı Tümen Komutanı General Kempff ile karşılaştım. Onun birlikleri Meuse'ü geçtikten sonra benim kıtalarımla aynı zamanda

bu kente varmışlardı. Şimdi, kasaba içinden geçerek batıya doğru akıp giden her üç zırhlı tümene -6'ncı, 2'nci ve 1'nci tümenlere-yolları bölmek gerekiyordu. Zırhlı Grup Komutanlığı iki kolordu arasında bir ara hattı emretmediğinden biz hemen aramızda bir ara hattı kararlaştırdık ve birliklerimize, son damla benzini yakıncaya kadar ileri harekâtın aralıksız sürdürülmesini emrettik. Benim en ilerideki birliklerim Marle ve Dercy'ye ulaştılar (Böylece, sabahki yürüyüşe başlama noktasından 60 km. ve Sedan'dan 90 km. yol alınmış oluyordu.)

TUTSAKLAR

Bu arada yanımdakilere, pazar meydanını çevreleyen evleri aramalarını söyledim. Birkaç dakika zarfında yüzlerce tutsak topladılar. Bunlar arasında çeşitli birliklere mensup Fransız askerleri bulunuyordu ve bizim orada bulunmamızdan düştükleri hayret yüzlerinde okunuyordu. Güneybatıdan kente girmeye çalışan bir tank bölüğü tutsak edildi.

GENERAL DE GAULLE

Bu bölüm, Laon Kuzeyi Bölgesi'nde bulunduğunu duyduğumuz General de Gaulle'ün tümenine mensuptu. Kolordu Karargâhımızı Montcornet'nin doğusundaki küçük Soize Köyü'nde kurduk. 1'nci ve 2'nci Zırhlı Tümenlerin Karargâhlarıyla irtibatım vardı. Zırhlı Grup Komutanlığı'na telsizle günün olayları rapor edildi. 17 Mayıs günü takip harekâtına devam etme kararını ilgililere duyurdum. (Ek-IX ve 3/B. krokiye bakınız.)

HİTLER'İN YANLIŞ EMRİ

16 Mayıs'taki olağanüstü başarılarımız ve XLI'nci Kolordu'nun aynı zamanda kazandığı zaferden sonra, bende, üstlerimizin artık eski görüşlerini korumalarına olanak kalmaması gerektiği ve bu bakımdan piyade kolordularını beklemek için Meuse'ün ötesinde ele geçirdiğimiz köprübaşı ile yetinmeyecekleri izlenimi hâsıl olmuştu. Kaldı ki, şimdi, Mart ayında Hitler ile yaptığımız toplantıda ileri sürmüş olduğum fikirlerle dopdoluydum. Böylece yarmayı tamamlamak ve İngiliz Kanalı'na (Manş Denizi) ulaşmadan durdurmamak kararındaydım. Manstein Planı'nın en atak yönlerini kabul etmiş ve yarma harekâtının başansının genişletilmesi hakkındaki önerilerim aleyhinde bir tek söz sarf etmemiş olan Hitler'in şimdi kendi aşırı cüretinden korkuya düşerek ileri harekâtımızın derhal durdurulmasını emrede-

ceğini hiç aklımdan geçirmiyordum. Burada büyük bir hataya düşüyordum ve bunu ancak ertesi sabah anlayacaktım.

17 Mayıs sabahı erkenden Zırhlı Grup'tan bir mesaj aldım: İleri harekât derhal durdurulacak ve saat 07.00'de hava iniş pistine gelecek olan General von Kleist'i bizzat karşılayacaktım! General tam zamanında geldi ve **"Günaydın"** bile demeden, en ağır sözlerle, beni emirlere itaat etmemekle suçladı. Kıtaların başanları için bir tek güzel söz söylemeyi bile uygun görmedi. İlk fırtına geçip de derin bir nefes aldığı zaman görevimden alınmamı talep ettim. General von Kleist ne yapacağını şaşırmıştı; ama daha sonra kabul anlamında başını eğdi; Kolordu'nun emir ve komutasını en kıdemli generale bırakmamı emretti. Böylece konuşmamız sona erdi. Kolordu Karargâhıma döndüm ve General Veiel'den gelip beni görmesini rica ettim ve görevi ona devir ve teslim edebileceğimi söyledim.

Bundan sonra von Rundstedt Ordular Grubu'na bir telsiz mesajı gönderdim ve öğleyn komutanlık görevimi devir ve teslim ettikten sonra olup bitenler hakkında bir rapor sunmak üzere, uçakla Ordular Grubu Karargâhı'na hareket edeceğimi bildirdim. Hemen bunun ardından bir karşılık aldım. Karargâhımda kalacak ve bizi geriden izleyen Onikinci Ordu'ya komuta eden ve bu meseleyi yoluna koymak için talimat almış olan Orgeneral List'in gelişini bekleyecektim. Orgeneral List'in gelişinden önce tüm birliklere bulundukları yerlerde kalmaları emri verildi. Bu emirleri almak için gelen Binbaşı Wenck birliğine dönerken bir Fransız tankından ateş yemiştir ve ayağından yaralanmıştır. Bu sırada General Veiel geldi ve kendisine durumu anlattım. Öğleden hemen sonra Orgeneral List geldi ve derhal: **"Burada neler oluyor?"** diye sordu. Orgeneral von Rundstedt'ten aldığı talimata dayanarak, görevimden istifa etmemem gerektiğini söyledi ve bunun ardından, ileri harekâtın durdurulması emrinin Kara Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı (OKH) tarafından verildiğini ve bu nedenle emre uyulması gereğini ekledi. Bununla beraber ileri harekâta devam etmek için öne sürdüğüm nedenleri tamamen anladığını ve bu bakımdan Ordular Grubu'nun tasvibine uyarak cebri keşif yapılması emrini verdi. Kolordu Karargâhı, irtibatın kesilmemesi için bulunduğu yerde kalacaktı. Bu da hiç değilse bir şey demekti ve yaptıkları için Orgeneral List'e şükranlarını ifade ettim. Ayrıca General Kleist ile benim aramdaki anlaşmazlığın ortadan kaldırılması için yardımlarını istihdam ettim. Bundan sonra da cebri keşif mekanizmasını harekete geçirdim. Kolordu Karargâhı eski yeri olan Soize'da

kaldı. Oradan benim ileri sürülmüş Karargâhıma bir hat çekildi. Böylece karargâhımla telsizle muharebe etmeyecek ve verdiğim emirler Kara Kuvvetleri Komutanlığı (OKH) ve Silâhlı Kuvvetler Komutanlığı (OKW) Telsiz Dinleme Birlikleri tarafından dinlenemeyecekti.

1'nci Zırhlı Tümen, 17 Mayıs günü **"Dur"** emrini almadan önce Oise Nehri üzerindeki Ribemont'u ve Serre üzerindeki Crécy'yi ele geçirmiş bulunuyordu. Sedan güneyi bölgesinde serbest bırakılan 10'ncü Zırhlı Tümen ise Fraillcourt ve Saulces-Mondin'e ulaşmıştı. 17 akşamı Oise üzerinde Moy civarında uygun bir köprübaşı tesis edildi (Bu suretle Dercy'den 25 km. ve Sedan'dan 115 km. yol alınmıştı). (Ek-X'a bakınız). 18 Mayıs saat 09.00'da 2'nci Zırhlı Tümen St. Quentin'e ulaştı. Solundaki 1'nci Zırhlı Tümen de Oise'ı geçmiş, Péronne istikametinde ilerliyordu. 19 Mayıs günü erken saatlerde 1'nci Zırhlı Tümen, bu kent yakınlarında Somme Nehri'ni geçerek bir köprübaşı ele geçirdi. Bu sırada, durumu anlamak için Péronne'a gelen birkaç Fransız karargâh mensubu tutsak edildi (EK-XI ve EK-XII'ye bakınız).

Kolordu Karargâhı ileri kademesi Villers-le-Sec'e intikal etti.

19 Mayıs günü Birinci Dünya Savaşı'nın eski Somme Muharebe Alanı'ndan geçtik. Şimdiye kadar Aisne, Serre ve Somme Nehirleri'nin kuzeyinden ilerliyorduk ve bu nehirler, aynı zamanda keşif birlikleri, tanksavar birlikleri ve istihkâm savaş birlikleri tarafından korunan açık sol yanımızı emniyet altına almaya hizmet ediyorlardı. Bu bakımdan sol yandan gelebilecek tehlike azdı.

General de Gaulle'ün komutasındaki 4'ncü Zırhlı Tümen hakkında yeteri kadar bilgimiz vardı. Bu birlik hakkında ilk rapor 16 Mayıs'ta alınmıştı ve tümen ilk kez, daha önce sözü edildiği gibi, Montcornet'te görülmüştü. Bugünü izleyen birkaç gün de Gaulle hep bizim civanımızdaydı ve 19 Mayıs günü tanklarından bir kaçı Holmon Ormanı'nda bulunan ileri komuta yerimin bir buçuk kilometre yakınına kadar sokuldular.

Karargâhta koruma silâhı olarak yalnız birkaç tane 20 mm.lik uçaksavar topu vardı. Bu nedenle bu tehditkâr konuklar başka bir tarafa yönelinceye kadar birkaç rahatsız saat geçirmek zorunda kaldık. Bundan başka sekiz tümen kuvvetinde bir ihtiyat ordusunun Paris Bölgesi'nde kurulmakta olduğunu da biliyorduk. General Frérefin, hareket halinde bulunduğumuz sürece bize taarruz etmeyeceğini tahmin ediyorduk. Temel Fransız formülüne göre, Generalin

herhangi bir girişimde bulunmadan önce düşmanın durumu hakkında tam bilgi elde edinceye kadar beklemesi gerekiyordu. Böylece biz onu birtakım tahminlerde bulunmaya zorlamak durumundaydık; bu da ileri harekâtımızı sürdürmekle en iyi şekilde sağlanabildi. 19 Mayıs akşamı XIX'ncü Kolordu Cambrai-Péronne-Ham hattına ulaştı. 10'ncü Zırhlı Tümen giderek uzayan açık sol yanımızın korunması görevini aldı ve daha önce bu görevi yapmakta olan 1'nci Zırhlı Tümen Birliklerini serbest bıraktı. 19/20 gecesı Kolordu Karargâhı ileriye, Marleville'e intikal etti. Bu tarihte, 20 Mayıs gününden itibaren Amiens'e yürümeye yetki verilmek suretiyle Kolordu hareket özgürlüğüne yeniden kavuşmuş oldu.

10'ncü Zırhlı Tümen'e, bu kez, Corbie'ye, Amiens doğusuna kadar sol yanımızın korunması görevi verildi. Tümenin önceki koruma bölgesi 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni tarafından devir alındı. 1'nci Zırhlı Tümen Amiens'e doğru olanca hızıyla ilerleyecek ve Somme'un güney kıyısında bir köprübaşı tesis edecekti. 2'nci Zırhlı Tümen'e ise Albert üzerinden Abbéville'e yürümesi ve bu bölgede Somme'u geçerek bir köprübaşı tesis etmesi ve Abbéville ile deniz arasındaki bölgeyi düşmandan temizlemesi emri verildi.

2'nci ve 1'nci Zırhlı Tümenler arasında ara hattı olarak Combles - Longueval - Pozières Varennes - Pucheviller- Canaples - Flixécourt - Somme Nehri hattı saptandı.

Somme boyunca savunma bölgeleri şöyleydi:

2'nci Zırhlı Tümen: Somme ağzından Flixécourt (dahil)'ta kadar,

1'nci Zırhlı Tümen: Flixécourt'dan Amiens doğusunda Avre ve Somme'un birleştiği noktaya (Amiens doğusu) kadar,

10'ncü Zırhlı Tümen: Avre-Somme birleşme noktasından Péronne'a kadar.

1'nci Zırhlı Tümen'in yaklaşık olarak saat 09.00'da Amiens'e taarruza başlayabileceğini tahmin ediyordum. Bu nedenle saat 05.00'te arabamın hazır bulunmasını emrettim. Zira bu tarihsel olayda hazır bulunmak istiyordum. Subayların bu saati çok erken bulduklarını ve daha sonraki bir saatte yola çıkmamı önerdiler, ama ben ilk programıma sadık kaldım ve sonunda haklı çıktım (EK-XIII ve Ek-XIV'e bakınız).

20 Mayıs günü saat 08.45'te Amiens'in kuzey kenarlarına eriştiğim zaman 1'nci Zırhlı Tümen taarruza başlamak üzereydi. Yolda

10'ncu Zırhlı Tümen'in gerekli durumu aldığından emin bulunmak için Péronne'a uğradım ve orada bana çok ağır bir dille 1'nci Zırhlı Tümen'in değiştirilme işinin nasıl cereyan ettiğini anlattılar.

Anlaşıyordu ki 1'nci Zırhlı Tümen'in köprübaşını tutan birlikleri, kendilerini değiştirecek birlik gelmeden köprübaşından ayrılmışlardı. Nedenine gelince, sorumlu komutan, Yarbay Balck, aksi halde Amiens'e taarruzda geç kalacağını ve bu taarruzun köprübaşının elde tutulmasından daha önemli olduğunu düşünmüştü. Görevi devir alan Albay Landgraf ise böylesine hafif davranışa çok sinirlenmiş ve sitemkâr sözleri karşısında Balck'ın verdiği şu karşılık onu bütün bütün çileden çıkarmıştı. **"Şayet biz elden çıkarırsak siz orayı daima yeniden ele geçirebilirsiniz. Orayı ilk kez alan bendim, öyle değil mi?"**

Ne ise şansımız varmış ki düşman Landgrafa, boş araziye yeniden muharebe etmeden işgal etmek fırsatını verdi. Henüz düşmanın elinde bulunan Albert'in etrafından dolaştım ve Amiens'e giderken yolda sonu görülmeyen mülteci kollannın yanından geçtim.

15 İNGİLİZ'İ YAKALADIM

1'nci Zırhlı Tümen'in taarruzu iyi geliyordu ve yaklaşık olarak öğle vakti şehri ele geçirmiş ve 6 km. derinliğinde bir köprübaşını tutmuş bulunuyorduk. 2'nci Zırhlı Tümeni bulacağımı tahmin ettiğim Albert'e alelacele dönmeden önce elimize geçen yerleri ve güzel katedraliyle şehri çabukça gezdim. İlerleyen birliklerimin teşkil ettiği kollara rastladım ve kaçışan mülteci kalabalıklarının içinden geçmek zorunda kaldım. Bu arada bazı düşman araçlarının kalın bir toz ve toprak tabakası ile örtülü olduklarından Alman kolları içine karışmış olduklarını ve bu şekilde Paris'e erişmek ve tutsak olmaktan kurtulmak istediklerinin farkına vardım. Böylece çarçabuk onbeş kadar İngiliz'i yakaladım (EK-XV'e bakınız).

Albert'te General Veiel ile karşılaştım. 2'nci Zırhlı Tümen, kışla avlusunda tertiplenmiş ve bizim o gün oralara gelebileceğimizi kimse tahmin etmediğinden, elinde talim mermilerinden başka bir şey bulunmayan bir İngiliz topçu bataryasını ele geçirmişti. Her ulusa mensup tutsaklar pazar meydanı ve buraya aqlan yolları doldurmuştu. 2'nci Tümen'in akaryakıtı tükenmek üzereydi ve halen bulundukları yerde durmayı öneriyorlardı. Ancak çok geçmeden hayal

kınkılığına uğramaları mukadderdi.²⁰ Nitekim derhal Abbéville istikametinde harekete geçmelerini emrettim ve Doullens-Bernaville-Beaumetz Saint Riquier üzerinden geçerek saat 19.00'da oraya ulaştılar, ancak Abbéville'e vardıkları zaman birkaç düşman bombardıman uçağının bombalarla taarruzu biraz rahatlarını kağırdı. 2'nci Tank Tugayı'nın uyanık komutanı Albay von Pritwitz'i ziyaret ederek Abbéville istikametinde ilerletilmelerinin nedenini iyice anladığına kanaat getirdikten sonra Amiens'in kuzeydoğusunda bulunan ve Kolordu Karargâhı'nın yeni yeri olan Querrieu'ya gittim.

KENDİ UÇAĞIMIZI DÜŞÜRDÜK

Burada kendi uçaklarımızın taarruzuna uğradık. Kendi hesabımıza dostça sayılmayacak bir hareket olmakla beraber, uçaksavarlarımız ateş açtılar ve dikkatsiz uçaklardan birini düşürdüler. Uçağın iki kişilik mürettebatı paraşütle süzülerek indiler ve yerde beni, kendilerini bekler görünce pek de hoş olmayan bir sürprizle karşılaşmış oldular. Konuşmamızın nahoş kısmı bitince iki genç adamı birer kadeh şampanya ile takviye ettim. Tahrir edilen makine, maalesef yepyeni bir keşif uçağıydı.

ATLANTİK KIYISINA ULAŞTIK

Geceleyin 2'nci Tümen'e mensup Spitta Taburu²¹ Noyelles'den geçti ve böylece Atlantik kıyısına ulaşan ilk Alman birliği oldu.

Bu harikulâde günün akşamında taarruzumuzun hangi yönde sürdürülmesi gerektiğini bilmediğimiz gibi, von Kleist Zırhlı Grubu da taarruzumuzun daha sonraki aşaması hakkında yukandan herhangi

²⁰ Tümen Komutanı, akaryakıtının tükendiğini sanarak hata etmişti. Kıtaların elindeki akaryakıtı denkleştirince harekâta devam edilebileceği anlaşıldı. "Akaryakıtımız kalmadı" diyen kıta komutanlarının bu tür raporlarına inanılmamalıdır. Zira genellikle ellerinde daha bir miktar akaryakıt vardır. Yoruldukları zaman çok kez akaryakıtları tükenir! Savaşta ileri hatlarda bulunan kıtalar arasında bu duruma çok rastlanır: Fransa Seferi'nde akaryakıtsız kalınmamıştır. İyi bir karargâh çalışması bu çaresizlik durumunu daima önleyebilir. Savaşın daha sonraki aşamalarında akaryakıt sıkıntısı çektiğimiz doğrudur; bunun nedeni endüstrimizin tahrip edilmesi idi. 1940'ta mesele sadece bir ulaştırma meselesiydi ve onun da çözülmesi kolaydı.

²¹ "Spitta" Tabur Komutanının adıydı.

(Alman Ordusu'nda birliklerin komutanlarının adıyla anıldığı hatırlanmaktadır: von Kleist Zırhlı Grubu, von Rundstedt Ordular Grubu, gibi örneklere daha önce rastlamış bulunuyoruz. Çeviren.)

bir direktif almamıştı. Bu nedenle 21 Mayıs günü emir beklemekle geçti. Ben bu günü Abbeville’i ve Somme üzerindeki geçit yerlerimizi ve köprübaşlanmızı görmekle geçirdim. Yolda rastladığım erlerimize bu tarihe kadar yapılan harekâtta memnun olup olmadıklarını sordum. 2’nci Zırhlı Tümen’e mensup bir Avusturyalı: **“Fena sayılmaz”** dedi ve ekledi: **“Ama iki tam gün kaybettik!”** Maalesef haklıydı.

KANAL LİMANLARININ ELEGEÇİRİLMESİ

21 Mayıs günü Kanal (Manş) limanlarını elegeçirmek maksadıyla kuzey genel istikametinde ilerlemeye devam etme emrini aldım. 10’ncu Zırhlı Tümen’in Hesdin ve St. Omer üzerinden, Dunkerque’e, 1’nci Zırhlı Tümen’in Calais’ye ve 2’nci Tümen’in de Boulogne’a yürümesini istiyordum. Fakat sonradan bu plandan vazgeçmek zorunda kaldım. Zira, 10’ncu Zırhlı Tümen, Zırhlı Grup Komutanlığı’nın 22 Mayıs saat 06.00 tarihli bir emriyle, emrimden alınarak Zırh Grup ihtiyatı olarak geride tutuldu. Böylece 22 günü taarruz başladığı zaman komutam altında yalnız iki tümen, yani 1’nci ve 2’nci Zırhlı Tümenler kalmıştı. Kanal limanlarını bir an önce ele geçirmek için her üç tümenimi de kullanma önerim maalesef reddedildi. Bunun sonucu olarak 10’ncu Zırhlı Tümen’in hemen Dunkerque istikametinde harekete geçmesi olanağı ortadan kalkmış oldu. Büyük bir üzüntü içinde planımı değiştirmek zorunda kaldım. 1’nci Zırhlı Tümen, bu sıralarda Sedan’dan **“G.D.”** Piyade Alayı emrimde olduğu halde, Samer-Desvres-Calais istikametinde ilerleyecek; 2’nci Zırhlı Tümen ise kıyı boyunca Boulogne’a yürüyecekti.

İNGİLİZ TANKLARI

21 Mayıs günü, kuzeyimizde dikkate değer bir olay vuku buldu: İngiliz tankları, Paris istikametinde bir yarmaya teşebbüs ettiler. Arras’ta, daha önce hiç muharebeye girmemiş olan **SS Totenkopf** (Ölü Kafası) Tümeni’ne çıktılar ve bu tümende panik belirtileri görüldü. İngilizler Alman hatlarını yarmayı başaramadıysa da von Kleist Zırhlı Grubu Karargâhı’nı fazlaca etkilediler ve bu karargâhın üyeleri birdenbire, dikkati çeken bir şekilde, sinirli bir duruma düştüler. Buna karşılık ast birlikler bu durumdan etkilenmemişler, panik onlara sirayet etmemişti. 21 Mayıs’ta XLI’nci Kolordu’nun 8’nci Zırhlı Tümeni Hesdin’e ulaştı ve aynı kolordunun 6’nci Zırhlı Tümeni Boisle’i aldı.

Yeni ileri harekâtımız 22 Mayıs günü, erken saatlerde başladı. Saat 08.00'de Authie Suyu kuzey istikametinde geçildi. Ne 1'nci ne de 2'nci Tümenler tüm kuvvetleriyle harekât yapamıyorlardı. Zira her iki tümenin ve özellikle 2'nci Tümen'in bazı birlikleri, aynı görev ile Sedan'dan bu yana bizi geriden izleyen General von Wietersheim'in XIV'ncü Kolordusu tarafından değiştirilinceye kadar köprübaşlanmızı elde bulundurmak için geride bırakılmışlardı. (EK-XVI ve Ek-XVII'ye bakınız.)

22 Mayıs günü öğleden sonra Desvres, Samer ve Boulogne güneyinde şiddetli muharebeler oldu. Karşımızdakilerin çoğu Fransız'dı; ancak aralarında bazı İngiliz ve Belçika birlikleri hatta bir-iki Hollandalı da bulunuyordu. Düşmanın direnişi kırıldı. Ancak düşman hava kuvveti çok faaldi ve bizi bombalıyor, öteki silâhlarıyla sürekli olarak ateş altında tutuyorlardı. Bu arada kendi Hava Kuvvetlerimizi pek az görebiliyorduk. Bizim uçaklarımızın harekât yaptıkları üsler şimdi çok uzaklarda kalmıştı ve ileride yeteri kadar çabuklukla yeni üsler kurulamadığı anlaşılıyordu. Her şeye rağmen Boulogne istikametinde kendimize bir yol açmayı başardık.

Kolordu Karargâhı Recques'e intikal ettirildi.

Bu sırada 10'ncu Zırhlı Tümen yeniden emrime girdi. Calais'ye yaklaşmış bulunan 1'nci Zırhlı Tümeni derhal Dunkerque istikametine sevk etmeye ve Doulleus-Samer üzerinden ilerleyen 10'ncu Zırhlı Tümen'in Calais önünde bu tümeni değiştirmesine karar verdim. Bu limanın ivedilikle ele geçirilmesini gerektiren bir durum yoktu.

Gece yansı emirlerimi telsizle 1'nci Zırhlı Tümen'e gönderdim: **"23 Mayıs saat 07.00'ye kadar Canche'in kuzeyinde toplanın 10'ncu Zırhlı Tümen geriden sizi izlemektedir. 2'nci Tümen muharebe ederek Boulogne'a girmiştir. 1'nci Zırhlı Tümen gecikmeksizin Audricq-Ardres-Calais hattına yanaşacak; daha sonra doğuya çark ederek Bourbourgville-Gravlines hattı üzerinden Bergues ve Dunkerque'e ilerleyecektir. 10'ncu Zırhlı Tümen güneyde bulunacaktır. 'DOĞUYA İLERLE' kodu alınınca harekâta başlanacak. Hareket saati 10.00'dur."**

23 Mayıs sabahı erken saatlerde bu talimatı bir telsiz emriyle tamamladım! **"DOĞUYA İLERLE harekâtı saat 10.00'da uygulanacak. Calais güneyinden St. Pierre-Brouck ve Gravlines istikametlerinde taarruz edilecek."**

23 Mayıs'ta 1'nci Zırhlı Tümen kuvvetli bir düşman direnmesi karşısında Gravelines istikametinde taarruza başladı. Bu sırada 2'nci Zırhlı Tümen Boulogne ve dolaylarında şiddetli bir muharebeye tutuşmuş bulunuyordu. Kente taarruz garip bir biçime girmişti. Zira ne tanklarımız, ne de topçumuz eski surlardan geçememekteydi. Yakınlardaki bir evin mutfağından uzatılan bir merdivenden ve bir 88 mm.lik uçaksavar topunun gücü yardımıyla yararlanılmak suretiyle katedralin yakınında surlarda bir gedik açıldı ve buradan kente zorla girildi. Liman bölgesinde çatışmalar oldu. Bu sırada bir tank bir İngiliz torpidobotunu batırdı, öteki bir kaçı da hasara uğrattı.

24 Mayıs günü 1'nci Zırhlı Tümen Holque ile kıyı arasında Aa Kanalı'na ulaştı ve bu kanalın karşı kıyısında Holque, St. Pierre-Brouck, St. Nicholas ve Bourbourgville'de köprübaşları tesis etti. 2'nci Zırhlı Tümen Boulogne'u düşmandan temizledi. 10'ncü Zırhlı Tümen'in büyük kısmı Desvres-Samer hattına ulaştı.

Bu sırada **SS Leibstandarte Adolf Hitler** Tümeni benim emri-me verildi. Bu tümenin Watten'e yürümesini emrettim. Böylece 1'nci Zırhlı Tümen'in Dunkerque istikametindeki harekâtı kolaylaştırılmış olacaktı. 2'nci Zırhlı Tümen'in Boulogne'da tasarruf edebileceği tüm kuvvetlerini geri çekmesi ve bu kuvvetleri Watten istikametine sevk etmesi emredildi. Öğleden sonra bu tümeni ziyaret ettim ve zayıftan kaçınmak için dikkatle ilerlemelerini emrettim. 25 Mayıs günü, Boulogne'da artık ihtiyaç bulunmayan ağır topçu ile de takviye edileceğini bildirdim.

Rheinhardt'ın XLI'nci Kolordusu da bu arada St. Omer yakınında Aa Kanalı üzerinde bir köprübaşı ele geçirmiş bulunuyordu.

HİTLER'İN OLAY YARATAN DUR EMRİ

Bugün (24 Mayıs), Yüksek Komutanlık, gelişmekte olan harekâta müdahalede bulundu ve bu müdahale sonucunda savaşın gelecekteki tüm gidişatı üzerinde çok felâketli etkiler yaratan bir durum meydana geldi: Hitler sol kanadın Aa'da durmasını emretti! Bu suyu geçmek yasaklanmış oluyordu. Bize bunun nedenleri hakkında bilgi de verilmemişti. Emirde şu sözcükler vardı:

"Dunkerque Hava Kuvvetleri'ne bırakılacaktır. Calais'nin ele geçirilmesinde zorluklarla karşılaşıldığı takdirde bu liman da Hava Kuvvetleri'ne bırakılacaktır." (Bu cümleleri aklımda kaldığı kadıyla yazıyorum.) Hepimizin adeta dili tutuldu. Bununla

beraber bu emrin dayandığı nedenler hakkında bize bilgi verilmediği için karşı gerekçeler ileri sürecek durumda da değildik. Dolayısıyla zırhlı tümenlere **"Kanal hattı elde bulundurulacaktır. Mevcut dinlenme zamanı genel derlenip toparlanma ve eksiklerin tamamlanması suretiyle değerlendirilecektir"** emri verildi.

Şiddetli düşman hava faaliyeti, bizim Hava Kuvvetlerimizin pek az mukavemeti ile karşılaştığından, etkili oldu.

25 Mayıs günü erkenden **Leibstandarte**'yi ziyaret etmek ve dur emrine itaat ettiklerinden emin bulunmak için Watten'e gittim. Oraya vardığımda **Leibstandarte**'yi Aa Kanalı'nı geçişle meşgul durumda buldum. Karşı kıyıda, yüksekliği ancak 72 metre olduğu halde, bu dümdüz bataklık arazide tüm çevreye hâkim bulunan Mont Watten Tepesi vardı. Tepeciğin doruğunda, eski bir kalenin kalıntılan arasında Tümen Komutanı Sepp Dietrich'i buldum. Emirlerle neden uymadığını kendisine sorduğumda Mont Watten'de bulunan düşmanın kanalın öteki kıyısındaki herkesin tepesinden bakacak durumda olduğunu, karşılık olarak bildirdi. Bu nedenle Sepp Dietrich, bu tepeyi almaya kendi inisiyatifiyle karar vermişti. Sonuç olarak **Leibstandarte** ve solundaki **"G.D."** Piyade Alayı Wormhoudt ve Bergues istikametlerinde harekâta devam ediyorlardı. Başanlarını dikkate alarak komutanın yerinde verdiği karar tasvip ettiğimi bildirdim ve 2'nci Zırhlı Tümen'in de onları desteklemesi için, ileri ya-naştırılmasını emretmeye karar verdim.

Bugün Boulogne'un işgalini tamamladık. 10'ncu Zırhlı Tümen Calais Kalesi önünde muharebe ediyordu. Buradaki İngiliz komutanına teslim olması haberi gönderildiği zaman Tuğgeneral Nicholson şu kısa ve anlamlı karşılığı verdi: **"Almanlar kadar İngiliz Ordusu'nun da görevi savaşmaktır. Bu nedenle cevabımız: 'Hayır'dır!'"** Dolayısıyla Calais'yi hücumla almak zorunda kaldık (EK-XVIII'e bakınız).

26 Mayıs günü 10'ncu Zırhlı Tümen Calais'yi ele geçirdi. Öğleyin Tümen Karargâhı'ndaydım ve aldığım emirlere göre General Schaal'a Calais'yi Hava Kuvvetleri'ne bırakmak isteyip istemediğini sordum. İstemediğini, zira bombalanımızın eski kalelerin kalın surları ve toprak tahkimatına karşı etkili olduğunu sanmadığını söyledi. Hava Kuvvetleri taarruz ettiği takdirde, kendisinin birliklerini, ileri durumlarından kalenin kenarına çekmesi gerekirdi ve terk edilen bu

yerlerin sonradan yeniden ele geçirilmeleri icap ederdi. Benim için bunu kabul etmekten başka yapacak şey yoktu.

Saat 16.45'te İngilizler teslim oldular. 4.000'i İngiliz; kalanı Fransız, Belçikalı ve Hollandalı olmak üzere 20.000 tutsak aldık. İngilizlerden gaynsının çoğunluğu savaşmak istemediklerinden İngilizler bunları kalenin bodrumlarına kapamak zorunda kalmışlardı.

Calais'de, 17 Mayıs'tan bu yana ilk kez General von Kleist ile karşılaştım. Askerlerimin başanları dolayısıyla takdirlerini ifade etti.

Bugün bir kez daha Dunkerque istikametinde taarruz etmek ve bu kıyı kalesinin çevresindeki çemberi kapatmak girişiminde bulunduk. Fakat yeniden "**dur**" emirleri geldi. Biz de Dunkerque'nin görüş uzaklığında durmak zorunda bırakıldık! Hava Kuvvetleri'nin taarruzlarını izledik. İngilizlerin kuvvetlerini tahliye ettikleri büyük ve küçük gemilerden meydana gelen armadayı gördük.

Gündüzün, General von Wietersheim, XIX'ncü Kolordu'nun onun XIV'ncü Kolordusu tarafından değiştirilmesi düzenlerini benimle görüşmek üzere Karargâhıma geldi. Bu Kolordunun ileride bulunan Tümeni olan 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni, benim emrime verildi. Bu tümeni **Leibstandarte "Adolf Hitler"**in sağında cepheye soktum.

Bu görüşme sona ermeden küçük bir olay vuku buldu. **Leibstandarte**'nin komutanı Sepp Dietrich cepheden dönerken hatlarımızın gerisinde münferit bir evde direnmekte olan bir grup İngiliz'in makineli tüfek ateşine maruz kalmış. İngilizler arabasını tutuşturmuş ve onunla beraberindekileri yolun kenarındaki hendeğe sığınmaya mecbur etmişler. Dietrich ve emir subayı hendeğin yolu kestiği yerde bulunan büyük bir büz'ün (künk) içine sürünmüş ve arabadan akan ve yanan benzinden kendilerini korumak için el ve yüzlerini çamurla örtmüşler.

Tümen Komutanının aracını izleyen bir telsiz aracı yardım istediğinden, bu bölgeden sorumlu olan 2'nci Zırhlı Tümen'in 3'ncü Tank Alayı'ndan bir müfrezeyi, onu bu tatsız ve sıkıntılı durumdan kurtarmak üzere göndermek olanağını bulduk. Çok geçmeden Tümen Komutanı tepeden bırnağa çamura bulanmış bir halde Karargâhıma geldi ve bizim tarafımızdan yapılan bazı taşlamalı yorumları ve şakaları kabullenmek zorunda kaldı (EK-XIX'a bakınız).

GEÇ VERİLEN EMİR

Nihayet 26 Mayıs günü öğleden sonra Hitler Dunkerque'e yenden taarruza başlanması için izin verdi. Ancak bir büyük zafer kazanmak için vakit çok geçmişti (EK-XX'ye bakınız).

Kolordu 26/27 gecesi taarruza geçirildi. 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni ve **Leibstandarte Adolf Hitler** (emrinde **"G.D."** Piyade Alayı) ağır topçu ile takviye edilmek suretiyle bir grup haline getirildi ve bu gruba hedef olarak Wormhoudt verildi. 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni'nin solunda bulunan 1'nci Zırhlı Tümen, ağırlık noktasını sağ (iç) kanadında bulunduracak, 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni Grubu'nun taarruzunun gelişmesine ayak uydurmak suretiyle ilerleyecekti.

"G.D." Piyade Alayı 10'ncu Zırhlı Tümen'in 4'ncü Tank Alayı'nın yararlı desteğiyle Crochte-Pitgam Bölgesi'ndeki hâkim arazi kesimi olan hedefini ele geçirdi. 1'nci Zırhlı Tümen'in Zırhlı Keşif Taburu Brouckerque'i aldı.

Düşmanın Dunkerque'ten ayrılan büyük bir gemi trafiği göze çarpıyordu.

28 Mayıs'ta Wormhoudt ve Bourgvill'e ulaştık. 29 günü Gravlines, 1'nci Zırhlı Tümen'in eline düştü. Ne yazık ki Dunkerque'nin ele geçirilmesi bizim yardımımız olmaksızın tamamlanmış oluyordu. 29 Mayıs'ta XIX'ncu Kolordu, XIV'ncü Kolordu tarafından değiştirildi (EK-XXI'e bakınız).

İNGİLİZLER DUNKERQUE'TEN ÇEKİLMESEYDİ?

Yüksek Karargâh, bir aralık XIX'ncu Kolordu'nun harekâtı durdurmasını emredip hızlı ve başarılı ilerlemesini kösteklemeseydi harekât çok daha büyük bir çabuklukla sona erdirilebilirdi. O zaman Dunkerque'te İngiliz Sefer Kuvveti'ni tutsak alsaydık acaba savaşın gelecek gelişimi nasıl bir şekil gösterirdi? Şimdi bunu tahmin etmek olanaksızdır. Ne olursa olsun, o ölçüdeki bir askerî zafer becerikli diplomatlara büyük bir başarı şansı kazandırmış olurdu.

Maalesef Hitler'in sinirliliği yüzünden fırsat elden kaçındı. Hitler'in daha sonra benim Kolordumu durdurmak için ileri sürdüğü neden -yani Flanders Bölgesi'nde bulunan pek çok hendek ve kanal yüzünden, zeminin tankların hareketine uygun olmaması- zayıf bir nedendi.

26 Mayıs günü emir ve komutam altındaki kahraman askerlere ve birliklere karşı duyduğum şükran duygularını dile getirmek için büyük bir arzu duydum. Bu duygu aşağıdaki Kolordu Emri'nde ifadesini buldu:

"XIX'ncu Kolordu'nun (Kahraman) Askerleri!

Onyedi gündür Belçika ve Fransa'da savaşıyoruz. Alman sınırını geçişimizden beri en az 600 km. yol aldık. Kanal Kıyısı'na (Manş Denizi) ve Atlantik Okyanusu'na ulaştık. Buraya gelene kadar Belçika kalelerini aştınız; Meuse Nehri'ni zorla geçtiniz; daima anılacak Sedan Muharebesi sonunda, Maginot Hattı'nın uzanımını yarıdınız ve Stonne civarındaki hâkim araziye ele geçirdiniz. Daha sonra, hiç duraklamadan St. Quentin ve Péronne'dan Amiens ve Abbéville'de aşağı Somme Havzası'na kadar uzanan büyük bir arazi parçasında döğüşerek kendinize yol açtınız. Kanal Kıyısı, Boulogne ve Calais'deki kıyı kalelerini ele geçirmek suretiyle başarılarınızın doruğuna eriştiniz.

Sizden 48 saat uykuyu düşünmeden yürümenizi istedim. 17 gün yürüdünüz. Yanlarınız ve gerinizde bazı tehlikeleri göze almanızı istedim. Hiçbir tereddüde düşmeden bunu yaptınız.

Üstün derecede kişiliğinize güven ve ödevinizin yerine getirileceğine olan inancınız sayesinde aldığınız her emri bağlılıkla ifa ettiniz.

Almanya, Zırhlı Tümenleri'yle övünmektedir ve ben de sizlerin komutanınız olmaktan büyük mutluluk duymaktayım.

Kaybettiğimiz arkadaşlarımızı, canlarını ve kanlarını feda etmelerinin boşuna olmadığını bilinci içinde, onur ve saygı ile anıyoruz. Şimdi, yeni büyük işler için silâhlanacağız.

Almanya için ve Önderimiz Adolf Hitler için!

imza

GUDERIAN

Winston Churchill, İkinci Dünya Savaşı anılarında, Alman generallerinden bazılarının, Hitler'in tanklarını Dunkerque'in dışında tutmak suretiyle İngilizlere barış koşulları için müzakereye yanaşma, ya da Almanya'nın uzlaşma şansını arttırmayı umduğunu iddia ettiklerini söylemektedir. Ne o zaman, ne de daha sonraki herhangi bir dönemde bu düşüncüyü güçlendiren bir şey işitmedim. Churchill'in, Rundstedt'in zırhlı birliklerini kendi kararıyla durdurmuş olabileceği

yolundaki tahmini de isabetsizdir. Söz konusu bölgede görevli bir komutan olarak kesinlikle belirtebilirim ki, Calais'nin kahramanca savunulması, en yüksek derecede takdire değer olmakla beraber, Dunkerque'in dışındaki olayların gelişiminde herhangi bir etki yapmamıştır.

Churchill, oldukça doğru bir varsayım olarak, Hitler ve özellikle Goering'in Alman hava hâkimiyetinin İngiliz kuvvetlerinin deniz yoluyla tahliye edilmelerini önleyecek kadar güçlü olduğuna inandıklarını tahmin etmektedir. Bu inanç birtakım uyumsuz sonuçlara gebe olan bir hata idi. Nedenine gelince, ancak İngiliz Sefer Kuvveti'nin ele geçirilmesi İngilizleri Hitler'le barış yapmaya doğru itebilir; ya da Almanya'nın İngiltere'yi başanlı bir istilâsı için gerekli koşulları yaratabilirdi.

Flandre'da iken, büyük oğlumun yaralandığı, ancak çok şükür yarasının öldürücü olmadığı haberini aldım. İkinci oğlum Fransa'da Demir Haç Nişanı'nın hem Birinci ve hem de İkinci Derecesi'yle ödüllendirilmişti. Bir zırhlı keşif taburunda muharebelere katıldığı halde bütün çatışmalardan sapsağlam çıkmıştı.

İSVİÇRE SINIRI YÖNÜNDE YARMA HAREKÂTI

28 Mayıs'ta Hitler benim komutamda bir Zırhlı Grup kurulmasını emretti. Kolordu Karargâhım, seferin bundan sonraki aşaması için gerekli hazırlıkları yapmak üzere Charleville'in güneybatısında bulunan Signy-le-Petit'ye intikal etti. Karargâh 1 Haziran'da intikalini tamamladı.

"Guderian Zırhlı Grubu"nun Charleville güneybatısında toplanması haziranın ilk günlerinde yapıldı. Grup Karargâhı, benim eski XIX'ncü Kolordumun Karargâhından kuruldu. Sadık ve güvenilir bir subay olan Albay Nehring Kurmay Başkanı olarak kaldı. Harekât Subayı Binbaşı Bayerlein, Komutanlık mülhâkı da Yarbay Riebel'di. Zırhlı Grup şu birlikleri kapsıyordu:

XXXIX'ncü Kolordu (Korgeneral Schmidt): 1'nci, 2'nci Zırhlı Tümenler ve 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni.

XLI'nci Kolordu (Korgeneral Reinhardt): 6'ncı ve 8'nci Zırhlı Tümenler ve 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni.

Doğrudan doğruya Grup Komutanlığı'na bağlı kuruluşlar (Grup Bağlı Birlikleri).

Zırhlı Grup, Orgeneral List'in Onikinci Ordusu'na bağlıydı.

Yeni toplanma bölgemize intikal, özellikle Kanal (Manş) kıyılardan gelen 1'nci ve 2'nci Zırhlı Tümenler için oldukça uzun bir yürüyüşü gerektirdi. Alınan mesafe 240 km. olmakla beraber tahrip edilmiş bulunan köprüler nedeniyle bazı birlikler fazladan 100 km.ye yakın dolaşmalar yapmak zorundaydılar. Birliklerde aşın yorgunluk ve araçlarda da yıpranma belirtileri görülmeye başlamıştı. Bereket versin kıtalara birkaç günlük dinlenme ve bakım olanağı verildi ve böylece gerek personel ve gerek araçlar ilerideki görevler için daha iyi bir duruma geldiler.

Batı Seferi'nin ilk aşamasının başansı düşmanın Hollanda, Belçika ve Kuzey Fransa'daki kuvvetlerinin bertaraf edilmesiyle sonuçlanmıştı. Dolayısıyla artık güney istikametinde yapılacak harekât için gerimiz temizlenmiş bulunuyordu. Daha şimdiden düşmanın zırhlı ve motorlu gücünün büyük kısmını imha etmeyi başarmıştık. Bu suretle seferin ikinci aşaması sadece Fransız Ordusu'nun kalanını -İki İngiliz Tümeni dahil, 70 kadar tümen- yenilgiye uğratmak ve avantajlı bir barış yapmaktan ibaret olacaktı. Hiç değilse, o zaman bizim görüşümüz buydu.

Muharebeye yeniden başlamak için tertiplenmemiz, Somme boyunca bulunan sağ kanadımız tarafından, Serre ve Aisne akarsuları bölgelerinde bulunan merkezimize oranla daha çabuk tamamlandı. Dolayısıyla von Bock Ordular Grubu taarruzuna 5 Haziran'da başlayabildiği halde, von Rundstedt Ordular Grubu 9 Haziran'dan önce taarruz edemedi.

Von Rundstedt Ordular Grubu Bölgesi'nde harekât yapacak Onikinci Ordu'nun görevi, Château-Porcien ile Attigny arasında Aisne Nehri ve Aisne Kanalı'nı geçmek ve güneye doğru süratle harekâtını sürdürmektir. Piyade kolorduları, sekiz yerde nehri ve nehre bağlı kanalı geçmek ve köprübaşlarını ele geçirmekten sorumluydular. Köprübaşları tesis edildikten ve köprüler kurulduktan sonra benim grubumun zırhlı tümenleri piyadenin üzerinden aşarak, açık araziye çıkmak üzere kendilerine yol açacaklar ve ondan sonra -duruma göre- Paris, Langres ya da Verdun istikametinde ilerleyeceklerdi. İlk hedefimiz Langres Platosu olacaktı. Hiç değilse, oraya ulaştığımız zaman yeni emirler almış bulunacaktık.

Onikinci Ordu Komutanı'na, başlangıçtan itibaren benim tümenlerime bazı geçiş yerleri tahsis etmesini ve Aisne üzerindeki köprübaşlarını kendilerinin ele geçirmelerine izin verilmesini önerdim.

Piyade tümenlerinin üzerinden aşarak taarruz fikrinden pek hoşlanmıyordum. Zira onların çok sayıdaki uzun ikmâl kollannın, yolları tıkama olasılığı bulunduğu gibi, muhtemelen bazı irtibat güçlükleri çıkabileceğinden de kaygı duymakta idim.

Bununla beraber Ordu Komutanı, zırhlı tümenleri kesin sonuçlu yarma aşaması için elinde bulundurmak istiyordu ve bu nedenle önerimi kabul etmedi. Böylece Zırhlı Grup, piyade kolordularının gerisinde toplandı ve dört zırhlı tümen, sekiz ayrı köprübaşı tesis edilir edilmez bunlardan geçerek ilerlemeye hazır durumda beklemeye koyuldular. İki motorlu tümen, kendi kolordularının zırhlı tümenlerini geriden izleyeceklerdi. Bu planın başarılı olması için piyadenin nehri geçmeyi ve köprübaşlarını ele geçirmeyi zamanında başarması gerekiyordu.

XXXIX'ncü ve XLI'nci Kolordular arasında ara hattı, Wassigny'den başlamak üzere Rethel - Juniville - Hauviné - Aubérive - Suippes - St. Rémy - Tilloy (Mevkiler XXXIX'ncü Kolorduya dahil - Vanault - Sogny - Pargmy (Mevkiler XLI'nci Kolorduya dâhil) çizisi olarak saptandı.

8 Haziran'da Zırhlı Grup Karargâhı Begny'ye intikal ettirildi.

Onikinci Ordu'nun taarruzunun birinci gününü teşkil eden 9 Haziran günü, piyadenin taarruzunu kişisel olarak izlemek ve kendi kuvvetlerimin muharebeye sokulması gereken anı kaçırmamak için, Rethel'in kuzeydoğusunda bulunan bir gözetleme yerine gittim. Saat 05.00'ten 10.00'a kadar göreceğim bir şey olmadı. Bu nedenle şube müdürünü, oradaki piyadenin Aisne Nehri'ni geçip geçmediğini anlamak üzere ikinci taarruz noktasına gönderdim.

Saat 12.00'de Rethel'in her iki yanındaki temas hattından Rethel taarruzlarının başarılı olmadığını bildiren mesajlar aldım. Öteki cephe kesimlerindeki gözetleyicilerim piyadenin yalnız Château-Porcien yakınında bir buçuk ya da iki buçuk kilometre kadar derinlikte küçük bir köprübaşı ele geçirmeye muvaffak olduğunu rapor ettiler. Onikinci Ordu'nun Kurmay Başkanı olan dostum General von Mackensen ile temasa geçerek, bu durum karşısında benim tanklarımın gecenin karanlık saatleri içinde bu bir tek köprübaşına sevk edilmeleri ve böylece ertesi sabah buradan taarruza geçerek yarmayı tahakkuk ettirmelerini önerdiğimi, komutanına arz etmesini rica ettim. Bundan sonra General Haase'nin III'ncü Kolordusu'na uğramak suretiyle Château-Porcien'e gittim.

III'ncü Kolordu'da durumu öğrenmek için kısa bir süre durdum. Köprübaşını kısaca gördükten sonra, General Kirchner'le birlikte kentin hemen kuzeyine gelmiş bulunan XXXIX'ncü Kolordumun Komutanı Korgeneral Schmidt'i görmeye gittim. Onlarla 1'nci Zırhlı Tümen'in ileri yanıştırılması ve Château- Porcien köprübaşında muharebeye sokulmasını görüştüm. Bu harekete hava karanırken başlanacaktı.

Kısa bir süre sonra, kuzeyden arabayla gelmiş olan Ordu Komutanı Orgeneral List ile buluştum. Yolda 1'nci Zırhlı Tümen'in bazı unsurlarının yanından geçmiş, bazı tankların ceketlerini çıkarmış olduklarını, bu arada bazılarının da yakındaki bir dereye banyo yaptıklarını üzüntüyle görmüştü. Bana, sertçe görevimi hatırlattı ve birliklerimin neden şimdiye kadar köprübaşlarından geçip taarruza başlamadıklarını sordu. Durumu hemen biraz önce bizzat görmüş olduğum için köprübaşlarının ya hiç ele geçirilememiş olması ya da yeterli ölçüde genişletilemedikleri nedeniyle bu köprübaşlarından geçerek taarruzun olanaksızlığını kendisine anlatabilecek durumdaydım. Bunun da ötesinde, köprübaşlarını ele geçirme görevinin benim zırhlı birliklerimin sorumluluğuna verilmemiş olduğunu da belirttim. Orgeneral List'in babacan tabiatı burada kendini gösterdi ve derhal elini bana uzattı, elimi sıktı ve taarruzun gelecek gelişimi üzerinde sakin bir şekilde konuştu.

Grup Karargâhı'nda kısa bir zaman kaldıktan sonra tankların muharebeye sokuluşuna nezaret etmek ve orada düşmanla temasta bulunan piyade tümeni komutanıyla temas kurmak üzere Château-Porcien köprübaşına döndüm. 7'nci Piyade Tümeni Komutanı General Loch'u karşı kıyıda buldum ve almakta olduğumuz tedbirleri birlikte koordine etmek olanağını bulduk. Saat 01.00'e kadar cepheye kaldım; daha sonra köprübaşından geriye tahliye edilmek için ulaştırma aracı bekleyen tank ve keşif birliklerime mensup yaralıları ziyaret ettim. Cesur davranışları için onlara teşekkür ettim ve nihayet aracıma binerek emirlerimi vermek üzere Begny'deki Karargâhıma döndüm.

Öğleden sonra Château-Porcien'in doğu ve batısında derinliği fazla olmayan iki köprübaşı ele geçirilmişti. 2'nci Zırhlı Tümen'in, 1'nci Tümen'in kalan unsurlarıyla birlikte karşı kıyıya geçirilmesi için bunlardan yararlanabilecektik.

Tankların yapacakları taarruz 10 Haziran günü saat 06.30'da başlayacaktı. O saatte cepheyedim ve gereğinden fazla geride kalmış olan 1'nci Piyade Alayı'nı harekete geçirme ve ileri yanaştırma olanağını buldum. İleri hatlardaki piyade erleri tarafından tanınmam benim için bir sürpriz oldu ve adımı nasıl bildiklerini sorduğumda, baş gamizonu Würzburg olan 55'nci Piyade Alayı arasında bulunduğumu anladım. Subaylar ve erler şimdi tamamen harap halde bulunan ve bir zamanlar güzel bir kent olan Würzburg'da 2'nci Zırhlı Tümen'e komuta ettiğim günlerden beni hatırlıyorlardı. Birbirimizi bir kez daha görmekten memnunluk duyduk.

Tanklarla piyadenin taarruzu, aynı zamanda ve her iki sınıf ve silâhın birbirine karşı beslediği güven duygusu altında, başladı. Avancon ve Tagnon üzerinden Retourne akarsuyu üzerindeki Neufize istikametinde ilerleme hızla gelişti. Bu kez açık araziye çıkınca tanklar hemen hiçbir direnmeyle karşılaşmadan hızla ilerlediler. Zira, Fransızların uyguladıkları yeni taktik, ormanlarda ve meskûn yerlerde savunma ve tanklarımızdan çekindikleri cihetle, açık araziye terk etmek esasına dayanıyordu.

Bu nedenle piyademiz barikatlanan köy sokakları ve evlerinde zor koşullar altında muharebe ederken, tanklarımız, Fransız topçusunun hâlâ elinde bulundurduğu Rethel Bölgesi'ndeki mevzilerinden geriye doğru yaptığı ateşlerden biraz sıkıntı çekmekle beraber, düşman hatlarını hızla yarıp Retourne'a ilerlediler ve Neufize'de yapılan bir barajla şişirilmiş bulunan bu bataklık dereyi geçtiler.

1'nci Zırhlı Tümen, şimdi 1'nci Tank Tugayı güneyde ve Balck'ın piyadeleri derenin kuzeyinde olmak üzere Retourne'un her iki kıyısı boyunca ileri atıldı. Öğleden sonraki erken saatlerde Juniville'e vardı. Düşman burada çok kuvvetli zırhlı birliklerle karşı taarruza geçti. Juniville'in güneyinde bir tank muharebesi vuku buldu. Muharebe iki saat kadar sürdü ve sonunda lehimize sonuçlandı. Akşama kadar Juniville alındı.

FRANSIZ TANKLARI

Balck burada şahsen bir Fransız alayının alay sancağını ele geçirmeyi başardı. Düşman La Neuville'e çekildi. Tank muharebesi devam ederken ele geçirilen 47 mm.lik bir tanksavar topu ile Char-B tipi bir Fransız tankını tahrip etmek için boşuna uğraştım. Attığım tüm mermiler tankın kalın zırhı üzerinden hiçbir zarar yapmaksızın

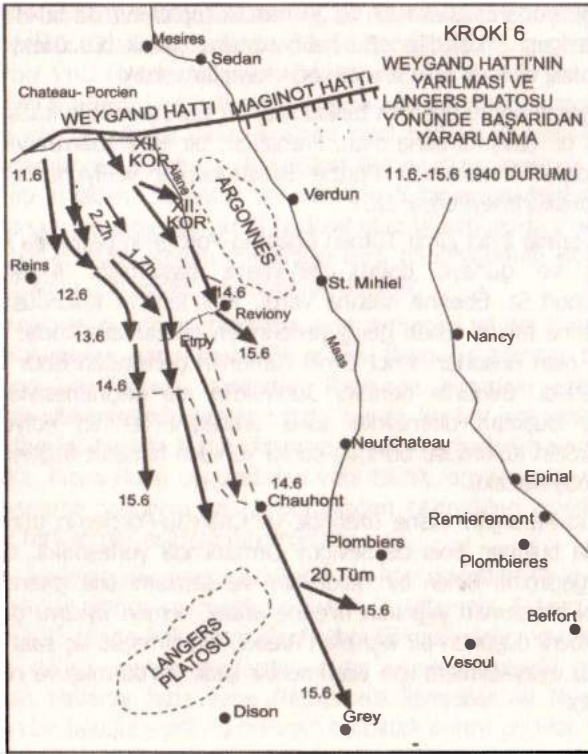
sekip gidiyorlardı. Bizim 37 ve 20 mm.lik toplanmız da bu düşman silâhına karşı etkisizdiler. Bu halin sonucu olarak bizi üzen, fakat kağınlması olanağı bulunmayan ağır kayıplar verdik.

Akşama doğru düşman tanklarıyla, bu kez Juniville'in kuzeyinde, şiddetli bir çatışma daha oldu. Fransızlar, bir karşı taarruz yapmak maksadıyla Annelles'ten Perthe istikametinde ilerliyorlardı, ama onları püskürtmeyi başardık.²²

Bu arada 2'nci Zırhlı Tümen Château-Porcien'in batısında Aisne'î geçmiş ve güneye doğru ilerlemeye başlamıştı. Akşamleyin Houdilcourt-St. Étienne hattına vardı. Reinhardt'ın Kolordusu'nun, kendilerine tahsis edilen geçiş yerlerinden bu zamana kadar geçememiş olan unsurları 1'nci Zırhlı Tümen'in gerisinden öbür kıyıya sevk edildi. Bununla beraber Juniville'in ele geçirilmesiyle Ret-hel'deki düşman direnişinin sona ereceğini tahmin ediyorduk. Reinhardt'ın Kolordusu bundan sonra yeniden hareket özgürlüğüne kavuşmuş olacaktır.

Grup Karargâhı Aisne üzerinde ve Château-Porcien'in güneydoğusunda bulunan Bois de Seigny Ormanı'nda yerleştirildi. Geceyi orada geçirdim. Bitkin bir haldeydim ve şapkamı bile çıkarmadan kendimi bir saman yığınının üzerine attım, hemen uykuya daldım. Daima beni düşünen bir kişi olan Riebel, hiç olmazsa üç saat rahat bir uyku uyuyabilmem için üzerime bir çadır kurdurmuş ve nöbetçi diktirmiş.

²² General Gamelin'in yerine getirilen General Weygand, daha fazla toprak kaybetmemek ve derlenip toparlanmak için Somme ve Aisne Nehirleri'ne dayanan bir mevzi hazırlanmasını ve bu mevzide savunmanın derinlikte sürdürülmesi, Alman girmelerinin tıkanması ve mahallî karşı taarruzlarla cephanenin elde tutulmasını emretti. Bu iki nehre dayanan savunma mevziine Weygand Hattı adı verilmiştir ve bu hat Alman ikinci safha harekâtına hedef olmuştur. General Weygand, kuvvet çoğunluğunun kıyıya yakın bölgede bulundurulmasını ve böylece limanları ele geçirmek ve İngiltere'den yardım ve takviye gelmesini önlemek, keza Dunkerque'te olduğu gibi büyük kuvvetlerin geri çekilmesine engel olmak şanslarını Almanlara kazandırmamayı düşünmüştü. Weygand, ayrıca ve çok yerinde olarak, tank harekâtına çok uygun olan Rheims'in doğusundaki Champagne Ovası'nda da kuvvetli durumda bulunmak istemiştir. (Çeviren).

MANEVRA YAPAR GİBİ SAVAŞIYORUZ

11 Haziran sabahı 1'nci Zırhlı Tümen'in taarruzunu izlemek üzere erkenden La Neuville'de bulunuyordum. Taarruz sanki bir manevra yapılmış gibi başladı. Topçu hazırlık ateşi, tanklar ve piyadenin ilerlemesi, köyün kuşatılması ve düşman mevziinin yanılmasıyla birlikte (Birinci Dünya Savaşı'ndan hatırladığım bir köy olan) Béténiville istikametinde taarruzun sürdürülmesi sonrası düşman direnişi Suippes dolaylarında arttı. Düşman burada, Fransız 7'nci Hafif Tümeni'ne mensup 50 kadar tankı kullanmak suretiyle, boşuna bir karşı taarruz yaptı. Nauroy, Beine ve St. Hilaire le-Petit köyleri ele geçirildi.

2'nci Zırhlı Tümen Époye'ye, 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni ise bu köyün güneybatısındaki ormana ulaştılar.

XXXIX'ncu Kolordu'nun doğusundan ilerlemekte olan Reinhardt'ın XLI'nci Kolordusu, Argonnes'dan getirilen Fransız 3'ncü Mekanize Tümeni ile 3'ncü Zırhlı Tümeni tarafından yanına yapılan bir taarruzu defetmek zorunda kaldı. Bu düşman başarıyla püskürtüldükten sonra, Kolordu güneye doğru ilerlemesine devam etti.

Öğleden sonra Kara Kuvvetleri Başkomutanı'nın Zırhlı Grubu ziyaret etmek istediği hakkında bir mesaj aldım. Bu nedenle (hemen) Karargâhıma döndüm. Orgeneral von Brauchitsch'in daha önce gelmiş olduğunu gördüm ve kendisine cephedeki durumu ve geleceğe ait tahminlerimi açıkladım. Yeni bir talimat almadım. Akşam, Karargâhım Juniville'e intikal etti.

12 Haziran'da taarruza devam edildi. XXXIX'ncu Kolordu'nun, 2'nci Zırhlı Tümenle Châlons-sur-Marne ve 1'nci Zırhlı Tümen ve 29'ncu (Motorlu) Tümenle Vitry-le-François istikametinde ilerlemesi emredildi. XLI'nci Kolordu sağ kanadını Somme-Py üzerinden Suippes istikametinde ilerletecekti.

PİYADELERİMİZ

Geriden bizi izleyen piyadenin zorlu ve hızlı ilerlemesinden doğan kaşıklik yüzünden taarruzumuzun gelişmesi daha güç oluyordu. Piyade birlikleri şimdi Aisne'li geçmişler ve bazı yerlerde muharebe ederek ilerleyen tank birliklerinin gerisine dayanmışlardı. Tümen arahaattan yeterince açık ve seğik olarak saptanmadığından bazı birlikler birbirinin sorumluluk bölgelerine giriyorlardı. Bu durumun düzeltilmesi için Ordu Karargâhına bir öneride bulunuldu, ama sonuç vermedi. Suippes Suyu boyunca bazı yerlerde çok hararetti sahneler oldu. Her iki sınıf da taarruza kendinin öncülük etmesini istiyordu. Kahraman piyadeler gece-gündüz demeden yürümüşlerdi. Düşmanın gırtlığına atılmak için son derece ateşliyidiler.

Bugünün sabahında 1917 Sonbaharından çok iyi bildiğim Clamagne Sırtları'nı aştık. General Baron von Langermann'ın komutasında bulunan ve şimdi ilk kez cephede görev alan 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'ni Mourmelon-le-Grand kampının kuzey kenan yakınlarında ziyaret ettim. Ben geldiğim zaman, Tümen Komutanı keşif taburuyla kampa yapılacak bir taarruz için emir veriyordu. Bütün birlik komutanları iyice ilerideydiler. Emirler kısa ve özlüydü. Dinleyenlerde son derece iyi bir izlenim bırakıyordu. Böylece herhangi bir endişem kalmadan Châlons-sur-Marne Bölgesi'nde bulunan 2'nci Zırhlı Tümen'e gidebilirdim.

Oraya vardığım zaman Châlons'a henüz ulaşılmıştı. En ileride ilerleyen keşif kitalanımız Mame Köprüsü'nü sağlam ele geçirmişler; ancak ağır emirlere rağmen tahrip maddeleri bulunup bulunmadığını anlamak için köprüyü derhal kontrol etmeyi unutmuşlardı. Bu hatalı davranış sonucu köprü, üzerinden birliklerimiz geçerken havaya uçmuş ve hiç nedensiz oldukça fazla kayıp verilmiştir.

General Veiel ile yapmakta olduğu taarruzun daha sonraki yapılaş şeklini gördüğümüz sırada, Ordular Grubu Başkomutanı Orgeneral von Rundstedt'in ziyareti beklendiğinden alelacele Karargâha çağıldım.

Akşamüzeri 1'nci Zırhlı Tümen Bussy-le-Château'ya ulaştı. Tümene Rhein-Morve Kanalı üzerinde Étrépy istikametinde taarruzunu sürdürmesi emredildi. .

Bugün Reinhardt'ın Kolordusu Argonnes'dan batı istikametinde taarruz eden düşman kuvvetlerine karşı bir savunma muharebesi vermek zorunda kalmıştı. Öğleden sonra Machault dolaylarında bu kolordunun tümenlerini ziyaret ettim ve böylece, alınmış olan tedbirleri şahsen görüp onama olanağını buldum.

Bu arada Souain, Tahure ve Manreî ele geçirdik. Grup Karargâhıma dönerken piyade birliklerinin ilerleme mihverlerimizi kesmelerinden doğan yeni bir karışıklığa şahit oldum. Bir kez daha Onikinci Ordu Komutanlığı'na, buna bir çare bulunması için başvurdum. Fakat yine sonuç alamadım.

ÇELİŞİK EMİRLER

Bundan sonra Zırhlı Grup, her gün birbiriyle çelişen emirler aldı. Bazı emirler doğuya çark edilmesini, ötekilerse güney istikametindeki ileri harekâtın sürdürülmesini istiyordu. Her şeyden önce Verdun'un baskın tarzında bir taarruzla alınması gerekiyordu. Ondan sonra güneye doğru taarruza devam edilecekti. Daha sonra doğuya çark ederek St. Mihiel'i alacak, ondan sonra da yeniden güneye yönelecektik. Bu tereddütlü tutumdan en çok sıkıntı çeken Reinhardt'ın Kolordusu oldu. Schmidt'in Kolordusu'nu güneye doğru, mümkün olduğu kadar doğru bir istikamet üzerinde tutmaya çalışıyordum. Böylece hiç değilse Zırhlı Grubumun yarısı, uğrunda savaştığı maksadın devamlılığından emin bulunabilecekti.

13 Haziran'da ilkin Reinhard Kolordusunu ve bu Kolordunun, düşmanın Verdun ve Argonnes Bölgelerinden gelen kuvvetleriyle

hâlâ muharebe etmekte olan, 6 ve 8'nci Zırhlı Tümenleri'ni ziyaret ettim. Akşama doğru da Étrépy yakınlarında Rhein-Mame Kanalı'na ulaşmış bulunan 1'nci Zırhlı Tümen'in Karargâhını bulmak üzere yola çıktım.

XXXIX'ncu Kolordu, Tümene kanalı geçmemesi emrini vermişti. Benim bu emirden haberim yoktu; esasen olsa da böyle bir emri uygun görmezdim. Étrépy'nin dışında, 1'nci Tümen'in unsurlarının yorulmak bilmez komutanı Balck'ı buldum ve kanal üzerindeki köprüyü ele geçirip geçirmediğini sordum. Ele geçirdiği karşılığını verdi. Bunun üzerine karşı kıyıda bir köprübaşı tesis edip etmediğini sordum. Bir an için durakladıktan sonra onu da yaptığını söyledi. Bir şeyi sakladığını fark ederek hayret ettim:

"Köprübaşına araba ile gitmek olanağı var mıdır?" diye sordum. Derin bir güvensizlik hali içinde yüzüme bakarak, çekingen bir şekilde: **"Gidebilir"** dedi. Böylece biz de gittik. Köprübaşında, köprünün tahrip edilmesini önlemek için hayatını tehlikeye koyan çok değerli bir istihkâm subayı olan Teğmen Weber'i ve köprübaşını ele geçiren Piyade Taburu'nun Komutanı Eckinger adındaki bir yüzbaşıyı buldum. Bu iki cesur subayı, hemen orada Birinci Dereceden Demir Haç Nişanı ile ödüllendirmekten mutluluk duydum. Daha sonra Balck'a, neden daha fazla ilerlemediğini sordum. Ancak ondan sonra XXXIX'ncu Kolordu'nun **"dur"** emrini öğrendim. Balck'ın olağanüstü derecedeki ağzı sıkı olmasının nedeni böylece meydana çıkmış oluyordu. Zira gereğinden ileri gitmişti ve benim, bunu yaptığı için kendisine çıkışacağımı sanıyordu.

Bouvellemont'a olduğu gibi bir kez daha yarma harekatı hemen hemen gerçekleştiği anda durdurulmuştu. Bu nedenle, artık tereddüt ve gecikmeye ayıracak vaktimiz yoktu. Balck, düşman durumu hakkındaki değerlendirmesini yaptı: Kendi bölgesi karşısında kanalı, pek az topçusu bulunan, zencilerden kurulu kıtalar savunuyordu. Balck'a doğrudan doğruya St. Dizier'ye yürümesi emrini verdim. Bu emir hakkında tümen ve kolordu komutanlarına şahsen bilgi vereceğime de söz verdim. Böylece Balck işe girişti. Tümen Karargâhına döndüm ve tümenin tümüyle derhal harekete geçirilmesini emrettim. Bundan sonra Korgeneral Schmidt'e 1'nci Zırhlı Tümen'e verdiğim emirler hakkında bilgi verdim.

Brusson Bölgesi'nde kanala erişmiş bulunan 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni bölgesinden geçtikten sonra hava karanırken Vitry-le

François'ın hemen kuzeyinde, 2'nci Zırhlı Tümen'in 5'nci Keşif Taburunu buldum ve onlardan kendi bölgelerindeki durum ve tümenin harekâtında sağlanan gelişmeler hakkında bilgi aldım.

14 HAZİRAN: PARİS'İ ALDIK!

14 Haziran günü saat 09.00'da Alman kıtaları Paris'e girmeye başladılar.

1'nci Zırhlı Tümenim geceleyin St. Dizier'ye girdi. Alınan tutsaklar 3'ncü Zırhlı Tümen, aynı zamanda 3'ncü Kuzey Afrika Tümeni ve 6'ncı Müstemleke Piyade Tümeni'ne mensuptu. Tutsaklar aşırı derecede yorgun görünüyorlardı. Daha batıda XXXIX'ncü Kolordu'nun öteki unsurları kanalı geçtiler. Étrépy'nin doğusunda Reinhardt'ın Kolordusu Revigny yakınlarında Rhein-Marne Kanalı'na ulaştı.

Öğleyin 1'nci Zırhlı Tümen komutanıyla kısa bir konuşma yaptıktan sonra St. Dizier'ye girdim. İlk karşılaştığım, dostum Balck'tı. Pazar meydanında bir sandalyeye oturmuştu. Son gün ve gecelerin çok yorucu çabalarından sonra birkaç saatin dinlenme saatine ihtiyacı vardı. Fakat onu burada da hayal kırıklığına uğratacaktım. Şimdi ne kadar hızlı ilerlersek zaferimiz o kadar büyük olurdu. Bu nedenle Balck'a derhal harekete geçmesi ve doğrudan doğruya Langres'a yönelmesi emri verildi. 1'nci Zırhlı Tümen'in kalanı geriden izleyecekti. İleri harekât geceleyin tamamlandı ve 15 Haziran sabahı eski kale teslim oldu. 3.000 tutsak alındı.

29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni, Wassy üzerinden Juzenencourt'a sevk edildi: 2'nci Zırhlı Tümen Montierender-Soulaines üzerinden Bar-Sur-Aube'a yöneltildi. Reinhardt'ın Kolordusuna da, güney istikametinde ilerlemeye devam etmesi emri verildi.

Kara Kuvvetleri Komutanlığı (OKH)'nın Zırhlı Grubun sola çark ederek Joinville-Neufchâteau üzerinden Nancy'ye yönelmesi yolundaki düşüncesi, daha önce emir olarak birliklere yayınlanmış bulunuyordu. Ancak, birliklere daha başka emirlerin ulaşması için elde henüz vakit vardı.

15 Haziran'da erkenden Langres'ye hareket ettim ve öğle vakti oraya vardım. 1'nci Zırhlı Tümen'e Gray-Sur-Saône ve Besançon'a; 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni'ne Gray'ın güneybatısında Saône Nehri istikametine; 2'nci Zırhlı Tümen'e Til-Châtel'e yürümesi ve bu arada XLI'nci Kolordu'ya da Mame Nehri'nin doğusundan güney istikametinde yaptığı ileri harekâtı sürdürmesi emredildi. Sağımızda

Kleist Grubu'na mensup XVI'ncı Kolordu Dijon istikametinde ilerliyordu. 1'nci Zırhlı Tümen saat 13.00'te hareket etti.

Bundan sonra küçük ileri komuta yeri grubumla, bahçesi doğruya doğru güzel bir manzara halinde uzanan Fransız Subay Gazinosu'nda oturup heyecan ve endişe ile sol yanımızdaki durumu gözlemledik.

FRANSIZ SUBAY GAZİNASINDA

Bu yanımız şimdi çok uzamış ve çok açtı. Üstelik son zamanlarda Fransız Kuvvetlerinin doğudan yaklaşmakta olduklarına dair raporlar da gelmeye başlamıştı. Öğleden sonra General Wiktorin'in 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni Langres'a ulaştı. Tümen derhal Vesoul istikametinde hareket etti. Böylece yanımızın bu kesiminde bize koruma sağladı. 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni Langres'in batısında ilerliyordu. Durum saatten saate geliyordu. Akşama kadar Bar-sur-Aube, Gray-sur-Saône ve Bar-le-Duc ele geçirildi.

Gray'in Fransız Komutanı, bu kentin savunulması sırasında öldü.

Grup Karargâhı akşam üzeri Langres'a intikal etti. Zırhlı Grubun gelecekteki kullanılması hakkında Kara Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı'ndan herhangi bir emir alınmadığı cihetle Karargâhımızda bulunan OKH (Kara Kuvvetleri Komutanlığı) irtibat subayını, İsviçre sınırına doğru ileri harekâta devam edilmesi önerimi iletmek üzere uçakla geri gönderdim.

Langres'da dost, orta halli insanların evlerine yerleştik. Son birkaç gün zarfında geçirdiğimiz çok sıkıntılı zamandan sonra konak yerimizin rahatlığının zevkini çıkardık. 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni Pontalier-sur-Saône'a ulaştı. Ayın 16'ncı günü bu tümenin Pontalier ve İkinci Zırhlı Tümen'in ve Auxonne-Dôle istikametinde harekâtı sürdürmeleri gerekiyordu. XLI'nci Kolordu'da 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni, iki zırhlı tümenin ilerisinde olduğu halde, ilerlemesine devam edecekti.

16 Haziran'da 1'nci Zırhlı Tümen, Gray'in kuzeyinde Quitteur'de bulunan Saône Köprüsü'nü sağlam olarak ele geçirmeyi başardı. Alman uçakları Gray'de kurulmakta olan köprüyü saatlerle bombaladılar ve bunun sonucu olarak fazlaca gecikmemize yol açtılar. Bu uçakların Leeb Ordular Grubu'ndan geldikleri anlaşıyordu. Ancak

onlarla temasa geçerek yapılan hatayı anlatmaya olanak yoktu. Bereket versin bize zayıat verdirmediler.

Öğleden sonra XXXIX'ncu Kolordu, Besançon Avanne hattına vardı. XLI'nci Kolordu, 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni ileride olmak üzere Port-sur-Saône, Vesoul ve Bourbonne'dan geçti. Binlerce tutsak ve bu arada ilk kez Polonyalı tutsaklar elimize geçti. Besançon'da otuz tank ele geçirildi.

17 HAZİRAN: DOĞUM GÜNÜM

17 Haziran günü sevdiğim ve yetenekli Kurmay Başkanım, Albay Nehring yaş günümü kutlamak üzere tüm Karargâh Subaylarını konma yerimizle eski kalenin suru arasındaki küçük set üzerinde toplamıştı. Yaş günü armağanı olarak 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'nin İsviçre sınırına ulaştığını bildiren bir mesajı bana verdi. Bu başandan hepimiz büyük bir sevinç duyduk. Bu büyük başarı günlerinde cesur askerleri bizzat kutlamak üzere hemen yola çıktım. Saat 12.00 sıralarında, benim üzerinde yürüdüğüm yol üzerinde hareket eden tümenin büyük kısmının arasından geçerek yaptığım uzun bir yolculuktan sonra Pontarlier'de General Baron von Langermann'la buluştum. Erlerin morali çok yüksekti ve ben geçerken neşeli bir şekilde el sallıyorlardı. Yüksek Komutanlığa, Pontarlier'de İsviçre sınırına ulaştığımızı belirten bir mesaj yolladık. Hitler, bu mesaja hemen şöyle bir karşılık verdi:

İSVİÇRE SINIRINDAYIZ, AMA HİTLER İNANMIYOR!

"Mesajınız hatalı bilgiye dayanmaktadır. Pontailles-sur-Saône'ı kastettiğinizi sanıyorum." Benim bu mesaja verdiğim karşılık da şöyle oldu: **"Hata yapılmamıştır. Ben şu anda İsviçre sınırında Pontarlier'de bulunuyorum."** Bu mesaj, nihayet, bizlere güveni olmayan OKW (Silâhlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı)'yi tatmin etti.

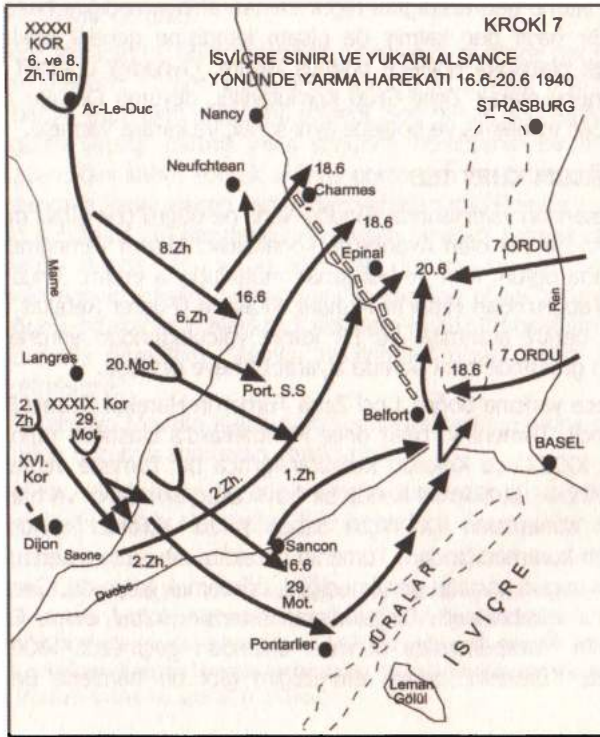
Sınıra kısa bir ziyarette bulundum ve keşif taburunun komutanlarıyla kısa bir görüşme yaptım. Onların yorulmak bilmez çabaları sayesinde düşman hakkında harikulade istihbarata sahip bulunuyorduk. Bu subayların en iyileri arasında, daha sonra Almanya için hayatına veda edecek olan, Teğmen von Büнау da vardı.

Pontarlier'den XXXIX'ncu Kolordu'nun derhal yön değiştirerek kuzeydoğuya ilerlemesini emreden bir mesaj gönderdim. 29'ncu

(Motorlu) Piyade Tümeni, Pruntrut yakınındaki sınır kıvrımına kadar sınır boyunca hareketine devam ederek Jura'lar bölgesini döküntü ve kaçaklardan temizleyecekti. 1'nci Zırhlı Tümen Besançon'dan Montbéliard yoluyla Belfort'a yürüyecekti. 2'nci Tümen, bu iki tümenin ilerleme mihverlerini keserek Yukarı Moselle Havzası'nda Remiremont'a yürüyecekti. Bu sırada XLI'nci Kolordu, sola çark ederek Épinal ve Charmes'a yönelecekti.

XXXIX'ncü ve XLI'nci Kolordular arasında ara hattı: Langres güneybatısındaki yol çatalı-Chalindrey-Pierrecourt-Membrey-Mailley-Vellefaux-Lure-Plancher (mekiler XLI'nci Kolorduya dahil) hattı olarak saptandı.

Bu manevranın amacı Yukarı Alsaz'tan ilerlemekte olan General Dollmann'ın 7'nci Ordusu'yla birleşmek ve Alsace-Lorraine'deki Fransız Kuvvetlerinin Fransa'nın kalan kısmı ile bağlantısını kesmektir. Bu zor 90 derecelik çark hareketi, zırhlı tümenlerin bu güne

kadar yapmış oldukları tüm hareketlerde göstermiş olduklarının aynı olan bir dikkat ve incelikle başarılmış bulunuyordu. Emrettiğim, ilerleme mihverlerini keserek yapılan hareket, herhangi bir karışıklığa yol açmadan yapılmıştı. Akşam Karargâhıma döndüğüm vakit Leeb Ordular Grubu Komutanlığı'ndan aldığım ve Grubumun bu Ordular Grubu emrine verildiğini ve bu nedenle Belfort-Epinal Bölgesi istikametinde ileri harekâta başlamasını emreden mesaj beni memnun etti. Bu emirlerin daha önceden yerine getirildiğini belirten bir mesajla hemen karşılık verebilecek durumdaydım ve böyle yaptım.

NÜRNBERG CEZAEVİNDEN 6 YIL ÖNCE

Altı yıl sonra Nürnberg Cezaevi'nin bir hücrelerini Mareşal Ritter von Leeb ile paylaşacaktım. Bu kasvetli yerde otururken, 1940 olaylarını tartışmak olanağını da bulmuştuk. Mareşal Bitter von Leeb, Belfort-Epinal Bölgesi istikametinde ilerleme emrini nasıl o kadar çabuk yerine getirebildiğini hiçbir zaman anlayamadığını bana söyledi. Bir hayli geç kalmış da olsam kendisine gerekli açıklamayı sunmak olanağını böylece bulmuş oldum. Oynadığı operatif rolün bir sonucu olarak Zırhlı Grup Komutanlığı, durumu Ordular Grubu açısından incelemiş ve böylece aynı sonuç ve karara varmıştı.

OĞLUM KURT İLE

Besançon yakınlarında, Doubs Nehri'ne doğru çok güzel manzaralı şirin bir yer olan Avanne'da konakladık. Akşam yemeğinde, bir kez daha oğlum Kurt ile buluşmak mutluluğuna erdim. 3'ncü Zırhlı Keşif Taburu'ndan Hitler'in Muhafız Kıtası'na (Führer Refakat Taburu'na) henüz atanmıştı ve bir kurye yolculuğundan yararlanarak doğum günümde beni burada ziyaret etmeye gelmişti.

Gece yansına doğru 1'nci Zırhlı Tümen'in Harekât Subayı Binbaşı Wenck, Tümenin biraz önce Montbéliard'a ulaştığını rapor etti. Burası XXXIX'ncü Kolordu Komutanlığı'nca bu Tümene verilen hedefti. Ancak, birliklerde henüz bir hayli akaryakıt vardı ve harekete devam etmemeleri için hiçbir sebep yoktu. Kolordu komutanıyla bağlantı kuramadığından, Tümenin harekâta devamının benim tarafından uygun görülüp görülmediğini, öğrenmek istiyordu. Geceleyin Belfort'a varabilirlerdi. Doğal olarak önerisini kabul ettim. Esasen Tümenin Montbéliard'da durması aklımdan geçmezdi. XXXIX'ncü Kolordu, Tümenin, benim emrettiğim gibi bu hamlede Belfort'a

erişemeyeceğini tahmin ederek Montbéliard'ı onlara bir ara hedef olarak vermişti. Bu kritik anda Kolordu Karargâhı hareket halindeydi ve Tümen bu yüzden Kolordu Karargâhı'yla bir bağlantı kuramamıştı. Zırhlı birliklere yolun sonuna kadar yeşil ışık göstermek şeklindeki eski öykü yine karşımızdaydı. Düşman tam bir baskına uğradı.

Kısa bir dinlenmeden sonra 18 Haziran sabahı erkenden Belfort'a hareket ettim ve saat 08.00'de oraya vardım. Montbéliard ile Belfort arasında yol boyunca park edilmiş ve aralarında pek çok ağır topçu da bulunan, uzun Fransız araç kolları gördüm. Bunlar daha önce teslim olmuşlardı. Binlerce tutsak Eski Kale'nin ana giriş kapısı dışında ordugâha geçirilmişti. Fakat, kalenin kulelerinde Alman bayrağı görünmüyordu, üstelik kentin içinden hâlâ silâh sesleri geliyordu. Lion de Belfort (Belfort Aslanı)²³ önündeki alanda 1'nci Zırhlı Tümen'e mensup bir motosikletli haberciyi durdurdum ve Tümenin Karargâhının bulunduğu yeri sordum. Akıllı genç adam, generalinin Paris Otel'i'nde bulunduğunu biliyordu ve önüme geçerek beni oraya götürdü.

Beni, sabahın bu erken saatinde, karşısında görünce çok şaşırın Wenck'i buldum. Tümen komutanını sorduğum zaman, o sırada bir sıcak banyo yapmakta olduğunu söyledi. Son birkaç gün zarfında bu Karargâhın yaptığı müthiş yangın sonunda komutanın bir banyoya hak kazandığını kabul ederek anlayış gösterdim ve Kirchner banyodan çıkıncaya kadar geçen zamandan yararlanarak Fransız açılışın, Fransız subayları için hazırladıkları kahvaltı örneğini tatmak olanağını buldum. Bundan sonra, bu bölgedeki durumu sordum ve halen Tümenin ancak, kentin bir kısmının kontrolünü eline geçirmiş bulunduğunu, Müstahkem Mevkiin Kalelerinin henüz Fransızların elinde bulunduğunu öğrendim. Sadece kışlalardaki kıtalar teslim olmayı kabul etmişlerdi.

Müstahkem Mevkiin Kaleleri düşüşmeden teslim olmayı reddettiklerinden hücumla alınmaları gerekiyordu.

Tümen, Müstahkem Mevki ve Kale'yi düşürmek için bir özel hücum grubu hazırladı. Muharebe öğleyin başladı. Ele geçirilen ilk kale

²³ Belfort, Jura sıradağları ile Voj sıradağları arasındaki aynı adı taşıyan gediği kapamak üzere yapılmış bir müstahkem mevkiin de adıdır. 1870-71 Alman-Fransız Savaşı'nda yapılan savunmanın anılarını yaşatmak için 60 metre yüksekliğindeki kaya üzerine bir kale ve bir aslan heykeli yapılmıştır. Burada sözü edilen Belfort Aslanı bu anıttır. (Çeviren).

Aşağı-Perches oldu. Onun ardından, yakınında durmakta olduğum, Yukan-Perches ve Ana Kale düşürüldü. Uygulanan taktik çok basitti: İlk 1'nci Zırhlı Tümen topçusu tarafından kısa bir bombardıman (hazırlık ateşi) yapılıyor; bundan sonra zırhlı personel taşıyıcılara binmiş olan Eckinger'in piyade taburu ve bir adet 88 mm.lik uçaksavar topu kaleye yaklaşıyordu. Top, hendeğin hemen önünde mevzie giriyordu. Böylece, kalenin önündeki duvara zayıtsız yanaşan piyade en kısa mesafeden ateş eden 88 mm.lik uçaksavar topunun desteği altında duvara tırmanıyor ve siperleri aşip surlara gkıyorlardı. Bundan sonra kaleden teslim olması isteniyordu ve çabuk sonuçlanan bu taarruzun etkisiyle düşman teslim oluyordu. Kalenin düşüğünü gösteren bayrağımız; direğe çekiliyor ve hücum grubu daha sonraki görevlerine dönüyordu. Verdiğimiz kayıp çok az oluyordu.

ALDIĞIMIZ TUTSAKLAR

Bugün, 1'nci Zırhlı Tümen'in öteki unsurları Albay Nedtwig'in komutasında, Belfort'un kuzeyindeki Giromagny'ye ulaştılar. 10.000 tutsak yanında 40 havan ve 7 uçak ile bunların dışında çok miktarda öteki teçhizat ele geçirildi.

Zırhlı Grup karargâhını Montbéliard'a nakletti.

MAREŞAL PÉTAİN BAŞTA

Bu arada Fransız Hükümeti istifa etmiş ve emektar Mareşal Pétain yeni bir hükümet kurmuş ve bu hükümet 16 Haziran'da ateşkes görüşmelerine başlamıştı.

Şimdi asıl görevimiz General Dollmann Kuvvetleri ile teması sağlamak ve böylece Alsace- Lorraine'deki düşman kuvvetlerinin kuşatılmasını tamamlamak oluyordu.

29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni Jura Dağları üzerinden Lomont ve Pruntrut kıvrımı istikametinde muharebe ederek ilerlerken 2'nci Zırhlı Tümen, Rupt ve Remiremont dolaylarında Yukarı Moselle Havzası'na ulaşmış bulunuyordu. General Kempff'in Komutasındaki 6'nci Zırhlı Tümen, 1'nci Zırhlı Tümen'in Belfort'u aldığı biçimde Epinal'i ele geçirdi. Bu müstahkem mevkiilerin her birinde yaklaşık 40.000 kadar tutsak aldık.

Yedinci Ordu'nun ileri birlikleri bu sırada Yukan Alsace'ta Sennheim'in güneyinde bulunan Nüder-Asbach Bölgesi'ne erişmiş bulunuyorlardı.

19 Haziran'da yeniden ileri harekâta başlandı ve Yedinci Ordu ile, Belfort'un kuzeydoğusunda bulunan La Chapelle'de temas sağlandı. Doğu Belfort Kaleleri'nde biraz zorluk çekmiştik; ama sonunda bunlar da teslim olmuşlardı. 1'nci Zırhlı Tümen, Belchen ve Ballon de Servance sırtlarını hücumla ele geçirmiş ve gece yansına doğru Le Tillot'yu almıştı. 2'nci Zırhlı Tümen, bu arada Moselle Nehri üzerindeki Rupt Kalesi'ni ele geçirdi. Voj Sıradağları Bölgesi'ndeki ilerleme geniş cephede yapılıyordu. 1'nci Kolordu'nun ve kuzeyden Epinal istikametinde ilerleyen piyade tümenlerinin durdurulması gerekti. Zira zırhlı birlikler yollar aşırı derecede doldurmuş olduğundan piyade teşkillerinin de gelmesi tüm hareketin durmasına yol açabiliirdi.

Piyadeler kendilerine kötü muamele yapıldığından bahisle Ordular Grubu Karargâhı'na bizi ağır sözlerle şikâyet ettiler ve kendilerinin de haklı olarak düşmanın üzerine atılmak istediklerini belirttiler. Harekât Subayım Binbaşı Bayerlein'i olanca hızla ve uçakla Orgeneral Ritter von Leeb'e gönderdim. Çünkü, Ordular Grubu Komutanı'nın benim piyadeyi durduruşumun nedenlerini bilmesini istiyordum. Bayerlein tam zamanında ve üzücü bir şey vuku bulmadan oraya yetişti.

ÜÇ GÜZEL GÜN

Şimdi, Zırhlı Grup Karargâhı, Romalıların gününden beri biline gelen eski bir içme ve kaplıca olan sayfiye kenti Plombières'e intikal etmiş bulunuyordu. Burada üç güzel gün geçirdik.

150.000 TUTSAK

Fransızların yenilgisi böylece tamamlanmış oluyordu. 20 Haziran'da Vojlar Bölgesi'ndeki Cornimont ve 21'de de Bussang düştü. 2'nci Zırhlı Tümen St. Amé ve Tholy'ye vardı. 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni, Delle ve Belfort'a ulaştı. 150.000 tutsak aldık. C-Ordular Grubu'nda tutsakların paylaşılmaması yüzünden tartışmalar oldu! Orgeneral Ritter von Leeb, tıpkı Hazreti Süleyman gibi hakemlik etmek zorunda kaldı. General, 150.000 sayısını benim sağladığımı, eğer Zırhlı Grubumun Belfort ve Epinal Bölgeleri'nde yaptığı kuşatıcı harekât olmasaydı tüm birliklerin tutsak toplamlarının hayli düşük olacağını söylemek suretiyle bizim başarılarımızı öven bir açıklama yaptı.

Aisne Nehri'nin geçilmesinden bu yana Zırhlı Grup, sayılamayacak kadar çok ve her türden silâh ve teçhizattan başka yaklaşık olarak 250.000 tutsak almıştı.

22 HAZİRAN: ATEŞ KESİ!

22 Haziran'da Fransız Hükümeti bir ateşkese razı oldu. Ancak bu anlaşmanın koşullarını hemen öğrenemedik. 23 günü Voj'lar Bölgesi'ni Schluct ve Kayzersberg üzerinden aşarak General Dollmann'ı, Colmar'daki Karargâhı'nda ziyarete gittim. Böylece çocukluğumun mutlu günlerini geçirdiğim kenti bir kez daha görmüş oldum.

Karargâhım Besançon'a intikal etti. Burada ilkin bir otele yerleşmiştik. Bir süre sonra, önceleri Fransız Bölge Komutanlığı olarak kullanılmakta olan binaya geçtik. Muharebeler artık sona ermiş olduğundan generallerime ve kurmaylarıma olağanüstü çalışmalarından ötürü teşekkürlerimi sunmak fırsatını şimdi kazanmış oluyordum. Birlikte çalışmamızı herhangi bir anlaşmazlık gölgelememişti. Cesur ve kahraman askerlerimiz, üzerlerine düşen ağır görevleri en üstün feragat ve bağlılıkla yerine getirmişlerdi. Bu başarılarından övünç duymak haklanıydı.

30 Haziran günü aşağıdaki günlük emirle onlara veda ettim:

"Besançon, 30.6.40

Guderian Grubu'nun tüm mensuplarına:

Guderian Grubu'nun lağvedilmek üzere bulunduğu şu anda, yeni görevler almak üzere ayrılacak tüm komutanlıklara ve birliklere en iyi dileklerimi sunmak isterim.

Aisne Nehri'nden İsviçre sınır ve Voj'lar genel istikametinde yapılan ve zaferle sonuçlanan ileri harekât, çevik birliklerle yapılan cesurane yarma, bir kahramanlık örneği olarak tarihe geçecektir.

Tüm yaptıklarınız için, hepinize teşekkür ederim. Bunlar benim on yıldan fazla süren mücadele ve zorlu gayretlerimin en iyi şekilde sonuçlanması oldu.

Büyük Almanya'nın son zaferine kadar, aynı ruh ve aynı başarı ile, yeni görevlere giderken yolunuz açık olsun!

Yaşasın Führer

İmza

GUDERIAN"

ATEŞKES

Besançon'da iken iki ziyaretçinin beni görmeye geldiğini hatırlıyorum. 27 akşamı, 19'ncu Piyade Alayı'nın Onur Albayı General Ritter von Epp, Alayı'na giderken Besançon'dan geçtiği sırada bana uğradı. Onu Spessart'ta birlikte ava gittiğimiz eski günlerden tanıyordum. Uzun bir konuşma yaptık. Fransa ile imzaladığımız ateşkesi ve savaşın gelecekte İngiltere'ye karşı sürdürülmesini, enine boyuna tartıştık. Bu görüşme beni son derece memnun etti. Zira her şeyden ve herkesten tecrit edilmiş olan durumum nedeniyle bu konularda fikir ve görüş mübadelesi yapma olanağına sahip bulunmuyordum.

DR. TODT

İkinci ziyaretçi, Silâhlanma ve Savaş Üretimi Bakanı Dr. Todt oldu ve onunla da 5 Temmuz günü aynı sorunları görüştük. Dr. Todt, tank yapımı alanında planlanan gelişmelerde değişiklik yapma açısından, ileri hatlarda savaşmış olan askerlerin deneye dayanan fikirlerini ilk elden toplamak üzere buraya gelmişti.

İmzalanan ateşkes dolayısıyla Alman halkı sevinç içindeydi ve Hitler de yapılanlardan tatmin olmuş görünüyordu. Fakat ben kendimi bu konuda o kadar şevk ve heyecan içinde bulmuyordum. Zaferimizin büyüklüğü sonucu olarak, önümüzde, olanaklarımız içinde bulunan birkaç hareket hattı vardı.

Fransızların tamamen silahsızlandırılmasını, ülkenin tümünün kuvvetlerimiz tarafından işgalini ve Fransız Deniz Filosu ile kolonilerinin bize teslim edilmesini isteyebilirdik. İkinci bir alternatif olarak, tamamen değişik bir hareket hattını seçebilirdik: İngilizlerle çabuk bir barış yapılmasına yardımcı olmaları karşılığında, ülkelerinin ve kolonilerinin toprak bütünlüğünü ve ulusal bağımsızlıklarını Fransızlara verebilirdik. Bu iki aşın ucun arasında birçok değişik çözümler bulunabilirdi. Hangi hareket hattı seçilirse seçilsin, hedef, Almanya'nın İngiltere ile olan savaş dahil olmak üzere tüm savaşı kendi lehine koşullar altında sona erdirmesini sağlamak olmalıydı.

İNGİLTERE İLE BARİŞ

İngiltere ile barış yapmak için ilk koşul, diplomatik ilişkileri yeniden kurmak için girişimde bulunmak olmalıydı. Hitler'in Reichstag'da, mahkeme kürsüsünde konuşurcasına yaptığı isteği, böyle bir girişim saymak olanağı yoktur. Şimdi anlıyorum ki İngiltere'nin o zaman Hitler ile müzakereyi kabul edeceğini düşünmek safdillik

olurdu. Ama her şeye rağmen girişim yapılmalıydı ve bu, en azından bizim ileride banşçı bir uzlaşma olanağını ihmal ettiğimiz yollu bir suçlamaya hedef olmamamız açısından zorunluydu. Şayet diplomasi istenen sonuçları sağlayamazsa, derhal ve eldeki tüm güçlerden yararlanmak üzere, askerî yöntemler kullanılmalıydı.

Hitler ve Kurmay'ı, gelecekte İngiltere'ye karşı savaşın nasıl sürdürüleceğini kuşkusuz düşünmüşlerdi. "Operation Seelöve - **Deniz Arslanı Harekâtı**" kapalı adı verilen, İngiltere'nin istilâsına ilişkin ünlü plan bunun yeterli bir kanıtıdır. Ancak, istilâ için gerekli ihtiyaçların çok altında kalan hava ve denizle ilgili hazırlıklarımız karşısında, düşmanımızı görüşmeler yoluyla yapılacak bir banşı kabul etmek zorunda bırakacak kadar kayıplara uğratacak, daha başka yöntemlerin bulunması gerekecekti.

Bana öyle görünüyordu ki o zaman, yakın bir gelecekte banşı sağlamak için, her şeyden önce, gecikmeksizin Rhone Nehri ağzına kadar ilerlemek; daha sonra Hava Kuvvetleri'nin birinci sınıf paraşüt birlikleri Malta'yı ele geçirirken, İtalyanlarla beraber Kuzey Afrika'ya çıkmak suretiyle Fransa'nın Akdeniz üslerini ele geçirmek maksada yeterdi.

Fransızlar bu harekâta yardımcı olmayı kabul ederlerse, durum kuşkusuz çok daha iyi olurdu. İşbirliğini reddettikleri takdirde, savaş "İtalyanlarla bizim yalnız başımıza sürdürmemiz gerekirdi. O zamanlar, İngilizlerin Mısır'da zayıf oldukları bizim tarafımızdan biliniyordu. İtalyanların Habeşistan'da hâlâ güçlü kuvvetleri vardı. Malta'nın hava taarruzlarına karşı savunma olanakları yeterli değildi. Her şey daha sonraki harekâtın bu esaslar dahilinde yürütülmesinin lehindeydi ve herhangi bir sakınca gözüme çarpmıyordu. Kuzey Afrika'da dört ile altı zırhlı tümenin varlığı, bize o kadar ezici bir üstünlük kazandırır ki, buraya sevk edilebilecek her türlü İngiliz takviyeleri çok geç kalmış sayılabilirdi.

Bu bakımdan, 1940'ta Kuzey Afrika'ya yapılacak bir Alman-İtalyan çıkarması, 1941'de, yani o harekât alanında görülen ilk İtalyan yenilgisinden sonra, yapılacak çıkarmadan çok daha avantajlı olurdu.

İtalyanlara karşı beslediği güvensizliğin, Hitler'i, o zaman savaş Afrika'ya kaydırmaktan alıkoyduğu akla gelebilir. Fakat meseleleri kıta çapındaki sınırlı bir çerçeve içinde düşünebilen Hitler'in, Akde-

niz'in İngilizler için taşıdığı kesin sonucu önemini kavrayamamış olması daha kuvvetle muhtemeldir.²⁴

Her ne hâl ise, o zaman ileri sürdüğüm önerilerin etkileri hakkında bir şey işitmedim. General Ritter von Epp'in bu fikirleri, Hitler'in önüne sermek olanağını gerçekten bulduğunu, ancak 1950 yılında öğrenebildim. Epp, Hitler'i ziyarete gittiği zaman yanında bulunan Yüzbaşı Wenig'e göre, Hitler mevcut olanakları işletmek için herhangi bir ilgi göstermemiştir.

BÜYÜK OĞLUM

Besançon'da kalışım, Jura'ları tanımama olanak sağladı. 1 Temmuz günü Rond Dağı'nın doruğundan ünlü Cenevre Gölü (Leman Gölü)'ne uzanan güzel manzarayı seyrettim. Batı Seferi sırasında ikinci kez yaralanmış olan büyük oğlumu görmek için Lyon'u da ziyaret ettim. Gösterdiği cesareten ötürü bir ödül olarak kıdem almıştı.

Besançon Kaymakamı ve Belediye Başkanı ile ilişkilerimiz gereği gibi düzgündü. Her ikisi de daima nazik ve kibardılar. Temmuz başlarında Zırhlı Grubum lağvedildi. Bazı tümenler Almanya'ya geri döndüler, ötekiler de Paris Bölgesi'ne intikal ettirildi. Karargâh da Paris'e gitti. Führer'in de hazır bulunacağı büyük bir geçit törenini hazırlamamız isteniyordu. Bereket versin bu tören hiçbir zaman yapılmadı.

NİHAYET PARİSTEYİM!

Paris'te bulunduğum sırada Versailles Sarayı ile Fontainebleau Şatosu'nu ziyaret ettim. Bunlardan ikincisi tarihsel anılar ve güzel

²⁴ Liddel Hart'ın dediği gibi, gözlerini Rusya'ya dikmiş olan Hitler, sadece İtalyanları takviyeye yetecek kadar kuvvet göndermiş; Akdeniz'in doğu, orta ve batı kapılarını, yani Süveyş, Malta ve Cebelitank'ı ele geçirmek için kuvvetli bir girişimde bulunmamıştır. Hitler, ancak İngiltere'yi istilâya muvaffak olamayınca Akdeniz'e dönmüş, fakat bu amaçla İyonien Denizi Adalarıyla Malta'nın ele geçirilmesini öngören Napolyon'un bu tarihsel önerisini tutmayarak Malta yerine Girit'e gitmiştir. Daha sonraki aşamalarda ise, Doğu Seferi uzun ve kuvvet yiyen bir harekâta dönüşünce, Kuzey Afrika harekât alanını gereği gibi takviye edememiş, bu harekât alanında Mareşal Rommel gibi çok değerli bir komutanın taktik ve operatif başarıları heba olup gitmiştir. Buradan çıkarılacak ilginç bir ders vardır: Başkomutanın derin stratejik görüş sahibi olması ve sorunları daima içinde bulundukları çerçevenin dışına çıkarak görmesi hayati derecede önemlidir. (Çeviren).

eşya ile dolu harikulade güzel bir şatodur. Malmaison'daki Napolyon Müzesi'yle özellikle ilgileniyordum. Müzenin yaşlı ve ağır başlı müdürü beni bizzat gezdirmek nezaketini gösterdi ve böylece bu bilgin görünümlü tarihçi ile Büyük Korsikalı hakkında öğretici ve ilginç bir konuşma yaptım.

Askerî koşulların olanak sağladığı ölçüde olmak üzere, Paris'in tüm görülmeye değer yerlerini gördüğümü söylemeye gerek yoktur. İlkın Hotel Lancaster'de kaldım. Sonra Bulonya Ormanı'nda, bana çok rahat bir ev verildi.

ORGENERAL OLDUM

Paris'teki ikametim, benim ve öteki generallerin çoğunluğunun hazır bulunmaları emredilen, Reichstag'ın 19 Temmuz günü yapılan oturumu nedeniyle kesildi. Burada Hitler benim orgeneralliğe yükseldiğimi ilân etti.

Emredilen geçit töreni yapılmayacağı için Zırhlı Grup Karargâhı'nın Paris'te kalmasının bir nedeni yoktu. Dolayısıyla Ağustos başlarında Berlin'e naklettik ve burada biraz dinlenme olanağını bulduk.

Bu arada, Fransa'da kalan birlikler Deniz Arslanı Harekâtı'nın hazırlıklarıyla meşguldüler. Daha başından itibaren bu harekât hiçbir zaman ciddiye alınmamıştır. Fikrimce, yeteri kadar gücü bir hava kuvveti ve yeterli deniz araçlarının yokluğu -İngiliz Sefer Kuvveti'nin Dunkerque'ten çekilmesinin sözü edilmese dahi- bu harekâtı umutsuz bir girişim haline sokmaktaydı. Bu iki zayıf nokta -hava gücü ve deniz araçları yetersizliği- Almanya'nın Batılı Devletlere karşı bir savaşa niyetli olmadığı ve böyle bir savaşa hazırlanmadığının, olanaklar içindeki en iyi kanıtıdır. Eylül'de sonbahar fırtınaları başlayınca, esasen ölmüş olan **Deniz Arslanı Harekâtı** nihayet gömüldü.

Deniz Arslanı Harekâtı'nın tank birliklerini ilgilendiren bir sonucu olmuştur ki bu da su altından yürüeyen tanklar üzerinde bazı deneylerin yapılmasıdır. Bu maksatla alınan düzenler Pz-III ve Pz-IV tankları üzerinde uygulanmıştır. Bu özel şekilde değiştirilmiş tanklar 10 Ağustos'ta, Holstein'da Putlos Kenti'nde bulunan Tank Topçuluğu Okulu'nda harekâta hazır hale getirilmiştir. Bu tanklar 1941 yılında Rusya'da Bug Nehri'nin geçişinde kullanılacaklardır.

Hitler, Batı Seferi'nde kazanılan deneysel bilgileri esas tutarak ayda 800-1.000 ünitelik bir tank yapım programının uygulanmasını emretti. Ancak Kara Kuvvetleri Ordu Donatım Dairesi, bu programın

maliyetinin yaklaşık iki milyon markı bulacağını, 100.000 usta işçi ve uzmanın kullanılmasını gerektireceğini tahmin ediyordu. Bu ağır masraflar karşısında Hitler maalesef bu planın bir yana bırakılmasını kabullenmek zorunda kaldı.

Hitler ayrıca Pz-III tankının 37 mm.lik topunun 50 mm.lik L60 topu ile değiştirilmesini de emretmiştir. Ancak hakikatte kullanılan top 50 mm.lik L42 topuydu ve namlusu bir hayli kısaydı. Hitler'in Ordu Donatım Dairesi tarafından, kendisinin direktifinde değişiklik yapıldığından, derhal haberdar edilmediği anlaşılmaktadır. Böylece 1941 Şubat'ında tüm teknik ihtiyaçların elde bulunmasına rağmen talimatının aynen uygulanmadığını öğrendiği zaman son derece hiddetlenmiş ve Ordu Donatım Dairesi'nin sorumlu subaylarının bu cüretkârane davranışlarını hiçbir zaman bağışlamamıştır. Yıllarca sonra bu olaya değinecektir.

ZIRHLI TÜMENLERİMİZ VE TANK SAYISI

Seferden sonra Hitler, zırhlı ve motorlu tümenlerin sayısında önemli bir artış emretti. Zırhlı tümenlerin sayısı çok geçmeden iki katına çıkarılmış, ancak bu tedbir her tümendeki tank sayısının yarıya inmesine yol açmıştır. Böylece, Alman Ordusu zırhlı tümenler bakımından nominal gücünü bir kat arttırdığı halde tank sayısını iki katına çıkaramamıştır.

Halbuki, önemli olan tank sayısının artırılmasıydı. Öte yandan, zırhlı tümenlerle birlikte motorlu piyade tümenlerinin sayısının da iki katına çıkarılması motorlu araç endüstrisi üzerine o kadar ağır bir yük yüklemiştir ki bu koşullar altında Hitler'in emirlerinin yerine getirilmesi için, Batı Avrupa ülkelerinde ele geçirilen malzeme dahil olmak üzere, elde bulunan tüm kaynaklardan azami derecede yararlanılması zorunlu olmuştur. Bu ele geçirilen araçlar, Alman araçlarına oranla bir hayli düşük nitelikteydiler ve bu nedenle, özellikle Doğu ya da Afrika harekât alanlarında önceden görülebilen kullanma koşullarına karşılık veremeyecekleri tahmin ediliyordu.

Birçok zırhlı tümen ve motorlu piyade tümeninin örgütlenmesi ve eğitimine nezaret etmekten sorumlu bulunuyordum. Bu iş benim bütün zamanımı alıyordu. Seyrek boş zamanlarımda da, eninde-sonunda her çareye başvurarak sona erdirilmesi gereken savaşın, açıkça görülen muhtemel gelişmeleri üzerinde düşünüyordum. Düşüncelerim giderek artan ölçüde güneye doğru kayıyordu.

Besa on'daki konuşmalarımın daha önce gösterdiği gibi, İngiltere ile olan savaşın sona ermesinin en önemli şey, gerçekten tek önemli şey, olduğuna inanıyordum.

Kara Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı ya da Genelkurmay'la temasım yoktu. Zırhlı Kuvvetler'in yeniden örgütlenmesi ya da savaşın gelecekte sürdürülmesi hakkındaki düşüncelerim de sorulmuyordu.

Fakat, Mösyö Moloto un 14 Kasım 1940 günü Berlin'e yaptđı ziyaret sonunda, problem birdenbire gün ışığına  ıktı. Hem de m t-hiş bir ışıkla aydınlatarak...

Altına Bölüm

1941 RUSYA SEFERİ

Sefer Öncesi Durum - Hazırlıklar - Başlangıç- Harekâtı - Dinyeper Nehri'nin geçilmesi. Smolensk-Elnya - Roslavl Bölgesi'ndeki Muharebeler - Moskova mı yoksa Kiev mi? Kiev Muharebesi - Orel ve Bryansk Muharebeleri- Tula ve Moskova İstikametindeki İleri Harekât İlk Kez Görevime Son verilmesi.

RUS-ALMAN SALDIRMAZLIK PAKTI

3 Mayıs 1939 günü Molotof, Litvino'f'un yerine, Sovyet Dışişleri Komiserliği'ne (Bakanlığına) atanmıştı. Bu kişi, Hitler'in Polonya'ya taarruzuna olanak sağlayan 23 Ağustos 1939 günü Almanya ile imzalanan Saldırmazlık Paktı'nın görüşmelerinde başrolü oynamıştır. Böylece Ruslar, 18 Eylül 1939 günü ülkenin doğu kısımlarını istilaya başlamak suretiyle Polonya'nın yok edilmesine yardımcı olmuşlardır. 29 Eylül 1939 günü Rusya, Almanya ile Dostluk Paktı imzalamış; aynı zamanda, savaşın ekonomik alanda sürdürülmesinde Almanlarca çok değer verilen bir ticaret anlaşması yapmıştır. Bu arada Ruslar, uluslararası alanda da durumdan en büyük ölçüde yararlanmayı bilmişlerdir. Baltık Devletleri'ne el koymuşlar; 30 Kasım 1939 tarihinde de Finlandiya'ya taarruz etmişlerdir. Almanya'nın silâhlı kuvvetleri Batı'da meşgul oldukları bir sırada Ruslar, Besarabya'yı kendilerine teslim etmesi için Romanya'yı zorlamışlardır. Bu hareketin sonucu olarak Hitler, 30 Ağustos 1940 günü Romanya'nın bağımsızlığını bizzat garanti etmek gereğini duymuştur.

HİTLER - MUSSOLİNİ GÖRÜŞMESİ

1940 Ekim'inde Hitler, savaşın gelecek muhtemel gelişmeleri üzerinde Fransız liderleri ve İspanya Devlet Başkanı Franco ile görüşmelerde bulunmuştur. Bu görüşmelerle ilgili olarak, daha sonra, dostu Mussolini ile buluşmak üzere Floransa'ya gitmiştir. Bu toplantıya giderken, Bologna İstasyonu'nda, Müttefikinin, bilgisi dışında Yunanistan'a karşı, adeta özel bir savaş ilân ettiğini öğrenmiş ve Hitler bu kararı hiçbir zaman tasvip etmemiştir. Mussolini'nin bu hareketi

sonucu, Balkanlar sorunu yeniden sahneye çıkmış ve savaş, hiç değilse Almanya için, hiçbir zaman arzu edilmeyen bir yönde gelişme göstermiştir.

Hitler'in bana söylediğine göre, Mussolini'nin bu tamamen keyfi olan jestinin ilk sonucu olarak Franco, Mihver Devletleri'yle herhangi bir işbirliğinden elini çekmiştir. Zira, böyle ne yapacağı kestirilemeyen ortaklarla müşterek bir politikaya kendini kaptırmayı istemediği açıkça anlaşılıyordu.

Bunları izleyen gelişme, Almanya ile Sovyetler Birliği arasında giderek artan gerginlik oldu. Son birkaç ay içinde vuku bulan, esas itibarıyla Romanya ve Tuna'ya ilişkin Alman politikası konusunda kendini gösteren olaylar yüzünden bu gerginlik zaten mevcuttu. Bu gerginliği azaltmak için, Molotof Berlin'e davet edilmişti.

MOLOTOF'UN İSTEKLERİ

Molotof Berlin'de şu taleplerde bulundu:

- 1- Finlandiya, Sovyet nüfuz sahası içinde sayılmalıdır.
- 2- Polonya'nın geleceği hakkında bir anlaşma yapılmalıdır.
- 3- Romanya ve Bulgaristan'daki Sovyet çıkarları tanınmalıdır.
- 4- Türk Boğazları'ndaki Sovyet çıkarları da kabul edilmelidir.

Molotof Rusya'ya döndükten sonra Ruslar bu taleplerini yazılı olarak ve daha açık-seçik bir biçimde teyit ettiler.

Hitler, Rusların bu isteklerinden bir hayli heyecana düşmüştü ve Berlin görüşmelerinde hoşnutsuzluğunu uzun uzadıya ağza vurduğu gibi, görüşmeleri izleyen Rus Notası'na da aldırış etmemişti. Hitler'in, Molotof'un ziyareti ve sonuçlarından çıkardığı anlam, Sovyetler Birliği ile bir savaşın er ya da geç kaçınılmaz olduğu inancı oldu. Berlin Konferansı'nın aldığı şekli bana birkaç kez anlatmıştır. Ben de burada onun anlattığı biçimde anlatıyorum. Ancak şurası gerçektir ki, Hitler, 1943'ten önce benimle bu mesele hakkında konuşmamıştır. Bu tarihten sonra ise birçok kez üstelik hep aynı biçimde konuşmuştur. Bu bakımdan, bana söylediklerinin, söz konusu dönemdeki fikirlerinin bir tekrarı olduğuna inanmamak için herhangi bir neden bulamıyorum.

İTALYANLAR, YUNANİSTAN VE AFRİKADA

Hitler, Rus talepleri karşısında hiddetlendiği gibi, 1940 Ekim'indeki İtalyan politikası karşısında da canının sıkıldığını, hatta

daha da kuvvetli sözlerle ifade etmiştir. Kendi görüş açısından bunda haklı olduğunu sanıyorum. Yunanistan'a yapılan İtalyan taarruzunun amaçları bakımından gereksiz olduğu kadar, uygulaması da ahmakça olan bir girişimdi. Daha 30 Ekim'de İtalyan genel taarruzu durmuştu. 6 Kasım'da inisiyatif Yunanlılara geçti. Kötü politika, askerî felâketle sonuçlandığı zamanlar çoğu kez yapıldığı gibi, Mussolini de hiddet içinde generallerinin ve özellikle kendisini boş yere bu tür savaşçı maceralardan uzak durması için ikaz eden, Badoglio'nun aleyhine döndü. Kasım ortalarında İtalyanlar acı bir yenilgiye uğradılar. Sonuç olarak Badoglio, rejim düşmanı ve hain durumuna düştü. 26 Kasım'da istifasını verdi. 6 Aralık'ta yerine Cavallero atandı.

10 Aralık'ta İtalyanlar Kuzey Afrika, Sidi Barrani dolaylarında da ağır bir yenilgiye uğradılar. Yunanistan serüveninden kaçınmak ve onun yerine Kuzey Afrika'daki durumu sağlamlaştırmak, Almanya ve İtalya'nın ortak çıkarlarına daha uygun düşerdi. Nitekim şimdi Graziani, Alman uçaklarını istemeye başladığı gibi; Mussolini de iki Alman tümeninin Libya'ya gönderilmesini istemeye karar vermişti. Kış süresince Bardia, Deme ve Tobruk kaybedildi. Sonunda, Rommel'in Alman birlikleri burada durumu düzelttiler.

İtalya'nın Balkanlardaki koordine edilmemiş hareketleri ve hataları, kuvvetli Alman birliklerinin Afrika'ya, Bulgaristan'a; daha sonra da Yunanistan ve Sırbistan'a gönderilmelerine yol açmıştır. Bütün bunlar savaşın kesin sonuçlu harekât alanlarındaki gücümüzün zayıflamasıyla sonuçlanmıştır.

Alpler'in, Mihver Devletleri'nin nüfuz sahaları arasında sınır sayılması ilkesinin, savaş dönemi önderlerinin gerçek ihtiyaçlarına karşılık veremediği cihetle, artık uygulanma olanağının bulunmadığı açıkça anlaşılmış bulunuyordu. Esasen iki müttefik devlet arasındaki işbirliği o denli hatalarla doluydu ki böyle bir ittifakın mevcut olması belki daha hayırlı olurdu.

BARBAROSSA HAREKÂTI

Molotov'un ziyaretinden kısa bir süre sonra, yeni Kurmay Başkanı Yarbay Baron von Liebenstein ve Harekât Subayım (Harekât Şubesi Müdürüm) Binbaşı Bayerlein, Kara Kuvvetleri Komutanlığı Kurmay Başkanı tarafından bir toplantıya çağındı. Bu iki subayım Rusya'ya karşı yapılması tasarlanan ve Barbarossa Harekâtı kapalı adıyla anılan seferden söz edildiğini, böylece ilk kez orada duymuş

oldular. Bu konferanstan dönüşlerinde olup bitenleri bana rapor ettiler. Ancak önüme bir Rusya haritası açtıkları zaman adeta gözlerime inanmadım. Acaba, benim şu ana kadar, kesinlikle olanaksız gördüğüm bir şey gerçek mi oluyordu? Hitler 1914 Alman politikasının önderlerini, iki cephede savaş vermekten kaçınmaya muvaffak olmadıkları için, söylenebilecek en ağır sözlerle eleştirmişti. Şimdi, kendi inisiyatifiyle, üstelik İngiltere ile savaş kesin bir sonuca bağlanmadan, Ruslara karşı bu iki cepheli savaşı açmaya karar veren acaba o muydu? Tüm askerleri, bu hataya karşı defalarca ve kuvvetle onu ikaz etmişlerdi ve o da bu ikazları kabul etmişti.

RUSYA SEFERİ BAŞARI VAAT ETMİYOR

Düşüğüm hayal kırıklığını ve üzüntüyü gizlemek için herhangi bir girişimde bulunmadım. Kara Kuvvetleri Komutanlığı (OKH) Karargâhı'nın ileri sürdüğü gerekçelere tamamen inanmış olan iki kurmay subayım, benim kullandığım dilin şiddeti karşısında hayrete düştüler. Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı Halder'in, Rusya'nın sekiz ya da on haftalık bir seferle nasıl yenilgiye uğratılacağını hesapladığını bana anlattılar. Yaklaşık olarak aynı kuvvette üç ordular grubu, birbirine yakın istikametlerde ve birbirine yakın hedeflere doğru taarruz edeceklerdi. Ancak tek bir operatif hedefin düşünülmendiği anlaşıyordu. Meslekî açıdan bakıldığında, böyle bir harekâtın başan vaat etmediği görülmüyordu. Kurmay Başkanımın benim görüşlerimi, Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na iletmesini düzenledim, fakat bundan hiçbir sonuç alınamadı.

Başlangıçta işin aslını bilmeyenlerden biri olduğum için, sadece, Hitler'in Sovyetler Birliği'ne bir taarruzu ciddi olarak tasarlamadığı ve tüm olup bitenlerin bir blöf olduğunu düşünebiliyordum. 1941 kışı ilkbaharı bir kâbus gibi geçti. İsveç Kralı XII'nci Karl'ın ve I'nci Napolyon'un, yeniden gözden geçirdiğimiz seferleri, harekâta girişmek niyetinde bulunduğumuz harekât alanının güdüklerini açıkça ortaya koymaktaydı. Buna ek olarak, böylesine muazzam bir girişim için yaptığımız hazırlıkların ne denli yetersiz olduğu da açıkça görülmüyordu. Fakat bugüne kadar kazandığımız başarılar, özellikle Batıda kazandığımız zaferin herkesi şaşırta çabukluğu, yüksek komutanlarımızı öylesine sarhoş etmişti ki onlar **"olanaksız"** sözcüğünü artık sözlüklerinden çıkarmışlardı. Kendileriyle konuştuğum OKW ve OKH'daki (Silahlı Kuvvetler ve Kara Kuvvetleri Karargâhları) tüm

ilgiliiler sarsılmaz bir iyimserlik havası içindeydiler ve eleştiri ya da itiraza aldınş etmiyorlardı.

Önümüzdeki büyük görevi dikkate alarak kendimi, tüm gücümle, sorumlu bulunduğum tümenlerin eğitim ve donatımı işlerine vermiştim. Kıtalanma, önlerinde bulunan seferin Polonya ve Batı'da verdikleri muharebelerden çok daha zor bir sefer olacağını iyice anlattım. Gizlilik düşünceleri yüzünden daha açık konuşamıyordum. Ama askerlerimin bu yeni ve son derece zor göreve hafif meşreplik duygulan içinde girişmeyeceklerinden de emin bulunmak istiyordum.

YENİ TÜMENLER KURUYORUZ

Hitler'in, kurulmasını emrettiği yeni tümenlerin araçlarının çoğu, önce de söylediğimiz gibi, maalesef Fransız yapısı araçlardı. Bu araçlar ve gereçler Doğu Avrupa'da yapılacak harekâtın ihtiyaçlarına karşılık vermekten çok uzak nitelikteydiler. Alman araç yapımı da büyük ölçüde artan ihtiyaçlarımızı karşılayacak yeterlikte değildi. Bu nedenle, açıkça düşük kalitede olan, düşmandan ele geçirilmiş araçları Alman yapısı araçlarla değiştirmek olanağına sahip olamayacaktık.

Zırhlı tümenlerdeki tank unsurunun kuvvetindeki azalmadan daha önce söz edilmişti. Tümen başına düşen tank sayısındaki azalma, Pz-1 ve Pz-II tanklarının hemen tamamen Pz-III ve Pz-IV tanklarıyla değiştirilmiş olması sayesinde bir dereceye kadar karşılanmış bulunuyordu. Ayrıca, yeni savaşın başlarında, tanklarımızın teknik bakımdan bilinen tüm Rus tanklarından daha iyi nitelikte bulunacaklarına güvencemiz artıyor; bu durumun Rusların büyük olan sayıca üstünlüklerini fazlasıyla karşılayacağını düşünüyorduk. Nedenine gelince, seferin başlangıcında tank gücümüz ancak 3.200 kadardı. Fakat garip bir olay, zihnimde, zırhlı araçlarımızın nisbî üstünlüğü hakkında, az da olsa bir kuşku uyanmasına yol açtı.

TANKLARIN KARŞILAŞTIRILMASI

1941 ilkbaharında, Hitler, bir Rus Askerî Kurulu'nun tank okullarımızla tank fabrikalarımıza davet edilerek, bu tesislerimizin gösterilmesi için özel emir vermiş; bu emirde, onlardan hiçbir şeyin gizlenmemesini ısrarla istemişti. Söz konusu edilen Rus subayları, Pz-IV'ün elimizdeki en ağır tank olduğuna kesinlikle inanmadıklarını belirttiler. En yeni modellerimizi onlardan gizlediğimizden ve Hitler'in

her şeyin onlara gösterilmesi hakkındaki emrini yerine getirmediğimizden, defalarca şikâyet ettiler. Rus Askeri Kurulu, bu noktada öylesine ileri gitti ki, fabrikatörlerimiz ve Ordu Donatım Dairesi ilgilileri şu sonuca vardılar: "Anlaşıyor ki Rusların elinde bizimkilerden daha iyi ve daha ağır tanklar vardır." Ve böylece ancak 1941 Temmuz'u sonunda T-34 Tankı cephede kendini gösterince, yeni Rus tank modeli bilmecesi çözülmüş oldu.

Hitler, 18 Nisan'da bir zırhlı araçlar gösterisinde hazır bulundu. Bu gösteriye ben de katıldım. İşte bu gösteri sırasındaydı ki Pz-III tankının, 50 mm.lik L60 topu ile değil, bunun yerine (namlusu 18 çap boyu kadar, yani 90 santim daha kısa olan) 50 mm.lik L42 topu ile donatılmış olduğunun farkına vardı. Ordu Donatım Dairesi'nin kendi başlarına yaptıkları bu iş onu çok hiddetlendirdi. Zira yaptıkları, onun asıl niyet ve maksatlarının zayıflatılmasına yol açıyordu. Spandau'daki Alkett fabrikası, nisan sonuna kadar, Hitler'in istediği topları yapmayı başardı ve bu da Kara Kuvvetleri Ordu Donatım Dairesi'nin ileri sürmüş olduğu mazereti, daha da çürük duruma düşürdü. Yıllarca sonra, kendi huzurunda Kara Kuvvetleri Ordu Donatım Dairesi'nin savunulması için girişilen her teşebbüste bu itaatsizlik kusuruna işaret etmiştir.

Bu sıralarda yıllık tank yapımımız her tipten 1.000 tankı ancak buluyordu. Düşmanlarımızın üretim rakamları karşısında bu çok küçük kalıyordu. Daha 1933 yılında ziyaret ettiğim bir tek Rus tank fabrikası günde 22 adet Christie-Ruski tipi tank yapabiliyordu.

1 Mart'ta Bulgaristan Üçlü İttifak'a katıldı ve onu 25 Mart'ta da Yugoslavya izledi. Ancak, 27 Mart'ta Belgrad'da yapılan bir hükümet darbesi, Mihver'in planlarını alt-üst etti. 5 Nisan'da Rusya ve Yugoslavya bir dostluk paktı imzaladılar. 6 Nisan'da Balkan Seferi başladı. Ben bu sefere katılmadım. Sefere katılan zırhlı birlikler bir kez daha değerlerini kanıtladılar ve çabuk kazanılan zafere büyük ölçüde katkıda bulundular.

MUSSOLİNİ MEMNUN

Savaş alanının bu şekilde genişlemesinden memnun olan bir tek kişi vardı: Mussolini. Aslında bu kendi özel savaşıydı ve bu savaş Hitler'in muvafakatini almadan açmıştı. Öte yandan, Rusya ile Yugoslavya arasında bir dostluk paktı imzalanmış olması, güçlü doğu komşumuzla aramızda birtakım meselelerin çıkacağını ve bunun çok

geçmeden patlak vereceğini tüm açıklığıyla gözümüzün önüne sermiş bulunuyordu.

Belgrad 13 Nisan'da düştü. 17 Nisan'da Yugoslav Ordusu teslim oldu. Yunan Ordusu da, İngiliz yardımına rağmen, 23 Nisan'da silâhlı bıraktı. Mayıs sonunda hava indirme birlikleri Girit'i ele geçirdiler. O zaman Girit yerine Malta'nın ele geçirilmemesi çok üzücüdür. Almanya, İtalya, Macaristan, Bulgaristan ve Arnavutluk, Yugoslav topraklarından birer parça koparıp aldılar. Bağımsız bir Hırvat Devleti kuruldu. Hırvatistan krallığına İtalyan Spoleto Dükü getirilecekti. Fakat bu soylu kişi, oldukça sallantılı olan tahtına bir türlü oturamamıştır. İtalyan Kralı'nın isteği üzerine Karadağ da bağımsız bir devlet haline getirildi.

Yeni yaratılan Hırvatistan'ın sınırları, ulusun etnolojik sınırlarına uydurulmadığından, başlangıçtan itibaren İtalyanlarla bunlar arasında sürtüşmeler başladı. Böylece acı anlaşmazlıklar, Avrupa'nın bu esasen çalkantılı olan bölgesinin havasını daha da zehirledi.

1941 yılının Mayıs ve Haziran aylarında İngilizler Suriye ve Habeşistan'ı işgal etmeye muvaffak oldular. Irak'a el atmak için başlatılan bir Alman girişimi yetersiz kuvvetle yapıldı ve başarısızlığa uğradı. Eğer bu girişim, 1940 yazında kabul etmiş olmamız gereken olanaklarımız içinde, makul ve akla uygun Akdeniz politikasının bir parçası olarak yapılsaydı, başanya ulaşmış olabilirdik. Ama bu türlü yapılacak girişimler için vakit artık geçmişti.

HAZIRLIKLAR

Balkan Seferi arzulanan çabuklukla sonuçlandırılmış ve şimdi Rusya için varlıklarına ihtiyaç duyulan birlikler, plana göre büyük bir hızla geri alınmışlardı. Buna rağmen Rusya Seferi'mizin başlatılmasında belirli bir gecikme meydana gelmiştir. Ayrıca çok yağışlı bir ilkbahar geçirmiştik. Bug Nehri ve kolları Mayıs ayında bile taşma düzeylerinde oldukları gibi, çevrelerindeki arazi bataklık ve hemen hemen geçilemez durumdaydı. Ben, Polonya'daki denetleme gezilerinde bu durumu bizzat görmek durumundaydım.

SOVYETLER'E TAARRUZ HAZIRLIKLARI

Sovyet Rusya'ya taarruz için üç ordular grubu kuruldu:

Güney Ordular Grubu: Komutanı Mareşal von Rundstedt, Pripet Bataklıklarının güneyinde harekât yapacak.

Merkez Ordular Grubu: Komutanı Mareşal von Bock, Pripet Batkılıklarıyla Suvalki Tepesi arasındaki bölgede harekât yapacak.

Kuzey Ordular Grubu: Komutanı Mareşal Ritter von Leeb, Doğu Prusya'dan harekâta başlayacak.

Maksat, bu üç ordular grubuyla, sınıra yakın tertiplenmiş bulunan Rus kuvvetlerinin mevzilerini yarmak, daha sonra bu kuvvetleri kuşatarak imha etmektir. Bu sırada zırhlı gruplar Rusya'nın derinliklerine doğru daldırılacak ve yeni savunma cephelerinin (hatlarının) kurulması önlenecektir. Bir sıklet merkezi bölgesi (asıl taarruz bölgesi) saptanmıştır. Üç ordular grubu yaklaşık olarak eşit kuvvette bulunacak, sadece, Güney ve Kuzey Ordular Grupları'nda birer zırhlı grup bulunmasına karşılık, Merkez Ordular Grubu'nda iki zırhlı grup bulunacaktır.

Ben 2'nci Zırhlı Gruba komuta edeceğim. Benim hemen kuzeyimde de General Hoth'un 3'ncü Zırhlı Grubu bulunacaktır. Bu iki grup Merkez Ordular Grubu emrine verilmiştir.

2'nci Zırhlı Grubun kuruluşu şöyledir:

Komutan: Orgeneral Guderian.

Kurmay Başkanı: Yarbay Baron von Liebenstein.

XXIV'ncü Zırhlı Kolordu: Zırhlı Birlikler Korgenerali Baron Geyr von Schweppenburg.

3'ncü Zırhlı Tümen: Tümgeneral Model.

4'ncü Zırhlı Tümen: Tuğgeneral Baron von Langemann ve Erlencamp.

10'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni: Tuğgeneral von Loeper.

1'nci Süvari Tümeni: Tümgeneral Feldt.

XLVI'nci Zırhlı Kolordu: Zırhlı Birlikler Korgenerali Baron von Wietinghoff Scheel.

10'ncü Zırhlı Tümen: Tümgeneral School.

SS Das Reich (Motorlu) Piyade Tümeni: Tümg. Hausser.

Gross-Deutschland Piyade Tümeni: Tuğgeneral von Stockhausen.

XLVII'nci Zırhlı Kolordu: Zırhlı Birlikler Korgenerali Lemelsen.

17'nci Zırhlı Tümen: Tuğgeneral von Arnim.

18'nci Zırhlı Tümen: Tuğgeneral Nehring.

29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni: Tuğgeneral von Boltenstern.

Zırhlı Grubun emrine, Kara Kuvvetleri ve Ordu bağıli birliklerinden de bazı unsurlar verilmisti. Bunlar arasında su birlikler vardi:

General von Axthelm Komutasındaki **Hermann Goering** Uçak-savar Topçu Alayı.

Grup Topçu Komutanı General Heinemann; Grup İstihkâm Komutanı General Bacher; Grup Muhabere Komutanı Albay Praun; Grup Keşif Uçak Birliğı Komutanı Yarbay von Barsewisch'ti. (Başlangıçta Albay von Gerlach'ti. Fakat taarruzun üçüncü günü uçağıyla düşürüldü). Harekâtın ilk birkaç haftasında Zırhlı Grubun harekât yapacağı bölgede av koruması yapmakla görevli uçaklar Albay Mölders'in komutasında bulunuyordu. (EK-XXII'ye bakınız).

Benim Zırhlı Grubuma su görev verilmişti: Grup taarruzun birinci günü Brest-Litovsk'un iki yanından Bug Nehri'ni geçecek; Rus savunma mevzilerini yaracak ve bu suretle elde edilen başanyı süratle Roslavl-Elnya-Smolensk Bölgesi istikametinde geliştirecektir. Harekâtın maksadı, düşmanın yeniden derlenip toparlanmasına ve yeni bir cephe kurmasına mâni olmak ve böylece 1941 Seferi esnasında kesin sonuçlu bir zafer kazanılması için gerekli koşulları hazırlamak, şeklinde saptanmıştı. Hedefini ele geçirdikten sonra Zırhlı Grubuma yeni direktif verilecekti. OKH (Kara Kuvvetleri K.) tarafından yayınlanan ön emirlere göre, harekât plânı, Hoth'un 3'ncü ve benim 2'nci Zırhlı Gruplarımızın Leningrad'ı ele geçirmek üzere kuzeye çark ettirilmelerini gerektiriyordu.

Alman kontrolündeki Polonya Genel Valiliğı Bölgesi'yle Sovyet Rusya İşgal Bölgesi arasındaki sınır Bug Nehri'ydi. Böylece Brest-Litovsk Müstahkem Mevkii ikiye bölünmüştü. Asıl Kale Ruslarda kalmıştı. Sadece nehrin batı kıyısındaki eski kaleler Almanların elindeydi. Polonya Seferi'nde bu müstahkem mevkii bir kez taarruzla ele geçirmiştim. Şimdi bu işi bir kez daha, üstelik daha güç koşullar altında, yapmak zorundaydım.

ZIRHLI KUVVETLER ÜZERİNDE ANLAŞMAZLIK

Batı Seferi'nin pek açık-seçik olan derslerine rağmen, Alman Yüksek Komutanlığı zırhlı kuvvetlerin kullanılması hakkında görüş birliğine sahip bulunmuyordu. Bu husus, harekâta hazırlık olmak üzere ve komutanları, kendilerine düşecek vazifelere hazırlamak bakımından yapılan birçok harp oyunlarında kendini göstermişti. Zırhlı birliklerden yetişmeyen ve öteki savaş sınıflarından verilen generaller ilk taarruzun, şiddetli bir topçu hazırlık ateşini müteakip

piyade tümenleri tarafından yapılması ve tankların ancak belirli derinlikte bir girme yapıldıktan sonra, yarmayı tamamlamak üzere muharebeye sokulması görüşündeydiler. Zırhlı birlikler generalleri, bunun tersi görüşü savunuyorlardı. Onlar zırhlı tümenlerin başlangıçtan itibaren en ileride taarruz eden birliklerin arasında bulunmasını istiyorlardı. Nedenine gelince, kendi sınıflarının en güçlü taarruz silâhına sahip bulundukları inancına sahiptiler. Tankların (ve beraber savaşan zırhlı piyadenin) böylece derin ve çabuk bir yarmayı başarağını ve bu erken başanın derhal ve tankın ilerleme hızıyla geliştirileceğini tasavvur ediyorlardı. Zırhlı birlikler generalleri Fransa'da edindikleri tecrübeler dolayısıyla, öteki yöntem uygulandığı takdirde sonucun ne olacağını biliyorlardı. Başanın kritik anında yollar piyade tümenlerinin, ardi arası kesilmeyen, ağır hızla yürüyen hayvanlı kollarıyla dolmak suretiyle zırhlı birliklerin yolu tıkanacak ve hızları azalacaktır. Bu nedenle zırhlı birlikler zırhlı tümenlerin, yarmanın yapılması istenen kesimlerde birinci hatta bulundurulmasını istiyorlardı. Görevlerin farklı olduğu öteki kesimlerde, mesela bir müstahkem mevkiin düşürülmesinde (yani daima tahkimatına taarruzda) piyade taarruza öncülük etmeliydi.

2'nci Zırhlı Grubun Bölgesi'nde böyle bir durum meydana geldi. Brest-Litovsk'un daima tahkimatının eski olduğu doğrudur. Fakat Bug ve Muchaviec suları ile su dolu hendekler, bu kaleleri tankların taarruzundan korunan bir hale getirmiş bulunuyorlardı. Tanklar, kaleyi 1939'da olduğu gibi, ancak baskın şeklindeki bir taarruzla ele geçirebilirlerdi. Fakat böyle bir taarruz için gerekli koşullar 1941'de mevcut değildi.

Bu nedenle zırhlı tümenlerimle Brest-Litovsk'un iki yanından Bug Nehri'ni geçerek taarruza karar verdim ve müstahkem mevkie taarruz etmek üzere bir piyade kolordusunun (bu harekât için) emrine verilmesini önerdim. Bu kolordunun, benim Zırhlı Grubumu geriden izleyecek olan Dördüncü Ordu'dan verilmesi gerekiyordu. Dördüncü Ordu, bundan başka ilk nehir geçişi harekâtı için bize yardım edecek ve daha bir miktar piyade ile oldukça fazla miktarda topçu desteği sağlayacaktı. Emir ve komuta birliğini sağlamak için bu birliklerin geçişi olarak benim emrine verilmesini önerdim ve bu süre zarfında Grubumun da Dördüncü Ordu Komutanı Mareşal von Kluge'nin emrine verilmesinden de memnurluk duyacağımı belirttim. Bu emir-komuta düzeni, Ordular Grubu'nca uygun görüldü. Ancak bu düzen benim hesabıma birtakım fedakârlıkları gerektiri-

yordu. Zira (her şeyden önce) Mareşal von Kluge, emrinde çalışması güç bir komutandı. Fakat girişimin başansı bakımından bunlara katlanılması önem taşıyordu.

Taarruz Bölgesi'nin ön kenarını Bug Nehri sınırlıyordu. Bu nedenle ilk görevimiz düşmanın savunduğu bu nehirde geçiş yerleri ele geçirmektir. Belirli bir baskın etkisi sağlandığı takdirde görevin yerine getirilmesi çok daha kolaylaşabilirdi. Brest-Litovsk Kalesi'nin derhal ele geçirilebileceğini tahmin edemezdim. Bu nedenle taarruz kademesindeki zırhlı birliklerimin başlangıçta birbirinden ayrılması zorunluydu. Dolayısıyla bu durumun sonucu olarak sıkıntılı bir duruma düşmemek ve Zırhlı Grubun iki açık iç kanadının güvenliğini sağlamak için tedbir düşünmem gerekiyordu. Bug geçildikten sonra grubun sağ kanadı, araçlara geçit vermeyen, yayaların da ancak güçlükle yol alabileceği Pripet Bataklıkları'nın kenar boyunca ilerleyecekti.

Pripet Bataklıkları Bölgesi'nden de Dördüncü Ordu'nun zayıf piyade kuvvetleri sevk edilecekti. Zırhlı Grubun solunda Dördüncü Ordu unsurları taarruz edecekti ve onların da ötesinde Dokuzuncu Ordu'nun piyadesi olacaktı. Bu sol yanımız, özellikle düşman tehdidine maruzdu. Zira Bialystok Bölgesi'nde gücü Sovyet kuvvetlerinin toplanmakta olduğunu biliyorduk. Bu kuvvetlerin, gerilerinin bizim zırhlı tümenlerimizin varlığından tehlikeye düştüğünü fark eder etmez, kuşatılmaktan kurtulmak için Volkovisk-Slonim ana yolu boyunca bir çıkış hareketine girişeceklerini varsaymak gerekiyordu.

Yanlarımıza yönelen bu çifte tehdidi etkisiz kılmak için iki karşı tedbir düşünüldü:

(a) Kuvvetlerimizi, özellikle daha büyük bir tehlide maruz bulunan sol yanda, derinliğine düzenlemek.

(b) Grubun 1'nci Süvari Tümeni'ni, motorlu teşkiller için geçilmesi hemen hemen olanaksız bulunan bataklık araziden ilerletmek.

Bunların yanında, Zırhlı Grubu geriden izleyen Dördüncü Ordu'nun piyade tümenleri ve geniş ölçüde hava keşfi ile de bu açık yolların güvenliğine yardım edilmiş olacaktı.

Bunların tümünün sonucu olarak Zırhlı Grubun taarruz düzeni aşağıdaki biçimi aldı:

Sağ kanat.

XXIV'ncü Zırhlı Kolordu (Korgeneral von Geyr):

255'nci Piyade Tümeni (Bug Nehri'ni geçiş harekâtı süresince Grup emrinde bulunacak): Vlodava ile Malorya arasından taarruz edecek.

1'nci Süvari Tümeni: Slavatyçe'den, Maloryta üzerinden Pinsk istikametinde taarruz edecek.

3'ncü Zırhlı Tümen: Kodan kuzeyinden, Brest-Kobry yolu istikametinde ilerleyecek.

10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni: Hücum geçişinin ikinci dalgasını teşkil etmek üzere ikinci kademede bulunacak.

Merkez.

XII'nci Kolordu (General Schroth), (Harekâtın ilk aşaması süresince Grup emrinde bulunacak):

45'nci Piyade Tümeni.

31'inci Piyade Tümeni.

Kolordu, Kodan ve Neple kuzeyinden taarruz ederek Brest-Litovsk'u kuşatacak. Kolordu'nun bu maksatla gerekli olmayan öteki tüm kuvvetleri, soldaki XXIV'ncü Zırhlı Kolordu ve sağdaki XLVII'nci Zırhlı Kolordu arasında kalan bölgeyi düşmandan temizlemek ve bu iki zırhlı kolordunun iç yanlarının güvenliğini sağlamak maksadıyla Brest Litovsk- Kobryn-Beresa-Kartuska yolu ile Motykaly-Piliszcze-Pruzana yolu arasındaki bölgeden ilerletilecektir.

Sol Kanat.

XLVII'nci Zırhlı Kolordu (Korgeneral Lemelsen):

18'nci Zırhlı Tümen.

17'nci Zırhlı Tümen.

Her iki tümen Legi-Pratulin Bölgesi'nden taarruzla Bug ve Lesna Nehirlerini geçecek ve Vidomla-Pruzana-Slonim istikametinde harekâta devam edecektir.

29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni: Hücum geçişinin ikinci dalgasını teşkil etmek üzere geriden izleyecek.

167'nci Piyade Tümeni (Bug Nehri'ni geçiş harekâtı süresince Grup emrinde bulunacak): Pratulin'in batısından taarruz edecek.

XLVI'nci Zırhlı Kolordu (Korgeneral von Wietinghoff):

Zırhlı Grup İhtiyatı.

10'ncu Zırhlı Tümen.

SS Das Reich Tümeni.

Gross Deutschland Piyade Alayı.

Grup ihtiyatı, XLVII'nci Zırhlı Kolordu, Bug köprülerini serbest bırakıncaya kadar Radzyn-Lukov-Deblin Bölgesi'nde bulunacak; müteakiben Zırhlı Grubun sol kanadı gerisinden ilerleyecektir.

6 Haziran günü Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı, Zırhlı Gruba bir ziyarette bulundu. Esas görevleri olan, düşman savunma düzenlerinin derinliklerine dalmayı gereği gibi yerine getirebilmek için iyi durumda bulunmaları bakımından zırhlı tümenlerin birinci aşamada geride tutulması ve bu esnada ilk taarruzu piyade tümenlerinin yapması şeklinde bir öneriyi ileri sürdü. Daha önce sözünü ettiğim nedenler dolayısıyla, planın bu şekilde değişimine hiç kuşkusuz muvafakat edemezdim.

Karargâhımda, ilk hedefler (Benim kolorduları için Roslavl-Elnya-Smolensk Bölgesi) ele geçirildikten sonra girişilecek harekâtın ikinci aşaması için, Yüksek Komutanlığın niyet ve maksatları hakkında ancak bir tutamak sayılabilecek bilgiler aldım. Bu bilgilere göre, Yüksek Komutanlık, her şeyden önce Leningrad ve Baltık kıyılarının ele geçirilmesini; böylece Finliler ve güven içinde deniz yoluyla ikmal edilen Kuzey Ordular Grubu ile birleşilmesini öngörüyordu. Bu tür planların ciddi bir şekilde incelenmekte olduğunun bir kanıtı, yayınlanan harekât direktifleriydi. Bu direktiflerde Orgeneral Hoth'un 3'ncü Zırhlı Grubu ve belki de aynı zamanda benim Grubumun Smolensk Bölgesi'nde duracakları, burada Kuzey Ordular Grubu'nun harekâtını desteklemek maksadıyla kuzeye çark edecekleri, o istikamette harekâtı sürdürmek için gerekli hazırlıkları yapacakları belirtiliyordu.

Bu harekâtın büyük bir avantajı vardı. O da Rusya'da savaşan Alman ordularının sol kanadının tam ve sürekli olarak güven altına alınmasıydı. Fikrimce bu, içinde bulunulan koşullar altında düşünülebilecek en iyi plandı. Fakat sonraları maalesef bu plan hakkında hiçbir zaman herhangi bir şey duymadım.

HİTLER TAARRUZU AÇIKLIYOR

14 Haziran günü Hitler, Rusya'ya taarruzun nedenlerini kendi açısından açıklamak ve yapılmış bulunan hazırlıklar hakkındaki raporları dinlemek üzere Ordular Grubu, Ordu ve Zırhlı Grup Komutanlarını Berlin'de topladı. Aşağı yukarı şu biçimde bir konuşma yaptı:

İngiltere'yi yenilgiye uğratmasına olanak yoktu. Bu nedenle, savaş sona erdirebilmek için Avrupa kıtasında tam bir zafer kazanmak zorunluydu. Almanya'nın kıta içinde taarruz edilemez bir duruma gelmesi, ancak Rusya'nın yenilgiye uğratılmasıyla kabildi. Fakat, onu Rusya'ya, önleyici bir savaş açmaya götüren ve önümüze tüm ayrıntılarıyla serdiği nedenler hiç de ikna edici değildi. Almanya'nın Balkanlar'a girmesinin sonucu olarak meydana gelen politik gerginlik; Rusların Finlandiya'ya müdahalesi; Baltık Devletleri'nin Rusya tarafından işgali...

Bunların hepsi politik nedenlerdi. Ancak, Nasyonal-Sosyalist dogmaya dayanan ideolojik teoriler, bu sırada alınan ve Rusya'nın taarruz hazırlıkları yaptığını gösteren bazı raporlar kadar bunlar da, bu denli köklü tedbirler alınmasını gerekli kılacak nedenler değildi. Batı'da savaş henüz kesin bir sonuca götürülememiş olduğuna göre, herhangi yeni bir girişim iki cepheli bir savaşla sonuçlanacaktı. Adolf Hitler'in Almanyası, böyle bir savaş yapabilmek için 1914 Almanyası kadar da yeterli durumda değildi. Sonuç olarak, generaller topluluğu sessiz olarak Hitler'in konuşmasını dinledikten sonra, bir tartışma yapılması öngörülmediğinden yine sessizce ve büyük bir üzüntü içinde, toplantı yerini terk etmişti.

Öğleden sonra, yapılmış olan hazırlıklarla ilgili askeri toplantıda bana yalnız bir soru yöneltildi. Minsk'e ne kadar zamanda varabilirdim? Bu soruya "Beş, ya da altı gün" şeklinde karşılık verdim. Gerçekten, taarruz 22 Haziran'da başladı ve ben 27 Haziran'da Minsk'e vardım. Fakat, Suvalki'den hareket eden Hoth ayın 26 sında kuzeyden girmek suretiyle bu kenti işgal etmiş bulunuyordu.

Zırhlı Grubumun harekâtını anlatmaya geçmeden önce Rusya'da yapılan kesin sonuçlu seferin başında, Alman Ordusu'nun genel durumunu özetlemek isterim.

Benim elimde bulunan bilgilere göre, Alman Ordusu 22 Haziran 1941 tarihinde, aşağıda görüldüğü üzere, 205 tümendenden meydana geliyordu:

Batıda 38 tümen,
Norveç'te 12 tümen,
Danimarka'da 1 tümen,
Balkanlar'da 7 tümen,
Libya'da 2 tümen,

Böylece, Doğu'da kullanılmak üzere elde 145 tümen kalıyordu. Bu kuvvet dağılımı nahoş bir kuvvet israfıydı. Özellikle, Batıda bulunan 38 tümen fazlaydı. Norveç'te 12 tümen tutulması da bu ülkede gereksiz derecede büyük bir garnizon bulundurulması demek oluyordu.

Balkan Seferi'nin bir sonucu da Rusya genel taarruzunun yaz mevsiminin sonlarından önce yapılamaması oldu.

RUSYA'DAKİ SAVAŞIN ÇABUK BİTECEĞİ SANILIYOR

Bununla beraber, bu nedenlerin her birinden çok daha önemli olan bir mesele Rus'un bir düşman olarak, olduğundan daha zayıf olarak değerlendirilmesidir. Moskova'daki çok değerli ataşemiz General Köstrin bu devasa ülkenin askerî gücü hakkında raporlar göndermişti. Hitler, Rus endüstrisinin üretim kapasitesi, ya da Rus politik sisteminin kararlılığı hakkındaki öteki raporlar gibi bu raporlara da pek az önem vermiştir. Bunun tersine, kendisine en yakın bulunan askerlere hiçbir temele dayanmayan iyimserliğini de bulaştırmış bulunuyordu. Böylece OKW ve OKH (Silâhlı Kuvvetler ve Kara Kuvvetleri Genel Karargâhları) kış bastırmadan zaferin kazanılmasından öylesine emin bulunuyorlardı ki, bunun sonucu olarak, Kara Kuvvetleri'nde her beş erden yalnız biri için kışlık giyim eşyası hazırlanmıştı.

Ancak 30 Ağustos 1941 tarihinden sonra Kara Kuvvetleri Komutanlığı, ordunun büyük kısmına kışlık giyim eşyası sağlanması problemiyle ciddi olarak ilgilenmeye başlamıştı. Bu tarihte OKH gazetesi (Savaş Günlüğü)'ne şöyle bir not düşülmüştü:

"Kışın sınırlı hedeflerin ele geçirilmesi maksadıyla bazı harekât yapılmasını gerektirebilecek olan son gelişmeler nedeniyle Harekât Dairesi, bu maksat için gerekli kışlık giyim eşyası hakkında, bir rapor hazırlayacaktır. Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'nın tasvibinden sonra bu rapor, gerekli işlem için Teşkilât Dairesi'ne gönderilecektir."

Bugünlerde, 1941 yılında orduya kışlık giyim eşyası sağlanamamasından Hitler'in ve yalnız Hitler'in sorumlu olduğu hakkındaki söylentiler sık sık duyulmaktadır. Ben hiçbir şekilde bunu kabul edemem. Bunun kanıtı şudur ki, Hava Kuvvetleri ve Waffen-SS (Silâhlı SS Örgütleri) iyi ve uygun biçimde giydirilmiş ve uzun süre yetecek stokları yapmış bulunuyorlardı. Buna karşılık, Yüksek Komu-

tanlık Rus Ordusu'nu sekiz ya da on hafta içinde yenilgiye uğratmak düşüncesine kendini kaptırmıştı ve bu yenilginin Sovyetlerin tümüyle çökmesiyle sonuçlanacağını sanıyordu. Bu sonuca o kadar inanmışlardı ki, 1941 sonbaharında Alman endüstrisinin önemli bir bölümü savaş üretiminden öteki amaçlara kaydırılmıştı. Dahası var: Doğu-daki tümenlerden 60 ilâ 80'inin kış başlarında Almanya'ya geri alınması bile öneriliyordu. Geride kalan tümenlerin bahara kadar Rusya'yı kontrol edebilmeye yeteceği sanılıyordu. Geride bırakılan bu tümenler sonbaharda inşa edilecek, rahat bannakları bulunan, iyi hazırlanmış bir savunma mevziini işgal edeceklerdi. Bütün bunlar gayet iyi düşünülmüş, insana zevk veren bir derecede, basit işler gibi görünüyordu. Fakat, vuku bulan olaylara ait açıklamalar bu fikirlerin acı gerçekten ne kadar uzak olduğunu gösterecektir.

KURŞUNA DİZİLEN SİVİL HALK

Son olarak, Almanya'nın itibarı üzerine derin bir leke düşürecek olan bir olaydan söz edilmesi zorunludur.

Savaşın başlamasından kısa bir süre önce OKW (Silâhlı Kuvvetler Komutanlığı), Rusya'da sivil halk ve savaş tutsaklarına uygulanacak muamele hakkında doğrudan doğruya Kolordu ve Tümenlere kadar bir emir yayınlamıştı. Bu emir, siviller ve tutsaklara aşırı derecede kötü muameleler yapılması halinde, sorumlu asker kişinin derhal askeri kanunlara göre yargılanıp cezalandırılmayarak, en yakın komutanın takdirine göre sadece disiplin yoluyla cezalandırılmasını öngörmekteydi. Bu emrin, disiplinin korunması meselesi üzerinde son derece kötü ve esef verici etkiler yapması çok kuvvetli muhtemeldi. Kara Kuvvetleri Komutanı bunu takdir etmiş olmalıdır ki, emre eklenen Mareşal von Brauchitsch'in imzasını taşıyan sunuş ekinde anılan emrin, ancak disiplinin bozulması tehlikesi bulunmayan hallerde uygulanacağı belirtilmiştir. Gerek ben ve gerek Kolordu Komutanları, bu emrin yayınlanması halinde disiplinin bundan zarar göreceği kanısına vardık. Bunun üzerine emrin tümenlere yayınlanmaması ve Berlin'e geri gönderilmesi için emir verdim. Alman generallerinin, önceki düşmanlarımız tarafından yargılandığı savaş sonu duruşmalarında önemli bir rol oynayacak olan bu emir benim Zırhlı Grubumda hiçbir zaman uygulanmamıştır. O zaman vazifesini bilen bir kişi olarak bu emri yayınlamadığımı ve emre itaat edemeyeceğimi Kara Kuvvetleri Başkomutanlığı'na ve Ordular Grubu Başkomutanlığı'na bildirdim.

Aynı derecede adı kötüye çıkmış olan **"Komiser Emri"** benim Zırhlı Grubuma bile gelmemiştir. Kuşkusuz, Merkez Ordular Grubu Komutanlığı bu emri (ast birliklerine) duyurmamaya, daha önceden karar vermiş olmalıdır. Dolayısıyla **"Komiser Emri"** ²⁵ de benim birliklerim tarafından uygulanmamıştır.

Geriye doğru bakıldığı zaman, onların yapmaları gerekirken ne OKW, ne de OKH'nın bu emirlerin yayımlanmasını önlememiş olmaları son derece üzüntü vericidir. Birçok cesur ve masum asker böylece acı çekmekten kurtulmuş ve Almanya'nın temiz adı utanç verici bir lekeden korunmuş olurdu. Alman askerleri, Rusların La Haye Sözleşmesi'ni²⁶ imzalamış olup olmadıklarını, ya da Cenevre Sözleşmesi'ni kabul edip etmediklerini bir yana bırakarak, kendi uluslararası sorumluluklarını yükümlenmeli ve birer Hristiyan olarak vicdanının buyruklarına göre davranmalıdır. Böyle sert emirler olmadan da savaşın bir düşman ülkesinin halkı üzerindeki etkileri esasen yeteri kadar zalimane ve bunun da ötesinde, Rus sivil halkı bu savaş açma açısından, en azından bizimkiler kadar suçsuzdur.

BAŞLANGIÇ HAREKÂTI

Burada olup bitenleri anlatırken bazı yerlerde zamanımın nasıl geçmiş olduğunu tam olarak yazmak yolunu tutmuş bulunuyordum. Bunu, Rusya Seferi sırasında bir Zırhlı Grup Komutanı'nın maruz kaldığı ruhî ve bedenî sıkıntı ve baskıları belirlemek amacıyla yaptım.

Hitler'in 14 Haziran'da generallere yaptığı konuşmadan sonra, 15 Haziran günü Karargâhımın geçici olarak konaklamış bulunduğu Varşova'ya uçtum. 22 Haziran günündeki taarruzun başlamasına kadar günlerimi, birliklerimi ziyaret etmek, taarruz mevzilerimizi görmek, aynı zamanda tam bir işbirliği sağlamak amacıyla komşu birlikleri ziyaret etmekle geçirdim. Yiğınak bölgelerimize yanaşma ve son taarruz hazırlıkları, yeterince düzgün cereyan etti. 17 Haziran'da

²⁵ KOMMISSARBEFEHL adı verilen bu emir Doğu Seferi başında Hitler'in emriyle yayımlanmıştır. Emir, özetle, ele geçirilen tüm siyasî komiserlerin, Bolşevik ideolojisini yaymaya çalışan suçlu kişiler olarak hemen kurşuna dizilmelerini istemekteydi. Birçok Alman komutanı, mesela Mareşal von Manstein, General Guderian vb. Bu emre karşı çıkmışlardır. (Çeviren).

²⁶ Yazılı savaş kanunları içinde en önemlileri savaş tutsaklarıyla ilgili olan 1929 Cenevre Sözleşmesi ile savaşların açılması, kara savaşının kanun, örf ve adetleri, tarafsızlara yapılacak muamele, deniz savaş kanunları gibi konuları kapsayan 1899 ve 1907 tarihli La Haye Sözleşmeleriydi. (Çeviren).

cephemizin ön kenarını teşkil eden Bug Nehri'nin mecrasını inceledim. 19 Haziran günü benim Zırhlı Grubumun hemen sağında bulunan Korgeneral von Mackensen'in III'ncü Kolordusu'nu ziyaret ettim. 20 ve 21 günleri de tüm taarruz hazırlıklarının tatmin edici bir biçimde tamamlanmış olmalarından emin bulunmak için Kolordularımın ileri birliklerini ziyaret ettim. Rusların davranışlarının ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmesi, bizim niyet ve maksatlarımızı bilmedikleri kanısını bende uyandırmaktaydı. Brest-Litovsk Kalesi'nin avlusunu gözetleyebiliyor ve Rus askerlerinin bir askeri bando ile takım takım yanaşık düzen tâlimleri yaptıklarını görüyorduk. Bug Nehri'nin, onların elindeki yakasındaki tahkimli bölgeler işgal edilmemiş durumdaydı. Son haftalarda tahkimli mevzilerini pekleştirme işinde de herhangi gelişme saptanmamıştı. Bu nedenle taarruzumuzun baskın tarzında yapılma şansı iyi görünüyordu ve bunun sonucu olarak da, planlanmış bulunan bir saatlik topçu hazırlık ateşine gerçekten lüzum ve ihtiyaç olup olmadığı sorunu ortaya çıktı. Sonunda hazırlık ateşini kaldırmamaya karar verdim. Bunun nedeni, beklenmedik bazı Rus karşı tedbirlerinin bize kaçınılmaz kayıplar verdirmesini önlemektir.

22 HAZİRAN 1941: RUS SEFERİ BAŞLADI

O meşum 22 Haziran 1941 günü, saat 02.10'da, Brest-Litovsk'un 15 km. kuzeybatısındaki Bohukaly'nin güneyinde bulunan bir gözetleme kulesine, Grup Komuta Yeri'ne gittim. Saat 03.10'da oraya vardığımda henüz ortalık karanlıktı. Saat 03.15'de topçumuz ateşe başladı. Saat 03.40'ta ilk pike bombardıman taarruzu yapıldı. Saat 04.15'te 17 ve 18'nci Zırhlı Tümenlerin ileri unsurları Bug'u geçmeye başladılar. 04.45'te 18'nci Zırhlı Tümen'in önde bulunan tankları, geçit verdiği yerlerden nehri geçmeye başladılar. Bu tanklar, **Deniz Arslanı Harekâtı** için bu maksatla denenmiş bulunan ve 4 metreye yakın sudan geçişini sağlayan, su geçirmez donanım ile donatılmışlardı.

Saat 06.50'de Kolodno yakınlarında bir fırtına botuna binerek Bug'u geçtim. İki zırhlı telsiz aracı, birkaç arazi gidişli araç ve birkaç motosikletli haberciden kurulu komuta grubum da saat 08.30'da beni izleyerek karşı kıyıya geçti. 18'nci Zırhlı Tümen'in tank izlerinden giderek kısa bir süre sonra Lesna üzerindeki köprüye vardım. Bu köprü'nün ele geçirilmesi, XLVII'nci Zırhlı Kolordumun ileri harekâtı bakımından önem taşıyordu. Köprü civarında bazı Rus nöbetçi-

lerinden başka kimseyi görmedim. Ruslar benim araçlarıma görünce tabanı kaldırdılar. Emir subaylarımdan ikisi, isteklerime uymayarak peşlerine düştüler ve maalesef her ikisi de bu işin sonunda hayatlarını kaybettiler.

Saat 10.25'te kolbaşındaki tank bölüğü Lesna'ya ulaştı ve köprüden geçti. Onun ardından Tümen Komutanı General Nehring göründü. Öğleden sonra, ilerleyen 18'nci Zırhlı Tümen'e bir süre refakat ettim. 16.30'da Kolodno'daki köprübaşına ve oradan da 18.30'da Komuta Yerime döndüm.

Zırhlı Grubum tüm cephesi boyunca düşmanı baskına uğratmayı başarmıştı. Brest Litovsk'un güneyinde XXIV'ncü Zırhlı Kolordu, Bug üzerindeki köprüleri sağlam olarak ele geçirmişti. Kale'nin kuzeybatısında planın gerektirdiği köprülerimiz kuruldu. Fakat, ilkin uğradığı baskının etkilerinden kurtulan düşman çok geçmeden, önceden hazırlanmış mevzilerinde güçlü bir savunma muharebesi vermeye başladı. Önemli Brest Litovsk Kalesi olağanüstü bir inatla birkaç gün direndi. Böylece bizim Bug ve Muchaviec üzerinden geçen kara ve demiryolundan yararlanmamıza olanak vermedi.

Akşam üzeri Zırhlı Grup Maloryta, Kobryn, Brest-Litovsk ve Pruzana dolaylarında muharebe ediyordu. Bu yerlerden sonuncusunda 18'nci Zırhlı Tümen seferin ilk tank muharebesini vermişti.

23 Haziran günü saat 04.10'da Karargâhımdan ayrıldım ve ilkin XII'nci Kolordu'ya gittim. Orada General Schroth, Brest-Litovsk'un içinde ve çevresinde cereyan etmekte olan muharebeler hakkında bana bilgi verdi. Daha sonra, Brest-Litovsk'un 23 km. kuzey-kuzeydoğusundaki Bildeiki Köyünde bulunan XLVII'nci Zırhlı Kolordu (Karargâhına) gittim. Orada Korgeneral Lemelsen ile konuştuğum gibi, genel durum hakkında son bilgileri almak üzere telefonla Karargâhımla da temas ettim. Buradan 17'nci Zırhlı Tümen'e gittim. Saat 08.00'de oraya vardım. Bu tümenin Piyade Tugayı Komutanı General Ritter von Weber erlerinin neler yapmakta olduğunu bana anlattı. Saat 08.30'da 18'nci Zırhlı Tümen'in Komutanı General Nehring ile buluştum. Oradan tekrar General Lemelsen'i görmeye gittim. Bundan sonra, Karargâhımın bulunması gereken Pruzana'ya döndüm. Karargâhın komuta grubu saat 19.00'da oraya vardı.

Bugün, XXIV'ncü Zırhlı Kolordu bütün gün Sluzk'tan Kobryn-Beresya-Kartuska yolu boyunca muharebe ederek ilerlemeye çalışmıştı.

Görüp duyduktanmdan XLVII'nci Kolordu'nun Bialystok'tan güneydoğuya yürüyen Rus Kuvvetleri'yle çok geçmeden şiddetli bir muharebeye tutuşacağı izlenimini edindim ve bu nedenle de ertesi günü yeniden bu kolordu ile geçirmeye karar verdim.

24 HAZİRAN OLAYLARI

24 Haziran'da saat 08.25'te Karargâhımdan ayrıldım ve Slonim'e doğru yürüdüm. Bu arada 17'nci Zırhlı Tümen de bu kente varmıştı. Rozana ile Slonim arasında, anayolu ateş altında tutan Rus piyadesine çattım. 17'nci Zırhlı Tümen'e mensup bir batarya ve muharebe için yere inmiş motosikletli piyade, düşman ateşine karşılık verdi. Fakat bunun belirgin bir yaran görülmedi. Ben de zırhlı komuta aracımın makineli tüfeğiyle ateş ederek bu çatışmaya katıldım ve düşmanı mevziinden atmayı başardık. Böylece yoluma devam etme olanağını buldum.

Saat 11.30'da, bu sırada Slonim'in batı kenarında bulunan 7'nci Zırhlı Tümen Karargâhı'na vardım. Burada Tümen Komutanı General von Arnim ile birlikte Kolordu Komutanı General Lemelsen'i buldum. Durumu tartışırken birden gerimizden sürekli tüfek ve makineli tüfek sesleri duyuldu. Yanmakta olan bir kamyon, bulunduğumuz yerden Bialystok yolunu görmemizi engelliyordu ve bu nedenle ne olup bittiğinin farkında değildik. Ama sonunda toz dumanın içinden birdenbire iki Rus tankı çıkınca ne olduğunu anladık. Rus tankları top ve makineli tüfekleri ateş saçarak Slonim'e girmek için kendilerine yol açmaya çalışıyorlar, peşlerine düşmüş olan Alman Pz-IV tankları da şiddetle ateş ederek onları izliyorlardı. Rus tankları, içinde benim de bulunduğum subay grubunu gördüler. O anda, son derece yakın mesafeden ağırlar ve birkaç saniye için bizi hem sağır hem de kör eden bir ateş yağmuru altında kaldık. Eski askerler olduğumuz için kendimizi derhal yere attık. Yalnız Eğitim Ordu Komutanlığı'ndan bir görev için bize gelmiş olan ve aktif hizmete alışık olmayan zavallı Yarbay Feller fazlaca ağır davrandığından, çok can yakan bir yara aldı. Keza bir Tanksavar Taburu'nun Komutanı olan Yarbay Dallmer-Zerbe ağır bir yara aldı ve üzüntü ile kaydedeceğim, bu yaralanma sonucu birkaç gün sonra öldü. Rus tankları kendilerine yol açarak kente girmeyi başardılar, ama sonunda tarafımızdan orada etkisiz hale sokuldular.

Bundan sonra Slonim'de ileri hatları ziyaret ettim. Oradan bir Pz-IV tankına binerek, hiçbir tarafın askeri bulunmayan bölgeden

geçip 18'nci Zırhlı Tümen'e gittim. Saat 15.30'da tekrar Slonim'deydim. Buraya gelmeden önce 18'nci Zırhlı Tümen'in Baranovicze istikametinde ilerlemesini ve 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'ne de Slonim istikametindeki ileri harekâtını hızlandırmasını emrettim. Daha sonra Grup Komuta Yeri'ne döndüm. Ancak bu yolculuk beni beklenmedik bir anda Rus piyadesinin içine düşürdü. Bu Rus piyadeleri Slonim'in dış mahallelerine kadar kamyonlarla getirilmiş ve o anda kamyonlardan inmekteydiler. Yanımda bulunan şoföre aracı tam yolla ileri sürmesi için emir verdim ve olanca hızla Rusların arasından geçtik. Bu ani karşılaşmadan o derece şaşırmışlardı ki silâhlarını ateşlemek için dahi vakit bulamadılar. Ancak, her şeye rağmen beni tanımış olmalılar. Zira Rus basını, daha sonra benim öldüğümü ilân etti. Ben de Alman Radyosu aracılığıyla, hataya düşüklerini onlara bildirmek zorunda kaldım.

Saat 20.15'te yeniden Karargâhıma döndüm. Orada, sağ kanadımızda, LIII'ncü Kolordu'nun 23 Haziran'dan beri Rus taarruzlarını başan ile püskürttüğü Maloryta Bölgesi'nde cereyan etmekte olan şiddetli muharebeler olduğunu bildiren mesajların beni beklediğini gördüm. XII'nci Kolordu unsurları, XXIV'ncü ve XLVII'nci Zırhlı Kolorduların arasında zayıf bir bağlantı kurmuşlardı. Zırhlı Grubun sol yanı, Bialystok'tan kitle halinde gelmekte olan Rus kuvvetlerinin taarruzlarının şiddetlenmesi yüzünden, ciddi surette tehdit altında idi. Bu yanı güven altına almak için, 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'nin ve XLVI'nci Zırhlı Kolordu'nun hemen muharebeye sokulması gerekiyordu.

HİTLER SİNİRLENİYOR

Bereket versin, Hitler'in kuvvetli Rus birliklerinin kuşatma çemberimizi bir noktada yarıp çıkması endişesiyle, bugün çok sinirli bir hale düştüğünden haberimiz olmadı. Hitler, zırhlı grupları durdurup Bialystok'un içinde ve çevresinde bulunan Rus kuvvetleri üzerine sevk etmeyi istiyormuş. Fakat, bu kez OKH, ilk plana bağlı kalmak ve Minsk istikametinde ileri harekâtı sürdürmek suretiyle kuşatmayı tamamlamak hususunda direnecek kadar kendini güçlü bulmuştu.

Vilna ve onun ardından Kovno ele geçirildi.

Finliler Aaland Adaları'nı işgal ettiler. Alman 1'nci Dağ Kolordusu Petsamo dolaylarındaki zengin nikel madeni bölgesini ele geçirdi. Bu iki harekât da muharebesiz yapıldı.

25 Haziran sabahı erken saatlerde hastanemizdeki yaralılan ziyaret ettim. Bunlar önceki gün benim cepheye bulunduğum sırada Karargâhıma yapılan ve bu suretle benim kurtulduğum hava taarruzunun kurbanıydı. Saat 09.45'te, Pruzana'nın 8 km. güneyindeki Linovo'da bulunan XII'nci Kolordu'ya gittim. Orada o kesimdeki durumu inceledim. Bundan sonra, Karargâhı Slonim'in 35 km. güneyindeki Zarzeczn'e bulunan, XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'ya gittim. Korgeneral Baron von Geyr ile konuştuktan sonra 4'ncü Zırhlı Tümeni ziyaret ettim ve 16.30'da Karargâhıma döndüm.

Bugün, içlerinde tanklar da bulunan yeni Rus birliklerinin Bialystok'tan Slonim'e doğru araçlara bindirilmiş olarak hareket halinde bulundukları saptandı. 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni, muharebe bölgesine ulaştı ve Rusların Slonim üzerine yürümelerini durdurmak görevini aldı. Böylece 17 ve 18'nci Zırhlı Tümenlerin büyük kısımları Minsk istikametinde ileri harekâta devam etmek üzere, serbest kalmış oldu. 18'nci Tümen daha şimdiden Baranovicze istikametinde savaşarak ilerlemeye başlamış bulunuyordu.

26 HAZİRAN OLAYLARI

26 Haziran sabahı erkenden cepheye, XLVII'nci Kolordu Bölgesi'ne gittim. Zira, Baranovicze ve Stolpce istikametindeki ileri harekâtımızın gelişimini izlemek istiyordum. Saat 09.00'da 18'nci Zırhlı Tümen'in Karargâhı'ndaydım. Burada Tümen Komutanı ile birlikte Kolordu Komutanını da buldum. Bu Karargâh Slonim-Baranovicze yolu üzerinde ve tümenin ileri unsurlarından 5 km. kadar geride bulunuyordu. Buradan, Baranovicze'ye yapılacak taarruzu desteklemesi hakkında vermiş olduğum emri teyit etmek üzere XXIV'ncü Zırhlı Kolordu ile telsizle görüştüm. Bu destek, 4'ncü Zırhlı Tümen'in, bir muharebe grubu haline getirilmiş ve saat 06.00'dan beri kuzey istikametinde ilerlemekte olan unsurları tarafından sağlanacaktı.

Saat 12.30'da XXIV'ncü Zırhlı Kolordu Sluzk'un ele geçirildiğini bana bildirdi. Bu sonuç gerek komutan ve gerek birlikleri hesabına güzel bir başarıydı. Telsizle kolordu komutanına bir kutlama mesajı gönderdim ve derhal Tartak Bölgesi'nde bulunan 18'nci Zırhlı Tümen'in cephesine gittim. Öğleden hemen sonra Hoth'un, Minsk'in 29 km. kuzeyindeki bir noktaya ulaştığını bildiren bir mesaj alındı.

Saat 14.30'da Ordular Grubu'ndan şu emri aldım:

Kuvvetlerimin büyük kısmı Minsk istikametinde ilerleyecek; bu esnada XXIV'ncü Zırhlı Kolordu da Bobruisk üzerine yürüyecektir.

XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'ya Bobruisk'i ele geçirmek için daha önce emir verilmiş olduğundan, bunu ve XLVII'nci Zırhlı Kolordu'nun Baranovicze üzerinden Minsk istikametinde taarruz etmekte olduğunu bir mesajla Ordular Grubu'na bildirdim. Bundan sonra Komuta Grubumun Tartak'a doğru harekete geçmesini emrettim. Komuta Grubu 23.30'da oraya vardı.

Öğleden sonra 17'nci Zırhlı Tümen oldukça iyi durumda bulunan bir yol boyunca Stolpce'ye doğru ilerlediklerini bildirdi. Hedeflerine o akşam ulaştılar. Maalesef Tümen Komutanı General von Amim bugün cereyan eden muharebelerde yaralanmış ve emir-komutayı General Ritter von Weber'e bırakmak zorunda kalmıştı.

Zırhlı Grubum şimdi Dördüncü Ordu emrine verilmişti ve bu Ordu'dan, Zadvorze (Slonim'in 8 km. kuzeyinde)-Holynka-Zelva-Zelvianka Nehri hattını ele geçirmek ve Bialystok'tan ilerleyen, düşmana karşı bu hattı elde bulundurmak emrini aldık.

Bugün XLVI'nci Zırhlı Kolordu'nun ileri unsurları Tartak civarında muharebe bölgesine ulaşmış ve XXIV'ncü ve XLVII'nci Zırhlı Kolordular arasında irtibatı sağlama görevini üzerlerine almışlardı. Böylece XXIV'ncü Zırhlı Kolordu asıl görevine dönmek, yani Bobruisk'e yürümek için serbest kalmış oluyordu.

Kuzey Ordular Grubu'ndaki 8'nci Tümen bu sırada Düna burg'u ve bu kentin Dvina Nehri üzerindeki köprülerini ele geçirdi.

27 Haziran'da 17'nci Zırhlı Tümen Minsk'in güney varoşlarına ulaştı ve bu suretle daha önce 26 Haziran'da Rusların büyük ölçüde tahrip ederek çekildikleri kente girmiş bulunan 3'ncü Zırhlı Grup ile birleşme sağlanmış oldu. Bialystok Bölgesi'nde bulunan ve uzun süredir bizim kuşatma çemberimizi yarıp çıkmak için boşuna çabalayan; Rus kuvvetleri şimdi tamamen kuşatılmışlardı. Kuşatma kolları birleşmeden önce, ancak zayıf bazı unsurlar doğuya çekilip kurtulmayı başarmışlardı. Seferin ilk büyük zaferinin temelleri böylece atılmış oluyordu.

BİALYSTOK CEBİ

Harekâtın bundan sonraki aşaması için görüşüm şöyleydi: Bialystok cebindeki Rusların imhası için Zırhlı Grup'tan asgari kuvvet ayırmak; bu harekâtın büyük kısmını geriden gelmekte olan piyade

ordulanna bırakmak. Böylece son derece çevik, motorlu kuvvetlerimizin ileri fırlatarak seferin ilk operatif hedefini, yani Smolensk-Elyna-Roslavl Bölgesi'ni ele geçirmelerine olanak sağlamak. Bundan sonraki birkaç gündeki eylemlerim hep bu hedefe yönelmiştir. Böylece yayınlanmış bulunan ilk emirlerle de uzlaşma halinde bulunuyordum. Bana öyle geliyordu ki, olaylar ve muharebenin beklenmedik gelişmelerine rağmen, seferin başansı için, ilk plana bağlı kalınması kesin sonuçlu bir önem taşıyordu. Bu planın, bazı tehlikelerin göze alınmasını gerektirdiğini de pekiyi biliyordum.

Bu kanılarım 28 Haziran günü beni bir kez daha XLVII'nci Zırhlı Kolordu'ya gitmeye zorladı. Bu Kolordu benim en yakın tehlide maruz teşkillerimden biriydi. Bu nedenle bir kritik durum meydana gelmesi olasılığını dikkate alarak, Kolordumun yanında bulunmak istiyor ve böylece gerekli desteği çarçabuk düzenlemek olanağını bulacağıma inanıyordum. Kolordu Komutanını (Nieswiez'in 23 km. güneybatısındaki) Svoiaticz'e'de buldum ve orada kendisiyle tümenlerinin durumunu görüştüm. Bundan sonra Karargâhıma telsizle, 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'nin kuzey istikametindeki hareketinin hızlandırılması ve Novogrodek-Minsk ve Novogrodek-Baranovicze -Turzec yolları üzerinde hava keşfi yaptırılması için talimat verdim. Daha sonra 18'nci Zırhlı Tümen'i ziyaret ettim. Bu Tümenin bir kolu harekât, mihverinin biraz dışına çıkmıştı ve Tümenin ileri harekâtı, ciddî bir ölçüde olmamakla beraber, bu yüzden duraklamıştı.

Bu arada, Kurmay Başkanım Liebenstein, düşman kuvvetlerinin Koidonov-Piaseczna (Mir'in kuzeybatısında)- Horodyszcze-Polonka istikametinde bir çıkış taarruzuna girişmeleri olasılığına karşı, kolorduların tümenlerine savunma bölgeleri düzenlemiş bulunuyordu. Alınan tedbirleri uygun gördüğümü bildirdim.

Bugün XXIV'ncü Zırhlı Kolordu, Bobruisk'in varoşlarına ulaştı. Ayın 25'inden beri bu Kolordunun Karargâhı Filipoviczc'de bulunuyordu.

KAYZER WILHELM'İN FOTOĞRAFI

28 Haziran'da Zırhlı Grubumun Karargâhı Nieswiez'e intikal etti ve bir zamanlar Radziwill ailesinin malı olan ve daha önce bir yüksek Rus karargâhı tarafından kullanılmış bulunan eski şatoya yerleşti. Şatonun eski eşyasından kalan biricik hatıra, Kayzer 1'nci Wilhelm'in kabldığı bir av partisinin fotoğrafıydı ve bu da bir çatı arasında bu-

lunmuştı. Nieswicz halkı, kurtuluşlarını kutlamak üzere bir "**Şükran Ayini**" yapmaları için izin istediler. Bu izni onlara vermekten mutluluk duydum.

Bugün birlikler aşağıdaki yerlere ulaştılar: 3'ncü Zırhlı Tümen, Bobruisk; 4'ncü Zırhlı Tümen, Sluzk; 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, Siniavka; 1'nci Süvari Tümeni, Drohicyn Doğusu Bölgesi.

17'nci Zırhlı Tümen, Koidanov; 18'nci Zırhlı Tümen, Nieswicz; 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, Zelvianka Suyu.

10'ncu Zırhlı Tümen unsurları, Zelvianka Suyu; bu tümenin büyük kısmı, Siniavka; **SS-Das Reich** Tümeni, Beresa Kartuska; **Gross Deutschland** Piyade Alayı, Pruzana Kuzeydoğu Bölgesi.

Hoth Zırhlı Grubu'nun 7'nci ve 20'nci Zırhlı Tümenleri şimdi Minsk Bölgesi'nde bulunuyorlardı. En güneyde, benim sağ kanadımda bulunan LIII'ncü Kolordu, Maloryta Bölgesi'ndeki muharebelerini başarıyla sonuçlandırmıştı. Bu kanattaki tehlike nihayet ortadan kalkmıştı.

29 Haziran'da muharebeler Zırhlı Grubumun tüm cephesi boyunca sürdü. Özellikle Zelvianka Nehri kesiminde şiddetli muharebeler oluyordu ve bu durum Dördüncü Ordu'yu bir hayli kaygılandır-maktaydı. Bu hâl, Ordu'nun, benim verdiğim muharebeye bazı müdahaleleriyle sonuçlandı. Bu tedbir benim tarafımdan iyi karşılanmadı. Zira bunu yapmakta olduklarının hiç de farkında değildim.

Kuzey Ordular Grubu Jakobstadt, Liewenhof ve Riga'nın güney parçasıyla Dvina Nehri üzerindeki demiryolu köprüsünü ele geçirdi.

30 HAZİRAN'DAKİ DURUM

Ertesi günü (30 Haziran) 3'ncü Zırhlı Gruba uçmakla geçirdim. Orada Hoth'u gördüm ve faaliyetlerimizin gelecekteki koordinasyonunu tartıştık. Yarbay von Barsewisch bizzat pilotluğunu yaptığı bir bombardıman uçağıyla beni uçurdu ve Puscza Nalibocka'nın, yani Dördüncü Ordu'nun Rusların bir çıkış harekâtına girişmesini sürekli olarak beklediği büyük ormanın üzerinden geçtik.

Ormanda büyük düşman kuvvetlerinin bulunmadığı ve dolayısıyla bu yönden bir tehlike beklenmemesi gerekeceği izlenimini edindim. Benim 18'nci Tümenimin, Borissov istikametindeki harekâta, keza bu kent yakınındaki Beresina üzerinde bir köprübaşı ele geçirilmesinde, Hoth Grubu'nun sağ kanadı ile sıkı işbirliği yapması hususunda anlaştık.

Bugün, OKH, savaşı birlikerin Dinyeper Nehri hattına kadar ilerlemelerini emretti.

OKH, ayrıca, harekâtın Smolensk istikametinde geliştirilmesinin kesin sonuçlu önem taşıdığını Ordular Grubu'na bildirdi. Bu bakımdan bir an önce Dinyeper Nehri üzerinde Rogachev, Mogilev ve Orsha Bölgelerinde; ayrıca Dvina Nehri üzerinde de Vitebsk ve Polotsk Bölgelerinde köprübaşların ele geçirilmesi isteniyordu.

DÜŞMANIN GİZLEME TEKNİĞİ

Ertesi güne rastlayan 1 Temmuz günü, uçakla XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'ya gittim. Bu birliğin karargâhı ile normal bağlantımız telsizle yapılabiliyordu ve bu da bazen uzun süre yetersiz olabiliyordu. Geyr'in kendi cephesindeki düşman hakkındaki fikri geleceğe ait niyet ve maksatlarımıza uygun düşüyordu. Zira, karşısında, esas itibariyle alelacele bir araya getirilen birlikler bulunuyordu. Düşmanın demiryolu faaliyeti azdı.

Önceki gün Bobruisk üzerinde cereyan eden bir hava muharebesi Rusların yenilgisiyle sonuçlanmıştı. Fakat düşman, her zaman olduğu gibi, tüm bu olup bitenlere rağmen inatla direniyordu. Muharebe yöntemleri, özellikle uyguladığı gizleme tekniği olağanüstü nitelikteydi. Ancak, buna karşılık, emir ve komuta birliğini hâlâ sağlayamamış görünüyordu. Kolordu Beresina Nehri üzerinde Svisloch yakınındaki köprüleri sağlam olarak ele geçirmişti. Saat 09.30'da pekleştirilmiş bir keşif taburu bu Beresina köprübaşından doğuya doğru harekete geçmişti. Mogilev istikametinde ilerliyor ve 3'ncü Zırhlı Tümen'in büyük kısmı bunu geriden izliyordu. Korgeneral Baron von Geyr, durumun gelişmesine göre asıl taarruzunu, Dinyeper üzerindeki Rogachev ya da Mogilev'e yöneltmeye karar verecekti.

Saat 10.55'de 4'ncü Zırhlı Tümen'in kuvvetli unsurları da Svisloch'tan doğu istikametinde harekete başladılar. Akaryakıt durumu iyiydi. Cephane, yiyecek ikmali ve sıhhiye hizmetleri pürüzsüz işliyordu. Bu ana kadar, kayıplar hepimizi memnun edecek kadar az olmuştu. Ancak köprücü donatım ve köprücü birlikleri noksandı. Albay Mölder'in av uçaklarıyla işbirliği harikuladeydi. Buna karşılık General Viebig'in yakın destek uçaklarıyla bağlantı, gereği gibi çabuk olmuyordu. 1'nci Süvari Tümeni, muharebelerde iyi bir birlik olduğunu göstermişti.

Tüm bunların ötesinde bu günlerde yapılan hava keşfi Rusların Smolensk-Orsha-Mogilev Bölgesi'nde yeni kuvvetler toplamakta olduklarını açıkça gösteriyordu. Bu bakımdan, Dinyeper hattının piyadeyi beklemeden (esasen bu haftalar sürerdi) ele geçirilmesi isteniyorsa acele etmemiz gerekiyordu.

TUTSAKLAR

Bu arada Bialystok cebinde şiddetli muharebeler devam ediyordu. 26-30 Haziran dönemi esnasında sadece bir alay, yani 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'nin 71'nci Alayı, 36.000 gibi çok büyük bir sayıda tutsak almıştı. Bu da Rusların kuşatma çemberini yararak çıkmak için ne kadar büyük girişimlerde bulunduklarını kanıtlıyordu. Bu hâl Dördüncü Ordu Komutanlığı üzerinde o denli bir etki yaptı ki cebin, kuvvetli bir biçimde işgal edilen, sürekli hatlar halindeki kuvvetlerle çevrili tutulması üzerinde ısrarla durmaya başladılar. Mareşal von Kluge bu nedenle 17'nci Zırhlı Tümen'in, benim emrettiğim şekilde, Borisov istikametinde harekete geçmesini yasakladı. Hatta 18'nci Zırhlı Tümen bu kenti ele geçirmiş ve Beresina üzerinde bir köprübaşı elde etmiş olmasına ve XLVII'nci Zırhlı Kolordu'nun Dinyeper'e ilerlemesi büyük ölçüde bu köprübaşının pekleştirilmesine bağlı olmasına rağmen, Ordu bunda ısrara devam etti. Dördüncü Ordu'nun bu emrini uygun görmemekle beraber komutam altındaki birliklere iletmek zorundaydım ve ilettim.

5'nci Makinelitüfek Taburu cebin kenarında bulunan 17'nci Zırhlı Tümen'le 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni arasındaki irtibatı sağlamakla görevliydi. 2 Temmuz'da, bu cephedeki durumu görmek ve oradaki subaylardan, kuşatılmış düşman hakkında bilgi almak için bu taburu ziyaret ettim. Böylece durum hakkında açık-seçik bir fikir sahibi oldum. Bundan sonra Korgeneral Lemelsen'e gittim ve ona, keza orada onunla beraber bulunan, 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni Komutanına cebin muhakkak surette kapalı tutulması için emir verdim. Daha sonra Koidanov'da bulunan 17'nci Zırhlı Tümen'e gittim. General Ritter von Weber düşmanın kuşatma çemberini yarma girişimlerinin başan ile püskürtüldüğünü ifade etti. Buradan, Zırhlı Grubumun, Minsk'in güneydoğusunda bulunan Sinilo'daki yeni komuta yerine gittim. Oraya varışında, emirlerin 17'nci Zırhlı Tümen'e ulaştırılmasında bir aksilik olduğunu; Tümen'in bir kısmının kuşatma cephesinde kalınması hakkındaki emri almadıklarından

Borissov istikametinde harekete geçmiş bulunduğunu öğrendim. Derhal Dördüncü Ordu'ya bir mesaj çekerek bu durumdan haberdar ettim. Zira başka herhangi bir şey yapamazdım; iş işten geçmişti.

VON KLUGE HİDDETLİ

Bunun üzerine, ertesi sabah saat 08.00'de Mareşal von Kluge'nin Minsk'teki Karargâhı'nda bulunma emrini aldım. Oraya vardığımda Mareşal von Kluge vuku bulan bu olay nedeniyle bana ağır bir dille görevi hatırlattı. Olayın nasıl olduğunun etrafı bir açıklamasını yapmamdan sonra Mareşal von Kluge, aslında Hoth ile beni Askerî Mahkeme'ye vermeyi düşündüğünü; zira Hoth'un Zırhlı Grubu'nda da aynı şeyin olduğunu ve bunun kendisinde generaller tarafından bir oyuna getirilmek istendiği izlenimini uyandırdığını söyledi. Hiç değilse bu sonuncu konuda onu rahat ettirdiğimi sanıyorum. Bu sorgulamadan sonra XLVII'nci Zırhlı Kolordu'nun Smolevicze (Minsk'in 34 km. kuzeydoğusunda)'de bulunan karargâhına gittim. Ancak karargâhın yerini bulamadığım için oradan Borissov'da bulunan 18'nci Zırhlı Tümen'e gittim. Beresina Köprübaşını ziyaret ettim ve tümenin toplu haldeki birlik komutanlarıyla konuştum. Tümen bir grubunu Tolochino'ya ileri sürmüş bulunuyordu. Geri dönerken Smolevicze'de Kolordu Komutanı'nı buldum ve onunla 17'nci ve 18'nci Zırhlı Tümenlerin müteakip harekâtını gördüm. Bu konuşma sürdüğü sırada zırhlı komuta aracındaki telsiz operatörleri Borissov'daki Beresina Köprübaşına Rusların uçakların desteğinde tanklarla bir taarruza giriştikleri hakkındaki haberleri tespit etmiş. Durumdan hemen XLVII'nci Zırhlı Kolordu haberdar edildi. Taarruz Ruslara ağır kayıplar verdirilerek püskürtüldü; ama 18'nci Tümen üzerinde oldukça kuvvetli bir etki bırakmaktan da geri kalmadı. Bunu bir sürpriz saymamalıydım, zira düşman, ilk kez burada, o zamanki toplanımızın hemen hemen etkisiz kaldığı bir tank olan, T-34 tankını kullanmıştı.

2 Temmuz'da Zırhlı Grubun durumu şöyleydi:

1'nci Süvari Tümeni, Sluzk güneyinde; 3'ncü Zırhlı Tümen Bobruisk'te, ileri unsurları Rozachev'in hemen dışında; 4'ncü Zırhlı Tümen, Svisloch'ta; 10'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni, Sluzk doğusunda.

SS-Das Reich Tümeni Balusevicz kuzeyinde Beresina Suyuna dayanmış; 10'ncü Zırhlı Tümen, Cherven'de; **Gross-Deutschland** Piyade Alayı Baranovicze kuzeyinde.

18'nci Zırhlı Tümen, Borissov'da; 17'nci Zırhlı Tümen, Koidanov'da; 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni, Stolpce'de; 5'nci Makinelitüfek Taburu, Baranovicze'nin güney doğusunda.

3 Temmuz günü Bialystok cebindeki Ruslar teslim oldu. Artık bütün dikkatimi Dinyeper'e ilerleme üzerinde toplayabilirdim.

4 Temmuz gününü XLVI'nci Zırhlı Kolordu'yu ziyaretle geçirdim. Silino'dan hareketle Smolevicze-Cherven-Slobodka yoluyla 10'ncu Zırhlı Tümen Karargâhı'na ve oradan da SS-**Das Reich** Tümeni'nin Komuta Yeri'ne gittim. Yolda Kolordu Komutanına rastladım. Kolordu Komutanı bana **Gross-Deutschland** Piyade Alayı'nın nerede bulunduğunu sordu. Ona sadece, Dördüncü Ordu ihtiyatı olarak Baranovicze Bölgesi'nde tutulduğunu söyleyebildim. Oradan yoluma devamla St. Rechki'de bulunan SS-**Das Reich**'a gittim. General Hausser motosikletli piyadelerinin şiddetli bir muharebeden sonra Beresina üzerinde, Beresina'nın 16 km. güneyinde bulunan Brodets yakınında bir köprübaşı ele geçirdiklerini bildirdi. Yakchizy'deki Beresina Köprüsü atılmıştı ve bu yüzden araçlar karşı kıyıya geçirilemiyordu. İstihkâmcılar hâlâ, köprü'nün bataklık yaklaşma yollarını araçların geçebileceği duruma sokmakla meşguldü. Oraya gittim ve istihkâmcıların canla başla çalışırken gördüm. Bu işi 5 Temmuz erken saatlerine kadar bitirmeye söz verdiler.

Bugün XXIV'ncü Zırhlı Kolordu Rogacher dolaylarında Dinyeper'e ulaştı ve bir yandan da Beresina üzerinde daha başka geçit yerleri ele geçirmek için savaştı ve bunda muvaffak oldu. Zırhlı Grubun Tümenleri şimdi şu durumda bulunuyorlardı:

1'nci Süvari Tümeni, Sluzk'un doğusunda; 3'ncü Zırhlı Tümen, Rogachev dışında; 4'ncü Zırhlı Tümen, Starye-Bychov'da; 10'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni, Bobruisk'te.

SS-**Das Reich**, Balusevicy'de; 10'ncu Zırhlı Tümen, Beresina'da; **Gross-Deutschland** Piyade Alayı Stolpce'nin doğusunda. 18'nci Zırhlı Tümen, Natcha'nın doğusunda; 17'nci Zırhlı Tümen unsurları Borissov'da, Tümen büyük kısmı Minsk'te; 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni, Koidanova-Stolpce'de; 5'nci Makineli-tüfek Taburu Stolpce'nin batısında.

6 TEMMUZ HAREKÂTI

6 Temmuz'da güçlü Rus kuvvetleri Schlobin yakınlarında Dinyeper'i geçtiler ve XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun sağ kanadına taarruz

ettiler. Fakat 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni tarafından geri atıldılar. Hava keşfirmiz Orel-Bryansk Bölgesi'nden Gomel istikametinde hareket halinde bulunan yeni düşman kuvvetleri bulunduğunu rapor etti. Telsiz dinleme servisi Orsha Bölgesi'nde yeni bir Rus ordu karargâhı bulunduğunu tespit etti. Dinyeper boyunca yeni bir savunma cephesi kurulmakta olduğu anlaşılıyordu. Acele etmemiz gerekiyordu.

7 Temmuz'da aşağıdaki yerlere erişildi:

Zırhlı Grup Karargâhı, Borissov'da.

XXIV'ncü Zırhlı Kolordu, Bortniki'de.

1'nci Süvari Tümeni, Bobruisk'te; 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, Shlobin'de; 3'ncü Zırhlı Tümen, Rogachev-Novye Bychov Bölgesi'nde; 4'ncü Zırhlı Tümen, Starye-Bychov Bölgesi'nde.

10'ncu Zırhlı Tümen, Bialynicy'de; **SS-Das Reich**, Beresino'da; **Gross-Deutschland** Piyade Alayı, Cherven'de.

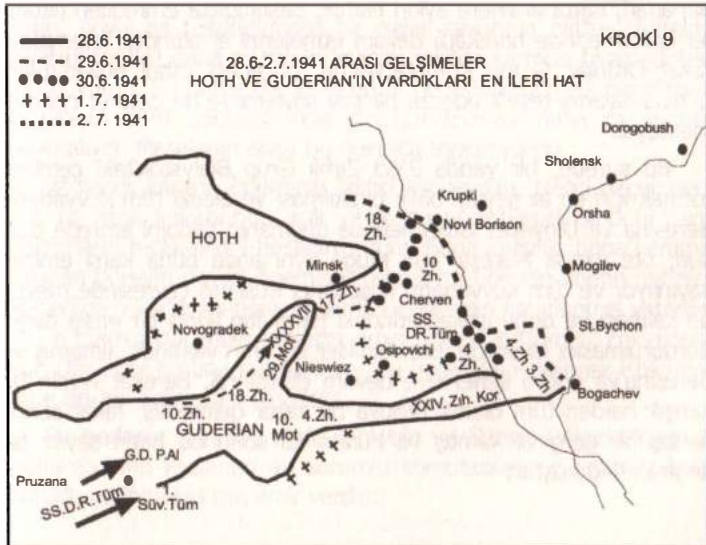
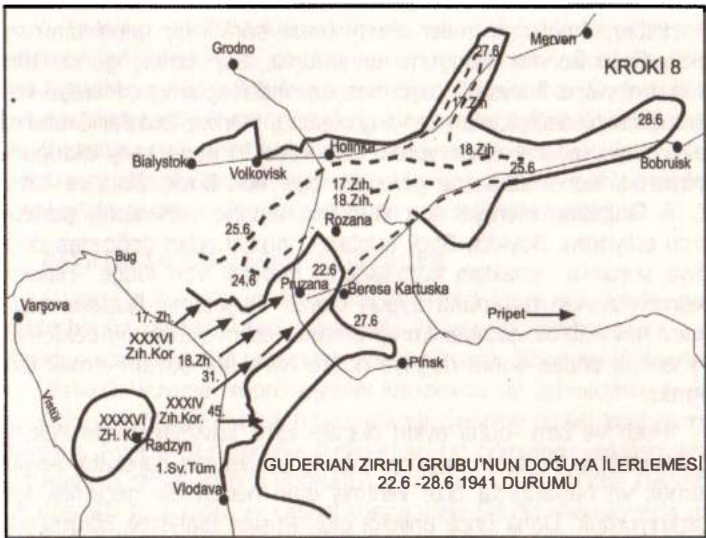
18'nci Zırhlı Tümen, Tolochino'da; 17'nci Zırhlı Tümen, Senno'da; 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, Borissov'da.

17'nci Zırhlı Tümen, içlerinde çok sayıda tank da bulunan güçlü düşman kuvvetleriyle şiddetli bir muharebeye tutuşmuş ve bu nedenle Senno dolaylarında duraklamıştı.

18'nci Zırhlı Tümen de şiddetli muharebeler veriyordu. Öte yandan XXIV'ncü Zırhlı Kolordu da Dinyeper'e ulaştığı cihetle bundan sonraki harekât için bir karar verilmesi gerekiyordu.

Üst komutanlıklardan yeni talimat almamıştım. Bu nedenle, 2'nci Zırhlı Grubun Smolensk-Elnya-Roslavl Bölgesi istikametinde harekâta devam etmesini gerektiren ilk planda bir değişiklik olmadığını varsaymaktan başka bir şey yapamıyordum. Esasen bu planın değiştirilmesi için de bir gerek görmüyordum. Bu sıralarda Hitler ile OKH Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nın düşünceleri arasında gittikçe genişleyen bir gedik bulunduğunu da bilemezdim.

Bu durumu, geniş anlamlı sonuçlarıyla birlikte uzunca bir süre sonra öğrenebildim. Harekâtın bugüne kadar emir ve komutasında başgösteren anlaşmazlık ve kanışıklığı, Alman Yüksek Komutanlığı'nın o günlerdeki gerçek durumuna bir göz atmadan anlatmak olanaksızdır.

HİTLER VERDİĞİ EMRİ UNUTUYOR

Hitler, Smolensk hedef olmak üzere süratli bir genel taarruzu emredenin kendisi olduğunu unutmuştu. Son birkaç günde tüm dikkatini yalnız Bialystok Kuşatması üzerinde toplamıştı. Mareşal von Brauchitsch, değişik olan kendi görüşünü, Merkez Ordular Grubu'na bildirmeye cesaret edemiyordu. Zira Hitler'in buna karşı olduğunu biliyordu. Kendi ifadesine göre, Mareşal von Bock, 2'nci ve 3'ncü Zırhlı Grupların Mareşal von Kluge'nin emrine verilmesini şiddetle arzu ediyordu. Böylece Bock bunların harekâtından doğrudan doğruya sorumlu olmaktan kurtulacaktı. Mareşal von Kluge -Hitler'in resmen bilinen tutumuna uygun olarak- kuşatılmış Rusların etrafında kuvvetli bir çember kurup onların teslim olmalarını beklemek ve ancak ondan sonra doğruya doğru harekâta devam etmek istiyordu.

Hoth ve ben -buna aykırı olarak- zırhlı kuvvetlerimizle Yüksek Komutanlığın ilk kararna göre doğu istikametinde harekâta devam etmek ve başlangıçta bize verilmiş olan hedefi ele geçirmek için çırpınıyorduk. Daha önce anıldığı gibi, Rusları Bialystok Bölgesi'nde çember içinde tutmak için en az miktarda zırhlı birlik kullanmak ve bu cebin temizlenmesini, bizi geriden izleyen piyade ordularına bırakmak istiyorduk. OKH ise zırhlı grupların komutanlarının emir almadan, hatta emirlere aykırı olarak, başlangıçta emredilen hedefler istikametinde harekâta devam etmelerini el altından istemekte, fakat Ordular Grubu Komutanlarına, önceden kabul edilen planı uygulamalarını teşvik edecek bir şey söylemeye de cesaret edememekteydi.

Bu suretle, bir yanda 2'nci Zırhlı Grup Bialystok'taki çemberi tutmak için en az sayıda birlik bırakılması ve eldeki tüm kuvvetlerle Beresina ve Dinyeper istikametinde düşmanın takibini emrede dursun; öte yanda Mareşal von Kluge aynı anda buna karşı emirler yayınlıyor ve tüm kuvvetlerin kuşatılmış Rusların çevresinde mevzi de kalması ve doğu istikametindeki harekâtın ikinci bir emre değin durdurulmasını istiyordu. Bazı birlikler bu emri vaktinde almamış ve Beresina'ya doğru ilerlemeye devam etmişlerdi. Bereket versin bu kanşık halden tüm olarak orduya bir zarar gelmemiş; fakat sonuç nahoş bir gerginlik olmuş ve bunun da sonunda hatın sayılır bir kırgınlık doğmuştur.

DİNYEPR NEHRİ'NİN GEÇİLMESİ

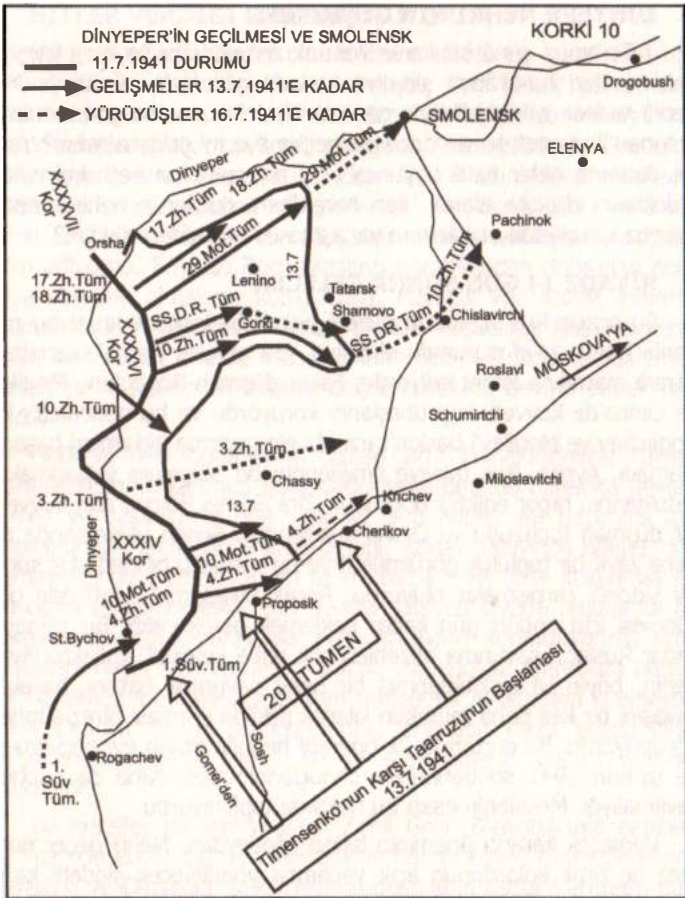
7 Temmuz günü bir karar vermek zorunluluğu ile karşı karşıya kaldım. İleri harekâtımı şimdiye kadarki gibi hızla sürdürüp Dinyepr'i sadece zırhlı birliklerle geçerek ilk sefer planına göre verilmiş bulunan ilk hedefi bir an önce ele geçirmeye mi çalışmalıyım? Yoksa, Rusların nehir hattı boyunca yeni bir savunma hattı kurmakta olduklarını dikkate alarak, ileri harekâtımı durdurup nehir hattına taarruz için piyade ordularının yanaşmasını mı beklemeliydim?

PİYADE 14 GÜN SONRA GELECEK

Şu sırada Rus savunma düzeni ancak başlangıcında ve bu nedenle henüz zayıf durumda olmalıydı. Bu gerçek, derhal taarruzun yararlı olacağına işaret ediyordu. Fakat düşman Rogachev, Mogilev ve Orsha'da kuvvetli köprübaşlarını koruyordu ve bu nedenledir ki, Rogachev ve Mogilev'i baskın tarzında ele geçirme girişimleri başarılı olamadı. Ayrıca, Rus takviye birliklerinin bu bölgelere yaklaşmakta olduklarının rapor edildiği doğrudur. Zira Gomel Bölgesi'nde kuvvetli bir düşman topluluğu ve Orsha kuzeyindeki Senno yakınlarında da daha zayıf bir topluluk görülmüştü ve bu sonuncu bölgede bir süredir şiddetli çarpışmalar oluyordu. Ancak piyademizin sahnede görünmesi için ondört gün kadar beklemek gerekecekti. Bu zamana kadar Rusların savunma düzenleri çok daha kuvvetli olacaktı. Piyadenin, böyle iyi teşkilâtlanmış bir nehir savunma hattını, hareket savaşını bir kez daha mümkün kılacak şekilde yarması biraz şüpheli görünüyordu. Bu durumda, ilk operatif hedeflerimizin ele geçirilmesi ve seferin 1941 sonbaharında sonuçlandırılması daha da şüpheli sayılmalıydı. Meselenin esası bu noktada toplanıyordu.

Verilecek kararın öneminin bilinci içindeydim. Nehri geçer geçmez üç zırhlı kolordunun açık yanlarına yöneltilecek şiddetli karşı taarruzların tehlikelerini hesaplıyordum. Buna karşılık, bana verilmiş bulunan görevin hayatı önemine, üstelik bu görevin yerine getirilebileceğine o kadar inanmış ve zırhlı birliklerinin kanıtlanmış yeterlikleri ve taarruz gücünden o kadar emin bulunuyordum ki, çekinmeksiz Dinyepr hattına taarruzu ve ileri harekâta Smolensk istikametine devam edilmesini emrettim.

Bu nedenle her iki yanda -Shlobin ve Senno Bölgelerinde- ki muharebelerin kesilmesi ve sorumlu komutanların düşmanı gözözetlemekle yetinmeleri için emir verdim.

Nehrin bizim bulunduğumuz yakasındaki kuvvetli Rus köprübaşları nedeniyle nehri zorla geçebileceğimiz yerler sınırlıydı. Korgeneral Baron von Geyr ile durumu değerlendirdikten sonra XXIV'ncü Zırhlı Kolordusu için Starye Bychov Bölgesi'ni ve taarruz tarihi olarak da 10 Temmuz'u kararlaştırdık. XLVI'ncı Zırhlı Kolordu Shklov ve XLVII'nci Zırhlı Kolordusu ise Mogilev ile Orsha arasındaki Kopys Bölgesi'nde geçiş yapacaklar ve her iki kolordunun taarruzu 11 Temmuz'da yapılacaktı. Tüm hareketler ve geçiş hazırlıkları en dikkatli bir biçimde gizlenecekti. Geceleri hariç yürüyüş yapılmayacaktı.

Kahraman Albay Mölders'in av uçakları toplama bölgelerimiz üzerinde hava hâkimiyetini sağlayacaklarını bize vaat ettiler ve bu amaçla temas hattının hemen gerisinde iniş pistleri hazırlandı. Gerçekten Mölders'in bulunduğu her yerde hava derhal düşman uçaklarından temizleniyordu.

7 Temmuz günü Dinyeper geçişi hakkındaki düşüncelerimi sözlü olarak açıklamak üzere XLVII'nci Zırhlı Kolordu'yu ziyaret ettim. Yolda ele geçirilen bir Rus zırhlı trenini incelemek için kısa bir duruş yaptım. Daha sonra, Borissov'un 29 km. doğusundaki Natshe'da bulunan Kolordu Karargâhı'na gittim. Buradan sonra, 18'nci Zırhlı Tümen'in düşman tanklarıyla muharebeye tutuşmuş bulunduğu Tolochino'yu ziyaret ettim. General Nehring'e, Orsha batısındaki Kochanova Bölgesi'ni düşmandan temizlemesi zorunluluğunu ve bu bölgedeki Rusların dar bir köprübaşına sıkıştırılmalannın önemini anlattım. Yapacağımız harekâtın başansı bakımından buna zorunluluk vardı. Kıtalarımız burada da bir kez daha olağanüstü bir başarı gösterdiler ve ben de onlara en derin takdirlerimi duyurmak olanağını buldum.

8 Temmuz'da, önceki gün beni XLVII'nci Zırhlı Kolordu'ya götüren aynı amaçla XLVI'nci Zırhlı Kolordu'yu ziyaret ettim. Bu Kolordu'nun **SS-Das Reich** Tümeni hâlâ Dinyeper'in batı yakasında muharebe ediyordu.

KLUGE FİKRİNİ DEĞİŞTİRDİ

9 Temmuz, tasarlanan harekât hakkında son derece hareketli görüşmelere sahne oldu... İlkin, Mareşal von Kluge, durum ve gelecek harekâta dair niyet ve amaçlarımızı dinlemek üzere sabah erkenden benim karargâhıma geldi. Dinyeper'i derhal geçiş kararna kesin olarak karşıydı ve harekâtın derhal durdurulmasını ve kıtaların piyadenin gelişine kadar bekletilmesini emretti. Buna çok üzüldüm ve planımı ınatla savundum. Sonunda, yukarıda anılan nedenlerimi açıkladıktan sonra; hazırlıkların iptal edilemeyecek derecede ilerlemiş bulunduğu; XXIV'ncü ve XLVI'nci Zırhlı Kolordular'ın şimdiden büyük kısımlarını ve onları oralarda ancak kısa bir süre tutabileceğimi, zira Rus Hava Kuvvetleri'nin onları bularak taarruz edeceğini kendilerine arz ettim. Bundan başka, taarruzun başansına inandığımı ve bu harekâtın, gerekli kararın verilmesi olanağı hasil olduğu takdirde, Rus seferini bu yıl içinde sonuçlandırabileceğini de ekledim. Mareşal von Kluge objektif açıklamalarından açıkça duygu-

lanmıştı: "Sizin yaptığınız harekât nedense hep bir pamuk ipliğiyle bağlıdır" demek suretiyle, istemeyerek plânımı tasvip ettiğini bildirdi.

Bu harareti görüşmeden sonra doğruca XLVII'nci Zırhlı Kolordu'ya gittim. Güç bir durumdaydılar ve özel bir desteğe ihtiyaçları vardı. Saat 12.15'te General Lemelsen'in Krupka'daki karargâhına gittim. General, kıtalar çok yorgun olduklarından 18'nci Tümen'in ve General Streich'in komutasında tanksavar ve keşif birliklerinden kurulan bir muharebe grubunun Kochanova Bölgesi'ni ele geçirmeyi başatabileceklerinden kuşku duyduğunu belirtti. İlk emrimde ısrar ettim ve 18'nci Zırhlı Tümen görevini yerine getirince güneydoğuya, Dinyeper'e yönelmesini ekledim. 17'nci Zırhlı Tümen de Senno'daki düşmandan sıyrıldıktan sonra aynı şekilde hareket edecekti. Kolordu Karargâhından cepheye gittim. Yolda General Streich'i gördüm ve gerekli talimatı verdim. Bundan sonra Nehring'i buldum. Nehring, Kolordu Komutanının tersine, emredilen toplanma bölgesinin herhangi bir güçle karşılaşmaksızın ele geçirilebileceğini söyledi. Bundan sonra 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni Komutanı'yla konuştum. O da, aynı şekilde, hedefi olan Kopy's'e kısa zamanda erişebileceğini belirtti. Her iki tümen mensuplarına Dinyeper'e ve kendilerine ayrılan toplanma bölgelerine bu gece varmanın önemini anlattım.

17'nci Zırhlı Tümen, gündüz düşman tanklarıyla şiddetli bir muharebeye tutuşmuştu. Sonunda 100 Rus tankı tahrip edildi ki bu kahraman tümen için güzel bir başarı sayılır.

9 Temmuz akşamı birliklerimizin durumu şöyleydi:

Grup Karargâhı, Borissov'da (10 Temmuz'da Tolochino'ya intikal edecek).

1'nci Süvari Tümeni, Bobruisk güneydoğusunda yan koruma görevinde; 3'ncü Zırhlı Tümen, Shlobin-Rogachev-Novye Bychov Bölgesi'nde toplanmakta ve kuzeye doğru hareket halinde; 4'ncü Zırhlı Tümen, Starye Bychov Bölgesi'nde; 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, Starye Bychov yakınındaki geçiş bölgesinde.

10'ncu Zırhlı Tümen, Shklov güneyinde; **SS-Das Reich**, Pavlovo bölgesinde; bazı unsurları sağda Mogilev'den güneye doğru yan koruma görevinde; **Gross-Deutschland** Piyade Alayı Bialynicy Bölgesi'nde.

18'nci Zırhlı Tümen, Tolochino güneyinde; 17'nci Zırhlı Tümen, Zamosia Bölgesi'nde; 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, Tolochino güneydoğusunda, Kopy's'e yürümek için toplanmakta.

Bizi geriden izleyen piyade, zayıf öncüleriyle, Bobruisk-Svisloch-Borissov hattına ulaşmış, büyük kısım Sluzk-Minsk hattında.

Hoth (3'ncü Zırhlı Grup) Vitebsk'i ve Hoepfner (4'ncü Zırhlı Grup) Pleskau'yu almış durumda.

DİNYEPER NEHRİNİ AŞTIK

10 ve 11 Temmuz günleri Dinyeper, plana göre ve sadece hafif kayıplarla geçildi.

10 sabahı XXIV'ncü Zırhlı Kolordu Starye Bychov Bölgesi'nde nehri geçmeyi başardığını rapor etti. Aynı gün öğleden sonra, hazırlıkların tamamlanmış bulunduğunu ve kıtalara iyi muharebe edecek durumda olduklarını bir kez daha görüp anlamak için XLVII'nci Zırhlı Kolordu'yu ziyaret ettim. General Streich, Orsha batısında bulunan köprübaşının karşısındaki örtme mevziine ulaşmış bulunuyordu. Bu kentin kuzeybatısında Albay Usinger komutasındaki öteki bir muharebe grubu da köprübaşını tespit ediyordu. 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni'nin Keşif Taburu sağındaki **SS-Das Reich** ile temas kurmuştu.

18'nci Zırhlı Tümen çıkış bölgesinde bulunuyordu. 17'nci Zırhlı Tümen'in ileri birlikleri saat 10.00'da Kochanovo dolaylarında ana yola ulaşmış bulunuyorlardı. Bu tümenin bazı unsurları Orsha'nın güneybatısında Dinyeper'in batı yakasında muharebeye tutuşmuşlardı. 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni bu sırada bölgesine vardı. Bir kez daha tümen komutanına, Dinyeper başını ile geçildikten sonra olanca hızla Smolensk'e ulaşılmasının ne kadar hayati bir önem taşıdığını anlattım. Bu sırada XLVII'nci Zırhlı Kolordu'da da toplanma ve hazırlık başlarıyla tamamlanmış bulunuyordu. Bu bakımdan, gelecek birkaç günün olaylarına güvenle bakabilecektim.

Dinyeper'in geçilmesinden sonraki ileri harekât için birliklere aşağıdaki görevler verildi:

XXIV'ncü Zırhlı Kolordu Propoisk-Roslavl yoluna yönelecek; Shlobin-Rogachev Bölgesi'nden gelebilecek herhangi bir taarruza karşı sağ yanını ve Mogilev'de bulunan düşmana karşı da sol yanını koruyacak.

XVI'nci Kolordu Gorki-Pochinok istikametinde ilerleyecek, Mogilev'e karşı sağ yanını koruyacak.

XLVII'nci Zırhlı Kolordu'nun asıl hedefi Smolensk'tir. Ancak harekât sırasında Orsha'dan Smolensk'e kadar Dinyeper hattı boyunca

sol kanadını güven altında bulundurmakla beraber, henüz Orsha'da bulunan düşmanı hesaba katacaktır. Streich ve Usinger Muharebe Grupları, bu esnada, Orsha'da Dinyeper'in batı ve kuzeybatısındaki düşman köprübaşlarındaki düşmanı tespit edeceklerdi.

10 Temmuz akşamı, İtalyan ataşemiliteri Berlin'den tanıdığım General Marras Karargâhımı ziyaret etti. Beraberinde deniz Albayı Brükner bulunuyordu. Bu iki konuğu ertesi gün Kopys civarındaki Dinyeper geçiş yerini benimle birlikte görmeye davet ettim. Bu ziyaretçilerden başka Hitler'in mülhâkı Yarbay von Below da Zırhlı Grubumun durumu hakkında bilgi almak üzere akşam geldi.

NAPOLYON'UN KARARGÂHINDA

11 Temmuz günü Tolochino'daki Karargâhımdan saat 06.00'da iki konuğumla birlikte güzel, güneşli bir havada ayrıldım. Burası, sırası gelmişken belirteyim, 1812'de Napolyon'un Karargâhı olarak da kullanılmıştı. XLVII'nci Zırhlı Kolordu'nun geçişini izlemek üzere Kopys'e gittik. İlerleyen kollarımızın çıkardığı toz bulutları yüzünden nehir boyunca gidiş çok tatsızdı. Haftalardır çektiğimiz bu toz; askerler, silâhlar ve motorlar için de aynı derecede zararlıydı. Özellikle tankların silindirleri o denli tozla doldu ki motorların verimi önemli bir ölçüde düştü. Kopys yakınlarındaki 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni Karargâhı'nda kolordu ve tümen komutanlarını buldum ve onlardan durum hakkında özet bilgi aldım. 15 ve 71'nci Alaylar çoktan nehri geçmiş ve Kopys'in doğusundaki ormanın kenanna ulaşmışlardı. Bu birliklerin iki düşman tümenine karşı ilerlemelerini izledik (18'nci ve 54'ncü Piyade Tümenlerinden kurulu LXVI'nci Rus Kolordusu). Düşman, Tümen Karargâhı çevresindeki bölgeye zayıf taciz ateşi yapıyordu. Bu bölge de aynı zamanda mayınlanmıştı. Piyademizin ilerlemesini ve bulunduğumuz yerin hemen altında cereyan etmekte olan köprü kurulması işini gayet iyi görebiliyorduk. İtalyan ataşesi ayrıldıktan sonra kuvvetlerimizin daha fazla ilerlemelerinden emin bulunmak için beni bir fırtına botu ile karşı kıyıya geçirmelerini istedim. İlk XLVI'nci Zırhlı Kolordu'ya gitmeyi tasarlamıştım. Fakat karadan Shklov'a gitmek için henüz emin bir yol bulunmadığından bundan vazgeçmek zorunda kaldım.

Bu arada, anlaşıldığına göre, 17'nci Zırhlı Tümen Orsha güneyinde o denli güçlü düşman kuvvetlerine rastlamıştı ki, bu durum karşısında nehrin doğu yakasında ele geçirilen küçük köprübaşını genişletmek için daha fazla uğraşmanın bir anlamı kalmamıştı. Bu-

radaki Alay Komutanı (Albay Licht) bu nedenle köprübaşını boşaltmaya karar vermişti. 17'nci Zırhlı Tümen'e bu kez, Kopys'ten, yani 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'nin gerisinden, nehri geçmesi için emir verildi.

HİTLER'İN GÖNDERDİĞİ SUBAY

Karargâhıma dönerken yolda Mareşal von Kluge ile karşılaştım ve en son gelişmeleri arz ettim. Vermiş olduğum emirleri uygun gördüğünü belirtti. Ben de, kendi hesabıma, geriden bizi izleyen piyadenin en ileride bulunanlarının hareketlerinin çabuklaştırılmasını ve böylece nehrin batı yakasında kendi köprübaşlarına sıkışmış bulunan güçlü Rus kuvvetlerinin tespiti görevini bir an önce devir almalarnı önerdim. Karargâhıma dönüşte Hitler'in mülhaki Albay Schmudt'un beni beklediğini gördüm ve onunla bir konuşma yaptım.

Tolochino'da kısa bir süre kaldıktan sonra saat 18.15'te Shklov'daki XLVI'nci Zırhlı Kolordu'ya gitmek üzere hareket ettim. Yollar kötü durumda olmakla beraber ana köprüler yeniden düzene sokulmuştu. Saat 21.30'da oraya vardım. Düşmanın, 10'ncu Zırhlı Tümen'in geçiş bölgesine yönelttiği şiddetli topçu ateşi ve sık sık tekrarladığı hava bombardımanları yüzünden harekât bu kesimde, XLVII'nci Zırhlı Kolordu Bölgesi'ne oranla daha güç geliyordu. SS-**Das Reich**'in kesimindeki köprüler de hava taarruzu sonucu hasara uğramıştı. Bunlara rağmen geçiş başarılmış ve ileri unsurlara Gorki istikametinde ilerlemeleri emredilmişti.

Kolorduya, düşman üzerindeki baskın avantajının etkisinin geliştirilmesi için geceleyin de ilerlemelerinin zorunluluğunu belirterek gerekli talimatı verdim. Bundan sonra öncünün harekete geçtiğinden emin olmak için 10'ncu Zırhlı Tümen'e gittim. Bu ziyaret çok yararlı oldu. Zira oraya vardığımda kıtalarn henüz harekete başlamamış olduklarını gördüm.

Güç bir gece yolculuğundan sonra 12 Temmuz günü saat 04.30'da Tolochino'ya döndüm.

11 Temmuz günü Zırhlı Grubumun tümenleri aşağıdaki bölgelere varmış bulunuyorlardı:

1'nci Süvari Tümeni, Shlobin-Rogachev Bölgesi; 4'ncü Zırhlı Tümen ve 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, Dinyeper'in doğu yakasında Starye Bychov yakınındaki ve bu kentin kuzeyine doğru uza-

nan bir köprübaşı; 3'ncü Zırhlı Tümen Mogilev güneyi (Tümen burada Rus Köprübaşı'na karşı bir yan koruması yapıyordu).

10'ncü Zırhlı Tümen ve **Gross-Deutschland** Piyade Alayı, Shklov güneyi; **SS-Das Reich**, Dinyeper doğusunda Shklov Bölgesi'nde bir köprübaşı.

29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni Dinyeper üzerinde Kopys yakınında bir köprübaşı; 18'nci Zırhlı Tümen Kopys batısı; 17'nci Zırhlı Tümen Orsha güneydoğusu.

Streich ve Usinger muharebe grupları batıdan ve kuzeybatıdan Orsha'daki Rus köprübaşı'na uzanan yaklaşma istikametlerini elde bulunduruyorlardı. Bizi geriden izleyen piyade büyük kısmı Sluzk-Minsk doğusu hattının doğusuna varmıştı. İleri sürülmüş unsurlar Beresina Suyu'na erişmiş bulunuyorlardı.

12 Temmuz'da geçiş sürdürüldü. Bugün uçakla XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'ya gittim ve orada sekiz saat kaldım. Daha sonra Schmunt'u gördüm.

OKH (Kara Kuvvetleri Başkomutanlığı), bu sırada, düşmanın hâlâ Merkez Ordular Grubu'nun Zırhlı Grupları'na karşı inatlı bir direniş olanağına sahip olup olmadığı, ya da geri çekilebileceği hususlarında açık bir fikre sahip değildi. Her hal ve kârda Smolensk önünde bir savunma cephesi kurulmakta olduğu anlaşılıyordu. Bu bakımdan OKH'nin (Kara Kuvvetleri Başkomutanlığı'nın) isteği, zırhlı grupların her çareye başvurarak bu savunmayı parçalaması ve bölgedeki düşman kuvvetlerini yok etmesiydi. Bundan başka, Hoth'un 3'ncü Zırhlı Grubu'nun bazı unsurlarının kuzeydoğuya çark ederek Onaltıncı Ordu'nun ileri harekâtına karşı savunan düşman kuvvetlerini kuşatıp yok etmesi isteniyordu.

SMOLENSK-ELNYA-ROSLAV BÖLGESİ'NDEKİ MUHAREBELER

13 Temmuz'da Karargâhımı, Dinyeper'in doğusunda ve Shklov'un 6 km. kadar güneydoğusunda bulunan Siachody'ye intikal ettirdim. Aynı gün nehir kıyısında 17'nci Zırhlı Tümen'i ziyaret ettim. Bu mert tümen, seferin başından beri 502 düşman tankını yok etmişti. Ayrıca **SS-Das Reich**'in bazı unsurlarının nehri geçişini izledim; General Hausser ve General von Vietinghoff ile görüştüm. SS birliklerinin Monastirshtchino istikametinde ilerleyişinin çabuklaştırılması zorunlu olduğu gibi, Hava Kuvvetleri'nden alınan raporlar

Rusların Gorki'nin güneybatısı bölgesinden Dinyeper istikametinde bir karşı taarruzda bulunmaları olasılığını gösterdiği cihetle, dikkatli keşif yapılmaları da gerekiyordu.

SMOLENSK'E YAKLAŞTIK

Olağanüstü bir biçimde sevk ve idare edilen 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni bu gün Smolensk'e 18 km. mesafede bulunan bir noktaya kadar ilerlemeyi başardı.

Saat 17.00'de vardığım yeni karargâhımız, cepheye çok yakın olmak avantajına sahipti. Güneyden gelen şiddetli ateş sesleri Mogilev'e karşı, yanımızı koruyan **Gross-Deutschland** Piyade Alayının şiddetli bir muharebeye tutuştuğunu gösteriyordu. Geceleyin bir yardım çağrısı duyduk. **Gross-Deutschland** tüm cephanesini tüketmişti. Hâlâ Rusya'daki savaşların koşullarına alışmamış bulunan bu alay yeni bir pay cephane gönderilmesini istiyordu. İstedikini alamadı ve bununla birlikte bu sinirli ateş kesildi, böylece biz de biraz olsun sükûnet bulduk.

TÜRKİYE ÜZERİNDEN ROMMEL'E TAKVİYE

Bugün, OKH'nın 2'nci Zırhlı Grubu güney ya da güneydoğu istikametine çark ettirmeyi ilk kez düşündüğü gündür. Bu düşüncenin ardında yatan neden, Güney Ordular Grubu Cephesindeki son gelişmelerdi. Bu Ordular Grubu, şimdi Dinyestr Nehri'ne ulaşmıştı. Aynı gün OKH, bununla birlikte Rommel'in Afrika Seferi'nin stratejisi ve Libya'da gelecekte yapılacak harekât ile de meşguldü. Bu harekâtın, Türkiye ve Suriye üzerinden Süveyş Kanalı istikametinde yapılacak bir taarruzla koordine edilmesi gerekli görülüyordu. Ayrıca, Kafkaslardan Basra Körfezi istikametinde bir taarruz için bazı ön etütler de hazırlanmıştı.²⁷

²⁷ Normandiya çıkarmasından bir süre sonra yaralanarak tedavi için Almanya'ya gönderilen Mareşal Rommel bu sıralarda (Anılarının XXIII'ncü bölümünde görüldüğü gibi) koşullar uygun olduğu takdirde Libya'daki İngiliz Sahra Ordusu'nu yok ettikten sonra İran ve Irak üzerinden Kafkasya'ya karşı harekât yapılabileceğini yeniden düşünmüş ve not etmiştir. Rusya'ya Amerika ve İngiltere'den gelen yardımı kesmek için, bu harekâta paralel olarak Murmansk Bölgesi'nin de ele geçirilmesi gerektiğini Rommel düşünmüştür. Bu amaçla Finlandiya'dan yapılacak bir harekâtı tasavvur etmiştir. Rommel'e göre güneyden yapılacak stratejik çevirme manevrasının son hedefi Bakü ve çevresindeki petrol havzası olmalıydı. Bilindiğine göre, Rommel böyle bir plânı zamanında, özet olarak, üst makamlara sunmuş, fakat önerisi geri çev-

14 Temmuz, günü XLVI'ncı Kolorduyu SS-**Das Reich** ile birlikte Gorki istikametinde harekete geçirdim ve ben de onlara refakat ettim. 10'ncu Zırhlı Tümen şiddetli muharebelerden sonra ve üzücü kayıplar vermek suretiyle Gorki ve Mstislavl'a ulaştı. Özellikle topçunun kayıpları ağır olmuştu. 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'nin Smolensk istikametindeki harekâtı iyi geliyordu. 18'nci Zırhlı Tümen Dinyeper'i geçmiş, 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'nin sol yanını Krasnyi'nin kuzey ve kuzeybatısı istikametlerine karşı korumak üzere ilerliyordu.

XXIV'ncü Zırhlı Kolordu köprübaşını Volkovitchi istikametinde genişletmiş ve 1'nci Süvari Tümeni'ni Starye Bychov'da nehrin karşı yakasına geçirmişti.

Bugün, OKH, Doğu Cephesi gerisinde işgal kuvveti olarak bırakılacak birliklerin kuvvet ve teşkilâtı hakkındaki ilk karargâh etüdünü hazırladı. Ana fikir, bu maksatla belli başlı endüstri ve ulaştırma merkezlerinde güçlü çevik kuvvetleri yerleştirmek ve her grubun, normal işgal görevlerinden başka, her çeşit direnme girişimlerini tehlikeli bir ölçüye ulaşmadan söndürmek için, işgal altında bulunmayan hinterlanda çevik muharebe grupları gönderme olanağına sahip bulunması esasına dayanıyordu. Bununla birlikte, **Barbarossa Harekâtı** sonunda Avrupa'daki Alman Ordusu'nun tertiplenmesi ve ordunun yeniden teşkilâtlanması ve mevcudunun azaltılması hakkında da bir etüt hazırlandı.

Bu tür düşünceler dizisi insanın aklını gerçeklerden uzaklaştırmaktadır. Birinci ve asıl görev **Barbarossa Harekâtı**'nı çabuk ve başarılı şekilde sonuçlandırmak ve tüm çabaları bu amaç etrafında toplamaktan ibarettir.

rilmiştir. General Guderian'ın sözünü ettiği etütler yukarıdaki bilgilerin tamamen dışında kalmaktadır. Zira harekât kuzeyden güneye doğru yapılacak ve amacı Akdeniz ve Ortadoğu'nun Uzakdoğu ve öteki dış bölgelerle bağlantısını tamamen kesmek olacaktır. Biz meseleyi birçok yönlerden görmek ve okuyucuyu düşünmeye davet etmek için güneyden yapılacak bir taarruzu da düşünce olarak buraya almayı uygun gördük. Bunların dışında bir de Marks Planı ve bununla ilgili fikirler vardır. Bu plan, esas itibariyle merkez ve kuzeyde savunmada kalarak güneyden Rostow-Moskova-Leningrad istikametinde bir çevirme manevrası yapılması biçimindedir. Fazlaca iyimser bir plan olarak değerlendirilmiş, ancak düşünceleri davet etmekten geri kalmamıştır.(Çeviren)

15 Temmuz günü erken saatlerde Mareşal von Kluge beni Karargâhımda ziyaret etti. Bundan sonra Gorki'ye, XLVII'nci Zırhlı Kolordu'ya ve oradan da Krasnyi'nin 13 km. güneybatısındaki Svierovitch'te bulunan XLVI'nci Zırhlı Kolordu'ya gittim. 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni Smolensk'in güney varoşlarına; 18'nci Zırhlı Tümen ise Krasnyi kuzeyinde Dinyeper'e varmıştı. Ruslar Orsha'dan Smolensk'e uzanan ana yol boyunca yan yana dört ya da beş kol halinde çekiliyorlardı. Dinyeper'in doğu yakasında ilerleyen 17'nci Zırhlı Tümen Orsha'nın doğu ve güney mahallelerini ele geçirmişti. Saat 17.00'de, 18'nci Zırhlı Tümeni Gusino önünde şiddetli bir muharebe vermekte olan Nehring ile buluştum. General Nehring biraz önce Orsha'nın 24 km. güneydoğusunda kuşatılmış bulunan ikmal birliklerinin düşmanın doğuya doğru bir çıkış hareketine girişmesi sırasında ağır kayıplar verdiği hakkında haberler almıştı. Saat 17.40'ta Smolensk'e doğru gitmek üzere ayrıldım. Komuta grubumun teşkil ettiği konvoyu bir bombardıman taarruzu yapıldıysa da herhangi bir kayıp vermedik. Saat 19.15'te Smolensk'in hemen dışında 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni'nin çok becerikli Harekât Şubesi Müdürü Binbaşı Franz ile karşılaştım. Binbaşı bana, tümeni-nin Smolensk Bölgesi'nde iyi gelişme kaydettiğini, ancak hissedilir derecede fazla kayıp verdiğini rapor etti. Böylece, gerek er ve gerek teçhizat olarak haklı bütünleme istekleri duyulmaya başlamış oluyordu.

Saat 23.00'te, bu sırada Gorki'ye gelmiş olan Karargâh İleri Kademesi'yle buluştum.

SMOLENSK ALINDI

16 Temmuz'da 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni Smolensk'i ele geçirdi. Böylece tümenlerimden, operatif hedefini ilk ele geçiren bu tümen oluyordu. Tümen, dikkate değer güzel muharebeler vermişti. Komutanı General von Boltenstern'den en mütevazı erine kadar, her mensubu kendine düşen görevi kahraman bir asker gibi yerine getirmişti.

16 Temmuz günü tümenlerimin bulundukları yerler aşağıdadır:

1'nci Süvari Tümeni, Starye Bychov güneydoğusunda; 4'ncü Zırhlı Tümen, Cherikov ve Krichev arasında; 3'ncü Zırhlı Tümen, Chanssy ve Moliatitchi arasında; 10'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni, Mogilev güneyinde.

10'ncu Zırhlı Tümen Chislavitchi ve Pochinok arasında; **SS-Das Reich**, bu tümenin gerisinde; Gross-Deutschland Piyade Alayı, Mogilev kuzeyinde.

29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, Smolensk'te, 18'nci Zırhlı Tümen Krasnyi-Gusino Bölgesi'nde; 17'nci Zırhlı Tümen, Liady-Dubrovno Bölgesi'nde...

Piyadenin ilerideki birlikleri Dinyeper'e ulaştılar. Bunlar piyadenin ileri sürdüğü keşif taburlarıyla birkaç motorlu birlikten ibaretti. Dolayısıyla muharebe güçleri zayıftı.

13 Temmuz'dan beri Ruslar şiddetli karşı taarruzlarda bulunuyorlardı. Gomel istikametinden gelen yirmi kadar düşman tümeni Zırhlı Grubumun sağ yanına taarruz ettiği gibi; Mogilev ve Orsha'da kuşatılmış olan Ruslar da aynı zamanda kuşatma çemberini yanıp çıkmak için taarruza geçmişlerdi. Bunlardan ilk garnizon güney ve güneydoğu, ikinci garnizon ise güney istikametinde taarruz ediyordu. Bu harekâtın tümünü Mareşal Timoshenko sevk ve idare ediyordu. Maksudı, geç kalınmış da olsa Dinyeper'i başanlı geçişimizi boşa çıkarmaya çalışmak olduğu sanılıyordu.

16 Temmuz günü Gomel'den Klinzy istikametinde daha başka Rus takviyelerinin hareket halinde bulunduğu, aynı zamanda Smolensk'in doğusunda yoğun trafik görüldüğü öğrenildi. Bu nedenle Rusların çabalarının devam edeceğini hesaba katmak zorundaydık.

Durumun zorluklarına rağmen, bana verilmiş olan hedefleri bir an önce ele geçirmeye kararlıydım. Dolayısıyla, kolordular önceki gibi ilerlemelerine devam ettiler.

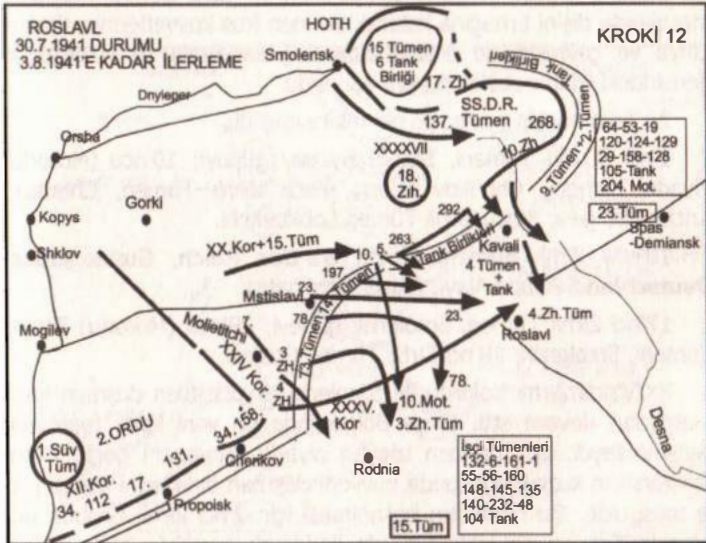
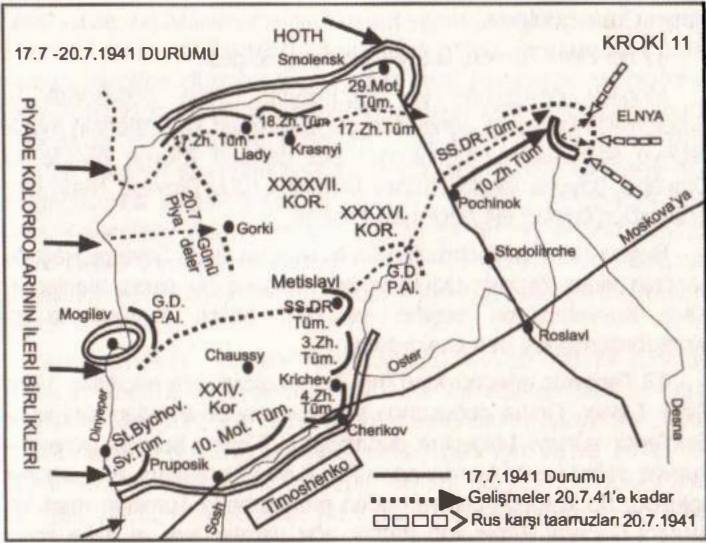
17 Temmuz'da uçakla XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'ya gittim ve Dinyeper'in doğu yakasında taarruz eden Ruslarla şiddetli bir muharebeye tutuşmuş bulunan 1'nci Süvari Tümeni'ni ziyaret ettim.

17 TEMMUZ'DA DURUM

Bugün aşağıdaki noktalara erişildi:

1'nci Süvari Tümeni, Starye Bychov güneyi; 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, Cherikov batısı, 4'ncü Zırhlı Tümen, Krichev; 3'ncü Zırhlı Tümen, Lobkovitchi.

10'ncu Zırhlı Tümen Pochinok ve Elnya arası; **SS-Das Reich**, Mstislavl; **Gross-Deutsehland** Piyade Alayı, Rekotka.

29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, Smolensk; 18'nci Zırhlı Tümen, Katyn-Gusino Bölgesi.

17'nci Zırhlı Tümen, Liady-Dubrovno Bölgesi.

Mogilev çevresinde ve doğusunda, Orsha doğusunda ve Smolensk'in kuzey ve güneyinde güçlü düşman kuvvetlerinin muharebeye sokulduğu anlaşıyordu. Bizi geriden izleyen piyade ise Dinyeper boyuna yayıldı. Güney Ordular Grubu Dinyestr Nehri üzerinde köprübaşları ele geçirmeyi başardı.

Bugün Hoth ve Richthofen ile birlikte bana da Şövalye Haçı Nişanı'nın Meşe Yapağı Ödülü verildi. Böylece bu nişanı alanlardan Kara Kuvvetleri'nde beşinci ve tüm Silâhlı Kuvvetlerde de yirmidördüncü kişi ben oluyordum.

18 Temmuz gününü XLVII'nci Zırhlı Kolordumla geçirdim. 17'nci Zırhlı Tümen Orsha doğusunda yan koruma görevinden alınmış ve Smolensk güneyi bölgesine sürülmüştü. Tümen burada güneyden kuzeye doğru kente taarruz eden Rus kuvvetlerine karşı muharebeye sokuldu. Bu bölgede cereyan eden muharebede Tümenin mert komutanı General Ritter von Weber ağır yaralar aldı ve daha sonra vefat etti.

Bugünü izleyen iki gün zarfında XLVI'nci Zırhlı Kolordu, tahkimli mevzilerde dişini tırnağına katarak direnen Rus kuvvetlerinin elinden Elnya ve çevresindeki araziye aldı. Sağ kanattaki ve kolordunun gerisindeki muharebeler devam ediyordu.

20 Temmuz'da aşağıdaki noktalara erişildi:

1'nci Süvari Tümeni, Starye Bychov güneyi; 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, Cherikov batısı; 4'ncü Zırhlı Tümen, Cherikov, Krichev Bölgesi; 3'ncü Zırhlı Tümen Lobkovitchi.

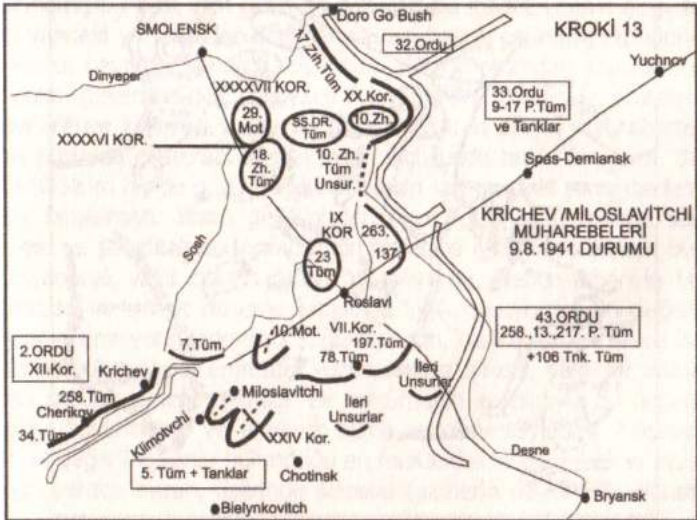
10'ncu Zırhlı Tümen, Elnya; **SS-Das Reich**, Gusino;**Gross-Deutschland** Piyade Alayı, Chislavitchi batısı.

17'nci Zırhlı Tümen, Smolensk güneyi; 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, Smolensk; 18'nci Zırhlı Tümen Gusino.

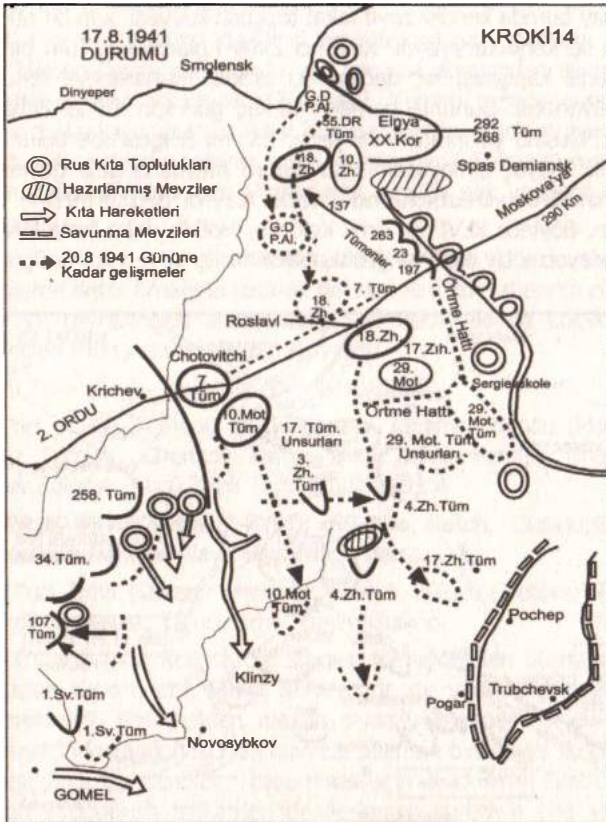
XXIV'ncü Zırhlı Kolordu ile Smolensk'e yöneltilen düşman karşı taarruzları devam etti. Elnya Bölgesi'nde de yeni karşı taarruzlar gelişmekteydi. Bizi geriden izleyen piyade Dinyeper'i geçti. Hoth, Smolensk'in kuzeydoğusunda kuvvetli düşman birliklerini kuşatmakla meşguldü. Bu harekâtın başarılması için 2'nci Zırhlı Grubun güneyden Drogobush istikametinde ilerlemek suretiyle ona yardımı

gerekliyordu. Ona yardımcı olmayı çok istiyordum ve bu nedenle 21 Temmuz'da, bu istikamette bir hareket yapmaları için gerekli emirleri vermek üzere XLVI'ncı Zırhlı Kolordu'ya gittim. Smolensk'in güney ve batı parçaları düşman topçusunun ateşi altındaydı. Bu nedenle şehir etrafındaki araziden dolaşmak zorunda kaldım. Öğleye doğru Sloboda'da, 17'nci Zırhlı Tümen'in güneydoğu yanını korumakta olan bir alayının yanından geçtim. Smolensk'in kırküz kilometre güneydoğusunda Kisselievka'da XLVI'nci Kolordu'nun karargâhını buldum. Karargâhta durum hakkında bana bir brifing verildi. Bundan sonra **Gross Deutsch-land** Piyade Alayı'nın, Vaskovo istasyonunun güneyinde ve Roslavl'in 34 km. kadar kuzeyinde bulunan mevzilerini görmeye gittim.

Alay burada kendisi zayıf fakat topçusu kuvvetli olan bir düşman grubu ile karşı karşıyaydı. XLVI'nci Zırhlı Kolordu'nun tüm birlikleri düşmanla kapışmış, hiç değilse bu sırada, muharebeye sokulmuş bulunuyorlardı. Bununla beraber, birkaç gün için 18'nci Zırhlı Tümen'in Gusino yakınındaki Dinyeper Kıvrımı Bölgesi'nde bulunmasına artık ihtiyaç olmayacaktı. Bu durum meydana gelir gelmez bu tümenin **Gross-Deutschland** Piyade Alayı'nı değiştirmesine karar verdim. Böylece XLVI'nci Zırhlı Kolordu, Hoth'u daha fazla kuvvetle destekleyecek bir duruma gelmiş olacaktı.

XLVI'ncı Zırhlı Kolordu Karargâhı'ndan telsizle gerekli emirleri verdim. Bu Kolordu elindeki tüm kuvvetleriyle Dorogobush istikametine yönelecekti. Yakın destek uçaklarının komutanı, Spas-Demiansk Bölgesi'nden kuzeybatı istikametinde Elnya'ya doğru düzenlenmekte olan karşı taarruzları dağıtmaktan sorumlu bulunacaktı. Geriye dö-nüşte Karargâhımdan birkaç telsiz mesajı aldım. Üst karargâhların **SS-Das Reich'**in derhal Dorogobush istikametine sevk edilmesini istedikleri anlaşılyordu. Fakat bu anda, daha önce XLVI'ncı Zırhlı Kolordu ile aldığım düzen dışında bir şey yapacak durumda de-ğil-dim. Geri dönerken bir kez daha ziyaret ettiğim XLVI'nci Zırhlı Ko-lordu'dan da şimdilik bir şeyler yapması beklenemezdi.

Her şey, 18'nci Zırhlı Tümen'in Gusino Bölgesi'ndeki yan koruma görevinden bir an önce alınması ve böylece kuzeye yapılacak bir ileri harekât için gerekli gücün sağlanmasına bağlıydı. Ancak tam bu anda, Zırhlı Grubumun Dinyeper boyunca sol yanının emniyetinden kaygı duyan Mareşal von Kluge bizzat müdahaleyi uygun görmüş olacak ki, 18'nci Zırhlı Tümen'in bulunduğu yerde kalması emrini vermiş. Bialystok'ta yaptığı gibi, bu direkt müdahalesinden beni haberdar etmedi. Sonuç olarak Dorogobush'a taarruz için kendisine ihtiyaç olan bir kuvvet maalesef kullanılamamış oldu.

O akşam Smolensk yakınında düşman topçusunun ateşi altında bulunan bir bölgeden geçtim. Mert motosikletli habercim Höllriegel motosikletinin üzerinden havaya fırladı; bereket versin yaralanmadı ve nihayet Smolensk batısındaki Chochlovo'da bulunan karargâhıma döndük.

BİR KİLİSEDE GÖRDÜKLERİM

Smolensk kenti, çevresinde cereyan eden muharebelerden pek az zarar görmüştü. Dinyeper'in güney yakasında bulunan eski kenti ele geçirdikten sonra Tümen, Hoth ile birleşmeyi kolaylaştırmak amacıyla nehri geçmiş ve 17 Temmuz günü kuzey yakadaki endüstri bölgesini ele geçirmişti. Bugünlerde, mevzilerimizi ziyaret ederken katedrali de görmek olanağını buldum. Katedral hasar görmemişti. Fakat içeri giren bir ziyaretçi bu ibadet yerinin girişi ile sol yandaki yansıının bir dinsizler müzesi haline getirilmiş olduğunu görünce hayretler içinde kalmaktadır. Kapıda mumdan yapılmış ve sadaka isteyen bir dilenci heykeli bulunuyordu. İçeride de, proletaryayı kötüye kullanan ve soyup soğana çeviren burjuvaziyi, abartılmış pozlarda gösteren normal insan ölçüsünde heykeller vardı. Bu gördüklerim hiç de güzel değildi. Kilisenin sağ yandaki yansı ibadete açık bırakılmıştı. Bizim gelişimizden önce, gümüşten mihrap süs eşyası ve şamdanların toprağa gömülmesine çalışılmıştı. Ancak bunu yapacak vakit bulamadıkları anlaşıyordu. Netice itibarıyla bu hatırı sayılır servet döşeme ortasında yığılı duruyordu. Bu değerli eşyanın emniyete alınmasını sağlamak için, teslim etmek üzere bir Rus'un bulunmasını emrettim. Uzun, beyaz sakallı, yaşlı bir adam olan zangoç yanıma getirildi. Bir tercümanın aracılığıyla bu değerli eşyayı kaldırmasını ve emniyet altına almasını söyledim. Kilisenin dinsel değerli eşyanın bulunduğu en mukaddes kısmını, halkın oturduğu yerden ayıran, üzerinde ikonalar (azizlerin resimleri) bulunan

üç kapılı bölme ve üzerindeki ağaç oyma süslemeler olduğu gibi duruyordu. Sonraları bu kilise ne oldu, bilmiyorum. O vakit bir zarar görmemesi için çaba göstermiştik.

23 Temmuz'da Talashkino'da, General Ritter von Weber'in yerine 17'nci Zırhlı Tümen Komutanlığı'na atanan General Ritter von Thoma ile karşılaştım. En kıdemli ve tecrübeli tank subaylarımızdan biriydi. Gerek Birinci Dünya Savaşı'nda ve gerek İspanya'da (İspanya İç Savaşı'nda) buz gibi soğuk kanlılığı ve eşi bulunmaz mertliğiyle ün yapmıştı. Onun tümeni XLVI'nci ve XLVII'nci Zırhlı Kolordular arasında irtibatı sağlıyor, ayrıca Dördüncü Ordu'nun hâlâ beklediği, Rusların güneye doğru yapabilecekleri bir taarruza karşı Dinyeper hattını elde bulunduruyordu. XLVI'nci Zırhlı Kolordu'nun Karargâhı, Elnya'nın 11 km. batısındaki bir ormanda bulunuyordu. General von Vietinghoff, Rusların Elnya Bölgesi'ndeki karşı taarruzları hakkında bana bilgi verdi. Ruslar çok güçlü topçu desteğiyle güneyden, doğudan ve kuzeyden taarruz ediyorlardı. İlk kez kendini gösteren cephanesiz sınırları nedeniyle kolordu sadece en önemli mevzilerini savunabilecek haldeydi. Vietinghoff, **Gross-Deutschland** Piyade Alayı, 18'nci Zırhlı Tümen tarafından değiştirilir değiştirilmez, Hoth'un harekâtını desteklemek üzere, Dorogobush istikametinde taarruz etmek istiyordu. Bu ana kadar Elnya'nın kuzeybatısındaki Usha üzerinden Svirkolutchie istikametinde yapılan tüm ilerleme girişimleri başarısız olmuştu. Haritalarımızda iyi bir yol olarak gösterilen Glinka-Klimiatino yolu, aslında mevcut değildi! Kuzeye uzanan yollar bataklık halde ve motorlu araçların geçemeyeceği durumdaydı. Tüm hareketler yavaşlatılmak zorundaydı. Bu nedenle yorucu ve zaman alıcı oluyordu.

Daha sonra 10'ncü Zırhlı Tümen'e gittim. Orada General Schaal, Elnya çevresinde cereyan eden muharebeleri etkili bir biçimde anlattı. Kıtaları bir günde 50 düşman tankını tahrip etmişler, ama buna rağmen iyi inşa edilmiş Rus mevzilerini ele geçirememişlerdi. Araçlarının üçte birini kaybettiğini tahmin ediyordu. Cephanenin 440 km. mesafeden araçlarla getirilmesi gerekiyordu.

Son olarak bir kez daha Elnya kuzeyinde bulunmakta olan SS **Das Reich** Tümeni'ne gittim. Önceki gün tümen 1.100 tutsak almış; fakat buna rağmen Elnya ile Dorogobush arasında, ilerleme olanağını bulamamıştı. Şiddetli hava bombardımanları tümenin ileri harekâtını engellemişti. Arazi ve durum hakkında şahsen bir fikir edin-

mek için, mert SS Yüzbaşısı Klingenberg Komutası'nda bulunan ve en ilerideki birlik olan Motosiklet Bölüğü'nü ziyaret ettim. Bu ziyaret, bende **Gross-Deutschland** Piyade Alayı gelinceye kadar Dorogobush istikametindeki taarruzun ertelenmesi gerektiği kanısını uyandırdı.

Saat 23.00'te, Prudki'nin 1,5 km. güneyindeki yeni komuta yerine vardım.

RUS KARŞI TAARRUZLARI

Bu günü izleyen birkaç gün, ardı arası kesilmeyen çok şiddetli Rus karşı taarruzları sürüp gitti. Buna rağmen sağ kanatta bir miktar ilerleme kaydedildi ve bu arada 18'nci Zırhlı Tümen ve piyade tümenlerinin ilki, orta bölgede çok beklenen takviyeler olarak kendilerini gösterdiler. Ancak Dorogobush istikametinde ilerlemek için yapılan tüm girişimler tamamen başarısızlıkla sonuçlanmıştı.

Son birkaç günün istihbarat raporları, Novgorod- Severski-Bryansk batısı-Elnya-Rzhev-Ostashkov hattının doğusunda dört yeni Rus Ordusu'nun kendilerini göstermek üzere olduklarını belirtmekteydi. Rusların aynı zamanda bu hattı tahkim ettikleri de sanılıyordu.

25 Temmuz'da aşağıdaki noktalara vardı: 1'nci Süvari Tümeni, Novye Bychov güneydoğusu bölgesi; 4'ncü Zırhlı Tümen Chernikov-Krichev bölgesi; 10'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni, Chvikov; 3'ncü Zırhlı Tümen, Lobkovitchi.

263'ncü Piyade Tümeni, 5'nci Makinelitüfek Taburu, **Gross-Deutschland** Piyade Alayı, 18'nci Zırhlı Tümen ve 292'nci Piyade Tümeni Prudki'nin doğusu ve Shatalovka Havaalanı Çevresi Bölgesi. Bu sonuncu yer, şimdi destek uçaklarımız tarafından kullanılıyordu ve bu nedenle düşman topçusunun menzili dışında tutulması gerekiyordu.

10'ncü Zırhlı Tümen, Elnya; **SS-Das Reich**, Elnya kuzeyi.

17'nci Zırhlı Tümen, Chenzovo ve güneyi; 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni, Smolensk güneyi.

137'nci Piyade Tümeni, Smolensk.

Düşman süvarisi Bobrviski'de demiryolunu kesti.

26 Temmuz'da Ruslar, Elnya çevresinde taarruzlarını sürdürdüler. Elnya kıyısındaki kuvvetimizi güçlendirmek ve zırhlı birliklerin geri alınmasına olanak sağlamak üzere 268'nci Piyade Tümeni'nin

gönderilmesini önerdim. Zira, bunca yürüyüş ve muharebeden sonra bu birliklerin bir dinlenme ve bakım dönemine ihtiyaçları vardı. Öğleyin, Model'i hak ettiği bir Şövalye Haçı Nişanı dolayısıyla kutlamak ve tümen cephesindeki durumu öğrenmek üzere 3'ncü Zırhlı Tümen'e gittim. Daha sonra 4'ncü Zırhlı Tümen'e gittim ve orada General Baron von Geyr (XXIV'ncü Kolordu Komutanı) ve General Baron von Langermann'ı gördüm. Akşama doğru, Rusların, Dinyeper kuzeyinde 137'nci Piyade Tümeni kesiminde, Smolensk köprübaşımıza girmeyi başardıklarını belirten bir mesaj geldi.

Muhabere istihbaratı, Gomel'deki Rus 21'nci Ordusu'yla, Rodnia'daki 13'ncü Ordu ve Roslavl güneyindeki 4'ncü Ordu arasında bir bağlantı bulunduğunu gösteriyordu.

Bugün Hoth Smolensk'in doğusundaki cebi kuzeyden kapamayı başardı. Bu suretle on Rus tümeninin kalan kısımlarının kaderi, 3'ncü Zırhlı Grubun insafına terk edilmiş oluyordu. Gerimizde Mogilev'de direnmekte olan güçlü Rus kuvvetleri nihayet yok edildi.

BİR TOPLANTI

Karargâhıma döndükten sonra saat 22.00'de Ordular Grubu'ndan, ertesi gün saat 12.00'de bir toplantı için Orsha Havaalanında bulunmamı emreden bir mesaj aldım. Böyle bir toplantı zorunluydu. Zira son günlerde, durum hakkında bazı fikir ayrılıkları belirmişti ve bunların ortadan kaldırılması gerekiyordu. Dördüncü Ordu Smolensk Bölgesi'ndeki tehdidi çok ciddi bulduğu halde; Zırhlı Grup'taki bizler, bizim için en tehlikeli düşman grubunun Roslavl güneyinde ve Elnya doğusunda bulunduğu inaniyorduk. Smolensk batısında Dinyeper boyunda birçok birliklerin tutulması yüzünden Roslavl Bölgesi'nde kritik durumlar ve kayıplar meydana gelmişti. Bunlardan kaçınılmış olması da mümkündü. Dördüncü Ordu Komutanıyla benim ilişkilerim, bunun sonucu olarak, arzu edilmez bir derecede gerginleşmişti.

HİTLER'İN YANLIŞ EMRİ

27 Temmuz günü, Kurmay Başkanım Yarbay Baron von Liebenstein ile birlikte, gelecekte yapılacak harekât için direktif almak ve emrimde bulunan birliklerin durumu hakkında bir rapor sunmak üzere, uçakla Orsha üzerinden Dördüncü Ordu'nun Karargâhı'nın bulunduğu Bobruisk'e gittim. Moskova, ya da hiç değilse Bryansk istikametinde harekâtı sürdürmek emrini bekliyordum.

Hitler'in benim 2'nci Zırhlı Grubumun İkinci Ordu ile işbirliği yapmak üzere Gomel Bölgesi'ne gönderilmesini emrettiğini öğrenince hayretler içinde kaldım. Bu demekti ki benim Zırhlı Grubum geriye döndürülecek ve batı istikametinde, yani Almanya'ya doğru harekât yapacaktı. Hitler'in Gomel Bölgesi'ndeki sekiz ilâ on Rus tümenini yok etmeyi şiddetle arzu ettiği anlaşılıyordu. Bize, Hitler'in büyük ölçüde çevirme manevralarının yerinde olmadığı kanısında bulunduğu söylendi. Ona göre, bu manevraların dayandığı teori, kurmayların ileri sürdükleri hatalı bir teoriydi ve Hitler, Fransa'da olup bitenlerin kendi görüşünü kanıtladığını sanıyordu. Hitler, bu nedenle, bunun yerine, ikinci bir alternatif teşkil eden ve küçük düşman gruplarının kuşatılıp parça parça yok edilmelerini ve böylece düşmanın kan kaybederek ölüme gitmesini sağlayacak bir planı tercih ediyordu. Toplantıya katılan tüm subaylar bu görüşün hatalı olduğu kanısındaydılar. Kendi hesabımıza bu manevralar Ruslara yeni birlikler kurmak ve bitmek tükenmek bilmez insan gücü kaynaklarından yararlanarak geri bölgede yeni savunma hatları hazırlamak için zaman kazandıracaktı. Bundan daha önemlisi, bu stratejinin, seferin, zorunlu olduğu gibi süratle sona erdirilmesiyle sonuçlanmayacağından emin bulunuyorduk.

OKH (Kara Kuvvetleri Başkomutanlığı) de birkaç gün önce durumu oldukça başka bir biçimde değerlendirmişti. Bunun kanıtı, güvenilir bir askerî kaynaktan elime geçen aşağıdaki dokümandır. 23 Temmuz 1941 tarihini taşıyan bu doküman aşağıya çıkarılmıştır.

ASIL AMAÇ NE OLMALI?

"Gelecekte yapılacak harekâta dair kararlar, sefer için yayınlanmış bulunan emirlerde saptanan ilk operatif hedefler ele geçirilince, Rus Ordusu'nun operatif alanda kullanılabilecek büyük kısmının yenilgiye uğratılmış olacağı inancına dayanmaktadır. Öte yandan, düşmanın, kuvveti insan gücü kaynakları ve kuvvetlerini yeniden insafsızca harcama olanaklarına başvurma suretiyle Alman ileri harekâtı karşısında inatla direnebilecekleri hesaba katılmalıdır. Bununla ilgili olarak, düşman savunmasının ağırlık noktasının Ukrayna'da, Moskova önünde ve Leningrad önünde bulunacağı tahmin edilmektedir.

OKH'nın amacı, mevcut ve yeni vücuda getirilen düşman kuvvetlerini yenilgiye uğratmak ve Ukrayna'da Volga batsındaki, Tula-

Gorki-Rybinsk- Moskova Bölgesi'ndeki ve Leningrad çevresindeki çok önemli endüstri bölgelerini ele geçirmek suretiyle düşmanı malzeme seferberliği ve yeniden silâhlanma olanaklarından mahrum etmektir. Bu hedeflerin ışığında Ordular Grupları'na verilecek görevler ve büyük düzeydeki kuvvet bölümü ayrıntılı olarak hazırlanarak ileride yazılı olarak gönderilecektir."

Hitler'in kararları ne olursa olsun, 2'nci Zırhlı Grubun en yakın ihtiyacı sağ yandaki en tehlikeli düşman tehdidini ortadan kaldırmaktır. Bu nedenle Ordular Grubu Başkomutanı'na Roslavl'a taarruz planımı açıkladım.

Bu önemli ulaştırma merkezinin ele geçirilmesi doğuya, güneye ve güneybatıya uzanan yollara hâkim olmak olanağını bize kazandıracaktır. Bu görevi yerine getirmek için zorunlu olan ek kuvvetlerin emrine verilmesini önerdim.

Planım kabul edildi ve aşağıdaki birlikler 2'nci Zırhlı Grup emrine verildi:

a) Roslavl'a taarruz için: emrinde 7'nci, 23'ncü, 78'nci ve 197'nci Piyade Tümenleri bulunan VII'nci Kolordu.

b) Elnya çıkıntısındaki, dinlenme ve bakıma ihtiyaçları bulunan, zırhlı tümenleri değiştirmek için emrinde 15'nci ve 268'nci Piyade Tümenleri bulunan XX'nci Kolordu.

Bu arada 1'nci Süvari Tümeni İkinci Ordu emrine verildi.

Zırhlı Grup artık Dördüncü Ordu emrinde değildi. Adı da **Guderian Ordu Grubu** olarak değiştirildi.²⁸

Roslavlı Bölgesi'nde bulunan ve yanımızı tehdit eden düşmanı etkisiz hale getirmek amacıyla yapılacak taarruz için aşağıdaki düzen alındı:

XXIV'ncü Zırhlı Kolordu; iki tümenle (10'ncü Motorlu Piyade Tümeni ve VII'nci Kolordudan 7'nci Piyade Tümeni) Klimovitchi-Miloslavitchi Bölgesi'nde derin yan savunması görevini üzerine alacak. Bu sırada 3'ncü ve 4'ncü Zırhlı Tümenlerle Roslavlı ele geçire-

²⁸ Almanların Armeegruppe yani Ordugrubu (Ordu Müfrezesi) adını verdikleri teşkil, değişen güçte, ancak genellikle bir kolordudan büyük fakat bir ordudan küçük olan, sabit bir kuruluşu bulunmayan bir birliktir. Yukarıdaki örnekte ise, en azından büyük bir ordunun muharebe gücüne sahip bulunmakta olduğu görülmektedir. Almanlar Ordular Grubuna Heeresgruppe adını vermektedirler.

cek ve bu bölgede kuzeyden Oster ve Desna Irmakları arasından taarruz etmekte olan IX'ncü Kolordu ile sağlam bir irtibat kuracak.

VII'nci Kolordu; 23'ncü ve 197'nci Piyade Tümenlerini 3'ncü Zırhlı Tümenle koordineli olarak, Petrovitchi-Chislavitchi istikametinde, Roslavl-Stodolishtche-Smolensk yolu hattına kadar ilerletecek. 78'nci Piyade Tümeni bu iki tümenin gerisinden ikinci kademede ilerleyecek.

IX'ncü Kolordu; 263'ncü Piyade Tümeniyle şose ile Oster Irmağı arasından güney istikametinde; 292'nci Tümeniyle de Oster ve Desna Irmakları arasından taarruz edecek. Asıl taarruz sol kanatta ve Roslavl-Yekimovitchi-Moskova istikametinde olacak. Smolensk'ten getirilen 137'nci Piyade Tümeni sol yanı korumaktan sorumlu olacak. Kolordu bu harekât için XLVII'nci Zırhlı Kolordu'nun bazı unsurlarıyla ve özellikle Kolordu topçusuyla pekleştirilmiştir.

Taarruza XXIV'ncü Zırhlı Kolordu ile VII'nci Kolordu 1 Ağustos'ta başlayacaklardır. IX'ncü Kolordu bu tarihte taarruza hazır olamayacağından 2 Ağustos'ta taarruz edecektir.

YENİ SALDIRILAR

Ertesi günler zorunlu hazırlıkların yapılmasına ayrıldı. Özellikle, emrime yeni giren ve o zamana kadar Ruslarla pek muharebe etmemiş bulunan piyade kolordularına benim taarruz yöntemlerimin öğretilmesi gerekiyordu. Bu kolordular o zamana değin tanklarla sık bir işbirliği halinde çalışmadıkları için birtakım problemler ortaya çıkmıştı ve bunların çözümlenmesi gerekiyordu. Bu durum özellikle, çok değerli komutan, şahsen yakından tanıdığım Korgeneral Geyer'in IX'ncü Kolordusu için önem taşıyordu. General Geyer iki kez benim amirim bulunmuştu; ilkin Savunma Bakanlığı Ordu Dairesi'nde, daha sonra da, Würzburg'un içinde bulunduğu V'nci Askerî Bölge Komutanı iken kendisini tanımıştım. General Geyer çok keskin zekâsıyla ün yapmıştı ve Ludendorf Birinci Dünya Savaşı'nda, Geyer'in bu keskin zekâsını, sonradan çok anılan bir biçimde övmüştü. Bu kez de benim taarruz planımdaki bazı zayıf noktaları derhal sezmiş ve Kolordu Komutanları toplantısında bunları ileri sürmüştü. Benim taktiğime yönelttiği bu eleştirileri; "Bu taarruz iyi hesaplanmış bir taarruzdur" demek suretiyle kapatmak istedim. Bu sözlerimle taarruzun başansının kesin olduğunu anlatmak istiyordum. General Geyer bunu kabullenmek niyetinde değildi. Dolayısıyla toplantının yapıldığı küçük Rus okulunun bir dersliğinde eski komutanıma karşı,

inatçı bir biçimde kendimi savunmak zorunda kaldım. Buna rağmen benim saptamış olduğum yöntemin doğruluğunu, ancak muharebe alanında kabul etmiş ve çok yüksek kişisel cesaretini de ortaya koyarak girişimin başansına büyük katkıda bulunmuştur.

HİTLER'İN VERDİĞİ ÖDÜL VE İSTEKLERİ

29 Temmuz günü Hitler'in Baş Mülhâkı Albay Schmundt Şövalye Haç'ının Meşe Yaprakları Nişanı'nı getirdi ve bu fırsattan yararlanarak gelecek harekâta ilişkin niyet ve maksatlarını benimle tartışmak istedi. Yaptığı açıklamada Hitler'in, üç hedefi göz önünde tuttuğunu belirtti:

1. Kuzeydoğu, yani Leningrad. Baltık Denizi'ni gemilerimizin serbestçe seyir ve seferine müsait hale getirmek; İsveç'ten gelen deniz ikmal yolunun güvenliğini sağlamak ve Kuzey Ordular Grubu'nun ikmâlinin deniz yoluyla yapılması bakımlarından bu kentin, neye mâl olursa olsun ele geçirilmesi gerekiyordu.

2. Endüstri tesisleri önem taşıyan Moskova.

3. Güneydoğu, yani Ukrayna.

Schmundt'un bana söylediğine bakılırsa Hitler, Ukrayna'ya taarruza henüz karar vermemişti. Bu nedenle yapabildiğim kadar kuvvetli bir şekilde, Hitler'e doğrudan doğruya Rusya'nın kalbine yani Moskova'ya taarruz edilmesini ve kesin sonuçlu olmadığı gibi bize kayıplar verdirecek olan herhangi bir harekâttan kaçınılmasını önermesini, ondan istedim. Bundan da daha önemli olarak, yeni tanklar ve takviyelerimizin bizden esirgenmemesini, zira bunlar olmaksızın bu seferin çabuk ve başarılı bir sonuca ulaştırılmasının olanaksızlığını anlatmasını rica ettim.

30 Temmuz günü Elnya'ya yöneltilecek on üç düşman taarruzu püskürtüldü.

31 Temmuz'da OKH İrtibat Subayı Binbaşı von Bredow, Karargâhıma döndü ve aşağıdaki bilgileri getirdi.

1 Ekim'de vanılması hesaplanan hedeflere, yani Onezhskoe Gölü-Volga hattına, bu tarihe kadar erişilemeyeceği anlaşılmıştır. Öte yandan Leningrad-Moskova ve güneyi hattına ulaşılabilmesi hemen kesindir.

OKH ve Genelkurmay Başkanlığı nankör bir girişim içindeydiler. Zira harekâtın tüm güdümü en yüksek düzeyde yapılıyorordu. Bundan sonraki harekât hakkındaki son kararlar henüz verilmemişti.

Fakat şimdi her şey, seferin bundan sonraki aşaması hakkındaki bu son karara, hatta Elnya'nın elde tutulup tutulmaması gibi ayrıntılara bağlıydı. Eğer Moskova istikametinde taarruza devam edilme-yecekse Elnya çıkıntısının bize sağlayacağı şey sürekli ve ağır kayıp verme tehlikesinden başka bir şey olamazdı. Bu kesimde gelişen mevzi savaşı için, uygulanan cephane ikmali yetersizdi. Buna hayret etmemek gerekti. Zira Elnya en yakın, uygun demiryolu indirme istasyonundan 725 km. uzakta bulunuyordu. Orsha'ya kadar Al-manya'da uygulanan çapta demiryolu döşendiği doğrudur. Ancak bu hat henüz çok sınırlı bir trafik taşıyabilecek durumdaydı. Yeni hat döşenmeyen yerlerdeki hat ise işe yaramıyordu, çünkü ortada sağ-lam durumda yeterli sayıda Rus lokomotif yoktu.²⁹

Her şeye rağmen, hâlâ, Hitler'in fikrini değişmesi ve 27 Tem-muz'da Borissov'da yapılan Merkez Ordular Grubu toplantısında bize özetlenen kararn dışında bir karara varması umut ediliyordu.

YENİ TAARRUZLAR

1 Ağustos'ta XXIV'ncü Zırhlı Kolordu ile VII'nci Kolordu Roslavl'a taarruza başladılar. O günün sabahı erkenden VII'nci Kolordu'ya gittim. Ancak ileri harekâta eksen teşkil eden yol boyunca ne kolo-rdunun ne de 23'ncü Tümen'in karargâhlannı bulamadım. Onlan ararken kendimi 23'ncü Tümen'in öncüsünü teşkil eden en ilerideki atlı süvari arasında buldum. Daha ileride bir karargâh bulunamaya-cağına göre durdum ve süvarilerden bugüne kadar karşılaştıkları düşman hakkındaki görüşlerini istedim. Bundan sonra, bir süre, yanımdan geçen 67'nci Piyade Alayı'nı izledim. Bu alayın komutanı, uzun yıllar Berlin'in Schlachtensee semtinde birlikte aynı evde otur-duğumuz Yarbay Baron von Bissing'di. Yanımdan geçerken beni tanıyan askerlerinin söyledikleri sözler bir insanı memnun edecek sürprizden uzaktı. 3'ncü Zırhlı Tümen'e dönerken 23'ncü Piyade Tümeni'nin üzerinde yürüdüğü yolda kendi uçaklarımızın ağır kayıp-lara yol açan bir bombardımanına maruz kaldım. İlk bomba arabamın 5 metre yakınında patladı. Bu üzücü olayın nedeni, genç hava-cıların yetersiz eğitimi ve muharebe tecrübesinden yoksun oluşları-

²⁹ Rus demiryollarında öteden beri "geniş çap" kullanılmaktadır. Tüm Avrupa memleketlerinde, ülkemiz dahil, "normal çap" kullanılmaktadır. Rusya'da geniş hat kullanılması İkinci Dünya Savaşı'nda gerek lojistik ve gerek harekât bakımından Almanlar için zorluklar doğurmuştur. (Çeviren)

dır. Ve olay, yerdeki kıtaların açık seçik tanıtmaya işaretlerini kullanmalarına ve kullandığımız yollar hakkında uçuculara çok açık emirlerin verilmesine rağmen vuku bulmuştur. Bunun dışında 23'ncü Piyade Tümeni'nin ileri harekâtı ciddi bir direnme ile karşılaşılmadan tamamlandı.

Öğleden sonraki saatleri 3'ncü Zırhlı Tümen'in, Oster'in hemen batısında ve Choronievo'nun güneyinde bulunan ileri birliklerinin yanında geçirdim. General Model, ırmak üzerindeki köprüleri sağlam olarak ele geçirdiğini ve böylece bir düşman bataryasını da tutsak ettiklerini söyledi. Kıtalarının başarılı çabaları nedeniyle orada bulunan birkaç tabur komutanına teşekkür ettim.

Akşam üzeri, günün olayları hakkındaki bilgilerimi tamamlamak üzere XXIV'ncü Zırhlı Kolordu Karargâhı'ndaydım. Yirmiiki saatlik bir ayrılıktan sonra saat 02.00'de Grup Karargâhıma döndüm.

Taarruzumuzun ana hedefi olan Roslavl ele geçirilmisti.

2 Ağustos sabahı IX'ncü Kolorduyu ziyaret ettim. 292'nci Piyade Tümeni'ne mensup 509'ncü Piyade Alayı'nın komuta yerinden geri çekilmekte olan Rusları izlemek olanağını buldum. Buradan, bir öncünün gerisinde Kosaki istikametinde ilerleyen 507'nci Piyade Alayı'na gittim. En sonra da 137'nci Piyade Tümeni'nin alaylarını ve karargâhını ziyaret ettim. Onlara bir an önce Moskova şosesine ulaşmak için geceleyin de harekâtı sürdürmeleri için talimat verdim. Saat 22.30'da karargâhıma döndüm.

IX'ncü Kolordu'nun 2 Ağustos'taki harekâtı pek göze batır derecede başarılı olmamıştı. Bu nedenle ertesi, 3 Ağustos gününü, ilerlemesini hızlandırmak ve taarruzun başarısını güven altına almak için bu kolordu ile geçirmeye karar verdim. İlkin Kovalı yakınında bulunan 292'nci Piyade Tümeni'nin Karargâhı'na ve oradan da 507'nci Piyade Alayı'na gittim. Yolda kolordu komutanına rastladım ve onunla muharebenin güdümü üzerinde uzun bir görüşme yaptım. 507'nci Piyade Alayı'na vardığımda en ilerideki piyade bölüğü ile birlikte yaya olarak ileri harekâta katıldım ve böylece bir yığın söz sarf etmeden lüzumsuz gecikmeleri önlemiş oldum. Büyük Moskova şosesine üç kilometre kala Roslavl'ın kuzeydoğusunda tanklar bulunduğunu dürbünümle gördüm. Her şey derhal durdu. Piyadenin öncüsüne refakat eden hücum topuna beyaz işaret mermisi atması için emir verdim. Bu bizim birliklerimiz için kararlaştırılmış tanıtmaya işaretiydi. "Ben buradayım" anlamına geliyordu. Moskova şosesin-

den derhal aynı işaretle karşılık verildi. Bunlar 4'ncü Zırhlı Tümen'in 35'nci Tank Alayı'na ait, yani benim tank kıtalanımdı.

OĞLUMUN BÖLÜĞÜ

Hemen aracıma binerek tanklara doğru sürdüm. En geride kalan Ruslar da silâhlarını atıp tabanları kaldırdılar. Moskova şosesinde, Ostrik üzerinde atılmış olan köprünün bulunduğu yerde 35'nci Tank Alayı 2'nci Bölüğü'nün askerleri beni selâmlamak için köprünün girişleri ve kaplama tahtaları üzerine koşuştular. Bu, büyük oğlumun yakın zamana kadar komuta ettiği bölüktü. Oğlum, erlerinin kalplerini kazanmıştı ve erler ona karşı duydukları güven ve sevgiyi şimdi babasına karşı gösteriyorlardı. Bölük Komutanı olan Üsteğmen Krause tecrübelerini bana anlattı ve ben de tüm bölüğü başarılarından ötürü kutladım.

Roslavl çevresindeki Rusların kuşatılması artık tamamlanmıştı. Üç tümenle dört tümen arasında bir kuvvet kapana kısırlanmıştı. Şimdi görevimiz düşmanı teslim oluncaya kadar kısıvrak tutmaktır. Yarın saat sonra General Geyer de aynı yere geldiğinden, ona da Moskova şosesini elde bulundurmanın önemini belirttim. 292'nci Piyade Tümeni, kuşatılmış olan düşmanın batı parçasını; 137'nci Piyade Tümeni de Desna Suyu boyunca doğu parçasını tespit edecekti.

Karargâhıma döndüğümde VII'nci Kolordu'nun daha şimdiden 3.700 tutsak, 60 top, 90 tank ve bir zırhlı tren ele geçirdiğini öğrendim.

Bu arada Elnya çevresindeki muharebeler şiddetle sürüp gidiyor ve büyük miktarda cephane sarfına yol açıyordu. Elimizdeki son ihtiyat olan Grup Karargâhı Muhafız Bölüğü bu kesime sevk edildi.

3 Ağustos'ta aşağıdaki noktalara ulaşıldı:

7'nci Piyade Tümeni ve 3'ncü Zırhlı Tümen, Klimovitchi batısı; 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, Chislavitchi; 78'nci Piyade Tümeni, Ponetovka; 23'ncü Piyade Tümeni, Roslavl; 197'nci Piyade Tümeni ve 5'nci Makinelitüfek Taburu, Roslavl kuzeyinde.

263'ncü Piyade Tümeni, Prudki'nin güneyi; 292'nci Piyade Tümeni, Kosaki; 137'nci Piyade Tümeni, doğu kanatta Desna üzerinde.

10'ncu Zırhlı Tümen, 268'nci Piyade Tümeni, **SS-Das Reich, Gross-Deutschland** Piyade Alayı, Elnya bölgesi; 17'nci Zırhlı Tümen Smolensk'in güneyi 18'nci Zırhlı Tümen Prudki'de.

XX'nci Kolordu'nun intikali devam etmekte.

Rus seferinin açılışından beri ilk kez Hitler'e bilgi sunmak üzere 4 Ağustos sabahı erkenden Ordular Grubu Karargâhı'nda bulunma emrini aldım.

MOSKOVA MI, YOKSA KİEV Mİ?

Hitler ile toplantı, Merkez Ordular Grubu'nun, Novy Borisov'daki Karargâhı'nda yapıldı. Hazır bulunanlar, Hitler ve Schmundt ile Mareşal von Bock, Hoth ve ben, ayrıca Kara Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı temsilcisi olan Harekât Dairesi Başkanı Albay Heusinger'di. Her birimize görüşlerimizi ifade etme fırsatı verildi ve bu işi yalnız yaptık. Böylece kimse kendinden önce kimin ne söylemiş olabileceği hakkında bir fikre sahip olamazdı. Buna rağmen Mareşal von Bock, Hoth ve ben Moskova istikametinde taarruza devam etmenin hayati derecede önemli olduğu fikrini paylaşıyorduk. Hoth, kendi Zırhlı Grubu'nun yeniden genel taarruza başlayabileceği en erken tarihin 20 Ağustos olduğunu bildirdi. Benim, kendi grubum için verdiğim tarih ise 15 Ağustos'tu. Daha sonra Hitler tüm heyeti topladı ve kendisi konuşmaya başladı. Leningrad çevresindeki endüstri bölgesini asıl hedef olarak seçmişti. Bundan sonraki (ikinci derecedeki) hedefin Moskova ya da Ukrayna'dan hangisinin olacağına henüz karar vermemişti. Birkaç nedenle ikinci hedefin (Ukrayna'nın) seçilmesinden yana olduğu anlaşıyordu. İlkin, Güney Ordular Grubu'nun bu bölgede bir zaferin temelini atmış bulunduğu öğrenilmişti. İkincisi, Hitler, Ukrayna'nın ham maddeleri ve tanın ürünlerinin, savaşın sürdürülmesi bakımından, Almanya için lüzumlu olduğuna inanıyordu ve son olarak da, Hitler, Romanya petrol alanlarına karşı harekât yapan bir uçak gemisine benzeyen Kırım'ın etkisiz duruma getirilmesini zorunlu görüyordu. Kış bastırmadan önce Moskova ve Harkov'u ele geçirmiş olacağını umuyordu. Fakat bugün, son derece önemli saydığımız bu gibi strateji sorunları üzerinde bir karara varılamadı.

TANKLARIMIZ YETERSİZ

Toplantıda bundan sonra daha ayrıntılı sorunların görüşülmesine başlandı. Benim Zırhlı Grubum için önemli nokta Elnya çıkıntısının boşaltılmamasıydı zira bu çıkıntıdan, Moskova istikametinde yapılacak bir taarruz için çıkış bölgesi olarak yararlanılmasına hâlâ ihtiyaç olup olmadığı henüz bilinmiyordu. Ben, korkunç toz sonucu tankla-

rımızın motorlarının çok fazla aşındıkları gerçeği üzerinde durdum. Bu nedenle içinde bulunduğumuz yıl zarfında büyük ölçüde tank harekâtı yapılacaksa, son derece ivedi olarak bu motorların yenileriyle değiştirilmesi gerekiyordu. Aynı zamanda tank kayıplarımızın da halihazır imalattan tamamlanması zorunluluğu vardı. Hitler, bir süre ah, uh dedikten sonra bütün Doğu Cephesi için 300 yeni tank motoru vermeyi vaat etti. Fakat ben bunun tamamen yetersiz bir miktar olduğunu açıkça anlattım. Yeni tanklara gelince, bunlardan bir tane bile alamayacaktık. Zira Hitler bunların tümünü yeni kurulan teşkileri donatmak için Almanya'da tutmak niyetindeydi. Başgösteren tartışma sırasında, Rusların büyük tank üstünlüğüyle ancak tank kayıplarımızın çabuklukla tamamlanması sayesinde başedebileceğimizi ifade ettim.

"BİLSEYDİM SAVAŞA GİRMEZDİM!"

Hitler bunun üzerine şunu söyledi: **"Kitabınızda verdiğiniz Rus tank gücünün gerçek olduğunu bilseydim, öyle sanırım ki bu savaşa girmezdim."** 1937'de yayınlanmış olan **ACHTUNG! PANZER! (Dikkat! Tank!)** adlı kitabıma işaret ediyordu. Bu kitapta o zamanki Rus tank gücünü 10.000 olarak tahmin etmiştim. Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı Beck ve sansür bu beyanı kabul etmemişlerdi. Bu sayının basılması için büyük çaba harcamam gerekmişti. Ancak, o zamana ait istihbarat raporlarının 17.000 Rus tankından söz ettiğini onlara göstermek ve benim tahminimin böylece gösterişsiz bir tahminden başka bir şey olmadığını söylemek olanağını buldum.

Politik meselelerde deve kuşunu taklit etmek hiçbir zaman iyi bir tehlikeyi savuşturma yöntemi olmamıştır. Oysa, gerek Hitler ve gerek önemli politik, ekonomik ve hatta askerî danışmanları birbiri ardından bu yöntemi seçmişlerdi. Açık seçik gerçekleri böylesine bile bile görmezlikten gelmenin sonuçları çok tahripkâr oluyordu ve şimdi de biz bunlara katlanmak zorundaydık.

Uçakla geri dönerken, her şeye rağmen Moskova istikametinde taarruz için gerekli hazırlıkları yapmaya karar verdim.

Karargâhıma döndüğüm zaman IX'ncu Kolordu'nun, kuşatma çemberinin güneydoğu kenarında Yermolino Bölgesi'nde bir Rus çıkış taarruzundan endişelenerek, Moskova şosesinden geri çekilmiş bulunduğunu öğrendim. Bunun sonucu olarak, 3 Ağustos'ta kuşatılmış olan Rusların şimdi bir çıkış hareketi yapabilmeleri tehlikesi

başgöstermiş oluyordu. Bu nedenle 5 Ağustos sabahı erkenden, acele VII'nci Kolordu'ya gittim ve kuşatma çemberimizin güney yanında herhangi bir gedik varsa onu tıkmak için Moskova şosesi boyunca yürüdüm. Yolda, Elnya'ya gitmekte olan 15'nci Piyade Tümeni unsurlarına rastladım ve tümen komutanına o kesimdeki koşullar üzerinde bilgi verme olanağını buldum. Bundan sonra 197'nci Piyade Tümeni'ne gittim. Tümen Komutanı General Meier-Rabingen kuşatmanın daha tam olmadığını ve Rusların, en azından ateşle Moskova şosesine hâkim olduklarını söyledi. 4'ncü Zırhlı Tümen'de 35'nci Tank Alayı'nın tanklarının yerinde değiştirildiğini ve serbest kaldıklarını öğrendim. Derhal XXIV'ncü Zırhlı Kolordu ile telsizle temasa geçtim ve bu birliği Moskova şosesinin güvenliğinin sağlanmasıyla görevlendirdim ve bunun ardından geriye, VII'nci Kolordu'ya döndüm. Bu Kolordu Komutanlığı, daha önce, 23'ncü Piyade Tümeni'nin Keşif Taburu'nun kuşatma çemberimiz içindeki Rusların herhangi bir çıkış hareketini önlemesi için emir vermişti. Bu ana kadar alınmış olan tedbirler bana yetersiz görüldüğünden Kolordumun Kurmay Başkanı Albay Krebs ile birlikte Roslavl'a hareket ettim. (Goslar Avcı Taburu'ndaki eski arkadaşlarımdan biri olan Krebs, 1945 ilkbaharında Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı olarak benim yerime geçecektir.) Orada, dinlenme bölgesine çekilmekte olan Üsteğmen Krause'nin 35'nci Tank Alayı 2'nci Bölüğü'ne rastladım. Bölük Komutanı henüz düşmanla temasta bulunan unsurlarının başındaydı. O sabaha dek bölük, düşmanın sıkış girişimlerini püskürtmüş, çok sayıda Rus topunu tahrip etmiş ve birkaç yüz tutsak almıştı. Bölük emirle geri çekiliyordu. Bu sadık ve güvenilir bölüğü derhal geri çevirdim ve mevzideki kendi bölgelerini yeniden işgal etmelerini emrettim. Bundan sonra 332'nci Piyade Alayı'nın II'nci Taburu'nu Ostrik Köprüsü'ne gönderdim. Son olarak da Roslavl Bölgesi'nde mevcut tüm uçaksavar birliklerini alarma geçirdim ve daha sonra da bizzat kendim cepheye hareket ettim. Ostrik Köprüsü'ne vardığım anda kuzeyde yüz kadar Rus'tan meydana gelen bir grup da belirmiş köprüye doğru ilerliyordu. Bunlar püskürtüldü. Köprü son birkaç gün zarfında onanılmış ve buradan geçen tanklarımız düşmanın sıkış girişimlerini boşa çıkarmıştı. Tanklar 137'nci Piyade Tümeni'yle temas kurunca yeniden VII'nci Kolordu Karargâhı'na gittim. Orada, köküne kadar gerçek bir Avusturyalı olan ve kolordu topçusuna komuta eden General Martinek'e, Moskova şosesi boyunca tehlikeli noktaları dikkatle gözaltında tutmak ve gerekli

tedbirleri almak görevini verdim. Daha sonra kendi karargâhıma döndüm ve oradan IX'ncü Kolordu'ya, Martinek Muharebe Grubu³⁰ ile temas tesis etmesini bir mesajla bildirdim.

HEDEF MOSKOVA

Bütün bu işleri yoluna koyduktan sonra karargâhıma, Moskova istikametinde ileri harekât için hazırlık emrini verdim. Bu ileri harekât şöyle olacaktı:

Zırhlı Kolordular sağda Moskova şosesi eksenini boyunca ilerleyecekler; piyade kolorduları ise merkezde ve sol kanatta bulunacaklardı. Asıl taarruzun sağda olmasını istiyordum. Moskova şosesinin iki yanındaki, oldukça zayıf Rus mevzilerine taarruz edip Spas Demiansk'tan Viasma'ya kadar uzanan bu cepheyi toparlamak suretiyle Hoth'un ileri harekâtını kolaylaştıracağımı ve Moskova istikametinde ilerlememizi açık araziye intikal ettirebileceğimizi umuyordum. Bu nedenle, benim çok gerimde, Dinyeper üzerindeki Rogachev'e yapılacak bir taarruz için zırhlı tümenlerin emrimden alınması hakkındaki 6 Ağustos tarihli bir Kara Kuvvetleri isteğini reddettim. Kendi istihbaratım, bu tarihte Roslavl'dan itibaren hatın sayılır bir uzaklığa kadar önemli düşman kuvvetleri bulunmadığını gösteriyordu. Bryansk ve güneyine doğru 40 km. kadar mesafe içinde düşman kuvveti yoktu. Bu hususlar ertesi gün teyit edildi.

8 Ağustos günü Roslavl muharebesi hemen hemen sona ermişti. 38.000 tutsak, 200 tank ve aynı sayıda top ele geçirmiştik. Bu, oldukça büyük ve son derece doyurucu bir zaferdi.

Fakat, Moskova istikametindeki taarruza, ya da herhangi diğer bir büyük harekâta başlamadan önce bir koşulun yerine getirilmesi gerekiyordu. Krichev Bölgesi'ndeki derin sağ yanımızın güven altına alınması zorunluydu. Bu yanın temizlenmesi İkinci Ordu'nun Rogachev'e taarruzu bakımından da zorunluydu. Bock Ordular Grubu da, yapılması gerekli uzun yürüyüş (Roslavl-Rogachev arası 200, gidiş-dönüş 400 km.) ve bunun yol açacağı yıpranma nedeniyle

³⁰ Almanların bu savaşta belki de ilk kez uyguladıkları MUHAREBE GRUBU, sabit bir kuruluşu bulunmayan, herhangi bir görev için bir araya getirilen ve bir komutanın güdümüne verilen çeşitli sınıf ve silâh birliklerinden kurulan geçici bir kuruluştur. Çok kez komutanının adıyla ya da grup içindeki asıl muharip birliğe göre adlanır (4'ncü Piyade Alayı Muharebe Grubu, gibi) (Çeviren).

benim Zırhlı Grubumdan İkinci Ordu emrine zırhlı birlik verilmesinin sakıncalı olduğu hakkındaki görüşümü paylaşıyordu. Her iki karargâh da Moskova istikametinde ileri harekâta yeniden başlanmasını asıl amaç olarak görüyordu. Bu gerçeklerin kabul edilmesine rağmen -kuşkusuz OKH'nin baskısı yüzünden- Ordular Grubu'ndan "Propoisk'e birkaç, tank göndermem" yollu istekler alıyordum. General Baron von Geyr'in bir karar, sonunda bu meselenin akıl ve mantık yoluyla kapanmasına yol açtı. Bu, onun sağ kanadındaki sürekli tehdidi ortadan kaldırmak için Krichev'in güneyindeki Miloslavitchi Bölgesi'nde bulunan düşmana taarruz etme hakkındaki kararla ilgiliydi. Bu planı tasvip ettim ve Ordular Grubunu da aynı işi yapmaya ikna ettim. Böylece, Propoisk'e tank gönderme sözü de artık işitilmez oldu.

8 Ağustos'ta Roslavl çevresindeki ve güneyindeki kolordulan ve tümenleri ziyaret ettim. 9 Ağustos'ta XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun taarruzunda 4'ncü Zırhlı Tümen'le beraber bulundum. 35'nci Tank Alayı ile 12'nci Piyade Alayı'nın taarruzu, sanki bir eğitim alanında yapılan bir örnek taarruzmuş gibi başladı. Albay Schneider'in topçusu harekât için değerli bir destek sağladı.

SİVİL HALKIN DAVRANIŞI

Sivil halkın tutumunun önemli bir belirtisi, kadınların ellerinde tahta tabaklar içinde ekmek, tereyağı ve yumurta olduğu halde köylerinden çıkarak muharebe meydanına kadar gelerek, hiç değilse benim başıma geldiği gibi, bunları yemedikçe hareketimize izin vermeyecekleri şeklindeki davranıştı. Maalesef Almanlara karşı takınılan bu dostça tutum ancak, iyilikçi olan askeri idare işbaşında olduğu süre devam etti. "Reich Komiserleri" adı verilen (Partili İdareciler) çok geçmeden Almanlara karşı gösterilen tüm sempatiyi düşmanlığa çevirmiş ve böylece partizan savaşının olanca dehşetiyle başlaması için zemin hazırlamıştır.

Benim bilmediğim herhangi bir nedenle, OKH (Kara Kuvvetleri Komutanlığı veya Başkomutanlığı) ihtiyatında bulunmakta olan 2'nci Zırhlı Tümen, 10 Ağustos'ta Batı'ya (yani Fransa'ya) gönderildi. İkinci Ordu'nun Gomel istikametinde ilerleyişi yolların alt yapılarının çürüklüğü nedeniyle son birkaç gün zarfında daha zorlaşmıştı. Bu hal, bu bölgede yapılacak harekâta (zırhlı birliklerin) piyadeyi izlemesi tezine karşı kuvvetli bir argüman (kanıt, delil) teşkil ediyordu.

10 Ağustos'ta aşağıdaki noktalara erişilmiş bulunuyordu:

7'nci Piyade Tümeni, Chotovitchi güneyi bölgesi; 3'ncü ve 4'ncü Zırhlı Tümenler Miloslavitchi güneybatısında taarruz etmekte; 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, Miloslavitchi'de; 78'nci Piyade Tümeni, Sloboda'da; ileri unsurlar Buchan'da; 197'nci Piyade Tümeni, Ostrovaia'da, ileri unsurlar Aleshnia'da.

29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, Roslavl; 23'ncü Piyade Tümeni, Roslavl kuzeyinde dinlenmekte; 137'nci ve 263'ncü Piyade Tümenleri Desna üzerinde.

10'ncu Zırhlı Tümen, Elnya batısı; 17'nci Zırhlı Tümen, Elnya kuzeybatısı; 18'nci Zırhlı Tümen Prudki doğusu; **SS-Das Reich** Tümeni ve **Gross-Deutschland** Piyade Alayı Elnya kuzeybatısı Bölgesinde.

TAARRUZ PLANIM GERİ ÇEVİRİLDİ

Bu noktaya kadar Zırhlı Grupça alınan tedbirler, gerek Ordular Grubu ve gerek OKH'ce Moskova istikametindeki harekâtını kesin sonuğu bir harekât sayıldığı inancına dayanmaktaydı. 4 Ağustos'ta Novy Borissov'da yapılan toplantıya rağmen, Hitler'in -hiç değilse bana- doğal ve açık bir görüş olarak görünen bu fikre muvafakat edeceğine olan umudumu yitirmemiştim. 11 Ağustos'ta bu konuda düş kırıklığına uğradım. Asıl taarruzun Roslavl üzerinden Viasma istikametinde yapılmasını öngören taarruz planım, Kara Kuvvetleri Komutanlığınca yetersiz görülerek geri çevrildi. Fakat Kara Kuvvetleri Komutanlığı da daha iyi bir plan ortaya koyamamıştı ve bizi, bu günü izleyen birkaç gün, birbiriyile çelişkili bir yığın emirle adeta neye uğradığını bilmez hale sokmuştu. Bu hal ise ast karargâhları herhangi bir uygun plan hazırlayamaz duruma düşürmüştü. Ordular Grubu, daha 4 Ağustos'ta planımı açıkça onamış olduğu hâlde, şimdi anlaşılıyor ki bu planı iptal etmeye muvafakat etmiş bulunuyordu. O zamanlar, birkaç gün sonra Hitler'in fikrini değiştirerek Moskova'ya taarruz hakkındaki benim düşüncemi paylaşacağı, ancak bu taarruzdan önce bazı ön koşulların yerine getirilmesi üzerinde ısrar edeceğini maalesef öğrenmemiştim. Her hal ve kârda OKH, Hitler'in kısa süreli muvafakatinden nasıl yararlanabileceğini de bilmiyordu. Nitekim birkaç gün sonra tüm tablo bir kez daha değişecekti.

13 Ağustos'ta Roslavl'in doğusunda ve Moskova şosesinin iki yanındaki Desna cephesini ziyaret ettim. Kısa zamanda doğruca Rus başkenti istikametinde ilerleyeceklerinden emin olan askerlerimin **"MOSKOVA'YA GİDER"** yazılı pek çok işaret levhasını yol boyunca

koymuş olduklarını üzüntüyle gördüm. Cephede konuştuğum 137'nci Piyade Tümeni'nin askerleri yalnız doğruya harekete bir an önce başlanmasından söz ediyorlardı.

14 Ağustos günü XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun Krichiev Bölgesi'nde vermekte olduğu muharebe başarılı bir biçimde sonuçlandı. Üç Rus tümeni ezildi, 16.000 tutsak ve çok sayıda top ele geçirildi.

Taarruz planım geri çevrildiği zaman, artık herhangi bir amaca hizmet etmeyen ve sürekli olarak kayıplara yol açan Elnya çıkıntısının boşaltılmasını önerdim. Bu öneri de Ordular Grubu ve OKH tarafından kabule değer görülmedi. "Düşman için bizden çok daha dezavantajlı olduğu" gibi zayıf bir cevap ile, insanların canlarının korunmasını sağlayacak olan bu önerim bir yana atıldı.

15 Ağustos'ta üstlerimi XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun başansını genişletmek için Kolorduyu Gomel istikametinde harekete devama zorlamamaları için ikna etmeye çalıştım. Nedenine gelince, güneybatı istikametinde yapılacak böyle bir yürüyüşü geriye doğru atılan bir adım sayıyordum. Bundan sonra Ordular Grubu bu harekât için benim emrimdeki zırhlı tümenlerden birini çekmeye teşebbüs etti. Buna karar verirken, bir zırhlı tümenin düşman hatları içerisinde harekât yapamayacağı gerçeği, herhalde onları ilgilendirmemiş olmalıdır. Olanaklar içindeki biricik hareket tarzı, sol kanadını taze kuvvetlerle örtmek suretiyle XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun tümünü kullanmaktı. Ancak 22 Haziran'da, seferin başladığı günden beri XXIV'ncü Zırhlı Kolordu bir günü bile muharebesiz geçirmemişti ve bu nedenle tank bakımı için bir dinlenme süresine ivedilikle ihtiyacı vardı. Nihayet Ordular Grubu'nu bu plandan vazgeçmeye henüz ikna etmişim ki OKH'den Gomel'e bir zırhlı tümen göndermek emrini aldım. Böylece XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'ya 3'ncü ve 4'ncü Zırhlı Tümenler birinci hat'ta ve 10'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni bunları geriden izlemek üzere, güney istikametinde Novosybkov ve Starodub'a doğru ilerleme emri verildi. Düşman hatlarını yarıdıktan sonra aşağıdaki tümen Gomel'e doğru çark edecekti.

16 Ağustos günü 3'ncü Zırhlı Tümen "Mglin" yollar kavşağını ele geçirdi. Mareşal von Bock'un komutasındaki Merkez Ordular Grubu, 12'nci Zırhlı Tümen'le 18'nci ve 20'nci (Motorlu) Piyade Tümenlerinden kurulu XXXIX'ncü Zırhlı Kolordu'yu Kuzey Ordular Grubu (Mareşal von Leeb) emrine vermek emrini aldı. Bunu izleyen birkaç gün Merkez Ordular Grubu ile yapılan telefon görüşmelerinde beliren

fikir değişmelerine dokunmadan geçeceğim. 17 Aęustos'ta XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun saę kanadı kuvveti dūřman direnişi karşısında durmak zorunda kaldı. Bu esnada soldaki iki tūmen, yani 10'ncu (Motorlu) Piyade Tūmeni ve 3'ncü Zırhlı Tūmen, Unecha Demiryolu Merkezi'ni ele geçirdikten sonra taarruzlarını hızla geliştirmekteydiler. Gomel-Bryansk demiryolu kesilmiş ve derin bir girme yapılmıştı. Bu başan en iyi şekilde nasıl geliştirilmeliydi? İkinci Ordu'nun, benim saę kanadım tarafından desteklenmekte olan gūęü sol kanadının şimdi Gomel istikametinde bir taarruza girişeceği varsayılmalıydı. Oysa, ne gariptir ki bōyle bir řey olmamıştır. Bunun yerine İkinci Ordu'nun gūęlü bir teşkili, Ordunun sol kanadından ayrılarak kuzeydoğu yōnünde ilerlemiş, bōylece XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun cephesinin çok gerisinden geçtiği gibi Starodub-Unecha Bōlgesi'nde sıkı ve şiddetli bir muharebeye tutuşmuş olan bu Zırhlı Kolordu'yu kendi kaderine terk etmiştir. Ordular Grubu'na başvurdum ve İkinci Ordu Birlikleri'nin benim sol kanadımda bulunan dūřmana taarruz etmelerini önerdim. Önerim kabul edildi. Fakat İkinci Ordu'dan buna dair emirleri alıp almadıklarını sorduğumda, birliklerin kuzeydoğu yōnünde hareketlerini emreden makamın bizzat Ordular Grubu olduğunu öğrendim. İşin kötüsü, bu durum, kararlı bir harekāt planına en çok ihtiyaç bulunduğu bir zamanda meydana gelmiş oluyordu. Zira daha 17 Aęustos'ta dūřmanın Gomel'i boşaltmakta olduğu yolunda belirtiler saptanmıştı. Gerçekten o gūn, XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'ya, dūřmanın Unecha ve Starodub Bōlgesi'nde doğuya doğru çekilme yolunu tıkama emri verilmişti.

19 Aęustos gūnü, Güney Ordular Grubu ile birlikte muharebe eden 1'nci Zırhlı Grup, Zaporozhe yakınlarında Dinyeper üzerinde kūük bir köprübaşını ele geçirdi. İkinci Ordu Gomel'e girdi. Benim Zırhlı Grubuma Kliuzy-Starodub üzerinden Novosybkov'a ilerlemesi emredildi; XLVII'nci Zırhlı Kolordu'ya da XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun doęu yanını örtme gōrevi verildi. İlk kolordu, Pochep'te kuvvetli dūřman direnişiyle karşılaştı.

Doğu Cephesi'nde savaşın gelecek gelişmeleri hakkında 18 Ağustos tarihli bir **"durum tartışması"** Kara Kuvvetleri Başkomutanı tarafından Hitler'e sunuldu.

20 Aęustos'ta XXIV'ncü Zırhlı Kolordu Surash-Klinzy-Starodub hattı boyunca yapılan dūřman taarruzlanm pūskürttü. Rus kuvvetle-

rinden bazı unsurlar Unecha güneyi bölgesinde hatlarımızı yanp çıkmayı başardılar. Elnya'ya yapılan taarruzlar püskürtüldü.

20 Ağustos günü Mareşal von Bock telefonla 2'nci Zırhlı Grubun sol kanadının güney yönünde Pochev'e doğru ilerlemesinin durdurulmasını emretti. Zırhlı Grubun tümüyle Roslavl Bölgesi'nde dinlenmeye çekilmesini ve böylece, umduğu Moskova istikametindeki taarruza yeniden girildiği zaman elinde dinlenmiş kuvvetlerin bulunmasını istiyordu. İkinci Ordu'nun neden daha hızlı ilerlememiş olduğu hakkında hiçbir fikri yoktu. Bu Orduya daha hızlı hareket etmesini devamlı söyleyip duruyordu.

21 Ağustos'ta XXIV'ncü Zırhlı Kolordu Kosto-Bobr'u ve XLVII'nci Zırhlı Kolordu da Pochev'i aldı.

22 HAZİRAN'DAN 2 AY SONRA DURUM

22 Ağustos günü XX'nci, IX'ncü ve VII'nci Kolorduları Dördüncü Ordu emrine verdim. Zırhlı Grubun Karargâhı, tümenlerin çoğunluğuna yakın bulunması için, Roslavl batısındaki Shumiatchi'ye nakleildi. Aynı gün saat 19.00'da, Ordular Grubu'ndan bir soru geldi. Muharebe güçlü zırhlı birliklerin, İkinci Ordu'nun sol yanında hareket yapmak üzere, Klinzy-Pochev Bölgesine intikal ettirilmesi olanağı var mıydı? Bu hareketin, Güney Ordular Grubu'nun Altıncı Ordusu ile işbirliği yapmak amacıyla, güney yönünde yapılması gerekiyordu. Öyle anlaşılıyor ki, OKH ya da OKW'den çevik bir birliğin İkinci Ordu'nun taarruzuna katılması hakkında bir emir gelmişti. Ordular Grubu'na Zırhlı Grubun bu yönde kullanılmasının aslında hatalı bir fikir olduğunu söyledim. Zırhlı Grubun bu şekilde parçalanmasının ağır bir suç teşkil eden bir budalalık olacağını ifade ettim.

23 Ağustos'ta, Ordular Grubu Karargâhı'nda yapılacak, Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'nın da katılacağı bir toplantıda hazır bulunmak emrini aldım. Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı, Hitler'in o sıralarda ne Leningrad ne de Moskova istikametlerindeki hareketin yapılamayacağını anlayarak, ilk hedef olarak Ukrayna ve Kırım'ın ele geçirilmesine karar vermiş olduğunu bizlere bildirdi. Kurmay Başkanı Orgeneral Halder, Moskova istikametindeki genel taarruza başlanacağı varsayımına dayanan umutlarının kınmış olmasından son derece üzgün görünüyordu. Buna rağmen, **"Hitler'in değiştirilmez kararı"**nda değişiklik yapabilmek için neler yapılabileceğini saptamak üzere uzun uzadıya tartıştık. Kiev'e yürümeyi öngören bu yeni planın uygulanmasının bir kış seferi ile sonuçlanacağına fikir birliği-

ne vardık. Bu da OKH'nin haklı nedenlerle kaçınmak istediği tüm zorlukların karşımıza çıkmasına yol açacaktı. Tankların güneye gönderilmeleri takdirinde ortaya çıkacak yol ve ikmâl problemlerinden söz ettim. Aynı zamanda elimizdeki zırhlı araçların bu ağır yeni görevleri ve bunlarla birlikte, daha sonra yapılacak olan Moskova istikametindeki taarruzu yapabileceklerinden kuşku duyduğumu belirttim. Rusya Seferi'nin başından beri bakım ve dinlenme için bir tek gün verilmemiş olan XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun durumuna dikkati çektim. Bu gerçekler Kurmay Başkanı'nın fikrini değiştirmesi için diğer bir girişimde bulunulduğu zaman Hitler'in dikkatine arz edileceği kanıtlan sağlamış oluyordu. Mareşal von Bock benimle aynı fikirdeydi. Birtakım kesip biçme ve değişiklikten sonra benim Orjeneral Halder'le Führer'in Karargâhına gitmemi önerdi. Cepheden gelen bir general olarak, duruma ilişkin gerçekleri Hitler'in önüne serebilir ve böylece OKH'nin kendi planlarını kabul ettirmek için yapacakları son bir girişimi destekleyebilirim diye düşünüyordu. Bu öneri kabul edildi. Aynı gün öğleden sonra yola çıktık ve hava karırken Doğu Prusya'daki Lötzen Havaalanı'na vardık.

HİTLER İLE TARTIŞMALARIM

Derhal Kara Kuvvetleri Başkomutanı Mareşal von Brauchitsch'i ziyaret ettim. Mareşal beni şu sözlerle karşıladı: **"Moskova sorununun Hitler'e zikretmekten seni men ederim. Güneyde yapılacak harekât için gerekli emirler verilmiştir. Şimdi problem bu harekâtın nasıl yapılacağıdır. Tartışmanın anlamı yoktur!"** Bunun üzerine, uçağa binip Zırhlı Grubuma dönmek için izin istedim. Zira bu koşullar altında benim Hitler'le yapabileceğim herhangi bir konuşma sadece zaman kaybından başka bir şey olmayacaktı. Fakat Mareşal von Brauchitsch bunu kabul etmiyordu. Hitler'i görmemi ve Zırhlı Grubumun durumu hakkında bilgi sunmamı, fakat bu işi **"Moskova'nın sözünü etmeksizin"** yapmamı emretti.

Hitler'i görmeye gittim. Keitel, Jodl, Schmundt ve ötekiler dahil olmak üzere içeride pek çok kişi vardı. Buna karşılık ne Brauchitsch, ne de OKH'nin herhangi bir temsilcisi yoktu. Zırhlı Grubumun durumunu anlattım; hali hazır durum ve araziden söz ettim. Sözlerimi bitirince Hitler şu soruyu sordu: "Geçmişteki başarılarınızı dikkate alarak, kıtalanımızın yeni ve büyük çabada bulunabileceklerini düşünüyor musunuz?"

Ben şu karşılığı verdim: "Kıtalara, önemini her askerin anlayabileceği büyük bir hedef verilirse, evet!"

Hitler bunun üzerine şunu söyledi: "Kuşkusuz, Moskova demek istiyorsunuz."

Ben hemen karşılık verdim: "Evet! Konuyu siz açtığınıza göre, düşüncelerimin dayandığı nedenleri arz etmeme müsaade buyurunuz."

Hitler bu önerimi kabul etti ve ben de böyle Moskova istikametinde ilerlemeyi sürdürmeden yana olan tüm noktaları esas alarak ve ayrıntılarıyla açıkladığım gibi; Kiev harekâtının da aleyhinde konuştum. Askerlik açısından biricik sorunun son muharebelerde son derece büyük kayıplar vermiş bulunan düşman kuvvetlerini yenilgiye uğratmak olduğu gerçeği üzerinde durdum. Mesela Paris'in durumundan oldukça farklı olan Moskova'nın coğrafi durumundan söz ettim. Moskova kara ve demiryollarının birleştiği büyük bir ulaştırma merkeziydi. Moskova politik merkezdi; önemli bir endüstri bölgesiydi ve bu nedenlerle, ele geçirilmesi Rus halkı üzerinde son derece büyük psikolojik etki yapmakla kalmaz, dünyanın kalanı üzerinde de etki uyandırırdı. Askerlerin tutumundan söz ettim, onları Moskova'ya taarruz kadar hiçbir şeyin ilgilendirmediyi, kaldı ki böyle bir harekât için gerekli hazırlıkları çoktan ve büyük bir şevk içinde yapmış olduklarını ifade ettim. Bu kesin sonuçlu istikamette kazanılacak bir zaferin ve bunun sonucu olarak düşmanın asıl kuvvetlerinin yok edilmesinin, Ukrayna Endüstri Bölgesi'nin ele geçirilmesini kolaylaştıracağını anlatmaya çalıştım. Zira, Moskova ulaştırma merkezini ele geçirir geçirmez, Ruslar kuzeyden güneye kıta kaydirmakta son derece büyük güçlüklerle karşılaşmaya mahkûm olurlardı.

Merkez Ordular Grubu'nun birliklerinin Moskova istikametinde ilerlemeye hazır durumda bulunduklarına işaret ettim. Buna karşılık, Kiev istikametinde başka bir harekâta başlayabilmeleri için güneybatıya intikal işinde büyük zaman sarfının gerekeceğini belirttim. Böyle bir hareketin Almanya'ya doğru, yani aslında yanlış bir yönde yapılacağını ileri sürdüm. Sonunda Kiev'e yapılacak taarruz için kıtalar uzun bir geri yürüyüş (Lochvitsa'dan Roslav'a kadar, yani 440 km.) yapmak ve bunun sonucu olarak insan gücü ve teçhizatla büyük ölçüde yıpranmayı kabullenmek zorunda kalmış olacaktı. Grubunun, üzerinde yürümek zorunda kalacağı yolların halini, Unecha'ya kadar uzanan, bildiğim yolu örnek vermek suretiyle anlattım. Ve

Ukrayna'ya doğru yapacağımız yürüyüşte her gün daha da artacak olan sonu gelmeyen ikmâl problemlerini belirttim. Son olarak, tasarlanan harekâtın planlanan zaman süresi içinde bitirilmemesi ve kötü hava dönemine kadar uzaması halinde ortaya çıkması muhakkak olan müthiş zorluklara dokundum. Bu takdirde bu yıl içinde son darbeyi Moskova'ya indirmek için çok geç kalınmış olacağını ifade ettim. Sözlerime, ne denli önemli olurlarsa olsunlar, tüm öteki düşüncelerin bir hayati gereğ (askerî kesin sonucun her şeyden önce elde edilmesine) tâbi tutulmalarnı istirham ederek son verdim. Bu sağlandıktan sonra, geri kalan her şey bizim almamıza hazır bulunmaktaydı.

HİTLER, UKRAYNA'YI İSTİYOR

Hitler, sözlerimi kesmeden sonuna kadar konuşmama izin vermişti. Bu kez o konuşmaya başladı ve kendisini değişik bir karara götüren düşünceleri ayrıntılarıyla anlattı. Ukrayna'nın ham maddeleriyle tanminin, savaşın gelecekte sürdürülmesi bakımından hayatî derecede zorunlu bulunduğunu söyledi. Bir kez daha, Kırım'ın, **"Romanya petrol sahalarına taarruza hizmet eden o uçak gemisinin"** etkisiz hale getirilmesi gereğinden söz etti. Onun ilk kez şu sözleri söylediğini duydum:

"Generallerim savaşın ekonomik yönleri hakkında hiçbir şey bilmiyorlar."

Hitler'in sözleri şu demek oluyordu: Kiev'in ilk stratejik hedef olması için kesin emirler vermişti ve tüm eylemler bu nokta göz önünde tutularak yürütülecekti. Burada, ilk kez, ileride görmeye daha çok alışacağım bir gösteriye tanık oldum. Hazır bulunanların hepsi Hitler'in her cümlesi sonunda kabul anlamında baş salladılar ve ben de kendi görüşümle yapayalnız kaldım. Kuşkusuz, kendisini bu garip karara götüren nedenler konusunda çok kez uzun konuşmalar yapmış olmalıydı. Savaşın tümü üzerinde önemli etkileri olduğu, kendileri tarafından da kabul edilmesine rağmen, ne Mareşal von Brauchitsch, ne de Orgeneral Halder'in bu toplantıda benimle beraber bulunmamalarına çok üzüldüm. OKW'nin (Silâhlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı'nın) ifade ettiğim görüşlere topluca karşı çıkması üzerine, bu toplantıda daha başka bir argüman ileri sürmekten kaçındım. Zira o zamanlar Alman Devleti'nin başıyla, (kendi danışmanları ile çevriliyken) sert bir tartışmaya girmenin doğru olmayacağını sanıyordum.

Ukrayna'ya taarruz kararı böylece teyit edilmiş olduğundan, hiç değilse bu kararın olanaklar içinde en iyi bir şekilde uygulanması için elimden geleni yapmam gerekiyordu. Bu nedenle Hitler'den, tasarlandığı şekilde, Zırhlı Grubumu parçalamamasını ve tüm grubun bir bütün olarak harekâta katılmasını istirham ettim. Bu suretle sonbahar yağmurlarından önce çabuk bir zaferin kazanılabileceğini belirttim. Bu yağmurlar yolsuz-izsiz kırsal bölgeleri bir bataklık haline getirecek ve motorlu birliklerin hareketleri felce uğrayacaktı. Bu önerim kabul edildi.

Karargâhıma döndüğüm vakit gece yansını çoktan geçmişti. Aynı gün, yani 23 Ağustos'ta, OKH, Merkez Ordular Grubu'na şu cümleleri kapsayan bir emir göndermişti: **"Amaç, Rus Beşinci Ordusu'nun olanaklar içindeki en büyük kısmının yok edilmesi ve Güney Ordular Grubu için bir an önce Dinyeper geçitlerinin ele geçirilmesidir. Bu amacın sağlanması için, tercihan Orgeneral Guderian'ın komutasında güçlü bir kuvvet sağ kanadı Çernigov istikametinde olmak üzere ilerleyecektir."** Hitler ile konuşmadan önce bu emir hakkında bana bilgi verilmemişti. Orgeneral Halder, o gün, bunu bana söyleme fırsatından yararlanamamış oluyordu.

24 Ağustos sabahı Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'nı ziyaret ettim ve kendisine Hitler'in fikrini değiştirmeye ikna edilmesi için yapılan bu son girişimin başanya ulaşamayışını anlattım. Benim söyleyeceklerimin Halder için bir sürpriz olacağını sanmıyordum. Hâlbuki tam bir sinirli çöküntü durumu göstererek beni hayrete düşürdü, hiç de yeri olmayan birtakım suçlamalar ve kınamalarda bulundu. Onun, benim hakkımda Merkez Ordular Grubu'yla yaptığı telefon konuşmaları ve bunların sonucu olarak bu karargâha bağlı bazı ast kişilerin savaş-sonrası yayınlarında, çizmeyi uygun gördükleri benimle ilgili fakat gerçek olmayan tablolar Halder'in bu sinirli haliyle izah edilebilir. Halder özellikle benim, şimdi emredilen harekâtın yeterli kuvvetle icra edilmesi için, yapmış olduğum girişimler dolayısıyla çok hiddetlenmişti. Benim görüşümü anlamak için asla anlayış göstermediği gibi, daha sonra da beni engellemek için elinden geleni yapmıştır. Böylece, bir anlaşmaya varmadan birbirimizden ayrıldık. 25 Ağustos'ta Ukrayna istikametinde intikale başlamak emri elimde olarak uçakla Zırhlı Grubumun Karargâhına döndüm.

24 Ağustos günü XXIV'ncü Zırhlı Kolordu Novosybkov'u ele geçirdi ve düşmanı Unecha-Starodub Bölgesi'ne geri attı.

KİEV MEYDAN MUHAREBESİ

Hitler'in 21 Ağustos tarihini taşıyan ve yakınlaşan harekâtın esaslarını ortaya koyan emirlerinin en önemli bölümü şöyle idi:

"Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nın Doğu'da savaşın yürütülmesi hakkındaki 18 Ağustos tarihli önerileriyle aynı kanıda değilim.

Bu bakımdan emirlerim aşağıdadır:

1- Kış bastırmadan Moskova'nın ele geçirilmesi değil, Kırım'ın, Donetz Havza'sının endüstri ve kömür madenleri bölgesinin ele geçirilmesi; Kafkasya petrol sahalarından gelen Rus ikmâl yollarının kesilmesi ve kuzeyde de Leningrad'ın kuşatılması ve Finlilerle temas kurulması birinci derecede önemlidir.

2- Kıtalarımızın Gomel-Pochep çizisine ulaşmasıyla son derece uygun bir operatif durum meydana gelmiştir. Bu başarı, Merkez ve Güney Ordular Gruplarının iç kanatlarının konsantrik harekâtıyla derhal genişletilmelidir. Maksat, sadece, Altıncı Ordu'nun yapacağı münferit bir taarruzla Rus Altıncı Ordusunu Dinyeper'in gerisine atmak değil; düşmanın Desna-Konotop-Sula çizgisine ulaşmadan yok edilmesidir. Bu sonuç, Güney Ordular Grubu'na, Orta Dinyeper'i geçmek, orta ve sol kanatlarıyla Rostov-Harkov istikametinde ilerlemek için gerekli güveni sağlayacaktır.

3- Bu nedenle Merkez Ordular Grubu, gayesine ulaşmak, yani Rus Beşinci Ordusu'nu yok etmek için gerekli tüm kuvveti kullanmalı, buna karşılık kendi cephesinin orta kesimi bu bölgedeki düşman taarruzlarını başarısızlığa uğratacak asgari kuvvetlerle işgal edilmelidir.

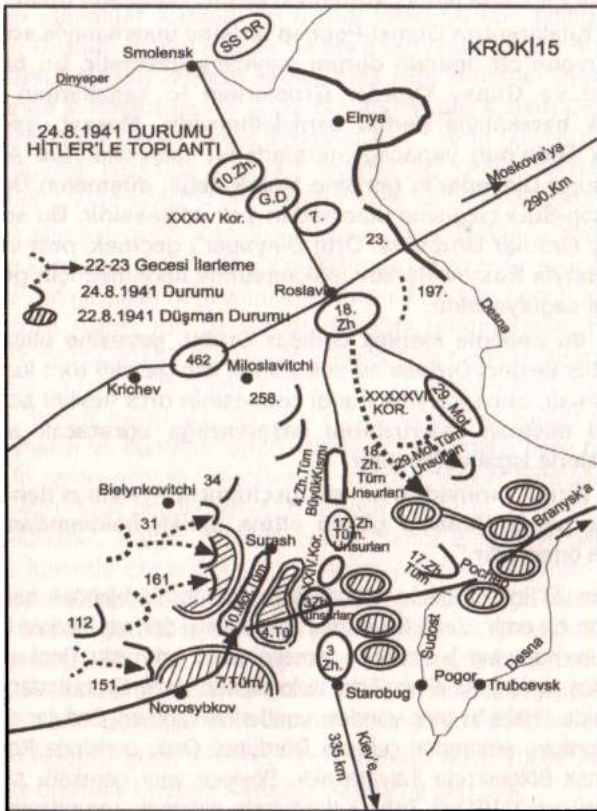
4- Kırım Yarımadası'nın ele geçirilmesi Romanya'dan yaptığımız petrol ikmalini güven altına almak bakımından son derece önemlidir."

Ayın 23'ünde Hitler'le görüştüğüm zaman, varlığından haberim olmayan bu emir, Zırhlı Grubumun şimdi OKH'den ve Merkez Ordular Grubu'ndan aldığı emirlerin temelini teşkil ediyordu. Beni en çok üzen düş kırıklığı XLVI'ncı Zırhlı Kolordu'nun Zırhlı Grubumdan alınması oldu. Hitler'in ters yöndeki vaatlerine rağmen Ordular Grubu bu Kolorduyu emrimden çekerek Dördüncü Ordu gerisinde Roslavı-Smolensk Bölgesi'nde ihtiyata aldı. Böylece yeni harekâta sadece XXIV'ncü ve XLVII'nci Zırhlı Kolordularla girmek zorundaydım ve

bu kuvvet daha önce de ilgililerce kabul edildiği ve anlatıldığı gibi yetersizdi. Ordular Grubu nezdindeki protestolarım bir sonuç vermedi.

Bana ilk hedef olarak Konotop verildi. Güney Ordular Grubu ile işbirliği için öteki talimat daha sonra gönderilecekti.

Zırhlı Grubumun şu andaki düzeni dolayısıyla, Unecha Bölgesi'nde bulunan XXIV'ncü Zırhlı Kolordu muharebe ederek kendine yol açmak ve bir kez daha Rus kuvvetlerini yarmak, üstelik aynı zamanda grubun sağ yanını, Gomel Bölgesi'nden doğuya doğru çekilmek girişiminde bulunacak olan düşmana karşı korumak zorundaydı.

XLVII'nci Kolordu'nun görevi ise şöyledi:

Kolordu halen elinde hazır bulunan biridık tümeni olan 17'nci Zırhlı Tümenle, Sudost Nehri'nin doğu yakasında Pochept'in güneyine kadarki bölgede bulunan hatrı sayılır düşman kuvvetlerine karşı Zırhlı Grubun sol yanını korumak üzere, bir taarruz yapacaktı. Bu kuru mevsiminde Sudost suyu güvenilir bir engel teşkili etmiyordu

29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, daha şimdiden Desna ve yukarı Sudost boyunca 80 km.lik bir bölgeyi korumak durumundaydı

Starodub'un doğusunda düşman, hâlâ Sudost'un batısında XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun yanına düşen bazı mevzileri elinde bulunduruyordu. 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni piyade birlikleri tarafından değiştirildiği zaman bile Pochept'ten ilk hedefimiz olan Konotop'a kadar sol yanımız yine 180 km. kadar uzunlukta olacak, daha önemlisi asıl büyük harekât ondan sonra başlayacağından başlıca tehlike de o zaman kendini gösterecekti. Doğu yanımızdaki düşman hakkındaki istihbarat son derece dağınık ve parça parçaydı. Her hal ve kârda, bu yanı koruma görevinin XLVII'nci Zırhlı Kolordu'nun tümüyle orada kullanılmasını gerektireceğini tahmin etmek durumundaydım. XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun bu yeni harekâta dinlenme ve bakım olanağı bulamadan başlaması nedeniyle taarruzumuzun okbaşının muharebe yeterliğinde de bir azalma olacağı da muhakkaktı. Üstelik bu harekât, aralıksız uzun bir süre alan şiddetli muharebeler ve yorucu yürüyüşlerden sonra yapılacaktı.

25 Ağustos günü aşağıdaki ilerlemeler kaydedildi:

XXIV'ncü Zırhlı Kolordu. 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, Cholmy ve Avdeievka'yı geçti. 3'ncü Zırhlı Tümen Kostobor-Novgorod Severskie üzerinden Desna'ya doğru hareket halinde 4'ncü Zırhlı Tümen başlangıçta Sudost'un batı yakasındaki düşmanı temizlemekle görevlendirilmiş olup XLVII'nci Zırhlı Kolordu unsurları tarafından değiştirilince 3'ncü Zırhlı Tümeni geriden izleyecek.

XLVII'nci Zırhlı Kolordu. 17'nci Zırhlı Tümen Pochept'ten Sudost'un güney yakasına intikal etti. Halen buradan Trubchesk'e doğru taarruz etmekte. Bundan sonra tümen Desna'nın sol yakasına geçerek nehir boyunca güneybatı yönünde ilerlemek suretiyle XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun bu geniş suyu geçişini kolaylaştıracak. Kolordunun kalan birlikleri Roslavl Bölgesi'nden ileri yürüyüş halinde.

KİEV'E DOĞRU

25 Ağustos sabahı erkenden, Sudost Nehri ve hemen güneyindeki kolu olan Rog Suyu'nu geçiş taarruzuna katılmak üzere, 17'nci Zırhlı Tümen'e gittim. Son derece kötü kumlu bir yoldan yürüdüm ve araçlarımdan bir kaç tane anılandı. 12.30 gibi erken bir saatte Mglin'den zırhlı komuta araçları, personel taşıyıcı kamyon ve motosiklet gönderilmesi hakkında bir mesaj göndermek zorunda kaldım. Bu, gelecek için kötü bir işaretti. Saat 14.30'da 17'nci Zırhlı Tümen'in Pochev'in 5 km. kuzeyinde bulunan karargâhına vardım. Bana öyle geliyordu ki bu güç taarruz için gerekli kuvvetin hesaplanmasında hataya düşülmüştü ve bu nedenle görevlendirilen kuvvet yetersizdi. Bunun sonucu olarak ilerleme hızı XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun hızına oranla çok ağır olacaktı. Tümen Komutanı General Ritter von Thoma ile, kısa bir süre sonra gelen kolordu komutanına bu hız meselesindeki görüşlerim hakkında bilgi verdim. Düşmana dair kişisel bir izlenim elde etmek için 63'ncü Piyade Alayı'nın taarruz ettiği ileri hatlara gittim ve taarruzlarının bir kısmına yaya olarak katıldım. Geceyi Pochev'te geçirdim.

26 Ağustos sabahı erken saatlerde, yanımda mülhakım Binbaşı Büsing olduğu halde Rog Suyu'nun kuzey kıyısında bulunan bir ileri sürülmüş topçu gözetleme yerini ziyaret ettim. Pike bombardıman taarruzlarımızın Rusların nehir savunma tesisleri üzerindeki etkilerini görmek istiyordum. Bombalar düşmeleri istenen yerlere düştü. Fakat gerçek etkileri pek az oldu. Buna karşılık pike bombardımanlarımızın Ruslar üzerindeki psikolojik etkileri hatırı sayılır bir derecedeydi. Avcı çukurlarından başlarını bile çıkaramıyorlardı. Bu halin sonucu olarak nehri hemen hemen zayıf vermeden geçtik. Bir subayın dikkatsiz hareketi yüzünden Ruslar gözetleme yerindeki varlığımızın farkına vardılar ve isabetli havan ateşlerine maruz kaldık. Çok yakınlara düşen bir mermi, yanımda oturmakta olan Büsing dahil olmak üzere, beş subayın yaralanmasına yol açtı. Benim kurtuluşum olağanüstü bir rastlantı olmuştur.

Karşımızda Rusların 269'ncü ve 282'nci Tümenleri bulunuyordu. Rog Suyu'nun geçişini ve bir köprü'nün tamamlanışını izleyip, öğleden sonra Mglin'den şimdi karargâhımın bulunduğu Unecha'ya gittim. Yolda beklenmedik ve memnunluk verici bir mesaj aldım: Üsteğmen Buchterkirch (3'ncü Zırhlı Tümen 6'ncı Tank Alayı'ndan) tanklarını parlak bir zekâ ile kullanarak, Desna üzerinde Novgorod

Severskie'nin doğusunda bulunan 680 metre uzunluğundaki köprü-yü sapasağlam ele geçirmeyi başarmıştı. Bu iyi şans gelecekteki harekâtımızın güçlüklerini azaltacaktı.

GENERAL PAULUS İLE

Karargâhıma döndüğümde vakit gece yansını geçiyordu. Orada, öğleden sonra durumu incelemek amacıyla gelmiş bulunan General Paulus'u buldum. Kendisi o zaman Kara Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı Karargâhı'nda Harekât Kurmay Yarbaşkanı, yani General Halder'in Harekât İşleriyle Görevli Baş Yardımcısı idi. Karar verme yetkisi yoktu. Benim yokluğumda Paulus durumu Yarbey Baron von Liebenstein ile tartışmış ve daha sonra da OKH ile bir görüşme yapmıştı. Bu görüşmede, Zırhlı Grup ile İkinci Ordu'nun sol kanadında harekât yapan birlikleri sevk ve idare etmek için birleştirilmiş bir komutanlık kurulmasını ve 1'nci Süvari Tümeni'nin Zırhlı Grubun sol yanında kullanılmasını önermişti. Kendisine verilen esrarlı karşılıklı şimdilik İkinci Ordu'nun herhangi bir unsurunun (Zırhlı Grubun) emrine verilmesini gerektiren bir neden bulunmadığı ve İkinci Ordu'nun hareketlerinin **"Sadece taktik hareketler olarak değerlendirilmek gerektiği"** bildiriliyordu. 1'nci Süvari Tümeni, asıl taarruzunu sağ kanadından yapmakta olan İkinci Ordu emrinde kaldı. Zırhlı Grup, birliklerini harekât emrinde saptanmış olan yönlerin dışında hareket ettirmekle suçlanıyordu. Lâkin sol yanımızın derinliğinde Desna Suyu boyunca tertiplenmiş olan düşman azımsanmayacak kadar güçlüydü. Muhtemelen OKH, bizim bu düşmanı dikkate almamızı istiyordu. Bu düşman kuvvetlerinin, bizim güneye doğru ilerlemeye başlamamızdan önce bertaraf edilmesi gerekliydi. Ertesi sabah, düşüncelerimi açıklamak için Paulus'la bir görüşme daha yaptım. Paulus benim görüşlerimi harfi harfine Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'na tekrarladı. Fakat o çevrelerde sürüp giden, bana karşı beslenen husumet nedeniyle bunun bir yaran olmadı.

26 Ağustos akşamı İkinci Ordu'nun sol kanadı, Novosybkov'un hemen güneyine varmıştı. İkinci Ordu ile benim aramdaki ara hattı Klinzy-Cholmy-Sosniza (Desna üzerinde, Makoshino'nun kuzeydoğusunda) ve Dördüncü Ordu ile aramızdaki ara hattı ise Surash Unecha-Pochep-Brassovo idi.

XXIV'ncü Kolordu'dan 10'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni Cholmy ve Avdeievka'daydı. 3'ncü Zırhlı Tümen Novgorod Severskie güne-

yindeki Desna köprüsünde; 4'ncü Zırhlı Tümen de Starodub güneydoğusunda düşmanla muharebe ediyordu.

XLVII'nci Zırhlı Kolordu'nun 17'nci Zırhlı Tümeni Pochev güneyinde Semzy dolaylarında muharebe ediyordu. 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni Pochev ile Shukovka arasında Zırhlı Grubun sol yanını koruyordu. XII ve LIII'ncü Kolorduların piyade tümenlerinin bölgeye varışı nedeniyle tümen sağ kanadına doğru birliklerini topladı. Bu arada kuzeyden güneye doğru hareket halinde bulunan 18'nci Zırhlı Tümen'in en ilerideki unsurları Roslavl'ı geçmiş bulunuyorlardı.

Bu zaman zarfında piyade birlikleri batıdan doğuya doğru ve benim Zırhlı Grubumun ilerleme mihverine dikey olarak hareket ediyorlardı. 167'nci Piyade Tümeni Mglin'den geçmekte, 31'nci Piyade Tümeni bu kentin kuzeyinde, 34'ncü Piyade Tümeni Kletnia'dan geçmekte, 52'nci Piyade Tümeni Perelasy'den geçmekte, 267'nci ve 252'nci Piyade Tümenleri de Krichev-Cherikov-Propoisk yolu boyunca hareket halindeydiler. Bu kuvvetlerin tümü İkinci Ordu'ya aitti. Bu kuvvetin bir kısmı, Kiev genel taarruzunun başında güneye yöneltilmiş olsaydı XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun sağ yanındaki birbirini izleyen bunalımlı durumlardan kaçınılmış olacaktı.

26 Ağustos'ta düşmanın Desna boyunca İkinci Ordu'ya karşı direnmesi şiddetlendi. Çabuk bir zafer kazanmak için XLVI'nci Zırhlı Kolordu'nun gönderilmesini önerdim. Önerim OKH'ce reddedildi.

DÜŞMAN SALDIRILARI

29 Ağustos'ta güçlü düşman kuvvetleri, Hava Kuvvetlerinin desteğinde güneyden ve batıdan XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'ya taarruz ettiler. Kolordu 3'ncü Zırhlı ve 10'ncü (Motorlu) Piyade Tümenleriyle yapmakta olduğu kendi taarruzlarına son vermek zorunda kaldı. Sudost Suyu'nun batı yakasındaki düşmanı temizleme görevi sona eren 4'ncü Zırhlı Tümen, 3'ncü Zırhlı Tümeni desteklemek üzere Novgorod Severskie üzerinden bölgeye sevk edildi. Aynı gün XXIV'ncü Zırhlı Kolordu ile 3'ncü ve 4'ncü Zırhlı Tümenleri ziyaret ettim. Durumu gözden geçirdikten sonra XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'ya şu emri vermeye karar verdim.

Kolordunun sağ yanındaki tehdit 30 Ağustos günü bertaraf edilecek ve 31 Ağustos günü güney istikametinde harekete devam edilecektir. Bu sırada XLVII'nci Zırhlı Kolordu Sudost'un doğu yakası

boyunca taarruza devam edecek, daha sonra taarruzunu Desna Suyu boyunca Novgorod Soverskie yönünde sürdürecektir. Saat 18.00'de uçakla karargâhıma döndüm. Bu, harekât subayım Yarbay Bayerlein ile birlikte yaptığım son gezi oldu. Zira bu subay daha sonra Afrika'ya nakledildi. Onun yerini Binbaşı Wolf aldı.

31 Ağustos'a kadar Desna üzerindeki köprübaşı oldukça genişletilmiş ve 4'ncü Zırhlı Tümen nehrin karşı yakasına geçirilmişti. 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni Korop kuzeyinde Desna'yı geçmeyi başarmış, ancak şiddetli Rus karşı taarruzları ve ayrıca güçlü düşman kuvvetlerinin sağ yanına yaptıkları taarruzlar nedeniyle geri çekilmek zorunda kalmıştı. Tümenin elindeki en son erler, hatta Ekmekçi Bölüğü muharebeye sokularak sağ yanda bir felâket ancak önlenebilmişti. Ruslar, Trubchevsk'ten 108'nci ve 1 Eylül'de de 110'ncu Tank Tugaylarını bu amaçla batı ve kuzeybatıya kaydırarak XLVII'nci Zırhlı Kolorduya taarruz ettiler.

Kahraman 17'nci Zırhlı Tümen zor durumlara düştü. 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun köprübaşını korumak ve 17'nci Zırhlı Tümen'in ilerlemesine yardım etmek için Novgorod Sverskie Köprüsü'nden karşıya geçirildi ve kuzeye çark etti. 18'nci Zırhlı Tümen Sudost kesiminde, bu nehrin Desna ile birleştiği nokta ile Pochep arasında, 4'ncü Zırhlı Tümeni yerinde değiştirdi. Harekâtın başladığı 25 Ağustos'tan beri XXIV'ncü Zırhlı Kolordu 7.500 ve XLVII'nci Zırhlı Kolordu ise 12.000 tutsak aldılar.

Her iki yanımıza yapılan taarruzlar ve cephede, özellikle 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'ne karşı yapılan kuvvetli Rus baskısı ben de, elimdeki kuvvetin, taarruzun sürdürülmesi için yeterli olduğu hususunda kuşku uyandırdı. Bu nedenle bir kez daha Ordular Grubu'ndan XLVI'nci Zırhlı Kolordu'yu serbest bırakmalarını istedim. Fakat, ilkin 30 Ağustos'ta yalnız **Gross-Deutschland** Piyade Alayı serbest bırakıldı. Bunu 1 Eylül'de 1'nci Süvari Tümeni'nin ve 2 Eylül'de **SS-Das Reich** Tümeni'nin Smolensk'ten gönderilmesi izledi. 23'ncü Piyade Tümeni'nin Elnya güneyindeki kesiminde Rusların, hatlarımıza 10 km. kadar girmeleri, burada 10'ncu Zırhlı Tümen'le bir cephe karşı taarruzu yapılmasını gerektirdi. **Gross-Deutschland** Piyade Alayı Novgorod Severskie Bölgesi'ne ve **SS-Das Reich** da XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun sağ kanadına sürüldü ve ilk birlik 2 Eylül'de, ikincisi de 3 Eylül'de buralara ulaştılar.

Bu, damla damla takviye işi, beni 1 Eylül'de Ordular Grubu ile bir telsiz görüşmesi yapmaya zorladı. Bu görüşmede XLVI'nci Zırhlı Kolordu'nun tamamının ve henüz muharebeye sokulmamış olduklarını bildiğim 7'nci ve 11'inci Zırhlı Tümenlerle 14'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni'nin emrime verilmesini istedim. Böylesine yeterli bir kuvvetle Kiev genel taarruzunu çabuk ve başarılı bir sonuca götürebileceğime inanıyordum. Telsiz görüşmesinin ilk sonucu **SS-Das Reich**'in verilmesi oldu. Fakat bunun ötesinde, OKH'nin bir dinleme istasyonu, konuşulanları dinlemişti ve sonuç gerçekten gürültülü bir müdahale oldu. İlk tepki OKH İrtibat Subayı Yarbay Nagel'den geldi. Bunu Hitler'le yapılan bir toplantı izledi ve sonunda OKW, benim açımdan en üzücü sonuçlar veren bazı tedbirlere başvurdu. Bunların tümünden daha sonra söz edeceğim.

MAREŞAL KESSELİNG

2 Eylül'de, bir Hava Ordusu'na komuta etmekte olan Mareşal Kesselring Zırhlı Grubumun Karargâhına geldi. Güney Ordular Grubu'nun harekâtının geliştiği ve Dinyeper üzerinde birkaç köprübaşı elde edilmiş olduğu hakkındaki haberleri getirdi. Gelecekte yapılacak harekâta gelince, bu konu henüz karanlıkta kalmakta devam ediyordu. Hedef olarak Harkov ya da Kiev'in alınması hakkında değişik fikirler vardı.

Aynı gün General Model ve General von Thoma hafifçe yaralandılar.

3 Eylül günü 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'nin geri unsurları ve sahra fininin erlerinin içinden geçerek **SS-Das Reich** Tümeni'nin Avdeievka yakınındaki motosikletli piyadelerine gittim. Düşman buranın batısında bulunuyordu ve SS Keşif Taburu bu düşmana karşı ilerliyordu. Başlangıçta durum biraz kanıştı, fakat soğukkanlı Tümen Komutanı General Hausser çok geçmeden bu kanışıklığı ortadan kaldırdı. Bu subayı Avdeievka'da gördüm ve 4 Eylül günü Sosnitza'ya taarruza hazır olmasını söyledim. Roslav'dan henüz gelen 5'nci Makinelitüfek Taburu onun emrine verildi.

Öğleyin, son günlerde şiddetli muharebeler vermiş ve trajik ölçüde ağır kayıplara uğramış bulunan 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'ni ziyaret ettim. Tümen, Desna'nın güney yakası boyunca gelen 4'ncü Zırhlı Tümen'in bölgeye varışıyla bir dereceye kadar rahatlamıştı. Bunun bir sonucu olarak Ruslar, yukanda kısaca doku-
nulduğu gibi, nehri geçiş hazırlıklarını durdurdular. Bu son birkaç

gün zarfında 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, karşısındaki 10'ncu Rus Tank Tugayı ile 293'ncü, 24'ncü, 143'ncü ve 42'nci Tümenlerle, yani son derece üstün bir kuvvet ile savaşmak zorunda kalmıştı.

Tümen Komutanı General von Loeper'e durum ve komşu **SS-Das Reich** Tümen Komutanının niyet ve maksatları hakkında özet bilgi verdim ve onun tümeninin sağ kanadının ertesi gün SS'in yapacağı taarruzla işbirliği yapmasını düzenledim. Daha sonra 20'nci Piyade Alayı II'nci Taburu'nun tuttuğu Desna üzerindeki bir köprübaşını ziyaret ettim. Bu kıtalar bende iyi bir izlenim uyandırdı. Aynı alayın birkaç gün önce köprübaşından geri atılan, ama çok geçmeden durumunu tamamen düzeltmiş bulunan I'nci Taburu'nu görmeye gittim. Bu tabur da bende iyi bir izlenim uyandırdı ve gelecekte onun da görevini yerine getireceğine olan inancımı ifade etme olanağını buldum.

Telsizle karargâhımla yaptığım temastan 1'nci Süvari Tümeni'nin yeniden Zırhlı Grup emrine verildiğini ve **SS-Das Reich**'in sağında yer almak üzere harekete geçirildiğini öğrendim. 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'nin ikmal yollarının güvenliğini sağladıklarından emin bulunmak için bir kez daha SS Tümeni'nin Komutanını ziyaret ettim ve bundan sonra karargâhıma döndüm. Orada, ilerleme eksenimiz üzerinde bulunan Borna ve Konotop'un almamız gereken müteakip hedefler olarak kaldığını öğrendim. XLVI'nci Zırhlı Kolordu'nun Karargâhı ile birliklerinin yansı bir kez daha Zırhlı Grup emrine verildi. Cephedeki iki kolordu, her birinin 2.500 tutsak aldığını rapor ettiler. Bu sırada, İstihkâm Generali Bacher'in komutasındaki gerimizin güvenliğini sağlamakla görevli bir müfreze de bunlara ek olarak 1.200 tutsak almış bulunuyordu. XXIV'ncü Kolordu giderek uzayan güney yanının maruz bulunduğu; artmakta olan tehdit ve taarruz okbaşının zayıflığı üzerinde ısrarla duruyordu. Krolevtz ele geçirildi.

Aynı gün OKH İrtibat Subayı Yarbay Nagel, Borissov'da Ordular Grubu Karargâhında yapılan ve Kara Kuvvetleri Başkomutanı'nın da hazır bulunduğu bir toplantıya katıldı. Nagel bu fırsattan yararlanarak benim, durumla ilgili görüşlerimi açıklamış; fakat **"bir hoparlör ve propagandacı"** olmakla suçlanarak derhal görevine son verilmiş. Bu, açık fikirli ve iyi bir rastlantı eseri olarak birinci sınıf Rusça dilbilgisine sahip bulunan subayın, sadece cephe hâkim olan görüşleri ifade etmekten ibaret olan görevini yaptığı için cezalandırılmasına çok üzıldüm.

YAĞMURLAR BAŞLIYOR

Ancak iş bununla da bitmiyordu. O akşam yağmur başladı ve yollar çok geçmeden çamur denizine döndü. İleri yürüyen **SS-Das Reich** Tümeni'nin üçte ikisi çamura saplanıp kaldı.

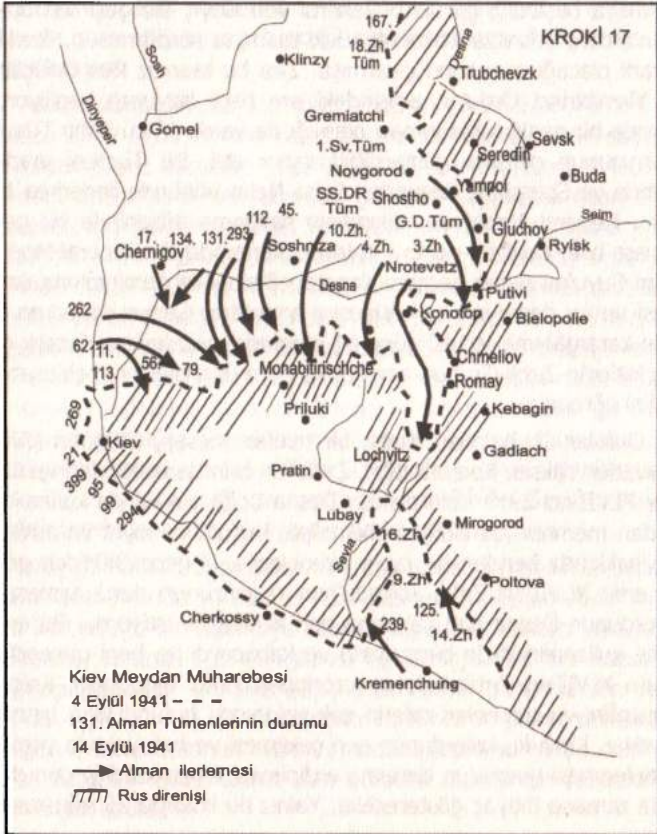
4 Eylül gününü, cephe, 4'ncü Zırhlı Tümenle geçirdim. Orada, aynı zamanda General von Geyr'i de buldum. 72 km.lik mesafeyi dörtbuçuk saatte alabildim. Zira yollar kısa süren bir yağmurdan sonra son derece yumuşak bir hale gelmişti. 4'ncü Zırhlı Tümen Korop-Krasnopolie yönünde taarruz etmekteydi. Buradaki düşman bu ana kadar tanklarımız karşısında bile inatla direnmisti. Lâkin pike bombardıman uçakları taarruza başlayınca direnişinin esas itibariyle kırılmaya başladığı görüldü. General von Geyr, ele geçirilen dokümanlardan, Sosnitza istikametindeki taarruzu sürdürmenin, özellikle yararlı olacağı sonucunu çıkarmıştı. Zira bu taarruz Rus Onüçüncü ve Yirmibirinci Orduları arasındaki ara hattı boyunca yapıyordu. Burada bir gediğin bulunması olasılığı da vardı. 3'ncü Zırhlı Tümen, taarruzunun gelişme gösterdiğini rapor etti. Bu Tümeni aradım, Mutino ve Spasskoie üzerinden Seim Nehri yönünde ilerlerken buldum. General Model de, düşmanın savunma düzeninde bir gedik olmasa bile, zayıf bir noktayı bulduğu kanısındaydı. General Model'e Seim Suyu'nu geçer geçmez Konotop-Bielopolie demiryoluna ilerlemesi ve bu demiryolunu kesmesini emrettim. Geriye dönerken tel-sizle karargâhıma, ertesi güne ait emirlerimi yazdırdım. Karşılık olarak Hitler'in Zırhlı Grubun harekâtına bir müdahalesinin beklenebileceğini öğrendim.

Ordular Grubu'ndan alınan bir telefon mesajı, OKW'nin (Silâhlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı), Zırhlı Grubun harekâtından ve özellikle XLVII'nci Zırhlı Kolordu'nun Desna doğu yakasında kullanılmamasından memnun olmadığını bildirmişti. Durum ve niyet ve amaçlarım hakkında benden bir rapor isteniyordu. O gece OKH'den gelen bir emir XLVII'nci Zırhlı Kolordu'nun taarruzunun durdurulması ve kolordunun Desna batı yakasına geri alınmasını istiyordu. Bu emirlerde kullanılan ifade biraz garip ve kabacaydı ve beni gücendirdi. Emrin XLVII'nci Zırhlı Kolordu üzerindeki etkisi kınıcı oldu. Kolordu Karargâhı ve tümenler zaferin çok yakınında bulundukları inancındaydılar. Kaldı ki, kolordunun geri çekilmesi ve batı yakada yeniden tertiplenmesi taarruzun tamamen erdirilmesini gerektirdiğinden daha fazla zamana ihtiyaç gösterecekti. Yalnız bu kolordu 25 Ağustos'tan

beri 155 top, 120 tank ve 17.000 tutsak ele geçirmiş; aynı dönemde XXIV'ncü Zırhlı Kolordu da ayrıca 13.000 tutsak almıştı. Ama bu başarıları beğenen bir kelime bile bize lâayık görölmüyordu.

5 Eylül'de 1'nci Süvari Tümeni'ne Pogar Bölgesi'ne intikal etmesi emredildi ve Tümen Dördüncü Ordu emrine verildi. Biz bu tümenin sol kanadımızda XLVII'nci Zırhlı Kolordu için bir oynak yancı olarak kullanılmasını tercih ederdik. Şimdi ise bu birliğin hareket kabiliyeti israf ediliyordu. Zira Sudost boyunca sabit bir yancı olarak kullanılıyordu.

Aynı gün **SS-Das Reich** Sosnitza'yı ele geçirdi.

Dördüncü Ordu'ya Elnya çıkıntısını boşaltma emri verildi. Ancak Ağustos ayında önerdiğim, vakitli bir geri çekilmeyle kaçınmak isteğim kayıplar, maalesef tahakkuk etmiş oluyordu.

6 Eylül gününü yine **SS-Das Reich** ile geçirdim. Tümen, Desna üzerinde Mokosino yakınındaki demiryolu köprüsü istikametinde taarruz ediyordu. Bu harekât için hava desteği sağlamak üzere bazı güçlükleri yenmek zorunda kaldım. Kötü yollar nedeniyle tümenin tümü henüz toplanamamıştı. Oraya giderken tümenin, bir kısmı yürümekte ve bir kısmı da ağaçlar altında dinlenmekte olan bazı birliklerinin yanından geçtim. Kıtaların olağanüstü disiplini insanda çok olumlu bir izlenim uyandırıyordu. Askerler (ben yanlarından geçerken) bir kez daha Zırhlı Grubun bir üyesi olmaktan duydukları memnuniyeti yüksek sesle belirtiyorlardı. Köprü öğleden sonra ele geçirildi ve böylece Desna üzerinde bir geçit yeri daha kazanılmış oldu. Komuta grubumun teşkil ettiği konvoy birkaç kez düşman topçu ateşinin içinden geçmek zorunda kaldıysa da kayıp ve hasar görmedi. Geriye dönerken yolun kötü durumu nedeniyle yaya olarak ileri yürüyen 1'nci Süvari Tümeni unsurlarıyla bazı SS birliklerini gördüm. Tümen Karargâhında, tümenin köprübaşından Seim batı yakasına doğru taarruz edebilmesi ve böylece XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun bu nehri geçişine yardım sağlaması için, Desna köprübaşının yeteri derecede genişletilmesi hususunda emirler verdim.

7 Eylül'de 7'nci ve 3'ncü Zırhlı Tümenler Seim'in güney yakasındaki köprübaşları elde etmeyi başardılar. Aynı gün Ordular Grubu, asıl taarruz Neshin yönünde olmak üzere, "Neshin-Monastirshtchino çizisine kadar ilerlenmesini emretti. Emirde daha sonra, 8 Eylül saat 05.25'te, şu mesajla değişiklik yapıldı: **"Yeni taarruz istikameti Borsna-Romny'dir. Asıl taarruz sağda."** Yine aynı gün, Gornel'de İkinci Ordu Karargâhında Kara Kuvvetleri Başkomutanı'yla, Ekim başında hedef Moskova olmak üzere yapılması plânlanan harekât hakkında bir konuşma yaptım. Bunun dışında Mareşal Brauchitsch yeniden XLVII'nci Zırhlı Kolordu'nun Trubchevsk istikametindeki muharebelerinden söz etti. 1 Eylül'de benim telsizle yapmış olduğum takviye isteğine karşı çıktı. Bu isteğin OKW tarafından duyulmuş olabileceği noktasında duruyordu. Kendi kişisel düşüncesi olarak da o zamanlar Zırhlı Grubun gereksiz olarak harekât cephesini çok genişletmiş olduğunu ileri sürdü. Sol yanımda bulunan güçlü düşman kuvvetini görmezlikten gelemeyecek olduğumu ve bunları

bertaraf etmek zorunda kaldığımı söyleyerek yaptıklarının doğru nedenlere dayandığını anlatmak istedim. O zamana kadar 40.000 tutsak ve 250 top ele geçirmiştik. Öncülerimiz Bachmach-Konotop demiryoluna yaklaşılmaktaydılar.

Aynı gün İkinci Ordu Çemigov'u aldı. Ordunun Neshin-Borsna istikametinde ilerlemesi emredildi.

Yine aynı gün Yarbay Nagel bizden ayrıldı ve yerine verilen Bin-başı von Kahlden vazifeyi devir almak üzere geldi. Onun da vazifesini Nagel gibi, daha önceki Below gibi, aynı incelik ve anlayışla yaptığını belirtmeliyim.

Kuzey Ordular Grubu'nda 4'ncü Zırhlı Grup ve Onsekizinci Ordu, Leningrad'ın dış savunma hatlarına taarruza hazırlanıyordu. Bu taarruza 9 Eylül'de başlanacaktı.

9 Eylül'de XXIV'ncü Zırhlı Kolordu Seim Suyu'nu geçti. Bu muharebe sırasında 4'ncü Zırhlı Tümenle beraberdim ve 33 ve 12'nci Piyade Alayları'nın Grodishtche'ye taarruzlarını izledim. Pike bombardıman uçakları ilerleyen piyadelerin en ileri unsurlarına ve 35'nci Tank Alayı'na etkili bir destek sağladılar. Fakat tüm birliklerin sınırlı olan muharebe güçleri, onların dinlenmeye ve kendilerine çekidüzen vermeye ne kadar ihtiyaçları bulunduğunu gösteriyordu. Zira iki buçuk aydır yorucu savaşlar vermişler ve ağır kayıplara uğramışlardı. Ne kadar acıdır ki o zaman için böyle bir şey düşünüleliyordu. Akşama doğru XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun Karargahı'nda General Baron von Geyr, SS'lerin de taarruz etmekte olduklarını ve 3'ncü Zırhlı Tümen'in Konotop'a doğru ileri harekâtına devam etmek niyetinde bulunduğunu bana söyledi. Tutsaklar, Kırkinci Rus Ordusu'nun, Onüçüncü ve Yirmibirinci Orduların arasında muharebeye sokulduğunu söylemişlerdi. Cephane durumu katlanılacak gibiydi. Ancak akaryakıt stokları iyice azalmaya başlamıştı.

Akşam Krolevetz'de bulunan karargâhıma uçakla döndüm. Orada Ordular Grubu'nun gündüz bize gönderdiği bir mesajı buldum. Buna göre 1'nci Süvari Tümeni, Sudost Nehri boyunca kalmayarak daha kuzeye kayacaktı. Bunun sonucu olarak 18'nci Zırhlı Tümen artık Zırhlı Grubun gerisinden yürütülemeyecekti ve bu yüzden de Seim üzerindeki başanımızı genişletmek için taze birliklere ihtiyaç olacaktı. Yine aynı akşam sevindirici bir haber aldık. XXIV'ncü Zırhlı Kolordu, Baturin ile Konotop arasında düşmanın zayıf noktasını bulmuştu ve 3'ncü Zırhlı Tümen'in ileri unsurları hedefimiz olan

Romny'ye doğru hızla ilerliyorlardı. Böylece bu tümen düşman hatlarının gerisine düşmüştü. Şimdi, mesele bu başarıdan en kısa zamanda ve azamî derecede nasıl yararlanabileceğimizdi. Kuvvetimizin sınırlı olması, kötü yollar ve bunların hepsinin üstünde 230 km. uzunluğundaki güneydoğu yanımız ile bunun kolay bir iş olmadığı anlaşıyordu. Elimde ihtiyat bulunmadığından, 3'ncü Zırhlı Tümen'in ilerlemesini hızlandırmak için yapabileceğim biricik iş bizzat tümenle beraber bulunmaktı. Bu nedenle 10 Eylül'de yeniden cepheye gitmeye karar verdim.

Ksendovka'ya vardığımda General Baron von Geyr, 3'ncü Zırhlı Tümen'in Romny'yi almış olduğunu ve Romen Nehri karşı kıyısında bir köprübaşı ele geçirdiğini bana bildirdi. 3'ncü Zırhlı Tümen Konotop'u ele geçirmeden yanından dolaşmıştı. 4'ncü Zırhlı Tümen Bachmach'a doğru ve **SS-Das Reich** da Borsna'ya doğru ilerliyorlardı. Tutsakların ifadeleri Ukrayna'da bulunan Rus kuvvetlerinin henüz kendilerini savunacak kadar güçlü olduklarını, ancak bir taarruz yapacak kadar güçlü olmadıklarını meydana çıkarmıştı. General Baron von Geyr'e, ikmâl maddelerimizin bize ulaşmasına yarayacak olan önemli Konotop demiryolu istasyonunun çabuk ele geçirilmesi için talimat verdim. 4'ncü Zırhlı Tümen Bachmach'tan güneye doğru harekâtını sürdürecekti ve **SS-Das Reich** da Borsna'dan Kustovzy'ye doğru ilerlemeye devam edecekti. Bu sonuncu Tümen, İkinci Ordu ile irtibatın korunmasından da sorumlu bulunacaktı. Buradan 3'ncü Zırhlı Tümen'e gittim.

RUS UÇAKLARI

Seim Köprüsü'nde Rus bombardıman uçaklarının taarruzuna uğradık. Yolda da Rus topçusundan ateş yedik. Yağmur nedeniyle şimdi yolun durumu daha da kötüleşmişti ve yol umutsuzluk içinde çamura batıp kalmış araçlarla doluydu. Yürüyüş kollarının alışılmış yürüyüş disiplinlerini göstermeleri olanaksızdı ve kollar kötü bir şekilde uzamaktaydılar. Dahası var: Tabii olarak toplan çekmekte kullanılan makineler, şimdi kamyonları çekmekte kullanılıyordu.

Cheliov'da geceyi 3'ncü Zırhlı Tümen Karargâhı'nda geçirmek üzere bir düzen aldıldım. Zira o gün karargâhıma dönmem söz konusu olamazdı. Bundan sonra Romny'ye gittim. Kasabanın kuzeyinde Romen Nehri kuvvetli bir savunma mevzii sağlıyordu ve Ruslar bu doğal mevzii tank hendekleri ve tel engelleriyle pekleştirmişlerdi. Rusların bu kuvvetli mevzii elde tutamamaları, 3'ncü Zırhlı Tümen'in

onları tamamen baskına uğrattığını ve bir ileri darbe daha yapılabilseydi yarmanın tamamlanmış olacağını kanıtlıyordu. Romny'nin hemen dışında General Model'i buldum. General bana, harekâtın ayrıntıları üzerinde özet bilgi verdi. Kasaba onun elindeydi, ama perakende düşman erleri hâlâ bahçelerde dağılmış haldeydiler. Bu nedenle zırhlı araçlardan gayrısının kasaba içinden geçmesi olanaklıydı. Kasabanın düşmandan temizlenmesine saat 17.00'de başlanacaktı. Kasabanın kuzey kesiminde Albay Kleemann'dan emir almakta olan bir karargâh subayı grubuna rastladım. Bu subaylar Rus hava taarruzlarından endişe ediyorlardı. Zira hava kuvvetlerimiz yeterli bir av örtüsü kurma olanağına sahip değildi. Bunun nedeni şu sıralarda Rus hava alanlarının iyi hava bölgesinde, bizim hava alanlarımızın ise kötü hava bölgesinde ve yağmurdan kullanılamaz hale gelmiş olmasıydı. O anda makineli tüfekleriyle ateş eden üç Rus makinesinin taarruzuna uğradık; bombalar başka yerlere düştü.

Romny'den karargâhıma bir telsiz mesajı göndererek ertesi güne ait talimatımı verdim. XLVI'ncı Zırhlı Kolordu, 17'nci Zırhlı Tümen ve **Gross-Deutschland** Piyade Alayı ile, Putivl ve (16 km. güneyindeki) Shilovka'ya ilerleyecekti. Model için kuvvetli av örtmesi istedim.

Aynı gün Bachmach ele geçirildi. **Gross-Deutschland** Piyade Alayı, Putivl'e ulaştı. Ordular Grubu'ndan Priluki'nin her iki yanından Udai Nehri'ne doğru taarruz için hazırlık yapma talimatını aldık.

Güney Ordular Grubu Kremençug dolaylarında Dinyeper'i geçişe hazırlanıyordu. Bu noktadan itibaren kuzeye doğru ilerleyerek Romny yakınında bizimle birleşeceklerdi.

Bütün gece şiddetli bir yağmur yağdı. Bu nedenle 11 Eylül günü yaptığım dönüş yolculuğu çok zor oldu. İlk yolda kalanlar motosikletçiler oldu. Bu, dört tekerleği de yürütücü olan arazi tipi aracım için bile zor bir gidişti. Komuta tanklarımız ve topçudan ödünç aldığımız bir kurtarma aracı sonunda bizi selâmete çıkardı. Saatte 10 km.lik bir ortalama hızla çamur içinde yol alarak Girovka'ya ulaştık. Burada Yarbay Audörsch'ün alay karargâhını buldum. Telefon irtibatı kesilmişti ve boşuna bir çaba harcayarak durumun ne olduğunu öğrenmeye çalıştım. Nihayet 3'ncü Zırhlı Tümen'in motosikletçilerinden, Konotop'u ele geçirmiş olduğumuzu öğrendim. Girovka'nın 6 km. kuzeyinde 10'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni'nin Keşif Taburu ile karşılaştım. Saat 14.00'te Konotop'ta General von Loeper'i buldum ve

ona Romny'de olup bitenleri anlattım. Saat 15.30'da XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun Karargâhına vardım. Orada, **SS-Das Reich**'in Borsna'yı almış bulunduğunu duydum. Kolorduya, sağ kanadıyla Monastir-shtche ve sol kanadıyla Piriatin üzerinden Romny'ye yürümesi emredildi. XLVI'nci Zırhlı Kolordu'ya ise Putivl üzerinden güney yönünde harekâtını sürdürmesi emri verildi.

ÇAMUR DERYASI

Saat 18.30'da karargâhıma döndüm. Ayın 10'unda 160 km.yi 10 saatte, ayın 11'inde de 130 km.yi 10,5 saatte almıştım. Batak yollar daha hızlı hareketi olanaksız kılıyordu. Büyük zaman kaybına yol açan yolculuklar ileride bizi bekleyen zorluklar hakkında bana yeterli bir fikir verdi. Yol adını verdiğimiz bu çamur kanallarının ne biçim şeyler olduğunu bizzat görmüş olan bir kişi, ancak kıtalarla ellerindeki araç ve gereçlerin başına gelenleri tahmin edebilir, cep-hedeki durumu gerçek açıdan değerlendirebilir ve harekâtımız üzerindeki etkilerini kestirebilir. Askerî önderlerimizin bu koşulları bizzat görme girişiminde bulunmamaları ve hiç değilse başlangıçta bu işi yapanların raporlarına inanmayışları ise, daha acı sonuçlara, anlatılamaz sıkıntılara ve birçok (aslında kaçınılabılır) bahtsızlıklara yol açacaktır.

Ordular Grubu o akşam bize Orgeneral von Kleist'in Zırhlı Grubu'nun çamur nedeniyle hedefine ulaşamadığını bildirdi. Yukarıda anlatıldığı gibi yolların halini bilen herhangi bir kişi için bu haber bir sürpriz sayılmazdı.

17'nci Zırhlı Tümen Gluchov yakınındaki Voronesh'e ve 11 Eylül'de de Gluchov'a ulaştı.

12 Eylül günü 1'nci Zırhlı Grup Semenovko üzerinden Lunby'ye doğru ilerledi. 3'ncü Zırhlı Tümen Lochvitsa'ya sürüldü ve bu kentin kuzeyinde Ssula üzerindeki köprüyü ele geçirdi. Kötü havanın alı-koyduğu İkinci Ordu Neshin'e yaklaşmaktaydı.

Kuzey Ordular Grubu Leningrad önündeki savunma mevziinde kesin sonuçlu bir yarma yaptığı inançında bulunuyor.

13 Eylül'de Merkez Ordular Grubu'ndan, henüz derin sol yanımız-zın Sudost kesimini korumakta olan 18'nci Zırhlı Tümen'in piyade tarafından değiştirilmesini istedik. Bu önerimiz reddedildi ve buna neden olarak da kesin sonuca herhangi bir etkisi bulunmadığı, zira bunda geç kalındığı açıklandı. Doğu yanımızdaki karışık durum ve

bu yönden gelebilecek tehlikeler dikkate alınmıyordu. Halbuki bu durum elimizde, en azından zayıf bir ihtiyatın bulunmasını ivedilikle zorunlu kılmaktaydı.

1'nci Zırhlı Grup, Lubny'yi aldı.

KEŞİF YAPILAMIYOR

14 Eylül'de Zırhlı Grubumun Karargâhı Konotop'a nakledildi. Kötü hava sürüyordu. Hava keşfi olanağı yoktu. Kara keşfi ise çamurdan yapılamıyordu. XLVI ve XLVII'nci Zırhlı Kolorduların yan korumasıyla görevli birlikleri hemen hemen yerlerinden kıpırdayamaz hale gelmişlerdi. Giderek uzayan güneydoğu yanımız boyunca geçerli olan kararsızlık ve kuşku günden güne artıyordu. Hiç değilse Kleist Zırhlı Grubu'yla teması sağlayabilmek için, varolan güçlükler rağmen, XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'yu bizzat yürütmeye karar verdim. İzlediğim yol Krolovetz-Baturin-Konotop-Romny üzerinden Lochvitsa'ya uzanıyordu. Michenki (Baturin'in 6 km. güneyinde) de General Baron von Geyr ile karşılaştım. General Lochvitsa Bölgesi'nde düşman kuvvetlerinin bulunduğu anlaşıldığını ve bu nedenle kendi kuvvetlerimizle Kleist'in kuvvetleri arasındaki gediğin kapatılmasının önem taşıdığını bana bildirdi. Pazar günü giydikleri en iyi giysileri üzerlerinde olduğu halde iş ve güçleriyle meşgul olan kalabalıklan gördüğüm Romny'den geçtim. Pochep ve Konotop'tan sonra Romny, gördüğümüz Rus kasabalannın en iyi durumda kalmış olanıydı. Karanlık basarken Model'in Lochvitsa'daki karargâhına vardım. O zamana kadar alaylarından birini buraya kadar getirebilmişti. Eplerinin kalanı geride, uzaklarda çamurla savaşıarak yürümeye çalışıyorlardı. Bana, kuvvetli Rus kıta topluluğu olarak rapor edilen düşmanın esas itibariyle ikmâl kıtaları olduğunu bildirdi. Anılan birliklerden sadece bazıları muharebe edebilecek şekilde donatılmışlardı. Görülen Rus tankları muhtemelen bakım depolarından, geri çekilmeyi örtmek amacıyla, çekilmiş olmalıydı. Çok büyük Kiev cebinde³¹ herhalde beş Rus Ordusu, yani Yirmibirinci, Beşinci,

³¹ Alman kuvvetlerinin Kiev'in 200 km. doğusunda birleşmesi sonucu meydana gelen bu durumu General Fuller "Seferin en büyük meydan muharebesi" olarak tanımlamıştır. Almanlar 665.000 tutsak almışlardır. İngiliz Liddel Hart'a göre tutsak sayısı 600.000'dir.

Rus Mareşali Zhukov, anılarında bu muharebe ile ilgili olarak "Eylül'de düşen, Moskova'ya uzanan yaklaşma istikametleri üzerinde ve uzak mesafede, güneybatıdaki kuvvetlerimizi ağır bir yenilgiye uğrattı..." diyor. Zhukov, bu

Otuzyedinci, Yirmialtını ve Otuzsekizinci Orduların unsurları kalmış bulunuyordu.

Düşmanın, Putivl güneyindeki Yampol Bölgesi'nde güneydoğu yönüne yaptığı taarruzlar püskürtüldü.

SOVYET OKULLARI NASILDI?

Büsing, Kahlden ve ben geceyi Lochvitsa Okul Binası'nda geçirdik. Telsizle Liebenstein'la görüştüm ve 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'nin olanca hızla Romny'ye intikal etmesi ve 3'ncü Zırhlı Tümen'in geri unsurlarının harekete geçirilerek Lochvitsa'ya intikalinin sağlanması hususunda emir verdim. Okul binası sağlam ve amacına tam uygun bir yapıydı. Gerçekten Sovyet Rusya'da tüm okullar iyi durumdaydı. Bu ülkede okul, hastahane, çocuk bakımevi ve spor binalarına büyük emekler harcanmış olduğu görülüyordu. Bu tür kurumlar genellikle temiz ve güzel bir durumda tutuluyor; diğer işlerde de olduğu gibi arada sırada bunun tersinin görülmesi, kuralı değiştirmiyordu.

15 Eylül günü, erkenden Binbaşı Frank'ın Komuta ettiği 3'ncü Zırhlı Tümen Öncüsünü ziyaret ettim. Önceki gün bu birlik Lochvitsa'dan güneye doğru ilerlemiş ve Ruslar batıya sürmüş; geceleyin de piyade erleriyle dolu onbeş kamyonu yakalamış, erlerden bir kısmını öldürmüştü, kalanını tutsak etmişti. Frank'ın Lubny yakınındaki gözetleme yerinden arazi güzel bir manzara halinde görüldüğü gibi, Rus ikmâl kollarının da batıdan doğuya doğru hareket ettikleri göze çarpıyordu. Bu hareketler durduruldu. Model'i 3'ncü Piyade Alayı'nın II'nci Taburu'nda buldum ve bana durum hakkındaki düşüncelerini anlattı. Daha sonra 3'ncü Zırhlı Tümen'in birkaç birliğini ziyaret ettim ve 6'ncı Tank Alayı'nın Komutanı Yarbay Munzel ile konuştum. O gün Munzel'in elinde bir Pz-IV, üç Pz-III ve altı Pz-II olmak üzere ancak on tank vardı ve tüm bir alaydan bunlar kalmıştı. Bu sayılar kıtaların bir dinlenme ve bakım dönemine ne kadar şiddetle ihtiyaçları bulunduğunu açıkça ve canlı bir şekilde gösteriyordu. Yine bu sayılar, bu cesur insanların kendilerine verilen hedefe erişmek için kan ve canlarının son damlasını harcamış bulunduklarını da gösteriyordu.

sözleriyle Kiev'in ele geçirilmesi ve Ukrayna'yı savunan Rus kuvvetlerinin yok edilmesiyle sonuçlanan ve bir öyküsü yukarıda verilen muharebeleri kastediyordu. (Çeviren)

Telsizle Liebenstein'a **SS-Das Reich**'in güneye, Udai Nehri üzerinde Kustovsky ve Perevolochnoie arasındaki bölgeye gönderilmesi ve oradan da 4'ncü Zırhlı Tümenle birlikte Ssrebnoie-Beresovska Bölgesi'ne yöneltilmeleri için XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'ya talimat verilmesini bildirdim. 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni Romny'nin batısında bulunan Glinsk'e ilerleyecekti. Bundan sonra bir uçağa binerek Romny güneyine uçtum ve Zırhlı Grup Karargâhına döndüm.

Aynı gün 17'nci Zırhlı Tümen Putivl istikametinde harekete geçti.

Akşamüzeri Liebenstein'ı Konotop'ta buldum. Gündüz uçakla Ordular Grubu'na gitmiş ve kendisine seferin bundan sonraki aşaması, yani Moskova istikametinde yapılacak ileri harekât, hakkındaki talimat verilmişti. Bu yeni harekâtın amacı Timoshenko Ordular Grubu'nun son kalıntılarının imhası olacaktı. Alman Ordusu'nun dörtte üçü bu amaçla muharebeye sokulacaktı. Liebenstein'in bir kez daha yenildiği 18'nci Zırhlı Tümenin serbest bırakılması önerisi reddedilmişti. Mareşal von Bock bununla ilgili olarak, Orgeneral Halder'e güneydeki durumun mu, yoksa yeni girişimin mi daha önemli sayıldığını sorduğunu ve Halder'in "**sonuncu**" diye karşılık vermiş olduğunu belirtmişti.

DEMİRBAŞ ŞARL'IN KARARGÂHI

16 Eylül'de Karargâhımızın ileri kademesini Romny'ye intikal ettirdik. Rusların kuşatılması geliyordu. Aynı gün (kısaç hareketinin güney kolunu teşkil eden) Kleist Zırhlı Grubu'yla birleştik. **SS-Das Reich** Priluki'yi aldı. İkinci Ordu yeni harekât için cepheden çekildi. 1708 yılının Aralık ayında, Poltava Muharebesi'nden önce İsveç Kralı XII'nci Karl (Demirbaş Şarl)'ın karargâhı Romny'deydi.

17 Eylül gününü, 4'ncü Zırhlı Tümeni Ssrebnoie'de ziyaretle geçirdim. Bu tümenle, sağında bulunan **SS-Das Reich** arasında temas kurulamadığından daha sonra bu sonuncu tümene gitmeye karar verdim. Yolum, tarafsız bölgeden geçiyordu. Sağ ve soldaki ormanlarda, yakınlarda işgal edilmiş Rus ordugâhlarının belirtileri göze çarpıyordu. Perevolochnie'nin hemen dışında iki top namlusunun uğursuzluk gösterircesine bize dönmüş olduğunu gördüm. Topçu erlerinin, atlarını yakındaki bir saman yığının yanında bırakarak kaçmış olduklarını anlayıncaya kadar birkaç heyecanlı dakika geçirdik. Köyün ortasında, Udai Suyu'nu geçmek için muharebeye girmiş olan SS Tümeni'nin motosikletli habercilerine rastladım. Buradan, yine Udai üzerinde bulunan ve öteki SS kıtalarının düşmanla temas-

ta bulunduğu Kustovzy'ye gittim. Albay Bitrich muharebenin gidişı hakkında bana özet bilgi verdi. Bundan sonra tarafsız bölgede 95 km. yol alarak ve İvaniza ve Yaroshevka'dan geçerek Romny'ye döndüm. Yol o derece kötüydü ki Grup Karargâhı'na ancak şafak sökerken varabildim.

17 Eylül'de 25'nci (Motorlu) Piyade Tümeni'nin 3'ncü Zırhlı Tümeni değiştirmesi hususunda Kleist Zırhlı Grubu'yla anlaştık. Böylece bu kahraman tümen en sonunda, hiç değilse araçlarını onarmak için, bir fırsat elde etmiş olacaktı.

Aynı gün Ruslar doğu yanımıza karşı büyük çapta bir taarruza girişmek için hatın sayılır bir çaba harcadılar. 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni **Gross-Deutschland** Piyade Alayı Konotop Bölgesi'nde şiddetli bir muharebe vermek zorunda kaldılar. Novgorod Severskie yakınlarındaki Desna köprübaşımızın karşısındaki düşmanın gücünde bir artış olduğu göze çarpıyordu. Doğudan Kiev'e doğru uzanan demiryollarının bombardıman uçaklarımız tarafından birbiri ardından kesildiği doğrudur. Ancak Ruslar onları yeniden onarmak için büyük ustalık göstermişlerdir. Böylece yakın bir gelecekte, son derece uzun olan yanımıza karşı taze kuvvetlerin meydana çıkacağını beklemek gerekiyor.

Kuzey Ordular Grubu Bölgesi'nde, Dietskoie Selo (eski Tsarskoie Selo) ele geçirilmiş ve bizzat Leningrad'a taarruz başlamış bulunuyordu. Bu bölgede kullanılmakta olan zırhlı tümenlerin büyük kısmı Merkez Ordular Grubu emrine verilmiş ve güneye hareket etmiş bulunuyorlardı. Bunlar, 4'ncü Zırhlı Grup Karargâhı; XLI, LVI ve LVII'nci Kolordu Karargâhları ile 3'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni, 6'nci, 20'nci ve daha sonra 1'nci Zırhlı Tümenlerdi.

18 Eylül günü Romny Bölgesi'nde birdenbire bunalım durumuyla karşılaştık. Sabahın erken saatlerinden başlayarak sol yandan muharebe sesleri işitmeye başladı ve saatler ilerledikçe bu seslerin şiddeti giderek arttı. Taze bir düşman kuvveti (9'ncu Rus Süvari Tümeni ve tankları olan bir başka tümen) üç kol halinde doğudan Romny'ye doğru ilerliyordu. Bu düşman kuvveti kasabanın kenarına 800 metre mesafeye kadar sokulmayı başarmıştı. Romny'nin dış mahallelerinden birinde bulunan hapishanenin yüksek bir nöbetçi kulesinden düşmanın taarruzunu kesintisiz görebiliyordum. XXIV'ncü Zırhlı Kolordu savunmadan sorumlu bulunuyordu. Eldeki kullanılabilecek kuvvet 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'ne mensup iki taburla

birkaç uçaksavar bataryasıydı. Hava keşfimiz düşmanın bölgesel hava üstünlüğünden zarar görüyordu. Yarbay von Barsewisch bizzat bir çıkış yaptı. Fakat Rus av uçakları tarafından düşürülmekten güç kurtuldu. Romny'ye ağır bir bombardıman akını yapıldı. Ama sonunda kasaba ve karargâhımızın ileri kademesi bizim elimizde kaldı. Her şeye rağmen Rus takviyeleri Harkov Sumy çizisi istikametinde sevk ediliyor ve Sumy ve Shuravka'da ulaştırma araçlarından indiriliyordu. Bu yeni tehdide karşı bir savunma tedbiri olmak üzere XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'ya, **SS-Das Reich** ve 4'ncü Zırhlı Tümen'in bir kısmı kuşatma cephesinden çekerek Konotop ve Putivl istikametine sevk etmesi emredildi. Romny'nin maruz bulunduğu tehdit bizi Grup Karargâhını geriye, Konotop'a çekmeye zorladı. General von Geyr şu telsiz mesajını yayınlamak suretiyle bu hareketi kolaylaştırmak için elinden geleni yaptı: **"Zırhlı Grup, karargâhını Romny'den geri çektiği takdirde kıtalar bunu bir korkaklık saymayacaklardır."**

Her ne olursa olsun, önümüzdeki, Orel ve Bryansk yönlerindeki harekât bakımından Konotop'ta bulunmamız daha iyi idi. XXIV'ncü Zırhlı Kolordu doğuda beliren bu düşmana karşı taarruzunu, düşmana tüm gücüyle vuracak duruma gelinceye kadar ertelemek istiyordu. Bu görüşe karşı anlayış gösterdim. Ancak planı tasvip edemezdim. Zira **SS-Das Reich**'in bu harekât için kullanılması olanağı birkaç günden fazla sürmeyecekti. Bu birlik, **Gross-Deutschland** Piyade Alayı ile birlikte XLVI'nci Zırhlı Kolordu emrine verilecek ve bu amaçla Roslavl Bölgesi'ne intikal edecekti. Bundan başka, Sredina Buda'da yeni saptanan indirmeler ve daha bazı ulaştırma araçlarının Sumy'den kuzeye doğru hareket halinde bulunması acele etmemizi gerektiren kuvvetli belirtilerdi.

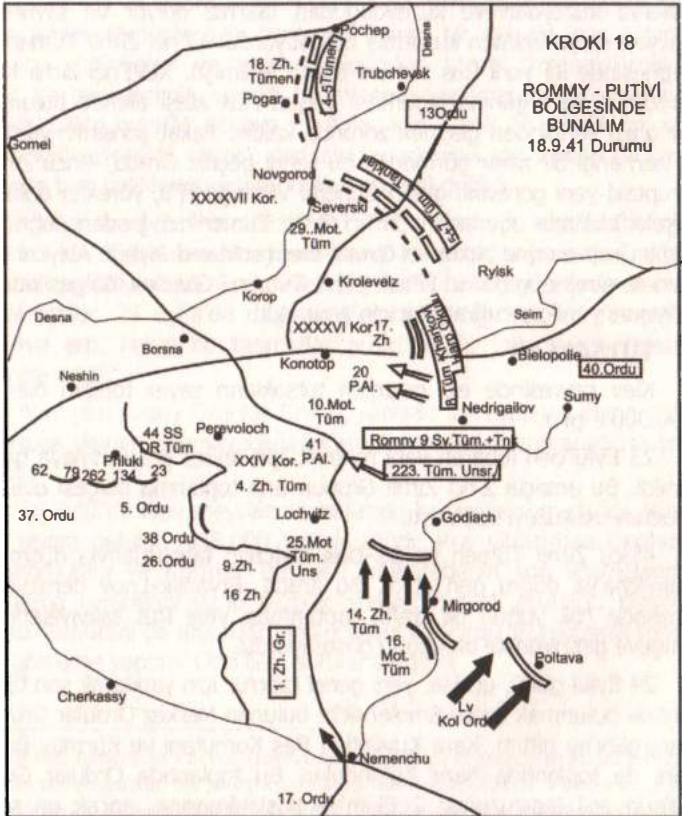
KİEV ALINDI

Aynı gün Kiev düştü. 1'nci Zırhlı Gruba mensup XLVII'nci Zırhlı Kolordu Gorodishtche ve Belusovka'yı aldı.

20 Eylül, doğudaki düşmana karşı kazanılan bir dizi sınırlı başarılar günü oldu. Bununla beraber kuşatılmış olan Ruslarla savaş, gerek Rus Beşinci Ordusu'nun Karargâh birliğinin direnmesiyle karşılaşan 3'ncü Zırhlı Tümen Bölgesi'nde ve gerek daha güneyde, düşmanın bazı kuvvetlerinin çemberi yarıp çıktığı anlaşılan 25'nci (Motorlu) Piyade Tümeni bölgesinde sürüp gitti.

13 Eylül'den beri 30.000 tutsak almış bulunuyoruz.

20 Eylül günü XLVI'ncı Zırhlı Kolordu'yu ziyaret ettim. Korgeneral von Vietinghoff son birkaç gün zarfında kolordusunun Gluchov'dan güneye doğru muharebe ederek ilerlerken karşılaşmış oldukları güçlükleri bana anlattı. Harkov Harp Okulu öğrencileri, öğretmenlerinin komutasında özellikle cesur bir muharebe vermişlerdi. Mayın tarlaları ve kötü hava koşulları kolordunun ilerlemesini aksatıyordu. Putivl, Shilovka ve Bielopolie'de şiddetli muharebeler oluyordu. Shilovka doğusunda Albay Hörnlein'in komutasında iyi muharebe eden **Gross-Deutschland** Piyade Alayı'nı görmeye gittim. Bielopolie alındı.

21 Eylül'de Gluchov Bölgesi'nde düşman baskısı arttı. Bu kentin kuzeyinde düşman toplulukları bulunduğunu bildirildi. Nedrigailov yönünde bir taarruz yaptık.

Kiev meydan muharebesinin başından beri 1'nci Zırhlı Grup 43.000, Altıncı Ordu ise 63.000 tutsak almış bulunuyordu.

22 Eylül günü, tehdit altında bulunan bölgede alınmakta olan tedbirleri denetlemek üzere, bir kez daha Putivl üzerinden Rylsj yönünde cepheye gittim. Viasenka'da, Stolpce'de aldığı yaraları iyi olan ve birkaç gün önce General Ritter von Thoma'dan görevini teslim almış bulunan General von Arnim'in komutasında olan 17'nci Zırhlı Tümen'in Karargâhını buldum. Düşman Gluchov ve Cholopkova'ya kuzeyden ve kuzeydoğudan taarruz ediyor ve savunan kuvvetlerimizi kısmen kuşatmış bulunuyordu. 17'nci Zırhlı Tümen'in cephesinde iki yeni Rus tümeni teşhis edilmişti. XLVI'nci Zırhlı Kolordu'nun Karargâhına giderken, yoğun Rus ateşi altında bulunan bir arazi şeridinden geçmek zorunda kaldık. Fakat şansımız varmış ki herhangi bir zarar görmeden bu şeridi geçtik. Orada, 4'ncü Zırhlı Gruptaki yeni görevine giden General Vietinghoff'u, yürekler dolusu teşekkürlerimle uğurladım. 17'nci Zırhlı Tümen'i doğrudan doğruya Zırhlı Grup emrine aldım ve **Gross-Deutschland** Piyade Alayı'nı bu tümen emrine verdim. 17'nci Zırhlı Tümen, Gluchov Bölgesi'ndeki düşmanı yenilgiye uğratmak için emir aldı.

TUTSAKLAR

Kiev çevresinde ele geçirilen tutsakların sayısı toplam olarak 290.000'e çıktı.

23 Eylül'den itibaren yeni harekât için tekrar gruplanmaya başlandı. Bu amaçla 2'nci Zırhlı Grubun ana toplanma bölgesi olarak Gluchov ve kuzeyi seçilmişti.

4'ncü Zırhlı Tümen ve **SS-Das Reich**'in taarruzlarıyla düşman Kamlicha'ya doğru geri atıldı. Bu arada, Bryansk-Lgov demiryolu üzerinde çok yoğun bir trafik saptanması yeni Rus takviyelerinin bölgeye getirilmekte olduğunu gösteriyordu.

24 Eylül günü, uçakla, yeni genel taarruz için yapılacak son toplantıda bulunmak üzere Smolensk'te bulunan Merkez Ordular Grubu Karargâhı'na gittim. Kara Kuvvetleri Baş Komutanı ve Kurmay Başkanı da toplantıda hazır bulundular. Bu toplantıda Ordular Grubu'nun asıl taarruzunun 2 Ekim'de başlatılmasına, ancak en sağ kanatta bulunan benim 2'nci Zırhlı Grubumun taarruzuna 30 Ey-

lül'de başlamasına karar verildi. Bu benim önerim sonucu oldu. 2'nci Zırhlı Grubun taarruz edeceği bölgede, üzeri kaplamalı yollar mevcut değildi ve bu nedenle ben, iyi bir ana ikmâl yoluna sahip olmak için çamur bastırmadan Orel-Bryansk yan yolunu ele geçirmek ve Orel Bölgesi'ndeki iyi yollara erişmek için elimizde bulunan sınırlı süreli güzel hava döneminden tam anlamıyla yararlanmak istiyordum. Karanım üzerindeki etki yapan başka bir düşünce de bombardıman sortilerini Merkez Ordular Grubu'nun öteki ordularının taarruzlarından iki gün önce düzenleyebildiğim takdirde ancak kuvvetli bir hava desteğinden yararlanabileceğim sorunudur.

Bundan sonraki birkaç gün, Kiev yakınındaki düşman cebinin temizlenmesi ve kolorduların yeni görev için yeniden tertiplenmesine ayrıldı. Bununla aynı derecede önemli bir mesele, son ayların yorucu yürüyüşleri ve muharebelerinden sonra dinlenebilmeleri, araç ve gereçlerinin gerekli takımlarının yapılmasını düzene koymaktı. Lâkin bu yiğit kıtalara bu amaç için ancak üç günlük bir zaman verilebilecekti. Üstelik derlenip toparlanma için verilen bu kısa sürede tüm birliklerin yararlanmaları garanti değildi.

Açıkça, yeni birlikler oldukları bilinen düşman teşkilleri³²şimdi Gluckov'un doğusu ve Novgorod Severskie köprübaşı istikametinde taarruz ediyorlardı. Bu kuvvetler gelecek birkaç gün zarfında bizi işgal ettiler. 25 Eylül'de düşman Bielopolie, Gluchov ve Yampol'a taarruz etti. Fakat bu taarruzlar püskürtüldü. Çok sayıda tutsak elimize geçti.

Aynı gün Kuzey Ordular Grubu, elindeki kuvvetlerle Leningrad'a taarruz devam edemeyeceğini Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na bildirdi.

26 Eylül'de Kiev meydan muharebesi başarıyla sonuçlandı. Ruslar teslim oldular. 665.000 tutsak alındı. Rus Güneybatı Cephesi Başkomutanı ve Kurmay Başkanı, muharebenin son aşamasında kuşatma çemberini yarıp çıkmak isterken tutsak edildiler. Beşinci Ordu Komutanı da tutsaklar arasında bulunuyordu. Bu subayla ilginç bir görüşme yaptım. Ona bazı sorular sordum:

³² Bir Rus tümeninin kuvveti (mevcudu) normal bir Avrupa tümeninin kuvvetinden oldukça azdır. Bu nedenle Almanlar bunlara genellikle Verbaende adını vermişlerdir. Bu terim kitabın tümünde Teşkiller olarak çevrilmiştir. (İngilizceye Çeviren)

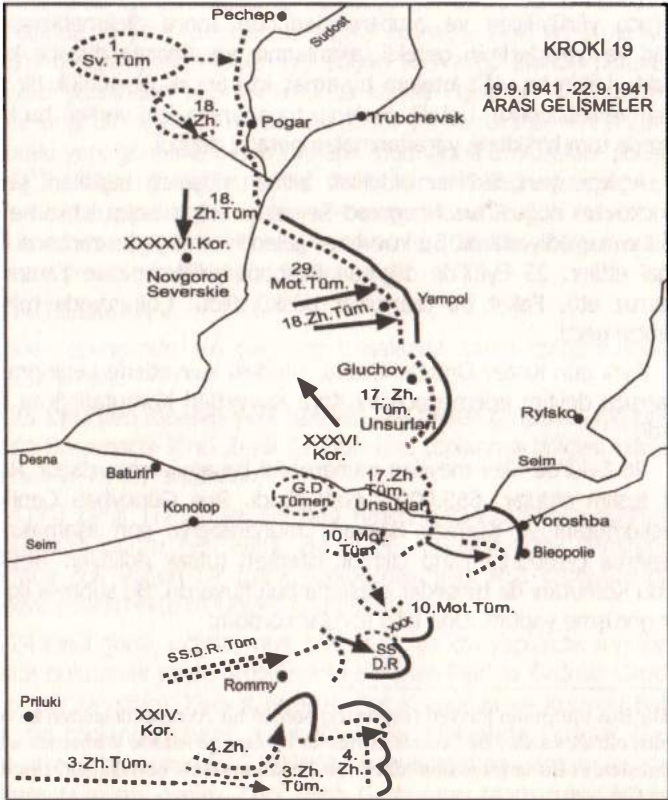
1. Benim tankların gerilerinize sızdığını ne zaman öğrendiniz?

Karşılık: "Yaklaşık olarak 8 Eylül'de."

2. Kiev'i neden derhal boşaltmadınız?

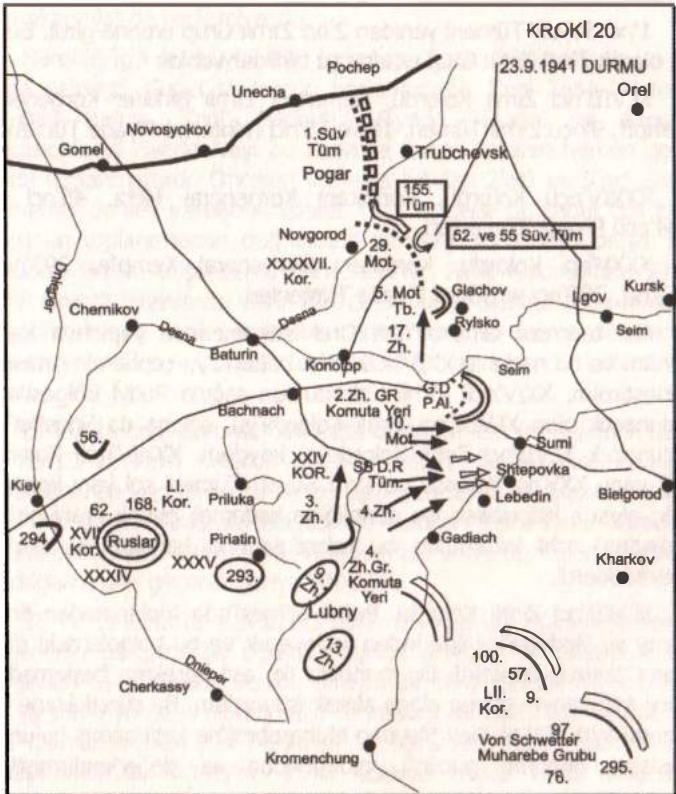
Karşılık: "Ordular Grubu'ndan bölgeyi boşaltma ve doğu yönünde çekilme emrini almıştık ve bu emri yerine getirmeye başlamıştık ki, ters yönde yeni bir emir aldık. Bu emir geri dönerek Kiev'i sonuna kadar savunmamızı emrediyordu."

Bu ikinci emrin yerine getirilmesi Kiev Ordular Grubu'nun yok edilmesiyle sonuçlandı. Düşman bir daha aynı hatayı tekrarlayacak değildi. Asıl üzülecek nokta şuydu ki yukarı kademelerin bu türlü müdahalelerinden dolayı musibetlerin en büyüğünü bizler çekecektik.

Kiev Meydan Muharebesi, kuşkusuz büyük bir taktik zaferdir. Ancak, bu taktik başandan büyük stratejik avantajlar elde edilemeyeceği kuşku ile dolu bir sorun olarak kalmıştır. Her şey şuna bağlıydı. Acaba Alman Ordusu kıştan, daha doğrusu sonbahar çamuru bastırmadan, kesin sonuçlu başarılar kazanacak kadar güçlü müydü?

Şurası bir gerçektir ki, Leningrad'a yapılması planlanan taarruzdan vazgeçilerek bunun yerine sıkı bir kuşatma ile yetinilmek zorunda kalmıştı. Buna karşılık, OKH, düşmanın, Güney Ordular Grubu Bölgesi'nde sağlanan bir savunma cephesi yaratma, ya da ciddi bir direniş olanağına sahip bulunmadığı kanısındaydı.

OKH, bu Ordular Grubu'nun Donetz Havzası'nı ele geçirmesi ve kıştan önce Don Nehri'ne ulaşmasını istiyordu.

Asıl darbe, hedefi Moskova olan, takviyeli Merkez Ordular Grubu tarafından indirilecekti. Acaba elde, bu harekâtın başarılı olabilmesi için yeterli zaman var mıydı?

OREL VE BRYANSK MUHAREBELERİ

Moskova'ya yapılacak nihaî taarruz için zorunlu bir başlangıç harekâtı olan Orel ve Bryansk yönündeki taarruz için 2'nci Zırhlı Grup aşağıdaki biçimde yeniden örgütlendi.

XLVI'nci Zırhlı Kolordu, **SS-Das Reich** ve **Gross-Deutschland** Piyade Alayı ile birlikte Hoslavl Bölgesi'nde 4'ncü Zırhlı Grup emrine girdi.

1'nci Süvari Tümeni yeniden 2'nci Zırhlı Grup emrine girdi. Buna ek olarak 2'nci Zırhlı Grup emrine şu birlikler verildi:

XLVIII'nci Zırhlı Kolordu, Komutanı Zırhlı Birlikler Korgenerali Kempff, 9'ncü Zırhlı Tümen, 16 ve 25'nci (Motorlu) Piyade Tümenleri.

XXXIV'ncü Kolordu, Komutanı Korgeneral Metz, 45'nci ve 134'ncü Piyade Tümenleri.

XXXV'nci Kolordu, Komutanı Korgeneral Kempfe, 293'ncü, 262'nci, 296'nci ve 95'nci Piyade Tümenleri.

Asıl taarruzu Gluchov'dan Orel istikametinde yapmaya karar verdim ve bu nedenle XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'yu cephemin ortasına yerleştirdim. XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun sağına Putivl Bölgesi'nde bulunacak olan XLVIII'nci Zırhlı Kolordu'yu, soluna da Shostka'da bulunacak XLVII'nci Zırhlı Kolordu'yu koydum. XXXIV'ncü Kolordu sağ yanı, XXV'nci Kolordu ve 1'nci Süvari Tümeni sol yanı koruyacak; piyade kolorduları ise derinliğine kademeli olarak (yani birbiri ardından) zırhlı kolorduları, bu kolorduların iki kanatları gerisinden izleyeceklerdi.

XLVIII'nci Zırhlı Kolordu, Putivl Bölgesi'nde toplanmadan önce Sumy ve Nedrigailov üzerinden ilerleyecek ve bu bölgelerdeki düşmana taarruz edecekti. Bu manevra ile, asıl harekâta başlamadan önce sağ yanıma güven altına almak istiyordum. Bu cüretkârane bir manevraydı. Fakat Kiev Meydan Muharebesi'ne katılmamış bulunan Rusların direnme gücünü, olduğundan az değerlendirmiştim.

XLIII'ncü Zırhlı Kolordu (anlatılacağı gibi) karşısındaki düşmanı geri atmayı başaramadı. Böylece muharebeyi keserek **Gross-Deutschland** Piyade Alayı cephesi gerisindeki toplanma bölgesine intikale başladı. 25'nci (Motorlu) Piyade Tümeni düşmanın dengesini bozmak için yaptığı girişimde büyük güçlük çekti ve maalesef bu sırada bir miktar araç kaybetti. Liebenstein'in önerisini kabul ederek başlangıçtan itibaren bu birlikleri cephe gerisine yaşıtırmış olsaydım herhalde daha iyi olacaktı. Her hal ve kârda XXXIV'ncü Kolordu'nun piyadesinin erken gelişi bizi çok memnun ederdi. Ancak önümüzdeki beş gün içinde bu olamayacaktı.

Nihayet, zırhlı tümenlerimizin eksik tankları yerine verilmek üzere bize 100 tank tahsis edildi. Maalesef bunların 50 adedi yanlışlıkla Orsha'ya sevk edildiğinden elimize geçişleri çok geç oldu. Bize yeterli akaryakıt da verilemiyordu.

Harekât için en büyük kıta topluluğu Roslavl Bölgesi'nde meydana gelmişti. Genel taarruzun başlangıcında 1'nci Zırhlı Tümen, **SS-Das Reich**, 3'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni ve **Gross-Deutschland** Piyade Alayı bu kesimde temas hattının hemen gerisinde toplanmışlardı. Önceleri ihtiyatta tutulan 2'nci ve 5'nci Zırhlı Tümenler de ileri yaşıtılmışlardı. Orta bölgede bu kadar çok zırh gücünün toplanmasının doğru olup olmadığı sorulmaya değer bir sorudur. Benim düşünceme göre XLVI'nci Zırhlı Kolordu'nun 2'nci Zırhlı Grupta bırakılması daha akıllıca bir karar olurdu. İyice dinlenmiş olan bu iki zırhlı tümen bir cephe taarruzu yerine düşmanın yanına yöneltilecek bir taarruzda daha iyi bir biçimde kullanılmış olurdu.

27 Eylül günü, durumu hakkında kişisel bir izlenim edinmek üzere XLVIII'nci Zırhlı Kolordu'yu ziyaret ettim. Romny'deki Kolordu Karargâhı'nda yaptığım kısa bir görüşmeden sonra Nedrigailov'un 10 km. güneyindeki Krasnaia Bölgesi'nde bulunan 9'ncü Zırhlı Tümen'e gittim. Bu tümene General Hubitzki komuta ediyordu. Bundan sonra Nedrigailov'dan geçerek geriye döndüm.

28 ve 29 Eylül'de XLVIII'nci Zırhlı Kolordu'nun Putivl'e ilerleme girişiminin başarısızlığa uğradığı açıkça anlaşıldı. Bu nedenle bu bölgedeki taarruza son verildi. Shtepovka Bölgesi'ndeki bu taarruz, bir yanıltma yöntemi olarak belki de başarılı olmuştu, zira düşmanın asıl taarruzumuzun yeri hakkında bir kararsızlık içinde bulunduğu anlaşılmaktaydı. XLVIII'nci Zırhlı Kolordu henüz kendi bölgesini

tutmakta olan **Gross-Deutschland** Piyade Alayı'nın teşkil ettiği güvenlik perdesi gerisinde kuzeye sevk edildi.

30 Eylül günü taarruzumuz şöyle başladı:

Gadiach-Shtepovska Bölgesi'nden taarruza geçen XLVIII'nci geçen XLVIII'nci Zırhlı Kolordu Nedrigailov üzerinden Putivl istikametinde taarruza devam etti. 9'ncu Zırhlı Tümen ileride bulunuyordu. 25'nci ve 16'ncı (Motorlu) Piyade Tümenleri XXXIV'ncü Kolordu'nun piyadeleri tarafından değiştirilir değiştirilmez 9'ncu Zırhlı Tümen'i izleyeceklerdi.

XXIV'ncü Zırhlı Kolordu, 3'ncü ve 4'ncü Zırhlı Tümenler birinci hat'ta ve 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni Gluchov Bölgesi'nden Sevsik-Orel yolu ve güneydoğusu boyunca geriden bu tümenleri izlemekte.

XLVII'nci Zırhlı Kolordu, 18 ve 17'nci Zırhlı Tümenler birinci hat'ta Yampol Bölgesi'nden taarruz edecek, sağ kanadı Sevak istikametinde ilerleyecek olan 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni sol geriden bu tümenleri izleyecek ve Seredina Buda istikametinde ilerleyecek.

Yan koruması yapacak olan piyade kolorduları, kısmen Kostobobr ve kısmen Romny üzerinden ileri yavaşmaktaydılar. 1'nci Süvari Tümeni Sudost'un batı yakasında ve Pogar'ın her iki yanında bulunuyordu.

Taarruzumuz düşmanı baskın tarzında yakaladı. Özellikle XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun taarruzu iyi gelişti ve Kolordu birlikleri Chinel Bölgesi'ndeki hâkim araziye ulaştılar. XLVII'nci Zırhlı Kolordu Shuravka'yı aldı ve kuzeydoğu yönünde ilerlemeye devam etti.

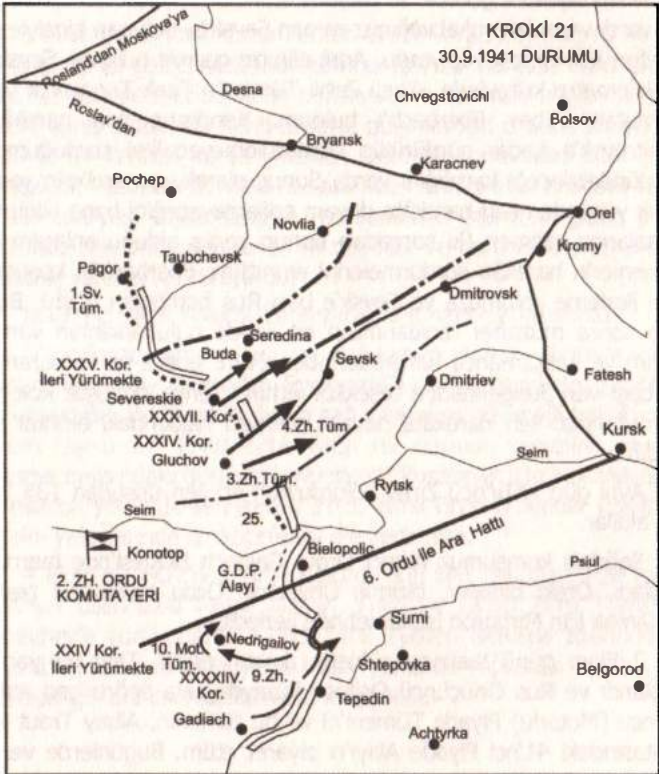
30 Ağustos günü sabahı erken saatlerde yeni karargâhımızı kurmuş olduğumuz Gluchov'a gittim. Oradan, XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun doğu yanını korumak için, kısa bir süre sonra Putivl Bölgesi'nde kuvvet bulundurma ihtiyacının doğacağından General Kempff'e bilgi verdim. Kempff, karşılık olarak, Shtepovka civarındaki çarpışmalar sırasında Rusların 119'ncu Piyade Alayı'nın iki taburunu baskına uğrattıklarını ve bu taburların araçlarını ele geçirdiklerini bildirdi. Düşmanın ağır tanklarla taarruz ettiği anlaşıyordu. Bu pek nahoş bir kayıp oldu. Durumu düzeltmek için 9'ncu Zırhlı Tümen'in bazı unsurlarını tekrar geri çevirmek gerekiyordu. General Baron von Geyr kötü hava nedeniyle pike bombardıman uçaklarının havalandırmadıkları haberini verdi. Bundan başka, karşısında sadece düş-

manın arttığını bulduğunu sanıyordu. General Lemelsen ise düşmanın tam anlamıyla baskına uğratılmış olduğunu bildiriyordu.

Kempff'in Kolordusu, güçlü düşman kuvvetlerinin taarruzuna uğradığı ve XXXIV'ncü Kolordu'nun ileri unsurlarının 1 Eylül akşamından önce gelip alayı değiştiremeyeceği cihetle **Gross-Deutschland** Piyade Alayı'nın geri çekilmesinin ertelenmesi gerektiği Ordular Grubu'na bildirildi. Piyadenin büyük kısmının bölgeye vanşı için dört gün daha gerekiyordu.

Gluchov halkı kiliselerini yeniden bir ibadet yeri olarak kullanmalarına izin istediler. Kiliseyi memnurlukla onlara teslim ettik.

1 Ekim günü XXIV'ncü Zırhlı Kolordu Sevsk'i aldı. Düşman mevziini yarmayı başarmış oluyorduk.

İleri harekâta, akaryakıt durumunun müsaadesi oranında enerjik bir biçimde devam edildi. Gluchov'dan sonra Essmann'dan geçerek Sevsk'te bulunan 4'ncü Zırhlı Tümen'e gittim. Yolun kenarında harap olmuş her geçitten birçok Rus aracı yatıyordu ki bu da düşmanın taarruzumuzla baskına uğradığının başka bir deliliydi. İlerleme eksenini teşkil eden yolun hemen ötesinde ve üzerinde bir yel değirmeni bulunan tepede General Baron von Geyr ve General Baron von Langermann'ı gördüm.

4'ncü Zırhlı Tümen'in birçok unsurları daha şimdiden Sevsk'e ulaşmışlardı. Çevrede şiddetli muharebelerin izleri görülüyordu. Orada-burada ölü ve yaralı Rus askerleri göze çarpıyordu. Yel değirmenine gitmek için yaptığım kısa yaya yürüyüş sırasında ben ve beraberimde bulunanlar ondört sapasağlam Rus'un uzun otlar içinde saklandıklarını gördük ve tutsak ettik. Bunlar arasında bir subay da vardı ve onları yakaladığımız zaman Sevsk'te bulunan birisiyle bir telefon konuşması yapıyordu. Artık elimize geçmiş bulunan Sevsk'in üç kilometre kuzeyinde, 4'ncü Zırhlı Tümen'in Tank Tugayı'nın yiğit Komutanı Albay Eberbach'ı buldum. Kendisine ileri harekâtın Dmitrovsk'a kadar sürdürülüp sürdürülemeyeceğini sorduğumda, sürdürülebileceği karşılığını verdi. Sonuç olarak, generallerin yakıt-sızlık yüzünden ileri harekâta devam edilemeyeceğini bana bildirmiş olmalarına rağmen (ki sonradan bunun yanlış olduğu anlaşılmıştı) tümenlerin harekâtı sürdürmelerini emrettim. Eberbach'la konuşurken ilerleme yolumuza ve Sevsk'e bazı Rus bombaları düştü. Bundan sonra muzaffer tanklarımızın en ileride bulunanlarının yanına gittim ve kahramanca hareketlerinden ötürü erlere ve komutanları Binbaşı von Jungenfeldt'e teşekkür ettim. Geriye dönüşte Kolordu Komutanına, ileri harekâta devam edilmesi hakkındaki emrimi bildirdim.

Aynı gün XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun en ileri unsurları 135 km. yol aldılar.

Sağdaki komşumuz Altıncı Ordu, Gadiach Bölgesi'nde taarruza başladı. Öteki birlikler, bizimle Onyedinci Ordu arasındaki gediği kapamak için Mirgorod istikametinde ilerlediler.

2 Ekim günü taarruza şiddetle devam edildi. Tam bir yarma sağlandı ve Rus Onüçüncü Ordusu kuzeydoğuya doğru geri atıldı. 10'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni'ni ve bu tümenin, Albay Traut komutasındaki 41'nci Piyade Alayı'nı ziyaret ettim. Bugünlerde verdi-

ğimiz kayıplar bizi mutlu kılacak kadar hafif olmuştı. Fakat seferin başından beri verilen kayıpların toplamı incelendiği takdirde ortaya son derece ciddi ve trajik bir toplam çıkıyordu. Birlikler bir miktar ikmal mürettebatı almışlardı; ancak bunlar istekli ve hevesli askerler olmalarına rağmen daha eski askerlerin sahip olduğu muharebe tecrübesi ve sağlamlığını henüz kazanamamışlardı.

4'ncü Zırhlı Tümen Kromy'yi ele geçirdi ve böylece Orel'e doğru uzanan üzeri kaplamalı yola erişmiş oldu.

Merkez Ordular Grubu'nun tümü, sabahın erken saatlerinden beri cephesi boyunca başıyla taarruz ediyor ve iyi havadan büyük ölçüde yarar görüyordu. Sol komşumuz İkinci Ordu inatlı düşman direnmesine rağmen Sudost-Desna mevziini yarıdı.

OREL'E (ORYOL) ULAŞTIK

3 Ekim günü 4'ncü Zırhlı Tümen Orel'e vardı. Böylece, iyi bir yola ulaşmış ve gelecekteki harekâtımız için bir harekât üssü olarak bize hizmet edecek önemli bir demiryolu ve karayolu ulaştırma merkezini almış olduk. Bu kenti alışımız düşman için o denli bir sürpriz oldu ki tanklarımız kente girerken elektrikli tramvaylar hâlâ çalışmaktaydı. Ruslar tarafından dikkatle hazırlanmış olan endüstri tesislerinin tahliyesi yapılamamıştı. Fabrikalardan istasyona giden yollar üzerinde sökülmiş makineler ve takımlar ve ham malzemeye dolu ambalaj kafesleri görülüyordu.

XLVII'nci Zırhlı Kolordu'ya Bryansk'a yönelme emri verildi.

Güneyimizde Altıncı Ordu da, sağ kanadı Harkov yönünde ve sol kanadı da Sumy üzerinden Byolgorod'a doğru harekete geçirilmiş bulunuyordu. Bu harekât, bizim sağ yanımızın güvenliği bakımından önem taşıyordu. 4'ncü Zırhlı Grup da düşman mevziini, yarmış, Viasma batısındaki düşman kuvvetlerini kuşatmak için Mosalsk-Spas Demiansk yönünde ilerliyordu. 3'ncü Zırhlı Grup Dinyeper üzerinde, Cholm yakınlarında bir köprübaşı ele geçirmişti.

4 Ekim'de XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun ileri unsurları Tula'ya giden yol üzerindeki Moin'i aldılar. 3'ncü ve 18'nci Zırhlı Tümenler Karachev'e yürüyorlardı. 17'nci Zırhlı Tümen Nerussa üzerinde bir köprübaşı tesisiyle ve böylece kuzey yönünde yapılacak yeni bir ileri harekât için olanak hazırlamakla meşguldü.

İLK GERİLLA HAREKETLERİ

Sol komşumuz Bolva'yı geçti. Suchinitchi-Elnya demiryoluna ulaşıldı. 3'ncü Zırhlı Grup Bieloï'yı aldı. Ordular Grubu geri sahasında ilk kez, şimdi partizan eylemleri (yani gerilla harekâtı) göze çarpmaya başladı.

Ertesi gün XLVII'nci Zırhlı Kolordu'yu ziyaret etmeyi tasarladığım için komuta araçlarının, kentin dışındaki iniş alanında beni beklemesini emrederek Dmitrovsk'a yolladım. Böylece kötü yollar üzerinde yapılacak uzun bir yolculuktan kurtulmuş oldum ve 5 Ekim günü saat 10.30'da General Lemelsen'in Karargâhına vardım. 18'nci Zırhlı Tümen Orel-Bryansk yolunu geçerek kuzey yönüne sevk edilmiş, bu arada 17'nci Zırhlı Tümen'e de baskın tarzındaki bir taarruzla Bryansk'ı ele geçirmesi emredilmişti. Lemelsen'in Lobanovo'daki karargâhından küçük irtibat uçağımla XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun Dmitrovsk'taki karargâhına gittim. Korgeneral Baron von Geyr akaryakıt ikmal durumumuzun çok kötü oluşundan yakındı. Gelecekte yapacağımız hareketlerin ölçüsü, eninde-sonunda buna bağlıydı. Maalesef düşmandan ele geçirilen stoklar çok azdı. Ancak, şimdi Orel Havalanını ele geçirmiş olduğumuz için, 2'nci Hava Ordusu Komutanı'ndan, ihtiyacımız bulunan yaklaşık 450.000 litre akaryakıt bu havaalanına göndermesi isteğinde bulundum.

Aynı gün, bir rastlantı olarak, Rus Hava Kuvvetleri'nin canlılığı hakkında kuvvetli bir izlenim edindim. Sevk alanına indikten hemen sonra, biraz önce yirmi Alman av uçağının da inmiş olduğu bu alanı Ruslar bombardıman ettiler. Bunu Kolordu Karargâhı'na yapılan bir hava taarruzu izledi ve bu taarruzda pencerelerin camları kırılarak her yönde uçuştı. Derhal yola çıkarak 3'ncü Zırhlı Tümen'in üzerinde ilerlediği yoldan yürüdüm. Burada da üç ilâ altı Rus bombardıman uçağından meydana gelen küçük grupların bir dizi bombardımanına maruz kaldık. Ancak Rus uçakları yüksekte uçuyorlardı ve bu nedenle nişanları pek sıhhatli değildi. Hava Ordusu 6 Ekim günü için bize daha güçlü bir av koruması vaat etti. Böylece durumda bir düzelme olacağını tahmin edebilecektik.

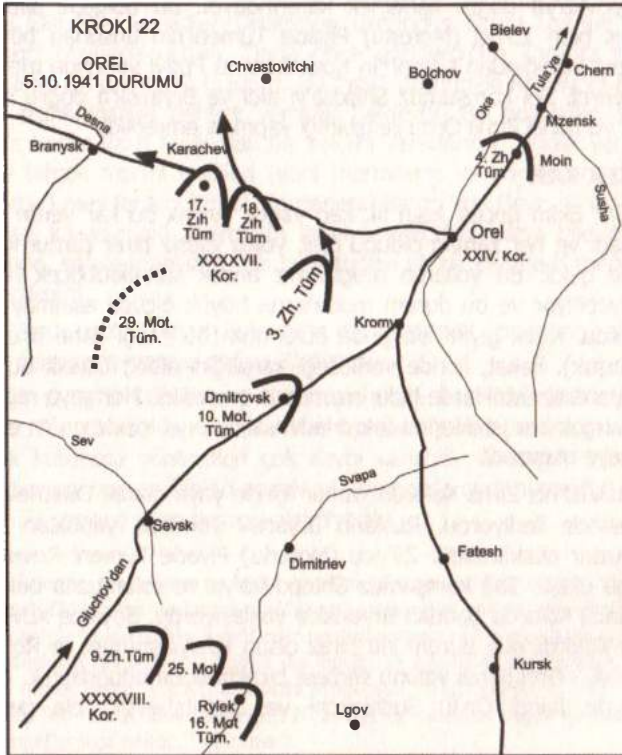
Bugün 2'nci Zırhlı Grubun adı "**İkinci Zırhlı Ordu**" olarak değiştirildi. 25'nci (Motorlu) Piyade Tümeni Sevsk'e doğru ileri sürüldü ve benim ordumun emrine verildi. XLVIII'nci Zırhlı Kolordu Rylsk'i aldı. XXIV'ncü Zırhlı Kolordu Susa üzerindeki, Orel'in kuzeyinde bulunan

köprübaşlarını genişletti. XLVII'nci Zırlılı Kolordu Karachev'i ele geçirdi.

Sağ komşumuz 6 Ekim'de Psiole ve sağ yanımızı güven altına alacak bir gziye ulaşacağını umuyordu. Solumuzda XXXIII'ncü ve XIII'ncü Kolordular Suchimitchi yönünde ilerliyorlardı. Yuchnov ele geçirildi.

RUS TANKLARI BİZDEN ÜSTÜN

6 Ekim günü karargâhımız ileriye, Sevsk'e nakledildi. 4'ncü Zırlılı Tümen Mzensk güneyinde Rus tanklarının taarruzuna uğradı ve birkaç kötü saat geçirdi. Burada ilk kez Rus T-34 tankının bizim tanklarımızdan çok üstün olduğu meydana çıktı. Tümen acı kayıplara uğradı. Tasarlamış olduğumuz, hızla Tula üzerine yürüyüşten de o an için vazgeçmek zorunda kaldık.

Öte yandan 17'nci Zırhlı Tümen'den iyi haberler aldık. Bu Tümen Bryansk'ı ve Desna üzerindeki köprüleri ele geçirmeyi başarmış ve böylece, Desna'nın batısından ilerleyen İkinci Ordu ile iyi bir irtibat sağlamış bulunuyordu. İkmâl durumumuz, büyük bir ölçüde, Orel-Bryansk kara ve demiryolu bağlantılarının kurulmasına bağlıydı. Desna ile Sudost arasındaki bölgede muharebe eden düşman kuvvetlerinin kuşatılması sona ermek üzereydi. Navliya üzerinde, Borshtchev kuzeyinde bir köprübaşı ile geçirildi.

Bize cesaret veren bir başka faktör, açık yanımızda bu ana kadar sükûnetin hâkim olmasıydı. Burada Kempff'in Kolordusu çamur içinde Dmitriev yönünde ilerlemeye çabılıyor; bu sırada General Metz'in XXXIV'ncü Kolordusu da Rylysk'e doğru yürüyordu.

Güney Ordular Grubu'na bağlı Birinci Zırhlı Ordu (eski Kleist Zırhlı Grubu) Azak Denizi istikametine çevrildi. Sağ komşumuz Shtepovka'ya doğru ilerlemek kararındaydı. Bu bölgede saplanıp kalmış olan 25'nci (Motorlu) Piyade Tümeni'nin unsurları böylece serbest kaldığından Kempff'in Kolordusu'nu Putivl yönünde izleyebileceklerdi. Sol komşumuz Shisdra'yı aldı ve Bryansk'a doğru ilerlemesi ve İkinci Zırhlı Ordu ile işbirliği yapması emredildi.

İLK KAR

6/7 Ekim gecesi kışın ilk kar yağdı. Ancak bu kar yerde fazla kalmadı ve her zaman olduğu gibi, yollar dipsiz birer çamur kanalı haline geldi. Bu yollarda araçlarımız ancak sümüksüklü bacak hızıyla ilerleyebiliyor ve bu durum motorlarda büyük ölçüde aşınmaya yol açıyordu. Kışlık giyim isteğinde bulunduk (bu isteği daha önce de yapmıştık). Fakat, ileride verileceği karşılığını aldık; üstelik bu türden gereksiz isteklerde bulunmamamız emredildi. Her şeye rağmen ben birçok kez isteklerimi tekrarladım da o yıl içinde giyim eşyası cepheye ulaşmadı.

XLVIII'nci Zırhlı Kolordu çamur içinde yaya olarak Dmitriev istikametine ilerliyordu. Rusların Bryansk yönünde yaptıkları karşı taarruzlar püskürtüldü. 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni Revna'nın ağızına ulaştı. Sağ komşumuz Shtepovka'ya ve solumuzda bulunan LIII'üncü Kolordu batıdan Bryansk'a yaklaşıyordu. Böylece XLVII'nci Zırhlı Kolordu'nun durumunu biraz olsun kolaylaştırmak ve Roslavl-Bryansk - Orel ikmâl yolunu serbest bırakmak umudundaydık. Daha kuzeyde İkinci Ordu Suchinitchi ve Meshtchevsk'i ele geçirdi.

Viasma Bölgesi'nde Dördüncü ve Dokuzuncu Ordular kırkbeş kadar Rus teşkilini kuşatmayı başardılar.

OKH, bu memnunluk verici gelişmelerin Moskova'ya karşı girişilen genel taarruzun daha sonraki aşamasının uygulanmasına olanak sağladığı kanısındaydı. Yüksek Komutanlığın niyet ve maksadı Rusların Moskova'nın batısında yeni savunma mevzileri hazırlamalarını önlemektir.³³ OKH, bu bakımdan İkinci Zırhlı Ordu'nun Tula üzerinden taarruzunu sürdürmesini, Kolomna ile Serpuchov arasındaki Oka Suyu geçitlerini ele geçirmesini öngörüyordu ki bu kuşkusuz çok büyük bir hedefti. Bu, Moskova kuzeyinde 3'ncü Zırhlı Grubun yapacağı buna benzer bir harekete karşılık olacaktı. Kara Kuvvetleri Başkomutanı, Merkez Ordular Grubu Komutanı'nın kendisinin bu planına tamamen mutabık bulunduğunu öğrendi.

GÜÇLÜKLER BAŞLIYOR

8 Ekim'de, Sevsık'ten Dmitrovsk üzerinden Orel'e uzanan **"Yolumuz"** boyunca uçtum. Daha önce gönderdiğim komuta grubu araçlarını Dmitrovsk'ta buldum. Bu **"yol"** üzerindeki Kromy'ye kadar olan trafik insana dehşet verecek haldeydi. Bu noktadan sonra Orel'e kadar üzeri kaplamalı bir yoldan yararlandık. Ancak yol üzerinde birçok mermi hunileri (yani mermilerin ve bombaların açtığı çukurlar) meydana gelmişti. Korgeneral Baron von Geyr, 4'ncü Zırhlı Tümen karşısındaki düşmanın takviye edildiğini bana bildirdi. Bu bölgede, son zamanlarda, bir tank tugayı ve bir piyade tümeni teşhis edilmişti.

3'ncü Zırhlı Tümen Bolchov'u ele geçirmek için almış olduğu emir gereğince kuzeye doğru yürüyordu.

4'ncü Zırhlı Tümen'in 9 Ekim için aldığı emir Mzensk'i zapt etmektir. Rus tanklarının nitelikleri ve bunların tümünün üstünde yeni taktik kullanma yöntemleri çok kaygı vericiydi. O zaman elimizde bulunan savunma silâhları ancak son derecede uygun koşullar altında T-34 tankına karşı başarılı olabiliyordu.

³³ Bu konuda Almanların ne kadar haklı olduklarını ve doğru düşündüklerini Mareşal Zhukov'un anılarından aldığımız şu satırlar göstermektedir: "... Bu soğukta bile Moskovalılar kendilerini unutmuşçasına tahkimat işlerinde çalıştılar. Moskova savunma bölgesinin dış kuşağı 25 Kasım'da tamamlandı. Çoğu kadın olmak üzere 100.000'den fazla Moskovalı bu işte çalıştı ve 1.428 topçu mevzii, 160 km.lik tank hendeği, 120 km.lik üç sıralı tel engeli ve daha pek çok engeller inşa edildi..." (Çeviren)

Pz-IV tankının kısa namlusu 75 mm.lik topu, ancak T-34 tankına gerisinden taarruz edildiği zaman etkili olabiliyordu. Bu durumda bile tankı muharebe dışı etmek için atılan mermiyi motor bölmesinin üstündeki ızgaraya isabet ettirmek zorunluydu. Böyle bir vuruşu sağlayacak bir duruma getirmek için tanka gerekli manevrayı yaptırmak ise büyük bir ustalığı gerektiriyordu. Ruslar bize cepheden piyadeyle taarruz ediyor, bu sırada tanklarını kitle halinde yanlarıma sevk ediyorlardı. Bu hal, onların da bu işin inceliğini öğrenmekte olduklarını gösteriyordu. Muharebelerin acılığı ve sertliği giderek hem subaylarımızın, hem de erlerimizin yüzlerinde okunmaya başlamıştı. Korgeneral Baron von Geyr bir kez daha her çeşit kışık giyim eşyasına çok ivedi ihtiyaç bulunduğunu belirtti. Özellikle ciddi bir çizme, gömlek ve çorap eksikliği vardı. Durum kuşkusuz çok ciddiydi.

Derhal 4'ncü Zırhlı Tümen'i ziyaret ederek durumun nasıl olduğunu bizzat görmeye karar verdim. 6 ve 7 Ekim günlerindeki muharebelerin yapıldığı arazide, muharebeyi yapan muharebe grubunun komutanı bana muharebenin nasıl olup bittiğini anlattı. Her iki tarafın kaybettiği tahrip edilmiş tanklar yerli yerinde duruyordu. Rusların gördüğü hasar derecesi, bizim tanklarımızda olandan bir hayli daha azdı.

ÜRKÜTÜCÜ MANZARALAR

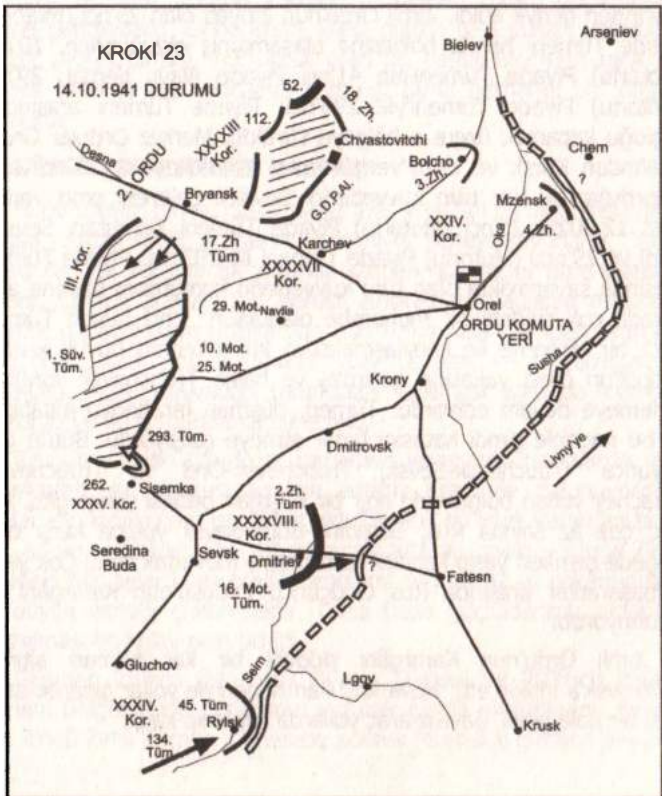
Orel'e dönüşümde Albay Eberbach'ı buldum. O da bana son muharebeleri anlattı. Daha sonra tekrar Korgeneral Baron von Geyr ve 4'ncü Zırhlı Tümen Komutanı Baron von Langermann ile konuştum. Herkesten büyük bir çaba gösteren Albay Eberbach, seferin başından bu yana ilk kez yorgun düştüğü izlenimini uyandırmıyordu ve belirgin olan yorgunluk daha az bedensel, ama daha çok ruhsaldı. Son muharebelerin en iyi subaylarımızı bile nasıl etkilemiş olduğunu görmek insanı ürkütüyordu.

OKH ve Merkez Ordular Grubu'nda göze çarpan neşeli hava bizimkiyle ne denli büyük bir çelişki teşkil ediyordu! Burada köklü bir davranış farklılığı vardı ve bu farklılık giderek artacak ve bağdaştırılamayacak bir dereceye çıkacaktı. Fakat şu sıralarda İkinci Zırhlı Ordu, üstlerinin zafer kokusuyla sarhoş olmuş bulunduklarından haberdar değildi.

O akşam XXXV'nci Kolordu Sisemka kuzeyi ve Sevsk batısı Bölgesi'nde artan düşman baskısını bir mesajla bildirdi. Bundan,

Bryansk güneyinde kuşatılmış olan Rus kuvvetlerinin doğu istikame-
tinde bir çıkış taarruzuna girişmiş oldukları anlaşıyordu. Henüz
Sudost'un batı yakası boyunca tertiplenmiş durumda bulunan 1'nci
Süvari Tümeni'yle bağlantı kurarak, bu kesimdeki düşmanın tutu-
munda bir değişiklik göze çarpmış olup olmadığını sordum. Aldığım
karşılık olumsuzdu; ama buna rağmen tümenin nehrin doğu yakası-
na bir taarruz yapması için emir verdim. Bu yöntem, düşmanın
mevzilerini tuttuğunu ya da geri çekilmekte olduğunu açığa koya-
caktı. 1'nci Süvari Tümeni çok geçmeden bir köprübaşı ele geçirdi.

Akşamüzeri Ordular Grubu bana telefonla, XXXV'nci Kolordu, İkinci Ordu emrine verildiği takdirde sol yanımızdaki problemlerin çok daha basitleşeceği önerisinde bulundu. Ben , Trubchevsk kuşat-

masının güney yanı boyunca uzanan kesimdeki birliklerin bir karar-gâh tarafından güdümünün daha iyi olduğu karşılığını verdim. Ordular Grubu, bundan sonra, XXXIV'ncü Kolordu, Altıncı Ordu emrine verildiği halde sağ yana ait kaygılanmızın azalacağı ve Altıncı Ordu'nun bu kolorduyu Kursk'un ele geçirilmesinde kullanabileceğini belirtti. OKH ya da OKW'den çıkmış olduğu anlaşılan bu fikir o zaman için uygulama olanağı bulunan bir fikir değildi. Zira sağda bizi yan korumasından mahrum ederdi. Dmitriev'in bu gün ele geçirildiği doğrudur. Ancak kötü hava XLVIII'inci Zırhlı Kolordu'nun geri unsurlarının hareketini engelliyordu ve bu nedenle bunalım sürüyordu.

9 Ekim günü, önceki gün beliren, Sisemka yakınındaki Rus gıkış taarruzu girişimi başanya ulaştı. 293'ncü Piyade Tümeni'nin sağ kanadı şiddetli bir taarruza uğradı ve tümen Sisemka ve Shilinka üzerinden geriye atıldı. Zırhlı Ordu'nun ihtiyatı olan 25'nci (Motorlu) Piyade Tümeni henüz bölgesine ulaşmamış olduğundan, 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'nin 41'nci Piyade Alayı, derhal, 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'yle 293'ncü Piyade Tümeni arasındaki boşluğu kapamak üzere o bölgeye sürüldü. Merkez Ordular Grubu tarafından Kursk ve Livny'ye yürümesi emredilen XLVIII'inci Zırhlı Kolordu'ya bu kez tüm kuvvetlerini Sevs'ke çekmesi emri verildi. Saat 12.00'de 25'nci (Motorlu) Piyade Tümeni Komutanı Sevs'ke geldi ve 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni ile 293'ncü Piyade Tümeni arasında savaşmakta olan tüm kuvvetlerin komutasını üzerine aldı. Burada çok şiddetli bir muharebe oladursun, 1'nci Süvari Tümeni ciddi bir direnme ile karşılaşmaksızın kuvvetlerinin büyük kısmını Sudost'un öteki yakasına geçirmiş ve halen Trubchevsk yönünde ilerlemeye devam ediyordu. Tümen, düşman tarafından aldatılmış ve bu nedenle şimdi hatasını tamir etmeye çalışıyordu. Bütün gün boyunca Trubchevsk-Sevsk, Trubchevsk-Orel ve Trubchevsk-Karachev yolları bölgesinde ağır bir düşman baskısı sürüp gitti. Ancak, çok az sayıda Rus, Seredina-Buda-Sevsk yoluna karşı olan bölgede çemberi yapıp kendini kurtarmaya muvaffak oldu. Çok yazık ki başarılar arasında Rus Onüçüncü Ordusu'nun Karargâhı da bulunuyordu.

Zırhlı Ordu'nun Karargâhı şiddetli bir kar fırtınası altında Dmitrovsk'a intikal etti. Hava koşulları nedeniyle yollar giderek daha kötü bir hale geldi. Sayısız araç yollarda saplanıp kaldı.

Bütün bunlara rağmen Bolchov ele geçirildi. İkinci Ordu'nun XLIII'ncü Kolordusu ile sıkı işbirliği yapan 18'nci Zırhlı Tümen Bryansk kuzeyi bölgesinde Rusları kuşatmaya muvaffak oldu.

Bu olaylar cereyan ederken Doğu Cephemizin güney kanadı Toganrog ve Rostav üzerine ilerlemeye hazırlanıyordu. Komşumuz Altıncı Ordu'nun ileri unsurları Achtyrka ve Sumy'ye yaklaşıyordu.

Solumuzda Urga (Uğra) Suyu Moskova yönünde geçilmiş ve Gshatsk alınmıştı.

10 Ekim günü Ordular Gurubu'ndan yeni talimat (Harekât Talimatı) geldi. Bu talimatta şu görevler yer alıyordu: Kursk'ın ele geçirilmesi, Trubchevsk cebinin temizlenmesi, Bryansk'ın kuzeydoğusunda geliştirilen kuşatmanın tamamlanarak düşmanın çember içine alınması ve Tuta üzerine yürüme... Bunların tümü, gecikmeksizin yerine getirilecekti. Liebenstein, haklı olarak bazı yukarı karargâhlardan çıkmış olması muhakkak olan bu çeşitli emirlerin nasıl bir öncelik sırasına tâbi olacağını sormuş. Buna herhangi bir karşılık alamadık.

GİYSİLER YETERSİZ KALİYOR

Bunu izleyen birkaç hafta çamur her şeye hâkim oldu. Tekerlekli araçlar ancak tırtıllı araçların yardımıyla ilerleyebiliyorlardı. Yapış amacı dışında kullanılmak zorunda kalınan bu araçlar hızla yıpranıp gittiler. Çekme araçları için gerekli zincirler ve bağlama düzenleri mevcut olmadığından uçaklardan hareketsiz kalan araçlara kangallarla halat atıldı. Bu durumdaki yüzlerce araç ve mürettebatının ikmalinin, Hava Kuvvetleri tarafından yapılması zorunda kalınmış oluyordu ve bu iş haftalarca sürecekti.

Kış için yapılan hazırlıklar tamamen yetersizdi. Haftalardır motorlarımızın su soğutucuları için antifriz isteğinde bulunuyorduk. Kıtalar için kışlık giyim isteğinde olduğu gibi, bu istek karşılığında da pek az şey alabildik. Bu, askeri sıcak tutacak giyim yokluğu önümüzdeki güç aylarda en büyük problemi doğuracak ve askerlerimize en büyük ıstırapı çektirecekti. Oysa öteki güçlüklerimiz arasında kaçınılması en kolay olan bu idi.

Düşman 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni ve 293'ncü Piyade Tümeni Bölgelerinde hatlarımızı yararak çıkma girişimlerine devam etti. 4'ncü Zırhlı Tümen muharebe ederek Mzensk'e girmeyi başardı.

Sağımızda Altıncı Ordu Sumy'yi aldı. Solumuzda XIII'ncü Kolordu Kaluga batısında Ugra'yı geçti. Burada da havanın bozulması etkilerini hissettirmeye başladı.

T-34 TANKI VE ETKİLERİ

11 Ekim günü Ruslar Navliya'nın her iki yakası boyunca Trubchevsk kuşatma cebinden çıkış girişiminde bulundular. 29'ncu ve 25'nci (Motorlu) Piyade Tümenlerinin sınırladığı bölgede şiddetli muharebeler oldu ve düşman savunmamızda bir gedik açmayı başardı. Bu gedik, ancak 5'nci Makinelitüfek Taburu'nun zamanında bölgeye varışı sayesinde kapatıldı. Bu sıralarda XXIV'ncü Zırhlı Kolordu bölgesinde, Orel'in kuzeydoğusundaki Mzensk'te sokak muharebeleri oluyordu. 4'ncü Zırhlı Tümen bu kente muharebe ederek girmişti ve tümen, çamur nedeniyle gereği gibi çabuk destek alamıyordu. Birçok Rus T-34 tankı muharebeye girdi ve Alman tanklarına ağır kayıplar verdirdi. Bu zamana kadar tank üstünlüğünden yararlanıyorduk. Ama bundan sonra durum tersine döndü. Bu halin sonucu olarak çabuk, kesin sonuçlu zafer umudu da giderek zayıflamaya başladı. Bizim için yeni bir şey olan bu durum hakkında bir rapor hazırladım ve Ordular Grubu'na gönderdim. Bu raporda T-34'ün bizim Pz-IV'ümüze olan açık üstünlüğünü sade ve basit bir dille belirttim ve bizim gelecekteki tank yapım programımıza etken olabilecek bazı sonuçlar çıkarmaya çalıştım. Raporumu, bir komisyonun derhal cephenin benim kesimime gönderilmesi ve bu komisyonun Kara Kuvvetleri Ordu Donatım Dairesi, Silâhlanma Bakanlığı, tank proje mühendisleri ve tank yapan firmaların temsilcilerinden kurulmasını önermekle sona erdirdim. Bu komisyon buraya gönderildiği takdirde, muharebe meydanındaki tahrip edilmiş tankları muayene etmekle kalmayacak; aynı zamanda tankları kullanan kişiler tarafından kendilerine, yeni tanklarımıza ait projelerde nelerin bulunması gerektiği hakkında önerilerde de bulunulabilecekti. Ben ayrıca T-34 tankını yeterli delme gücüne sahip olacak bir ağır tank-savar topunun bir an önce yapılmasını da istedim. Komisyon 20 Kasım'da İkinci Zırhlı Ordu cephesine geldi.

11 Ekim'de, Hitler'in emirleriyle **Gross-Deutschland** Piyade Alayı'nın doğrudan doğruya ordu emrinde bulunması ve Bryansk'ın kuzeydoğusunda halen 18'nci Zırhlı Tümen tarafından tutulan bölgede oldukça zayıf durumda bulunan, Karachev-Chvastovitchi yolunu kapayan bölgede kullanılması benim orduma emredildi. Bize,

aynca, bir yeniden gruplanmaya gerek bulunduğu da hatırlatıldı. Buna göre İkinci Ordu sağ yanımıza yanaştırılacak, XXXIV ve XXXV'nci Kolordular emrine alacak; buna karşılık biz de halen İkinci Ordu'nun emrinde bulunan bazı birlikleri emrimize alacaktık. Buradan, yeniden kuzeydoğu yönünde ilerlemenin öngörüldüğü anlamı çıkıyordu.

Cepelerin temizlenmesi için verilen muharebeler sürdürölüyordu.

Cepenin güney ucunda Azak Denizi Meydan Muharebesi zaferle sonuçlandı. 100.000 tutsak alındı, 212 tank ve 672 top ele geçirildi. Yüksek Komutanlık Altıncı, Onikinci ve Onsekizinci Rus Ordularının yok edildiğini tahmin ediyor ve şimdi koşulların Aşağı Don Bölgesi'ne doğru ileri harekâta devam etmeye müsait olduğuna inanıyordu. **SS-Leibstandarte "Adolf Hitler"** Tümeni Taganrog'un 19 km. kuzeydoğusuna varmıştı. Buna karşılık Harkov güneyindeki Onyedinci Ordu ile Sumy Bölgesi'ndeki Altıncı Ordu'nun kaydettiğı ilerleme daha ağırdı. Bu bölgelerde, içlerinde tanklar da bulunan taze Rus kuvvetleri zaman zaman kıtalanmızı savunmaya geçmeye zorluyordu. Bu durum benim sağ kanadımda cereyan eden harekât üzerinde sakıncalı etkiler yapıyordu. Şimdi Onbirinci Ordu Kırım'ı ele geçirmek üzere güneye döndüğünden Ordular Grubu'nun taarruz cephesi de genişlemiş bulunuyordu.

Merkez Ordular Grubu'nun Kuzey Bölgesi'nde tüm hareketler kardan yavaşlamıştı. 3'ncü Zırhlı Grup Pogoreloie dolaylarında Yukarı Volga'ya ulaştı.

12 Ekim günü de kar yağışı devam etti. Hâlâ, korkunç bir çamurun kapıların önüne kadar her yeri örttüğü küçük Dmitrovsk kasabamıza sıkışıp kalmış, OKH'den yeniden gruplanma hakkındaki emrin gelmesini bekliyorduk. Bryansk'ın güneyindekiyle daha kuzeyde bulunan ikinci ve küçükçe olan kuşatma tamamlanmıştı. Fakat kıtalanımız çamura saplanmış ve hareket edemez hale düşmüşlerdi. Bunlar arasında, harekâtın başlangıcında Sumy'den geçen sert zeminli yollarda son derece hevesle ilerlemiş olan, ama şimdi çamur deryası içinde Fatesh'e doğru dişini tımağına takarak ilerlemeye çalışan XLVIII'nci Zırhlı Kolordu da bulunuyordu. Mzensk Bölgesi'nde, buraya henüz gelen taze düşman kuvvetleriyle yapılan muharebeler sürüp gidiyordu. Trubchevsk cebinin içindeki ormanlarda düşmanın temizlenmesi için XXXV'nci Kolordu'nun piyadelerine ihtiyaç vardı ve bu nedenle kolordu bu bölgeye kaydırıldı.

Yalnız biz değil, Birinci Zırhlı Ordu müstesna, tüm Güney Ordular Grubu da artık hareketsiz hale gelmişti. Altıncı Ordu Harkov'un kuzeybatısındaki Bogaduchov'u ele geçirmeyi başardı. Kuzeyimizde XIII'ncü Kolordu Kaluga'yı aldı. 3'ncü Zırhlı Grup Stariza'yı ele geçirdi ve Kalinin'e doğru ilerlemeye devam etti.

OKH bu sırada Moskova'nın kuşatılması için bir emir yayınlamış, ancak bu emir hiçbir zaman bize gelmedi. 13 Ekim'de Ruslar Navlia ile Borschevo arasında çemberi yapıp çkma girişimlerini sürdürdüler. XLVII'nci Zırhlı Kolordu'nun, XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'ya mensup 3'ncü Zırhlı ve 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümenlerinin bazı unsurlarıyla takviyesi zorunda kalındı. Buna rağmen, birliklerimizin hareket edemez hale düşmeleri nedeniyle, yaklaşık 5.000 kadar Rus muharebe ederek hatlarımızda açtıkları gedikten çıktıkları gibi, Dmitrovsk'a kadar ilerlemeyi de başarmışlar, ama burada durdurulmuşlardı.

3'ncü Zırhlı Grup muharebe ederek Kalinin'e girdi. Dokuzuncu Ordu Rzhev'in batı kenarına vardı.

14 Ekim'de Karargâhımızı Orel'e naklettik. Burada Sovyetler Evi'nde iyi bir şekilde konaklama olanağını bulduk. Bundan sonraki birkaç gün her iki tarafın eylemleri sınırlı oldu. XXIV'ncü Zırhlı Kolordu büyük güçlüklerle 4'ncü ve 3'ncü Zırhlı Tümenleri Mzensk'in kuzeydoğusundaki bölgeye sürdü ve bu tümenleri Susha'yı geçerek taarruza devam etmek üzere hazırladı. Bu sırada, kuşatma tamamlandığı cihetle, XLVII'nci Zırhlı Kolordu toplanmakta ve Orel-Karachev-Bryansk yolu boyunca tertiplenmekteydi. **Gross-Deutschland** Piyade Alayı XXIV'ncü Zırhlı Kolordu emrine verildi ve Mzensk'e getirildi. XLVIII'nci Zırhlı Kolordu Fatesh yönünde taarruz etti ve XXXIV'ncü Kolordu batıdan taarruz ederken, o da kuzeybatıdan Kursk'a taarruz etmeye hazırlandı. Burada hâkim olan amaç, Kursk Bölgesi'nde bulunan, General Yefremov komutasındaki güçlü Rus kuvvetlerini yenilgiye uğratmak ve böylece sağ yanımızdaki sürüp giden tehdidi ortadan kaldırmaktır.

Şiddetli Rus direnmesine rağmen Altıncı Ordu Achtyrka'yı ele geçirmeyi başardı. Bu arada, Güney Ordular Grubu'nun geri kalan birliklerinin harekâtı tamamen durmuş bulunuyordu.

Merkez Ordular Grubu'nun taarruzu da kötü hava nedeniyle durmuştu. Moskova'nın 80 km. batısındaki Boruvsk LVII'nci Kolordu tarafından işgal edildi.

15 Ekim'de Altıncı Ordu, Sumy'nin doğusundaki Krasnopolie'yi aldı.

16 Ekim günü, Mzensk üzerinden yapacağı ileri harekâtın hazırlıklarıyla meşgul olan 4'ncü Zırhlı Tümen'i ziyaret ettim.

Aynı gün Romenler Odessa'yi ele geçirdiler. XLVI'ncı Zırhlı Kolordu Moshaisk'i aldı.

17 Ekim'de Bryansk kuzeyinde kuşatılmış bulunan Ruslar teslim oldu. İkinci Ordu ile birlikte 50.000 tutsak ve 400 top aldık. Böylece Ellinci Rus Ordusu'nun büyük kısmını yok etmiş olduk. Fatesh Bölgesi'nde düşman karşı taarruzları vuku buldu.

18 Ekim günü Onbirinci Ordu Kırım'a taarruza başladı. Birinci Zırhlı Ordu, Taganrog'u ele geçirdikten sonra, Stalino'ya doğru yürüdü. Altıncı Ordu Graivoron'u aldı.

İkinci Zırhlı Ordu'nun kuzeyinde 19'ncü Zırhlı Tümen Maloyaroslavets'i işgal etti. Moshaisk ele geçirildi.

19 Ekim'de Birinci Zırhlı Ordu Rostov istikametinde yapacağı ileri harekâtın hazırlıklarına başladı. Ordu, muharebe ederek Stalino'ya girdi. Onyedinci ve Altıncı Ordular Harkov ve Byolgorod'a doğru başan ile ilerlemeye devam ettiler. Ancak, kötü hava bu birliklerin ilerlemesini durdurdu. Aynı durum Merkez Ordular Grubu'nda da meydana geldi. XLIII'ncü Kolordu Lichvin'i aldı. Bu Kolordu yirmidört saat için İkinci Zırhlı Ordu emrine verilmişti.

20 Ekim günü Trubchevsk'te kuşatılmış bulunan Ruslar teslim oldular. Ordular Grubu'nun tümünün taarruzu tamamen durdu.

Birinci Ordu Stalino'da savaşıyordu. Altıncı Ordu Harkov'a yaklaşıyordu. 21 Ekim'e kadar bu birlik çamur içinde muharebeyle kendine yol açarak bu kentin batı varoşlarına kadar ilerlemişti...

22 Ekim'de XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun Mzensk üzerinden yaptığı taarruz, topçu ile tanklar arasında yeterli derecede sıkı bir işbirliği yapılamaması yüzünden başarısızlıkla sonuçlandı. Mzensk'in kuzeybatısında, 3'ncü Zırhlı Tümen Bölgesi'nde eldeki tüm tankları kullanarak ikinci bir girişimde bulunuldu ve bu kez taarruz başarılı. Yenilen düşmanın takibi sırasında, 24 Ekim günü Chern ele geçirildi. Bu taarruzların her ikisinde de hazır bulunmuş ve böylece ıslak zeminin ve geniş ölçüdeki Rus mayın tarlalarının kıtalanmıza çıkardığı aşın zorlukları tam olarak idrak eder olmuştum.

22 Ekim günü, Kromy'den gelen iyi yol üzerinden hareket eden 18'nci Zırhlı Tümen Fatesh'i aldı.

24 Ekim'de Altıncı Ordu Harkov ve Byolgorod'u aldı. Düşman her iki kenti de daha önce boşaltmış bulunuyordu. Solumuzda XLIII'ncü Kolordu Oka Suyu üzerindeki Bielev'i ele geçirdi.

25 Ekim günü **Gross-Deutschland** Piyade Alayı'nın Chern yönünde ilerlemesini ve aynı zamanda Eberbach Muharebe Grubu'nun, bu köyün kuzeyinde verdiği muharebeyi izledim.

Bryansk dolaylarındaki muharebelerin 25 Ekim'e kadar sona erdiği kabul edilebilir. Aynı gün, daha önce sözü edilen, Merkez Ordular Grubu'nun sağ kanadındaki orduların yeniden gruplanması işi yapıldı. XXXIV ve XXXV'nci Kolordularla, 25'nci (Motorlu) Piyade Tümeni eksik XLVII'nci Kolordu, İkinci Zırhlı Ordu emrinden alınarak İkinci Ordu emrine verildi. 1'nci Süvari Tümeni, 24'ncü Zırhlı Tümen'i teşkil etmek üzere donatılmak ve eğitilmek için barış garnizonu olan Doğu Prusya'ya gönderildi. Bunlara karşılık İkinci Zırhlı Ordu, Korgeneral Heinrich'in, 31'nci ve 131'nci Piyade Tümenlerinden kurulu XLIII'ncü Kolordusuyla, Korgeneral Weisenberger'in 112'nci ve 167'nci Piyade Tümenlerinden kurulu LIII'ncü Kolordusu'nu emrine aldı. Daha sonra 296'nci Piyade Tümeni de benim ordumun emrine verildi. 25'nci (Motorlu) Piyade Tümeni İkinci Zırhlı Ordu'da kaldı.

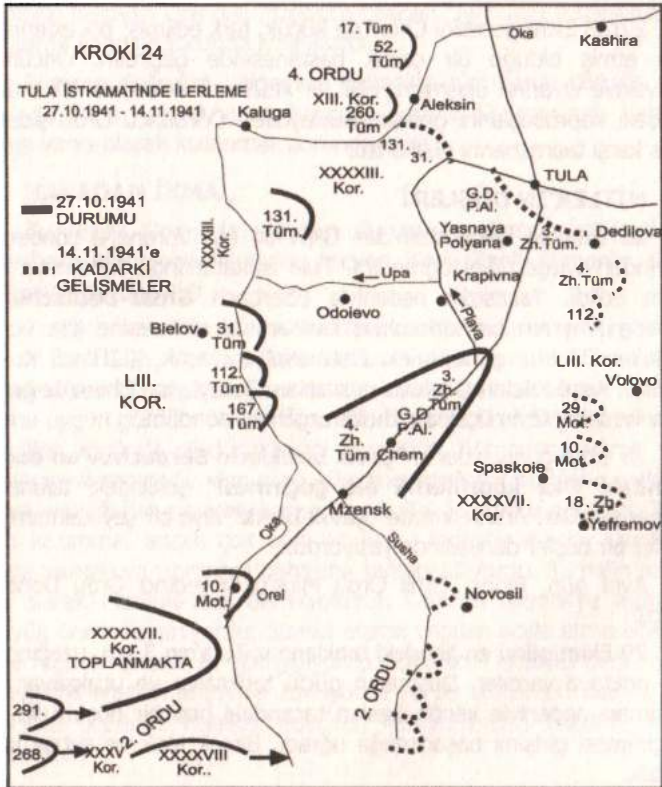
İkinci Zırhlı Ordu'ya şimdi verilen görev, yeni İkinci Ordu doğuya doğru ilerlerken, Tula üzerine yürümektir. Yani bir kez daha birbirinden ayrılan yönlerde ilerleyeceğiz.

Bryansk ve Viasma ikili muharebelerinin zaferle sonuçlanmasıyla Merkez Ordular Grubu büyük bir taktik başarı kazanmış oluyordu. Fakat bu ordular grubunun yeni bir taarruza girişebilecek ve böylece, önce elde etmiş olduğu taktik başarıyı operatif alanda geliştirebilecek güçte olup olmadığı sorunu bu savaşta Yüksek Komutanlığın şimdiye dek karşılaştığı en ciddi sorun olmuştur.

TULA VE MOSKOVA İSTİKAMETİNDEKİ İLERİ HAREKÂT

İkinci Zırhlı Ordu artık Tula yönünde ilerlemeye hazır. Ancak, bu amaç için elde bulunan bir tek yol olan, Ore'l'den Tula'ya giden yol ağır araçları ve tankları taşımak üzere yapılmış bir yol değildi. Bu nedenle birkaç günlük kullanmadan sonra bozulmaya başladı. Bu

yetmiyormuş gibi, tahrip işlerinde usta olan Ruslar, geri çekilme istikametleri boyunca tüm köprüleri havaya uçurmuşlar ve tüm uygun yerlerde yolun her iki yanında geniş ölçüde mayın tarlaları yapmışlardı. Birliklerin hiç değilse verilebilen sınırlı ikmal maddelerini alabilmeleri için büyük zorlukla kilometrelerce ağaçtan yol yapılması gerekiyordu. İlerleyen birliklerin gücü, elde mevcut insan sayısından çok, onları hareket ettirebilecek benzin miktarına bağlıydı. Bunun sonucu olarak henüz XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun elinde bulunan tankların büyük kısmı Albay Eberbach'ın emrinde toplanarak, **Gross-Deutschland** Piyade Alayı ile birlikte bir öncü teşkil edildi ve Tula istikametinde harekete geçirildi.

26 Ekim'de LIII'ncü Kolordu Oka'ya ulaştı ve XLIII'ncü Kolordu 31'nci Piyade Tümeni'nin bu nehir üzerinde Bielev Bölgesi'nde ele geçirmiş olduğu köprübaşını genişletti. Sağ komşumuz XLVIII'nci Zırhlı Kolordusu'nu Kursk'a doğru çark ettirdi. Solumuzda Dördüncü Ordu Rus karşı taarruzları sonucu savunmaya geçmek zorunda kaldı.

TERKEDİLMİŞ HASTAHANE

27 ve 28 Ekim'de yaptığı ilerleme sırasında Eberbach ile beraber bulundum. 27 Ekim günü OKW, bizi, doğudan Rus kuvvetlerinin gelmekte olduğu bildirilen Voronej'e yönleltmeyi düşünüyordu. Ancak bizi oraya götürecek yol yoktu. Kaldı ki böyle bir harekâtın önce Tula'nın ele geçirilmesi şarttı. Liebenstein'dan bunu üstlerimize bildirmesini rica ettim.

27/28 Ekim gecesini Chern'de küçük, terk edilmiş; böceklerin istilâ etmiş olduğu bir çocuk hastanesinde geçirdim. Öncümüz Plavskoie civarına ulaşmıştı. LIII ve XLIII'ncü Kolordular Oka üzerindeki köprübaşlarını genişletmekteydiler. Dördüncü Ordu şiddetli Rus karşı taarruzlarını püskürttü.

HİTLER'İN DÜŞLERİ

28 Ekim'de Liebenstein'dan OKW'nin bizi Voronej'e gönderme fikrinden vazgeçtiğini öğrendim. Tula istikametinde ilerlemeye devam edildi. Yakıtsızlık nedeniyle Eberbach **Gross-Deutschland** Piyade Alayı'nın bir taburunun tanklara bindirilmesine izin verdi. Tula'nın 32 km. güneyindeki Pissarevo'ya ulaştık. XLIII'ncü Kolordu'nun Keşif Kıtaları Odoievo'ya sızdılar. Geceyi yine Chern'de geçirdim ve sabahleyin uçakla ordu karargâhına döndüm.

28 Ekim günü Hitler'in "**çevik birliklerin Serpuchov'un doğusundaki Oka köprülerini ele geçirmesi**" şeklindeki talimatını haber verdiler. Artık elimizde "**çevik birlik**" diye bir şey kalmamıştı. Hitler bir düşler dünyasında yaşıyordu.

Aynı gün, Birinci Zırhlı Ordu Mius'u Onyedinci Ordu Donetz'i geçti.

29 Ekim günü en ilerideki tanklarımız Tula'nın 3 km. uzağındaki bir noktaya vardılar. Düşmanın gücü tanksavar ve uçaksavar savunması nedeniyle kentin baskın tarzındaki hızlı bir hücum ile ele geçirilmesi girişimi başansızlığa uğradı. Birçok tank ve subay kaybettik.

EKMEKSİZ KALDIK

XLVIII'ncü Kolordu'ya komuta eden, pratik ve akıllı bir insan olan Korgeneral Heinrici bu sırada bana geldi ve kıtalannın ikmal yönünden kötü durumlarını anlattı. Öteki şeylerle birlikte 20 Ekim'den beri askere ekmek de verilmemişti!

30 Ekim'de LIII'ncü Kolordu Orel-Tula yolu boyunca batıdan ilerliyordu. 19 Ekim'de Bryansk cebindeki düşmanın yok edilmesinden sonra, Korgeneral Weisenberger komutasındaki bu kolordu, 167'nci Piyade Tümeni Belchov-Gorbachevo ve 112'nci Piyade Tümeni Bielev Arsenievo-Zarevo istikametlerinde olmak üzere, doğu yönünde ilerlemişti. Bu yürüyüş esnasında her yeri etkisi altına almış olan çamurdan çok zorluk çekmiş ve motorlu araçlarının tümünü, özellikle ağır topçusunu beraberinde getirememişti. Kolordunun motorlu kısımları Orel'den Mzensk'e uzanan **"iyi"** yolu kullanarak bir dolaşma yapmak zorunda kalmışlardı.

Rusların doğudan bölgemize gelmekte olduklarını dikkate alarak, LIII'ncü Kolordu'yu sağımızda, Yepifan-Stalinogorsk hattına karşı yancı olarak kullanmak zorunda kaldım.

HAVADAN İKMAL

Bu arada Orel-Tula yolunun durumu o derece kötüleşti ki, Eberbach Muharebe Grubu'nu izleyen 3'ncü Zırhlı Tümen'in hava yoluyla ikmali gerekti.

Tula'ya cepheden taarruzun olanaksızlığı karşısında Korgeneral Baron von Geyr, ileri harekâta devam edebilmemiz için bu kentten etrafından dolaşarak doğuya yürümümüzün şart olduğunu önerdi. Bunu uygun gördüm ve taarruzun Dedilovo ve Shat Suyu üzerindeki geçitler yönünde sürdürülmesini emrettim. Korgeneral Baron von Geyr, aynı zamanda, don olayı süresince motorlu birliklerin kullanılması olanağı bulunmadığı kanısındaydı. Bu, kuşkusuz gerçektir. Toprak kazanma, ancak çok ağır bir hızla, motorlu araçlar üzerinde fazla aşınma ve yıpranma pahasına sağlanabiliyordu. Bu halin sonucu olarak Mzensk-Tula demiryolunun yeniden işletmeye açılması büyük önem kazanıyordu. Sürekli olarak yapılan acele etme isteklerine rağmen onanım işi ağır gidiyordu. Lokomotif eksikliği beni başka ulaştırma araçları aramaya zorluyordu ve bu cümleden olarak, demiryolu üzerinde hareket edebilen kamyonlardan istedim, fakat verilmedi.

1 KASIM'DA DURUM

1 Kasım günü XXIV'ncü Zırhlı Kolordu Dedilovo'nun hemen batısındaki bir noktaya vardı.

LIII'üncü Kolordu'nun ileri unsurları 2 Kasım günü Teploie'ye yaklaştıkları sırada birdenbire düşmanla çatıştılar. Bunun, iki süvari tümeni, beş piyade tümeni ve bir tank tugayından meydana gelen çok güçlü bir kuvvet olduğu ve bu kuvvetin, muhtemelen XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun Tula dışında hareketten kalmış bulunan teşkilerinin yan ve gerilerine taarruz etmek amacıyla Yefremov-Tula yolundan ilerlemekte bulunduğu anlaşıldı. Ruslar da LIII'üncü Kolordu ile çatışmakla en azından LIII'üncü Kolordu'nun onlarla çatışmakla uğradığı kadar baskına uğramış oldular. Teploie Bölgesi'nde uzayıp giden bir muharebe vuku buldu ve bu muharebe 3 Kasım'dan 13 Kasım'a kadar sürdü. Sonunda LIII'üncü Kolordu, Eberbach'ın Tugay'ının tanklarıyla takviye edilince düşmanı yenilgiye uğratmayı ve Yefremov'a doğru atmaya başardı. Ruslar 3.000 tutsak verdiler; ayrıca çok sayıda top kaybettiler.

3/4 Kasım gecesi don oldu ve bu durum kitaların hareketini kolaylaştırdı. Buna karşılık, bu sefer, askerlerimizin zararını görmeye başladıkları şiddetli soğuk sürekli bir problem halini aldı. Zırhlı Ordu'nun Mzensk-Chern Bölgesi'ndeki sahanın yanını korumak için, yakınlarda Karachev'den gelmiş olan 17'nci Zırhlı Tümen'in zırhsız unsurlarını kullandım. İstihkâmclar, inşa taburları ve Reich İşçi Hizmeti Örgütü'ne mensup birlikler bu esnada Orel-Tula yolunun durumunu düzeltmek için durmadan çalışıyorlardı.

İşte bu sıralardaydı ki XLVIII'nci Zırhlı Kolordu Kursk'u aldı.

VON BOCK YANILIYOR

5 Kasım'da Mareşal von Bock bana kısa bir ziyarette bulundu. Ordular Grubu, 4 Kasım günü, Rusların, Don'un batısında Voronej ile Stalinogorsk arasındaki bölgeden sistemli olarak geri çekildikleri kanısına varmıştı. Bu görüş OKH'ye sunulmuştu. Fakat İkinci Zırhlı Ordu Bölgesi'nde olup bitenler bunun oldukça hatalı bir görüş olduğunu kanıtlamış bulunuyordu. Bunun tamamen tersine, düşman, Teploie Bölgesi'nde taarruza geçmiş bulunuyordu.

6 Kasım'da cepheye uçtum. Bu uçuş sırasında edindiğim izlenimleri, bu sıralarda yazmış olduğum bir mektuptaki şu pasaja bura-ya almakla en iyi şekilde belirlemiş olacağım:

“... Planlarımızın, kışın daha ilerlemesi için ertelenmesi, düşmanın zaman kazanmasına yol açtığı gibi, kıtalarımız için bir sefalet nedeni doğurmakta; üstelik devamıza da çok yazık olmaktadır. Bütün bunlar beni çok üzüyor. Dünyanın en kuvvetli iradesi de sizde olsa, doğanın unsurlarına karşı bir şey yapamıyorsunuz. Tek bir büyük darbe indirme şansı giderek tamamen kayboluyor. Bunun sonunun neye varacağını ancak Allah bilir. Bize gelince, sadece umutlarımızı yitirmemek ve cesaretimizi yüksek tutmakla işi sürdürebiliriz; ama unutmamak gerekir ki çok zor bir zaman geçirmekteyiz...”

Kısa zamanda size daha neşeli satırlar yazabileceğimi umarım. Fakat şu anda insanın neşeli olmaya çalışması çok güç...”

İlk şiddetli donma olaylarıyla 7 Kasım’da karşılaştık. Birinci Zırhlı Ordu’nun 5 Kasım’dan beri Don Nehri üzerindeki Rostov’a taarruz etmekte olduğunu duyduk.

8 Kasım günü LIII’üncü Kolordu Teploie Bölgesi’nde ilerleme kaydetti. XXIV’ncü Zırhlı Kolordu Tula’dan yöneltilen düşman taarruzlarını püskürttü.

9 Kasım’da düşmanın Tula’nın doğusundan ve batısından taarruzu tasarladığı açıkça anlaşıldı. Bunun sonucu olarak, Eberbach Tugay’ını LIII’ncü Kolordu’ya yardıma gönderen XXIV’ncü Zırhlı Kolordu savunmaya geçme zorunda kalmıştı. 17’nci Zırhlı Tümen, tankları hariç, XXIV’ncü Zırhlı Kolordu emrine verildi ve Plaskoie’ye intikal ettirildi.

Chem doğusunda yeni düşman birlikleri belirlediğinden Mzensk-Chem Bölgesi’nde bulunan ve yanımızı koruyan birlikler XLVII’nci Zırhlı Kolordu’dan fazladan verilen bazı unsurlarla pekleştirildi. Bu sıralarda Tula Bölgesi’ndeki durumun ne kadar bunalımlı olduğunu bir misal olarak, 4’ncü Zırhlı Tümen’e mensup dört zayıf piyade taburunun Dedilovo batısında 32 km.lik bir cepheyi savunmakla sorumlu kılındıklarını; bu da yetmiyormuş gibi bu birliklere ayrıca LIII’üncü Kolordu ile Tula dışında muharebe etmekte olan 3’ncü Zırhlı Tümen arasında irtibatı sağlamak görevinin de verildiğini sayabiliriz.

HEDEF GÖRKİ

12 Kasım’da sıcaklık eksi 15 ve 13 Kasım’da da eksi 22 dereceye düştü. Aynı gün Merkez Ordular Grubu’nda, bazı orduların kurmay

başkanlarının hazır bulundukları bir toplantı yapıldı. Toplantıya Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı, başkanlık etti. Bu **"1941 Sonbahar Genel Taarruzu Emri"**nin verildiği toplantıdır.

İkinci Zırhlı Ordu'ya tahsis edilen hedef, Orel'den yaklaşık 600 km. uzakta ve Moskova'nın 400 km. doğusunda bulunan Gorki Kenti (eski Nijni-Novgorod) idi.

Ordunun yapacağı harekâtın amacı, Başkent'in (Moskova'nın) geri ile bağlantısını kesmekti. Liebenstein derhal, ordumuzun içinde bulunulan koşullar altında Venev'den daha ileri gidemeyeceğini belirterek fikrini söyledi. Zira, Mayıs ayında değildik ve üstelik Fransa'da savaşıyorlardık! Kurmay Başkanımın düşüncesini tamamen uygun buldum ve ordunun kendisine verilen emirleri artık yerine getirebilecek halde bulunmadığını derhal yazıyla Merkez Ordular Grubu'na bildirdim. Bu raporumu yazarken, 13 ve 14 Kasım'da cepheye yaptığım ziyarette LIII'ncü Kolordu ve XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'yu gördüğüm zaman edindiğim izlenimleri dikkate aldım.

KIŞ BAŞLADI

13 Kasım günü ufak Fieseler-Storch tipi uçağımla Orel'den hareket ettim. Fakat çok geçmeden Chern'in kuzeyinde bir kar fırtınasına daldık ve Chern Meydanı'na inmek zorunda kaldık. Buradan arabayla eksi 22 derece dondurucu bir havada General Weisenberger'in Plavskoie'deki karargâhına gittim. Teploie Muharebesi'nin son günüydü ve General Weisenberger başından geçenleri bana anlattı. Generale, Volovo-Stalinogorsk çizisine doğru harekâtını sürdürmesi emredildi ve 18'nci Zırhlı Tümen, Yefremov'da geri atılan Ruslara karşı sol yanını örtebilecek bir duruma gelinceye kadar Eberbach Tank Tugayı'nı emrinde bırakacağımı ona vaat ettim. Piyadenin muharebe mevcudu, bölük başına ortalama 50 ere düşmüştü. Kışlık giyim yokluğu giderek artan bir şekilde etkisini gösteriyordu.

XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'da don nahoş bir şekilde kendini göstermekteydi. Zira tanklar, gerekli buz palet baklaları bulunmadığından, buz tutmuş yokuşlarda hareket edemiyorlardı. Korgeneral Baron von Geyr 19 Kasım'dan önce taarruza geçebileceğini sanmıyordu. Bunun için tüm istediği, Eberbach Tank Tugayı'nın kendisine geri verilmesi ve dört günlük akaryakıtı. Halihazırda elinde ancak bir günlük akaryakıt vardı. Benim düşüncem 17 Kasım'da taarruz etmesiydi. Böylece, LIII'ncü Kolordu'nun harekâtıyla koordineli bir şekilde harekâtını sürdürmüş ve düşmanın Volovo-Dedilovo Bölge-

si'nde yeni bir savunma cephesi kurmasını önlemiş olurdu. Bundan başka, XLIII'üncü Kolordu Tula batısında düşman taarruzuna uğramış olup yardım ve desteğe ihtiyacı vardı. Sağ yan, 18'nci Zırhlı Tümen'le 10 ve 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümenlerinden kurulu XLVII'nci Zırhlı Kolordu tarafından korunacaktı.

Geceyi Plavskoie'de geçirdim.

14 Kasım sabahı 167'nci Piyade Tümeni'ni ziyaret ettim ve bazı subay ve erlerle konuştum. İkmâl durumu kötüydü. Kar gömlekleri, çizme, iç çamaşırı ve her şeyin üstünde yün çorap yoktu. Erlerin büyük bir kısmı hâlâ pamuklu pantolon giyorlardı ve hava sıcaklığı eksi 22 dereceydi!

Öğleyin 112'nci Piyade Tümeni'ni ziyaret ettim; orada da aynı öyküyü dinledim. Askerlerimiz Rus kaputları ve kürklü başlıklarından edinmiş ve giymişlerdi ve ancak kokartlarından bunların Alman askeri olduğu anlaşılabilirdi

Zırhlı Ordu'da bulunan tüm giyim eşyası stokları derhal cepheye gönderildi; ama buna rağmen eksik o kadar büyüktü ki, bu sadece denizde bir damla oldu.

Eberbach'ın güzelim tugayının elinde sadece 50 kadar tank kalmıştı ve bizde başka tank yoktu. Üç tümenin tank kadrosuna göre elimizde 600 tank bulunması gerekirdi. Buz büyük zorluklara yol açıyordu. Çünkü paletler için buz baklalan gelmemiştir. Soğuktan teleskopik nişan dürbünleri kullanılamıyordu. Bu durumu önleyeceği sanılan pomad (krem) da henüz gelmemiştir.

Tankların motorlarını çalıştırmak için altlarında ateş yakmak gerekiyordu. Akaryakıt bazı hallerde donuyordu ve yağlama yağı çok koyu bir duruma gelmişti. Bu birlikte de kışlık giyim ve antifriz karışımı yoktu.

AĞIR KAYIPLAR VERİYORUZ

XLIII'üncü Kolordu ağır kayıplar verdiğini rapor etti. Geceyi yine Plavskoie'de geçirdim.

15 Kasım'da Ruslar XLIII'üncü Kolordu'ya yapmakta oldukları taarruzları yenilediler.

17 Kasım günü cephenin Uslovaia kesiminde Sibiryalı birliklerin görüldüğünü ve daha başka Sibirya kıtalarının demiryoluyla Riasen-Kolonna Bölgesi'ne getirildiklerini haber aldık. 112'nci Piyade Tü-

meni bu yeni Sibirya kıtalarıyla temasta bulunuyordu. Düşman tankları da aynı zamanda Dedilovo Bölgesi'nden bu tümene taarruz ettikleri cihetle, zayıflamış olan birlikler bu taze düşmanla baş edemiyorlardı. Yapabildiklerini değerlendirmeye girişmeden önce, her alayın el ve ayak donma olayları nedeniyle daha şimdiden 500'er kaybettiği, keza soğuktan makineli tüfeklerimizin çalışmadığı ve 37 mm.lik tanksavar toplanımızın T-34'e tesir etmediği hatırdaki tutulmalıdır. Bütün bunların sonucu, Bogorodisk'e kadar uzayan bir panik oldu. Rus Seferi'nde ilk kez böyle bir şey vuku bulmuş oluyordu ve bu hal piyademinin savaş yeterliğinin artık sonuna geldiği ve onlardan güç görevleri başarmalarının beklenemeyeceğini gösteren bir ikazdı. LIII'ncü Kolordu, 167'nci Piyade Tümeni'ni Uslovaia Bölgesi'ne kaydırmak suretiyle 112'nci Piyade Tümeni bölgesindeki durumu dış yardım istemeden düzeltmeye muvaffak oldu.

Bu sırada Zırhlı Ordu'nun derin yanı XLVII'nci Zırhlı Kolordu Birlikleri'nin gelişiyi güven altına alınmıştı. 17 Kasım 1941 tarihli bir mektupta şunları yazıyordum:

"... Bu dondurucu soğukta ve tüm kıtaların korkunç derecede kötü ikmal durumundan büyük sıkıntı çektikleri bir ortamda son hedefimize doğru, ancak adım adım ilerleyebiliyoruz. İkmal işlerimizi demiryolu yardımıyla yapmanın güçlükleri devamlı surette artıyor. Bu, eksikliklerimizin başlıca nedenidir. Zira akaryakıt olmadan kamyonları yürütmek olanaksızdır. Bunlar olmasaydı şimdi hedefimize çok daha yaklaşmış olurduk. Bununla beraber, yiğit askerlerimiz ellerine geçen tüm avantajlardan en büyük derecede yararlanarak, zorluklara rağmen olağanüstü bir güçle savaşmayı sürdürüyorlar. Daima ve daima, erlerimizin böylesine iyi askerler olmalarına şükrediyorum..."

Bu kış muharebeleri sürüp gidedursun, bir yandan da anavatan, ordu ve sivil Rus halkının yiyecek maddeleri ihtiyacını sağlamak problemini çözümllemek zorundaydık. 1941 hasadı tüm memlekette bol olmuştu ve ekmek yapmak için elde bol tahıl vardı. Büyükbaş hayvan sıkıntısı da mevcut değildi. Çok perişan ha'deki demiryolu ulaştırması yüzünden bu yiyecek maddelerinin ancak küçük bir kısmı İkinci Zırhlı Ordu Bölgesi'nden Almanya'ya gönderilebiliyordu. Buna karşılık kıtaların ihtiyaçları ve aynı zamanda kentlerde yaşayan sivil Rusların (bunlar arasında bizim için en önemli olan Ore'di) ihtiyacı

sağlanmıştı. Gerçekten, 31 Mart 1942 tarihine kadar yetecek stok şimdiden tahsis edilmiş ve dağıtım işi Rus idaresine terk edilmişti. Duvarlara, kendilerine bu tahsisin yapıldığını bildirmek ve başkaca duymuş olabilecekleri heyecanı dindirmek için afişler asıldı. Zengin ve bol ürün veren kara topraklar bölgesinde Ruslar çok büyük tahıl silolan inşa etmişlerdi. Altın kadar değerli olan hasat ürünü buralara konuldu. Ruslar geri çekilirken bu silolann bir kısmını tahrip etmişlerse de birçoğu sapasağlam kalmıştı. Hatta bir defasında, yanına ulaştığımızda yanmakta olan bir siloyu söndürerek içindekilerden bir kısmını kurtarmıştık. Bu yiyecek maddesi halka dağıtılabiliyordu.

Orel'de, makinelerini Rusların beraberlerinde götürmeye vakit bulamadıkları bazı fabrikaları yeniden işletmeye başlattık. Bu tedbir, Ordu'nun bazı ihtiyaçlarının karşılanmasını sağladığı gibi işçiler için de iş ve ekmek demek oluyordu. Bunlar arasında sacdan yapılan eşya üreten bir fabrika ile deri ve keçe çizmelerin yapıldığı bir kundura fabrikası da bulunuyordu.

Rus halkının tutum ve davranışlarının bir belirtisi olarak, bu sıralarda karşılaştığım, Çarlık zamanının generallerinden birinin bana söylediklerini buraya almak isterim. Bu eski Rus generali bana şöyle demişti:

"Eğer yirmi yıl önce gelmiş olsaydınız sizi bağrımıza basardık. Şimdi artık çok geç. Biz, ancak ayağa kalkmayı ve kendi bacaklarımız üzerinde durmayı başarmıştık ki sizler geldiniz ve bizi yirmi yıl geriye attınız. Böylece işe yeniden başlamamız gerekecek. Şimdi Rusya için mücadele ediyoruz ve bu davada hepimiz birleşmiş bulunuyoruz."

18 Kasım'da İkinci Zırhlı Ordu, 13 Kasım günü Orel'de emri verilen taarruzuna başladı. Bu taarruza aşağıdaki birlikler katıldı:

XLVII'nci Zırhlı Kolordu

18'nci Zırhlı Tümen, Yefremov endüstri kentine taarruz etti. Kent ayın 20'sinde vuku bulan şiddetli sokak savaşlarından sonra ele geçirildi ve şiddetli karşı taarruzlara rağmen elde tutuldu.

10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, Yepifan üzerinden Michailov'a taarruz etti.

Yakınlarda Riasen-Kolomna Bölgesi'ne gelen Rus kuvvetlerine karşı ordunun doğu yanını korumakla görevli bulunan 29'ncu (Mo-

torlu) Piyade Tümeni Spaskoie-Gremiatchi Bölgesi yönünde taarruz etti.

25'nci (Motorlu) Piyade Tümeni'nin, mısır ürününü kaldırmak üzere bulunduğu yerde kalması için OKW'den (Silâhlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı) emir alınmıştı. Tümen serbest kalır kalmaz Kolordu ihtiyatı olarak öteki tümenleri izleyecekti.

LIII'ncü Kolordu

167'nci Piyade Tümeni, Stalinogorsk üzerinden Venev'e doğru taarruza geçti.

112'nci Piyade Tümeni, Stalinogorsk Bölgesi'nde bulunuyordu ve kuvvetinin çok zayıflamış olması nedeniyle, Karachev Bölgesi'nde Ordular Grubu ihtiyatındayken ileri sevk edilen ve Don üzerinde bir köprübaşı ele geçirmekle görevlendirilen 56'ncı Piyade Tümeni tarafından serbest bırakılıncaya kadar bulunduğu yerde kalacaktı.

XXIV'ncü Zırhlı Kolordu

17'nci, 3'ncü ve 4'ncü Zırhlı Tümenler ve **Gross-Deutschland** Piyade Alayı ile güneyden kuzeye doğru ilerleyen bu Kolorduya, hem doğudan ve hem de batıdan yönelteceği bir taarruzla Tula'yı alma görevi verilmişti. 17'nci Zırhlı Tümen'in bir muharebe grubu bu kolordunun ve LIII'ncü Kolordu'nun önünde, Oka üzerindeki köprüleri ele geçirmek ve bu suretle Moskova'dan muharebe bölgesine gönderilebilecek takviyelerin gelişini önlemek amacıyla, Kashira yönünde ilerleyecekti.

XLIII'ncü Kolordu

Bu kolordu, bölgedeki düşman kalıntılarını temizlemek ve İkinci Zırhlı Ordu ile Dördüncü Ordu arasında irtibatı sağlamak amacıyla, 31'nci ve 131'nci Piyade Tümenleri'yle Upa ve Oka Suları arasında, Lichvin'den Kaluga istikametinde ilerleyecekti.

Sağ yanımızın derinliğinde bulunan İkinci Ordu'ya Orel'den doğuya doğru ilerleme emri verildi. Böylece bu ordudan herhangi bir destek bekleyemezdik. Esasen, bu ordu çok geçmeden, Yeletz-Yefremov yolunun batısındaki mevzilerde savunan Rus kuvvetleri tarafından durdurulmuş ve Rusların Don'un doğu yakasına çekildikleri hakkındaki tahminlerin doğru olmadığı böylece kanıtlanmıştı.

İkinci Zırhlı Ordu'nun solunda Dördüncü Ordu, Oka'yı geçerek Aleksin'in kuzeyinden Serpuchov yönünde taarruz edecekti. Bu or-

dunun 36 tümen kadar kuvveti vardı. Öte yandan, İkinci Zırhlı Ordu'nun elinde sadece oniki buçuk tümen vardı. Piyadeye hâlâ kıyık giyim verilmemişti. Hemen hemen hareket edemez durumdaydı. Bir günde alabildiği mesafe 5, en çok 10 km. idi. Benim fikrimce, ordunun, kendisine verilecek görevi yerine getirme yeterliğine sahip olup olmadığı sorulmaya değer bir soru teşkil ediyordu.

XLVII'nci Zırhlı Kolordu, 18 Kasım'da, etkili olan hava desteği yardımıyla, Yepifan'ı; XXIV'ncü Zırhlı Kolordu da Dedilovo'yu ele geçirdiler. Ertesi gün bu sonuncu Kolordu Bolochovo'ya ulaştı. 21 Kasım günü LIII'ncü Kolordu Uslovaia'yı ve 24 Kasım'da da XXIV'ncü Zırhlı Kolordu, 50 Rus tankını tahrip ederek, Venev'i aldı.

XLIII'ncü Kolordu ağır ağır Upa'ya doğru ilerliyordu. Bu hareketlerin tamamlanmakta olduğu sırada güçlü bir düşman kuvveti ortaya çıktı. Bu kuvvet, 108'nci Tank Tugayı, 299'ncü Piyade Tümeni, 31'nci Süvari Tümeni ve kuruluşta bulunan öteki birliklerden kurulu Ellinci Rus Ordusu'ydu Bu ordu, XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun ilerideki kitalarına taarruz etmek üzere ilerliyordu. Durum bir kez daha bunalım ölçülerine ulaştı.

ROSTOV'U ALDIK

Çamur ve buzda verdiği sert bir mücadeleden sonra Birinci Zırhlı Ordu, 19 Kasım'da Don üzerindeki Rostov Kenti'nin kuzey kenarına ulaştı. Burada şiddetli bir muharebe vuku buldu. Sonunda, 21 Kasım günü Rostov ele geçirildi. Ruslar Don üzerindeki köprüleri atmışlardı. Zırhlı Ordu erken baş göstereceğini değerlendirdiği karşı taarruzları hesaba katarak savunmaya geçti. 20 Kasım'da İkinci Ordu'ya mensup XLVIII'nci Zırhlı Kolordu Tim'i aldı; fakat 23 Kasım günü burada bir karşı taarruza maruz kaldı.

21 Kasım'da şunları yazmıştım:

"... Dondurucu soğuk, barınak yokluğu, giyim noksanlığı, ağır insan ve malzeme kayıpları, yakıt ikmal durumumuzun çok kötü oluşu, bunların tümü, bir komutanın görevini bir eziyet haline sokmakta ve bu hal sürüp gittikçe, taşımak zorunda bulunduğum ve hiçbir kişi, hatta dünyanın en güçlü iradesinin bile paylaşamayacağı müthiş sorumluluk altında ezilmekteyim.

Bu koşullar hakkında açık seçik bir fikir edinmek için üç gündür cephede oradan buraya koşuyorum. Muharebe duru-

mu olanak verirse, pazar günü, şu ana kadar bilgi edinemediğimiz, yakın gelecek için komutanlığın niyet ve amaçlarını öğrenmek üzere Ordular Grubu'na gitmeyi düşünüyorum. Bu insanların, neleri planladıklarını, önümüzdeki ilkbahardan önce işleri yeniden nasıl yoluna koyabileceğimizi tahmin edebilecek durumda değilim...”

EMİRLERİ YAPACAK GÜCÜMÜZ KALMADI

23 Kasım günü öğleden sonra, almış olduğum emirlerin yerine getirilmesi olanağı bulunmadığı cihetle, bu emirlerin değiştirilmesi için şahsen Merkez Ordular Grubu Komutanı'nı ziyaret etmeye karar verdim.

Mareşal von Bock'a, İkinci Zırhlı Ordu'nun durumunun vahametini anlattım; kıtaların ve özellikle piyadenin bitkin halini, kışlık giyim yokluğunu, ikmal sisteminin felce uğradığını, tank ve top eksikliğini tasvir ettim ve son olarak da, Riasan-Kolomna Bölgesi'ne yeni Uzak Doğu Birlikleri'nin gelişiyile meydana gelen ve yeterince korunmayan sağ yanımızın maruz bulunduğu tehlikeyi anlattım. Mareşal von Bock, benim önceki raporlarımın kapsadığı bilgi ve önerileri sözlü olarak OKH'ye sunmuş olduğunu ve dolayısıyla cephede geçerli olan koşulların tüm gerçek yönleriyle bu komutanlıkça bilindiğini, karşılık olarak bana bildirdi. Bundan sonra telefonla Kara Kuvvetleri Başkomutanı'yla konuştu ve konuşmayı dinleyebilmem için bana da bir kulaklık verdi. Durum hakkında benim söylediklerimi tekrarladıktan sonra, Kara Kuvvetleri Başkomutanı'ndan benim görevimin değiştirilmesini, taarruz emrinin iptal edilmesini ve ordumun uygun kış mevzilerinde savunmaya geçmesine izin verilmesini önerdi.

Kara Kuvvetleri Başkomutanı'nın bir karar verme olanağına sahip bulunmadığı açıkça anlaşılıyordu. Verdiği karşılıktaki, gerçek zorlukları bilmezlikten geldiği gibi önerilerimi reddetti ve taarruza devam edilmesini emretti. Hiç değilse ele geçirebileceğim ve bir savunma mevzii haline getirebileceğim bir hedef verilmesi yolundaki birbirini izleyen önerilerden sonra, bana Michailov-Zaraisk çizisini verdi ve Riasen- Kolomna demiryolunun tam tahribinin esas olduğunu belirtti.

Ordular Grubu'na uçakla yaptığım bu ziyaretin sonuçları hiç de doyurucu değildi: Aynı gün karargâhımdaki OKH İrtibat Subayı Yarbay von Kahlden'i, Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'na, durumumuza anlatması için geriye göndermiştim. Dolayısıyla, o da aynı za-

manda, taarruzun iptali için girişimde bulunmuş oluyordu. Onun ziyareti de bir şey sağlamadı. Kara Kuvvetleri Başkomutanı ve Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'nın benim önerilerimi reddediş biçimi, yalnız Hitler'in değil, onların da genel taarruzun sürdürülmesinden yana olduklarını gösteriyordu. Ancak, ne olursa olsun, şimdi yetkili asker kişiler ordumun düşürüldüğü son derece güvensiz durumu biliyorlardı ve yine şimdi Hitler'in de durumdan tam anlamıyla haberdar edildiğine inanmış bulunuyordum.

24 Kasım günü 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni Michailov'u aldı. Yepifan'dan kuzey yönünde ilerleyen 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni 40 km. yol aldı. 25 Kasım'da 17'nci Zırhlı Tümen'in ileri sürmüş olduğu muharebe grubu Kashira'ya yaklaşıyordu. Sağ komşumuz Livny'yi aldı.

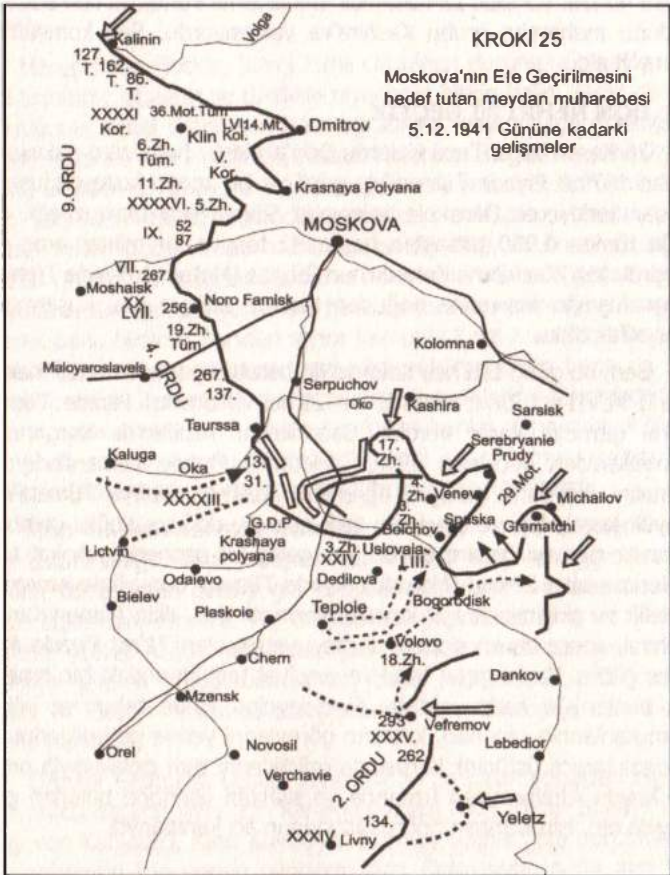
DON NEHRİ'Nİ GEÇTİK

26 Kasım'da LIII'ncü Kolordu Don'a ulaştı. İvanozero yakınında nehri 167'nci Piyade Tümeni'yle geçti ve bu kentin kuzeydoğusuna kadar ilerleyerek Danskoie yakınında Sibiryalılara taarruz etti. Bu yiğit tümen 4.000 tutsaktan başka 42 top ve bir miktar araç ele geçirdi. XLVII'nci Zırhlı Kolordu'nun 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni aynı düşman kuvvetine doğudan taarruz etti ve onu kuşatmaya muvaffak oldu.

Ben, bu günü LIII'ncü Kolordu'yla beraber geçirdim ve 27 Kasım günü XLVII'nci Zırhlı Kolordu ve 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'ne gitmeye karar verdim. Sabahleyin, Yepifan'da Korgeneral Lemelsen'den geceleyin 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'nde bir bunalım meydana geldiğini öğrendim. 239'ncu Sibirya Tümeni'nin büyük kısmı, top ve araçlarını terk ederek, doğuya doğru çemberi yararak çıkmayı başarmışlardı. Çok geniş bir cephede yalınkat ter-tiplenmiş olan 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni bunu önleyememiş, üstelik bu girişiminde ağır kayıplar vermişti. Ben, ilkin Tümen Karargâhına, sonra da en şiddetli darbeyi yemiş olan 71'nci Piyade Alayına gittim. Başlangıçta, keşif ve emniyet tedbirlerindeki bir ihmalin bu bahtsızlığa neden olduğu fikrindeydim. Fakat tabur ve bölük komutanlarının raporları, kıtaların görevlerini yerine getirdiklerini ve sadece sayıca üstünlük karşısında ezildiklerini tüm açıklığıyla ortaya koydu. Üniformaları üzerinde ve silâhları ellerinde bulunan çok sayıda ölü, işittiklerimin doğru olduğunun acı kanıtlarıydı.

Moralleri kötü bir şekilde sarsılmış olan bu askerleri cesaretlendirmek ve başlarından geçen bu kötü denemeyi atlattmak için elimden geleni yaptım. Sibiryalılar, araçlarıyla ağır silâhlarını geride bırakmış olmalarına rağmen, sıynılıp kurtulmuşlardı. Çünkü onları tutacak kuvvetimiz yoktu. Bu nokta, günün en üzücü faktörüydü. 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'nin motosikletli piyadeleri derhal düşmanın takibine geçmişse de, bundan bir sonuç alınamamıştı.

Bundan sonra 4'ncü Zırhlı Tümen'in Keşif Taburu'na ve oradan da 33'ncü Piyade Alayı'na gittim ve geceyi XXIV'ncü Zırhlı Kolordu Karargâh'ında geçirdim.

Şimdi Rusya'daki bu felâketli kış ayımızda, uçsuz bucaksız kar yığınlarını gören insanlar üzerinden esen, önüne gelen her şeyi kar altına gömen acı rüzgân duyan; saatlerce tarafsız bölgede yol aldıktan sonra, iyi giyimli olmayan, yan aç insanların paylaştığı çok zayıf bir bannağı güçlüklerle bulan ve nihayet, yukandakilerin tersine sadece karnı tok, sıcak tutan giyimleri olan, tamamen zinde ve kış savaşına göre donatılmış bulunan Sibiryalıların gören bir kimse, ancak şimdi olup bitenleri gereğince değerlendirebilir.

Şimdi OKH'nin Zırhlı Birliklerle ilgili dairesinde çalışmakta olan Albay Balck bu yolculukta benimle beraberdi. Gördüklerini, Kara Kuvvetleri Başkomutanı'na anlatmasını ondan rica ettim.

Şu anda en ivedi görevimiz Tula'nın ele geçirilmesiydi. Bu ulaştırma merkezi ve sahip olduğu havaalanı bizim oluncaya kadar ne kuzeye, ne de doğuya doğru ilerlemeye devam edebilmeyi umut edemezdik. Güçlükleri hakkında hiçbir düş beslemediğim bir harekât olan bu kente taarruzu hazırlamak üzere kolordu komutanlarını ziyaret etmiştim. Biz, kenti, bir çift kuşatma manevrasıyla, XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'yla kuzeyden ve doğudan, XLIII'ncü Kolordu'yla batıdan kuşatarak düşürmek istiyorduk. Harekât esnasında LIII'ncü Kolordu kuzey yanı Moskova yönüne karşı örtecek ve XLVII'nci Zırhlı Kolordu da doğu yanı, Sibirya'dan gelmekte olan kuvvetlere karşı sağ yanı uzatacaktı. 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni 27 Kasım'da Michailov'a ulaştıktan sonra emre göre Riasan-Kolomna demiryolunu atmak için tahrip müfrezeleri çıkardı. Fakat bu müfrezeler hedeflerine ulaşamadılar. Zira Rus savunma tertipleri bunlara oranla çok güçlü çıkmıştı.

Soğuktan 18'nci Zırhlı Tümen topçusunun büyük kısmı Yefremov istikametinde yapılan yürüyüşte tümenin öteki unsurlarını izleyememiş, geride kalmıştı. 29 Kasım'da 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni üzerinde ezici bir düşman baskısı kendini duyurmaya başlamış bulunuyordu. Skopin'in boşaltılması zorunda kalındı.

Kıtaların, hatta XXIV'ncü Zırhlı Tümen'in, taarruz gücü aylardır aralıksız savaşma sonucu çok azalmış bulunuyordu. Kolordu topçusu şimdi ancak onbir namlu çkarabiliyordu.

Doğu cephesinin güney ucunda Ruslar 27 Kasım'da üstün kuvvetlerle Rostov'a taarruza başladılar. Sağımızda bulunan İkinci Ordu karşısındaki düşman takviye edilmişti. Ordumun sol kanadında XLIII'ncü Kolordu Tula-Aleksin yoluna ulaştı. Bu kolordu orada güçlü

düşman kuvvetleriyle karşılaştı ve düşman hemen karşı taarruza geçti.

Dördüncü Ordu'da 2'nci Zırhlı Tümen, Moskova'nın 22 km. kuzeybatısındaki Krasnaya Polyana'ya ulaştı.

ROSTOV'U BOŞALTIYORUZ

28 Kasım günü Ruslar tekrar Rostov'a girmeye başladılar. Birinci Zırhlı Ordu kenti boşaltma gibi güç bir problemle karşı karşıya kalmıştı.

XLIII'ncü Kolordu kesiminde başanımız sınırlı olarak kaldı. Aynı gün, Ordular Grubu, OKH ve OKW tarafından saptanmış olan uzun vadeli hedefleri ele geçirme umudunu tümüyle yitirmiş olacak ki kısaca şu emri verdi:

"Tula için verilen muharebenin başarıyla sonuçlandırılması"

30 Kasım'da OKW, kuvvetlerimizin Tula'ya taarruz için yeterli bir ağırlık noktası yapmış olduğundan kuşku duyduğunu belirtti. Gerçekten bu kuvvetler ancak XLVII'nci Zırhlı Kolordu'dan çekilebilen kuvvetlerle pekiştirilebilirlerdi ve bu da yanımızdaki güvenliğin azalmasına yol açabilirdi. Doğudan gelen ve giderek artan tehlike karşısında bunun tehlikeli bir tedbir olacağını düşünüyordum. Aynı gün cephemizin en güneyinde, tüm durumu parlak bir şekilde aydınlatan bir olay vuku buldu: Güney Ordular Grubu Rostov'u boşalttı. Ertesi gün Ordular Grubu Komutanı Mareşal von Rundstedt görevinden alındı ve yerine Mareşal von Reichenau getirildi. Bu, ilk meşum işaretti. Fakat ne Hitler, ne OKW, ne de OKH bu "ihtara" aldırış etmediler.

KAYIPLARIMIZ ARTIYOR

Doğu Cephesi'nde, 22 Haziran'dan bu yana verilen zayıat toplamı şimdi 743.000'e çıkmıştı. Bu ise, üç buçuk milyon kişiden ibaret olan ortalama kuvvetimizin yüzde 23'ü demekti.

Aynı 30 Kasım günü, kuzey yanımın karşısında, Kashira Bölgesi'nde bulunan düşman kuvveti takviye edildi. Öyle anlaşılıyordu ki düşman, Moskova batısındaki cephesinin orta kesiminden kuvvet çekerek bunları tehlikeli yan olarak gördüğü bölgeye kaydırmaktaydı.

Önceki yaz silâh arkadaşlığı etmiş olduğum Albay Mölders'in ölümünü işittim ve en iyi askerlerimizden birinin bu şekilde aramızdan ayrılmasından büyük üzüntü duydum.

Balkanlarda gerilla savaşında kaydedilen bir artış, bu bölgeye giderek artan güçte kuvvetlerin gönderilmesini zorunlu kılıyordu.

Güney Ordular Grubu'nun yeni Komutanı Mareşal von Reichenau'a göre, Rostov'un boşaltılması ve Birinci Zırhlı Ordu'nun Mius hattı gerisine çekilmesinden kaçınılması olanağı yoktu. Böylece Rundstedt'in görevine son verilmesinin, daha yirmi dört saat geçmeden, boşuna yapılmış olduğu anlaşılmış oluyordu.

Bu sırada, Ordumun taarruzu 2 Aralık gününe planlanan Dördüncü Ordu'nun taarruzu ile uyumlu bir biçimde yapılabilecek surette, hazırlıklar yürütülüyordu. Lâkin 1 Aralık günü, Dördüncü Ordu'nun 4 Aralığa kadar hazır olmayacağını öğrendik. Onları beklemek için taarruzumun ertelenmesinden memnun olurdum; zira bu, özellikle 296'ncı Piyade Tümeni'nin gelebilmesi için bize zaman sağlamış olurdu. Ancak, XXIV'ncü Zırhlı Kolordu sınırlı ve dar çıkış bölgesinde daha uzun bir süre kalabileceğine inanmıyordu. Bu nedenle taarruzumu bu kolordu ile 2 Aralık'ta yapmaya karar verdim.

TOLSTOY'UN EVİNDE KARARGÂH

Karargâhımızın ileri kademesini, Kont Tolstoy'un malikânesi Yasnaya Polyana'da kurmuştuk. 2 Aralık'ta malikâneyi ziyaret ettim. Yasnaya Polyana, Tula'nın 6 km. güneyinde, **Gross-Deutschland** Piyade Alayı'nın Karargâhı'nın hemen gerisinde bulunuyordu. Malikânede iki konut vardı. Bunlar "**Şato**" ve "**Müze**"ydi. Her ikisi de Ondokuzuncu yüzyıl sonlarında yapılmış ve iyi korunmuş yapıları. Ayrıca bir kaç da çiftlik binası vardı. "**Şato**"nun sadece Tolstoy ailesi tarafından kullanılması için emir verdim. Biz, "**Müze**"ye yerleştik. Tolstoy'lara ait tüm eşya ve kitaplar iki odaya yerleştirildi. Bundan sonra bu odaların kapıları kilitlendi. Biz, kaba tahtalardan kendi yaptığımız eşya ile yetindik. Bina odunla ısıniyordu ve bunu da yakındaki ormandan sağlıyorduk. Hiçbir ev eşyası yakılmadı; hiçbir kitaba ya da müsveddeye el sürülmedi. Savaşın sonra Ruslar tarafından ters yönde yapılan her beyan düşler âlemine aittir. Ben bizzat Tolstoy'un mezarını ziyaret ettim. Mezar iyi bakımlıydı. Hiçbir Alman askeri bu mezara dokunmamıştı. Biz malikâneyi terk edinceye kadar da aynı durumda kaldı. Ne yazık ki, savaşın beri sürüp giden kin ve nefret yıllarında, Rus propagandacıları bizim sözde barbarlığımızı kanıtlamak için yalanların en büyüğünü söylemekten geri kalmadılar. Fakat benim burada söylemiş olduğunı doğrulayacak yeteri kadar

tanık bugün de bulunabilir. Ama, tüm bunların yanında, Rusların bu en büyük yazarlarının mezarnın çevresini mayınladıkları doğrudur.

2 Aralık günü, 3'ncü ve 4'ncü Zırhlı Tümenler ve **Gross-Deutschland** Piyade Alayı en ilerideki düşman mevzilerine girmeyi başardılar. Taarruz Ruslar baskın tarzında yakalamıştı. 3 Aralık günü bir kar fırtınası içinde taarruza devam edildi. Yollar buz tutmuş olduğundan hareket her zamankinden daha güç oluyordu. 4'ncü Zırhlı Tümen Moskova-Tula demiryolunu kesti ve altı top ele geçirdi. Tümen son olarak Tula-Serpuchov yoluna ulaştı. Bu zamana kadar kıtaların gücü tükenmiş, akaryakıttan da bitmiş bulunuyordu. Düşman kuzeye çekilmekle beraber durum kritik olmakta devam ediyordu.

4 Aralık'ta yapılan keşifler düşmanın ileri unsurlarının Tula-Serpuchov yolunun hem kuzeyinden, hem de güneyinden güçlü bir taarruzun hazırlığı içinde bulunduklarını gösteriyordu. 3'ncü Zırhlı Tümen Bölgesi'nde, Tula doğusundaki ormanlık bölgede şiddetli muharebeler gelişmekteydi. Bu gün ancak sınırlı bir ilerleme başılabildi.

Ancak iki faktör tüm Tula harekâtını etkiliyordu. Bunlardan birincisi, XLIII'ncü Kolordu'nun kent çevresindeki kuşatma çemberini kapatıp daha kuzeyde 4'ncü Zırhlı Tümen'le birleşmeye yetecek bir taarruz gücüne sahip olup olmadığı; ikincisi de Dördüncü Ordu'nun taarruzunun düşmanı, merkez kesiminden çekilen kıtalarıyla Tula'yı takviye etmesini önleyecek kadar yeterli bir baskı altında tutabilip tutamayacağı sorunlarıydı.

3 Aralık günü, kıtaların muharebe gücünü şahsen görebilmek amacıyla Griassovo Bölgesi'nde bulunan XLIII'ncü Kolordu'yu ziyaret etmişim. 4 Aralık erken saatlerinde 31'nci Piyade Tümeni'nin Karargâhı'na ve oradan da 17'nci Piyade Alayı'na ve bu alayın III'ncü (Avcı) Taburu'na gittim. Bu, askerlik hayatıma başladığım ve 1920-22 yıllarında 11'nci Bölüğü'ne komuta ettiğim benim eski Goslar Avcı Birliğimdi. Bölük komutanlarıyla yaptığım uzun konuşmalarda, kıtaların önlerindeki büyük görevi yerine getirebilecek yeterli güce sahip olup olmadıkları hakkındaki ciddi soruyu ortaya attım. Subaylar endişelerini gizlemeye teşebbüs etmediler. Ancak benim, birliklerin başarılı bir taarruz yapıp yapmayacağı soruma **"Düşmanı, bir kez daha mevzilerinden atabiliriz"** biçiminde olumlu karşılık verdiler.

XLIII'ncü Kolordu'nun öteki birliklerinin benim eski Goslar'lı Avcıların kadar gayretli olup olmadığı sorunu karşılıksız kalmıştır. Ancak, her hal ve kârda bu taburda edindiğim izlenim beni bir kez daha taarruzu denemeye zorladı.

Geri dönüş yolculuğu hemen hemen sonsuz kadar uzun, savrulan karlar, buzlu yokuş ve inişler yüzünden, aynı zamanda tehlikeliydi. Sonunda komutan tankım, sonbahar yağmurlarının, killi toprakta oyduğu derin ve geniş sel yarıntılarından biri olan derin bir çukura düştü. Karanlıkta tankı bu çukurdan çıkarabilme umudu yoktu. Bereket versin büyük çukurun öte yanında benim Karargâhıma ait bir muhabere aracına rastladım ve bu araç beni Yasnaya Polyana'ya götürdü. Geceleyin oraya vardım.

4 Aralık günü XLIII'ncü Kolordu taarruz hazırlıklarını yaptı ve General Stemmermann komutasındaki 296'ncı Piyade Tümeni, bu arada, Tula yönündeki zorlu yürüyüşüne devam etti. Ancak aynı gün bu birliklerin taarruzu mümkün olamadı. Bu sırada termometre eksi 35 dereceye düştü. Hava keşfi, güçlü düşman kuvvetlerinin Kashira'dan güneye doğru hareket halinde olduklarını gösteriyordu. Rus av uçaklarının yoğun faaliyeti daha ayrıntılı keşif ve gözetleme olanağını vermiyordu.

ISI EKSİ 55 DERECEYE DÜŞTÜ

5 Aralık'ta XLIII'ncü Kolordu taarruza girişti. Ancak taarruz, 31'nci Piyade Tümeni'nin elde ettiği ilk başarı dışında daha başka bir başarı kaydedemedi. 296'nci Piyade Tümeni hava karardıktan sonra ve bitkin bir halde Upa'ya varabildi. Ben, bizzat, tümenin alaylarından birini ziyaret ettim. 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni kesiminde Ruslar Venev kuzeyi bölgesinde tanklarla taarruz ettiler. Tula kuzeyindeki bölgede yan ve gerimize yönelen düşman tehdidi ve buna ek olarak, termometrenin eksi 55 dereceye düşmesi sonucu meydana gelen çok şiddetli don yüzünden XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun hareket edemez hale düşmesi, taarruza devam etmenin doğru olup olmadığı sorununun ortaya çıkardı. Taarruz, Dördüncü Ordu'nun da aynı zamanda ve başarıyla taarruz etmesi halinde ancak uygun olabilirdi. Fakat durum böyle olmadığı gibi bunun tamamen tersi söz konusuydu. Dördüncü Ordu'nun tüm işbirliği, iki bölük kuvvetinde muharebe güçlü bir keşif kolunun giriştiği bir hareketle sınırlanmıştı ve bu küçük kuvvet vazifesini bitirince önceki mevziine dönmüştü.

Bu olay XLIII'ncü Kolordu'nun karşısındaki düşman üzerinde herhangi bir etki uyandırmamıştı. Dördüncü Ordu savunmaya geçmişti.

SAVUNMAYA GEÇİYORUZ

Yanlanmıza ve gerimize yönelik tehditler ve kıtalanımızın anormal soğuktan hareket edemez duruma düşmesi nedeniyle 5/6 Aralık gecesi, bu desteklenmeyen taarruzu durdurmak ve en ilerideki birliklerimi Yukarı Don-Shat-Upa genel çizisi boyunca uzanan savunma mevzilerine çekmeye karar verdim. Savaşın başından beri ilk kez bu neviden ve kuşkusuz çok güç bir karar vermiş oluyordum. Kurmay Başkanım Liebenstein ve Kıdemli Kolordu Komutanım Korgeneral Baron Von Geyr'in benimle tam uyuşum halinde bulunması, kararı benim için daha kolay bir hale getirmiyordu.

Geceleyin Mareşal von Bock'u karanımdan haberdar ettim. Bana ilk sorduğu şu oldu: **"Karargâhınız nerededir?"** Benim Ore'l'de ve cepheden çok uzakta bulunduğumu sanıyordu. Ancak bu, hiçbir zırhlı birlik generalinin yapmayacağı bir hata idi. Gerçekten, ben gerek muharebeye ve gerek askerlerime, her ikisi hakkında açık ve seçik bir fikir edinebilecek kadar ileride bulunuyordum.

Çok ciddi bir durumda bulunan yalnız benim İkinci Zırhlı Ordum değildi. Aynı 5/6 Aralık gecesi, Kremlin'in sadece 32 km. kuzeyinde bulunan bir noktaya varmış bulunan Hoepfner'in Dördüncü Zırhlı Ordusu ve Reinhardt'ın Üçüncü Zırhlı Ordusu da, şimdi bu kadar yakın olan ödülü ele geçirecek güçten yoksun oldukları için taarruzlarından vazgeçmek zorunda kalmışlardı. Dokuzuncu Ordu kesiminde Ruslar Kalinin'in her iki yanında genel taarruza bile geçmiş bulunuyorlardı.

ACI BİR YENİLGİYE UĞRADIK

Moskova'ya yaptığımız taarruz durmuştu. Yiğit kıtalanımızın bunca fedakârlıkları ve direnme güçleri böylece boşa gitmişti.³⁴

³⁴"5 Aralık günü gerçekten bunalımlı bir gündü. Moskova çevresindeki, yarım ay biçimindeki 320 km.lik cephenin her noktasında Almanlar durdurulmuşlardı. Akşam üzeri Guderian, von Bock'a sadece durmak değil, üstelik geri çekilmek zorunda kaldığını bildirmiş; von Bock da Halder'e güçlerinin artık sonuna geldiklerini ifade etmiş; nihayet von Brauchitsch de kendi Kurmay Başkanına Kara Kuvvetleri Komutanlığı'ndan çekileceğini söylemişti. Bu gün, Alman generalleri için karanlık ve acı bir gündü..." Üçüncü Rayhın Yükselişi ve Çöküşü adlı kitabında, William L. Shirer böyle demektedir. Rus Mareşali

Yüksek komutanlığımızın katılığı yüzünden önümüzdeki birkaç hafta zarfında, etkileri ciddi bir şekilde artacak olan acı bir yenilgiye uğramıştık. Bizim bunca raporlarımıza rağmen çok uzaklarda, Doğu Prusya'da bulunan bu adamlar, kendi askerlerinin şimdi içinde bulundukları kış savaşının gerçek koşulları hakkında hakikate uygun bir fikir edinemezlerdi. Bu bilgisizlik, savaşmakta olan kıtaların, birbiri ardından, çok aşırı isteklerde bulunmasına yol açacaktır.

Arazinin savunmaya uygun ve önceden hazırlanmış mevzilerin bulunduğu bir hatta çekilme, durumu düzeltmek için en iyi ve en ekonomik yol gibi görünüyordu. Bir kere o hatta varınca ilkbahara kadar orada kalmış olabilirdik. İkinci Zırhlı Ordu için en belirgin hat, Ekim ayında kısmen tahkim edilmiş bulunan Suscha-Oka mevziydi. Fakat Hitler bunu asla kabul etmiyordu.

Uluslararası durum kadar, Hitler'in inatçılığının da o günlerde kesin sonuçlu etkileri olup olmadığı sorunu kesinlikle bilmeme olarak yoktur. Bununla beraber, Japonya'nın 8 Aralık'ta savaşa girmesi ve bunun ardından 11 Aralık'ta Hitler'in Amerika Birleşik Devletleri'ne savaş ilân etmesini dikkate alarak, bunun böyle olduğunu varsayıyorum.

JAPONYA SOVYETLER İLE SAVAŞMIYOR

Bu sıralarda askerler, Hitler Amerika'ya savaş ilân ettiği halde Japonya'nın neden Sovyetler Birliği'ne karşı aynı şeyi yapmadığına hayret ediyorlardı. Bunun doğrudan doğruya bir sonucu olarak Uzak Doğu'daki Rus Kuvvetleri Almanlara karşı kullanılmaya hazır bulunmaktaydılar. Bu kuvvetler, görülmedik bir hızla ve büyük sayılarda, bizim cephemize sevk ediliyordu. Hitler'in bu politikasının sonucu sadece güçlüklerimizin çoğalması değil, aynı zamanda, hemen hemen hesaplanması olanaksız bir ek yükün omuzlanmaya yüklenmesi olmuştur.³⁵

Zhukov ise anılarında, 6 Aralık günü kendisinin başlattığı Rus genel karşı taarruzu ile gelişen Moskova Meydan Muharebesi'nde Almanların büyük bir yenilgiye uğratıldığını, yarım milyon insan, 1.300 tank, 2.500 top, 15.000 motorlu araç kaybettiklerini ve Moskova'nın 160-320 km. ötesine atıldıklarını, böylece Alman Silâhlı Kuvvetleri üzerinde, seferin ilk stratejik zaferinin kazanılmış olduğunu yazmaktadır. (Çeviren).

³⁵ Japonya'da, Frankfurter Zeitung Alman gazetesinin muhabiri olarak çalışan Rus casusu Richard Sorge'un (ve adet olduğu üzere Rote Kapelle, yani Kızıl Orkestra adıyla anılan ekibi), yakalanmadan önceki en büyük başarısı, 1941

Savaş şimdi gerçekten herkes için yeterince **"Total-yani Top-yekûn Savaş"** halini almıştı. Böylece dünyanın büyük kısmının ekonomik ve askerî potansiyeli Almanya'ya ve onun zayıf müttefiklerine karşı birleşmiş bulunuyordu.

Yine Tula'ya dönelim. Daha sonraki birkaç gün zarfında XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun geri çekilmesi plana göre yapıldı; bu sırada Kashira Bölgesi'nden LIII'üncü Kolordu üzerine yöneltilen düşman baskısı devam etti. 7/8 Aralık gecesi XLVII'nci Zırhlı Kolordu Bölgesi'nde bulunan Michailov Rusların eline geçti ve 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'ne ağır kayıplar verdirildi. Sağımızda İkinci Ordu, bu sırada Yeletz'i kaybetti. Düşman Livny üzerine yürürken bir yandan da Yefremov önündeki kuvvetlerini artırıyordu.

Bu tarihteki görüşlerim, 8 Aralık'ta yazdığım bir mektupta görülebilir:

**"Şu üzücü gerçeğe karşı karşıyayız ki kıtalarımızın gide-
rek artan zafiyeti hakkındaki raporlarımızı kabul etmeyen,
üstelik onlardan daima yeni isteklerde bulunan; bu zalim kış
havasına karşı hazırlık yapmamış ve Rusya'nın soğuğu eksi
35,5 dereceye düşünce bir sürprizle karşılaşmış olan, Yüksek
Komutanlık kendi olanaklarının çok ilerisine gitmişti. Kıtalar
artık Moskova'yı ele geçirecek kadar güçlü değildi ve bu ne-
denle ben, büyük bir üzüntüyle, 5 Aralık'ta hiçbir meyve ver-
meyecek olan taarruzumuzu keserek, önceden hazırlanmış
bulunan ve elimde kalan kuvvetlerle tutabileceğimi umduğum,
nisbeten kısa bir hatta çekilmeye karar verdim. Ruslar bizi
yakından izliyorlar ve bu nedenle yeni birtakım kötü olayları
beklememiz gerekli... Kayıplarımız, özellikle hastalık ve don-
madan ileri gelen kayıplarımız, fazladır. Hiç değilse bunların
bir kısmının dinlenme ve tedaviden sonra birliklerine dönebi-
leceği umulursa da şu anda bu konuda yapacak bir şey yok-
tur. Don nedeniyle meydana gelen araç ve top kayıpları kor-
kulduğundan çok daha fazladır. Kızaklardan yararlanmaya**

ortalarında Stalin'e, Japonların Sovyetlere karşı bu safhada bir askerî amaçları bulunmadığını, bu suretle tüm kuvvetlerini Güneydoğu Asya ve Pasifik'e karşı kullanacakları hakkındaki emareleri vermiş olmasıdır. Bu sayede Stalin, doğu cephesinde çok az kuvvet bırakarak tüm kuvvetlerini batı cephesine çekmek, üstelik iki cephede savaşmaktan kurtulmak avantajını kazanmış; Japonlar da tüm kuvvetlerini güneye sevk etmek olanağını bulmuşlardır. (Çeviren).

çalışıyoruz, ama doğal olarak bunlar pek fazla yararlı olmuyor. Bereket versin bu güne kadar güzel tanklarımızı iyi işler durumunda tutmayı başarabildik. Ancak, bu amansız soğukta onları daha ne süre kullanabileceğimizi yalnız Tanrı bilir.

İki Ay İçinde Durum Tersine Döndü.

Bahtsızlığımız Rostov'da başladı. Ve bu, duvara yazı yazmaktan başka bir şey değildi. 23 Kasım'da uçakla Ordular Grubu'na gittiğimde ne anlayış buldum ne de bu çabalarımın bir sonuç elde edebildim. İşler eskisi gibi sürüp gitti. Bundan sonra kuzey komşum bozuldu. Güney komşum zaten çok zayıftı. Böylece elimde, taarruzumu kesmekten başka çare kalmıyordu. Zira, tüm doğu cephesini yalnız başıma toparlayamazdım. Sadece eksi 35,5 derecelik soğuk bile bir şey yapmamıza engel olabilecek durumdaydı.

Balck'tan Kara Kuvvetleri Başkomutanı'na, durum hakkındaki görüşlerimi iletmesini rica ettim; ama bunu yapabilir yapamadığını bilmiyorum.

Dün Richtofen ziyaretime geldi (Hava Kuvvetleri Mareşali Richtofen). İkimiz yalnız, uzun bir görüşme yaptık ve genel durum üzerinde fikir birliğine vardık. Benim durumumda bulunan ve sağımdaki Ordu'ya komuta eden General Schmidt'le de görüştüm. O da benim görüşlerimi paylaşıyor. Görülüyor ki fikirlerimde yalnız değilim. Fakat bu hal bir şey ifade etmiyor. Zira kimse bu gerçeklerle ilgilenmiyor...

Gerçekten parlak olan bir askerî durumun iki ay içinde bu kadar kötü bir hale sokulabileceğini hiçbir zaman aklımdan geçiremezdim. Zamanında, muharebeyi kesme ve savunmaya müsait, barınılabilir bir hatta çekilme kararı verilmiş olsaydı, hiçbir tehlikeyle karşı karşıya gelmezdik. Aylardan beri olduğu gibi şimdi de karşımızda büyük bir soru işareti var... Ben kendimi düşünmüyorum, düşündüğüm Almanya'mızdır ve işte bundan ötürüdür ki çok korkuluyum."

9 Aralık'ta düşman Livny Bölgesi'ndeki başansını genişletti ve 95'nci Piyade Tümeni'nin bir kısmını kuşatmayı başardı. Kendi cephemde XLVII'nci Zırhlı Kolordu'ya güneybatı yönünde geri çekilmeye başlama emrini verdim. XXIV'ncü Zırhlı Kolordu Tula yönünden gelen Rus taarruzlarını geri attı.

10 Aralık'ta, Hitler'in Baş Mülhâkı Schmunt'da ve Kara Kuvvetleri Personel Başkanı genç Keitel'e yazılı raporlar gönderdim ve bu raporlarda durumumuzu anlattım. Bu çevrelerde artık kimsenin düşler beslememesini istiyordum. Aynı gün eşime şunları yazdım:

"Bu mektupların (yukarıda sözü edilen iki yazılı rapor) yerine ulaşmasını umuyorum. Zira, şimdi bile, açık düşünüş ve azimli icraatla birçok şey kurtarılabilir. Düşman ile memleketin büyüklüğü iklimin sertliği olduğundan az değerlendirildi ve şimdi bunun acısını çekiyoruz... Biricik iyi olan şey, hiç değilse benim sorumluluğu üzerime alarak 5 Aralık'ta taarruzu durdurmuş olmamdır. Eğer bunu yapmamış olsaydım bir felâketten kaçınmamız olanağı bulunamazdı."

10 Aralıkta Rus kıtalannın Kastornaia ve Yeletz Bölgelerinde araçlarından indirildiği görüldü. İkinci Ordu cephesinde, düşman girmesini genişletti ve Livny-Chernova yolunu geçti. Benim cephemde 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni Yepifan'ı savunuyordu. LIII'ncü Kolordu ve XXIV'ncü Zırhlı Kolordu Don-Shat-Upa gizisine ulaştılar. Gündüzün 296'ncı ve 31'nci Piyade Tümenleri arasında insana rahatsızlık veren bir gedik meydana geldi.

11 Aralık günü sağ komşumuzun kolordulan batı yönünde geri çekilmeye devam ettiler. Yefremov tehdit altına girdi ve 12 Aralık'ta boşaltılmak zorunda kaldı.

XLIII'ncü Kolordu bölgesindeki gediği kapamak için Dördüncü Ordu'dan 137'nci Piyade Tümeni'ni göndermesi istendi. Ancak alınacak yolun uzunluğu ve kötü hava yüzünden bu tümenin gelişi bir süre gecikecekti. 12 Aralık'ta ordumun mevcut tüm çevik birlikleri güç durumunda bulunan sağ komşunun desteğine gönderilmek zorunda kaldı.

13 Aralık'ta İkinci Ordu geri çekilmeye devam etti. Bu koşullar altında, İkinci Zırhlı Ordu'nun, Stalinogorsk-Shat-Upa hattında tutunması olanaksız hale geldi. Özellikle 112'nci Piyade Tümeni'nin artık taze Rus kuvvetlerinin taarruzuna direnecek kadar güçlü olmaması bu duruma etken olmaktaydı. Geri çekilmenin, Plava Nehri gerisindeki bir hatta kadar sürdürülmesi gerekiyordu. Ne solumuzdaki Dördüncü Ordu, ne de Dördüncü ve Üçüncü Zırhlı Ordular mevzilerini elde bulunduracak halde değillerdi.

ORDULARIMIZ GERİLİYOR

14 Aralık günü Roslavl'da Kara Kuvvetleri Başkomutanı Mareşal von Brauchitsch'i gördüm. Görüşmede Mareşal von Kluge'de hazır bulunuyordu. Bu toplantıya katılmak için bir kar fırtınası içinde yirmiki saatlik bir araç yolculuğu yapmak zorunda kaldım. Kara Kuvvetleri Başkomutanı'na, kıtalanın halini ayrıntılarıyla anlattım ve Ordumu Susha ve Oka çizisine çekmek için iznini istedim ve aldım. Önceki Ekim ayındaki muharebelerde cephemiz buradaydı ve bu hat belirli bir ölçüde tahkim edilmişti. Toplantıda, XXIV'ncü Zırhlı Kolordu ile XLIII'ncü Kolordu arasında meydana gelen ve halen 40 km. kadar genişlikte olan gediğin en iyi şekilde nasıl kapatılacağı da görüşüldü. Dördüncü Ordu'nun, bu amaçla, 137'nci Piyade Tümeni'ni İkinci Zırhlı Ordu emrine vermesi gerekiyordu. Lâkin Mareşal von Kluge, şimdiye kadar yalnız dört tabur ve tümen komutanını göndermişti. Bu kuvvetin tamamen yetersiz olduğunu söyledim ve tümenin kalan yansının da derhal gönderilmesini istedim. Aralan açılan birliklerle bağlantı kurmak için savaşırken yiğit Tümen Komutanı General Bergmann hayatını kaybetti. Hayatî önem taşıyan gedik kapatılamıyordu.

Roslavlı toplantısının sonucu şu emir oldu:

"İkinci Ordu, İkinci Zırhlı Ordu Komutanı'nın emrine verilmiştir. Her iki ordu Kursk doğusu - Orel doğusu - Plavskoie - Aleksin hattını tutacak; durum gerektirirse Oka hattına çekeceklerdir."

Haklı olarak Kara Kuvvetleri Başkomutanı'nın bu karardan Hitler'e bilgi vereceğini varsayıyordum. Fakat sonraki olaylar ne o zaman ve ne de daha sonra onun bu işi yaptığının şüpheli olduğunu kanıtlamıştır.

Bugün, İkinci Ordu cephesinde, 13 Aralık'ta kendini gösteren bir Rus girmesi Livny üzerinden Orel'e doğru derinleştirildi. Bunun sonucu olarak 45'nci Piyade Tümeni kuşatıldı ve kısmen yok edildi. Yerin buz tutması tüm hareketleri olanaksız kılmaktaydı. Donma olayları bize düşmandan daha çok kayıp verdiriyordu. XLVII'nci Zırhlı Kolordu, sağ komşusu 293'ncü Piyade Tümeni Yefremov'dan geri çekilmek zorunda kaldı.

16 Aralık'ta, ivedi isteğim üzerine, çevrede bulunan Schmudt, Orel Havaalanı'na beni görmeye geldi ve burada kendisiyle yarım saatlik bir görüşme yaptık. Durumu en kesin ifadelerle anlattım ve

söylediklerimi Führer'e tekrarlamasını rica ettim. Hitler'in, geceleyin bana telefon edeceğini ve Schmudt aracılığıyla yaptığım önerilere karşılık vereceğini sanıyordum. Bu görüşme sırasında, Kara Kuvvetleri Yüksek Komuta Heyeti'nde yapılacak değişiklikler ve Mareşal von Brauchitsch'in çok yakın bir zamanda görevinden ayrılması hakkındaki haberleri de duydum. O gece şunları yazdım:

"Çok kez geceleri uyuyamıyorum ve bu dayanılmaz soğukta bannaksız haldeki zavallı askerlerime yardım için daha ne yapabileceğimi düşünmekten beynim uğulduyor. Soğuk, korkunç, akla hayale sığmaz bir derecede... Cepheyi hiçbir zaman görmemiş olan OKH ve OKW'dekilerin buradaki koşullar hakkında hiçbir fikirleri yok. Bizim yerine getiremeyeceğimiz birçok emirleri bize gönderip duruyorlar, istek ve önerilerimize ise hiç aldırış etmiyorlar."

Geceleyin Hitler'le beklediğim telefon görüşmesi oldu. Bulduğumuz yerlerde sıkı durmamızı emretti, daha fazla geri çekilmeyi yasakladı ve hava yoluyla ikmal mürettebatı alacağımız vaadinde bulundu. Galiba 500 kişi kadar olacaktı. Telefon bağlantısı çok kötü durumdaydı ve Hitler emirlerini tekrarladı. Geri çekilmemize gelince, bunlara, Mareşal von Brauchitsch ile Roslavl'daki konuşmanın sonucu olarak daha önce başlanmıştı ve dolayısıyla artık durdurulamazdı.

17 Aralık'ta, bir kez daha kıtalanımızın durumunu öğrenmek ve durumu tartışmak üzere, XXIV ve XLVII'nci Zırhlı Kolordular ve LIII'ncü Kolordu'nun komutanlarını ziyaret ettim. Her üç general elimizde bulunan kuvvetlerle Oka doğusunda bir savunma hattı kurmanın olanaksız bulunduğu fikir birliği halindeydiler. Mesele, gelecek taze teşkilleri sağlam bir savunmanın kurulması zamanına kadar, kıtaların muharebe gücünün nasıl yüksek bir düzeyde korunacağıydı. Generaller, kıtaların, bu derece büyük bir hata ile olduğundan daha az değerlendirilmiş bir düşmana karşı son umutsuz taarruzu emreden Yüksek Komutanlığın yeterliğinden kuşkulanmaya başladıklarını belirttiler. **"Şayet çevik durumda olsaydık ve önceki muharebe gücümüze sahip bulunsaydık, bu iş bir çocuk oyuncağı olurdu. Rus, kış savaşına göre eğitilmiş ve donatılmış, biz ise bu durumda değiliz"** dediler.

Aynı gün İkinci Ordu, düşmanın mevziini Novosil istikametinde yarması ihtimali karşısında nazik bir duruma düştü.

Genel durumu dikkate alarak, Ordular Grubu'nun izniyle, Führer'in Karargâhına uçmak ve bizzat Hitler'e ordumun durumunu anlatmaya karar verdim. Çünkü ne telefonla ne de yazı ile yapılan girişimler herhangi bir sonuç vermemişti. Toplantının 20 Aralık'ta yapılması düzenlendi. Ancak, bu tarihe kadar Mareşal von Bock hastalığını beyan ettiğinden yerine Merkez Ordular Grubu Komutanı olarak Mareşal von Kluge verilmiş bulunuyordu.

18 Aralık'ta İkinci Ordu'ya, Tim-Livny-Verchoie hattını, tutması ve önümüzdeki birkaç gün içinde İkinci Zırhlı Ordu'nun sağ kanadı ile koordineli olarak Bolshaia Reka-Susha hattına çekilmesi emri verildi. İkinci Zırhlı Ordu Mogilki-Vershoie Plavy-Ssorochenka-Chunina-Kosmina hattını işgal edecekti.

XLII'ncü Kolordu Dördüncü Ordu emrine verildi.

19 Aralık'ta XLVII'nci Zırhlı Kolordu ve LIII'ncü Kolordu Plava hattına çekildiler. XLVII'nci Zırhlı Kolordu'yu Oserki'den Podissiniovke kuzeybatısına doğru uzanan bir hatta çekmeye ve XXIV'ncü Zırhlı Kolorduyu Orel Bölgesi'ne, ordu ihtiyatına almaya ve böylece bu kolordunun birliklerine kısa bir dinlenme olanağı sağlamaya, böylece elimin altında bir operatif çevik kuvvet bulundurmaya karar verdim. Dördüncü Ordu sağ kanadında şiddetli bir taarruza uğradı ve kısmen geri atıldı.

İLK KEZ GÖREVİME SON VERİLMESİ

"Küçük keşiş, küçük keşiş, sonu olmayan zor bir yola gidiyorsunuz!" Frundsberg'in Dr. Martin Luther'e 1521 Worms Diyeti önünde söylediği bu sözler, benim Hitler'in Karargâhına uçma kararımı duyan arkadaşlarımdan tarafından bana tekrarlanıyordu. Bunlar gerçekten benim durumuma uygun sözlerdi. Hitler'i benim düşünces yöntemime yakınlığının kolay bir iş olmadığını biliyordum. Böyle olmakla beraber, o zamanlar hâlâ, Yüksek Komutanlığımızın cepheyi bilen bir general tarafından önlerine getirilecek makul önerileri dinleyeceğine inanmaktaydım. Orel kuzeyindeki buz tutmuş muharebe sahasından, çok uzaklarda Doğu Prusya'da, iyi seçilmiş ve iyi ısıtılmış Yüksek Karargâha giden uzun uçuşu yaparken bu inancı koruyordum.

HİTLER'İN KARARGÂHINDA

20 Aralık saat 15.30'da Rastenburg havalanına indim. Hitler'le konuşmamız beş saat sürecekti. Bu süre içinde biri akşam yemeği

için, öteki de Hitler'in daima bizzat katıldığı haftalık genel brifing olmak üzere yarımlar saatlik iki kez görüşmelere ara verilmişti.

Saat 18.00 sıralarında Hitler tarafından kabul edildim. Keitel, Schmudt ve Hitler'in maiyetinin öteki subayları da hazır bulunuyorlardı. Hitler'in Mareşal von Brauchitsch'in görevine nihayet verilmesinden sonra, kendisini Kara Kuvvetleri Başkomutanı yapmış olmasına rağmen toplantıda ne Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı ne de başka bir OKH temsilcisi hazır bulunmuyordu. Böylece ben, 23 Ağustos 1941 gününde olduğu gibi, OKW heyeti karşısında yalnız başıma muhalefeti temsil ediyordum. Hitler beni selâmlamak üzere ileri yürüdüğü sırada, ilk kez, gözlerinde düşmanca bir ifade görerek hayrete düştüm ve kindar birinin onu benim aleyhime çevirmiş olduğuna inandım. Odadaki ışıkların azaltılmış olması bu nahoş izlenimi arttırıcı bir etki meydana getiriyordu.

TARTIŞMA ŞİDDETLENİYOR

Toplantı benim İkinci Zırhlı Ordu ile İkinci Ordu'nun durumunu anlatmamla başladı. Bundan sonra, daha önce 14 Aralık'ta Roslav'da Mareşal von Brauchitsch'e arz ettiğim ve kendisinin uygun gördüğü kararım gereğince her iki orduyu parça parça Susha-Oka hattına çekmek istediğimi ifade ettim. Hitler'in bundan haberdar edilmiş olduğuna inanıyordum. Bu nedenle o **"Hayır! Bunu men ederim!"** diye bağırdığı zaman ne yapacağımı şaşırdım. Hitler'e geri çekilmenin halen devam etmekte olduğunu ve nehirler hattından önce, üzerinde uzunca bir süre durulabilecek herhangi bir hat bulunmadığını söyledim. Şayet askerlerin canlarını korumak ve kış süresince elde tutulabilecek bir mevzii elde bulundurmaya önemli sayıyorsa geri çekilmenin tamamlanmasına izin vermekten başka yapacak şey yoktu.

HİTLER: "Hal böyle ise, bulundukları yerde toprağı kazıp gömülmeli ve her metre kare toprağı ellerinde tutmalıdırlar."

BEN: "Daha şimdiden birçok yerlerde toprağı kazmak olanağı yoktur. Zira zemin bir buçuk metre derinliğe kadar donmuştur ve bizim zavallı tahkim aletlerimiz donmuş toprağa işlemiyor."

HİTLER: "Bu takdirde ağır obüslerle mermi çukurları açmalıdır. Biz Birinci Dünya Savaşı'nda, Flandr Bölgesi'nde böyle yapmıştık."

BEN: "Birinci Dünya Savaşı'nda tümenlerimiz, ortalama 3-5 km. genişliğindeki kesimlerde savunuyorlardı ve tümen başına iki ya da üç ağır obüs taburu ile bol cephane düşüyordu. Benim tümenlerim 40 ilâ 55 km.lik cephelerde savunmaktadır ve her tümende 4 ağır obüs ve top başına 50 mermi mevcuttur. Bu mermileri, mermi çukuru yapmak için kullandığım takdirde, çevresinde siyah bir daire bulunan, banyo küveti ölçüsünde 50 çukur elde ederim, mermi çukurlarından meydana gelen bir savunma mevzii değil! Flandr Bölgesi'nde burada gördüğümüz şiddetli soğuk hiçbir zaman görülmemiştir. Kaldı ki benim, elimdeki cephaneyi Ruslara karşı kullanmam gerekmektedir. Telefon direklerini dikmek için bile toprağı kazamıyoruz, direk için bir çukur kazmak, patlayıcı madde kullanmamızı zorunlu kılmaktadır. Acaba savunma mevzilerimizi sizin düşündüğünüz ölçüde yapabilmek için yeteri kadar patlayıcı maddeyi nerede ve ne zaman bulabiliriz?"

Fakat Hitler emrinde ısrar ediyordu ve bulunduğumuz yerde kalmamız emri yerine getirilecekti.

BEN: "Bu, Birinci Dünya Savaşı'nda Batı Cephesi'nde olduğu gibi, uygunsuz bir arazide mevzi savaşını kabul etmek demektir. Bu durumda, o zamanki gibi, herhangi bir kesin sonuçlu zafer kazanma umudu olmaksızın, aynı malzeme savaşları ve aynı aşırı insan kayıpları ile karşılaşmamız muhakkaktır. Eğer böyle bir taktiği kabul edersek, bu önümüzdeki kış zarfında, subaylarımızın ve onların yerini alabilecek astsubay ve erlerimiz canlarını feda etmiş olacağız. Bu fedakârlık boşuna yapılmış olmakla kalmayacak, üstelik bu kayıpların yerlerinin doldurulmasına da olanak bulunmayacaktır."

HİTLER: "Büyük Frederik'in grenadiyerlerinin de ölmeye hevesli olduklarını sanır mıydınız? Onlar da yaşamak istiyorlardı; fakat Kral onlardan canlarını feda etmelerini istemekte haklıydı. Ben de herhangi bir Alman askerinden canını feda etmesini isteyebileceğime inanıyorum."

BEN: "Her Alman askeri, savaşta vatani için canını feda etmesini bilir ve askerlerimiz buna hazır olduklarını şimdiye kadar kuşkusuz kanıtlamışlardır. Ancak böyle bir fedakârlık, şayet elde edilecek sonuçlar buna değerse, istenilebilir. Benim burada işittiğim niyet ve amaçlar, elde edilecek sonuçlarla son derece orantısızdır. Askerlerim, Susha-Oka çizisine ve sonbaharda yaptığımız tahkimli mevzilere ulaşmadıkça hava etkileri ve Ruslardan kendilerini koruma olanağı-

na sahip olamayacaklardır. Bizim kanlı kayıplarımıza sebep olanın düşman olmadığını bilmenizi istirham ederim. Soğuktan dolayı verdiğimiz kayıplar, Rusların ateşlerinden verdiğimiz kayıpların iki katıdır. Donma vakalarıyla dolu olan hastaneleri gören herhangi bir kimse bunun ne demek olduğunu takdir eder.”

HİTLER: “Sizin, hayatınızı esirgemediğinizi ve zamanınızın çok büyük bir kısmını kıtalanızla birlikte geçirdiğinizi biliyorum. Bu hakkınızı teslim ediyorum. Fakat olaylar çok yakın bir mesafeden görüyorsunuz. Askerlerin çektiklerinden çok fazla duyulanıyorsunuz. Onlara çok acıyorsunuz. Daha gerilerde kalınız. Bana inanınız ki daha uzak mesafeden incelendiği zaman her şey daha açık seçik görünür.

BEN: “Askerlerimin çektiği sıkıntıyı olanakların elverdiği derecede hafifletmek doğal olarak benim görevimdir. Ancak erlerin şimdi bile kışlık giyimlerini almamış bulunmaları ve piyadenin büyük kısmının üzerinde hâlâ yazlık keten üniforma bulunması büyük sıkıntı doğurmaktadır. Çizmeler, yelekler, eldivenler ve yün başlıkların ya mevcudu yok, ya da olanlar çok eski durumdadır.

HİTLER bağırdı: “Bu doğru değildir. Levazım Başkanı, kışlık giyim eşyasının dağıtıldığını bana bildirmiş bulunuyor.”

BEN: “Belki dağıtılmış olabilir, fakat hiçbir zaman bizim elimize geçmemiştir. Bunlara ne olduğunu meydana çıkarmayı kendime iş edindim. Halen bunlar Varşova Gan’ndadır. Son birkaç haftadır bu eşya orada duruyor ve elde yeterli sayıda lokomotif bulunmadığı için ve hatlardaki engellemeler nedeniyle gönderilemiyor. Bunların Eylül ve Ekim’de gönderilmesi hakkındaki önerilerimiz açıkça reddedilmiştir. Şimdi ise iş işten geçmiş bulunuyor.”

Levazım Başkanı çağınıldı ve o da benim söylediklerimin gerçek olduğunu kabul etti. Goebbels’in askerlere Noel’de giyim eşyası gönderilmesi için açtığı kampanya bu konuşmanın bir sonucudur. Fakat bu suretle toplanan giysiler 1941-42 kışında kıtaların eline geçmemiştir.

Bundan sonra kıtaların muharebe mevcutları ve kazan mevcutları ortaya atıldı. Çamur mevsimi süresinde ve şiddetli soğuklar yüzünden meydana gelen ağır motorlu araç kayıpları sonucu olarak elde mevcut ulaştırma araçlarının sayısı, gerek savaşan birlikler ve gerek ikmal kıtaları için, yetersizdi.

Kaybedilen ulaştırma araçları yerine yenilerini alamadığımız için, kıtalar ortalıkta ellerine ne geçerse onları kullanmak suretiyle ellerindeki yetersiz sayıdaki araçları tamamlamaya çalışıyorlardı. Bunlar çoğunlukla, insan ve yük taşımaya özel kızaklardı ve doğal olarak taşıma kapasiteleri çok düşüktü. Temin edemediğimiz kamyonların yerini doldurmak için pek çok sayıda kızağa ihtiyaç hasıl oluyordu. Bu nedenle ikmal maddelerini nakletmek için bununla orantılı olarak çok sayıda insana ihtiyacımız vardı. Bu kez Hitler, cepheye daha çok sayıda tüfekli er sağlamak için ikmal birlikleriyle, öteki birliklerin ikmal kollarındaki personel mevcutlarında köklü bir indirime gitme kararını verdi. Bu işin, daha önce, ikmal hizmetlerimizin tehlikeye düşmesine yol açmayacak bir ölçüde yapıldığını burada söylemeye gerek yoktur. Bu nedenle daha fazla bir indirim, ancak öteki ikmal araçları ve özellikle demiryollarının ıslahı halinde mümkün olabilirdi. Hitler'e bu basit gerçeği anlatmak gücüdü.

İKİ SOBA HEDİYE EDİLİYOR

Bundan sonra sıra bannak sorununa geldi. Birkaç hafta önce Berlin'de OKH tarafından yaklaşmakta olan kış mevsiminde kıtaların korunması için alınan tedbir ve tertiplerle ilgili bir sergi düzenlenmişti. Mareşal von Brauchitsch Hitler'e sergiyi bizzat gezdirmekte ısrar etmişti. Her şey çok güzel bir biçimde sergilenmiş aktüalite filmlerinde halka gösterilmişti. Ancak işin üzücü yönü, kıtaların elinde bu güzel şeylerin hiçbirinin bulunmamasıydı. Sürekli olarak hareket halinde bulunmak yüzünden, barınak yapılamadığı gibi çevrede kullanılacak bannak da pek azdı. Yaşama şeklimiz son derece perişan bir şekildeydi. Hitler'in bundan da bilgisi yoktu. Silâhlanma Bakanı Dr. Todt tartışmaların bu bölümünde hazırdu. O, anlayışlı, normal, insanlı duygularla dolu bir kişiydi. Cephedeki yaşantının benim tarafımdan anlatılış şekli onu çok duygulandırmıştı ve bana yakınlarda yaptığı iki siper sobasını armağan olarak verdi. Hitler'e gösterilmek için yapılmış olan bu sobalar birliklere model olarak gösterilecek ve onlar da çevreden sağlayacakları malzeme ile bunlardan yapacaklardı. Uzun görüşmenin, hiç değilse, biricik olumlu sonucu bu oldu.

Akşam yemeğinde Hitler'in yanında oturdum ve bu fırsattan yararlanarak cephedeki olayları anlattım. Ancak, anlattığım kısa kısa öykülerin etkisi benim düşündüğüm gibi olmadı. Gerek Hitler ve gerek maiyeti, açıkça, olup bitenleri abarttığım kanısındaydılar.

Yemekten sonra, görüşmelerimize yeniden başladığımız zaman, bu savaşta cephede savaşma tecrübesi olan kurmay subayların OKW ve OKH Karargâhlarına atanmasını önerdim. Bu konuda şunları söyledim:

"OKW Karargâhındaki general ve subayların tepkilerinden şu sonuca vardım ki mesajlarımız ve raporlarımız gereği gibi anlaşılmamakta ve bunun sonucu olarak da sizlere gerçeklere uygun olarak iletilmemektedir. Bu nedenle, cephe tecrübesi olan subayların OKH ve OKW'deki kurmay kadrolarına atanmaları zorunludur. Nöbet değiştirme zamanı gelmiştir. Her iki karargâhta da birtakım subaylar savaşın başından beri, yani iki yıldır, cepheden çok uzaklarda, belki bir kez bile cepheyi görmeden masalarında oturmaktadırlar. Bu savaş, Birinci Dünya Savaşı'ndan o kadar farklıdır ki, o savaşta cephede hizmet etmiş olmak bu savaş anlamak için yeterli değildir."

Bu önerimle kıyametin kopmasına yol açmıştım.

Hitler, hiddetle:

"Ben şimdi en yakın kurmayımdan ayırlamam" karşılığını verdi.

BEN: "Sizin, mülhaklarınızı değiştirmenize gerek yoktur, önemli olan sorun, kritik kurmay kadrolarının, yakınlarda cephede tecrübe kazanmış ve özellikle kış savaşında cephede bulunmuş olan subaylar tarafından işgal edilmesidir."

Bu öneri de sert bir biçimde geri çevrildi. Böylece Hitler'le görüşmem tam bir başarısızlıkla sonuçlanmış oluyordu. Toplantının yapıldığı odadan çıkarken Hitler'in Keitel'e şunları söylediğini duydum:

"Bu adamı ikna edemedim!"

Aramız tamamen açılmıştı ve artık kapanamazdı.

Ertesi sabah yola çıkmadan önce Silâhlı Kuvvetler Kurmay Başkanı Jodl'a telefon ederek, halen uygulanan yöntemlerin, haksız yere insan hayatının dayanılmaz şekilde feda edilmesiyle sonuçlanacağını tekrarladım. Cephenin gerisindeki mevzileri derhal ve düşünmele temas etmeden işgal etmek için ihtiyatlara ihtiyaç vardı. Bu telefon görüşmem de göze çarpar bir etki meydana getirmede.

21 Aralık günü, Jodl ile telefonla yaptığım görüşmeden sonra uçakla Orel'e döndüm. Hitler'in emirleriyle, Ordumun sol ara hattı

Shisdra ve Oka Nehirlerinin birleştigi noktadan geçecek şekilde değiştirilmişti. Bu değişiklik Zırhlı Ordumun sorumluluklarını arzu edilmez bir derecede arttırdı. Günün geri kalanını, Hitler'in niyet ve amaçlarına göre gereken emirleri hazırlayıp yayınlamakla geçirdim.

Bu emirlerin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla 22 Aralık günü XLVII'nci Zırhlı Kolordu'nun tümenlerine gittim. Kolordu Karargâhı'nda kısa bir görüşmeden sonra, 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'nin bulunduğu Chern'e gittim ve General von Loeper'e yayınlanan emirlerin amacını ve Hitler'i bu karan vermeye zorlayan nedenleri açıkladım.

Öğleden sonra, aynı nedenle, 18 ve 17'nci Zırhlı tümenleri ziyaret ettim. Dondurucu bir soğukta yapılan araba yolculuğu sonunda gece yarsına doğru Orel'e döndüm. Cephenin batı ucundaki komutanlar, hiç değilse şimdi, Hitler'in emirleri sonucu durumda meydana gelen değişme hakkında, benim ağızımdan gerekli bilgileri almışlardı. Bu nedenle gelecek birkaç günün olaylarının karşısına, artık açık ve temiz bir vicdanla çıkabilirim, diye düşünüyordum.

23 Aralık gününü öteki kolordu komutanlarına talimat vermekle geçirdim. LIII'ncü Kolordu şimdi, 167'nci Piyade Tümeni'nin de şiddetli bir taarruza uğradığını bildirdi. 296'nci Piyade Tümeni Bieleve geri çekildi.

Bu sırada bu kolordunun savunma gücü ancak zayıf olarak tanımlanabilirdi. Bu kolordunun sol kanadıyla XLIII'ncü Kolordu arasında hâlâ büyük bir gedik vardı ve kıtaların yollardan aynılır ayrılmaz hareket kabiliyetlerini kaybetmeleri yüzünden bu gedik kapatılamıyordu. Zira yolların dışındaki arazi geçilmez durumdaydı. Bu nedenle 3'ncü ve 4'ncü Zırhlı Tümenleri Tula-Orel yolu üzerinden Orel'e çekmek ve üç gün dinlendirdikten ve çekidüzen verdikten sonra Oka istikametinde baskı yapan düşman kuvvetlerinin yanına taarruz etmek üzere XXIV'ncü Zırhlı Kolordu emrinde, Karachev ve Bryansk üzerinden kuzeye sevk etmeye karar verdim.

Ancak, İkinci Zırhlı Ordu cephesinde meydana gelen derin düşman girmeleri, bu kuvvetin bir kısmının yeni beliren tehlike noktalarına kaydırılmasını zorunlu kıldı ve böylece Lichvin Bölgesi'nde toplanmalarını geciktirdi. XXIV'ncü Zırhlı Kolordu'nun hareket kabiliyeti olmayan yaya unsurların kentin korunması için Orel'de toplandı.

NOEL

24 Aralık gününü Noel şenliklerini görmek üzere bazı hastaneleri ziyaretle geçirdim. Birçok yiğit askeri, az da olsa, neşelendirmek olanağını buldum. Ancak, bu, yürekleri parçalayan bir işti. Akşam saatlerinin büyük kısmını yalnız başıma çalışarak geçirdim. Daha sonra Liebenstein, Büsing ve Kahlden beni görmeye geldiler. Kısa bir süre arkadaşça vakit geçirdik.

24 Aralık'ta İkinci Ordu Livny'yi kaybetti. Bu mevkiin kuzeyinde düşman Oka'yı geçti. OKH'nin emriyle 4'ncü Zırhlı Tümen düşman ilerlemesini durdurmak için Bielefeld'e sevk edildi. Böylece, planladığım birleşik karşı taarruzun, XXIV'ncü Zırhlı Kolordu kuvvetlerinin dağıtılması yüzünden olanaksız bir hale düşeceği anlaşıyordu.

VON KLUGE BENİ SUÇLUYOR

24/25 Aralık gecesi 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni, bir Rus kuşatıcı taarruzu sonucu, Chernî kaybetti. Rusların başansı, beklenmedik derecede büyük oldu, nedenine gelince, 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'nin solunda savaşan LIII'ncü Kolordu mevziinde tutunamamış ve düşman bu suretle kolordunun mevziini yarmayı başarmıştı. 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'nin bazı kısımları Chern'de kuşatıldı. Bu şanssızlığı derhal Ordular Grubu'na bildirdim. Mareşal von Kluge, Chern'in boşaltılması için benim emir vermiş olmam gerektiğini ve üstelik bu iş en azından yirmidört saat önce yapmış olmam gerektiğini iddia ederek beni ağır bir dille suçladı. Aslında durum bunun tamamen tersiydi. Daha önce sözünü ettiğim gibi, Hitler'in, kentin elde bulundurulması hakkındaki emirlerini şahsen ast kademelerime iletmıştim. Bu nedenle Mareşal von Kluge'nin bana yönelttiği haksız suçlamaları kabul edemeyeceğimi hiddetli bir şekilde ifade ettim.

"FÜHRER'E ŞİKÂyet EDECEĞİM!"

25 Aralık günü, 10'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni'nin kuşatılmış bulunan unsurları düşman çemberini yarak birkaç yüz tutsakla birlikte hatlarına ulaşmayı başardılar. Susha-Oka mevziine çekilme emrini verdim. Akşam, beni yanlış bir resmî rapor vermekle suçlayan Mareşal von Kluge ile sert bir tartışmamız daha oldu. Telefonu şu sözlerle kapadı: **"Sizi Führer'e şikâyet edeceğim."** Bu iş artık gereğinden çok ileri gitmişti. Ordular Grubu Kurmay Başkanı'na bu türlü muamelelere maruz kalmakta devam ettiğim takdirde Ordumun

Komutanlığında kalamayacağımı ve görevimden alınmamı isteyeceğimi bildirdim. Derhal bu konuda bir de telgraf gönderdim. Fakat Mareşal von Kluge benden önce davranmıştı ve OKH'den benim görevimden alınmamı istemişti. 26 Aralık sabahı Hitler'in beni OKH subay yedeğine nakletmiş olduğu haberini aldım. Yerime, İkinci Ordu komutanı General Rudolf Schmidt geçecekti.

VEDA

26 Aralık'ta karargâhıma veda ettim ve birliklerime kısa bir günlük emir yayınladım.

27 Aralık günü cepheden ayrıldım. Geceyi Roslavl'da geçirdim. 28/29 gecesini Minsk'te; 29/30 gecesini Varşova'da; 30/31 gecesini Posen'de geçirdim ve yılbaşı gecesi Berlin'e vardım.

BERLİN'DE

Mareşal von Kluge ile karargâhım arasında, kıtalanma verdiğim son günlük emrim üzerinde yeniden bir anlaşmazlık çıktı. Ordular Grubu, emrin yayınlanmasını önlemek istiyordu. Zira Mareşal von Kluge, emrin üst komutanları hedef tutan eleştirileri kapsayabileceğini sanıyordu. Emrin itirazı davet eden hiçbir yönünün bulunmadığını söylemeye gerek yoktu. Liebenstein, askerlerimin hiç değilse benden bir ayrılış selâmı almalarını sağlamayı başardı.

Kolorduya verdiğim son emir aşağıdadır:

İkinci Zırhlı Ordu Komutanlığı,
Ordu Karargâhı 26.12.1941
Ordu Günlük Emri

İkinci Zırhlı Ordu'nun kahraman askerleri!

Führer ve Silâhlı Kuvvetler Yüksek Komutanı bugün benim görevime son vermiştir.

Sizlerden ayrılmak üzere bulunduğum şu anda, yurdumuzun büyüklüğü ve silâhlanımızın zaferi uğrunda beraberce verdiğimiz altı aylık muharebeyi hatırlıyor ve Almanya için kanını akıtanları ve canını verenleri onur ve saygı ile anıyorum. Siz silâh arkadaşlarıma, bu uzun aylar süresince, her zaman göstermiş olduğunuz güvenilir bağlılık ve gerçek arkadaşlık için bütün kalbimle teşekkür ediyorum. Başarı anında olduğu gibi felâket anında da daima beraberdik ve size yardımcı olmak ve

sizi korumak için bana vermiş olduğunuz fırsat kalbimi sevinçle doldurmaktadır. Hepinize iyi şanslar dilerim.

Her zaman olduğu gibi cesaretle savaşağınızı ve kışın zorluklarına ve düşmanın sayıca üstünlüğüne rağmen onun üstesinden geleceğınızı biliyorum. Çetin mücadelenizde düşüncelerim sizlerle beraber olacaktır. Bu savaşı Almanya için yapıyorsunuz.

**Yaşasın Hitler!
imza
GUDERIAN**

Yedinci Bölüm

YEDEK HİZMETTE GEÇEN GÜNLERİM

Maruz kaldığım yersiz muamele, haklı olarak, bende çok acı duygular uyandırmaya başladı. Bu nedenle Berlin’de 1942 Ocak ayının ilk günlerinde, benim geçmişteki eylemlerimin incelenmesi için bir sorgulama mahkemesi kurulması için başvurdum. Böylece mahkeme, Mareşal von Kluge’nin benim hakkımda yaptığı suçlamaları ortadan kaldıracak ve geçmişteki tutumumun altında yatan nedenleri açığa çıkarabilecekti. İsteğim Hitler tarafından geri çevrildi. Hitler’in, bunu hangi nedenlerle yaptığı hakkında da bana bilgi verilmedi. Bununla beraber işin aklığa kavuşturulmasının istenmediği açıkça görülüyordu. Haksız bir muameleye maruz kaldığımı herkes kabul ediyordu. Orel’den hareketimden hemen önce Albay Schmundt oraya gelmişti. Hitler tarafından işin esasını anlamak için gönderildiği anlaşıyordu. Liebenstein ve cephedeki generallerden birkaçı tüm öyküyü ona anlatmışlar ve o da Yüksek Karargâh’taki iş arkadaşlarına, düşüncelerini ekleyerek iletmişti: **“Bu Generale haksız bir muamele yapılmıştır. Tüm ordusu ondan yanadır ve ona inanmaktadır. Bu işi düzeltmek için çare bulmalıyız.”** Yüksek düşünceli ve onurlu bir adam olan Albay Schmundt’un iyi niyetinden kuşku yoktur. Fakat iyi niyetlerini gerçekleştirmeyi başaramamıştır. Başarısızlığının nedeni ise, sorunla ilgili öteki çeşitli kişilerin tutumundan başka bir şey olamazdı.

HER AN İZLENİYORUM

Böylece, askerlerim zor mücadelelerini sürdürürken ben Berlin’de yapacak hiçbir şey olmadığından boş oturuyordum. Gözaltında tutulduğumu ve attığım her adımın ve söylediğim her sözün izlendiğini biliyordum. Bu halin sonucu olarak ilk birkaç ay, tam bir emeklinin yaşamını sürdürüyor ve evden hemen hiç ayrılmıyordum. Pek seyrek olarak ziyaretçilerim oluyordu. İlk ziyarete gelenlerden biri, Başbakanlıktan telefon ederek görmeye geleceğini söyleyen **Leibstandarte**’nin Komutanı Sepp Dietrich’ti. Bu SS Generali, bu ziyareti maksatlı olarak yaptığını ve **“baştakilere”** haksız bir muameleyi bana reva gördüklerini ve bu haksız muamele ile kendisinin

bir ilgisi bulunmadığını göstermek istediğini açıkladı. Dietrich, benim durumum hakkında neler düşündüğünü Hitler'e bile çekinmeden söyleyecek bir adamdı.

Üst komuta kademelerinde yapılan değişiklikler yalnız Mareşal von Rundstedt ve benim görevden alınmamdan ibaret kalmamıştı. Şimdiye kadar itiban yüksek olan birçok general herhangi bir neden gösterilmeden, ya da basit özürler ileri sürülmek suretiyle işlerinden çıkarıldı. Bunlar arasında General Geyer, General Förster, General Hoepfner de bulunuyordu. Mareşal Ritter von Leeb ve General Kübler kendi istekleriyle ayrıldılar. Orgeneral Strauss sıhhatinin bozulduğunu ileri sürmek suretiyle ayrıldı.

HİTLER'E KARŞI GELENLER

Bu **"temizlik"** şiddetli itirazları davet etmekten geri kalmadı. En göze çarpan şiddetli itiraz Orgeneral Hoepfner'inki oldu. Hitler onun görevine son verdiği zaman, bu işlem ile birlikte üniforma ve nişan taşıma hakkını da elinden almış, emekli maaşını kaldırmış ve lojmandan çıkmasını emretmişti. Hoepfner bu kanunsuz emirleri kabul etmeyi reddettiği gibi; OKH ile OKW'nin hukuk danışmanları da yeteri kadar cesaret göstermek suretiyle Hitler'e karşı çıktılar. Hoepfner'in davranışları bir disiplin mahkemesince soruşturulmadan, bu tür emirler vermeye yetkili olmadığını Hitler'e bildirdiler. Esasen böyle bir mahkeme bu işi ele alsaydı sonucun Hoepfner lehinde olacağını da belirttiler. Birinci üstü olan Mareşal von Kluge ile yaptığı bir telefon görüşmesinde Hoepfner **"sivil önderlik"** hakkında sinirli bir ifadeyle konuşmuş ve von Kluge de yapılan suçlamanın Hitler'i hedef tuttuğuna kani olarak Hitler'e haber vermişti. Hitler bunu işittiği zaman son derece hiddetlenmişti. Böylece gelişen kötü duyguların sonucu Reichstag'ın 26 Nisan 1942 günü kabul ettiği kanun oldu. Bu kanun totaliter yetkinin karşısındaki yasama, icra ve yargı alanlarındaki son frenleme olanaklarını da ortadan kaldırmış oluyordu.³⁶ Yine bu kanun 23 Mart 1933 tarihli uğursuz Yetki Kanunu'yla başlayan uzun bir kötü sürecin sonunun bağlandığını gösteriyordu ve artık Alman diktatörü tamamen despotça yetkilere sahip olmuştu. Almanya böylece, yapısı, kanun uygulamasına dayanan çağdaş bir devlet olmaktan çıkıyordu. Askerler bu iki kanu-

³⁶ Kanun, Hitler'e Reichstag'da görüşülmeden, emirnamelerle kanunları değiştirme yetkisi tanıyordu.

nun getirilmesinde hiçbir rol oynamamışlardır. Sadece bu kanunların çok kötü sonuçlarına katlanmak zorunda bırakılmışlardır.

HİTLER VE BAĞIŞI

Son birkaç ayın nahoş ve çirkin niteliği, zaten zorlanma belirtileri göstermekte olan kalbimi daha da zayıflatmıştı. Bu nedenle, doktorumun önerisiyle 1942 Mart'ında eşimle birlikte dört haftalık bir kür için Badenweiler'e gittim. Güzel olan çevrenin ilkbahardaki sükûneti ve bu küçük sular kentinin tıbbî banyoları birleşerek Rusya'daki olaylardan sonra bir hayli bozulmuş olan bedenime ve ruhuma iyi geldi. Fakat Berlin'e döndüğümüzde değerli eşim beni büyük bir endişeye sürükledi. Zira çok kötü bir kan zehirlenmesi yüzünden aylarca yatağından çıkamadı. Bunun dışında, sonu gelmeyen ziyaretçiler ve onların yorucu soruları yüzünden Berlin'deki kişisel durumum da çok nahoş bir hal almıştı. Bu nedenle elimize geçen ufak mirası değerlendirerek Constance Gölü, ya da Salzkammergut'ta küçük bir ev satın almayı düşündük. Bu suretle başkentin havasından kurtulmuş olacaktık. Eylül sonunda, Eğitim Ordusu Komutanı Korgeneral Fromm'dan bunu yapabilmem için gerekli izni sağlamasını rica ettim. Karşılık olarak gelip kendisini görmemi benden rica etti. Birkaç gün önce Rommel Afrika'dan bana bir telgraf göndermiş ve bu telgrafında sıhhatinin bozulması nedeniyle Almanyaya'da döneceğini ve görevinden ayrı bulunduğu süre zarfında kendisine benim vekâlet etmemi Hitler'e önerdiğini bildirmişti. Bu öneri Hitler tarafından geri çevrilmişti. Şimdi de Fromm buna görevimin yenileneceğini umup ummadığımı soruyordu. Ummadığımı karşılığını verdim. Salzkammergut'tan döndüğüm gün Fromm tekrar telefon ederek gidip kendisini görmemi istedi. Bana, önceki gün Schmundt ile konuştuğunu ve ondan benim yeniden görev almamın artık söz konusu olmadığını öğrendiğini söyledi. Bununla beraber Führer benim Güney Almanyada mülk satın almayı düşündüğümü işitmişti. Halbuki benim Warthegau yani Batı Prusya'dan olduğumu biliyor ve bu bakımdan Güney Almanyada değil, orada yerleşmemi arzu ediyormuş. Bununla ilgili olarak, ayrıca Şövalye Haçı Nişanı'nın Meşe Yapraklı olanını kazanan tüm kişilere ulusal bir bağışta bulunmaya ve bu bağışın esas itibariyle toprak olmasına karar vermiş bulunduğu da biliniyordu. Dolayısıyla benim de, doğum yerim civarında bir yer bulmam önerisinde bulunuldu. Bunu işittiğim zaman artık gri üniformamı

kaldırmak ve bir daha dönmek üzere sivil olarak yerleşmenin mukadder olduğunu anladım.

Fakat daha bunlara başlamadan işler değişti. Hasta kalbim 1942 sonbaharında daha da kötü bir hal aldı. Kasım sonunda bir kriz geçirdim ve birkaç gün tamamen kendimi kaybettim. Zorunlu yiyecek maddelerini bile alamaz hale düştüm. Berlin'in ileri gelen uzmanlarından biri olan Profesör von Domarus'un yaptığı olağanüstü tedavi sayesinde yavaş yavaş kendime geldim. Noel zamanı, her defasında birkaç saati geçmemek üzere yataktan çıkmaya başladım. Ocak ayında durumum yavaş yavaş düzelmeye devam etti. Şubat sonunda, Warthegau'da bir toprak sahibi olarak yeni sivil hayatıma başlayabilmek üzere bir ev aramaya girecek kadar iyi oldum. Ancak bu da olamayacaktı...

HİTLER'İN YAPTIĞI YANLIŞLAR

1942 yılında Alman Ordusu bir kez daha (28 Haziran'dan Ağustos sonuna kadar süren) bir genel taarruza girişti. Taarruz başan kaydetti ve böylece güney kanat (Kleist) Kafkas Dağları'na vardı ve bu arada kuzeydeki Paulus'un Altıncı Ordusu da Volga üzerinde Stalingrad'a kadar ilerledi. Bu harekât da bir kez daha eksantrik bir plana dayatılmıştı. Verilen hedefler, 1941-1942 kış seferinin zorlukları sonucu zayıflamış olan kitaların gücü dışında bulunuyordu. 1941 Ağustosunda olduğu gibi, Hitler, ilk önce düşmanın askerî gücünün kınılmasını sağlamadan, ekonomik ve ideolojik bakımlardan önem taşıyan hedefler üzerine yürümeye karar vermişti. Hazar Denizi çevresindeki sahalara ele geçirilmesi, Volga gibi önemli bir ana su yolunun kesilmesi, Stalingrad endüstri merkezinin etkisiz hale getirilmesi, onu, askerî bakımdan makul olmayan harekâta girişmeye zorlayan temel düşünceler olmuştu.

STALİNGRAD FELÂKETİ

Bu gelişmeleri ancak basın ve radyodan izleyebiliyordum. Bununla beraber arada sırada beni ziyarete gelen dostlar da bana ayrıntılı bilgi veriyorlardı. Lâkin bunlar bile, durumumuzun ne denli kötüleştiğini anlamama yetiyordu. 1943 Ocak ayında vuku bulan Stalingrad Felâketi'nden sonra, Batılı Devletlerin müdahalesinden önce, artık ciddi ve tehlikeli duruma düşmüş bulunuyorduk. 19 Ağustos günü yapılan Dieppe deneme çıkarması da Fransa'da bir ikinci cephenin açılacağını ön belirtisi olmuştu.

1942 Kasım'ında Müttefikler Kuzey Afrika'ya çıktılar. Böylece, bu harekât alanında savaşıyan kıtalarımızın durumu çok tehlikeli bir hale düştü.

ALMANYA'NIN KADERİ HİTLER'İN ELİNDE

25 Eylül'de Hitler Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı Orgeneral Halder'i görevinden almış ve yerine Korgeneral Zeitzler'i getirmişti. Aynı tarihte kurmay subayları atama ve kullanma sorumluluğu Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'ndan alınarak, doğrudan doğruya Hitler'e bağlanmış bulunan Kara Kuvvetleri Personel Başkanlığı'na verilmiş bulunuyordu. Bu eylemle, kurmay sınıfı üzerindeki son kontrol yöntemlerinden biri, Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'nın elinden alınmış oluyordu. Zeitzler boşu boşuna itirazlarda bulundu. Halder'in görevine son verilmesiyle Hitler, Kara Kuvvetlerinin ileri gelenlerine karşı derin ve yatıştırılmaz bir güvensizlik beslediği 1939 sonbaharından beri yapmak isteyip de kendini gereği kadar gücü bulamadığı için yapamadığı, askerî otoritenin yeniden tesisi işini tamamlamış oluyordu. Üç yıldır insanlar, kendi derin inançlarına ters düşen hareket hatları üzerinde bile, birlikte çalışmalar; düşünceleri birbirine uymadığı, hatta birbirine karşı güven beslemedikleri halde bu durumu sürdürmüşlerdi. Acaba şimdi bu durum değişecek miydi? Hitler, Zeitzler'e karşı, Brauchitsch ve Halder'e gösterdiğinden daha fazla güven gösterecek miydi? Hitler, artık uzmanların önerilerine kulak verecek miydi? Almanya'nın kaderi bu soruların karşılıklarına bağlıydı.

Her ne ise, yeni kişi en büyük enerji ile işe girişti. Hitler'e kendi fikirlerini açıkça söylemekte tereddüt etmedi ve kişisel görüşleri için şiddetle mücadele etmekten çekinmedi. Beş kez görevinden istifa etmek istedi ve beş kez bu isteği geri çevrildi. Fakat sonunda Hitler'in ona karşı duyduğu güvensizlik o derece arttı ki, onun ayrılmasına göz yumdu. Zeitzler de, Hitler'i, tutumunu değiştirmeye ikna edemedi.

Zeitzler'in görev süresi esnasında Doğu Cephesi'nde olayların aldığı yön 27 ve 28 sayılı krokilerde görülmektedir.

Sekizinci Bölüm

OCAK 1942 VE ŞUBAT 1943 TARİHLERİ ARASINDA ZIRHLI BİRLİKLERDE KAYDEDİLEN GELİŞMELER

Hitler, 1941 yılının Aralık ayında Kara Kuvvetleri Başkomutanlığı görev ve sorumluluklarını üzerine aldıktan sonra silâh araştırma ve geliştirmesi teknik çalışmalarıyla giderek artan bir ölçüde ilgilenmeye başladı. Aşağıda verilen bilgiler, esas itibariyle, Silâhlanma ve Savaş Üretimi Bakanı Albert Speer ile beraber çalışan eski Baş Yardımcı Saur'un notlarından alınmıştır.

TANKIN DEĞERİNİ HİTLER ÖNCELERİ ANLAMADI

Daha önce sözü edildiği gibi, sorumlu proje mühendisleri, endüstri iş adamları ve Kara Kuvvetleri Ordudonatım Dairesi subaylarından meydana gelen bir grup, üstün nitelikli Rus tankı T-34 ile savaşırken edindiğimiz muharebe tecrübelerini incelemek ve Ruslar üzerindeki teknik üstünlüğümüzü yeniden ele geçirmek için alınması gerekli tedbirleri kararlaştırmak amacıyla benim Zırhlı Ordumu ziyarete gelmişti.

Cephedeki subaylar yapılacak işin, T-34'ü kopya etmek olduğu düşüncesindeydiler. Zira Alman zırhlı birliklerinin son derece kötü durumunu düzeltmek için en çabuk yol buydu. Ancak proje mühendisleri buna yanaşmıyorlardı. Bunun nedeni, birinci derecede kendi buluşlarından duydukları doğal övünç değildi. Bunda daha çok T-34'ün ana unsurlarını (özellikle alüminyum alaşımlarından yapılan dizel motorlarını) yeterli bir hızla üretememek faktörü hâkim olmuştu. Bundan başka, çelik alaşımları alanında da Ruslara oranla dezavantajlı durumdaydık. Zira ham madde olanaklarımız çok yetersizdi. Bu nedenlerle şu çözümün kabul edilmesine karar verildi: Yakınlarda yapımına başlanan 40 tonluk bir tank olan (Tiger-**Kaplan** tankının yapımı sürdürülecekti. Bu arada **Panther** adı verilecek, 35 tonla 45 ton arasındaki bir ağırlıkta bir hafif tankın projesi hazırlanacaktı. 23 Ocak 1942 günü bu tankın projesi Hitler'e sunuldu. Bu toplantıda Hitler, ayrıca, Alman tank üretiminin ayda 600 ünitelik bir kapasite-

ye gkanılması emrini verdi. 1940 Mayıs'ında bu kapasite, her tipten 125 üniteydi. Görülüyor ki, savaşın en hayatî silâhlarından birini yapan bir endüstrinin üretim kapasitesindeki artış, savaşın bu iki yıllık süresi esnasında son derece az olmuştur. Bu durum, ne Hitler ne de Genelkurmayın (K.K.K. Karargâhının) tankın savaş çabamız üzerindeki önemini doğru olarak değerlendirememiş olduklarının açık bir kanıtıdır. 1939-1941 döneminin büyük tank zaferleri bile bunu değiştirmeye yetmemiştir.

23 Ocak 1942 günü yapılan bu toplantıda, Hitler ileride, tankların teknik gelişimi, taktik ve operatif alanlarda kullanılması hakkındaki görüşleri bakımından kendisi ve başkaları için bir düşünce karmaşıklığı kaynağı olacak bir görüşü ileri sürmüştür. Hitler, yakında topçuya dağıtılmak üzere olan ve artan bir zırh delme gücü gösteren çukur imlâ haklı mermilerin³⁷ tankların gelecekteki etkenliklerini önemli bir ölçüde azaltacağına inanıyordu. Hitler yine inanıyordu ki, bu yeni vaadini tahakkuk ettirdiği takdirde, yapılacak iş çok daha fazla sayıda kundağı motorlu topçuya sahip bulunmak olurdu. Bu nedenle Hitler tank şasilerini bu amaçla topçuya çevirmeyi arzu ediyordu. İşte bu 23 Ocak 1942 günü, Hitler, belirtilen istikametlerde çalışma yapılması ve tedbir alınmasını istedi.

8 Şubat 1942 günü Silâhlanma ve Savaş Üretimi Bakanı Dr. Todt bir uçak kazasında öldü. Yerine Alber Speer getirildi.

100 TONLUK TANK

Mart'ta Krupp firması ve Profesör Porsche'ye 100 ton ağırlığındaki bir tankın projesini hazırlamaları için talimat verildi. Bu tank

³⁷ Shaped Charged Warhead ya da Hollow Charged Warhead adı verilen bu sistem, günümüzde çok yaygın bir şekilde uygulanmaktadır. Monroe Etkisi denilen çalışma prensibine dayanır. Amerikan Kimyageri Monroe'nun 1880 yıllarındaki bir buluşudur. Basit olarak, patlama yani çok yüksek bir hızla yanma olayının ısı ve basınç etkilerini bir noktada toplama biçiminde tanımlanabilir. Bu etkilerin bir noktada toplanarak en kalın zırhları bile delmesi, merminin paralama hakkının ağız, delinecek zırha dönük olan bir ters koni biçiminde yani boşluklu olarak düzenlenmesi ve buraya aynı biçimde delikli bir çelik saçın konulmasıdır. Böyle bir merminin bir tanka vurulduğunda, merminin ucundaki rüzgâr külahı zırh üzerine yığılarak mermiyi zırha yapıştırmakta ve deliklerden çıkarak eksende birleşen çok sıcak gazlar bir noktada yoğunlaşarak bir oksijen kaynakçısının şaltımosu gibi zırhı delmektedir. (Çeviren)

üzerindeki çalışmaların en büyük ölçüde hızlandırılması suretiyle ilk deneme modelinin 1943 ilkbaharında hazır olması isteniyordu. Yeni tank tiplerinin geliştirilmesi için daha çok sayıda proje mühendisine ihtiyaç vardı. Bunları sağlamak için otomobil fabrikalarının normal olarak baş zamanında yapılması gereken çalışmalar durduruldu. 19 Mart 1942 günü Speer, 1942 Ekim'ine kadar 60 Porsche tipi Kaplan tankı ile 25 Henschel tipi Kaplan tankının hazır olacağını ve 1943 Mart'ına kadar 135 tank daha yapılmak suretiyle toplam sayının 220'ye çıkarılacağını Führer'e bildirdi. Doğal olarak bu bilgiyi verirken, Speer bu tankların kullanılabilir durumda olacakları varsayımını dikkate almış oluyordu.

Nisan ayında Hitler, Kaplan ve Panter tanklarına konulacak 80 mm. ve 75 mm.lik toplar için tank mermilerinin projelerinin hazırlanmasını emretti. İlk deneme Kaplan tankları Henschel ve Porsche kumpanyalarında yapıldı.

Aynı ay içinde Hitler Malta Adası'na karşı bir sefer yapılmasından söz ediyordu ve bu ada-kaleye taarruz için 12 adet Pz-IV tankının ön zırhlının 80 mm. kalınlığa çıkarılmasını istiyordu. Fakat bu çok zorunlu harekâttan bir daha söz edilmedi.

1942 Mayıs'ında Hitler, MAN firmasının hazırladığı Panter tankı projesini kabul etti ve onadı ve bir yandan da en ağır tankları taşıyacak düz demiryolu vagonlarının yapılmasını emretti. Hücum Topu adı verilen, kundağı motorlu topla'nın üretimi ayda 100 üniteye, Pz-III tankları üretimi de 190 üniteye çıkarılacaktı.

1942 yılının Haziran ayında Hitler'in zihnini işgal eden bir sorun, tank zırhlarının yeterince kalın olup olmadıkları hakkındaydı. Bu nedenle PZ-IV ve hücum topla'nının ön zırh kalınlıklarının 80 mm.ye çıkarılmasını emretmekle beraber 80 mm.lik kalınlığın 1943 yılında yapılacak Panter'lerin ön zırhı için yeterli olacağından da kuşku duyduğunu belirtiyordu. Dolayısıyla bu tankın zırh kalınlığının 100 mm.ye çıkarılması olanaklarını araştırmak üzere bir inceleme yapılmasını emretti. Aynı zamanda, kesinlikle tankın tüm dikey yüzlerinin en azından 100 mm. kalınlıkta olmasını emretti. Keza Kaplan'ın ön zırh kalınlığının 120 mm.ye çıkarılması için girişimlerde bulunulmasını istedi.

23 Haziran 1942 günü yapılan bir toplantıda, 1943 Mayıs ayı için aşağıdaki üretim rakamlarının tahmin edildiği ileri sürüldü:

Eski Pz-II şasileri üzerine inşa edilen zırhlı keşiş	
araçları	131
Panzer tankları.....	250
Kaplan tankları.....	285

Hitler, bu programı tamamiyle tatmin edici buldu. Bir yandan da tanklar için hava-soğutmalı bir dizel motorunun bir an önce geliştirilmesini istiyordu. Hatırlanacağı üzere General Lutz daha 1932 yılında bunu istemişti. Fakat Krupp firması tarafından yalnız ufak Pz-I için böyle bir motor yapılabiliyordu. Hitler tank yapımının temel problemlerini ayrıntılarıyla inceledikten sonra, uzmanlar tarafından gözetilmek üzere temel öncelikleri saptamıştı. Bunlar: ilkin, olanak bulunduğu kadar **güçlü bir silâh sistemi**; ikincisi **yüksek bir hız**; ve üçüncüsü de **kalın zırh** idi. Fakat Hitler, bir paradokslar adamıydı ve bu yüzden sürekli olarak kalın zırhın da birinci öncelikle gerekli olduğunu söyleyip durmuştur. Onun bu düşleri daha sonra onu devler diyana götürmüştür.

1.000 TONLUK TANK

Bu cümleden olarak, Grote ve Hacker adlı mühendislere 1.000 ton ağırlığında bir dev tankın projesini hazırlamaları için görev verildi. Yapımı devam eden Porsche-Kaplan tankının alt zırh kalınlığının 100 mm. ye çıkarılması ve bu tanka ya 150 mm. çapındaki L37 topu ya da 100 mm. çapındaki L70 topu konulması emredildi. Profesör Porsche ilk modelin 12 Mayıs 1943 gününe kadar hazır olacağını vaat ediyordu. Hitler, 8 Temmuz 1942 günü, ilk Kaplan Tank Bölüklerinin Leningrad'a karşı yapılacak harekât için olanca hızla kurulmasını emretti. 23 Temmuz günü, yani bundan onbeş gün sonra, Hitler fikrini değiştirdi. Bu kez Kaplanların en geç Eylül'de Fransa'daki harekât için hazır olmalarını istiyordu. Bundan anlaşılıyor ki Hitler daha o zamanlarda bile büyük ölçüde bir Müttefik çkarmasını bekliyordu.

Eski Pz-III tankının ıslah edilmesi için Hitler, bu tanka 75 mm.lik L24 topunun konulmasını emretti. Ayrıca tank üretiminin de büyük ölçüde artırılmasını istiyordu. Ancak aynı toplantıda tank şasileri üzerine kundağı motorlu topların yerleştirilmesi sorunu yeniden ciddiyetle tartışıldı. Bu tartışma yapılırken, bu gibi silâhların üretiminin eninde sonunda tank üretimini azaltacağı da göz önünde tutuldu.

1942 Ağustos'unda Hitler, 88 mm.lik topun Kaplan tanklarına ne kadar kısa bir zamanda yerleştirilebileceğinin incelenmesini emretti. Bu top 200 mm. kalınlığındaki zırh levhayı delen bir mermiyi atacak şekilde yapılmıştı. Hitler ayrıca onanm için fabrikalara gönderilen tüm Pz-IV'lere uzun namlulu top takılması ve böylece bu tankların silâh gücünün artırılması emrini de verdi.

1942 yılı Eylül ayında yeni bir yapım programı ilân edildi. Bu programa göre 1944 ilkbaharı için öngörülen sayılar aşağıdaki gibi olacaktı:

Leopard (Hafif Keşif Tankı)	150
Panzer.....	600
Kaplan	<u>50</u>
Toplam Tank Üretimi	800
Hücum toplan	300
Hafif Kundağı Motorlu Toplar	150
Ağır Kundağı Motorlu Toplar	130
En-Ağır Kundağı Motorlu Toplar	<u>20</u>
Tank şasisi üzerine yapılan top toplamı	600

Tank yapımı üzerindeki kötü etkilerini olanaklar derecesinde azaltmak için kundağı motorlu topların sertleştirilmemiş çelik zırhlaması emredildi. Şimdi zihinleri işgal eden temel düşüncenin tank değil top, yani taarruz silâhları değil, savunma silâhları yapımı olduğu açıkça görülüyordu. Fakat bu savunma silâhları yeterli nitelikte değildi. Zira kıtalar, Pz-II ya da Çek T-38 şasisi üzerine yapılan bir kundağı motorlu topun yeterince etkili bir silâh olmadığından yakınmaya başlamışlardı.

Porsche Kaplan tankı konusunda yapılan tartışma sırasında Hitler, elektrikli tahrik sistemi ve hava soğutmalı motorla donatılmış olan bu tankın özellikle Afrika harekât alanında kullanılmaya uygun olduğunu; ancak 50 km. olan hareket hızı (yani bir depo yakıtla yapabildiği mesafe) çok yetersizdi ve 140 km.ye çıkarılması gerekiyordu. Bu, kuşkusuz doğrudu; ancak ilk projelerin kendisine sunulduğu zaman bu öneri ortaya atılmış olsaydı daha uygun olurdu.

Eylül'de yapılan tartışmalar Stalingrad'ın içinde ve çevresinde cereyan etmekte olan şiddetli muharebelerin etkisini şimdiden gösterdiğini ortaya koymuş bulunuyordu. Öteki sorunlar arasında hücum toplarının ıslah edilmesine karar verildi. Bu araçlara 75 mm.lik

L70 toplan yerleştirildi ve ön zırhlan 100 mm.ye ıkanıldı. Ağır piyade toplan, hücum topu şasileri üzerine ya da Pz-IV'lere yerleştirileceklerdi. O zamanlar yapımı devam eden Porsche Kaplan'lardan bazıları, döner kule ıkanlıp, 200 mm. kalınlığında ön zırh ve 88 mm.lik uzun namlulu top ile donatılmak suretiyle hücum toplanına çevrilecekti. Bu tanka ayrıca 210 mm. apında havan yerleştirilmesi de tartıldı. Kuşkusuz, o zamanlar elimizde bulunan tanklar sokak muharebelerine uygun değildi. Öte yandan problemin doğru çözümünü, yapımı süren tanklar üzerinde bir hayli değişiklik yapmakta aramak da doğru bir yol olamazdı. Zira bu takdirde orijinal tank tipinin sayısız değişik tipi meydana çıkar ve bunların her biri de sayısız değişik yedek parçaya ihtiyaç gösterirdi. Böylece tankların sahrada onanması da hemen hemen olanaksız bir duruma düşmüş olurdu.

YENİ BİR SİLÂH

1942 Eylül'ünde ilk Kaplan tankları muharebeye girdi. Birinci Dünya Savaşının bize öğrettiği bir ders şuydu ki; **yeni silâhların muharebeye sokulmasında sabırlı davranmak ve bunların kitle halinde kullanılmasına olanak veren miktarlarda yapılmasına değin yeni silâhların geride tutulması zorunludur.** Birinci Dünya Savaşında Fransızlar ve İngilizler tanklarını az sayıda ve zamanından önce kullanmışlar ve böylece umdukları büyük zaferi kazanamamışlardı. Askerî uzmanlar uzun süre önce bu eleştirinin geçerli olduğunu ortaya atmışlardı. Ben de çok kez bu konuda konuşmuş ve yazılar yazmışım. Hitler bunları pek iyi biliyordu. Buna rağmen, bu yeni silâhı deneme arzusunun etkisinden kurtulamıyordu. Bu nedenle Kaplan'ların, tamamen ikinci derecede bir harekâta ve hiç de uygun olmayan bir arazide yapılacak sınırlı hedefli bir taarruzda kullanılmalarını emretti. Bu amaçla seçilen Leningrad yakınındaki bataklık ormanlarda ağır tanklar yalnız orman yollarında birerli kolda hareket edebilirlerdi. Doğal olarak düşmanın tanksavar silâhları da burada mevzilenmiş, onları beklerdi. Sonuç, sadece ağır ve gereksiz kayıplar değil; aynı zamanda gelecek harekâta ilgili gizlilik ve baskın etkisinin de yitilmesi oldu. Uğranılan düş kırıklığı ise hepsinden daha büyük oldu. Çünkü taarruz uygunsuz arazide takılıp kalmıştı.

Ekim'de tank yapımı, hücum toplan lehinde olarak yeni bir azalma kaydetti: Pz-IV'ler 75 mm.lik L70 topu ve Panterler de 88 mm.lik L71 topu taşıyan kundağı motorlu toplara çevrildi. Bundan başka Pz-IV zırh gövdeleri üzerine 40 ilâ 60 ağır piyade topu yerleş-

tirilecekti. Bu topların namlulan çok kısa olacak ve mayın-atar olarak kullanılacaklardı. Tüm bu yeni projeler ilginç şeyler olmakla beraber asıl sonuç, bu sıralarda elimizdeki en yararlı tank olan Pz-IV'lerin yapımındaki azalma oluyordu. Dahası da var, bu ayın tank üretimi ancak, aslında pek yetersiz olan, 100 üniteyi bulabilmişti. İş bununla da bitmiyordu. Silâhlanma Bakanlığı, önceden planlanmış olan Leopard'lara ek olarak, Panter keşif tanklarının da yapılmasını öneriyordu. Allahtan bu projede üzerinde durulmadı.

TANK TOPUNUN İŞLEVİ

Tank üretimi alanında yanlış bir yola sapılmıştı. Öte yandan Hitler, haklı olarak, Kaplan tanklarının 88 mm.lik uzun namlulu ve çok yatkı mermi yollu toplarla donatılmasında direniyordu ve böylece bu silâhı, daha ağır çaplı fakat ilk hızı daha az olan silâha tercih ediyordu. Tank topunun esas işlevi, düşman tanklarıyla dövüşmektir ve öteki tüm düşünceler bundan sonra gelmelidir.

Kasım'da Hitler Kaplan tankları yapımının ayda 13 tanktan 25 tanka çıkarılmasını istedi ve bunu yaptırmaya muvaffak oldu. Aynı ay içinde üretim hacmi bu değere erişti. Bu arada hücum topu üretimi 100'e gıktı.

Aralık başında tankların uygun bir şekilde kullanılması hakkında yeni tartışmalar oldu. Hitler'e Kaplanların parça parça muharebeye sokulmasının son derece sakıncalı olduğu anlatıldı. Fakat o, bu kez de, parça parça muharebeye sokma yönteminin Doğu Cephesi'nin ihtiyaçlarına uygun düştüğünü, buna karşılık Afrika harekât alanında kitle halinde kullanmanın daha kârlı olacağını iddia etti. Bu anlaşılması güç beyanın neye dayandığını maalesef bilmiyorum.

Pz-III'lerin yapımı artık tamamen durdurulmuş ve böylece serbest kalan endüstriyel kapasite hücum toplarının yapımına tahsis edilmişti.³⁸

1943 Haziran'ında hücum topu üretimi ayda 220 üniteye ulaşacak ve bunlardan 24'ü hafif obüslerle donatılacaktı. Bu top, alçak ilk hızı ve çok yüksek mermi yoluyla piyadenin ihtiyaçlarına pek iyi karşılık verecek durumda olmakla beraber, bunun yapımı düşman

³⁸ Hücum topları ve öteki kundağı motorlu topların yapımının, tank üretimi aleyhine, yükselmesi Doğu Cephesi'nde stratejik taarruzun sona ermekte olduğunun ve artık stratejik savunmaya geçmek zorunda kalındığının bir belirtisidir. (Çeviren)

tanklarına karşı savunma gücümüzün yeniden azalmasına yol açtı. Mühendis Porsche ve Krupp firmasından, Dr. Mühendis Müller ile yapılan bir toplantıda Hitler Mäuschen (yani Fare) adı verilen, 100 tonluk tankın 1943 yazında hazır olacağını umduğunu beyan etti. Bundan sonra Krupp firmasından bu tanklardan her ay 5 tane yapmasını isteyecekti.

Mevcut tipler üzerinde sürekli olarak değişiklikler yapılması yüzünden tank ve zırhlı araç tiplerinin çoğalması sonucu yedek parça ihtiyaçlarının karşılanmasında zorluk çekildiğini gösteren raporlar alınmaya başlandı.

1943 Ocak ayında zırhlı araçlar, tank toplan ve en ağır tank hakkında yeniden tartışmalar yapıldı. Eski Pz-IV'lerin zırh gövdelerinin dikey kısımlarının 100 mm. kalınlığındaki zırh levhalardan yapılması ve Panter tankının ön zırhının da 100 mm. kalınlığında olması emredildi. Leopard hafif keşif tankının yapımı, daha başlayamadan iptal edildi. Nedenine gelince, bu model için **"öngörülen zırh ve silâhlar 1944'te karşılaşılmaması beklenen koşullara uygun değildi."**³⁹

Kaplan tankının 88'lik uzun namlulu topla donatılması; ayrıca ön zırhının 150 mm. yan zırhlarının da 80 mm. kalınlıkta yapılması için emir verildi. Porsche'nin Fare tankının yapımı kesinleşti ve aylık üretim hacmi 10 tanka yükseltildi. Hitler'in düşçülüğünün meyvesi olan bu dev bebeğin henüz tahtadan bir modeli bile yapılmamıştı. Buna rağmen tankın kitle halinde yapımına 1943 sonunda başlanmasına ve başlangıçta üzerine 128 mm.lik bir top konulmasına ve 150 mm.lik topun ileride bunun yerini almak üzere, etüt edilmesine karar verildi.

Hitler, sokak muharebeleri için Porsche şasisi üzerine üç **Koçbaşı-Kaplan** tankı yapılmasını emretti.⁴⁰ Zırhlı Şövalyeler çağına yakışır

³⁹ Aynı adı taşıyan, Federal Almanya Ordusunun yeni ana muharebe tankı 1965'ten beri geçirdiği denemelere dayanan gelişmeler sonucu, halen dünyanın en iyi tanklarından biri durumundadır. Bu tank, NATO orduları için standart bir ana muharebe tankı yapılması ihtiyacından doğmuş üç tanktan biridir (ötekiler Chieftain İngiliz ve AMX-30 Fransız tankıdır.) Belki de bunların en iyisidir. Bunlara karşılık Amerikan M-60 ve Rus T-55, T-62 ve muhtemelen T-70 tankları bulunmaktadır. (Çeviren)

⁴⁰ Hitler'in hayalinin bir ürünü olan bu tankın projesi, düşman tanklarını mahmuzlamak ya da duvarları ve öteki dikey engelleri yıkmak amacına göre yapılmıştır.

durumdaki bu silâhın, masa başından bir türlü kurtulamayan sözde stratejilerin taktik düşlerine dayandığı anlaşılmaktadır. Bu, sokak muharebesi devinin gerekli benzin ihtiyacının sağlanması amacıyla akar-yakıt taşıyacak özel araçlar ve yedek kaplar yapılması emredildi. Hitler tanklar için çok namlulu sis havanları yapılmasını da emretti; aynı zamanda helikopterin topçu gözetlemesi ve tanklarla işbirliği için ideal araç olduğunu beyan etti.

Hitler'in "**Tank yapımı ile ilgili tüm kişilere**" 22 Ocak 1943 günü yaptığı çağrı ve üretimi arttırmak için Bakan Speer'e tam yetki vermesi, Alman zırhlı birliklerinin, olağanüstü bir tank modeli olan T-34'ü kitle halinde yapmaya aralıksız devam eden düşmaninkilere oranla azalan gücünden giderek artan bir ölçüde kaygı duyulduğunu göstermektedir.

Bu gerçeği anlamasına rağmen Hitler şubat başlarında **Hummel** (istakoz) adı verilen bir ağır obüs ile **Homisse** (Eşek Anısı) adı verilen bir 88 mm.lik topun kundağı motorlu top olarak Pz-IV şasisi üzerine yapılmasını emretti. Hitler eski Pz-II ve Çek T-38 tank yapım olanaklarının kundağı motorlu top yapımına tahsis edilmesi için emir verdi. İlki bir hafif obüs, sonuncusu ise 1940 modeli, 75 mm.lik tanksavar topu taşıyacaktı. Hitler 90 Porsche Kaplan **Ferdinand**'ın en büyük hızla yapılmasını emretti. Pz-IV ve Panter tanklarıyla hücum toplarını Rus piyadesinin tanksavar silâhlarından korumak için bu modellerin **Schürze** (önlük) ile donatılması emredildi: Bu, dikey yüzlemleri ve taşıyıcı ve gergi tekerlekleriyle tırtıllan korumak için tankların dışına asılan zırh levhalardan ibaretti.

Son olarak, Kara Kuvvetleri Komutanlığı Karargâhı, giderek daha karmaşık ve uygunsuz bir hal alan tank durumunu eline aldı. Kaplan ve Panter dışındaki tüm tank yapım programlarının iptalini önerdi. Bunlardan sonuncunun kitle halinde yapımına henüz başlanmamıştı. Hitler, bu öneriyi derhal kabul ettiği gibi, Silâhlanma Bakanlığı da sonuç olarak üretimde daha büyük bir sadelik ve basitlik sağlayacak olan bu tedbirden memnunluk duydu. Fakat bu yeni planın büyük bir zayıf tarafı vardı. Pz-IV tankının yapımının terk edilmesiyle Almanya, ikinci bir bildiriye değin, ayda 25 Kaplan üretimiyle yetinmek zorunda kalacaktı. Bu, kuşkusuz Alman Ordusu'nun çok yakın bir gelecekte yenilgisine yol açacaktı. Ruslar artık Batılı Müttefiklerinin yardımı olmadan bile savaşı kazanır ve Avrupa'nın tümünü işgal edebilirlerdi. Dünyada hiçbir güç artık onları durduramazdı. Avru-

pa'nın problemleri böylece büyük ölçüde basitleştirilmiş ve hepimiz gerçek "**demokrasi**"nin nasıl bir şey olduğunu öğrenmiş olacaktık!

Şimdi bizi tehdit eden tehlikeler o denli büyüktü ki bizzat zırhlı birlik subayları ve Hitler'in yakın maiyetindeki birkaç derin görüş sahibi kişi, bu geç saatte bile, tümümüzü tehdit eden bu felâketten kurtarabilecek birini aramaya koyuldular. Savaşın önce yazmış olduğum yazılar Hitler'in çalışma masası üzerine konuldu ve bunları okumaya onu ikna etmeyi başardılar. Daha sonra beni hizmete çağırmasını önerdiler. Son olarak Hitler'in bana karşı beslediği güvensizliği, hiç değilse bir kez beni dinlemeye ikna edecek kadar gidermeyi başardılar. Böylece 17 Şubat 1943 günü, benim için büyük bir sürpriz teşkil eden bir olay vuku buldu. Kara Kuvvetleri Personel Başkanlığı'ndan bana telefon edilerek Hitler'le bir görüşme yapmak üzere Vinnitsa'daki Yüksek Karargâh'a gitme emri duyuruldu.

Dokuzuncu Bölüm

ZIRHLI BİRLİKLER GENEL MÜFETTİŞLİĞİM

Atanma ve İlk Eylemlerim

17 Şubat 1943 günü Kara Kuvvetleri Personel Dairesi'yle konuşmak üzere telefon başına çağrıldığım zaman neler olup biteceği hakkında hiçbir fikrim yoktu. Bundan ancak bir hafta kadar önce, kalp rahatsızlığımdan tamamen iyi olduğum yönüyle, genel durumu öğrenmek ve bir-iki kişi hakkında bilgi almak üzere Personel Başkanı General Bodewin Keitel'i ziyaret etmiştim. Onun o gün bana söylediklerinden, benim yeniden göreve alınmamın tamamen olanaksız olduğu, hatta kesinlikle göreve alınmayacağım sonucu çıkarılabildi. Şimdi ise Keitel'in yardımcısı General Linnarz, doğrudan Vinnitsa'ya gidip Führer'i görmemi bana bildiriyordu. Bu çağrının nedeni hakkında beni aydınlatabilecek durumda değildi. Hitler'in ancak çok büyük bir zorunluluk altında böyle bir adım atacağını açıkça biliyordum. Stalingrad'da tüm bir ordunun muharebe meydanında, işitil-medik şekilde teslim olması, bu ulusal felâket sonucu ağır kayıplar verilmesi, ellerindeki sınırlı olanaklarla, yok edilen Altıncı Ordu cephesinin iki yanındaki cephelerini tutmayı başaramayan müttefiklerimizin başına gelen acı yenilgi... Bunların tümü ciddi bir bunalımın meydana çıkmasına yol açmıştı. Gerek Ordu'da ve gerek ülkede moral çok düşmüştü.

Dış ve iç politik darbeler şimdi durumu daha da kötü bir hale koyuyordu.

Batılı Devletler Kuzey Afrika'da karaya çıktıktan sonra çabuk ilerleme kaydetmişlerdi. Bu harekât alanının giderek artan önemi, Roosevelt ve Churchill'in 14-23 Ocak 1943 günleri Casablanca'da yaptıkları konferansta belirmişti. Bizim açımızdan bu toplantının en önemli sonucu Mihver Devletleri'nin kayıtsız şartsız teslim olmalarıydı. Bu, insanca olmayan formülün Alman ulusu ve her şeyin üstünde, Alman Ordusu üzerindeki etkisi büyük oldu. En azından askerler artık, düşmanlarımızın Almanya'nın tamamıyla yok edilmesine karar verdiklerini; keza onların bir zamanlar propaganda ettikleri gibi, Hitler ve Nazizm'e karşı değil, verimli ve bu nedenle

tehlikeli olan dünya ticaretini rakiplerine kaptırmamak için bu savaşı sürdürmekte olduklarını anlamış bulunuyorlardı.

Bir süredir, Casablanca yok edici dogmasının mimarları, yaptıklarından duydukları övüncü belirtmekteydiler. 11 Şubat 1943 günü Winston Churchill Avam Kamarası'nda şunları söyledi:

"Yaşam ve özgürlüklerimizin kuşkusuz bağlı bulunduğu bu gerçeklerin soğukkanlı, makul ve olgun bir değerlendirilmesi sonucudur ki Cumhurbaşkanı⁴¹, Savaş Kabinesi'nin temsilcisi olarak benim de tam muvafakatimi alarak Casablanca Konferansı'nın ana fikri olarak tüm düşmanlarımızın kayıtsız ve şartsız teslim olmasını istemeye karar vermiştir. Kayıtsız şartsız teslim üzerindeki katı ısrarımızdan, muzaffer silâhlarımızın tüm ahaliye zalimce muamele etmekle lekeleneyeceği anlamı çıkarılmamalıdır."

Bu konuşmayı yapışının ardından iki yıl bile geçmeden (tam tarih vermek gerekirse 15 Aralık 1944 günü) Winston Churchill, (Ruslara gidecek olan Königsberg hariç olmak üzere) Doğu Prusya'yı, Danzig'i ve 320 km. uzunluğundaki Baltık kıyılarını Polonyalılara vaat ediyor, üstelik batıda topraklarını Almanya'dan almak suretiyle genişletebileceklerini sözlerine ekliyordu. Daha sonra da şunları ilân ediyordu:

"Doğudan batıya ve kuzeye doğru milyonlarca insanın aktarılması yapılmış olacak ve Almanlar topraklarından çıkarılacaktır. Zira amacımız Almanların Polonya'nın batıda ve kuzeyde elde edeceği bu topraklardan kesinlikle çıkarılmasıdır... Bundan böyle nüfus karışımına göz yumulmayacaktır..."

Doğu Almanya halkına bu muameleyi reva görmek gaddarlık değil miydi? Bu muamele hak ve adalet dışı değil miydi? Avam Kamarası, herhalde Churchill'in bu husustaki politikasını oy birliğiyle kabul etmiş olmamalıydı ki, Churchill 24 Şubat 1945 günü, aşağıdaki sözleriyle, bir kez daha kendini haklı göstermeye çalışmıştı:

"Dışımız ve tırnağımızla kapışmış olduğumuz müthiş düşmanımıza karşı tutumumuz nasıl olmalıdır? Onları kayıtsız şartsız teslim mi zorlamalıyız; yoksa onlarla anlaşarak,

⁴¹ Casablanca Konferansı, 15-24 Ocak 1943 II. Dünya Savaşı sırasında A.B.D. Başkanı Roosevelt ile İngiltere Başbakanı Churchill arasında Fas'ın Casablanca kentinde yapıldı.(Yayınıcı)

karşılıklı müzakereye dayanan bir barış yapmak suretiyle kendilerini derleyip toplamalarına göz yumup birkaç huzursuz yıl sonra mücadeleye yeniden başlamalarına izin mi vereceğiz? Kayıtsız şartsız teslim ilkesi, Amerika Birleşik Devletleri Cumhurbaşkanı tarafından Casablanca'da ilân edildi ve ben de orada ve daha sonra bu ülke adına, bu ilkeyi onadım. Şimdi lehimize dönmüş bulunan birçok koşulların, henüz askıda bulunduğu bir zamanda alınmış olan bu kararlar doğru bir iş yaptığıma inanıyorum. Nisbeten zayıf ve başarısız günlerimizde yapılmış olan bu deklarasyonu, bir üstünlük ve güçlülük dönemine girmiş olduğumuz şu anda değiştirmemiz gerekir mi? Ben açıkça inanıyorum ki hiçbir şey, kayıtsız şartsız teslim eylemi resmen tamamlanıncaya kadar, yapılan ve yapılacak öneriler hangi biçime bürünürlerse bürünsünler, kayıtsız şartsız teslim ilkesinden vazgeçerek Almanya ve Japonya ile müzakereye bizi zorlamamalıdır...”

Winston Churchill, o zamanki eylemlerinin doğru olduklarından şimdi artık emin değildir. Gerek o ve gerek Bevin⁴², o zaman kabul edilen politikayı sonraları açıkça değiştirmişlerdir. Bugün birçok akıllı ve tedbirli İngiliz devlet adamı, 1945 Şubat'ında yapılan Yalta Konferansı'nda verilen kararların, olduklarından daha başka olmalarını kuşkusuz uygun bulmaktadır. Orada şu sözler söylenmişti:

“Amacımız Alman halkını yok etmek değildir. Ancak şurası muhakkaktır ki, Nazizm ve militarizmin kökü kazındıktan sonra Almanlar temiz ve namuslu bir yaşantıyı ve birbirinin haklarına saygı duyan uluslar topluluğu içinde yer almayı umabilirler.”

Şimdi böyle bir umut var mıdır?

Şurası kesindir ki bu satırları yazdığım sıralarda (1943 yılının Şubat ayında) Avrupa işlerinin gelecekteki muhtemel gelişmeleri Batılı Devletlerin hükümet dairelerine oranla tarafsız ülkelerde daha iyi anlaşılmaktadır. 21 Şubat 1943 günü İspanya Dışişleri Bakanı Jordana, İngiltere Büyükelçisi Sir Samuel Hoare'a bir nota verdi. Bu notada şunlar vardı: **“Olaylar, gelecekte de şimdi kaybettikleri seyri izledikleri takdirde Alman topraklarına derinliğine nüfuz eden devlet, Rusya olacaktır. Bu olasılık şu soru-**

⁴²Ernest Bevin. İngiliz devlet adamı 2. Dünya Savaşı'nda Çalışma Bakanı Yay Notu

yu aklımıza getiriyor: Bu durum gerçekleştiği takdirde, sadece Kıta için değil, aynı zamanda İngiltere için daha büyük tehlike acaba, tamamen yenilgiye uğratılmamış, fakat komünizme karşı bir kale olarak hizmet edebilecek yeterli güce sahip olan bir Almanya mı; tüm komşuları tarafından nefret edilen ve sapasağlam olduğu halde bu durum nedeniyle tüm yetkilerinden edilmiş olan bir Almanya mı; yoksa, savaş hazırlıklarıyla, mühendisleriyle, uzman işçileriyle ve teknisyenleriyle Rusya'ya ek gücü kazandıracak ve böylece Rusya'ya Atlantik'ten Pasifik'e kadar uzanan eşi görülmedik bir imparatorluk halinde genişleme olanağını kazandıracak Sovyetleştirilmiş bir Almanya mıdır?

İkinci bir soruyu daha sormak istiyoruz: Acaba, Avrupa'nın ortasında, bütünlük ve birlikten yoksun olan, üstelik savaş ve yabancı hkimiyeti altında kanını akıtmış bulunan bu ülkeler mozaiğinde Stalin'in hırsında olan bir kişi bulunabilir mi? Kuşkusuz böyle bir kimse bulunamaz... Bu lkelerde Alman hkimiyetinden sonra, yaşayabilecek olan biricik hkimiyet komünizmdir. Bu nedenle durumu çok ciddi görüyoruz ve sanıyoruz ki İngilizlerin sorunu sknetle incelemeleri gerekir. Zira Rusya, Almanya'yı zapt etmeyi başardığı takdirde kimse onu durduramayacaktır...

Almanya ortadan kalktığı halde Avrupalılar onu yeniden yaratmak zorundadırlar. Fakat onun yerini Litvanyalılar, Polonyalılar, ekler ve Romenlerden kurulu bir konfederasyonun alacağını düşünmek yersizdir. Zira, böyle bir kuruluş çok geçmeden Sovyet konfederasyonunun mevcut devletlerinin arasına sokulacaktır..."

Sir Samuel Hoare, bu notaya, 25 şubat 1943 günü, kendi Hkmetinin yetki ve tasvibiyle şu karşılığı verdi:

"Sayın Bakan, Avrupa için en büyük tehlikenin komünizm olduğunu ve bir Rus zaferinin tüm Avrupa'yı komünist yapacağını ifade etmektedir... İngiliz görüşü çok değişiktir... Bu savaşın sonunda bir tek devlet Avrupa'yı hkimiyeti altına alabilecek midir? Rusya, en azından, uzun bir süre yaralarını sarma ve gclenme dönemine ihtiyaç görececek ve bu dönemde, ekonomik yardım bakımından İngiltere ve Amerika'ya dayanmak zorunda kalacaktır... Rus Ordusu hakkında takdir duyuları beslemekle beraber son zaferin bir tek Mttefikin

değil, Müttefiklerin zaferi olacağına inanıyoruz... O zaman (savaşın sonra) Avrupa'da kuşkusuz büyük İngiliz ve Amerikan orduları bulunacaktır... Bu ordular, önceden Rus cephesinde yıllarca süren yorucu bir savaşın parça parça etmemiş olduğu, taze cephe birliklerinden oluşacaktır...

Bize gelince, güvenle şu tahmini yapabilirim ki o anda Büyük Britanya, en güçlü Avrupa devleti olacaktır... İngiliz nüfuzu, Avrupa'da Napolyon'un düşmesinden beri görülmedik derecede daha güçlü olacaktır... Avrupa uygarlığına karşı olan sorumluluklarımızı silkip atacak, ya da gereğinden önce ve tek yanlı olarak silâhsızlanmaya giderek büyük gücümüzü yitirecek değiliz. Müttefiklerimizle beraber savaşı kazandıktan sonra Avrupa üzerindeki tam nüfuzumuzu sürdürmek ve Avrupa'nın yeniden kurulmasında tam payımızı ortaya koymak kararındayız..."⁴³

Bunlar, İngiltere'nin, Franco'nun tarafsız İspanya'sındaki sözcüsü Sir Samuel'in sözleridir. Kendine güveni fazla olan bir kimsenin sözleri gibi görünüyorlar. İçgüdüleriyle diplomatik görüşme girişimlerini reddeden Hitler, Batılı Devletlerle herhangi bir anlaşmaya varmayacağını iyice anlamış bulunuyordu. Ancak onun kaderi (ki aynı zamanda Alman ulusunun kaderiydi) kılıcın keskin ağzı üzerinde dengede duruyordu.

Raeder (Büyük Amiral) ve Schacht'ın (maliyeci ve iktisatçı Dr. Hjalmar H.G. Schacht) görevlerine son verilmesi Almanya'da iç gerginliği göze batır derecede artırdı. Binanın yükünü taşıyan ağaçların çatlamakta olduğu sesinden anlaşıyordu.

Bu olayların gölgesi altında beraberimde Üsteğmen Becke olduğu halde trenle Doğu Prusya'da Rastenburg'a hareket ettim. Oradan sonra yolculuğuma uçakla devam edecektim. Trende eski silâh arkadaşım General Kempff ile karşılaştım ve ondan, önceki yıl esnasında cereyan eden harekât hakkında pek çok şey öğrendim. Rastenburg'ta Keitel'in mülhâkı Binbaşı Weiss tarafından karşılandım. Ancak o bana bu yolculuğumun nedenleri hakkında tam ve doğru bilgi veremedi. Kempff ve Motorlu Birlikler Müfettişliği'nden ve barış döneminde 2'nci Zırhlı Tümen'den eski arkadaşım Chales

⁴³ Ambassador On Special Mission, (Rt. Hon. Sir Samuel Hoare, Vikont Tempelwood, sayfa 190-191, Londra, 1946.

de Beaulieu ile birlikte bir uçağa binerek Vinnitsa'ya hareket ettim. 19 Şubat günü öğleden sonra oraya vardık ve **Jägerhöhe** adlı askeri konukevine yerleştik.

20 Şubat günü sabahı Hitler'in Baş mülhâkı General Schmudt beni görmeye geldi. Hitler'in niyetleri ve onların gerçek anlamlarını araştırmak konusunda ayrıntılı bir görüşme yaptık. Schmudt, Alman zırhlı birliklerinin, Rusların giderek artan üstünlüklerinin bir sonucu olarak, yenilenme ihtiyacında olduklarını ve artık umursamazlıkla karşılanamayacak bir hale düştüklerini anlattı.

Kara Kuvvetleri Komutanlığı Karargâhı ile Silâhlanma Bakanlığı arasında şiddetli bir anlaşmazlık vardı. Bundan da daha önemlisi, bizzat zırhlı birlikler, yüksek komuta kademelerine olan güvenini yitirmişti. Bu sınıfın idaresinin, pratik bilgisi ve zırhlı birliklerde tecrübesi olan bir kişiye verilmesini istemekteydiler. Bu nedenle Hitler, bu sorumluluğu bana tevdi etmeye karar vermişti. Schmudt, bu isteği yerine getirmeye ilgili olarak herhangi bir önerimin bulunup bulunmadığını sordu. Yurdumun ve mesleğimin icapları karşısında Hitler'in önerisini kabule hazır olduğumu bildirdim. Ancak bazı ön koşullar yerine getirildiği takdirde bu görevde iş yapabilir ve yararlı olabilirdim. Zira her şeyden önce ciddi bir hastalıktan henüz kurtulmuştum ve gücümü geçmişte buna benzer görevlerde başıma geldiği gibi, sonucu gelmeyen yetki mücadelelerinde harcamak istemiyordum. Bu nedenle, ne Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'na, ne de Eğitim Ordusu Komutanı'na değil, doğrudan doğruya Hitler'e bağlı olarak çalışmak istiyordum. Bundan başka, zırhlı araç ve gereçlerimizin geliştirilmesi konusunda, gerek Kara Kuvvetleri Ordudonatım Dairesi ve gerek Silâhlanma Bakanlığı üzerinde nüfuz sahibi olmam gerekiyordu. Zira aksi takdirde bu sınıfın muharebe etkenliğinin yeniden kurulması olanaksız olurdu. Son olarak Waffen SS (Silâhlı SS) içindeki ve Hava Kuvvetleri'ndeki tank birlikleri üzerinde, Kara Kuvvetleri'nde olduğu gibi, aynı yetkiye sahip olmak zorundaydım. Eğitim Ordusu ile okullardaki tank birliklerinin de benim gözetimim altında bulunması gerektiğini de ayrıca saymaya gerek yoktu.

Schmudt'tan, bu kabul koşullarının Hitler'e sunulmasını ve bunları uygun gördüğü takdirde beni görmek üzere makamına çağırmasının sağlanmasını rica ettim. Koşullarımı kabul etmediği takdirde, Berlin'e dönmeme izin vermesinin ve beni yeniden göreve ça-

ğırma umudunu unutmamasının en doğru şekil olacağını anlattım. Schmudt ile yaptığım bu görüşme iki saat sürdü.

HİTLER'İN ÖZELLİKLERİ

Schmundt'un Yüksek Karargâh'a dönüşünden kısa bir süre sonra beni, o gün öğleden sonra saat 15.15'te Hitler'le bir görüşmeye çağıran mesajı aldım. Tam zamanında kabul edildim. Başlangıçta Schmudt da görüşmede hazır bulunuyordu. Fakat bir süre sonra Hitler ve ben, onun çalışma odasına geçtik ve yalnız kaldık. Hitler'i, 20 Aralık 1941 kara gününden bu yana görmemiştim. Arada geçen ondört ay zarfında çokça yaşlanmıştı. Davranışları, kendine güvenini oldukça yitirmiş olduğunu gösteriyordu. Konuşması kararsızdı. Sol eli titriyordu. Yazı masasının üstünde benim kitaplarım duruyordu. Konuşmasına şu sözlerle başladı:

"1941'den bu yana yollarımız ayrılmıştı. O zaman aramızda bazı anlaşmazlıklar olmuştu. Bunlar için üzgünüm. Size ihtiyacım var."

Ben buna karşılık olarak, yararlı bir iş görebilmem için zorunlu koşulları sağlayabildiği takdirde görev almayı istediğimi bildirdim. Hitler o zaman, beni Zırhlı Birlikler Genel Müfettişliği'ne atamak istediğini söyledi. Schmudt benim problem üzerindeki görüşümü kendisine anlatmıştı. Hitler bunu kabul etmişti ve bu nedenle benden bu makam için bir görev talimatı tasansı hazırlayıp kendisine sunmamı istedi. Bu arada, benim savaştan önce zırhlı birlikler hakkındaki yazıları yeniden okuduğunu ve daha o zaman, gelecekteki gelişmeleri doğru bir biçimde tahmin etmiş olduğumun gözüne çarptığını belirtti. İşte şimdi bu teorileri uygulama alanına koyma zamanı gelmişti.

TEORİLERİMİN DOĞRULUĞUNU HİTLER ANLADI

Hitler, bundan sonra bizzat askerî duruma geçti. Stalingrad Felâketi'nin ve Doğu Cephesi'nde son zamanlardaki geri çekilmelerimizin sonucu olarak askerî, politik ve moral durumumuzda ciddi bir gerilemenin meydana geldiğinden haberdardı. Bu nedenle, kendi görüşünce kaçınılmaz bir karar olan, bulunulan yerde savunma ve bu suretle savaş durumunu düzeltme için azim ve sebatla direnme zorunluluğunu beyan etti. Hitler'le yaptığım bu ilk toplantı 45 dakika kadar sürdü. Görüşme hemen tamamen meslekî konular üzerinde geçti ve yaklaşık saat 16.00'da sona erdi.

POLİTİKACILAR VE SİVİL YÖNETİCİLER

Daha sonra askeri durumu incelemek için Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı General Zeitzler'i görmeye gittim. Akşamı, Moskova eski Askerî Ataşesi General Köstring, Vinnitsa'nın Askerî Komutanı General von Prien ve 15'nci Piyade Tümeni Komutanı General Buschenhagen ile beraber geçirdim. Bu subayların tümünü iyi tanıyordum ve faal hizmetten uzun süreli ayrılığım esnasında kaydedilen gelişmeler hakkında pek çok şey anlattılar. Prien'in bana Alman idaresi hakkında söyledikleri çok tatsız şeylerdi. Alman yöntemleri, özellikle Reich Komiseri Koch'un kullandığı yöntemler Ukraynalıların Almanya'nın dostu olmaktan çıkarmış, bize düşman etmişti. Maalesef askerî makamlarımız bu politika karşısında güçsüz durumdaydılar. Politika, askerî makamlarla işbirliği yapılmaksızın ve çok kere Kara Kuvvetleri'nin bilgisi dışında ve isteklerine karşı, Parti ve idarî kanallarca yürütülüyordu. Sadece kulaklarımıza çeşitli çatışmalar hakkındaki rivayetler geliyordu.

21 Şubat gününü, Jodl, Zeitzler, Schmudt ve Hitler'in mülhaklarından biri olan Albay Engel ile, hazırlamakta olduğum görev talimatının önemli kısımlarını tartışmakla geçirdim.

22 Şubat'ta, görev talimatı tasansını, Yüksek Karargâhın Vinnitsa'daki ileri kademesinde bulunmayan Mareşal Keitel ile birlikte hazırlamak üzere Rastenburg'a uçtum. Eğitim Ordusu Komutanı General Fromm da 23 Şubat'ta oraya çağırılmıştı. Belge, daha sonraki birkaç gün içinde tamamlandı ve 28 Şubat'ta Hitler tarafından uygun görüldü ve onaylandı. Bu belge, benim bundan sonraki yıllardaki faaliyetlerimin esasını teşkil ettiği için tam olarak buraya alacağım.

ZIRHLI BİRLİKLER GENEL MÜFETTİŞLİĞİ GÖREV TALİMATI

1. Zırhlı Birlikler Genel Müfettişi, zırhlı birliklerin, bu sınıfın savaşın kazanılması bakımından bir kesin sonuç silâhı hâline getirilmesi amacına uygun olarak, gelecekteki geliştirilmesinden bana karşı sorumludur.⁴⁴

⁴⁴ NOT: -Bu görev talimatına göre "Zırhlı Birlikler" terimi, tank birliklerini, zırhlı tümenlerin piyade unsurlarını (Panzergranadier yani Mekanize Piyade); motorlu piyade; zırhlı keşif kıtaları; tanksavar kıtaları ve ağır hücum topu birliklerini kapsamaktadır.

Zırhlı Birlikler Genel Müfettişi doğrudan doğruya bana bağlıdır. Bir ordu komutanı yetkisini haizdir ve zırhlı birliklerin en kıdemli subayıdır.

2. Zırhlı Birlikler Genel Müfettişi, Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı ile birlikte zırhlı birliklerin ve Kara Kuvvetleri'nin büyük çevik birliklerinin teşkilât ve eğitiminden sorumludur.

*Benim emrimle **Waffen-SS** ve **Hava Kuvvetleri'nin zırhlı birliklerinin** teşkilât ve eğitim konularını yürütme yetkisi de kendisine verilmiştir.*

Temel kararlar verme yetkisini kendi elimde tutuyorum.

*Genel Müfettişin, **kendi silâhlarının teknik gelişimi ve üretim planları** bakımından lüzum ve ihtiyaç göreceği hususlar Silâhlanma ve Mühimmat Bakanı ile birlikte hazırlanacak ve onanmak üzere bana gönderilecektir.*

*3. Sınıfının en kıdemli subayı olmak itibarıyla Genel Müfettiş, kendi sınıfına ait eğitim birliklerinin de komutanıdır. Genel Müfettiş kullanılmaya hazır **insan ve zırhlı araç yedeklerini sürekli bir akım halinde sahra ordularının emrine hazır bulundurmaktan sorumludur.** Tek araçlar, bütünleme personeli ve yeni kurulmuş birlikler de buna dahildir.*

*Benim vereceğim direktife göre, **tank ve zırhlı araçların yüzde kaçının sahradaki ordular ve yüzde kaçının eğitim ordusuna verileceğini** saptamaktan Genel Müfettiş sorumludur.*

*4. Zırhlı Birlikler Genel Müfettişi **zırhlı ve çevik birliklerle bunlara ait bütünleme yedeklerinin emre göre ve bir plana nazaran zamanında hazır bulundurulmalarını** sağlayacaktır. Genel Müfettiş, bununla ilgili olarak, sahradaki ordularda, tankı olmayan tank mürettebatının en iyi şekilde nasıl kullanılacağına da, Kara Kuvvetleri Komutanlığı Kurmay Başkanı ile birlikte karar verecektir.*

5. Zırhlı Birlikler Genel Müfettişi, muharebe raporlarını, zırhlı birliklerin emir-komuta, silâh sistemleri, eğitim ve teşkilâtı bakım-larından değerlendirecektir.

Bu konuda zırhlı birliklerin tüm unsurlarını ve Waffen-SS zırhlı birliklerini ziyaret etmeye ve denetlemeye Genel Müfettiş yetkilidir.

Zırhlı Birlikler Genel Müfettişi sahradaki orduların kuruluşlarındaki zırhlı birliklerle tüm konularda yazışmaya yetkilidir.

Genel Müfettişin düşünceleri ve bunlardan çıkardığı sonuçlar tüm ilgili sınıflara ve Silâhlanma ve Mühimmat Bakanlığı'nın dikkatlerine sunulacaktır.

Zırhlı Birlikler Genel Müfettişi, zırhlı birlikler için hazırlanması düşünülen dokümanların, talimnamelerin, talimat ve benzeri belgelerin hazırlanmasını kontrol ve denetim edecektir. Emir ve komuta ve öteki sınıflarla işbirliği sorunlarıyla ilgili belgeler Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı ile birlikte yayımlanacaktır.

6. Zırhlı Birlikler Genel Müfettişi, sınıfının en kıdemli subayı olmak bakımından, sürekli olarak aşağıdaki birlikler ve teşkillerin komutanıdır:

a) Özel komutanlıklar halinde gruplandırılmış bulunan tüm yedek birlikler ve eğitim birlikleri (Süvari ve Motosiklet yedek birlikleri hariç).

b) Sahra ordusu ve eğitim ordusuna ait çevik birliklere ait tüm okullar (Süvari ve Motosiklet okulları hariç).

7. Zırhlı Birlikler Genel Müfettişi, ilgisi bulunan konularda Kara Kuvvetleri'nin tüm sınıf ve karargâhlarına talimat vermeye yetkilidir. Tüm sınıflar, kendilerinden istenen her çeşit yardımı Zırhlı Birlikler Genel Müfettişine yapmaktan sorumludur.

Yüksek Karargâh, 28 Şubat 1943.

Führer.

İmza: ADOLF HİTLER

Bu görev talimatı, OKH'ye bağlı öteki sınıfların kıdemli komutanlarına tanınmamış olan büyük yetkileri bana vermiş oluyordu. Benim bu iş arkadaşlarımla, Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'na bağlı olduklarından birlikleri ziyaret etmek için onun iznini almak zorundaydılar; Eğitim Ordusu ve okullar üzerinde hiçbir nüfuzları yoktu. Yazılı yayın yapmak yetkileri yoktu. Dolayısıyla bu bahtsız adamların sağlayabildikleri sonuçlar çok sınırlıydı. Bu hal, zırhlı birliklerin önceki kıdemli subaylarının herhangi bir temel ıslahat yapamayışlarını da izah etmektedir. Cephelerde tecrübe kazanmış kudretli subaylar böyle görevlere ilgi göstermiyorlardı ve böyle bir emir aldıkları zaman da, en azından bir şeyler başarabilecekleri kıta görevine bir an önce dönmek için ellerinden geleni yapıyorlardı. Hiç değilse zırhlı birliklerde durum, benim Genel Müfettiş olarak atanmamla tamamen değişmişti. Genelkurmay, (Kara Kuvvetleri Komutanlığı Karargâhı),

özellikle Başkanın ve Komutanın, kendi yetkilerine tecavüz eder gördükleri bu görev talimatından memnun kalmadıklarını görmek, benim için bir sürpriz olmadı. Bunun bir sonucu şu oldu ki, bazı çevrelerin işbirliğine devamlı olarak yanaşmamaları ve işimi kösteklemeleri yüzünden güçlüklerle karşılaştım. Gerçekten bu tutum ve davranış savaştan sonra da devam etmiştir ve bazı hallerde bana karşı çıkanlar gerçekleri bildikleri halde yanlış yorumlamaktan da çekinmemişlerdir. Ne olursa olsun, yeni talimat, devamıza tüm olarak zarar getirmemiştir ve zırhlı birlikler, acı sona kadar, zamana ve görevlerine göre donatılmış güçlü bir silâh olarak kalmıştır.

Belge, Rastenburg'dan Hitler'in Vinnitsa'daki masasına giderken görev talimatına sadece önemli bir yanlış kelime sokulmuştur. 1'nci maddeye ilişkin sayfa altı notunda (talimatın sonuna konuldu) zırhlı birliklerin kapsamına giren unsurları sıralarken, önceleri topçunun bir bölümü olarak sayılan hücum topu birliklerini de dahil etmiştim. Bunun sağlam nedenleri vardı. Zira bir yanda hücum toplan yapımı tank yapımımızın büyük bir kısmını elimizden alırken, öte yandan da yetersiz güçte olmaları nedeniyle tanksavar rolündeki başarıları sınırlı oluyordu. Hele eski tanksavar taburları daha da az etkiliydiler. Bu taburlarda hâlâ, yarım tırtıllı araçlar tarafından çekilen, düşman tanklarının zırhını delme gücü yeterli olmayan ve böylece her bakımdan tamamen işe yaramaz toplar kullanılıyordu. Bunların tümünü kökünden değiştirmeye kararlıyım. Fakat benim bakmadığım bir sırada, birisi, hücum toplan teriminin önüne **"ağır"** sözcüğünü sokuşturmuş; böylece Genel Müfettişin kontrol ve denetim yetkisi sadece ağır hücum toplanına dönük olacaktı. Bu silâhlar ortaya yeni çıkmaktaydı ve Kaplan ya da Panter üzerine kurulan tanksavar toplanlarından başka bir şey değildi. İlk toplantıda bana, belki de kişisel olarak bana değil de Kara Kuvvetleri'nin tanksavar savunmasına ve bu nedenle tüm olarak Kara Kuvvetleri'ne karşı oynanan bu oyundan yakınmak zorunda kaldım.

Görev talimatı normal bürokratik kanallar yoluyla yayınlana dursun, Karargâhımı bir araya getirmek ve ileride beni bekleyen iş için hazırlıklara girişmek üzere Berlin'e hareket ettim. Savaştan önce Çevik Birlikler Komutanı olarak kullandığım Bendler Caddesi'ndeki eski büronun bize tahsis edilmesini sağladım. Kurmay Başkanı olarak, cephede büyük tecrübesi olan, mesleğine tutkun bir tankçı olan Albay Thomale'yi seçtim. Bu subay son çöküntüye kadar gösterdiği aynı enerji ve bağlılıkla yeni görevine başladı. Onu, Karargâhımın en

önemli pozisyonuna almaktan kişisel ve profesyonel açıdan zevk duydum. Ayrıca iki kurmay subayım daha vardı ki bunlardan biri teşkilât, diğeri de kullanma konularını yürütmekle görevliydi: Bunlar, ağır yaralı nedeniyle cephede hizmete uygun durumda bulunmayan Yarbay Freyer; öteki ise taze ve genç bir subay olan Binbaşı Kauffmann'dı. Bu sonuncu subayın yerine bir süre sonra Binbaşı Baron von Wölwarth geldi. Mülhakım Yarbay Prens Max zu Waldeck'ti ve o da ağır bir şekilde yaralanmış bulunuyordu. Bana, Zırhlı Birliklerin her dalı için birer yardımcı tahsis edildi. Bunlar kendi sınıf ve silâhları üzerinde cephede tecrübe kazanmış ve genellikle ağır bir şekilde yaralanmış ve bu nedenle bir süre gaynfaal hizmete ihtiyaç gösteren yaşlıca kişilerdi. Sağlık durumları düzelince ve karargâh hizmetinin tozlu havasını cephedeki taze havayla değiştirebilecekleri zaman gelince, giderler ve yerlerine yenileri gelirdi. Bu değiştirme sistemi sayesinde Genel Müfettişlik, muharebe eden kılalarla sıkı ve canlı bir bağlantıyı sürdürmekteydi. Eğitim birlikleri için, karargâhı Berlin'de bulunan bir Yurtçi Zırhlı Birlikleri Müfettişi atandı. General Eberbach bir süre bu görevi yaptı. Onun Kurmay Başkanı, Albay Bolbrinker, aynı zamanda Eğitim Ordusu Karargâhındaki Ordu Dairesi'nde zırhlı birliklerle ilgili "In 6" adı verilen şubenin de başıydı. Bu düzen, Fromm ile aramızda kararlaştırdığımız ve benim çalışmalarımla Eğitim Ordusu'nun bu konudaki çalışmaları arasında olanak bulunan en sıkı işbirliğini sağlamak düşüncesine dayanan bir düzendi. Zırhlı birliklere ait okullar bir Okullar Komutanı'na bağlandı. Yine ağır bir şekilde yaralanmış bulunan General von Hauenschild uzun süre bu görevi yaptı. Son olarak Karargâhımla muharip birlikler arasında bir çeşit irtibat subayı olarak görev yapmak üzere az sayıda subayın Karargâhıma verilmesini sağladım. Bunlar da genellikle, birliklerine katılacak durumda bulunmayan, fakat yurt dışında hizmet edebilecek durumdaki nekahet dönemini geçirmekte olan subaylardı. Bu subayları, esas itibarıyla, cephede cereyan eden olayları değerlendirme ve yapılan muharebelerde görülen (her zaman rastlanmayan) gelişmeleri inceleme işlerinde kullanıyordum.

Sınıf talimnamelerinin hazırlanması, 1938 yılında eski Avusturya Ordusu'nun Tank Taburu'na komuta ettiği zaman ilk kez tanıştığım Albay Theiss'in sorumluluğuna verilmişti. Almanya'nın çöküşüne kadar bu göreve devam etti. Aynı zamanda savaşın tarihi için lüzumlu bilgilerin toplanmasında da büyük yarar dokundu.

Berlin’de, gelecekte işbirliği yapacağım çeşitli sınıf örgütlerini ziyaret ettim. Ziyaret ettiğim öteki kişiler arasında, Hava Bakanlığı’nda savaştan önceki eski ve değerli dostum Mareşal Milch’i görmeye gittim. Milch, devrin nüfuzlu kişilerinin ayrıntılı ve aydınlatıcı karakter etütlerini bana anlattı. Nasyonal Sosyalist Partisi’nin pek çok sayıdaki ileri gelenleri arasında yalnız birkaç kişinin değer taşıdığı ve Hitler üzerinde gerçekten nüfuz sahibi olduğuna inanıyordu ve bunları ziyaret etmemi önerdi. Bunlar, Goebbels, Himmler ve Speer’di. Sonuncu kişiyi esasen görmek zorundaydım; zira o Mühimmat Bakanlığı’yı.

DR. GOEBBELS VE HİTLER

Milch’in önerisine uyarak 3 Mart’ta, Zırhlı Birlikler Genel Müfettişi yeni sıfatıyla kendimi takdim etmek suretiyle Dr. Goebbels’i ziyaret ettim. Beni çok dostça karşıladı ve derhal siyasî ve askerî durum hakkında uzun bir konuşmaya başladı. Dr. Goebbels, Hitler’in sırdaşları içinde kuşkusuz en yaman olanlardan biriydi. Durumumuzun düzeltilmesine yardımcı olmayı arzu etmiş olabilirdi. Bu bakımdan kitaların ve Yüksek Komutanlığın ihtiyaçlarını öğrenmesini önemli buluyordum. Bu ilk görüşmemizde, makul ve mantıkî sorunlara ilgi gösterdiği cihetle Yüksek Komutanlığımızda mevcut kötü teşkilât ve daha kötüsü kişiler arasındaki terslikleri belirttim. OKW, Silâhlı Kuvvetler Komutanlığı Karargâhı, OKH, Hava Kuvvetleri, Donanma, Silâhlı-SS ve Silâhlanma Bakanlığı’nda görev ve sorumlulukları birbirine girgin karargâh kısımlarının çokluğunun bir önderlik karmaşıklığı doğurduğunu ona anlattım. Giderek ikinci derecedeki sorunlara müdahalede bulunma eğilimi gösteren Führer’in eninde sonunda bu kargaşa altında ezileceğini belirttim. Hitler’in bir kurmay subay olarak yetişmediğini ve bu bakımdan, bir Silâhlı Kuvvetler Genel Kurmay Başkanını kendi yardımcısı olarak atamasının yerinde olacağını ileri sürdüm. Bu amaçla seçilen kişinin, bu görevde bir operatif komutan gibi çalışmasını bilen bir kişi olması gereğini ve bu güç makamı dolduracak kişinin Mareşal Keitel’den daha yeterli bir kişi olması zorunluluğunu beyan ettim. Dr. Goebbels’ten, bütün bunları münasip bir şekilde Hitler’in önüne koymayı üzerine almasını istihham ettim. Zira bu önerilerin Hitler’in en samimi dostlarından ve güvenini kazanmış kişilerden meydana gelen çevreye mensup bir sivilden gelmesi, önceki tecrübelerimin bana öğretmiş olduğu gibi, Hitler’in güven beslemediği bir generalden gelmesine oranla daha

etkili olabilirdi. Dr. Goebbels'in fikrince bu çok dikenli bir problemdi. Ancak münasip zamanda konuşmayı benim önerdiğim yönde sürdürmeyi ve Hitler'i yüksek komutanlığı daha pratik bir şekle sokmak üzere yeniden teşkilâtlandırmasını ısrarla önermeyi vaat etti.

Bu dönemde Speer'i de görmeye gittim. Adeti olduğu üzere beni dostça ve içtenlikle karşıladı. Daha sonraki aylarda bu duygulu ve olduğu gibi görünen kişiyle iş yapmayı daima kolay ve zevkli buldum. Speer'in fikir ve kararları sağlam bir zekâ eseri idi; hastalık, kişisel hırs ya da mevki övücü gibi şeylerden etkilenmiyordu. O zamanlar henüz Hitler'in pek harareti bir hayranı olduğu doğrudur. Ama bunun yanında, o kadar bağımsız bir kafası vardı ki sistemin hatalı ve zayıf yönlerini görebilir ve bunları düzeltmek için elinden geleni yapardı.

Tank endüstrisinin durumu hakkında fikir edinmek için vakit geçirmeden Spandau'daki Alkett Kumpanyası'nı ve Berlin-Marienfelde'de bulunan Daimler-Benz kuruluşunu ziyaret ettim.

ZIRHLI BİRLİKLERDEKİ GELİŞME

Son olarak 1943 yılı için (olanaklar derecesinde 1944'ü de dikkate alarak) zırhlı tümenlerle mekanize tümenler⁴⁵ için yeni savaş kadroları hazırladım. Bu işi yaparken insan, araç ve gereç sayılarına ekonomi yapmak; fakat bunun yanında yeni silâhlar ve yeni taktik yardımıyla muharebe gücünü arttırmayı esas tuttum. Bu girişim benim Hitler'le yaptığım ilk toplantıya yol açtı. Bu toplantının 9 Mart'ta yapılmasını önerdim. Yanımda Albay Thomale olduğu halde uçakla Vinnitsa'ya gittim. Oraya vardığımda, saat 16.00'da, benim ilk icraatımı görmeye ve duymaya hevesli büyük bir topluluğun hazır beklediğini gördüm. Bu insan kalabalığının toplantı yerine gelişine çok sinirlendim zira davamı olanak derecesinde az bir topluluğa daha iyi anlatabileceğimi umuyordum. Fakat bir hata işlemiş ve Hitler'in mülhakkalarının bürosuna konuşacağım hususların bir özetini göndermiştim. Şimdi, benim planlarımla az da olsa ilgilenen herkes

⁴⁵ Önceki (Motorlu) piyade tümenleri kısmen yeniden donatılmak suretiyle, adları Panzergrenadier (yani mekanize) tümen olarak değiştirilmişti. Ancak bu tümenlerde (Silâhlı-SS tümenleri hariç) normal olarak tank unsuru bulunmuyordu. (İngilizceye Çeviren) (Aslında prensip olarak mekanize tümenin zırhlı tümenle farkı mekanize, yani yollar dışında hareket edebilen, zırhlı araçta taşınan piyadesi çok, tankı az olmasıdır.) (Çeviren).

birer birer toplantı salonuna geliyordu. Gelenler arasında tüm mevcuduyla OKW; yanında daire başkanları, benim iki karşılaştığım, yani Piyade ve Topçu Müfettişleri olduğu halde Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı ve Baş Mülhak Schmundt bulunuyordu. Bu seçkin kişilerin tümünün benim planlarım hakkında yapacak eleştirileri vardı. Özellikle hücum toplantının benim Genel Müfettişliğime bağlanması ve piyade tümenlerindeki tanksavar taburlarının, şimdiki yarım tırlılı traktörlerle çekilen etkisiz toplantının yeni hücum toplantıyla değiştirilmesi hakkındaki dileklerim, eleştirilerle karşılaşacaktı. Bu zevatin ortaya atılan ve önceden tahmin edemediğim hararetli eleştiriler nedeniyle toplantı dört saat kadar sürdü. Toplantı sona erdiği zaman o derece yorgun ve bitkin bir hale düşmüştüm ki toplantı salonundan ayrılmaya bayıldım ve yere yıkıldım. Bereket versin baygınlığım bir an sürdü ve kimse ne olduğunu anlamadı.

Önceden kendim için bir muhtıra olarak hazırlamış olduğum ve yanımda Vinnitsa'ya götürdüğüm toplantı notları iyi bir şans eseri olarak kaybolmamış bulunuyor. Hitler'le yapacağım birçok toplantılar ve bu ilk toplantı hakkında bir fikir vermesi bakımından bu notları olduğu gibi buraya alıyorum:

Toplantı Notları

1. 1943 için görev, sınırlı hedefli taarruzlar yapabilecek, muharebe etkenliği tam olan, belirli sayıda zırhlı tümeni kurmaktır.

1944 için büyük ölçüde taarruzlara girişmeye hazır olmalıyız. Bir zırhlı tümen, tank sayısı öteki silâh ve araçlarla uygun bir orantıda bulunduğu zaman, ancak tam bir muharebe etkenliği kazanabilir. Alman zırhlı tümenleri, tümen başına 400 tankı kapsayan 4 tank taburlu olarak düzenlenmişlerdir. Tank sayısı 400 tanklık düzeyin fazla altına düştüğü takdirde tüm örgüt (yani insan ve araç sayısı) artık taarruz gücüne uygun orantıda sayılamaz. Şu anda maalesef, bu anlamda tam muharebe etkenliğine sahip bir zırhlı tümenimiz yoktur.

Bu yıl, hatta daha da önemli olarak gelecek yıl, muharebedeki başarılarımız bu etkenliğin yeniden yaratılmasına bağlıdır. Bu sağlanabildiği takdirde, denizaltı gemilerimiz ve hava kuvvetlerimizin de ortak çabalarıyla bu savaşı kazanırız. Bunu başaramadığımız takdirde kara muharebeleri çok uzar ve ağır kayıplar vermemize yol açar. (Liddell Hart'ın geçmişte ve gelecekte Zırhlı Birliklerin Örgütlenmesi hakkındaki yazısını oku).

O halde önümüzdeki problem şudur: Tüm özel ilgileri bir yana atarak, gecikmeksizin tam muharebe etkenliğine sahip zırhlı tümenleri yeniden yaratmak. Bu bakımdan elde birçok zayıf tümen olmaksansa birkaç tane güçlü tümen bulunması daha iyidir. Tam donatılmamış tümenler, etkenlikleriyle orantısız derecede büyük miktarda tekerlekli araç, akaryakıt ve personele ihtiyaç gösterirler. Bunlar hem emir-komuta, hem ikmal bakımlarından taşınması güç bir yük-tür; üstelik yolları da tıkırlar.

2. Örgütlenme bakımından esas olan bu amaçlara ulaşabilmek üzere, 1943 yılı için şu savaş kadrolarını öneriyorum.

Bununla ilgili olarak, tank tipleri ve sayıları konusunda aşağıdaki noktalar gözetilmelidir:

Tank kuvvetimizin ana unsuru, halen Pz-IV tankıdır. Probleme, Afrika ve Doğu harekât alanlarının tank bütünleme ihtiyaçları, aynı zamanda eğitim tanklarına olan ihtiyaç açısından baktığımızda görüyoruz ki şimdiki üretim kapasitemiz ayda bir tank taburunu yeniden kurmaya ya da bir taburun tanklarının tamamını değiştirmeye olanak sağlamaktadır. Bundan başka, 1943 yılında, sınırlı sayıda taburu Panterler ve Kaplanlarla donatabiliriz. Ancak, Panter taburları, her hal ve kârda, temmuz ya da ağustostan önce muharebeye hazır olamayacaklardır.

Zırhlı tümenlerin tam muharebe etkenliğini kazanacak biçimde yeniden donatılmaları bakımından, şimdi oldukça fazla sayılarda yapılmakta olan hafif hücum toplarından yararlanılmasını öneriyorum.

Her ay bir tank taburunun hafif hücum toplarıyla donatılarak zırhlı tümenlere katılmasının zorunlu olduğu ve bu tedbirin, fabrikaların zırhlı tümenlerin tam ihtiyaçlarını karşılayacak sayıda tank yapması zamanına kadar, sürdürülmesi inancındayım.

Bundan başka 1944-1945 yıllarında Pz-IV tankı yapımı, Panter ve Kaplan yapımına zarar vermeyecek şekilde artırılmalıdır.

3. 1944 yılı için gösterilen savaş kadrolarının uygulanmasını öneriyorum. Tank yönünden bu kadro şu önemli değişikliği getirmektedir. Tank alayı genişletilerek dört taburlu tugay haline sokulacaktır.

4. Bu şemada öngörülen tank sayıları, Pz-IV, Panter ve Kaplanların artan sayıda yapılması ve o zamana kadar da Pz-IV şasisi

üzerine yapılan ve 75 mm.lik L48 topu ile donatılan hafif hücum toplanından yararlanılması suretiyle karşılanacaktır.

Bu ihtiyacın karşılanması için diğer bir esas, her tankın ömrünün arttırılmasıdır. Bunun için ise şunlar gereklidir:

(a) Yeni modellerin tam ve esaslı surette denenmesi ve geliştirilmesi.

(b) Tank mürettebatının tam ve esaslı surette yetiştirilmesi (mürettebat, montaj sonu, tek er ve birlik eğitimine katılacaktır).

(c) Eğitim birliklerine yeteri kadar eğitim ve gösteri araç ve gereci verilmesi. General Hube'nin cephedeki tecrübeleri hakkındaki mektubu.

(d) Eğitimde devamlılık ve eğitim için gerekli zamanın sağlanması (yeni birlikler gamizonlarından ve yakınlarındaki fabrikalardan uzağa götürülmeyeceklerdir).

5. Muharebe meydanında esas olan başarı, ancak uygun arazi kesiminde, kesin sonuç yerinde, tüm zırh gücünü toplamak suretiyle kazanılır. Gerek tank sayısı ve gerek silâh tipi bakımından baskın etkisinin elde edilmesi de aynı derecede önemlidir.

Bu amaçla şunlara dikkat edilecektir:

(a) İkinci derecedeki harekât alanlarına yeni tip tanklar verilmemelidir. Bu harekât alanlarının zırh ihtiyacı düşmandan ele geçirilen tanklarla karşılanmalıdır.

(b) Tüm tank birlikleri (Kaplanlar, Panterler ve Pz-IV'ler ve şimdilik hafif hücum toplanının bir kısmı), zırhlı birliklerin kullanılmasında uzman olan komutanların emrindeki zırhlı tümenlerde ve zırhlı kordularda toplanmalıdır.

(c) Bir taarruz için emir verilmeden önce arazinin hali dikkate alınmalıdır.

(d) Yeni teçhizat (yani şimdilik Kaplanlar, Panterler ve ağır hücum toplanı), eldeki miktan kesin sonuçlu bir baskın başansı sağlayacak düzeye erişinceye kadar geride elde tutulmalı, muharebeye sokulmamalıdır.

Yeni teçhizatın vaktinden önce kullanılması, sadece düşmanın gelecek yıl bu silâhımıza karşı etkin bir savunma aracını ortaya çıkarmasına yol açar ve o zaman biz de bu savunma aracına karşı hemen bir düzen alamayız.

(e) Yeni teşkiler kurmaktan kaçınmalıdır. Eski zırhlı ve motorlu tümenlerin çekirdek haline gelen kadroları, yetişmiş ve teçhizat üzerinde iyi bilgisi olan personelden meydana gelmektedir. Bunlar, bu bakımdan, aynı tümenlerin yeniden örgütlenmesinde çok değerli bir kazançtır. Yeniden kurulacak birlikler hiçbir zaman aynı değerde olamaz.

Halen uygulanmakta olan, zırhlı tümenleri uzun süre tamamen savunma rolünde kullanma yöntemi bu değerli silâhi israf etmektir. Böyle bir kullanma biçimi bu tümenlerin kendilerine çeki düzen verme olanaklarını erteler ve böylece taarruz rolüne hazırlanmalarını geciktirir.

Bu nedenle, asıl olan problem, çekirdek haline düşmüş olan birçok zırhlı tümeni derhal cepheden geri çekerek derlenip toparlanmalarını sağlamaktır.

6. Tanksavar savunması, öteki tanksavar silâhlarımız yeni düşman teçhizatı karşısında artan bir ölçüde etkisiz duruma düştüğünden, ya da verdikleri kayıplar bu görevi çok pahalı bir hale getirdiğinden, giderek artan bir biçimde hücum toplarına dayanacaktır.

Bu nedenle asıl harekâtın cereyan ettiği cephelerdeki bütün tümenler belirli bir ölçüde bu silâhlarla donatılmak ihtiyacındadır. İkinci derecedeki cephelerde ise, daha yüksek komutanlıkların elinde bir hücum topu ihtiyatı bulunmalı; tümenler kundağı motorlu tanksavar toplarıyla yetinmelidirler. İnsan ve malzemeden ekonomi yapmak için, giderek hücum topu taburlarıyla kundağı motorlu tanksavar taburlarının birleştirilmesi zorunludur.

Yeni ağır hücum toplan ancak önemli harekâtın cereyan ettiği cephelerde ve özel görevlerde kullanılacaktır. Bunlar birinci derecede tanksavar silâhlarıdır.

Yeni 75 mm.lik L70 hücum topunun değeri henüz denenmiş değildir.

7. Zırhlı Keşif Taburları, zırhlı tümenlerin üvey çocuğu durumuna düşmüştür. Bu taburlar Afrika'da değerlerini kanıtlamışlardır. Bunu açıkça görüyoruz. Ancak Doğu Cephesi'nde hal böyle değildir. Ama biz bu olay karşısında aldanmamalıyız. Şayet 1944'te, umduğumuz gibi bir genel taarruza geçsek yeterli kara keşif birliklerine ihtiyacımız olacaktır.

Şunlara ihtiyaç vardır:

(a) Yeter sayıda hafif, 1 tonluk zırhlı (yanm ırtılı) personel taşıt (halen yapımları devam etmekte ve teslim e hazır duruma gelmektedir).

(b) Yüksek bir hız (55-70 km.saat) ve uygun zırh ve silâhlara sahip olan bir zırhlı keşif aracı.

Halen böyle bir araç yapılmamaktadır. Bakan Speer ile bu meseleyi incelemek ve gerekli önerilerde bulunabilmek için bana yetki verilmesi.

8. Panzergrenadierler, yani mekanize tümenler için asıl problem, proje üzerinde hiçbir değişiklik yapmadan yeterli sayıda 3 tonluk zırhlı personel taşıtının imalidir.

Zırhlı istihkâm ve zırhlı muhabere birlikleri de bu aracı kullanacaklardır.

9. Zırhlı ve motorlu tümenlerin topçusu, son 10 yıldır istenegelen kundağı motorlu toplara kavuşmaktadır. Teşkilât için Ek'e bakınız. Topçu ileri gözeteyicilerine de en son tip tanklar verilmiştir.

10. Son derece önemli olan aşağıdaki hususları öneririm:

(a) Yüksek Karargâh içinde kurulmak üzere Genel Müfettişlik Karargâh Teşkilâtı'nın; keza Berlin garnizonunda kurulmak üzere Yurtiçi Kıtalan Müfettişliği Karargâh Teşkilâtı'nın onanması.

(b) Savaş kadrolarının onanması.

(c) Tüm hücum topçusunun Genel Müfettişliğ e bağlanması.

(d) Gerek Kara Kuvvetleri'nde ve gerek Waffen-SS Teşkilâtı'nda yeni zırhlı ya da motorlu tümenlerin kurulmasına ait planların iptal edilmesi. Bu tümenlerin ve Hermann Goering Tümeni'nin⁴⁶ yeni kadrolara göre tanzim edilmesi.

(e) Pz-IV tankının 1944-1945 döneminde de yapımına devam edilmesi.

⁴⁶ Hermann Goering Zırhlı Paraşüt Tümeni, Hava Kuvvetleri personeli ile kurulan ve harekâta kullanılması hariç her yönüyle Hava Kuvvetleri'ne bağlı bulunan çok büyük bir zırhlı tûmend i. Waffen-SS, yani Silâhl ı-SS Zırhl ı Tümenleri de Orduda bulunanlardan daha büyük ve daha bol ölçüde donatılmış tûmenlerdi. (İngilizceye çeviren).

(f) Yeni bir zırhlı keşif aracı projesinin hazırlanması. Ancak bu projede olanaklar derecesinde yapıma hazır öteki malzemeden yararlanılacaktır.

(g) 75 mm.lik bir L70 topu taşıyacak yeni bir tip hafif hücum topu üzerinde etütler yapılması. 75 mm.lik L48 topu ve zırhlı personel taşıyıcılar lehine olarak bu modelden vaz geçilmesi.

HİTLER İLE TOPLANTI VE SONU

Yukandaki belgenin her noktası hararetle bir tartışmaya yol açtı. Sonunda, hazır bulunanların tümü, hiç değilse teorik olarak, hücum topçusunun Genel Müfettişe bağlanması hakkındaki önerim hariç, hepsine uyumlarını bildirdiler. Bu öneri ise tüm toplantıyı alevlendirdi. Speer hariç, hazır bulunanların hepsi ve özellikle topçular, öneriyi reddettiler. Hitler'in Baş Mülhâkı da aleyhimde konuştu. Bu arada son zamanlarda topçulara Şövalye Haçı Nişanı'nı kazandıran silâhın da bu olduğunu belirtti. Hitler, yüzünde bir acıma ifadesiyle bana bakıyordu. Nihayet şunu söyledi: "Görüyorsunuz hepsi sizin aleyhinizde. Bu nedenle ben de önerinizi uygun göremem!"

Bu kararn sonuçları çok büyük ve geniş oldu. Hücum topçusu bağımsız bir silâh olarak kaldı. Tanksavar taburlarının etkisiz, traktörle çekili silâhlarla donatılmasına devam edildi. Ve nihayet, piyade tümenleri yeterli bir tanksavar savunmasından mahrum kaldılar. Hitler'in burada önemli bir hata işlendiğini anlaması için dokuz ay geçmesi gerekti; hatta savaş sona erdiği zaman bile bütün tümenleri, ivedilikle ihtiyaç duyulan savunma silâhlarına kavuşturma fikri herkes tarafından kabul edilmemiş bulunuyordu. Bunun dışında, kabul edilen öneriler üzerinde bile sürekli olarak itirazlar vâki olduğu gibi uygulama da kösteklendi. Özellikle zırhlı tümenlerin geri alınarak zamanında derlenip toparlanması ve böylece Yüksek Komutanlık için çevik bir ihtiyatın elde bulunması yolunda yaptığım çok ivedi ve mükerrer önerilerin akıbeti de böyle oldu. Gerçek şudur ki, acı sonumuza kadar en yüksek düzeydeki askerî önderlerimizin, çevik ve güçlü bir stratejik ihtiyata sahip olma kesin sonuçlu gereğini kavrayamamış bulunmaları yenilgimizde önemli bir rol oynamıştır. Hitler de, askerî danışmanları ile birlikte, bu suçlanmayı paylaşmalıdır. Zira, bunlar beni desteklememekle yetinmeyip böyle bir ihtiyatı meydana getirme girişimlerini de fiilen kösteklemişlerdir.

10 Mart'ta uçakla Berlin'e döndüm ve işe giriştim. 12 Mart'ta Wünsdorf'taki Tank Okulu'nu ziyaret ettim. 17 Mart'ta Kaplan tank-

lanımızı, Panterlerimizin oldukça büyük bir kısmını ve 43 Modeli 88 mm.lik tanksavar topunu yapmakta olan Cassel'deki Henschel Fabrikası'nı ziyaret ettim. 18 Mart'ta, Eisenach'taki uzaktan komuta edilen tank denemeleriyle uğraşmakta olan 300'ncü Tank Taburu'nu ve yine Eisenach'ta bulunan Zırhlı Birlikler Astsubay Okulu'nu ziyaret ettim. 19 Mart'ta Rügenwalde'de Hitler'in huzurunda yapılan **"Güstav"** Demiryolu Topu ve **"Ferdinand"** Tankı ile zırhlı önlüklerle donatılmış Pz-IV tankı gösterisinde hazır bulundum.

Ferdinand Tankı, projesi Profesör Porsche tarafından hazırlanmış olan, elektrikli tahrik sistemiyle çalışan, sabit bir kuleye monte edilmiş 88 mm.lik bir L70 topu taşıyan bir Kaplan tankıydı. Tank bu haliyle bir hücum topuna benziyordu. Tek uzun namlulu toptan başka bir silâha sahip değildi ve bu bakımdan da yakın mesafede muharebe için tamamen değersiz bulunuyordu. Bu nokta kalın zırhına ve iyi topuna rağmen tankın en zayıf yönünü teşkil ediyordu. Hal böyle iken, 90 ünite kadar yapılmış bulunduğundan, Hitler'in çok sevdiği Porsche'nin bu yapıtına gösterdiği harareti ilgiyi taktik nedenlerle paylaşmasam bile, onlara bir kullanma yeri bulmam gerekiyordu.

90 Ferdinand- Kaplan tankıyla her biri 45 tanktan oluşan iki taburlu bir tank alayı kuruldu.

Önlükler (ya da zırhlı etekler) Pz-III, Pz-IV ve Hücum toplarının yanlarına ve gerisine gevşek bir biçimde asılan zırh levhalardan ibaretti. Amaç Rus piyadesinin elinde bulunan ve bu araçların nisbeten ince olan dikey zırhlarını delebilen tanksavar silâhlarının etkilerini saptırmak ya da gidermektir. Bu yenilik yararlı olacaktır.

"Güstav", 800 mm. çapında güçlü bir demiryolu topuydu. Ancak hareketi için çift demiryolu hattı gerekliydi. Aslında benimle hiçbir ilgisi yoktu ve silâhın dolduruş ve atış gösterisi yapıldıktan sonra ayrılmak üzereydim ki Hitler birden arkamdan bağırdı: **"Beni dinle-yin! Krupp Firması'ndan Dr. Müller, şimdi bana 'Güstav' ın tanklara da ateş edebileceğini söyledi. Buna ne dersiniz?"**

Bir an için, aklımdan Güstav'ların seri halinde yapılabilecekleri geçti ve şaşkına döndüm. Ama kendimi çabuk toparladım ve şöyle bir karşılık verdim: **"Sanırım, bu topla tanklara ateş edilebilir, ama hiçbir zaman isabet ettirilemez."** Dr. Müller bu sözlerimi şiddetle protesto etti. Ama doldurulması kırkbeş dakikada yapılan bir topla nasıl olur da tanklara ateş edilebilirdi? Dr. Müller'e, yaptığ

silâhın en küçük menzilin ne olduğunu sorunca o bile iddiasının sağma olduğunu kabul etmek zorunda kaldı.

22 Mart'ta **Hermann Goering** Paraşüt Tümeni Komutanı'yla kendi teşkilinin en iyi şekilde nasıl yeniden örgütlendirilebileceğini tartıştım. O zamanlar bu kuruluş, muharebe için bir tümenlik kuvvet çıkardığı halde mevcudu 34.000 kişiydi. Bu çok sayıda askerin büyük kısmı Hollanda'da zevkli bir yaşam sürdürmekteydiler. Personel bütünlemesi problemlerimiz ve bulunduğu durum, 1943'te bile, kabul edilmez bir haldi.

Son olarak, Mart ayının sonlarına doğru mekanize tümenlerimizin kuruluşları en son tecrübelerimize göre karara bağlandı.

DR. GOERDELER'İN ZİYARETİ

İşimle son derece meşgul bulunduğum şu sıralarda eski dostum General von Rabenau, benimle görüşmeyi şiddetle arzu eden Dr. Goerdeler'i bana getirdi. Dr. Goerdeler, Hitler'in Reich Şansölyesi ve Silâhlı Kuvvetler Yüksek Komutanı olarak kendine düşen görevleri yerine getirecek durumda bulunmadığı bu yönüyle faaliyetlerini kısıtlamanın yerinde olacağını ifade etti. Bana, kendisinin hazırlamış olduğu hükümet ve reform programını ayrıntılarıyla anlattı. Bu program yüksek bir idealizm eseri idi ve programda öngörülen sosyal düzenlemeler kuşkusuz en çok istenen şeylerdi. Fakat Dr. Goerdeler'in doktrinci tutumu, ortaya koyduğu problemlerin çözümünü kolaylaştırmazdı. Bundan başka, Dr. Goerdeler kendi planlarının başanya ulaşması halinde dış (yabancı) yardımı garanti edemiyordu. Yurtdışında temas aramak üzere yaptığı uzun süreli girişimlerden bir sonuç elde edemediği anlaşıyordu. Düşmanlarımız Dr. Goerdeler'in başarılı olması halinde bile **"kayıtsız şartsız teslim"** sloganından vazgeçmeyi reddediyorlardı.

HİTLER'İ UZAKLAŞTIRMA GİRİŞİMLERİ

Goerdeler'e Hitler'in yetkilerini nasıl sınırlamayı düşündüğünü sordum. Verdiği karşılıkta, Hitler'in devletin sembolik başkanı olarak yerinde bırakılacağını fakat aslında Obersalzberg ya da başka bir emin yerde gözetim altında tutulacağını söyledi. İleri gelen Nasyonal Sosyalistlerin nasıl bertaraf edileceğini sorduğumda (zira bu yapılmadığı takdirde tasarlanan sistem değişikliği daha başında başarısızlığa mahkûm sayılırdı) bunun Silâhlı Kuvvetlerin karar vereceği bir iş olduğunu söyledi. Fakat Dr. Goerdeler, faal hizmette bulunan bir

tek komutanı bile kendi düşünüş tarzına ikna edebilmiş değildi. Benden, cepheyi ziyaret ettiğim zaman, onun fikirlerini yaymamı ve komuta mevkiindeki generallerden ona katılma eğiliminde bulunanların bulunup bulunmadıklarını bildirmemi rica etti. Bu girişimin başında gerçekten kimin bulunduğu hakkındaki soruma Orgeneral Beck karşılığını verdi. Kararsız halini pek iyi bildiğim Beck gibi bir adamın böyle bir işe kanşmasına akıl erdiremedim. Bu tür bir adamın bir hükümet darbesinde görev alacak kişilerin sonuncusu olması gerekirdi. Zira karar veremeyen bir insandı; kıtalar arasında sevilen bir kimse de değildi. Çünkü kıtaların ve askerlerin hemen hemen tanımadığı bir adamdı. Belki bir filozof olabilirdi; ama hiçbir zaman bir devrimci olamazdı.

Nasyonal Sosyalist sisteminin zayıf tarafları ve işlediği hatalar; bunun da ötesinde Hitler'in kişisel hataları o zamanlar artık açıkça belliydi. Ben bile bunları görüyordum. Bu bakımdan, bunları düzeltmek için girişimlerde bulunulması şarttı. Almanya'nın Stalingrad Faciası ve tüm düşmanlarına (Sovyetler Birliği dahil) kayıtsız şartsız teslim olma isteklerinin sonucu olarak düştüğü tehlikeli durum karşısında, ülkeyi ve halkı bir felâkete sürüklemeyecek bir yolun, yöntemin bulunması gerekiyordu. Bu bakımdan, Almanya'yı içinde bulunan koşullar altında hâlâ kurtarabileceğini sükûnetle düşünen bir kimse, çok geniş bir sorumluluk ve çok büyük güçlüklerle karşı karşıya kalırdı. Şu kanaata vardım ki Dr. Goerdeler'in plânı genel çıkarımıza aykındır. Üstelik uygulanması da olanaksız bir plandır. Bu nedenle bu girişime katılmamaya karar verdim. Ordunun geri kalanı gibi ben de ettiğim sadakat yeminiyle bağlıydım. Böylece Dr. Goerdeler'e tasarlanan planından vazgeçmesini rica ettim.

Dr. Goerdeler, benim kuşkulandırdığı etmeksizin, her şeyi rağmen rica ettiği bilgileri ona sağlamamı istedi. Bunu yapmayı kabul ettim. Zira bu suretle benim yalnız başıma olmadığımı, öteki generallerin de benim gibi düşündüklerini, Dr. Goerdeler'e göstermiş olacaktım. Kuşkusuz, idealist olan bu adamı, akıllı bir hareket olduğunu sanmadığım bir hareket hattından vazgeçmeye ikna edebileceğimi düşünüyordum. Netice itibarıyla, Nisan'da Dr. Goerdelerle tekrar buluştum ve onun planına katılacak bir general bile bulamadığımı ona anlatma olanağını buldum. Düşündüğüm kişiler, tasarlanan eyleme katılmayı reddetmiş ve bunu yaparken sadece sadakat yeminleri değil, aynı zamanda cephedeki çok ciddi durumu

neden olarak göstermişlerdi. Bir kez daha tüm tasandan vazgeçmesini Dr. Goerdeler'den istirham ettim.

Sırası gelmişken şunu belirtiyim ki konuşmalarımız sırasında herhangi bir kimsenin öldürülmesinin söz konusu olmadığını açıkça belirtmiş olan Dr. Goerdeler, son olarak benden konuştuğumuzu gizli tutmamı ve bundan kimseye söz etmememi rica etti.

Ben 1947 yılına kadar sözümü tuttum. Fakat aynı yıl, Avukat Fabian von Schlabrendorff tarafından yazılan **Offiziere Gegen Hitler** (Hitler'e Karşı Çıkan Subaylar) adlı kitabı okuduğum zaman anladım ki ne Dr. Goerdeler, ne de General von Rabenau benim hakkımda bir şey söylememek vaatlerini tutmamışlardı ve kitap bunu açıkça gösteriyordu. Kaldı ki, Schlabrendorff'un yukarıda anılan kitabında yer alan benimle ilgili iddialar da doğru değildir.

1943 Nisan'ından sonra bir daha Dr. Goerdeler'le görüşmedim; tasanları hakkında da daha başka bir şey işitmedim.

Şimdi bunları bırakıp askerî faaliyetlerime dönelim.

CITADEL (Hisar) HAREKÂTI

29 Mart'ta Mareşal von Manstein'ı görmek üzere, uçakla Zaporozhe'deki Güney Ordular Grubu Karargâhı'na gittim. Burada yakın zamanda hatın sayılır bir zafer kazanılmış; zırhlı birliklerin uygun bir operatif tarzda kullanılması sayesinde Harkov yeniden ele geçirilmişti. Bu harekâtta edinilen tecrübeler ve kazanılan dersler, özellikle **Gross-Deutschland** ve **SS-Leibstandarte "Adolf Hitler"** tümenlerinin Kaplan taburlarının kullanılma tarzıyla ilgili olanlar, benim Manstein'ı görmek üzere bu uçak yolculuğunu yapmama sebep teşkil etti. Onun karargâhında, Dördüncü Zırhlı Ordu Komutanı eski dostum Hoth'u buldum ve o da bana tecrübelerini anlattı. Hitler'in kendi çevresinde Manstein gibi çok becerikli ve asker nitelikleri kuvvetli olan bir kişiyi istememesinin ne kadar kötü bir şey olduğunu bir kez daha anladım.

HİTLER VE MANSTEİN

Karakterleri birbirinin tamamen tersiydi. Bir yanda kuvvetli iradesi ve verimli düş gücüyle Hitler, öte yanda Alman kurmay sınıfının bir ürünü olan olağanüstü askerî kabiliyet, duygu, soğukkanlı bir anlayış sahibi, iğimizde en güçlü operatif zekâyâ sahip olan Manstein... Daha sonraları, Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanlığı göre-

vine atandığım zaman Manstein'ın, Keitel'in yerine OKW şefliğine getirilmesini sık sık Hitler'e önerdim; fakat tüm çabaların sonuç vermedi. Keitel'in Hitler'in yaşamını kolaylaştırdığı doğrudur. Keitel, Hitler'in her isteğini önceden tahmin etmeye, ya da öğrenmeye çalışmış ve önderin ağzından bunun sözü çıkmadan yerine getirilmesini sağlamıştır. Manstein böyle rahat iş yapılacak bir insan değildi; fikirleri kendinden doğar ve bunları yüksek sesle ve güvenle çevresine ilân ederdi. Hitler benim sık sık yaptığım önerilere sonunda şu karşılığı vermişti: **"Manstein herhalde kurmay sınıfının yetiştirdiği en akıllı insandır. Fakat o hep yeni ve yıpranmamış tümenlerle harekât yapabilir; şimdi elimizdekiler gibi tümen artıklarıyla değil... Ona yeni, taze tümenler bulamayacağıma göre işi ona vermenin anlamı yoktur."** Ama gerçek şuydu ki bunu yapmak istemiyordu ve böyle dolambaçlı yollara saparak olumsuz karşılığını haklı göstermek istiyordu.

CEPHEYE YAPTIĞIM İLK GEZİ

Daha sonra uçakla, Kempff'in Müfrezesi'nin (Armee Abteilung-Ordu Müfrezesi) bulunduğu Poltava'ya gittim. Oradan da 30 Mart'ta **Gross-Deutschland** Tümeni'ni ve 31 Mart'ta da **SS-Leibstandarte "Adolf Hitler"** Zırhlı Tümeni'ni ve General Knobelsdorff'un Kolordu Karargâhı'nı ziyarete gittim. Bu karargâhların hepsinde asıl amacım Kaplan tanklarıyla ilgili yeni tecrübelerimizi incelemektir. Böylece, bu tankın taktik ve teknik nitelikleri hakkında açık bir fikir edinmek, gelecekte Kaplan birliklerinin nasıl örgütlenmesi gerektiği hakkında bazı sonuçlar çıkarmak olanağını elde etmiş olacaktım. Manstein'ın Zaporozhe'deki karargâhına yaptığım son bir ziyarette Genel Müfettiş sıfatıyla cepheye yaptığım ilk gezi sona erdi.

FÜHRER'İN VİLLASINDA

Bu geziler Speer ile, Kaplan ve Panter'lerin yapımında bir artış sağlanması hakkındaki toplantı ile sonuçlandı. Yine aynı konu ile ilgili olarak 11 Nisan'da Obersalzberg'de Berchtesgaden'e Hitler'i ziyarete gittim. Bu benim buraya ilk ziyaretimdi. Führer'in villası **Berghof**'un dikkati çeken bir özelliği (hiç değilse benim girebildiğim bölümlerinde) odalar arasında kapı bulunmamasıydı. Sadece büyük toplantı salonu insanı etkileyen bir güzellikeydi. Olağanüstü bir manzarası olan büyük pencereleri vardı. Salonun duvarlarında, aralarında pek güzel bir Feuerbach'ın da bulunduğu birçok değerli tab-

lolar asılmıştı. Şöminenin önünde yüksekçe bir set yapılmıştı ki, Hitler, akşam brifingi adı verilen toplantıdan sonra kendine en yakın olan çevresi mensuplarıyla, askerî mülhakları ve parti yardımcılarını, keza bayan sekreterleriyle burada birkaç saat oturup sohbet etmek itiyadındaydı. Ben hiçbir zaman bu çevreye girmemişimdir.

HİMMELER İLE

Aynı gün, Waffen-SS (Silâhlı-SS) Zırhlı Birlikleri'nin Kara Kuvvetleri için kabul edilen kuruluş ve kadrolara göre yeniden örgütlenmelerini düzenlemek amacıyla Himmler'i ziyaret ettim. Bu çabam kısmen başarılı oldu. Özellikle Himmler yeni birlikler kurulmasından vazgeçilmesi hakkındaki önemli ve ivedi önerimi kabul etmiyordu. 9 Mart'ta, yeni kuruluşların sakıncalarını belirttiğim toplantıda Hitler'in ortaya koyduğu fikirlerle bu konudaki görüşlerimi paylaştığı bir gerçektir. Fakat iş Waffen-SS Birliklerine gelince Hitler ve Himmler bazı kararlara varmış ve bu konuda hiçbir askere söz hakkı tanımamakta sözleşmiş bulunuyorlardı. Hitler'in fikri, tam anlamıyla güvenebileceği bu özel orduyu kurmak suretiyle, komutanlarına hiçbir zaman güvenemediği ordudan kendini ayırıp tamamen bağımsız bir duruma gelmekti. Böylece SS Birlikleri, Roma İmparatorlarının muhafız kitalarına benzeyen ve (Ordu, Prusya-Alman gelenekleri nedeniyle kendisinin ardından yürümeyi reddettiği takdirde) her şeyi yapmaya hazır olan bir örgüt oluyordu. Hitler ve Himmler'in bu politikası, savaştan sonra Waffen-SS Örgütü'nün çok kötü bir duruma düşmesine sebep olacaktı. Zira bu örgüt SS örgütünün geri kalanıyla SD (Sicherheitsdienst- Millî Güvenlik Hizmeti)'nin operasyonlarını yürüten komutanların işledikleri bütün suçlardan sorumlu tutulmuştu. Kaldı ki, savaş sırasında bile, gerek bütünleme personeli ve gerek silâh ve teçhizat yönünden özel işleme lâayık görülmesi, bunlardan aynı derecede yararlanamayan ordu birlikleri arasında bu örgüte karşı, kısmen haklı görülecek bir kıskançlık uyanmasına yol açmıştı. Bu tür kötü duygular, cephe arkadaşlığı atmosferi içinde kaybolmuşsa bu, sadece, Alman askerinin, hangi renk üniforma giyerse giysin, kendini düşünmeyen niteliğinin bir belirtisidir.

İNTİHAR EDEN HAVACILAR

12 Nisan gününü Hava Kuvvetleri Kurmay Başkanı, Orgeneral Jeschonnek'i ziyaretle geçirdim. Generali, yorgun ve her şeye itiraz eden bir kişi olarak gördüm. Her iki kuvvetlerimizi (yani Hava Kuvvetleri'yle zırhlı birlikleri) ilgilendiren sorunlar üzerinde açık sözlü bir

tartışma yapamadığımız gibi kendisiyle iki insan arasındaki normal ilişkiyi bile kuramadım. Kısa bir süre sonra, 1943 Ağustos'unda, Jeschonnek, Hitler'in ve Goering'in Hava Kuvvetleri'nin başansızlıklarının kabahatini üzerine atacak insan arayan suçlamalarından büyük bir üzüntüye düşerek kendi hayatına son verdi. Bu hareketiyle arkadaşı Udet'in izinden gitmiş oluyordu. Udet de, bir yanda savaşın gerektirdikleri, öte yanda Goering'in yetersizliği ve tembelliğinin kendisini ittiği çıkmazdan bir kurtuluş yolu bulamadığı için çaresizlik içinde 1941 Kasım'ında aynı karan vermeye kendini zorlamıştı. Hava Kuvvetleri Başkomutanı tarafından kabul edilmek için yaptığım istekten de bir şey çıkmadı. Bu sayın kişi askerlikle ilişkisi bulunmayan faaliyetleriyle o kadar meşguldü ki, bana zaman ayırmıyordu.

Berlin'e döndükten sonra, 13 Nisan'da Schmudt ile uzun bir görüşme yaptım. Afrika'da durum umutsuz bir hale düşmüştü. Bu bakımdan oradaki, yılların tecrübesine sahip ve ihtiyaç duyulmayan tank mürettebatı ile komutan ve teknisyenlerin uçakla Almanya'ya getirilmesi için bana yardımcı olmasını rica ettim. Bu konuda ya Schmudt'u ikna edememiştim ya da o benim kanıtlarımı yeterince kuvvetli bir biçimde Hitler'e anlatamamıştı ki, Führer'i gördüğüm zaman kendisine bizzat bu meseleyi açtığımda bir sonuç alamadım. Prestij sorunu (çok kez olduğu gibi) bu kez de sağduyudan daha güçlü olduğunu kanıtlamıştı. İtalya'ya boş dönen çok sayıda uçak bu değerli insanları getirebilirdi. Bu da, gerek Almanya'daki gerek cep hedeki birliklerin yeniden örgütlenmesi ve güçlendirilmesi işini kolaylaştırabilirdi. Bu toplantı, 29 Nisan'da yine Obersalzberg'de yapılmıştı. Aynı gün Buhle, Keitel ve Speer ile örgütlenme ve donatım sorunlarını tartıştım.

Afrika'ya hâlâ birlik gönderiliyordu ve orada öteki birlikler arasında en yeni Kaplan taburumuz da **"alevlerin içine atılıvermişti."** Böylesine bir politika karşısında tartışma boşunaydı. Nitekim daha sonra Sicilya'nın savunulmasında da aynı durumla karşılaşacaktık. O zaman da Kaplan'ların adadan kıtaya alınmasını ısrarla ileri sürdüğüm zaman, Goering söze karşarak: **"Ama Kaplan'lar Messina Boğazı'nı sıırıkla atlayıp geçemezler. Bunu bilmelisiniz. Orgeneral Guderian!"** sözlerini sarfetti. Hemen şu karşılığı verdim: **"Messina Boğazı üzerinde gerçekten hava üstünlüğünü elde etmiş olsaydınız, Kaplan'lar gittikleri gibi Sicilya'dan aynı**

şekilde dönerlerdi.” Havaçlık uzmanı bunun üzerine sesini kesti. Ama Kaplan'lar da Sicilya'da kaldı.

30 Nisan günü Batı Cephesi Başkomutanı Mareşal von Rundstedt'e yeni sıfatıyla kendimi takdim etmek ve bölgesindeki zırhlı birlikleri görmek üzere Berchtesgaden'den uçakla Paris'e gittim. Aynı zamanda Atlantik Duvar'ının (yani kıyı tahkimatı) düşmanın kıyıya tank çıkarmasına karşı bize ne gibi olanaklar sağlayabileceğini incelemek istiyordum. Rouen'da LXXXI'nci Kolordu Karargâhı'nda 1940 Fransa Seferi'nden eski arkadaşım General Kuntzen'le kıyı savunması konusunda bir tartışmada bulundum. Daha sonra Yvetot'da, ele geçirilen Fransız tanklarıyla donatılmış bulunan 100'ncü Tank Alayı'nı ziyaret ettim. Ancak burada daha fazla kalamadım; Hitler'den beni Münih'te bir toplantıya çağıran bir telgraf gelmişti.

HİTLER BENİ ÇAĞIRIYOR

2 Mayıs'ta oraya vardım. İlk oturum 3 Mayıs'ta, ikincisi de 4 Mayıs'ta yapıldı. Bu zamana kadar Kurmay Başkanım General Thomale, beraberinde yeni malzeme olduğu halde Berlin'den gelmişti. Toplantıda hazır bulunanlar arasında OKW, Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı ve başlıca danışmanları, Güney Ordular Grubu Komutanı von Manstein, Merkez Ordular Grubu Komutanı von Kluge, Dokuzuncu Ordu Komutanı Model, Bakan Speer ve ötekiler vardı. Tartışılan problem, Doğu Cephesinde Merkez ve Güney Ordular Grupları'nın yakın bir gelecekte (yani yaklaşan 1943 yazında) bir genel taarruza girişebilecek durumda olup olmadığı gibi son derece önemli bir sorundu.

Bu sorun, Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı General Zeitzler'in, düşmanın Kursk'ın batısındaki büyük çıkıntısına karşı bir çift kuşatma manevrasını öngören bir önerisinden çıkmıştı. Böyle bir harekât, başarılı olduğu takdirde, çok sayıda Rus tümenini yok edeceği gibi; Rus Ordusu'nun taarruz gücünü zayıflatacak ve Alman Yüksek Komutanlığı'nı, Doğu Savaşı'nı sürdürmek bakımından daha uygun bir duruma getirebilecekti. Bu sorun nisanda hararetle tartışılmıştı. Ancak çok yakınlarda Stalingrad'da başımıza inen ağır darbe ve bunun sonucu Doğudaki Alman Cephesi'nin güney kanadındaki yenilgi nedeniyle o zamanlar büyük ölçüde taarruzî harekât pek yapılabilecek bir şey gibi görünmüyordu. Ama şimdi, Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı, kesin sonuçlu başarılarını beklediği Kaplan ve Pan-

ter tanklarını kullanmak suretiyle inisiyatifi yeniden ele geçirebileceklerini umuyordu.

Hitler, toplantıyı üç çeyrek saat süren bir konuşmayla açtı. İlk Doğu Cephesi'ndeki durumu gerçeklere dayanan bilgilerle anlattı. Daha sonra, Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'nın önerilerini ve General Model'in buna karşı ileri sürdüğü gerekçeleri özetledi. Model, büyük kısmı, hava fotoğraflarına dayanan ve Rusların, iki ordular grubunun taarruz edeceği bölgelerde derinliğine ve çok sağlam savunma mevzileri hazırladıklarını gösteren istihbaratı ortaya koymuştu. Ruslar çevik teşkillerinin büyük kısmını çıkıntılarının ileri bölgelerinden geri çekmişlerdi ve planlarımızda öngörüldüğü gibi bir çift kuşatma taarruzuna karşılık olarak, yarma yapmamız beklenen kesimleri son derece güçlü topçu ve tanksavar kuvvetleriyle güçlendirmişlerdi. Model bunlardan gerçek bir sonuç çıkarmakta ve düşmanın bizim bu taarruzu yapacağımızı hesaba kattığını ve bütün bu nedenlerle, başarı için tamamen yeni bir taktik kullanmamız gerektiğini ileri sürmekteydi. İkinci bir alternatif ise bu taarruzdan vazgeçmekti. Model'in bu fikirlerini anlatış yöntemi, Hitler'in bu düşüncelerin etkisi altında kaldığını ve Zeitzler'in önerdiği şekilde bir taarruzu emretmeye de karar vermemiş olduğunu gösteriyordu.

Hitler, ilkin Manstein'in, Zeitzler'in planı üzerindeki düşüncelerini söyleyeceğini belirtti. Manstein, Hitler'le yüz yüze geldiği zamanlar, çoğunlukla olduğu gibi, en iyi bir zamanında değildi. Onun fikrince, taarruz eğer Nisan'da yapılmış olsaydı başarılı olma şansı kuvvetli olurdu. Şimdi bu taarruzun başarılı olması şüpheliydi. Ayrıca bu taarruzu yapabilmek için fazladan tam güçte iki piyade tümenine ihtiyaç olacaktı. Hitler böyle iki tümenin bulunmadığını ve Manstein'in elindeki kuvvetlerle yetinmesi gerektiğini söyledi. Daha sonra sorusunu tekrarladı. Fakat maalesef açık seçik bir karşılık alamadı. Bundan sonra Mareşal von Kluge'ye döndü. Mareşal von Kluge açıkça Zeitzler'in planı lehinde konuştu. Ben de görüşlerimi bildirmek için izin istedim ve bu taarruzun anlamsız olduğunu belirttim. Zira Doğu Cephemizde yeniden örgütlenme ve yeniden donatma işlerimizi henüz tamamlamıştık. Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'nın planına göre, taarruz ettiğimiz takdirde, ağır tank kayıplarına uğramamız olasılığı çok kuvvetliydi. Üstelik 1943 yılında bu tank kayıplarını yerine koymamız olanağı da yoktu. Tam aksine, yeni yapacağımız tankları 1944'te olması kesinlikle beklenen Müttefik çıkarmasına karşı kullanılmak üzere çevik ihtiyat teşkil etmek için

Batı Cephesi'ne göndermemiz gerekiyordu. Bundan başka, Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'nın bu kadar güvendiğini söylediği Panter tanklarının, her yeni araç ve gereçte olduğu gibi birtakım anzalar gösterdiklerini ve bunların taarruzun başlaması zamanına kadar giderilemeyeceğini belirttim. Speer, benim ileri sürdüğüm gerekçeleri, silâh üretimi açısından desteklediğini bildirdi. Lâkin bu oturumda Zeitzler'in planına açıkça karşı çıkan sadece ikimiz olduk. Planın lehinde ileri sürülen gerekçelere, akli tamamen yatmadığı için, Hitler bu oturumda kesin bir karara varamadı.

Tartışılan askeri sorunlar dışında, o gün Münih'te başımdan önemli bir olay geçti. 1941 yılının Aralık ayının olaylarından beri Mareşal von Kluge'yi ilk kez görüyordum. Beni selâmladığı zaman takındığı dostça olmayan durum eski yaraları deşti. Ben de ona karşı çok soğuk davrandım. Toplantıdan sonra başka bir odada biraz konuşmamızı rica etti ve kendisinden uzak duruşumun nedenlerini açıklamamı istedi. Yapacak başka bir şey olmadığından, sonraları gerçek durum hakkında bir kaç kez açıklama yapılmış olmasına rağmen, 1941 Aralık ayındaki davranışları hakkında beni tatmin edecek bir hareketini ve sözünü görüp duymadığımı ve bu bakımdan kendisine karşı hâlâ derin bir kırgınlık içinde olduğumu açıkça söyledim. Herhangi bir sonuca varamadan birbirimizden ayrıldık.

KLUGE BENİ DÜELLOYA ÇAĞIRIYOR!

Bir süre sonra Schmudt Berlin'de beni görmeye geldi ve Mareşal von Kluge'nin Hitler'e yazdığı ve içinde beni düelloya çağırdığını belirttiği bir mektubu gösterdi. Sayın von Kluge'nin düellonun yasak olduğunu bilmesi gerekliydi. Üstelik Hitler'in savaş zamanında iki generalinin düello etmesine hiçbir zaman göz yummayacağı da muhakkaktı. Bütün bunlara rağmen von Kluge Hitler'in kendi düello şahidi olmasını istemekten geri durmamıştı.

Schmudt, Hitler adına bana Führer'in düello yapılmasını istemediğini ve meselenin kesinlikle ve dostça çözümlenmesini istediğini bildirdi. Hitler'in isteklerine uymak suretiyle Mareşal von Kluge'ye bir mektup yazdım ve Münih'teki tutumum onu üzmüşse benim de bundan üzüntü duyduğumu, ancak 1941 yılında bana yapmış olduğu zarar ve bu zararın telâfi edilmemesi karşısında, başka türlü davranmama olanak bulunmadığını belirttim.

Tank üretimi alanında, yapmış olduğum öneriye uyularak, Nisan ayında Panter tanklarının kitle halinde yapımı kesinlikle sağlanıncaya

kadar Pz-IV'lerin yapımına devam edilmesine karar verildi. Aylık yeni tank yapımı 1.955 üniteye çıkarıldı. Başlıca tank yapım merkezlerinin (Cassel, Friedrichshafen ve Schweinfurt) hava savunmasının güçlendirilmesi emredildi. 4 Mayıs günü Münih'te yapılan toplantıda tank fabrikalarına yedek çalışma yeri tahsis edilmesini de önermiştim. Ancak bu öneri Speer'in başlıca yardımcısı Saur'un muhalefetiyle karşılaştı. Saur, düşmanın tüm gücüyle Hava Kuvvetleri'nin üretim merkezlerinin tahribine yöneldiğini, bu bakımdan gelecek bir tarihte uçak endüstrisinin tamamen yok edildiğine karar vermiş olsalar bile tank fabrikalarına taarruz etmeyeceklerini ileri sürdü.

HİTLER SALDIRIDAN VAZGEÇİYOR

Hitler 10 Mayıs'ta Berlin'de bulunuyordu. Bu nedenle Başbakanlıkta, Panter tanklarının yapımı üzerinde yapılacak görüşme için çağırıldım. Toplantının sebebi, endüstrinin programını ilk plana göre tamamlayamayacağı kanısına varmış olmasıydı. Zararı karşılamak için, 250 tank yerine 324 gibi güzel bir sayıda tankı 31 Mayıs'a kadar teslim etmeyi vaat ediyorlardı. Toplantıdan sonra Hitler'in elini tuttum ve kendisiyle bir hususu açıkça konuşmak için izin istedim. Açık konuşabileceğimi söylemesi üzerine, Doğu Cephesi'ndeki taarruz planından vazgeçilmesini hararetle ve ısrarla istihdam ettim. Zira, karşımızdaki zorlukları daha şimdiden açıkça görmüş olabileceğini belirttim. Gerçekten bu büyük girişimin bize denk kazançlar getirmesi olanağı yoktu. Batıdaki savunma hazırlıklarımız kuşkusuz önemli surette zarar görecekti. Sözlerimi şu soru ile bitirdim:

"Bu yıl Doğu Cephesi'nde neden taarruz etmek istiyorsunuz?" Burada Keitel söze kaştı ve şunları söyledi: **"Politik nedenlerle taarruza mecburuz."** Ben hemen karşılık verdim: **"Acaba kaç kişinin Kursk'un yerini bildiğini sanıyorsunuz? Kursk'un elimizde bulunması ya da bulunmaması dünyayı hiç ilgilendirmez. Sorumu tekrarlıyorum: Bu yıl Doğu Cephesi'nde neden taarruz etmek istiyoruz?"** Hitler'in karşılığı şöyle oldu: **"Haklısınız! Ne zaman bu taarruzu düşünsem, midem bulaniyor!"** Ben şu karşılığı verdim: **"Bu takdirde problem karşısındaki tepkiniz gerçeklere uygundur. Bu işi kendi haline terk ediniz."**

Hitler henüz bu işe hiçbir şekilde bağlı olmadığı hakkında bana teminat verdi ve konuşmamız da böylece sona erdi. Şimdi yaşayanlar arasında bulunmayan Mareşal Keitel'den başka, Kurmay Başka-

nım Thomale ve Silâhlanma Bakanlığı'ndan Saur, bu sahnenin tanıklıdır.

Ertesi gün trenle, Karargâhımın geçici olarak yerleştirilmiş bulunduğu Lötzen'e gittim ve yerimizi gördüm. 13 Mayıs'ta bir kez daha Speer'i gördüm ve öğleden sonra Hitler'le bir toplantıya daha katıldım. 1 Mayıs günü Hitler, "Fare" tankının ahşap bir modelini görmüştü. Profesör Porsche ve Krupp Kumpanyası tarafından projesi hazırlanan bu tank 150 mm.lik bir top taşıyacaktı. Tam ağırlığının 175 ton olacağı sanılıyordu. Hitler'in adeti olduğu üzere, ilk proje üzerinde yaptırmayı beklenen ek değişikliklerden sonra tankın ağırlığının 200 tona yaklaşacağı muhakkaktı. Fakat gösterilen model üzerinde yakın muharebe için zorunlu olan makineli tüfekler görülmüyordu. Bu sebeple projeyi reddetmek zorundaydım. Bu, Porsche'nin Ferdinand Kaplan tankının projesini hazırlarken yaptığı ve Ferdinand'ı yakın mesafede değersiz hale düşüren hatanın aynıydı. Hiçbir tank, özellikle piyadeyle işbirliği yaptığı zaman, yakın mesafede muharebe etmekten kendini kurtaramaz. Tartışmamız hararetlendi. Zira hazır bulunanlardan benim dışımda kalan herkes Fare'yi güzel bir tank olarak kabul ediyordu. Gerçekten bu tank bir dev olmaya adaydı.

Bu gösteriden sonra uçakla Berlin'e döndüm.

24 ve 25 Mayıs günlerini Bruck an der Leitha'da bulunan 654'ncü Tank Taburu'nu ziyaretle geçirdim. Bu tabur yukarıda sözü edilen Porsche Kaplan tanklarıyla donatılmıştı. Bu arada, Linz'deki Panter tanklarıyla tanksavar topları yapan Nibelungen Fabrikalarını da ziyaret ettim ve oradan 26 Mayıs'ta Zırhlı Birlikler Tabur Komutanları Okulu'nu ziyaret etmek üzere, uçakla Paris'e gittim. 27 Mayıs günü Amiens'de 216'ncı Tank Taburu'nu ve 28 günü de Versailles'daki Bölük Komutanları Kursunu; keza Nantes'ta 14'ncü ve 16'ncı Zırhlı Tümenlerin komutanlarını ziyaret ettim. Son olarak, Atlantik Duvarı'nın savunma olanakları hakkında bir fikir edinmek üzere 29 günü St. Nazaire Kalesi'ni gördüm. Tahkimatın benim üzerimde bıraktığı etki, okumuş ve dinlemiş olduğum gürültülü propagandaya dayanarak umduğum olanaklara uymuyordu. Bundan sonra, ayın 30'unda uçakla Berlin'e ve 31'inde de Speer'le buluşmak üzere Innsbruck'a gittim. 1 Haziran'da Grafenwöhr'e gittim 51 ve 52'nci Panter Taburlarını denetledim. Aynı gün Berlin'e döndüm.

YUNANİSTAN'DA

Bu sırada OKW'de, Yunanistan'da İngilizlerin yapabilecekleri bir çıkarmaya karşı tedbir olmak üzere, 1'nci Zırhlı Tümeni Yunanistan'a göndermek gibi garip bir fikir hasil olmuştu. Bu tümenin mevcutları henüz tamamlanmıştı. Tümen, ilk tamamlanan Panter taburuna sahip bulunuyordu. Tümen, bu haliyle en güçlü ihtiyatımızı teşkil ediyordu. Şimdi bu şekilde tümenin gücü israf edilecekti. Canım sıkılmış olarak itirazda bulununca General Keitel ile aramızda son derece kaba bir tartışma çıktı. Yunanistan'da bir dağ tümeninin çok daha uygun olacağını ileri sürdüm. O ise böyle bir tümenin ikmalinin yapılamayacağını, zira çok fazla ulaştırma aracına ihtiyaç göstereceğini söyleyerek karşılık verdi. Bu çeşit tartışmalarda benim daha fazla konuşmam olanağı yoktu. Bununla beraber kendi inisiyatifimle Panterlerin oraya gönderilmesini önledim. Keşif için uçakla Yunanistan'a gönderilen tank subaylarından biri, dar dağ yollarıyla köprülerinin Panter'leri alacak kadar geniş olmadıklarını hemen bana bildirmişti. Bu gerekçe, sonradan Hitler'in benim yaptığımı kabul etmesiyle sonuçlandı. Fakat çok geçmeden Rusya'da 1'nci Zırhlı Tümeni çok arayacaktık.

15 Haziran gününü, problem çocuğumuz Panter'in sorunlarıyla nasıl başedebileceğimizi düşünerek üzüntüyle geçirdim. Palet askı donanımı ve cer dişlisi uygun yapılmamıştı. Üstelik optik malzeme de kusurluydu. Ertesi gün Hitler'e, Panter'lerin muharebeye girmek üzere Doğu'ya gönderilmelerini istemeyişimin nedenlerini anlattım. Kısacası bu tanklar henüz cepheye gitmeye hazır değildi.

MAREŞAL ROMMEL İLE

Münih'te, Afrika harekât alanında öğrendiği dersleri tartışmak üzere, Dört Mevsim Otelinde Mareşal Rommel ile buluştum. O akşam uçakla Berlin'e döndüm. 18 günü Jüterbog'ta topçu silâhlarını denetledim ve aynı gün uçakla Hitler'le görüşmek üzere Berchtesgaden'e gittim. Oraya giderken Grofenwöhr'e uğradık, ben de bundan yararlanarak bir kez daha, 51'nci ve 52'nci Panter Taburlarının karşılaştıkları güçlükleri incelemek ve bunları, sıcaklığına Hitler'e anlatabilmek olanağını kazanmış oldum. Henüz mükemmel duruma gelmemiş olan bu tankların teknik zayıflıklarından başka ne mürettebat, ne de komutanlar bu tankları kullanmada yeterli tecrübeyi kazanamamışlardı. Hatta bunlardan bazılarının muharebe tecrübesi bile yoktu. Ne kadar üzücüdür ki bu düşünceler bile ne Hitler, ne de

Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'nı, Doğu'da yapmayı tasarladıkları ve şimdi başlamış olan Cİtadel (Hisar) kapalı adı verilen bu genel taarruzdan vazgeçirmeye yetmedi.

MUSSOLİNİ HAPSEDİLİYOR

12 Mayıs günü Tunus'un teslimiyle Afrika harekât alanını kaybetmiştik. 10 Temmuz'da Müttefikler Sicilya'ya gktılar. 25 Temmuz'da Mussolini düşürüldü ve hapsedildi. Mareşal Badoglio yeni bir hükümet kurmakla görevlendirildi. Böylece yakın bir gelecekte İtalya'nın savaştan çekilmesinin hesaba katılması gerekiyordu.

Güney'de bu olaylar, savaşı giderek Almanya'ya yaklaştıra dursun, Doğu'da Hitler, yetersiz bir biçimde planlanan ve yapılan genel taarruzu başlattı. Güneyde Byolgorod Bölgesi'nden on zırlı, bir mekanize ve yedi piyade tümeni taarruza geçti. Bu esnada kuzeyde yedi zırlı, iki mekanize ve dokuz piyade tümeni Orel batısındaki bölgeden taarruz ediyordu. Alman Ordusu'nun taarruz gücüne katkı yapabilen her şey bu genel taarruzda kullanıldı. Hitler'in Münih'te bizzat söylediği gibi bu taarruzun başarısızlıkla sonuçlanmaması gerekiyordu. Zira eski mevzilerimize dönüş bile yenilgi demek olurdu. Hitler'in bu taarruzun yapılmasına nasıl ikna edilebildiği açıkça bilinmemektedir. Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'nın baskısının kesin rol oynadığı sanılmaktadır.

Taarruza 5 Temmuz'da başlandı. Taktiğimiz, daha önceleri birçok kez Ruslara karşı uygulanmış taktikti ve bunun sonucu olarak Ruslar ne ile karşılaşacaklarını tamamen biliyorlardı. Başlangıçta Hitler'in elinde iki plan vardı: Biri Sevsk üzerinden Rus çıkıntısının en ileri parçasına taarruzu öngörüyordu. Öteki plan Harkov'un güneydoğusunda Rus mevziini yarmak ve kuzeye doğru toparlamak hedefini güdüyordu. Hitler her iki planı bir yana atarak, Doğu Cephesi'nde inisiyatifi tekrar kazanmak amacıyla, Tim bölgesindeki Rus çıkıntısının iki yandan kuşatılmasını öngören Zeitzler planını kabul etmişti.

HATALI HAREKETLER

10 Temmuz ve 15 Temmuz tarihleri arasında her iki taarruz cephesini ziyaret ettim. İlk güney, sonra kuzey bölgesine gittim ve cephedeki tank birlikleri komutanlarıyla konuştum. Böylece olup bitenler hakkında bir fikir edindiğim gibi, askerlerimizin taarruz tecrübesinden yoksun olduklarını, araç ve gereçlerimizin zayıf yönleri

bulunduğunu gördüm. Panter'lerin vaktinden önce muharebeye sokulmasından duyduğum endişede haklı olduğum böylece meydana çıkmış oluyordu. Bundan başka, Model'in ordusunda muharebeye katılan doksan Porsche Kaplan tankı da toplan için yeter sayıda cephane bulunmadığından yakın muharebe edemiyorlar ve makineli tüfeklerinin bulunmaması, bu kusuru daha da kuvvetlendiriyordu. Bu tanklar düşmanın piyade tüfekleriyle makineli tüfeklerini yok etmek şöyle dursun, bunları susturamıyor ve dolayısıyla kendi piyademiz onları hemen geriden izleyemiyordu. Sonunda Rus topçu mevzilerine yaklaştıkları zaman piyadesiz, yalnız başlarına kalmış oluyorlardı. Son derece yüksek bir cesaret göstermelerine ve görülmedik sayıda ağır kayıplar vermelerine rağmen Weidling'in Tümeni'nin piyadesi tankların başarılarını genişletmeye muvaffak olmadılar. Model'in taarruzu 10 km. kadar ilerledikten sonra durdu. Güneyde başarılarımız biraz daha büyük olmuştu, ama yine de çıkıntının gerisini kesmeyi ya da Rusları geri çekilmeye zorlamayı başaramamıştık. Ruslar 15 Temmuz'da Orel yönünde karşı taarruza başladılar ve bu kentin savunulması çabaları bizzat kendi taarruz gücümüzün zayıflamasına yol açtı. 4 Ağustos'ta bu kentin boşaltılması zorunda kalındı. Aynı gün Byelgorod düştü.

Bu güne kadar Orel kuzeydoğusundaki Sussha-Oka mevzii her fırtınaya karşı direnmeyi başarmıştı. Bu, benim 1941 Aralık ayında İkinci Zırhlı Ordu için seçtiğim ve bu orduyu geri çektiğim savunma mevziydi. Hitler ve Mareşal von Kluge ile yaptığım ve benim görevimden alınmama neden olarak kullandıkları sert tartışmanın nedeni de buydu.

YENİLGİMİZ KESİNDİ

Citadel Harekâtı'nın başarısızlığa uğraması bizi kesin sonuçlu bir yenilgiye götürdü. Bunca büyük emeklerle yeniden örgütlenen ve yeniden donatılan zırhlı teşkiller insanca ve donatımca büyük kayıplar vermişler ve şimdi uzun bir süre yeniden kullanılamayacak duruma düşmüşlerdi. Doğu Cephesi'ni savunmak için bunların zamanında derlenip toparlanabilecekleri de şüpheliydi. Bu birlikleri, gelecek ilkbaharda bir tehlike olarak görünen Müttefik çıkarmalarına karşı Batı Cephesi'nin savunulmasında kullanmamıza gelince, bu daha da şüpheliydi. Burada söylemeye gerek yoktur ki Ruslar zaferlerinin başarısını tam anlamıyla genişletmeyi başarmışlardır. Artık

Doğu Cephesi'nde sükûnetli dönem diye bir şey kalmayacaktı. Zira düşman inisiyatifı tartışma götürmez bir şekilde kendi eline almıştı.

1943 YILININ İKİNCİ YARISINDAKİ ANLAŞMAZLIKLAR

15 Temmuz'da, zırhlı birlikleri denetlemek üzere Fransa'ya gitmiştim. Temmuz sonunda, Paderborn yakınlarındaki Senne Birlik Eğitimi Bölgesi'nde bulunan Kaplan birliklerini ziyaret ediyordum ki Hitler'den beni Doğu Prusya'ya çağıran bir telgraf aldım. Orada yapılan toplantı sırasında hastalandım. Rusya'yı ziyaretimde dizanteriye yakalanmışım. Ancak başlangıçta bunun farkına varamamış ve hastalığın tedavisi de bu nedenle yapılmamıştı. Ama bu kez hastalık beni yatağa düşürdü. Yola çıkabilecek duruma gelir gelmez uygun bir tedavi için uçakla Berlin'e döndüm. Bununla beraber Ağustos başlarında bir ameliyat geçirmem gerekti ve bu durum beni ayın sonuna kadar yatakta alıkoymdu.

KLUGE HITLER'E KARŞI

Ameliyat olmadan önce, bir zamanlar Mareşal von Kluge'nin Harrekât Başkanlığı'nı yapmış bulunan General von Treskow ziyaretime geldi. Mareşal adına beni ziyaret ettiğini söyledi. Mareşal von Kluge, ilk adım benden geldiği takdirde, başmaya hazır mı ve benim bunu bilmemi istiyormuş. Bundan sonra her ikimizin Hitler'in Silâhlı Kuvvetler Yüksek Komutanı sıfatıyla tüm yetkilerini elinden almayı hedef tutan bir operasyon için beraberce çalışmamızı öneriyormuş, Mareşal von Kluge'nin kararsız olan karakterini pek iyi bildiğim için bu öneriyi kabul edemezdim. Bu nedenle von Treskow'un önerisini nezaketle reddettim.⁴⁷

Hastalığım yavaş yavaş geçti. Ancak, 1943 Ağustos'unda başlayan ve Berlin'i hedef tutan hava akınları, nekahet dönemindeki bir hastanın ihtiyacı bulunan dinlenmeye olanak vermiyordu. Bu nedenle eşim ve ben, Speer'in, Yukarı Avusturya'da güzel Alp manzaraları arasında bulunan ve bir nekahet evine çevrilmiş olan hükümet kontrolündeki bir otele gitmemiz için yaptığı davetini kabul ettik. 3 Eylül'de oraya vardık ve ertesi gün de Berlin'deki evimizin bir tam isabetle tamamen harap olduğunu ve oturulamayacak hale geldiğini

⁴⁷ Benim bu konudaki bazı çabalarım, bu bölümün "Dr. Goerdeler'in Ziyaretleri" ve daha sonraki bahislerinde görülmektedir.

öğrendik. Eşyamızdan geri kalanlar Wünsdorftaki bir kışlanın bodrumuna konulmuştu. Bu bizim için müthiş bir darbe oldu.

Yukan Avusturya'da yerleşmemizin uygun olup olmayacağını tartışıyorduk ki 1942 sonbaharında ilk kez sözü edilen konut ödülünün şimdi verildiğinden beni haberdar eden bir telgraf aldım. Schmundt, evimizin harap olduğunu duyunca bu işi düzenlemişti. Bulunduğumuz durumda, bu armağanı, sunuluşunda etken olan aynı espri altında, kabul etmekten başka çaremiz yoktu. 1943 Ekim'inde eşimi Hochensalza Bölgesi'ndeki Diepenhof'a götürdüm. Burası Rusların 20 Ocak 1945 günü gelişine kadar onun evi olacaktı.

Benim yokluğum sırasında Pz-IV yapımının durdurulması ve onların yerine hücum toplarının yapılması için bir girişimde bulunmuş. Atlantik Duvar ve öteki tahkimatı inşa etmekte olan Todt Örgütü, koruganlara tank kulelerinin yerleştirilmesini önermiş. Zaten sınırlı olan tank yapımı programımıza rağmen böyle bir tedbirin alınması tank kuvvetimiz için ciddi bir darbe olurdu. Ve böyle bir düşünüş, gerçek durumun hiç ama hiç kavranmamış bulunduğunu gösteriyordu.

Nekahet iznimden döner dönmez uçaksavar tankları problemini ele aldım. Hitler iki namlulu 37 mm.lik topların yapılmasını kabul etmişti. Buna karşılık, mevcut olan dört namlulu 20 mm.lik topun bir Pz-IV şasisine yerleştirilmesini kabul etmiyordu. Dolayısıyla bu önemli silâhın yapımı bir kez daha ertelendi.

20 Ekim'de Hitler Arys Birlik Eğitimi Bölgesi'nde bir miktar yeni donatımı denetledi. Bunlar arasında, düşmanlarımızın ileride **"Kral-Kaplan"** ya da **"Büyük Kaplan"** adını verecekleri son derece başarılı yeni bir model olan Kaplan-II tankı ile, Vomag tanksavar topu ve **Jagd-Panzer** adı verilen tanksavar topunun ahşap modelleri; 128 mm. top taşıyan Kaplan Tanksavar topu (Jugdtiger)nun demirden yapılmış bir modeli; Kaplan tankı şasisi üzerine yerleştirilmiş 380 mm.lik zırhlı havan; özel bir Pz-III ve demiryolları üzerinde hareket edebilen bazı hafif ve ağır zırhlı donatım modelleri vardı.

22 Ekim'de yapılan şiddetli bir hava akımında büyük ölçüde isabet alan Cassel'deki Henschel Fabrikaları'nda üretim bir süre için tamamen durdu. Aşkça görülüyordu ki yılın başlarında, yakın bir gelecekte tank yapım merkezlerine hava taarruzları vuku bulacağı yolundaki tahmininde haklıydım. Hemen Cassel'e gidip evini barkını

kaybeden, aileleri içinde birçok ölü ve yaralı bulunan fabrika işçilerine geçmiş olsun, dedim. Bombardımandan hasar görmüş olan büyük montaj atölyesinde işçilere hitap ettim. O zamanlar alışılmış olan ve böylesine ciddi bir durumda hiçbir şekilde kabul edilmesi olanağı bulunmayan klişeleri kullanmaktan kaçındım. Söylediklerim işçiler tarafından içtenlikle dinlendi. Zira birbirimizi iyi anlıyorduk. Bana karşı takındıkları tutum ve davranışları, işçilerin benden esirgemedikleri ve beni mutlu kılan mesajlardan anlaşıyordu.

Bu bombardıman taarruzunu, 26 Kasım'da Berlin'deki Alket, Rheinmetal-Borsig, Wimag ve Deutsche Waffen-und Munitionswerke fabrikalarına yöneltilen bir diğeri izledi.

7 Aralık'ta eski Çek 38 tonluk tank yapım kapasitesinin tamamının tanksavar toplan yapımına tahsis edilmesine karar verildi. Bunlar Çek tank şasisinin üzerine yapılacak ve meyilli bir zırh levha ile korunacaktı. Silâh olarak üzerine bir geri tepmesiz top ve yay biçiminde eğik namlulu bir makineli tüfek konulacaktı. Denemeler başarılı oldu. Bu tanksavar topunun, piyade tümenlerinin tanksavar taburlarının ana silâhı olmasına karar verildi ki, böylece benim 9 Mart'ta yapmış olduğum önerilere geç de olsa bir karşılık verilmiş oluyordu.

PİYADE KAYBIMIZ ARTIYOR

Piyadenin, giderek büyüyen Rus tank kitleleri karşısında savunma zafiyeti sonucu verilen kayıplar da giderek artıyordu. Bir akşam, kendisine sunulan brifing sırasında Hitler, piyadeyi, elinde yeterli tanksavar silâhları olmaksızın muharebeye sokmanın son derece akılsız bir hareket olduğundan söz ederek uzun ve ağır bir eleştiride bulundu. Bir rastlantı olarak ben de bu toplantıda hazır bulunuyordum. Hitler, bu konuda ağzına geleni ortaya döktüğü esnada onun karşısında ayakta duruyordum. Yüzümdeki alaycı ifadeyi sezmiş olmalı ki birdenbire sözünü kesti, bir-iki saniye sessizce yüzüme baktıktan sonra şunları söyledi:

"Haklıymışsınız. Bunları, siz bana dokuz ay önce söylemiştiniz. Ne yazık ki sizi dinlemedim." Hiç değilse şimdi bu konudaki düşüncelerimi kabul ettirir duruma gelmiştim; ama artık iş işten geçmişti. Gerçekten, Ruslar 1945 kış genel taarruzuna başladıkları zaman tanksavar bölüklerimizin ancak üçte birini yeni silâhla donatabilmiştik.

1943 sonuna kadar tankçılık alanında kaydedilen gelişmeler hakkında bu kadarla yetineceğim. Bu yılın ikinci yansında hareket durumu büyük ölçüde değişmiş, üstelik bu değişiklik daha çok bizim aleyhimize dönük olmuştur.

Esef verici Kursk genel taarruzumuza son verildiği zaman Doğu Cephesi şuralardan geçiyordu:

Azak Denizi'nde Taganrog-Voroshilovgrad'ın hemen batısında ki bir noktaya kadar Donetz Nehri-Harkov'un güneyindeki kıvrıma kadar Donetz Nehri-Byolgorod (bize dahil) - Sumy-Rylsk-Sevk-Dimitrovsk-Trossna-Mzensk (Orel doğusunda) - Shidra-Spas Demiansk-Dorogobush-Velish (Velikie Luki batısında) - İlmen Gölü - Volchov-Chudova kuzey doğusu-Schlüsselburg güneyi-Leningrad güneyi-Oranienbaum güneyi-Finlandiya Körfezi kıyısı.⁴⁸

RUSLAR DİNYEPR NEHRİNE DAYANDI

Ruslar şimdi bu cepheye, ilkin A Ordular Grubu, Merkez Ordular Grubu ve Güney Ordular Grubu bölgelerinde taarruza başladılar. 16-24 Temmuz'da Stalino yönünde yapılan bir Rus taarruzu geri atıldı. Öte yanda, elliiki piyade teşkili (yani tümene yakın kuvvette birlik) ve on tank kolordusu Harkov-Poltava yönünde taarruz etmiş ve mevziimizde derin bir girme yapmayı başarmıştı. Bu girmenin yarmaya çevrilmesi önlendiyse de buna rağmen 20 Ağustos'ta Harkov

⁴⁸ Liddell Hart, Kursk genel taarruzuyla ilgili olarak dikkati çeken gözlemlerde bulunmuştur. Kursk çıkıntısının cephesinin 160, kuzey kenarının 80, güney kenarının 240 km. uzunluğunda olduğunu kaydettikten sonra çıkıntı içinde Rokossovski'nin kuvvetlerinin tümü ve Vatutin'in sağ kanat kuvvetlerinin bulunduğunu belirtmektedir. Güney taarruz grubunun (Manstein) ilk birkaç günde 30 km. kadar Rus hatlarına girdiğini ve Almanların çok derin mayın tarlalarında durakladıklarını; Kluge'nin kuzey taarruz grubunun daha da az ilerleyebildiğini yazan Liddell Hart bu anda Rusların kuzeyde Orel yönünde taarruza geçtiklerini belirttikten sonra Rus taarruzlarının, 1918 yılında Mareşal Foch'un yaptığı gibi değişik noktalarda taarruz etmek, şiddetli bir direnme ile karşılaşınca taarruzu derhal keserek başka bir noktada yenilmek biçiminde bir ilkeye dayandığı ilginç gözlemini ortaya atmıştır. Liddell Hart'a göre, bu, hareket kabiliyeti sınırlı fakat insan gücü bol olan bir ordunun doğal olarak uygulaması gereken bir stratejidir. Özellikle, kuvvet kaydırmaya yarayan yan yolları az olduğu zaman bu strateji taktik için çok uygun koşullar hazırlayabilmektedir. (Çeviren).

düştü. 24 Ağustos'ta düşman Taganrog-Voroshilovgrad çizisinden taarruza geçti ve bu bölgede mevzilerimizi yarmayı başardı. 8 Eylül'de Alman hattını Mariupol-Stalino batısı-Sslaviansk batısından geçen bir çiziyi çekmek zorunda kalındı.

Eylül ortalarında Donetz hattı terk edilmiş; Eylül sonunda da Ruslar Melitopol ve Zaporozhe önüne kadar gelmiş ve bu kent ile Pripet Bataklıkları arasındaki kesimde Dinyeper Nehri'ne dayanmış bulunuyorlardı.

Rusların Merkez Ordular Grubu'na yönelttikleri genel karşı taarruz 11 Temmuz'da başladı. 5 Ağustos'ta Orel (Oryol) düştü. 26 Ağustos ile 4 Eylül arasında, düşman, Konotop-Neshin (Nezhin) yönünde derin bir girme yapmayı başardı ve daha sonraki birkaç gün içinde bu girmeyi genişletti. Eylül sonunda Dinyeper'in Pripet Bataklıklarından çıktığı noktaya vardı. Bu noktadan itibaren cephe kuzeye doğru Gomel üzerinden Dinyeper'in doğu kıyısı boyunca Velish'e uzanıyordu.

Ekim ayının ikinci yansında Ruslar Dinyepetrovsk ile Kremenchug arasında Dinyeper'i geçtiler. O ayın sonunda Alman cephesi Zaporozhe güneyinde göktü ve Kasım ortalarında Dinyeper'in gerisine atıldı. Bu arada iki köprübaşını elimizde tutmayı başarmıştık.

Nikopol yakınlarında büyük bir köprübaşı ve güneyde Cherson Bölgesi'nde daha küçük bir köprübaşı. Daha kuzeyde Ruslar 3 ve 13 Kasım günleri arasında Kiev'i ele geçirdiler ve Zhitomir'e doğru ileri hareketlerine devam ettiler.

HİTLER'İN KARŞI TAARRUZU

Hitler karşı taarruza karar verdi. Her zamanki kötü adeti uyarınca bu taarruz da yetersiz kuvvetlerle yapılacaktı. Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'yla meseleyi görüştüğten sonra 9 Kasım 1943 günü tank sorunlarıyla ilgili toplantıdan yararlanarak Hitler'e birçok küçük ölçüdeki karşı taarruzdan kaçınmasını ve Kiev güneyi bölgesinde elde bulunan tüm zırhlı tümenleri Berdichev üzerinden Kiev'e doğru yapılması tasarlanan harekât için toplamasını önerdim. Bununla ilgili olarak, Schörner'in savunduğu Nikopol köprübaşındaki zırhlı tümenin, Cherson Bölgesi'nde Dinyeper hattını tutan Kleist'in Ordular Grubu'nun zırhlı tümenleriyle birlikte geri alınmasını da önerdim. Bunu söylerken çok beğendiğim "**çamur sıçratmamalı, tekmelemelidir**" mealindeki eski sözümü kullandım. Hitler sözlerimi dikkatle

dinledi, fakat düzenlerini buna göre aldirtmadı. Daha doğrusu, bu konuda hazırladığım kısa muhtıra dikkate alındı, fakat sahradaki sorumlu komutanların tepkileri Hitler'in bu muhtıraya göre hareket etmesini önledi. Berdichev genel karşı taarruzu yetersiz kuvvetlerle yapıldı ve şiddetli kış muharebelerinden sonra Aralık ayında durdu. Kiev'i yeniden ele geçirme ve Dinyeper hattını yeniden kurma girişimi böylece başarısızlığa uğramış oluyordu. 24 Aralık 1943 günü Ruslar yeniden taarruza geçtiler ve Alman cephe hattını Berdichev'den Vinnitsa'nın hemen dışındaki bir noktaya kadar geri sürdüler.

25'nci Zırhlı Tümen'in harekâtı Hitler'in taarruz taktığının iyi bir örneğidir. Ancak bu harekâtı anlatmadan önce biraz daha gerilere gitmek istiyorum.

Stalingrad Felâketi'nden sonra, imha edilmiş bulunan bazı zırhlı tümenler yeniden kurulmuştu. Bu amaçla, geri kalan çok zayıf çekirdek kadrolarından yararlanılmıştı. Bunlar hastalık, yaralanma ve daha başka nedenlerle tutsak olmaktan kurtulmuş olan personeldi. Afrika kaybedildikten sonra, Afrika harekât alanında yok edilmiş olan tümenler için de aynı işi yapmıştım. 21'nci Zırhlı Tümen, işgal kıtaları ve ele geçen Fransız malzemesinden yararlanılarak Fransa'da kurulmuştu. 25'nci Zırhlı Tümen de aynı şekilde Norveç'te teşkil edilmişti. Bu tümene General von Schell komuta ediyordu. Schell 1927-1930 yıllarında motorlu araçlarla kıta taşınması problemi üzerinde çalıştığım sürede benim Bakanlıktaki iş arkadaşlarımdan biriydi. Daha sonra izinli olarak Amerika'ya gönderilmiş ve Henry Ford'un diyanında uzun bir süre motorlaşma problemlerini etüt ederek birçok ilginç fikirlerle geri dönmüştü. Savaştan kısa bir süre önce Ordu Dairesi'nde İn 6 (k) Şubesi'nin başına getirilmiş ve böylece Kara Kuvvetleri'nin motorlaşma konusunda baş danışmanı olmuştu. Hitler'in bu probleme karşı duyduğu büyük ilgi nedeniyle bu iki kişinin sık sık birbirini görmesi kaçınılmaz bir şeydi. Schell, becerikli, azimkâr ve güzel konuşan bir adamdı. Hitler'e araç tiplerinin basitleştirilmesi, dizi üretim ve öteki sorunlar üzerindeki düşüncelerini kabul ettirdi ve bunun sonucunda (Almanya için olağanüstü bir olay olarak) Ulaştırma Bakanlığı'nda görevli Devlet Bakanlığı Müsteşarlığı'na atandı. Ülkenin ulaştırma araçları stoklarının gelecekteki geliştirilmesinden sorumlu kılındı. Bu makamda, endüstrinin ve partinin endüstri ile ilişkisi bulunan unsurlarının muhalefetiyle karşılaştı. Zira sanayiciler eski üretim yöntemlerinden vazgeçmek istemiyorlardı.

Bu adamlar Hitler'in Schell'e olan güvenini kundakladılar. Schell, çok sakın ve başan gösterilemeyecek bir harekât alanı olan Norveç'e gönderildi. Enerjik ve yorulmak bilmez bir adam olan Schell çok geçmeden, dağınık işgal kuvvetlerinden yararlı bir kuvvet kurdu. Ben, onun bu çabalarnı, bu kuvvetin genişletilerek bir zırhlı tümen haline getirilmesi yolunda destekledim ve bu birliğin Fransa'ya gönderilmesini önerdim. Bu arada, Cîtafel Felâketi'nin sonucu olarak Fransa'dan Doğu Cephesi'ne büyük ölçüde kıta kaydırılması zorunda kalınmıştı ve bu bakımdan Batı için de takviye birliklerine ihtiyaç hasıl olmuştu. Kuşkusuz yeni kurulan bu birliğin, halen kullanmakta olduğu (düşmandan ele geçirilmiş) malzeme yerine, yeni araç ve gereçle donatılması gerekiyordu. Bundan da daha önemli ve ivedi olan husus, birliğin yeni araç ve gereçleri kullanma eğitiminden geçirilmesi idi. Birliğe, öteki birliklerin Doğu Cephesi'nde öğrenmiş oldukları derslerin de öğretilmesi gerekiyordu. Ancak bundan sonra birlik, temel olanakları dışında bulunmayan bir harekâta kullanılabiliirdi.

Ama ne oldu? 1943 Ekim'inde Hitler tarafından tümenin araçlarından 600'ünün yeni kurulan başka bir birlik olan ve Doğu Cephesine gitmeye hazırlanan 14'ncü Tümen'e vermesi emredildi. Bunun nedeni şuydu ki, gerek OKW ve gerek OKH, 25'nci Zırhlı Tümen'in uzun bir süre Fransa'da kalacağını ve daha düşük kaliteli Fransız araçlarıyla yetinebileceğini sanıyorlardı. Bu araç eksikliğinin etkilediği başlıca unsur tümenin ikmâl hizmetleri oldu ve böylece bu hizmetler, ancak, o zamanlar Batı'da geçerli olan koşullar altında iş görebilir bir duruma düştü. Bu sıralarda tümenin zırhlı keşif taburu zırhlı personel taşıyıcıları ile donatılmaktaydı. Tümen istihkâm taburu yeni ulaştırma araçları almıştı. 146'ncı Mekanize Alay'ın 1'nci Taburu'na yeni zırhlı personel taşıyıcıları verilmişti. 9'ncü Tank Alay'ının araçları henüz tamamlanmamıştı. 91'nci Topçu Alay'ının elindeki Polonya toplan Alman hafif sahra obüsleri ve 100 mm.lik top-larla değiştirilecekti. Uçaksavar taburunun bir bataryası ve tanksavar taburunun bir hücum topu bölüğü eksikti. Tüm bu eksiklikler, olduğu gibi bilinmekteydi ve giderek Fransa'da tamamlanacaktı.

Fakat Ekim ortalarında ani olarak tümenin Doğu Cephesine intikali emredildi. Derhal şahsen Hitler'e başvurarak, hiç değilse bu emri, tümeni bir kez daha denetleyebilmem için ertelemesini, zira tümenin etkenliği üzerinde tarafsız bir izlenim edinmek istediğimi ve hazır olmadan Doğu Cephesi'ndeki şiddetli muharebelere gönderilmesini arzu etmediğimi söyledim. Derhal Fransa'ya gittim. Birlikleri

denetledikten ve komutanlarla uzun uzadıya konuştuktan sonra, geriye bir mesaj göndererek tümenin yeni donatım alması ve bazı temel eğitim ihtiyaçlarının karşılanması için en az dört haftaya ihtiyaç olduğunu bildirdim. Bu mesaj bir telgraf olarak çekildi. Bu telgraf çekilirken tümenin derhal hareketini emreden diğer bir telgraf da bu tarafa gönderilmiş bulunuyordu. Hitler, OKW ve OKH; birlik komutanlarının ve sorumlu Genel Müfettiş'in raporlarını hiçe saymışlardı. Tümenin 29 Ekim'de hareketi kesinleşti.

Bu, hazırlıksız tümenin problemlerinin tümü değildi. Tümenin ulaştırma araçlarının doğuya intikal planı tümenin istekleri ne de cephedeki taktik duruma uygundu. Üstelik tümen intikal halindeyken planda birkaç kez değişiklik yapıldı. Tanksavar taburu tek topa kadar parçalanarak bunlar çeşitli birliklerle beraber yola çıkarıldı. Tümenin vurucu gücünü arttırmak için yeni kurulan 509'ncü Kaplan Taburu'nu tümen emrine vermiştim. Ancak şunu da belirteyim ki bu tabur da donatımını tamamlamış değildi. Bundan başka bu anda tabur komutanının değiştirilmesi emredildi. Tabur hareket ettiği zaman eski komutan ayrılmış, fakat yenisi henüz katılmamıştı.

Tümen böylece alalece Güney Ordular Grubu Bölgesi'ne sevk edildi. Ordular Grubu, tümenin tekerlekli unsurlarının Berdichev-Kosatin (Kazatin) bölgesinde, tırtıllı unsurlarınsa Kirovgrad-Novo Ukrainka Bölgesi'nde trenden indirilmesini emretti. Bu bakımdan tümen topçekerlerin ve zırhlı personel taşıyıcıların nerede indirileceği hakkında karanlıkta bırakılmıştı. Bu iki indirme bölgesi birbirinden üç günlük yürüyüş mesafesi kadar uzaktı. Tümen kurmay başkanı ön heyet ile Berdichev üzerinden Ukrainka'ya gitti. Tümen komutanı da Vinnitsa'da Ordular Grubu Karargâhına gitti. Berdichev'de bulundurulmuş bir indirme subayı tekerlekli unsurların, yani tekerlekli ulaştırma araçlarıyla donatılmış birliklerin, indirilmesi ve toplanmasına nezaret etmekle görevlendirilmişti. Tümenin toplanma bölgesine yürüyüşü 6 Kasım'da başlayacaktı. Birlikler arasında telefon bağlantısı yoktu. Emir almak için sorumlu komutanların aracı uzun mesafelere gitmeleri gerekiyordu.

5 Kasım'da düşman Kiev yakınlarında büyük bir girme yaptı. 6 Kasım'da Güney Ordular Grubu şu anlamda bir emir verdi: **"25'nci Zırhlı Tümen Dördüncü Zırhlı Ordu emrine verilmiştir. Hazır olan tekerlekli unsurlar bu gün Biala Zerkov-Fastov Bölgesi'ne intikal edeceklerdir. Toplanma sırasında tümen kendi güvenli-**

ğini sağlamaktan sorumludur. Tümenin tırtıllı unsurları Kirovgrad Bölgesi'nden tümenin kalanına katılmak üzere ileri alınacaklardır."

Ordular Grubu tümenin durumunu pek iyi biliyordu.

Saat 16.00'da tümen komutanı, gelmiş olan birlik komutanlarını topladı ve emirlerini verdi. Her alay ve tabur komutanına 1:300.000 ölçekli bir harita verildi.

Bu sırada tümen komutanı aşağıdaki birlikleri kullanabiliyordu:

146'ncı Mekanize Alay... Alay Karargâhı, iki tabur karargâhı, her tabur iki bölük kuvvetinde.

147'nci Mekanize Alay... Yukandaki gibi.

9'ncu Tank Alayı... Alay Karargâhı, II'nci Tabur karargâhı, çeşitli bölüklerin unsurları: Toplam tank gücü 30 adet Pz-IV, 15 Kaplan.

91'nci Zırhlı Topçu Alayı... Alay Karargâhı, 1'nci Tabur Karargâhı, bu taburun 1'nci ve 2'nci Bataryaları, III'ncü Taburun sadece personeli (toplanı yok).

Tanksavar Taburu... Tabur Karargâhı ve bir mürettep bölük.

Muhabere Taburu... Hemen hemen taburun tamamı hazır. Tabur Komutanı, ön heyette bulunduğundan taburun başında değil.

İstihkâm Taburu... Hafif istihkâm kolu ve köprücü kolu hariç taburun tümü hazır.

Uçaksavar Taburu... Tabur Karargâhı ve bir batarya.

Tümen Komutanının mülhakı, ikinci şube müdürü subayı ve birkaç araç ve motosikletçi vardı.

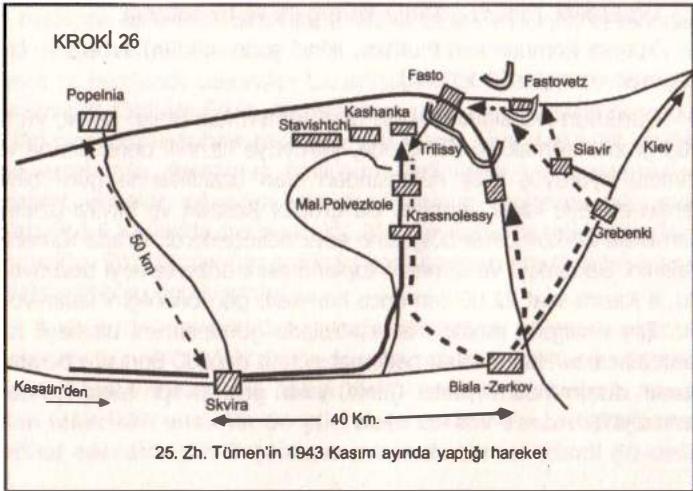
Durumun ivediliğini dikkate alan tümen komutanı, birkaç yürüyüş grubu kurmak ve her gruba, yürüyüşe hazırlık derecelerine ve tümenin yürüyüş çıkış noktasından olan uzaklıklarına göre birlik tahsis etmeye karar vermişti. Bu gruplar Kosatin ve Skvira üzerinden Biala Zerkov batısı bölgesine sevk edileceklerdi. Orada tümenin kalanını beklemeyi ve tümenin toplanmasını düzenlemeyi tasarlıyordu. 6 Kasım saat 22.00'den önce harekete geçebileceğini sanmıyordu. Zira emirlerin motorlu emir alıcılarla gönderilmesi bir hayli zaman alacaktı. Henüz telsiz bağlantıları tam değildi. Bununla beraber bunun duruma etkisi yoktu. Çünkü yakın gelecek için telsiz susması emredilmişti.

Ast komutanlar birliklerine dönmek üzere hareket ettikten sonra, 25'nci Zırhlı Tümen Komutanının son dakikada telefon bağlantısı kurabildiği Dördüncü Zırhlı Ordu Komutanı şu emri verdi:

"25'nci Zırhlı Tümen olarak içindeki hızla Fastov'a intikal edecek ve burasını her çareye başvurarak elde bulunduracaktır. 25'nci Zırhlı Tümen Komutanı, Fastov Bölgesi Komutanlığı sorumluluğunu üzerine alacaktır. Emrinde, iki Landesschütz (Yurtiçi Koruma) Taburu, bir İzin Taburu (yani izinden dönen personeli toplayıp çarçabuk kurulan bir tabur) ve akşam üzeri bölgeye gelecek olan SS-Das Reich Mekanize Tümeni'nden bir alay bulunacaktır." Bu amaçla kendisine tahsis edilen yürüyüş yolu, Kosatin Skvira-Popelnia-Fastov yoluydu. Ancak partizanlar (gerillacılar) bir köprüyü atmış olduklarından Tümen, Skvira doğusundan geçen bir araba yolunu seçmek zorunda kalmıştı.

Tümen Komutanı, birinci yürüyüş grubunun başında yürümeye karar verdi. Yürüyüş tam saatinde ve yeterince düzgün bir şekilde başladı.

Gecenin ikinci yarısında, hemen tamamen Hava Kuvvetleri personelinin ibaret olan, düşmandan geri çekilen kollar büyük bir kargaşaya yol açtı ve Tümen Komutanının enerjik girişimleriyle durum ancak düzeltilebildi.

25. Zh. Tümen'in 1943 Kasım ayında yaptığı hareket

Bu ana kadar hava iyiydi, ama şimdi bozulmuştu. Şiddetli bir yağmur yağmaya başladı ve ertesi gün de devam etti; yollar kaygan bir hal aldı. Tekerlekli araçlar uzun dolaşmalar yapmak zorunda kalıyorsa da tırlılı araçlar yollarna devam edebiliyorlardı. Yürüyüş grupları arasında bağlantı kalmamıştı.

7 Kasım günü saat yaklaşık 12.00'de Tümen Komutanı, geri çekilen askerlerden düşmanın Fastov'a girmiş olduğunu öğrendi. Emir Subayı ile birlikte bu kente taarruzu düzenlemek üzere ileri fırladı. Bu ileri harekât sırasında birkaç kez düşmanın piyade tüfeği ateşine maruz kalmış olduğundan bu kez, bir zırhlı personel taşıyıcıya binmişti. Emir Subayı da aynı çeşit başka bir araca binmiş olduğu halde öncünün başına geçerek harekete başladı. Bu şekilde Rus T-34 tanklarının arasına düştü. Hemen geriden dört ağır piyade topuyla birlikte hareket etmekte olan 146'ncı Mekanize Alayın 9'ncü Bölüğü ateş yedi ve bozuldu. Tümen Komutanı geriden izlemesi gereken 146'ncı Mekanize Alayın II'nci Taburu'nu bulmak üzere geri döndü. Onların da geri çekildiğini gördü, fakat taburu durdurup geri çekilmeyi durdurmayı başardı, iyi kötü bir düzene soktu ve ileri, Trilissy'ye getirdi. Yeniden bozulmalarını önlemek için bu kıtaların yanında kaldı ve hava karanırken tahkimat yapıp gömülmelerini emretti.

Geceleyin Rus tankları bu taburun ulaştırma araçları arasına girmeye ve bu araçlardan bir kısmını tahrip etmeye muvaffak oldular. Tümen Komutanı, bu kez, karanlıkta çevresinde toplanan Rus tankları hattını yarıp aynı gece Fastov'a yürümeye ve böylece daha önce oraya giden tümen unsurlarına katılmaya karar verdi. Yanındaki küçük muharebe grubu, ileride bir bölük, geride bir bölük ve ortada bulunan araçlar ve ağır silâhlardan ibaretti. General von Schell, ilerideki bölüğün başında yürüyordu. Şiddetli bir muharebeden sonra 8 Kasım sabahı, kendisini kuşatmış olan Rus tankları hattını yarmaya muvaffak oldu. Saat yaklaşık 14.00'te Biala Zerkov'daki XLVII'nci Zırhlı Kolordu Karargâhı'na ulaştı. Kendi tümeni şimdi bu kolordunun emrine verilmişti. Bu sırada, Albay Baron von Wechmar Komutasındaki, tümenin öteki unsurları Grebenki ve Slavia üzerinden Fastov'a doğru ilerliyorlardı. 9 Kasım günü erken saatlerde General von Schell de onlara katıldı. Fastov'un doğusundaki Fastovetz Köyü güçlü bir Rus kuvveti tarafından savunulmaktaydı ve dolayısıyla buraya taarruz edilmesi gerekiyordu. Tümen Komutanı başta olmak üzere yapılan hücum sonunda köy öğleyin

ele geçirildi ve hemen Fastov'a taarruz emri verildi. Düşman ağır kayıplar verdi. Taarruz eden kuvvet, 10 Kasım'da Fastov'un doğu dış mahallelerine girmeyi başardıysa da burada gerek kentin içinde ve gerek güneyinde çok üstün düşman kuvvetleriyle karşılaştı. Böylece bu kuvvetler Slavia'yı düşmandan temizlemekle yetinmek zorunda kaldılar.

Tümen, hazır olmadan üstelik son derece güç bir harekât için parça parça muharebeye sokulmuştu. General von Schell'in kişisel çabalanna rağmen tümenin büyük bir başarı kazandığı söylenemezdi. Düşmana ağır kayıplar verdirildiği bir gerçektir, ama tümen de önemli kayıplar vermişti. Muharebe tecrübesinden yoksun olmaları, acemi askerlerin, Doğu Cephesinde kış savaşının zorluklarına daha alışmadan paniğe kapılmalanna yol açmıştı. Sorumlu mahallî büyük komutanlıklar (Ordular Grubu, Ordu ve Zırhlı Kolordular) durumun ivediliğinden tümeni yukanda anlatıldığı biçimde muharebeye sokmak zorunda kalmışlardı. Ancak asıl kınanması gereken, bu genç kıtalann daha dikkatli kullanılması gerektiğini idrak edemeyen Yüksek Komutanlıktı.

24-30 Kasım günleri vuku bulan daha sonraki muharebelerde bu bahtsız tümen bir kez daha kendini çok güç bir durumun içinde buldu. 40 km. genişliğinde bir cepheyi tuttuğu bir sırada çok üstün düşman kuvvetlerinin taarruzuna uğradı ve geri çekilmek zorunda kaldı. Tümen bu sırada o denli ağır kayıplara uğradı ki hemen hemen yeniden kurulması gerekti. Hitler ve OKH, Tümeni lâğvetmek istiyorlardı. Ben buna engel oldum, çünkü başına gelenlerden tümen sorumlu tutulamazdı. General von Schell ciddi surette hastalandı ve cepheden ayrılmak zorunda kaldı. Aylarca severek çalıştığı ve kuruluşunda büyük ustalık gösterdiği tümenin lâyık olmadığı bu başarısızlıklar, onu son derece etkilemişti. Üstelik Hitler'in ona olan güvenini tamamen yitirmiş olması kendisine bir daha komutanlık verilmemesine yol açacaktı. Dolayısıyla onun çok çalışkanlığından, büyük teşkilât ve eğitim ustalığından yararlanamayacaktı.⁴⁹

⁴⁹ Çeşitli kitaplarda Kursk Meydan Muharebesi ya da Citadel Harekâtı olarak anılan bu bölümü kapamadan önce burada da önemli rolü bulunan Mareşal Zhukov'un anılarından bazı parçaları buraya almak çok yerinde olacaktır: "... Merkez Cephesinde en güçlü tanksavar savunması Onüçüncü Ordu ve Kırksekinzinci ve Yedinci Orduların birbirine bitişik kanatları nölgesinde; Voronezh cephesinde ise Altıncı ve Yedinci Muhafız Orduları bölgesindeydi.

Batı Cephesi için de hiç değilse bir şeyleri hazır bulundurmak üzere okullardaki gösteri ve tatbikat birliklerinin Fransa'da toplanıp birlikte eğitim görmek amacıyla bir tümen haline getirilmesini emrettim. Bu tümene **Panzer-Lehr** Tümeni (Zırhlı Gösteri ve Tatbikat Tümeni) adı verildi. Tümene yeni araç ve gereç verildi ve özel surette seçilen subaylar atandı. Komutanı, bir zamanlar Rusya'da benim Harekât Subaylığımı yapmış olduğu hatırlanacak olan, General Bayerlein'di.⁵⁰ Hitler Aralık ayında bu tümenin kuruluşunu şu not ile onamıştır: **"Hiç de hesaba katmadığım, beklenmedik bir yarıdım."**

Bu işler sürüp giderken bir yandan da muharebeler aralıksız sürüyordu. Ruslar Merkez Ordular Grubu'nun hatlarını Pripet Bataklıkları ile Beresina akarsuyu arasında Rechitsa Bölgesi'nde yarmaya muvaffak oldular. Vitebsk ve Nevel'de müthiş muharebeler oldu. Gomel ve Propoisk kaybedildi. Fakat birliklerimiz Mogilev ve Orsha doğusunda Dinyeper'in karşı yakasında bir köprübaşını ellerinde tutmayı başardılar.

Dinyeper üzerindeki bu köprübaşlarının elde bulundurulmasının, bu koşullar altında özellikle doğu yönünde bir genel karşı taarruzumuzun açıkça ve süresiz olarak söz konusu olmadığı halde, akıllıca bir hareket olup olmadığı sorulabilir. Hitler, Nikopol'deki manganez kaynaklarından azami derecede yararlanmayı istiyordu. Bu, oradaki köprübaşını elde bulundurmak için ekonomik bir nedendi. Fakat bu zayıf bir nedendi ve daha önce de anlaşılmış olacağı gibi, bu iş ha-

Burada cephenin her kilometresine 16 namlu (tanksavar topu), ikinci savunma mevzii de hesaba katılınca 30 namlu düşüyordu. Bu kesimdeki tanksavar savunması ayrıca iki tank alayı ve bir tank tugayı ile pekleştirilmişti. Onüçüncü Ordu kesiminde tanksavar topçusu yoğunluğu kilometre başına 30 namludan fazlaydı... Tankların hareketine müsait olan kesimlerde tanksavar direnekleri tesis edilmişti. Topçu ve tanklara ek olarak, mayın tarlaları, tank hendekleri, yamaç engelleri ve öteki istihkâm engelleri tanksavar savunmamızı tamamlıyordu. Ayrıca seyyar engel müfrezeleri ve tanksavar ihtiyatları da hazırlamıştık... Artan düşman hava faaliyetlerine karşılık Merkez Cephesi'nde Yüksek Karargâh ihtiyatından 5 uçaksavar tümeni, 5 orta uçaksavar alayı ve 23 hafif uçaksavar alayını (birliklerini organik uçaksavar birlik ve silâhlarına ek olarak mevzilendirmiştik...) (Çeviren).

⁵⁰ Kuzey Afrika'da Mareşal Rommel'in Kurmay Başkanlığını, Afrika Kolorodusu Komutanlığı, daha sonra Batı Cephesinde önemli görevleri başarıyla ifa eden Korgeneral Fritz Bayerlein, çok değerli Alman kurmay subayı ve generallerinden ve başarılı zırhlı birlik komutanlarından biridir. (Çeviren).

rekât bakımından bizim için zararlıydı. Öteki köprübaşları için de aynı şey düşünülebilir. Bunların tümünü boşaltıp geniş nehrin gerisine çekilmek daha uygun olurdu. Bu suretle ihtiyat kuvvetler toplanabilir (birinci derecede zırhlı tümenler) ve bu ihtiyatlarla oynak bir muharebe verilmesi ve bir harekât planının uygulanması olanağı bulunabilirdi. Ancak **"harekât"** sözcüğünü duyar duymaz Hitler çileden çıkıyordu. Zira generalleri ne zaman **"harekât"**tan söz ederlerse bunun ardından bir geri çekilme geliyordu ve bunun sonucunda Hitler fanatik bir inatla, aleyhimize sonuç verse bile, bulunulan arazinin sonuna kadar savunulmasında ısrar ediyordu.

Şiddetli kış savaşlarında verilen çok ağır kayıplar OKH'yi adeta şaşkın bir hale düşürmüştü. Bu nedenle, 1944 ilkbaharında hemen kesinlikle beklenen istilâya karşı Batı'da kuvvetlerimizin pekleştirilmesi için herhangi bir program ortaya koyamıyorlardı. Bu durumda zırhlı tümenleri cepheden çekmek ve vakit ve zamanıyla bunları güçlendirmek gereğini bir biri ardından tekrarlamayı görev sayıyordum. OKH'nin ileride eni hayatı derecede önem kazanacak olan bu harekât alanı (Batı) ile en büyük derecede ilgilenmesi beklenirken burada da herhangi bir destek elde edemedim. Netice olarak gerekli kuvvetlerin Batı'da kullanılmak üzere serbest bırakılması işi sürekli ertelendi ve nihayet bir gün, Zeitzler'in de hazır bulunduğu bir toplantıda bu meseleyi yeniden Hitler'e açtım. O gün tartışılan sorun belirli bir zırhlı tümenin geri alınmasıydı.

Zeitzler bu tümenin geri alınmasının en açık bir şekilde emredilmiş bulunduğunu söyledi. Onun bu sözüne karşı çıkmak ve geçerli olan OKH emirlerinde birçok kapalı noktalar bulunduğunu ve cephedeki generallerin kendi çıkarları açısından bunlardan yararlandıklarını ortaya atmak zorunda kaldım. Bu konudaki görüşlerimi, Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'nın harareti bir şekilde bunları reddetmesiyle sonuçlandı. Lâkin bir tümenin geri alınması hakkındaki en son OKH emri aşağı yukarı şöyleydi: **"X'ncü Zırhlı Tümen muharebe durumu olarak verir vermez cepheden geri alınacaktır. Ancak, görevli muharebe grupları ikinci bir emre kadar düşmanla temasta bırakılacaklardır. Geri alma işine başlandığı OKH'ye bildirilecektir."** **"İkinci bir emre kadar"** cümlecisi bu tür emirlerde artık bir klişe haline gelmişti. Tümeni serbest bırakacak Ordular Grubu ya da Ordu Komutanı'nın derhal göstereceği tepki de kezaik bir klişe halini almıştı. Bu komutan da hemen daima muharebe durumunun, anılan tümenin derhal geri çekilmesine müsait

olmadığı karşılığını veriyordu. Böylece muharebe durumu düzelinceye dek haftalar geçiyordu. Tümenin geri alınması emri uygulandığı halde dahi, geride bırakılması emredilen muharebe gruplarının, özellikle tank ve mekanize piyade bakımından tümenin en büyük muharebe gücüne sahip unsurları olduğunu söylemeye bile gerek yoktur. Aslında tümenin, dinlendirilecek ve yeniden donatılacak unsurları bunlardır.

Uygulanan normal yöntem ise şuydu: İlk tümen ağırlıklarının tümü görünür, bunu tümen karargâhı ve tümen topçusunun dolgunca bir kısmı izlerdi. Bu yüzden ben, en önemli unsurları geride bıraktığı için işimi yapamaz duruma düşüyordum. Zeitzler bana çok hiddetlendi, ama ne yapalım ki Batı harekât alanının çıkarları geçirilemezdi.

6 Haziran 1944 günü istilânın başlamasına kadar güçle, Batı'da harekâta katılmak üzere on zırhlı ve mekanize tümen hazırlamış ve bir dereceye kadar da bu tümenleri bütünlemiş ve eğitmiştik. İleride yeniden bu soruna döneceğim. Bu teşkillerin, personel bütünleme birliklerinden meydana getirilen ve Almanya'dan, Fransa'ya nakledilen üç zırhlı tümen ve dahil olmak üzere, eğitim işlerini eski ve güvenilir silâh arkadaşım Korgeneral von Geyr'e verdim. Çünkü, Hitler, bu konudaki birçok tartışmadan sonra, hâlâ General, von Geyr'e cephede bir komutanlık vermek istemiyordu. Geyr'in resmî pozisyonu "Batı Cephesi Zırhlı Birlikleri Komutanı" idi. Gerek bölge sorumluluğu ve gerek harekât bakımından Batı Cephesi Başkomutanı Mareşal von Rundstedt'e bağlıydı. Ancak zırhlı birlikler çerçevesi içindeki çalışmalar için emirlerini benden alıyordu. Birlikte çalışmamız karşılıklı güvene dayanıyordu ve öyle sanıyorum ki bu da birliklerin yaranna oluyordu.

HİTLER YÜKSEK KOMUTANLIĞI BIRAKMALI

Olaylı geçen 1943 yılında birkaç dikkate değer olay daha olmuştu. Goebbels'i ziyaretim sırasında Yüksek Komutanlığın işlerindeki aksaklıkları nasıl söz konusu ettiğimi ve Bakandan bu komutanlığın yeniden örgütlenmesi gerektiğini Hitler'e anlatmasını nasıl rica ettiğimi daha önce anlatmıştım. O zamanlar, bir Silâhlı Kuvvetler Genelkurmay Başkanı'nın, yeterli bir yetkiyle donatılması şartıyla, Hitler'in askerî harekât üzerindeki direkt nüfuzunu azaltabileceğini umuyordum. Goebbels bunu dikenli bir problem olarak nitelemişti, ama buna rağmen uygun bir zamanda elinden geleni yapmaya

çalışacağını da vaat etmişti. 1943 Temmuz sonunda Bakan bir rastlantı eseri Doğu Prusya'da bulunuyordu. Ben de bundan yararlanarak onu ziyaret ettim ve daha önce yaptığımız önemli konuşmayı kendisine hatırlattım. Derhal meseleyi tartışmaya başladı. Askerî durumumuzun giderek kötüleştiğini kabul ettiğini belirttikten sonra düşünceli bir halde şunu ekledi: **"Rusların Berlin'e geldiklerini ve bizim, bu gaddar ve merhametsiz düşmanın eline düşmemeleri için karılarımızı ve çocuklarımızı zehirlemek zorunda kaldığımızı düşündüğüm zaman, ileri sürdüğümüz sorun kalbimin üzerindeki bir dağ gibi beni ezmektedir."** Goebbels bugüne kadar olduğu gibi sürdürüldüğü takdirde savaşın sonunun ne olacağını çok iyi bir şekilde anlamaktadır. Ama ne yazık ki bunun gereği gibi hareket etmemektedir. Zira, benim gösterdiğim şekilde Hitler'le konuşmak ve onun üzerinde müessir olmak cesaretini hiçbir zaman kendinde bulamamıştır.

Bu nedenle daha sonra Himmler'i denemek istedim. Fakat o denli nüfuz edilmez bir eğilimle karşılaştım ki, Hitler'in yetkilerinin kısıtlanması sorununu onunla tartışmaktan tamamen vazgeçtim.

Kasım ayı içinde Jodl'u görmeye gittim ve ona Yüksek Komutanlığı yeniden örgütleme hakkındaki önerilerimi anlattım. Silâhlı Kuvvetler Genelkurmay Başkanı harekâtın sevk ve idaresini (güdümünü) bizzat yapmalı, Hitler ise yüksek düzeyde politik güdüm ve savaş stratejisi ile meşgul olmalıydı. Düşüncelerimi ayrıntılı olarak ve uzun bir zaman ortaya koyduktan sonra Jodl, pek kısa ve anlamlı olan şu karşılığı verdi: **"Adolf Hitler'den daha iyi bir yüksek komutan biliyor musunuz?"** Bunu söyledikten sonra da yüzünün ifadesi aynı derecede duygusuz kaldı ve tüm tutumu buz gibi soğuk bir uyumsuzluk oldu. Bu tutumu karşısında kâğıtlanmı evrak çantama koyup odayı terk ettim.

1944 Ocak ayında Hitler şu sözlerle beni kahvaltıya davet etti: **"Biri bana bir nehir ördeği göndermiş. Benim bir vejetaryen olduğumu biliyorsunuz. Benimle kahvaltıya gelir ve bu ördeği yer misiniz?"** Oldukça loş bir odada oturuyorduk. Odayı sadece bir pencereden gelen ışık aydınlatıyordu. Odada bizden başka Hitler'in dişi çoban köpeği Blondi vardı. Hitler arada sırada ona kuru ekmek parçaları yediriyordu. Bize servis yapan Linge adlı uşak sessizce girip çıkıyordu. Dikenli problemleri ele almak, belki de çözümlemek için her zaman rastlanması olanağı bulunmayan ender an gelip

çatmıştı. Bir açış sözünden sonra konuşma askeri duruma yöneldi. İlkbaharda olması beklenen Batıya yönelecek Müttefik çıkarmasından söz ettim ve bu çıkarmalara karşı kullanacağımız ihtiyatların yetersiz olduğu kanısında olduğumu belirttim. Daha fazla kuvveti serbest bırakmak için Doğu Cephesinde daha güçlü bir savunma kurulması gerekiyordu. Oradaki cephemiz için, gerimizde bir sahra tahkimatı ve bir savunma bölgesi şeklinde bir dayanak (stratejik geri mevzi) hazırlanmasının düşünülmemesine hayret ettiğimi ifade ettim. Özellikle, bana öyle geliyordu ki eski Alman ve Rus sınır tahkimatı, açık şehirleri **“direnek”** olarak ilân etmekten daha iyiydi. Üstelik bu deklarasyonlar, çok kez kanıtlayıcı tedbirlerin alınmasına vakit bırakmayacak kadar da geç yapıldığından bütün olarak etkisiz oluyorlardı. Bu görüşleri ortaya atmakla kıyametin kopmasına sebebiyet vermiştim.

HİTLER’İN İDDİALARI

“Bana inanınız! Ben gelmiş geçmiş çağların en büyük tahkimat yapımcısıyım. Batı Duvarı’nı ben yaptırđım. Şu kadar ton beton kullandım. Tahkimat yapmanın ne demek olduğunu bilirim. Doğu Cephesinde işçi, malzeme ve ulaştırma aracı sıkıntısı çekiyoruz. Şimdi bile demiryolları cephenin isteklerini karşılayabilecek kadar ikmâl maddesi taşıyamıyor. Bu nedenle Doğu’ya tahkimat malzemesiyle dolu tren gönderemiyorum.”

Sayısal bilgiler parmaklarının uçundaydı ve her zaman yaptığı gibi, dinleyicisinin bilmediğinden dolayı karşı çıkamayacağı istatistik değerlerini sayıp dökerek blöf yapıyordu. Buna rağmen söylediklerine kuvvetle karşı çıktım. Demiryolu dar boğazının Brest-Litovsk’un ilerisinde başladığını biliyordum. Bu nedenle aklımdan geçen inşaatın cepheye yapılan nakliyatı etkileyemeyeceğini ve ancak Bug ve Niemen Nehirleri çizisine kadar olan demiryolu nakliyatını etkileyebileceğini; demiryollarının bu yükü kaldıracıebileceğini; mahallî işçi ve yapı malzemesi sıkıntısının söz konusu olamayacağını ve son olarak da iki cepheli savaşta başan için bir cephede durum dengeleştirilirken ötekinde hiç değilse hareketsizliğin sağlanması gerektiğini anlatmaya çalıştım. Batı’da bu olağanüstü hazırlıklan yaptığına göre aynı şeyleri Doğu’da da yapmaması için neden yoktu. Böylece köşeye sıkıştırılan Hitler, çok tekrarlanmış, tezini, yani tahkimat yapılmasına izin verdiği takdirde Doğu’daki generallerimizin geri çekilmeden başka bir şey düşünmeyeceklerini açıklamaya başladı. Anlaşılıyordu

ki bu konuda kararını vermişti ve hiçbir şey onu bu kararından döndüremeyecekti.

Konuşma bundan sonra, generaller ve Yüksek Komutanlığa döndü. Askerî komuta'nın yoğunlaştırılması ve Hitler'in askerî kararlar üzerindeki direkt nüfuzunun kısıtlanması yolundaki dolaylı girişimlerim sonuç vermediği için, şimdi doğruca ona, güvendiği bir generalin Silâhlı Kuvvetler Genelkurmay Başkanlığı'na atanmasını önermenin görevim olduğunu hissediyordum. Bununla, halen Silâhlı Kuvvetler Kurmayı, OKH, **Hava Kuvvetleri, Deniz Kuvvetleri ve Waffen-SS** örgütlerinde hüküm süren emir-komuta görevleri kargaşasından kurtulabileceğini ve birleşik kuvvetlerimizin şimdiye kadar görülenden daha başarılı bir biçimde güdümlenmesini sağlayabileceğini söylemek istiyordum. Fakat bu girişimim de tamamen başarısız oldu. Hitler Mareşal Keitel'den ayrılmayı istemiyordu. O denli güvensizdi ki benim önerimi derhal yetkilerini kısıtlama anlamına aldı. Hiçbir şey yapmayı başaramadım. Dahası var, Hitler'in güvendiği bir general bulunmadığını kendim de kabul etmiş olaktım.

Böylece hiçbir şey değişmedi. Her metrekaşe toprak için muharebe verildi. Bir kez bile, umutsuz hale gelen bir durum vakit ve zamanıyla yapılan bir geri çekilmeyle düzeltilmedi. Buna rağmen birçok kez Hitler, bana körü körüne: **"Geçen iki yılda her şeyin neden kötü gittiğini bir türlü anlayamıyorum"** diyebilmiştir. Benim kendisine verdiğim şu karşılık hiç değişmemiştir ve hiçbir zaman dikkate alınmamıştır: **"Yöntemlerinizi değiştiriniz!"**

KARLI YILI

1944 yılı, Doğu Cephesinde Ocak ortalarında başlayan şiddetli Rus taarruzlarıyla ağıldı. Bu taarruzlar Kirovgrad Bölgesi'nde başlangıçta durduruldu. 24 ve 26 Ocak'ta Cherkassy batısındaki Alman çıkıntısına karşı iki yandan kuşatıcı bir taarruz başladı. 30 Ocak'ta da Krivoirog doğusundaki öteki bir çıkıntıya taarruz ettiler. Her iki harekât başarılı oldu. Bu muharebelerde aşağıdaki kuvvetler (Ruslar tarafından) kullanıldı.

Güney Ukrayna Ordular Grubu'na karşı: 34 piyade teşkili, 11 tank teşkili

Kuzey Ukrayna Ordular Grubu'na karşı: 67 piyade teşkili, 52 tank teşkili.

RUSLAR BUG NEHRİNİ GEÇTİ

Şubatın ikinci yarısında cephe oldukça sakindi. Fakat 3, 4 ve 5 Mart'ta Ruslar yeniden taarruz ettiler ve Almanları Bug çizisine ve onun ötesine attılar.

Merkez Ordular Grubu, genellikle cephenin kendisine ait kesimini Mart sonuna kadar elde bulundurmaya başardı.

Nisan'da, Sivastopol hariç, Kırım Yanmadası kaybedildi. Düşman Bug'u ve Seret Nehirlerinin yukarı kesimlerini geçti. Ruslar Çernovtsi'ye girdiler. Son bir Rus taarruzu durduruldu ve Sivastopol'un kaybindan sonra Ağustos sonuna kadar cephede durum değişmedi.

Düşman Ocak'ta Kuzey Ordular Grubu'nun cephesinde de taarruza geçmişti. Başlangıçta İlmen Gölü'nün kuzeyinde ve Leningrad'ın güneybatısında bazı sınırlı başarılar elde etmişti. Fakat düşman 31 Ocak'ta gücü kuvvetleri muharebeye sokmuş ve bu kuvvetler Alman cephesini Luga Nehri'nin ötesine ve Şubat ayında da Narva'nın ötesine sürmüştü. Mart'a kadar Almanlar Velikaia, Pleskau ve Peipus göllerinin gerisine çekildiler.

ATLANTİK DUVARI VE KIRIM

Doğu Cephesi'nde 22 Ocak'a kadar kısa bir nefes almak olanağı hasil oldu. Kış seferinde kuvvet kaybımız ağır olmuştu. Elimizde bunların yerine koyacak bütünleme personeli yoktu. Ele geçen her asker, aslında hiçbir zaman bir duvar sayılamayacak ve sadece düşmanı ürkütmeyi hedef tutan bir tahkimat sistemi olan Atlantik Duvarı'nın gerisine yerleştiriliyordu.

Bu sıralarda Hitler tarafından bana zevksiz, özel bir görev verildi. Hitler, her zaman olduğu gibi, önceki kış yapılan geri çekilmeler ve teslim olmaların suçunu üzerine atacak adam arıyordu. Bunlardan biri Orgeneral Jännicke'ydı ve onu Kırım'ın kaybindan sorumlu tutuyordu. Parti ileri gelenlerinin irdelemeleri onun kuşkularını artırmıştı. Jännicke meselesini incelemeye memur edildim ve aynı zamanda bana Kırım'da olup bitenler için birinin cezalandırılması gereği de söylendi. Hitler'in o zaman aklından geçenleri dikkate alınca, soruşturmanın en başarılı sonucunun oyalama taktiğiyle elde edilebileceği anlaşıyordu. Bu nedenle büyük bir dikkat ve itina ile işe giriştim. Olaylarla uzaktan yakından ilgisi bulunan tüm kişileri ve özellikle parti idarecilerini dinledim. Jännicke, sonunda uyguladığım

yöntemin çok ağır yürüdüğünden yakındı. Lâkin çabuk bir soruşturma ve uygun olmayan bir zamanda sunulan rapora oranla suçsuz çıkması amacına çok daha emin bir surette hizmet edecek bir yol ve yöntem seçtiğimden hiç kuşku yoktu.

Daha önce anıldığı gibi, Batı Cephesi'nin savunulması problemini düşünmeye 1943 yılında başlamıştım. Yeni yılın girmesiyle beraber bu problem daha da büyük önem kazandı. Şubat ayında denetlemlerde bulunmak ve Mareşal von Rundstedt ve General von Geyr ile görüşmek üzere Fransa'ya gittim. Düşmanın deniz ve hava üstünlüğünün görevimizi daha zorlaştırdığı noktasında fikir birliğine vardık. Özellikle Müttefiklerin elinde bulunan hava üstünlüğü ileride kuvvetlerimizi hareket ettirme olanaklarımızı etkileyecekti. Kuvvetlerimizi yeterli bir hızla yığınaklandırabilmek için ancak geceleri hareket edebileceğimiz anlaşıyordu. Fikrimizce, her şey elimizde zırhlı ve mekanize tümenlerden yeterli ihtiyatlar bulunmasına bağlıydı. Bu tümenler, Atlantik Duvan adı verilen kıyı tahkimatı bölgesinin yeterince uzağında tutulmalıydı. Böylece asıl çıkarma bölgesi saptanınca kolaylıkla o bölgeye gönderilmeleri olanağı bulunurdu. Bu hareketler Fransız yol ağını onarmak; yedek nehir geçitleri, sualtı köprüleri ve tombaz köprüler hazırlamak suretiyle kolaylaştırılabilirdi.

Birlikleri ziyaretim sırasında düşmanın hava üstünlüğünün daha o zamanlarda bile ne kadar etkili olduğunu anladım. Toplu düzende uçan büyük düşman uçak grupları eğitim yapan kıtalarımız üzerinde çeşitli manevralar yapıyor ve bu uçakların aşağıdaki eğitim bölgesine bomba yüklerini bırakmak üzere kapaklarını ne zaman açacakları bilinmiyordu.

Yüksek Karargâha dönüşte OKW tarafından, yaklaşan muharebe için yayınlanan talimatı ve sağlanan ihtiyatları inceledim. Başlıca ihtiyatı teşkil eden zırhlı tümenlerin kıyıya çok yakın tutulacaklarını bu suretle öğrenmiş oldum. Bu şekilde tertiplendikleri takdirde, ihtiyatın düşmanın beklenen yerden başka bir noktaya çıkması halinde yeterince çabuk bir biçimde geri alınıp başka yerde kullanılmasına olanak yoktur. Hitler'le yapılan bir toplantıda bu hataya işaret ettim ve motorlu kuvvetlerimiz için başka bir düzen önerdim. Hitler şu karşılığı verdi:

"Şimdiki düzen Mareşal Rommel'in önerdiği bir düzendir. Önceden fikrini almadan, bölgedeki sorumlu Mareşal'ın bilgisi

dışında ve onunkilere ters düşen emirler veremem. Tekrar Fransa'ya gidiniz ve sorunu bir kez daha Rommel'le tartışınız."

Nisan ayında Fransa'ya bir ziyaret daha yaptım. Düşman hava kuvvetleri daha da aktif bir tutuma girmişler ve şimdiden operatif hedeflere taarruza başlamışlardı. Böylece Camp de Mailly'deki tank depomuz benim burayı ziyaretimden birkaç gün sonra tamamen tahrip edildi. Ancak, General von Geyr'in ileri görüşlülüğü sayesinde ki, birçok kimsenin ters yöndeki isteklerine rağmen, kıtalarla donatılan çevredeki köylere ve ormanlara dağıtılmış ve bu suretle kayda değer bir kayıp vermekten kurtulmuştuk.

MAREŞAL ROMMEL İLE TARTIŞMA

Mareşal von Rundstedt ve karargâhındaki kurmay subaylarla ihtiyatların tertiplenmesi konusunda görüştüğten sonra, emre uyarak, yanımda General von Geyr olduğu halde La Roche Guyon'da Rommel'i görmeye gittim. Rommel'i savaşı öncesinden tanıyordum. Benim ilk birliğim olan ve daima arkadaşça bağlantıyı sürdürdüğüm Goslar Avcı Taburu'nda bir zamanlar komutanlık etmişti. Daha sonra, Polonya Seferi'nde - Hitler'in Koridor Muharebesi'nden sonra 1939 Eylül'ünde benim kolordumu ziyareti sırasında karşılaşmıştık. Rommel o zaman Führer'in karargâhının askerî komutanıydı. Bundan sonra zırhlı birliklere verilmiş ve ilkin Fransa'da 1940'ta 7'nci Zırhlı Tümen'de, sonra Afrika Kolordusu'nda ve daha sonra da Afrika Zırhlı Ordusu'nda başarılı bir komutan olarak kendini göstermiş, orada bir general olarak isim yapmıştı. Rommel, yalnız açık kalpli, doğru bir insan ve cesur bir asker değildi; aynı zamanda son derece kabiliyetli bir komutandı. Herhangi bir durumu enerjiyle ve incelikle değerlendirebilir; en zor problemlere daima bir çözüm bulur; askerlerine karşı büyük anlayış gösterirdi. Emrindeki erlerin kalbini kazanmakla büyük bir itibar toplamış olan bir kişiydi. 1942 Eylül'ünde, hastalık Rommel'i Afrika'dan ayrılmaya zorladığı zaman, Hitler'den, ayrılığı sırasında benim kendisine vekâlet etmemi istemişti. Bunu yaptığı zaman, benim Hitler'le ilişkilerimin iyi olmadığını bilmesine rağmen bu girişimde bulunmuştu. Bu istek üzerinde durulmaksızın reddedilmişti. Kuşkusuz bu benim için bir şanstı. Zira El-Alemein yenilgisi bundan kısa bir süre sonra gelip çatmış olduğundan, benim de Stumme ve ondan sonra bizzat Rommel gibi bu yenilgiden kurtulmamın olanağı bulunmayacaktı.

Rommel'in Afrika'daki üzücü tecrübeleri onda Müttefik hava üstünlüğünün ezici niteliğine o denli bir inanç uyandırmıştı ki, bundan böyle büyük birlikleri bir yerden diğerine hareket ettirmenin olanaksızlığına inanır olmuştı. Hatta zırhlı ve mekanize birliklerin geceleyin bile intikal ettirilemeyeceği düşüncesindeydi. Onun bu konudaki görüşleri 1943 yılında İtalya'daki tecrübeleri sonucu daha da kuvvetlenmişti. Böylece, General von Geyr, motorlu ihtiyatlarımızın Atlantik savunma cephesinin gerisinde gruplandırılmasını önerdiği zaman derhal Rommel'in muhalefetiyle karşılaşmıştı. Zira von Geyr'in istediği şey, bu ihtiyatların oynak bir görevde kullanılması ve buna göre tertiplenmesiydi. Bu görüşmenin olumsuz sonuçları hakkında bana bilgi verilmişti. Bu nedenle, zırhlı birliklerimizin kıyı bölgelerinden daha geriye çekilmesini önerdiğim zaman takındığı son derece fevri tavır ve önerimi çok kuvvetli bir şekilde reddedişi benim için bir sürpriz olmadı. Benim Doğu Cephesi'nden gelen bir kişi olmam itibarıyla onun Afrika ve İtalya'daki tecrübelerinden yoksun bulunduğuma; keza, kendisinin bu meselede benim bildiğimden çok fazla şey bildiğine ve nihayet kendi sisteminin doğru olduğuna tamamen kanaat getirmiş bulunduğuna işaret ederek önerimi geri çevirdi. Onun bu davranışı karşısında, Rommel ile motorlu ihtiyatlarımızın tertiplenmesi hakkında bir tartışmaya girmek hiçbir meyve verecek gibi görünmüyordu. Bu nedenle onun fikrini değiştirmek için daha başka bir girişimde bulunmamaya ve ters yöndeki düşüncelerimi derhal Rundstedt ve Hitler'e sunmaya karar verdim. Bu arada, Batı Cephesi'ne, halen orada bulunanlardan başka zırhlı ve mekanize tümen gönderilmesine de olanak bulunmadığı anlaşılıyordu. Sadece, ilkbaharda Doğu Cephesi'ne geçici olarak gönderilmiş bulunan iki SS tümeni, yani 9 ve 10'ncu Tümenler, istilâ başladığı zaman geri getirilecekti. Bu nedenle Rommel'e bu meselede vaatlerde bulunamıyordum. Şayet OKW ihtiyatları bu harekât alanına verilmiş ve Başkomutan, Rommel Ordular Grubu üzerinde tam emir ve komuta yetkisine sahip olsaydı bu cephede genel olarak emir ve komuta işi kolaylaşmış olacaktı. Bunların ikisi de ne yazık ki gerçekleşmedi.

Rommel, Fransa'da B Ordular Grubu'nun Komutanlığına getirilişinden beri, kendi bölgesinde Atlantik Duvan'ının savunma gücünü artırma yolunda birçok işler yapmıştı. Kıyının asıl muharebe hattı olması hakkındaki teorisine uyarak kıyının önündeki savunma düzenlerini su altı engelleri biçiminde düzenlemişti. Kıyı tahkimatı gerisinde, bu tür harekâta uygun tüm arazide hava indirmelerine karşı

engeller yaptırmıştı. Bunlar "**Rommel'in kuşkonmazları**" adı verilen kazıklardı. Geniş ölçüde mayın tarlaları yapıldı. Emrindeki tüm birlikler eğitim dışında kalan zamanlarını tahkimata vermişlerdi. B Ordular Grubu gerçekten çok meşguldü. Yapılan bu büyük çabaları ne kadar övülmeye değerse; Rommel'in çevik ihtiyatlara sahip olma gereğini yeterince kavrayamamış olması da o denli üzücüdür. Deniz ve havadaki umutsuz zafiyetimiz nedeniyle biricik başan şansı olarak önümüzde kalan büyük ölçüdeki bir kara harekâtını Rommel tamamen olanaksız görüyordu ve bu nedenle de böyle bir harekât ne arzulanmış, ne de düzenlemişti. Bundan başka, hiç değilse benim ziyaretim sırasında Rommel, Müttefiklerin kıyıya gıkacağı bölgeyi tasarlamıştı. İngiliz ve Amerikan çıkarmalarının Somme Nehri ağzının kuzeyindeki kıyı bölgesinde olacağını defalarca bana söylemişti. Bunun dışında kalan öteki muhtemel çıkarma yerlerini, düşmanın böylesine güç ve bu denli büyük ölçüdeki bir deniz geçişinde, sadece ikmâl nedenleriyle dahi, başlıca bindirme limanlarına olanak derecesinde yakın bir kıyıbaşı ele geçirme zorunda olduğunu ileri sürerek, kabul etmiyordu. Bir başka neden, düşmanın Somme kuzeyinde yapacağı bir çıkarmaya daha etken bir hava desteği sağlayabileceği düşüncesi idi. Bu konuda da Rommel tartışmaya yanaşmıyordu.

HİTLER VE ROMMEL

Bu noktaların tümünde Rommel'in görüşleri Hitler'inkilere uyuyordu, ancak nedenleri başka başkaydı. Hitler 1914-1918 mevzi savaşı çağının adamı olarak kalmıştı ve bu nedenle oynak savaşın ilkelerini hiçbir zaman kavrayamamıştı. Rommel ise bu tür harekâtın düşmanın hava hâkimiyeti nedeniyle artık olanaksız olduğuna inanıyordu. Bu nedenle gerek Batı Başkomutanı ve gerek ben, Hitler'in motorlu teşkillerimizin yeniden tertiplenmesi hakkındaki önerilerimizi, Rommel'in her ikimizden daha çok, yeni muharebe tecrübesine sahip bulunması noktasından reddetmesine hayret etmedik.

6 Haziran 1944 günü Fransa'da şu kuvvetler bulunuyordu:

48 Piyade tümeni. Bunlardan 38'i kıyıda, 10'u kıyı gerisinde. Kıyının gerisinde bulunan tümenlerden 5'i Scheldt ile Somme arasında; 2'si Somme ile Seine arasında ve 3'ü de Bretanya'da bulunuyordu.

10 zırhlı ve mekanize tümen. Bunlardan:

1'nci SS Zırhlı Tümeni (**Leibstandarte "Adolf Hitler"**), Belçika'da Beverloo'da;

2'nci Zırhlı Tümen, Amiens-Abbeville Bölgesinde;

116'ncı Zırhlı Tümen, Rouen doğusunda (Seine kuzeyinde);

12'nci SS Zırhlı Tümeni (Hitler Gençliği), Lisieux Bölgesinde (Seine güneyinde);

21'nci Zırhlı Tümen Caen Bölgesinde;

Panzer-Lehr Tümeni, Le Mans-Orleans-Chartres Bölgesinde;

17'nci SS Mekanize Tümeni, Saumur-Niort-Poitiers Bölgesinde;

11'nci Zırhlı Tümen, Bordeaux Bölgesinde;

2'nci SS Zırhlı Tümeni (**Das Reich**) Montauban-Toulouse Bölgesinde;

9'ncü Zırhlı Tümen, Avignon-Nimes-Arles Bölgesinde.

Tüm savunma umudu bu 10 zırhlı ve mekanize tümene dayanıyordu. Büyük bir çaba sonucu bu tümenler dinlendirilmiş ve bir dereceye kadar da mevcutları tamamlanmıştı.

Bu tümenlerden dördü, yani 2, 116, 21 ve 12'nci SS Tümenleri Rommel'in komutasındaydı. 1'nci SS, **Panzer Lehr** ve 17'nci SS Tümeni ise OKW (Silâhlı Kuvvetler Başkomutanlığı) ihtiyatında bulunuyordu. 9'ncü, 11'nci ve 2'nci SS tümenlerine gelince, bunlar Akdeniz kıyılarına yapılabilecek bir çıkarma için Güney Fransa'da yerleştirilmişlerdi.

ÇIKARMA GÜNÜ

Kuvvetin bu biçimde dağıtılması büyük bir savunma zaferini olanaksız kılıyordu. Fakat bunun da ötesinde, olaylar hatıra gelebilen en uygunsuz bir yönde gelişmeye başlamışlardı. İlk, çıkarma günü Rommel Almanya'da, Hitler'le yapacağı bir toplantıya katılmak üzere yoldaydı. Hitler ise, adeti olduğu üzere geç yatmış ve 6 Haziran sabahı istilâ raporları gelmeye başlayınca uyandınamamıştı. Hitler'in iş başında bulunmadığı zamanlarda harekâtın yüksek güdümünü eline alması gereken Jodl derhal OKW ihtiyatlarını serbest bırakma kararını veremiyordu. Bu ihtiyatlar hiç değilse üç zırhlı tümendiydi. Fakat daha önemlisi, Jodl Normandiya çıkarmalarının asıl harekât olduğundan emin değildi ve bunun bir aldatma harekâtı olabileceğini düşünüyordu. Bundan başka OKW bir Akdeniz çıkarması konusunda da topluca karara varamadığından Güney Fransa'daki zırhlı tümenler de derhal kuzeye sevk edilemedi. Tam yerinde bulunan

21'nci Zırhlı Tümen, Korgeneral Baron von Geyr'in talimatına aykırı olarak, Rommel'in izni olmaksızın karşı taarruza geçmemek emrini almıştı. Böylece İngiliz Hava İndirme Kuvvetleri'ne taarruz için en iyi an da elden kaçırılmış oldu. Rommel, 116'ncı Zırhlı Tümeni Dieppe'te kıyıya daha da yakın bir noktaya kaydırarak ve Temmuz ortalarına kadar orada tutmuştur.

Birçok yüksek rütbeli komutan zırhlı birliklerin kullanılması konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarını göstermişlerdir. Tümenlere, mesela **Panzer-Lehr** Tümeni'ne, düşmanın hava hâkimiyetine rağmen gündüzün intikal emri verilmiştir. Düşman deniz topçusunun hâkimiyeti altında bulunan bölgede cepheden karşı taarruzlar yapılması emredilmiştir. Böylece Almanya elindeki istilâyı boşa çıkarabilecek kuvvetler, zamanından önce yıpratılmıştır. Zırhlı Birlikler çok büyük kayıplar vermişlerdir. Üstelik şimdi bu kayıpların yerine konulması olanağı da yoktur. Zira 22 Haziran'dan sonra tüm Doğu Cephesi çökme tehlikesiyle karşı karşıya gelmiş ve eldeki tüm bütünleme personelinin, önceleri daha çok önem verilen Batı Cephesi yerine oraya gönderilmesi zorunda kalmıştır.

BATI CEPHESİNDEKİ HATALAR

Şayet Hitler ve OKW, Korgeneral Baron von Geyr ve Zırhlı Birlikler Genel Müfettişi'nin önerilerini dinlemiş olsalardı istilâyı karşı savunma çok daha kolay olabilirdi. Bu önerilere göre, tüm zırhlı ve mekanize tümenler biri Paris'in kuzeyinde, öteki ise güneyinde olmak üzere iki grupta toplu tutulmuş olmalı ve bu kuvvetlerin gerçek istilâ cephesine intikâl ettirilmesi için her çeşit hazırlıklar yapılmalıydı.

Eğer Yüksek Komutanlık niyet ve amaçlarında kararlı olsaydı, gerçekten alınmış olan düzen de daha iyi sonuçlar verebilirdi. 16 Haziran'da, yani çıkarmanın başlamasından hemen hemen iki hafta sonra 116'ncı Zırhlı Tümen hâlâ Abbeville ile Dieppe arasındaki kıyı bölgesinde; 11'nci Zırhlı Tümen Bordeaux Bölgesi'nde; 9'ncü Zırhlı Tümen Avignon çevresinde ve **SS Das Reich** Zırhlı Tümeni ise Güney Fransa'da gerillacılarla çarpışmakta ve Doğu Cephesi'nden getirilen 9'ncü ve 10'ncü SS tümenleriyle pekleştirilen öteki zırhlı tümenler düşmanın gemi toplarının menzili içinde girilen şiddetli cephe karşı taarruzlarında güçlerini yitirmekteydiler. Zırhlı tümenler bir yana, Seine kuzeyindeki kıyı kesimlerinde yedi piyade tümeni vardı ve bu

tümenler, hiçbir zaman gerçekleşmeyecek olan bir çıkarmayı bekliyorlardı.

Aşağıdaki ayrıntılar anılmaya değer olaylardır:

7 Haziran'da Korgeneral Baron von Geyr, ilkin Yedinci Ordu, daha sonra da B Ordular Grubu'nun sorumluluğunda bulunan Caen kesiminde emir ve komutayı üzerine aldı. 12'nci SS ve **Panzer-Lehr**, daha önce muharebeye girmiş bulunan 21'nci Zırhlı Tümen'in solunda muharebeye sokuldu. 10 Haziran'da Korgeneral Baron von Geyr karşı taarruzunu yapmaya karar verdi. Ancak başarılı bir düşman hava akını onun Batı Zırhlı Grubu Karargâhını işgörmez duruma soktu. 1'nci SS Zırhlı Kolordu Karargâhı, bu Karargâhın görevlerini üzerine aldı. Birkaç günlük bir gecikmeden sonra **SS Leibstandarte "Adolf Hitler"** ve 2'nci Zırhlı Tümen bölgeye gelmeye başladı ve parça parça muharebeye sokuldu. 28 Haziran'da yeniden kurulan Batı Zırhlı Grubu Komutanlığı 1'nci ve 11'nci SS Zırhlı Kolordularının ve LXXXVI ve XLVII'nci Zırhlı Kolorduların komutasını devraldı. Korgeneral von Geyr'in eldeki tüm kuvvetlerle toplu bir karşı taarruz yapılması önerisini, artık başarılı bir karşı taarruz umudunu yitirmiş olan Rommel geri çevirdi. İhtiyatların bu biçimde geç ve parça parça muharebeye sokulması meselesinde öteki, politik düşüncelerin de rol oynayıp oynamadığı, karşılık verilmemiş bir soru olarak ortadadır.¹

28 Temmuz günü Yedinci Ordu Komutanı General Dollmann öldü. Yerine Orgeneral Hausser atandı.

¹ Hans Speidel'in "İnvasion 1944" adıyla yazdığı ve Normandiya Çıkarması'nın Perde Arkası adı altında yayınlanmış bulunan kitabın 70'nci sayfasında görülen "... Politik düşünceler dolayısıyla, Mareşal, herhangi bir ihtimali önlemek için, elinin altında güvenilir zırhlı birlikler bulunmasını gerekli sayıyordu" gözlemini; keza Baron von Geyr'in yazdığı ve (1950 yılı, sayı: 1 An Cosantoir İrlanda dergisinde) yayınlanan "Şanı Şerefi Olmayan İstilâ" başlıklı yazıdaki şu cümleleri karşılaştırınız: "SS değil, bir Ordu Birliği olan 2'nci Zırhlı Tümen bir süre Rommel tarafından geride tutuldu. Zira, Hitler'i öldürmeyi amaçlayan 20 Temmuz Suikastı'nı beklerken herhangi sıkışık bir duruma karşı elinde güvenilir bir ordu birliği bulunmasını istiyordu. Cephedeki durum 2'nci Zırhlı Tümeni muharebe alanının batı kesiminde 1'nci Amerikan Tümeni'ne karşı muharebeye sokmayı zorunlu kılınca da Rommel 116'ncı Zırhlı Tümeni'ni Temmuz ortalarına kadar ihtiyatta tutmayı başarmıştır." Yazıda daha sonra, "Onun, yani Rommel'in, önerimi geri çevirmesinin politik bir nedeni olmuş olabilir" denilmektedir. (Çeviren).

KOMUTANLAR DEĞİŞİYOR

29 Haziran'da Hitler'in Obersalzberg'deki konutunda Batı Cephesi'ndeki kıdemli komutanların katıldıkları bir toplantı yapıldı. Mareşal von Rundstedt, Mareşal Sperrle ve Mareşal Rommel toplantıda bulundular. Bu, benim Rommel'i son görüşüm oldu. Önceki Nisan'da La Roche Guyon'daki Karargâhı'nda edindiğim izlenimi bir kez daha edindim; yani düşmanın hava hâkimiyeti sonucu Rommel oynak savunma olanağına artık inanmıyordu. Bu toplantıda tartışılan esas mesele av teşkillerinin güçlendirilmesiydi. Goering, Sperrle mürettebatı sağladığı takdirde 800 av uçağı vermeyi vaat etti. Ancak Sperrle gerekli mürettebatı sağlayamıyordu. Hatırladığıma göre ancak 500 uçaklık mürettebat sağlayabileceğini söyledi ve bu suretle Hitler'in hiddetini davet etti. Bu günün kötü sonucu, kısa bir süre sonra Rundstedt, Geyr ve Sperrle'nin görevlerine son verilmesi oldu. Rundstedt'in yerine Mareşal von Kluge geçti. Mareşal von Kluge son birkaç haftayı genel durumu incelemek ve her ihtimale karşı hazır bulunmak amacıyla Yüksek Karargâh'ta geçirmekteydi. Sayın von Kluge o sıralarda Hitler'in gözünde **persona gratissima**, yani en çok istenen kişi durumundaydı.

6 Temmuz'da göreve başlayan yeni Batı Cephesi Başkomutanı olayların akımını değiştirmeye muvaffak olamadı. Mareşal von Kluge Fransa'ya geldiğinde hâlâ, Yüksek Komutanlık'ta hüküm süren iyimserlik duygularıyla doluydu. Bu halin sonucu olarak çok geçmeden Rommel ile kendisi arasında anlaşmazlık çıktı. Fakat von Kluge sonunda, Rommel'in akla daha yakın olan durum değerlendirmesini kabullenmek zorunda kaldı.

Sayın von Kluge çok çalışkan bir askerdir. Küçük birlik taktiği üzerindeki bilgisi iyiydi. Ama buna karşılık zırhlı birliklerin oynak harekâta kullanılması konusunda bilgisi yoktu. Zırhlı birliklerin emir-komutası alanındaki etkisi, benim gördüğüm kadarıyla, daima kısıtlayıcı olmuştur. Birlikleri parçalama konusunda bir uzman sayılırdı. Bu bakımdan, Batı Başkomutanlığı'nda, hastalığın kökenine yönelecek ve elde kalan zırhlı birliklerle oynak muharebeye girecek yerde, ortaya çıkan her belirtiyi tedavi etme yolunu seçmesi bir sürpriz teşkil etmiyordu. Gerçekte, elde kalan zırhlı birlikler, sürekli tekrarlanan ve düşmanın gemi toplarının ateşi altında yapılan sınırlı hedefli cephe taarruzlarında harcanmış gitti.

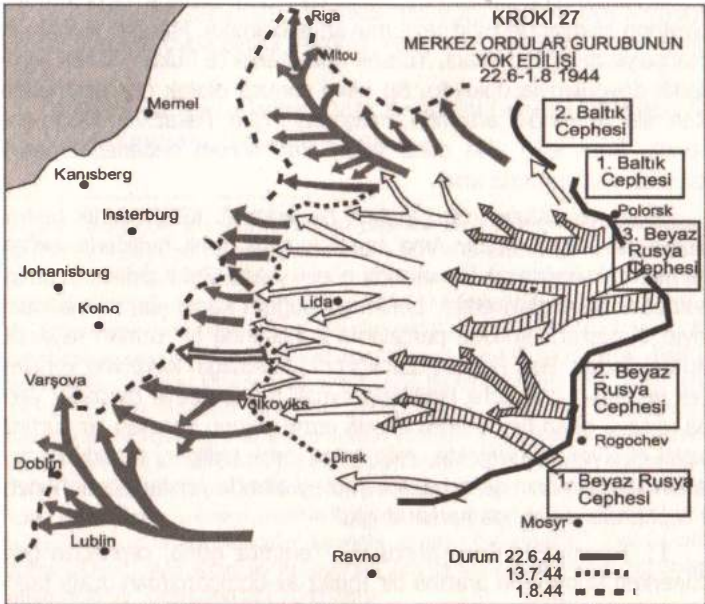
11 Temmuz'da Caen düştü. 17 Temmuz günü, cepheden geri dönerken Rommel'in aracına bir İngiliz av-bombardıman uçağı taar-

ruz etti. Şoför ağır şekilde yaralandı, araçtan fırlayan Mareşal'in kafatası çatladı ve derhal hastahaneye kaldırılmasını gerektiren başka yaralar aldı. Onun ayrılmasıyla Batı Cephesi en güçlü kişiliğinden yoksun kaldı. Aynı gün istilâ cephesi Orne Nehri ağzından başlayarak, Caen'ın güney dış mahalleleri Caumont St. Lo-kıyıda Lessay çizisinden geçiyordu.

Normandiya'da Batılı Müttefikler ele geçirmiş oldukları kıyı başlarından genel taarruza geçmek için taarruz kuvvetlerini derleyip topluyorlardı ve bu bölgede durum son derece gergin olarak nitelenebilirdi. Bu sırada Doğu Cephesi'nde, yakın bir gelecekte bizi devasa bir facia ile tehdit eden olaylar cereyan etmişti.

DOĞU CEPHESİ'NDE BÜYÜK KAYIPLAR

22 Haziran'da Ruslar, şimdi Mareşal Busch'un komuta ettiği Merkez Ordular Grubu'muzun tüm cephesinde 146 piyade ve 43 tank teşkiliyle (kabaca bu kadar tümenle) taarruza geçtiler. Bu taarruz tamamen başarılı oldu. 3 Temmuz'da Ruslar Pripet Bataklıkları kuzey kenarına ve Baranowicze-Molodeczmo-Koziany çizisine ulaştılar.

Ruslar duraklamaksızın ilerlemeye devam ettiler; taarruzlarını Kuzey Ordular Grubu Bölgesi'ne uzattılar ve Temmuz ortalarında Pinsk-Pruzana-Volkovisk-Grodno-Kovno-Dünaburg-Pleskau hattına varmış bulunuyorlardı. Varşova Bölgesi'nde Vistül Nehri'ne ve Ri-ga'ya yönelmiş bulunan asıl taarruz bölgelerinde sanki onları hiçbir şey durduramayacakmışçasına, hızla ilerlemeye devam ettiler. 13 Temmuz'dan beri A Ordular Grubu Bölgesi'nde de taarruzlarını sür-dürüyorlar ve Przemysl-San Suyu-Vistül üzerinde Pulavy'ye doğru arazi kazanıyorlardı. Bu taarruzun sonucu Merkez Ordular Gru-bu'muzun imhası oldu. Toplam olarak yirmibeş tümen kadar kuvvet kaybettik.

Bu ezici olaylar karşısında Hitler Temmuz ortalarında karargâhını Obersalzberg'ten Doğu Prusya'ya nakletti. Ele geçen tüm birlikler parçalanmakta olan bu cepheye gönderildi.

Mareşal Busch'un yerine, bir süredir A Ordular Grubu'na komuta etmekte olan Mareşal Model Merkez Ordular Grubu'nun Komutanlığı'na -daha doğrusu evvelce bu ordular grubunun bulunduğu gediğin başına- getirildi. Ancak her iki görevi birden uzun bir süre yürütmesi olanaksız olduğundan A Ordular Grubu'na komuta etmek üzere Orgeneral Harpe atandı. Model'i 1941 yılında 3'ncü Zırhlı Tümen'e komuta ettiği günlerden beri tanıyordum. 1941 Rusya Seferi'ni anlatırken onun karakterini yeterince tanımlamıştım. Atak, yorulmak bilmez bir subaydı. Cepheyi iyi bilirdi; kendi kişisel güvenliğine önem vermemesi nedeniyle askerlerinin güvenini kazanmıştı. Tembel ve beceriksiz astlara ayıracak zamanı yoktu. Kararlarını, çok azimli bir biçimde uygulardı. Doğu Cephesi'nin ortasında yeniden bir savunma hattı kurma gibi derece güç bir görevi yapmaya en uygun adamdı. Harpe ise, aslen Westfalyalı olan; sakin, güvenilir, cesur ve azimli bir tank subayıydı. Soğukkanlı ve akıllı bir insandı. O da kendisine şimdi tevdi edilen görev için biçilmiş kaftandı. Bu iki generalin olağanüstü başarıları ve yüksek önderlik-komutanlık nitelikleri bir Doğu Cephesi'nin yeniden kurulmasında en önemli etken olmuştur. Doğal olarak bu iş belirli bir zamanı gerektiriyordu. Fakat bu arada, vatani savunma tüm girişimlerimizi tehlikeye düşüren, beklenmedik bir olay vuku buldu.

20 TEMMUZ VE GETİRDİKLERİ

Rusların kazandıkları zafer ve elimizde ihtiyat olmaması sonucu Doğu Prusya'ya girmeleri gerçekten büyük bir tehlike yaratmış bulunuyordu. Bu nedenle, Zırhlı Birlikler Okullarının Genel Komutanı olarak, 17 Temmuz'da Wünsdorf ve Kramprnitz'de bulunan ve muharebe edebilecek durumda olan gösteri ve tatbikat birliklerinin Berlin'den Doğu Prusya'da Lötzen çevresindeki tahkimli bölgeye gönderilmelerini emrettim.

VON KLUGE DÜŞMANLA BAĞLANTI KURUYOR MU?

18 Temmuz günü öğleden sonra, eski günlerden tanıdığım bir hava generali beni görmek istediğini bildirdi. Bu general bana yeni Batı Cephesi Başkomutanı Mareşal von Kluge'nin, Hitler'in haberi olmadan, Batılı Devletlerle bir ateşkes düzenlemeye niyetli olduğunu ve bu amaçla kısa bir süre sonra düşmanla bağlantı kurmayı tasarladığını bildirdi. Bu haberden dehşete düşmüştüm. Kluge'nin bu hareketinin, çökmek üzere olan Doğu Cephemiz ve Almanya'nın geleceği üzerindeki ani etkilerini kolayca görebiliyordum. Gerek Doğu'daki ve gerek Batı'daki savunmamız derhal çöker ve Ruslar önünde durulmaz şekilde ileri fırlarlardı. Bu ana kadar, düşmanla temasta bulunan birliklere komuta eden herhangi bir Alman generalinin Devlet Başkanı'na doğrudan doğruya karşı çıkmak suretiyle böyle bir adım atabileceğini hiçbir zaman aklımdan geçirmemiştim. Bu generalin bana verdiği bilgilere inanmama olanak bulunmadığından, kendisine bu haberin kaynağını sordum. Bundan kaçınıyordu. Üstelik bana bu akıllara hayret veren açıklamayı ne için yaptığını; ya da bundan ne gibi sonuçlar beklediğini de söylemek istemiyordu. Bu tasarlanan hareketin çok yakın bir gelecekte vuku bulup bulmayacağını sorduğumda böyle olmayacağını söyledi. Bu nedenle, aldığım bu olağanüstü bilgi üzerinde ne yapmam gerektiğini düşünebilmek için elimde zaman bulunacaktı. Fakat karargâhımda ardı arkası kesilmeyen toplantılar ve ziyaretlerle meşgul olduğumdan böyle bir meseleyi açık fikirle düşünme olanağını bulamadım. Bu bakımdan 19 Temmuz günü Allenstein, Thorn ve Hohensalza'ya

gitmek ve sözde oralardaki zırhlı birlikleri denetlemek, fakat aslında yolda neye karar vermem gerektiğini düşünmeye karar verdim. Haberin nereden geldiğini zikretmeden işittiğimi Hitler'e söylediğim takdirde, Mareşal von Kluge hakkında çok ciddi ve teyit edilmemiş kuşklar uyandırmak suretiyle ağır bir haksızlık etmiş olurdum. Haberi içimde saklarsam ve sonunda doğru çıkarsa bu takdirde, bundan çıkabilecek kötü sonuçların suçunu paylaşmış olurdum. Benim izlemem gereken doğru yolu bulmak gerçekten son derece güç bir işti.

19 Temmuz'da Allenstein'daki tanksavar birliklerini ziyaret ettim. Oradayken telefona çağırıldım. Kurmay Başkanım General Thomale daha önce emri verilen zırhlı gösteri ve tatbikat birliklerinin Berlin'den Doğu Prusya'ya intikallerinin üç gün ertelenmesini bana önerdi. Ordu Dairesi Başkanı General Olbricht, ona telefon ederek bu ertelemeyi rica etmiş. Ertesi, 20 Temmuz 1944 günü Berlin Bölgesi'ndeki yedek birliklerle Gösteri ve Tatbikat Birliklerinin katılacağı **Valkyrie Tatbikati** yapılacaktı; zırhlı gösteri ve tatbikat birlikleri katılmadığı takdirde tatbikatın yapılmasının anlamı yokmuş. **Valkyrie Tatbikati** düşman hava indirmeleri ya da iç karışıklık olaylarına karşı yapılan eğitim tatbikatının kapalı adydı. Benim bu tatbikattan anladığım daima bu olmuştur. Thomale, Doğu Prusya'da durumun halen kritik olmadığı ve bu nedenle anılan birliklerin hareketinin iki ya da üç gün ertelenmesine olanak bulunduğunu söyleyince istemeye istemeye kıtaların tatbikata katılmalarna rıza gösterdim.

Aynı gün öğleden sonra Thorn'daki yedek birlikleri ziyaret ettim ve 20 Temmuz sabahı orada bulunan tanksavar birliklerini denetlemek üzere Hohensalza'ya gittim. O gün akşamı Deipenhof'taki evimde idim. Akşam geç vakit bir gezintiye çıkmıştım ki bir motosikletli haberci beni Yüksek Karargâhtan telefonla aradıklarını söyleyerek telefona çağırdı. Eve döndüğüm vakit radyonun, Hitler'i öldürmek için bir girişimde bulunulduğu hakkında bir bildiri yayınladığını söylediler. Telefonda General Thomale ile konuştuğumda vakit gece yansını bulmuştu. Bana kısaca Hitler'e yapılan suikasta ait bilgileri anlattı; katilin adını verdi ve Hitler'in ertesi gün Yüksek Karargâhta bulunmamı istediğini; zira Zeitzler'i görevinden alarak yerine beni atamak kararında olduğunu bildirdi. Beni Doğu Prusya'ya geri götürmek üzere 21 Temmuz günü saat 08.00'de Hohensalza'da bir uçak hazır bulunacaktı.

20 Temmuz günü benim faaliyetlerim hakkındaki tüm öteki öyküler uydurmadan başka bir şey değildir. Öldürme girişimi hakkında bir şey bilmiyordum. Kimseyle bu konuda konuşmadım ve o gün yaptığım biricik telefon konuşması, yukarıda anlatılan, General Thomale ile gece yarısı yaptığım konuşmadır.

Benim Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanlığı'na atanmamla sonuçlanan olaylar dizisi General Thomale'nin yeminli olarak hazırlayıp, imzaladığı ve halen benim elimde bulunan bir belgede yazılıdır. Şöyle ki:

20 Temmuz 1944 saat 18.00'de General Thomale bürosunda bulunuyorken bir kurmay subay kendisini telefonla aramıştır. General Jodl'un Silâhlı Kuvvetler Komutanlığı Karargâhına mensup Yarbay Weizenegger olan bu subay benim nerede olduğumu sormuştur. Thomale ona benim nerede olduğumu söylemiştir. Bundan sonra Thomale'ye derhal Hitler'in Karargâhına gelmesi söylenmiştir. Thomale saat yaklaşık 19'00'da oraya varmıştır. Hitler yanında mülhak Albay von Below olduğu halde onu kabul etmiştir. Hitler tekrar ona nerede bulunduğumu ve sağlık durumumu sormuştur. Thomale bu son soruya olumlu karşılık vermiştir. Hitler, bundan sonra, General Buhle'yi Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanlığı'na atamaya karar verdiğini, ancak kendisini öldürme girişimi sırasında General Buhle yaralanmış olduğundan, iyileşmesi ne kadar zaman alacağı da bilinemediğinden, bu sürede Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanlığı görevinin Orgeneral Guderian'a tevdi edileceğini söylemiştir. Thomale'ye benim ertesi sabah Hitler'i görmemi sağlaması söylenmiştir.

Bu gerçekler gösteriyor ki Hitler, bir süredir ilişkilerinin iyi gitmediği Zeitzler'in yerine ilkin beni atamayı düşünmemiştir. Beni, bu pek tamah edilemeyecek makama, ancak seçilen kişi, kendisine yapılan suikast sırasında yaralanarak iş göremez hale geldiği için atamayı düşünmüştür. Hitler'in düşmanlarının, savaş sona erdiğinden beri, benim Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanlığı Vekilliği'ne atanmamdan çıkardıkları sonuçlar bu nedenle geçerli değildir. Bunlar ya düş ürünü ya da sadece kötü niyetli iftiralar. Aslında yalan makinelerinin de kabul etmeleri gerekir ki 1944 Temmuz'unda Doğu Cephesi'ndeki durumun idaresini isteyerek üzerine almak pek çekici bir iş olmasa gerektir. Gerçekten bu tarihte bu adı büyük tarihsel makamı işgal eden kişinin başlıca görevi bu cephenin işleriyle meşgul olmaktı.

BEN PRUSYALIYIM

Bu güç pozisyonu neden kabullendiğim sık sık bana sorulmuştur. Buna verilecek karşılık çok basittir: Çünkü bana bu görevi yapmam emredilmiştir. Daha sonraki olayların açıklanmasında görüleceği gibi, Doğu Cephesi uçurumun kenarında sendeler durumdaydı ve milyonlarca Alman asker, sivilini kurtarmak gerekiyordu. Doğudaki ordulan ve doğduğum yer olan Doğu Almanya'yı kurtarmak girişimini geri çevirmiş olsaydım kendimi adi bir korkak sayardım. Fakat, bu girişiminin sonunda başarısızlığa uğraması, ölüm gününe kadar hayatımın en büyük kederi ve elemi olarak kalacaktır. Doğu topraklarımız ve bu toprakların masum, kahraman, doğru ve cesur insanların başına gelenlerden benim kadar derin acı duyan azdır. Zira ne olsa ben bir Prusyalıyım.

21 Temmuz günü Hohensalza'dan uçakla Lötzen'e gittim. Oraya varır varmaz Thomale ile kısa bir konuşma yaptım. Thomale bana Hitler'le görüşmesini ve öldürme girişimini anlattı. Daha sonra Mareşal Keitel, Orgeneral Jodl ve bombanın patlaması² sırasında ağır şekilde yaralanan Schmudt'un yerine Hitler'in Baş Mülhakilığına atanan Kara Kuvvetleri Personel Başkanı General Burgdorf'u gördüm. Onlar beni yeni görevim olan Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanlığı hakkında aydınlatılar. Başlıca problem OKH'deki kurmay kadrolarını dolduran subayların tamamen değiştirilmesiydi. Daha önce OKH'de bulunanlardan bazıları öldürme girişimi sırasında yaralanmış, bazıları suikastla ilişkili bulunmak şüphesi altında tutuklanmış bulunuyor; geri kalanlardan bazıları ise benim tanıdığım ve birlikte

² Hitler'e yapılan suikast hakkında çok şey yazılmıştır. Kısaca söylemek gerekirse suikastçılar bir yandan Valkyrie-I Alarm Tatbikatı'nı düzenlerken öte yandan aslında Kont olan Stufenberg adlı bir Kurmay Albay Hitler'in katıldığı bir toplantıya yeni kurulacak Volksgrenadier birlikleri için brifing vermek üzere gelirken içine bir saatli bomba koyduğu çantasını, yuvarlak kalın meşe masanın altına bırakmış ve bir fırsattan yararlanarak dışarı çıkmış, binayı terk etmiştir. Bu sırada Brandt isimli bir diğer albay haritaya bakmak için yerinden kalkınca ayağına takılan çantayı almış ve masanın çok kalın meşe ayağının Hitler'e nazaran dış tarafına koymuştur. Bomba patladığı zaman bu çok kalın ve geniş meşe masa ayağı bombanın etkisini azaltmıştır. Hitler şok geçirmiş ve hafif yaralarla kurtulmuştur. Hitler'in steno sekreteri hemen; Albay Brandt, General Schmudt, General Korten aldıkları yaralardan, daha sonra ölmüşlerdir. Jodl, Bodenschatz ve Heusinger ise hafif yaralarla olayı atlattımlardır. (Çeviren).

çalışmayı istemediğim subaylardı. Ötekilerse cepheyi hiç görmemişlerdi ve bu nedenle cepheye atanmaları gerekiyordu. Bu toplantıdan önce OKH binasında yeni görevime saat 16.00'da başlamayı düzenledim.

K. K. KURMAY BAŞKANI OLDUM

OKH subaylarıyla yaptığım bu konuşmadan sonra öğleyin Hitler'i ziyaret ettim. Oldukça kötü durumda görünüyordu. Bir kulağı kanıyordu; çok kötü şekilde ezilmiş olan sağ kolu hemen hemen kullanılamaz haldeydi ve bir askıya alınmıştı. Buna rağmen beni kabul ettiği zaman hayret edilecek derecede sakin görünüyordu. Beni Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanlığı'na atadığını bildirdi ve bir süredir, selefim Zeitzler ile uyuşmadığından söz etti. Zeitzler beş kez görevinden istifa etmek istemişti. Bu tür davranış savaş zamanında doğru olmazdı ve bu mesele, sahrada bulunan askerler gibi, yetkili makamlarda bulunan generaller için de göz yumulacak bir mesele değildi. Zira bu sonuncular bir şeyden memnun kalmadıkları zaman bundan yakınamaz ve istifa edemezlerdi. Bu nedenle benim de istifa etmemi en kesin bir biçimde yasakladığını belirtmek istiyordu. Konuşma bundan sonra kişilere döndü. OKH'de yapılacak atamalarla ilgili isteklerim kabul edildi. Bu konuyla ilgili olarak, yeni Batı Cephesi Başkomutanı'nın (Von Kluge) bir şans eseri, büyük zırhlı birliklerin güdümü konusunda pek fazla tecrübesi olmadığını ve bu nedenle başka bir göreve verilmesinin doğru olacağını önerdim. Hitler şu sözlerle cevap verdi: **"Üstelik, beni öldürme girişimini de önceden biliyormuş."** Keitel, Jodl ve Burgdorf, her üçü de Mareşal von Kluge'nin, şu sırada komutanların en iyisi olduğunu ve suikast hakkındaki bilgisine rağmen başışlanması gerektiğini belirttiler. Hitler'in, Mareşal von Kluge'nin tutumu hakkındaki bilgisinin benimkinden daha doğru olabileceğini düşünerek bu meselede daha ileri gitmemeye karar verdim.

Askeri konulardaki görüşmemiz bittikten sonra Hitler bir-iki kişisel meseleyi ortaya attı. Hayatımın tehlikede olduğunu ve bu nedenle Gizli Polis tarafından korunmamı düzenlediği hakkında bana bilgi verdi. Polis, lojmanımı ve araçlarımla dikkatle kontrol etti. Fakat kuşku doğuracak bir şey bulamadı. Buna rağmen, asker oluşumdan bu yana ilk kez, kişisel muhafız kullanmaya karar verdim. Bu nedenle güvenilir zırhlı birlik erlerinden birkaçını, lojmanımı ve büromu korumak üzere atandırıdım ve bu erler görevden ayrılışıma değin bu

işi sadakatle yaptılar. Zaman zaman bu göreve atanan erler diğerleriyle değiştirildi.

Hitler daha sonra zayıf olan kalbim için kendisinin özel doktoru Morelle'e danışmamı önerdi. Bu işi önce de yaptığımı biliyordu ve Morelle'in bana enjeksiyonlar yapmasına izin vermemi söyledi. Konsültasyon yapıldı, fakat Berlin'deki doktorumla görüştüğten sonra önerilen enjeksiyonları reddettim. Aslında Hitler'in durumu, insanın kendini Dr. Morelle'in eline teslim etmesi için pek inandırıcı bir neden değildi.

HİTLER'İN RUH DURUMU

Öldürme girişimi Hitler'in sağ kolunda ciddi bir ezilmeye neden olmuştu. Her iki kulak zın patlamıştı ve sağ kulağının östaki borusu zarar görmüşü. Ancak bu fiziksel etkilerden çabuk kurtuldu. Daha önceden var olan ve sürekli olarak titreyen sol eli ve sol bacağı nedeniyle herkesçe bilinen hastalığının hayatına kastetme girişimiyle ilgisi yoktur. Fakat girişimin fiziksel olmaktan çok ruhsal etkileri olmuştur. Karakteri gereğı, genellikle tüm insanlara ve özellikle kurmay subaylara ve generallere karşı duyduğu derin güvensizlik şimdi derin bir kin ve nefrete dönüşmüşü. Çekmekte olduğu hastalığın bir yan ürünü olan etken onun manevi değer ölçü ve gücünü belli etmeden yok etmekteydi. Böylece onun kişiliğinde, sertlik zulme dönüşürken, herhangi bir blöf eğilimi ise yalancılığa ve ahlâksızlığa dönüşüyordu. Çoğu kez çekinmeden yalan söylüyor ve başkalarının da ona yalan söylediklerini varsayıyordu. Artık kimseye inanmıyordu, önceleri de onunla bir iş yapmak yeteri kadar güçlü; şimdi ise bu, giderek aydan aya daha kötöleşen bir işkence olmuştu. Sık sık kendini tamamen kaybediyor ve kullandığı dil giderek çok ağır bir hal alıyordu. Nazik ve centilmen olan Schmudt'un yerine kaba aynı derecede sersem bir kişi olan Burgdorf'un gelişinden beri yakın çevresinin onun üzerindeki yatıştırıcı etkileri de artık kalmamıştı.

Hitler'i ziyaretimden sonra "Brifing Odası" denilen suikast girişiminin vuku bulduğu ve durumu birkaç kez anlatılmış olan yere kısa bir ziyarette bulundum; daha sonra da, OKH Kararjâhına ve bundan böyle çalışma yerim olacak olan Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanlığı Bürosu'na gittim. Kimse beni karşılamadı. Çeşitli odalara baktıktan sonra en sonunda, derin bir uykuya dalmış bulunan Riehl isimli bir ere rastladım. Bu pek hoş adamı bana bir subay bulup çağırması için gönderdim. Bir süre sonra Binbaşı Baron Freytag von

Loringhoven ile beraber döndü. Bu subayı zırhlı birliklerden tanıyorum. Zira 1941'de Zırhlı Ordu Komutanı iken benim emir subayımdı. Freytag'dan benim mülhakım olmasını rica ettim. Bundan sonra Ordular Grupları'na telefon ederek cephedeki durum hakkında bilgi alma işine giriştim. Kurmay Başkanı'nın odasında üç telefon vardı ve bunlardan her birinin neye yaradığı anlaşılmıyordu. En yakındakini denedim. Bir kadın sesi karşılık verdi. Adımı söyleyince bir feryat kopardı ve telefonu yüzüme kapadı. Santral operatörlerini istediğim bağlantıları alabilecek kadar yatıştırmak için bir süre beklemek gerekti.

* * *

Askerî durumun 20 Temmuz 1944 tarihine kadar geçirdiği gelişmeler önceki bölümde anlatılmıştır. Bu durum korkunç bir hal almıştı. Herhangi bir yardımda bulunması için, her şeyden önce OKH'nin çalışır duruma getirilmesi gerekiyordu. Tüm Doğu Cephesi'nin kontrol merkezi umutsuz bir haldeydi. Selefim OKH'yi tekrar Berlin yakınındaki Zossen'de bulunan Maybach Kışlası'na geri götürmek kararını vermiş. Gerçekten, Karargâhın hatırı sayılır bölümleri daha şimdiden oraya intikal etmiş bulunuyor. Mesela Levazım Başkanı ve Karargâhı, Silâhlı Kuvvetler ve Kara Kuvvetleri Ulaştırma Daireleri ve öteki birçok önemli daire gitmişlerdi. Muhabere şebekemizin büyük kısmı da intikal ettirilmişti. Bu bakımdan ordular gruplarıyla bağlantı güçlükle sürdürülebiliyordu. OKH'nin sorumluluğunda bulunan, tüm Kara Kuvvetlerinin ikmal hizmetleri ise Doğu Prusya'dan yönetiliyordu. Bu nedenle benim ilkin karar vermem gereken sorun OKH'nin gelecekte nerede bulunacağı sorunu idi. Hitler ve OKW orada olduklarından Doğu Prusya'yı seçtim. Daha önce Zossen'e intikal etmiş bulunan unsurlar geri çağırıldı.

OKH'yi işler hale getirmek için alınacak ikinci tedbir gerekli subayların atanmasıydı. Schörner'in Kurmay Başkanlığını yapmakta olan General Wenck'i getirttim ve Harekât Dairesi'nin başına yerleştirdim. Kısa zamanda sorumluluklarını çoğaltmak suretiyle Harekât Yarbaskanı durumuna çıkardım. Bu makam sadece Harekât ve Teşkilât Dairelerini değil, aynı zamanda Kara Kuvvetleri İstihbarat Teşkilâtı'nın **"Doğu'daki Yabancı Ordular"** adı verilen bölümünü de yönetiyordu. Böylece Doğu'daki muharebelerin güdümüyle görevli tüm mekanizma bir elde toplanmış oluyordu. Albay Bonin Harekât Dairesi Başkanlığı'na; Yarbay Wendland Teşkilât Dairesi Başkanlığı'na;

ğ'ına; bu arada çok güvendiğim Albay Gehlen de **"Doğu'daki Yabancı Ordular"** (yani İstihbarat) Dairesi Başkanlığı'na verildi. Levazım Başkanı General Wagner intihar etmiş ve yerine Albay Toppe getirilmişti. Gerek Fransa ve gerek Rusya'da topçu danışmanlığını yapmış olan General Berlin Kara Kuvvetleri Topçu Komutanlığı'na atandırıldı. 1940-41 Seferi'nde Muharebe Başkanım olan General Praun, Kara Kuvvetleri ve Silâhlı Kuvvetler Muhabere Başkanı oldu. Bu subayların Doğu Prusya'ya gelmesi birkaç gün aldı. Fakat yeni işlerini kavramaları için daha uzun bir süre gerekti. Eski OKH Karargâhı'nın önemli subaylarından yalnız Silâhlı Kuvvetler ve Kara Kuvvetleri Ulaştırma Başkanı, değerli bir general olan Gercke yerinde kaldı.

İlk haftalarda asıl uğraşım bu makineyi yeniden işler duruma getirmek oldu. Öteki problemleri düşünecek vaktim yoktu. Bugün, ilgili kimselerce önemli sayılan meselelerin o zaman pek farkında değildim. O kadar meşguldüm ki, cephede olup bitenler dışında kalan günlük işlerin farkında bile olamıyordum. Yeni iş arkadaşlarım ve ben cepheyi kurtarma çabalarımızda gece yanlarına kadar çalışıyorduk.

HİTLER'E YAPILAN SUİKAST VE SONRASI

20 Temmuz'da yapılan Hitler'i öldürme girişiminin gerçek sonuçlan acaba neler olmuştu?

Öldürülmesi gereken adam aslında hafifçe yaralanmıştı. Daha önce de çok iyi olmayan bedeni durumu daha da zayıfladı. Ruhsal dengesi ise tamamen harap oldu. İçinde gizli kalmış olan tüm şeytanî güçler canlanmış ve özgür duruma çıkmış oldular. Böylece Hitler hiçbir şeye sınır tanımaz oldu.

Bu cinayetin Alman hükümeti içinde ciddi surette etkilemesi düşünülmüşse, bu takdirde Nasyonal Sosyalist Rejimi'nin en önemli resmi kişilerinin de temizlenmesi gerekirdi. Fakat bomba patladığı zaman bunlardan hiçbirisi orada yoktu. En önemlilerini saymak gerekirse, Himmler, Goering, Goebbels ve Bormann'ın ortadan kaldırılması için herhangi bir plan yapılmamıştı.

Suikastı düzenleyenler, cinayetin başarılı olması halinde kendi politik planlarını uygulayabilmelerini güven altına alacak girişimlerde bulunmamışlardı. Suikastı bizzat yapan Kont Stauffenberg, gerçekten bunu biliyordu. Zira bunu kanıtlayan husus, karan birkaç gün

önce Obersalzberg’de uygulamamış ve buna neden olarak da aynı odada bulunmalarını umduğu Himmler ve Goering’in orada olmayışlarını göstermiş olmasıydı. Kont Stauffenberg’in, tam bir politik başarının koşulları eksiksiz olarak yerine getirilmediği halde 20 Temmuz’da girişimine karar vermesinde neyin etken olduğunu bilmiyorum. Belki Dr. Goerdeler’in tutuklanması için bir emrin çıkarılmış olması, derhal harekete geçmeye onu zorlamış olabilir.

Hitler ölmüş ve suikastçılar iktidarı ellerine geçirmiş dahi olsalardı, yine de yeterli güçte, güvenilir miktarda askeri birliğe ihtiyaçları bulunacaktı. Lakin ellerinde bir tek bölük bile yoktu. Sonuç olarak, Kont Stauffenberg, Doğu Prusya’daki öldürme girişiminin başarılı olduğu hakkındaki gerçek dışı haberle uçaktan indiği zaman Berlin’in kontrolünü bile ellerine geçiremediler. **Valkyrie Tatbikatı** için toplanmış olan birliklerin bile olup bitenler hakkında bir fikri yoktu. Bu hal, suikastçıların bu kıtaları **"eyleme geçmeyi reddetmek"**le suçlamalarının nedenini ortaya koymaktadır. Hatta, benim başka nedenlerle, zırhlı gösteri ve tatbikat birliklerinin intikalinin ertelenmesine muvafakatim bile suikastçıların işine yaramamıştı. Zira onlar planlarını birliklere ve komutanlarına açmaya cesaret edememişlerdi.

Dış politika açısından da girişimin başarısı için zorunlu koşullar mevcut değildi. Suikastın önderleriyle düşman ülkelerindeki önemli kişiler arasında çok zayıf bağlar kurulabilmişti. Düşman tarafından hiçbir ileri gelen kişi suikastçılarla bir anlaşmaya girmek için en küçük bir eğilim göstermemişti. Suikast başarılı olmuş olsaydı bile Almanya’nın durumu bu günden daha iyi olmazdı, demek bir abartma sayılmamalıdır. Zira düşmanlarımız, yalnız Hitler ve Nazizm’in yok edilmesiyle ilgilenmiyorlardı.

Suikastın ilk kurbanları OKH Harekât Dairesi’nden Albay Brandt, Hava Kuvvetleri Genel Kurmayı’ndan General Korten, Hitler’in Baş Mülhâkı General Schmudt ve Berger adlı bir stenograf oldu. Bunların dışında OKH ve OKW’ye mensup birçok kişi yaralandı. Bu kurbanlara gerek yoktu.

İDAM EDİLEN SUİKAST SANIKLARI

Bundan sonraki kurbanlar, suikastta rol alan, ya da fesat düzeninden haberi bulunanlarla aileleri oldu. Suçlananların ancak küçük bir oranı suikastta aktif rol oynamış bulunuyordu. Büyük çoğunluk, sadece ufak-tefek bir şeyler bilen ve arkadaşlarına olan sadakatleri

nedeniyle işittikleri rivayetler ve parça parça kulaklarına gelen dedikodular hakkında susmayı yeğ sayan kimselerden meydana geliyordu. Bunlar sadakatlerinin bedelini acı bir ölümle ödediler. İlk ölenler, Orgeneral Beck, Levazım Başkanı Wagner, General von Treskow, Albay Baron Freytag von Loringhaven ve ötekiler gibi kendi elleriyle yaşamlarına son vermeyen, Kont Stauffenberg, Olbricht, Merz von Quirnheim ve von Haeften gibileriydi ve Fromm tarafından, herhangi bir yargı kuruluşu önüne çıkarılmaksızın kurşuna dizdirilmişlerdi.

Hitler tüm sanıkların bir tek mahkeme, yani Volksgerichtshof adı verilen Halk Mahkemesi tarafından yargılanmalarını emretti. Askerler için bu, bir askeri mahkeme tarafından değil, sivil yargıçlardan kurulu bir özel mahkeme tarafından yargılanmak demek oluyordu. Böylece, askerler, normal askeri yargı ve askeri infaz yöntemlerine değil, Hitler'in dikte ettiği kin, nefret ve öç alma duygularına dayanan özel kanunlara göre yargılanacaklardı. Diktatörlük yönetiminde bu tür kanunlara karşı hukuki bir temyiz yöntemi de mevcut olmazdı.

Suikasta karışmış, ya da önceden bilgisi olduğu halde haber vermemiş olmakla suçlanan askerlerin Halk Mahkemesi'nce yargılabilmesi için, önce Silâhlı Kuvvetler'den çıkarılmalan zorunluydu. Bu çıkarma işlemi Hitler'in emriyle kurulan ve **"Onur Mahkemesi"** adı verilen bir askeri mahkemenin yaptığı bir inceleme sonunda yapılacaktı. Bu mahkemeye Mareşal von Rundstedt başkanlık edecek ve üyeleri Keitel, Schroth, Kriebel, Kircnheim ve ben olacaktım. Yeni atanmamın gerektirdiği çok ağır görevler ve üzerimde bulunan Zırhlı Birlikler Genel Müfettişliği nedeniyle bu tatsız görevden affedilmemi istedim. İsteğim geri çevrildi. Bütün yapabildiğim, askerî görevlerimin kabılmama olanak vermediği oturumlarda General Kirchheim'in benim vekilim olmasına izin verilmesi oldu. Başlangıçta bu mahkemenin çalışmalarıyla hiçbir şekilde ilgilenmedim. Bir süre sonra Keitel beni görmeye geldi ve Hitler'in talimatına dayanarak, hiç değilse arada sırada, mahkemede bulunmamı istedi. Böylece, iyi veya kötü, bu iğrenç oturumlarda ancak iki, ya da üç kez bulundum.

İĞRENÇ MAHKEME

İlk soruşturmalar Kaltenbrunner ve Gestapo Örgütü'nden SS Grubu Önderi Müller tarafından yapılmıştı. Bunlardan ilki bir Avusturyalı avukat ikincisi ise bir Bavyalı memurdu. Her ikisi de subaylar heyeti hakkında bir anlayışa sahip değildi. Müller'in subaylara

karşı tutumu kin ve nefret duygularıyla kanşık bir aşğılık duygusuy-
la açıklanabilirdi. Bunun dışında her şeyi soğukkanlı bir şekilde he-
saplayan ihtiraslı bir insandı. Bu iki kişiden başka, Kara Kuvvetleri
Personel Başkanı General Burgdorf ve Yardımcısı General Meisel de
bu oturmara katılıyorlardı³. Bu iki general usul meselelerinden
sorumluydular. Ayrıca Hitler'in gözlemcileri olarak bulunuyorlardı.

İlk soruşturma raporları esas itibarıyla sanıkların ifadelerini kap-
sıyordu. Bu ifadeler genellikle, subayların, kendileriyle aynı onur
duygusuna sahip büyüklerinden kurulu bir onur mahkemesi karşı-
sında vermeye alışkın oldukları biçimde, tamamen ve inanılmaz
derecede açık sözlülükle anlatılan şeylerdi. Bu bahtsız kişiler, Gesta-
po tarafından sorguya çekildikleri zaman, daha başka bir ahlâk ya-
sası tanıyan kimseler karşısında bulunduklarını akıllarından bile ge-
çirmemişlerdi. İfadeler yalnız sadece ifadeyi veren kimseler hakkın-
daki meseleleri değil, aynı zamanda onlarla beraber bir şeyler yap-
mış ya da yapmamış olan öteki kişilerin adlarını da veriyordu. Böyle-
ce adı geçen her kişi tutuklanmış ve sorguya çekilmişti. Gestapo, bu
şekilde, suikastın tüm kapsamı ve suikastla uzaktan-yakından ilgisi
bulunanların tümü hakkında tam bir tablo elde etmiş oluyordu.

Hepsi bununla da bitmiyordu. İfadelerin yazılış şekliyle bu su-
bayların suikasta katılmayıp masum olduklarının kestirilmesine de
çok kez olanak bulunmuyordu. Benim katıldığım ender oturmelerde,
kurtarılabilecek durumda olanları kurtarmak için elimden geleni
yaptım. Ancak bu ilgi ve sevgi çabası sadece birkaç kez başarılı
oldu. Mahkemenin öteki üyelerinden Kirchheim, Schroth ve Kriebel
de benim gibi davrandılar. Mareşal Rundstedt bizi daima destekledi.

ONUR MAHKEMESİ

Onur Mahkemesi'nin bir tek fonksiyonu vardı: Bu da, sanığın ilk
soruşturma sonuçlarına göre, suikasta kanşmak ya da suikast hak-
kında önceden bilgisi olduğu halde ilgili makamları haberdar etme-
mek suçundan Halk Mahkemesi önüne çıkılarak çıkanlmayacağına
karar vermektir. Mahkeme, sanığın yargılanmasına karar verdiği

³ Sırası gelmişken söylenebilir ki, Mareşal Rommel'in bir az aşağıda çok kısa
olarak dokunulacak ölümü de, bu iki generalin Berlin'den, ceplerinde zehirli
ampuller olduğu halde, Ulm'e gelerek nekahet dönemini evinde geçiren büyük
askeri ziyaret edip arabaya bindirdikten sonra zorla bu zehri içmeleri suretiy-
le olmuştur. (Çeviren).

takdirde Silâhlı Kuvvetlerin (Wehrmacht) ilgili kuvvet komutanlığı, anılan kişiyi Silâhlı Kuvvetleri'nden çıkarma işlemini yapıyordu. Böylece, bu gibiler artık askeri hukuka tâbi olmaktan çıkıyorlardı. Bu soruşturmalar yalnız önceden var olan belgelere dayanıyordu. Sanığın sorguya çekilmesine izin verilmiyordu. Bu kasvetli ve elem verici oturumlarda insan, sürekli olarak, yargı ve vicdanının sesine uyma gibi çok zor iki problemle karşı karşıya kaldığından büyük sıkıntı ve üzüntü çekmekteydi. Sarf edilen her sözün en dikkatli bir şekilde değerlendirilmesi zorunluydu ve serbest bırakılan her kişiyle beraber, devamlı kuşku altında bulunmayan ya da henüz tutuklanmamış olan ötekilere bahtsızlık getirilmesi tehlikesi vardı.

ASILARAK İDAM

Halk Mahkemesi'nin verdiği ölüm cezası hükümleri, şimdiye dek Alman hukukunda ve özellikle Alman askeri hukukunda kabul edilmeyen bir infaz biçimi olan, asılma suretiyle yerine getirilecekti. O zamana kadar ölüm cezasına mahkûm edilen bir asker kurşuna dizilirdi. Asılma suretiyle ölüm Avusturya'dan alınan bir yöntemdi. Maalesef bu yöntem bugün de uygulanmaktadır.

Bir hükümet darbesi girişiminde bulunan herhangi bir kişi, bu işi başaramadığı takdirde yüksek hıyanet suçuyla ölüm cezasına çarptırılabilceğini hesaba katmalıdır. Hal böyle iken, acaba 20 Temmuz'un sonucunda mahkûm edilenlerin kaç neler olup bittiğinden haberdardı? Kuşkusuz bunların pek azı. Ne olursa olsun bu argüman Hitler'in gözünde hiçbir değer taşıyamazdı. Böylece, hükümet darbesini 20 Temmuz'dan hemen önce işiten ve işittiklerinin önemini hemen takdir edemedikleri için bildiklerini uygun makamlara bildirmekten geri kalmış olan subaylar da cezaya çarptırıldı. Hiçbir şekilde suikastla ilgisi bulunmayan adamlar, sadece polisin aradığı bir dosta yardım etmek suçundan ölüme mahkûm edildiler.

Bunların en üzücü bir örneği, eski Müfettişim ve Tümen Komutanım, büyük saygı duyulan General von Tschischwitz'in damadı General Heistermann von Zielberg'in durumuydu. 20 Temmuz 1944 tarihinde Zielberg Doğu Cephesi'nde bir tümenin komutanıydı. Tümen Kurmay Başkanı ve daha önce OKH Teşkilât Dairesi'nde çalışmış olan Binbaşı Kuhn suikasttan haberdardı. Zielberg, Kuhn'u derhal tutuklayarak sıkı muhafaza altında Berlin'e göndermesi için bir telgraf aldı. Kuhn'a yalnız başına ilerideki komuta yerlerinden birine gitmesi için izin verdi. Böylece ona bir fırsat vermek istemişti. Kuhn,

bu fırsattan yararlanarak hayatına son verecek yerde düşman tarafına kaçmıştı. Zielberg tutuklandı ve bir askerî mahkeme tarafından yargılandı. Aldığı ceza hafif bir cezaydı. Bir süre sonra Hitler bunu öğrendi... Kuhn'un OKH Teşkilât Dairesi'nin eski bir üyesi olmak bakımından en gizli bilgilere sahip bulunduğu ve bu nedenle düşman tarafına geçmesi Alman savaş çabalanna son derece zararlı etkiler yapabileceği için suçluya ölüm cezası verilmesini isteyerek yeniden soruşturma açılmasını emretti. Zielberg 1945 suikastında kurşuna dizildi. Benim bahtsız eski komutanım, öteki damadını da, nedeni başka olmakla beraber, aynı trajik biçimde kaybetti. Askerleri tarafından sevilen General Gotsche **"bizim artık savaşı kazanamayacağımızı söylediği için"** kurşuna dizilmişti!..

Ölüm cezasına çarptırılan bu adamların başlarına gelenlerin çok üzücü olduğu muhakkaktı. Ama onların geride bıraktıklarının hali çok daha kötüydü. Aynı kandan olma, sözde günahlarnın acısını çekmek zorunda olan bu insanlar büyük zorluklar ve ruhsal acılar içindeydiler. Onlara yardım etmek, ya da acılarını hafifletmek için yapılabilecek pek az şey vardı.

Hangi açıdan bakılırsa bakılsın Hitler'i öldürme girişiminin sonuçları korkunçtu. Ben kendi hesabıma ne biçimde olursa olsun cinayeti kabul etmeyi reddederim. Hristiyan dinimiz cinayeti en açık bir biçimde yasaklamıştır. Bu nedenle herhangi birinin hayatına kıymak için yapılan planı tasvip edemem. Bu dinsel neden dışında, ne iç ne de dış politik durum başarılı bir hükümet darbesine yardımcı olacak nitelikte değildi. Yapılan hazırlıklar son derece yetersizdi, belli başlı rolleri oynayacak kişilerin seçimine akıl erdirmek olanaksızdı. Hareketi yürüten güç, başlangıçta Dr. Goerdeler'di. Bir idealist olan bu kişi hükümet darbesinin cinayetsiz başlanılabileceğine inanıyordu. Gerek o, gerek öteki suikastçılar yaptıkları işin, uluslarının büyük çıkarları uğrunda girilmiş bir iş olduğuna hiç kuşkusuz inanmış bulunuyorlardı. Dr. Goerdeler ve öteki suikastçılar, yeni hükümette görev alacak kişilerin büyük kısmını da seçmiş bulunuyorlardı. Bununla ilgili olarak kendisi bazı listeler hazırlamıştı ve dikkatsizlik sonucu bu listeler Gestapo'nun eline geçmişti. Devlet Başkanlığı için düşünülen Orgeneral Beck'in karakteri hakkında daha önce yeterince bilgi vermiştim. 20 Temmuz'daki tutumu, onun hakkında daha önce edinmiş olduğum kanıların doğru olduğunu gösterdi. Mareşal Witzleben hasta bir adamdı. Hitler'e karşı, içini kasıp kavuran bir kin ve nefret duygusu besliyordu. Ancak böylesine kritik ve güç koşullar

altında bir **askeri darbe** yapabilmek için gerekli azim ve iradede yoksundu. Orgeneral Hoepfner cesur bir savaşçıydı. Ama 20 Temmuz'daki davranışlarıyla üzerine aldığı sorumluluğun bilinci içinde bulunduğunu sanmıyorum. General Olbricht birinci sınıf bir subay ve işinin ehliydi. Fakat elinde bir **hükümet darbesi**ni başaracak komutanlık ve birlikler mevcut değildi. 20 Temmuz 1944 gününe kadar plan yıllarca tartışılmış ve oylanmıştı. Böylece plan üzerinde bilgisi olan kişilerin sayısı giderek artmıştı. Gestapo'nun suikastçı gruplarından biri ya da ötekinden haberdar olması ve hapse atılma tehdidiyle ötekileri de meydana çıkarmış olması bir sürpriz teşkil etmemelidir. Bu tehdit, kuşkusuz, atak bir kişi olan Kont Stauffenberg'i suikasta, yani öteki suikastçıların kendi başlarına kolay kolay karar veremeyecekleri bir yönetime itmiş olabilir. Suikast başarılı olamadı. Fakat katil, bombasının etkisinden tamamen emindi ve bu nedenle davranışlarında gılgınlıktan da daha ileri gitmişti. Bu işte, Eğitim Ordusu Komutanı Orgeneral Fromm'un oynadığı rol hâlâ karanlıktadır. Lâkin neticede o da hayatını kaybetmiştir. Fransa'daki Askeri Komutan, ilke sahibi bir adam olan, iyi tanıdığım ve Paris'ten geçişimde de ziyaret ettiğim General Heinrich von Stülpnagel müthiş bir şekilde ölmüştür. Fakat bunların en kötüsü, savaştan sonra hapiste öğrendiğim, Mareşal Rommel'in sonuydu. Bunu duyduktan sonradır ki başımızdan geçen trajedinin tam ölçülerini kavrayabilmiş oldum.

Bu konuyla ilgili olarak şu soru daima sorulacaktır. Suikast başarıyla sonuçlanmış olsaydı ne olabilirdi? Kimse bu soruya karşılık veremez. Ancak her türlü tartışmanın ötesinde bir gerçek vardır ki o da, o zamanlar Alman halkının büyük bir kısmı hâlâ Adolf Hitler'e inanmaktaydı. Onun hayatına kıyan adam için, savaşı uygun bir şekilde sonuçlandırabilecek tek adamı ortadan kaldırdığı hükmü verilecekti. Böylece Hitler'in ölümünün yaratacağı nefret, birinci derecede subaylar heyetine, generallere, kurmay sınıfına yönelecek ve bu hal yalnız savaş süresince değil, savaştan sonra da devam edecekti. Halkın kin ve nefreti, bir ulusal ölüm kalım mücadelesi sırasında, yeminlerini çiğneyerek Hükümet ve Devlet Başkanı'nı öldüren ve böylece fırtınaya tutulan devlet gemisinin dümenini kaptansız bırakan askerlere yönelecekti. Üstelik düşmanlarımızın yenilgiden sonra yaptıklarından daha iyi bir muameleyi bize lâıyk görmeleri de ihtimal dışı görünmekteydi.

DİKTATÖR HİTLER VE ÇEVRESİ

İkinci soru şudur: Ne olmalıydı?

Buna ancak şu karşılığı verebilirim:

Hitler rejimine karşı gösterilen direnme hakkında pek çok şey söylenmiş ve yazılmıştır. Bunlardan henüz hayatta kalan sözcüler ve yazarlar içinde Hitler'le doğrudan doğruya teması olanlardan biri onun iradesine karşı herhangi bir direniş gösterebilmiş midir? Onlardan hangisi, bir kez de olsa, Hitler'in yüzüne karşı, diktatörün fikirlerine ters düşen fikirleri söyleyerek onunla tartışmıştır? İşte bunlar olmalıydı. Hitler'in brifinglerine ve onun hazır bulunduğu askeri, teknik ve politik konulu sayısız toplantılara katıldığım aylarda pek az kişi ona karşı çıkabilmiş ve o pek az kişiden de ancak birkaçı bugün hayattadır. İtirazlarını koridorlarda fısıldayan ve sadece başkalarına eyleme geçmelerini önerenlere **"Direniş Savaşçıları"** diyemem! Bu mesele derin bir fikir ayrılığı meselesidir. Bir insan Hitler'le fikir ayrılığına düştüğü zaman, her fırsat doğduğunda bunu ona söylemeliydi. Bu itirazların, özellikle ve öncelikle bu şekilde ifade edilen fikir ayrılıklarının, bir etkisi olabileceği zaman, mesela savaş patlak vermeden önce, yapılması daha doğru olurdu. Hitler'in politikasının eninde sonunda savaşa yol açacağından emin bulunan, savaşın önlenmesi gereğine ve böyle bir savaşın, sonunda kesinlikle ulusumuzu felâkete götüreceğine inanan bir kimse, savaş başlamadan bunu açıkça Hitler'e ve Alman halkına söyleyebilecek fırsatlar araştırıp bulmaktan sorumlu sayılırdı. Bunu Almanya içinde yapmadığı takdirde yurtdışında yapması gerekirdi. O zaman sorumlu olan kişiler bunu yapmışlar mıdır?

GENELKURMAY BAŞKANLIĞIM

(Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanlığı)

Çok ciddi olan askeri duruma dönelim.

OKH Genel Karargâhı yeniden düzene konulduktan sonra bile çok hantal ve ağır bir biçimde çalışabiliyorduk. Bunun nedeni, Hitler'in her ayrıntıyı kendi onayından geçirmek istemesi ve Kurmay Başkanı'na çok sınırlı kararlar yetkisi tanımasıydı. Bu nedenle temeldeki önemli tüm meseleler dışında kalan konularda Doğu Ordular Grupları'na direktif gönderme yetkisinin bana verilmesini istedim. Ayrıca kurmay sınıfını ilgilendiren konularda tüm kurmay subaylara emir vermeme izin verilmesi önerisinde bulundum. Her iki öneri Hitler tarafından geri çevrildi. Keitel ve Jodl bu meselede onunla tam uyum halindeydiler. Keitel Hitler'in kararını kendi el yazısıyla belgelemiş, Jodl ise benim yakınmalarına **"Aslında kurmay sınıfı lâğv edilmelidir!"** diye karşılık vermişti. Kurmay sınıfının en ünlü üyeleri, üzerine bindikleri dalı kestikleri takdirde kuşkusuz tüm olarak bu toplumun geleceğinden umudu kesmek gerekir. Hitler'in, benim önerimi geri çevirmesinin ilk sonuçları çok geçmeden bazı önemli disiplinsizlik olaylarında kendini gösterdi. Bu hâl ise bazı sorumlu subayları OKH Karargâhı'na nakletmemi gerektirdi. Zira, hiç değilse orada sınırlı da olsa bazı disiplin yetkilerim vardı. Buraya alınca, kendilerine pek çok güven besleyen bu genç ve saygın kişilere kendine gelmeleri ve davranışlarını düzeltmeleri için, birkaç haftalık bir süre tanıyordum. Bir fırsat bulduğumda başvurmak zorunda kaldığım çareden Hitler'e söz ettim. Hayretle gözlerimin içine baktı, fakat bir şey söylemedi.

Yeni görevime atanmamın ilk günlerinde kendisiyle özel bir görüşme yapmak arzusunda bulunduğumu ve kabul edip edemeyeceğini sordum. **"Kuvvetle ilgili meseleleri mi tartışmak istiyorsunuz, yoksa kişisel meseleleri mi?"** diye sordu. Kuşkusuz, görüşmek istediğim kuvvete ait bir meseleydi ve gereği kadar açık konuşma olanağı sağlandığı takdirde ancak onunla benim aramda konuşulması gerekliydi. Herhangi bir üçüncü kişi, aklımdan geçirdiğim konuşmaya engel olabilirdi. Hitler bu durumu pek iyi biliyordu.

Bu nedenle ve kuvvetle ilgili sorunları benimle tartışması sırasında daima Mareşal Keitel ve iki stenografin hazır bulunduğunu söyleyerek isteğimi geri çevirirdi. Bu yöntem nedeniyle, Başkomutanla (Hitler), yetkisine zarar vermeden açık konuşma olanağını çok ender hallerde ve özel konuşmalar içinde bulabiliyordum. Bu çok sakıncalı yöntemin kurulmasından bir dereceye kadar da Keitel sorumluydu. Zira, önemli sorunlar hakkında çabuk bilgi sahibi olamamak ve böylece, giderek bir kenara atılmaktan korkardı. Netice itibariyle ben de, benden öncekilerin sıkıntısını çektikleri gibi, görevlerimi aynı kısıtlayıcı koşullar altında yerine getirmek durumundaydım. Bu hal, genel havayı düzeltme ya da anlaşmazlıkları uzlaştırma işlerinin sükûnetle yapılmasını güçleştiriyordu.

DOĞU CEPHESİ: 1944 YAZI

21 Temmuz 1944 tarihinde Kurmay Başkanlığı görevini üzerime alma zorunda bırakıldığım zaman Doğu Cephesi'ndeki durum tatmin edici olmaktan uzaktı.

En güçlü kuvvetimiz, Altıncı ve Sekizinci Ordularla Romanya birlikleri ve bir kısım Macar birliklerinden oluşan Güney Ukrayna Ordular Grubu'ydu. Bu Ordular Grubu'nun cephesi Karadeniz kıyısında Dinyeper⁴ ağzından başlayarak Kikinev Güneyi-Jassy kuzeyi-Falticeni güneyi-Pruth ve Sereth Nehirleri ve son olarak Sereth Nehri'nin kaynak bölgesinin kuzeybatısı. Mart ve Nisan'da vuku bulan ilkbahar muharebelerinde bu ordular grubu düşmanın Jassy kuzeyinde giriştiği taarruzları püskürtmüş ve sonunda birkaç tümeni ihtiyata almayı başarmıştı. Bu dönemde bu Ordular Grubu'na, Hitler'in özel güvenini haiz olan General Schörner komuta ediyordu.

Güney Ukrayna Ordular Grubu'nun kuzeyinde Kuzey Ukrayna Ordular Grubu vardı. Bu Ordular Grubu, 12 Temmuz 1944 tarihine kadar yukarı Sereth üzerindeki Radatz-doğuya doğru Buczacz üzerinden Delatyn-Tarnopol-Jezierna-Kovel güneyinde Berestecko'dan geçen cephesinde oldukça başarılı bir savunmayı sürdürüyordu. 13 Temmuz'da Ruslar taarruza geçtiler, Ordular Grubu cephesini üç noktadan yarıdılar. 21 Temmuz'da Lvov, Prezemyśl

⁴ Dinyester olması gerekiyor. Zira, bu noktadan sonraki mevkiiler yani Kichinev (Chisinau), Jassy (yani: Yaş), o zaman Romanya'da bulunan Besarabya'da ve Dinyester'in batısındadır. Esasen Mart 1944 ayında cephe, Bug Nehri batısına geçmiş bulunuyordu. (Çeviren).

kuzeyindeki San Nehri kıvrımı-Tomaszov-Cholm-Lublin hattını ele geçirdiler. Bu esnada bu kuvvetlerin öncüleri Vistula Nehri üzerindeki Pulavy ile Bug üzerindeki Brest-Litovsk'dan geçen bir çiziye ulaşmış bulunuyorlardı.

25 TÜMENİMİZ MAHVOLDU

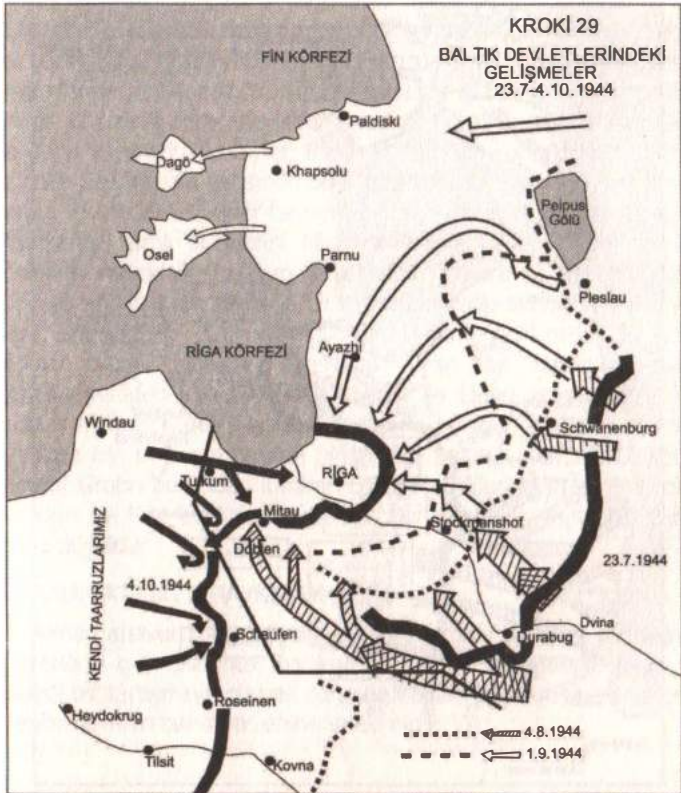
Şayet buradaki durum kötü olarak nitelenirse Merkez Ordular Grubu'nun 22 Haziran'daki durumu feci olarak kabul edilebilir. Zaten bu durum bundan daha da kötü olamazdı. Beresina ve Pripet arasından taarruz eden Ruslar 22 Haziran-3 Temmuz döneminde, Alman cephesini, Rogachev, Chaussy, Orsha kuzeyi ve Vitebsk'in her iki yanındaki bölgelerde yarmak suretiyle yirmibeş Alman tümenini yok ettikten sonra Ordular Grubu'nu Davidgrodek-Baranowicz-Molodezno-Koziany-Polotsk kuzeyinde Dvina Nehri hattına çekilmeye zorladılar. Bundan sonraki birkaç günlük sürede Ruslar bu hayret verici derecede büyük başarılarını tam anlamıyla genişlettiler. Pinsk'i ele geçirdiler ve Pruzana-Volkovisk-Grodno doğusunda Niemen Nehri-Kovno-Dünaburg doğusunda Dvina Nehri-İdriza çizisine ulaştılar. Böylece yalnız Merkez Ordular Grubu değil, aynı zamanda Kuzey Ordular Grubu da genel bir çöküntüye sürüklenmiş oluyordu. 21 Temmuz'a kadar Ruslar, görünüşe bakılırsa hemen direnilmez bir güçle, Sandomir ile Varşova arasında Vistül Nehri-Siedlce-Bielsk-Podlaski-Bialystok-Grodno-Kovno çizisine ve özellikle bizim için nafoş bir durum yaratan Ponievisch-Schaulen-Mitau çizisine vardılar. Ruslar, Mitau kuzeyinde Riga Körfezi kıyısına indiler ve böylelikle Kuzey Ordular Grubu'nu cephenin geri kalanından ayırmış oldular.

Sağ kanadı Polotsk'un kuzeyinde bulunan Kuzey Ordular Grubu'nun cephesi buradan itibaren İdriza-Ostroff-Pleskau-Peipus Gölü-Narva-Finlandiya Körfezi kıyısından geçiyordu. Merkez Ordular Grubu'nun uğradığı felâket nedeniyle sağ kanadın 21 Temmuz'a kadar Mitau-Dünaburg-Pleskau'dan geçen bir çiziye çekilmesi zorunda kaldı. Fakat bu, geri çekilmelerin kuşkusuz sonuncusu değildi. Selefim bana yalnız bozuk bir karargâh değil, aynı zamanda parçalanmakta olan bir cephe bırakmıştı.⁵ OKH'nin elinde ihtiyat

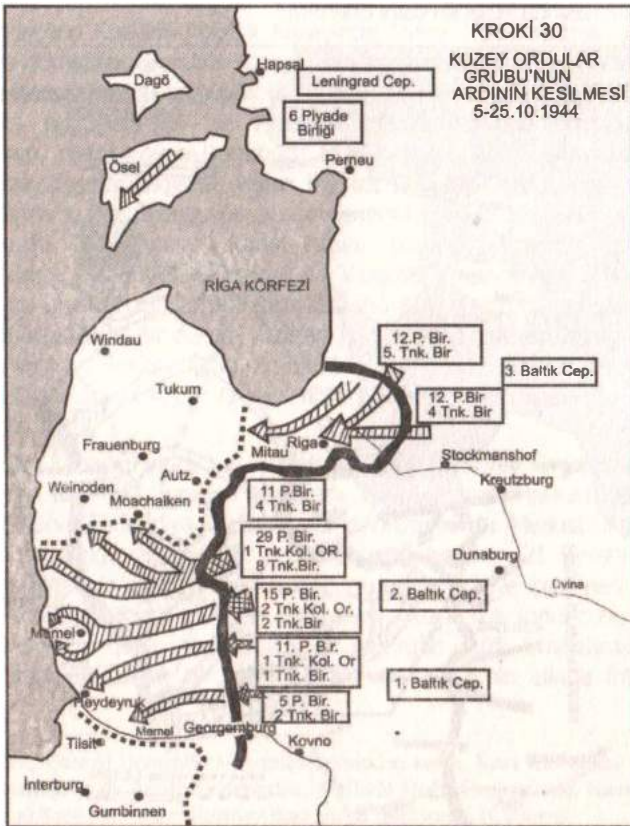
⁵ Hitler, Mareşal Brauchitsch'in azledilmesinden sonra, Kara Kuvvetleri Başkomutanlığı'nı da üzerine aldığından, özellikle Doğu Cephesi'nde, harekâtın güdümü Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'na düşüyordu. (Çeviren).

yoktu. Hemen el atılabilecek kuvvetler, Romanya'da Güney Ukrayna Ordular Grubu gerisinde bulunan birliklerdi. Fakat demiryolu haritasına bakılınca bu birliklerin ileri intikal ettirilmesinin oldukça uzun bir zaman alacağı anlaşıyordu.

Eğitim Ordusu'nun çıkarabileceği sınırlı kuvvetler ise daha önce yola çıkarılmış ve genel bir yenilgiye uğramış bulunan Merkez Ordular Grubu'na gitmekteydiler. Şimdi benim Harekât Kurmay Yarbaskanlığıma getirilen ve Romanya'daki durumu çok iyi bilen General Wenck'in evvelce Kurmay Başkanı olarak emrinde bulunduğu Güney Ukrayna Ordular Grubu Komutanı ile anlaşarak Hitler'e, Romanya'da bulunan tümenlerin tamamının oradan alınmasını ve Merkez Ordular Grubu'yla Kuzey Ordular Grubu arasındaki gediğin kapatılmasında kullanılmasını önerdim.

Bu önerim derhal kabul edildi edildi. Hitler, ayrıca Güney Ukrayna Ordular Grubu Komutanı Schörner ile Kuzey Ordular Grubu Komutanı Friessner'in yer değiştirmesini emretti. Yeni Güney Ukrayna Ordular Grubu Komutanına, Hitler açısından, büyük ölçüde karar özgürlüğü sayılabilecek talimat verildi. Bu enerjik tedbirlerle Rus genel taarruzunun Doblen-Tuckum-Mitau Bölgesi'nde durdurulması başanldı. Amacım sadece iki ordular grubu arasında bağlantı kurulması değil, aynı zamanda Baltık Devletleri arazisini boşaltmak suretiyle tüm cepheyi esaslı surette kısaltmaktır. Böyle bir boşaltma, içinde bulunduğumuz çok tehlikeli durumda, Kuzey Ordular Grubu'nu topluca yok olmaktan kurtarmak için zorunluydu.

General Schörner'e, bir boşaltma planı hazırlaması emredildi. General Schörner ise bu harekâtın üç ya da dört haftada tamamlanabileceğini bildirdi. Bu bana çok uzun geldi. Düşmanın durumunu, niyet ve maksatlarını hesaba katmak ve Doğu Prusya'yı savunabilecek güçte kuvvetleri yerli yerinde bulundurmak istediğimiz takdirde daha çabuk hareket etmek zorundaydık. Bu nedenle Estonya ve Letonya'nın yedi günde boşaltılması ve Riga Bölgesi'nde bir köprübaşının ele geçirilmesi; tüm zırhlı ve motorlu teşkillerin Schaulen'in batısındaki bölgede toplanması için emir çıkardım. Rusların, bundan sonraki taarruzlarını bu bölgede yapmalarını bekliyordum. Courland Bölgesi'ndeki Kuzey Ordular Grubu'yla Merkez Ordular Grubu arasındaki bağlantının yeniden kurulması için bu taarruzun başansızlığa uğratılması gerekiyordu.

16 Eylül'den 26 Eylül 1944'e kadar süren Alman taarruzu iki ordular grubu arasında bağlantı kurulmasını sağladı. Taarruzun başarisı Albay Kont Strachwitz ve onun düzmece zırhlı tümeninin cesur girişimlerine bağlanmalıdır. Şimdi yapılacak iş bu uygun durumdan derhal ve azami derecede yararlanmaktır. Fakat Kuzey Ordular Grubu bunu yapmadı. Schörner, Rusların, bundan sonraki taarruzlarını yeniden Schaulen'in batısında değil de Mitau'da yapacaklarına inanıyordu. Bu nedenle (Hitler tarafından imzalanmış olan direktife itaat etmeyerek) zırhlı birliklerini Mitau Bölgesi'nde tuttu. Emri yerine getirmesi yolundaki ricaların kâr etmedi. Schörner'in beni atlayarak üst makamdan bu kararı için bir muvafakat alıp almadığını bilmiyorum. Zira Hitler'le doğrudan doğruya haberleşebiliyordu. Bu halin sonucu olarak Schaulen batısındaki yalın kat Alman mevzileri Ekim'de yeniden yarıldı. Ruslar Memel ile Libau arasındaki Baltık kıyısına indiler. Kuzey Ordular Grubu ile yeniden bağlantı kurmak amacıyla kıyı boyunca yapılan bir taarruz başarılı olamadı. Böylece, Ordular Grubu bu andan itibaren cephenin kalanından ayrılmış olarak kaldı ve tüm bütünleme işlerinin deniz yoluyla yapılması durumuna düşüldü.

ANAVATANI SAVUNMAK İÇİN

Alman anayurdunun savunması için zorunlu bulunan bu değerli kuvvetlerin geri çekilmesi konusunda bu kez de Hitler'le uzun ve şiddetli bir tartışmaya girmek zorunda kaldım. Bu tartışmanın biricik sonucu havanın daha da zehirlenmesi oldu.

Uzun cephemizin sol kanadında bu önemli gelişmeler ve şiddetli muharebeler cereyan ederken ve Mareşal Model bir cesaret örneği vererek Merkez Ordular Grubu'nun cephesini Varşova doğusunda yeniden kurmayı başanırken, Varşova içindeki Polonyalılar ayaklandılar. General Bor Komorowski yönetimindeki bu ayaklanma cephemizin hemen gerisinde vuku bulduğundan cephe için büyük bir tehlike yaratmış oluyordu. General von Vormann'ın Dokuzuncu Ordusu'yla bağlantı kesildi. Ayaklanan Polonyalılarla Ruslar arasında hemen bir işbirliği kurulması olasılığı bir yana atılamazdı. Bu nedenle Varşova'nın derhal askeri harekât bölgesine dahil edilmesini önerdim. Fakat kendine özgü tutkulan olan Genel Vali Frank ve Ulusal SS Önderi Himmler, Hitler üzerinde etki yaptılar ve bunun sonucu olarak Varşova (cephenin hemen gerisinde, hatta bir süre sonra, doğrudan doğruya cephenin içinde olmasına rağmen) Kara Kuvvetleri'nin harekât bölgesi içine alınmayarak Genel Vali'nin sorumluluğu altında tutuldu. Ulusal SS Önderi bu ayaklanmayı bastırmaktan sorumlu kılındı ve o da bu amaçla, SS Grup Önderi von dem Bach Zelewski ile komutasındaki bazı SS ve polis birliklerini görevlendirdi.

ALMANLARIN POLONYALILARA YAPTIKLARI

Haftalarca süren bu muharebe son derece sert bir biçimde sürdüürldü. Bazı SS birlikleri (sırası gelmişken belirtelim ki bunlar Waffen SS'den alınmayan birliklerdi) disiplinlerini koruyamadılar. Kaminski Tugayı, çoğu Rus olan ve Polonyalılara karşı kötü duygular besleyen eski savaş tutsaklarından kurulmuştu. Dirlewanger Tugayı ise koşullu olarak salıverilmiş mahkûmlardan meydana getirilmişti. Bu, herhangi bir değer taşıdığı kuşkulu olan birlikler şimdi, her evin muharebeyle düşürölmesini gerektiren ve sakinlerinin bir ölüm kılım mücadelesi verdikleri sokak muharebelerine sokuldu. Sonunda bunlar tüm ahlâk kurallarını bir yana ittiler. Von dem Bach, donatım sorunlarıyla ilgili bir görüşmemizde, artık hâkim olamadığı erlerinin yaptıkları mezalimden söz etti. Ondan öğrendiklerim o denli korkunç şeylerdi ki aynı akşam bunları Hitler'e söylemek zorunluluğunu duydum ve bu arada anılan iki tugayın Doğu Cephesi'nden alınmasını istedim. Başlangıçta Hitler bu önerimi dinlemez göründü. Ancak Himmler'in İrtibat Subayı SS Tugay önderi Fegelein: **"Doğrudur sayın Führer'im, bunların tümü gerçekten birer serseridir"** sözleriyle beni doğruladı. Böylece, sonunda, benim istediğimi yap-

mak zorunda kaldı. Von dem Bach, Kaminski'yi kurşuna dizdirmek gibi bir tedbir aldı ve böylece tehlikeli bir tanığı ortadan kaldırmış oldu.

Ayaklanma 2 Ekim'de ancak bastırılabilirdi. Polonyalılar teslim olma eğilimini belli ettikleri zaman Hitler'e, ayaklanan Polonyalılara devletler hukukuna göre savaş tutsağı haklarının tanınacağını ilân etmesi önerisinde bulundum. Bunun, bu gereksiz ve akılsızca yürütülen mücadelenin sona ermesini sağlayacağını umuyordum. Hitler önerimi kabul etti. 15 Ağustos'ta Model'in yerine Merkez Ordular Grubu Komutanlığı'na getirilen Orgeneral Reinhardt'a gerekli talimat verildi. Kara Kuvvetleri tutumunu bu talimata göre düzenledi.

Bir ayaklanmada teşkilâtlı ve silâhlı kişiyi masum sivil kişilerden ayırmak daima güçtür. General Bor-Komorowski de Şubat 1946 tarihli Reader's Digest Dergisi'nde yayınlanan "The Unconquerables-Yenilmezler" adlı yazısında bu konuya dokunmuştur:

"Muharebede, komutanlarımız neredeyse askerlerini sivillerden ayırt edemiyorlardı. Askerlerimizin üniformaları yoktu, üstelik sivillerin de kollarına kırmızı beyaz kolluklar takmalarını önleyemiyorduk. Onlar da, Anayurt Ordusu'nun askerleri gibi Alman silâhlarını kullanıyorlardı ve bu durum, elimizdeki zaten kıt olan cephanenin bütünlenmesini zorlaştırıyordu. Zira siviller bir tek Alman askeri üzerine yağmur gibi kurşun yağdırmak ve birçok el bombası atmak eğilimindeydiler. Bana gelen ilk raporlardan birinde, büyük cephane israfından yakınılmaktaydı."

VARŞOVA OLAYLARI

Polonyalılar da ele geçirdikleri depolardan aldıkları Alman üniformalarını giydiklerinden Almanlar arasında güvensizlik duyguları artmış ve bu da daha büyük gaddarlık eğilimlerine yol açmıştı. Bu bakımdan, belirli zamanlarda Fegelein ya da bizzat Himmler'den Varşova'daki olaylar hakkında bilgi alan Hitler'in kendini kaybederek savaşın sürdürülmesi ve Varşovalılara yapılacak muamele hakkında sert emirler vermesine hayret edilmemelidir. Hitler'in hiddeti, 11 Ekim 1944 tarihini taşıyan, Doğu Bölgesi Yüksek SS ve Polis Komutanlığı Muhabere Şubesi'nden Krakovi'de bulunan Genel Vali Frank'a çekilen aşağıdaki direktifte ifadesini bulmuştur.

"Konu: Polonyalılara İlişkin Yeni Politika.

Kıdemli Grup Önderi von dem Bach, Varşova'yı sükûnete getirmekle görevli kılınmıştır. Bu amaçla von dem Bach, savaş sürdüğü sürece ve direneklerin yapılması için hazırlanan askeri planlarla çatışmamak şartıyla, Varşova'da taş üzerinde taş bırakmayacaktır. Varşova'nın tahribinden önce tüm ham maddeler, dokuma eşyası, ev ve büro eşyası Varşova'dan çıkarılacaktır. Bunun sorumluluğu sivil yönetime verilmiştir."⁶

SS kanallarıdan yayınlanan bu emir hakkında o zamanlar bilgi sahibi olamamıştım. İlk kez 1946'da Nürnberg'de, cezaevinde iken bu emri okudum. Ancak, karargâhta dolaşan rivayetlerden, Varşova'nın tamamen tahribine niyet edildiğini duymuştum. Ayrıca, Hitler'in bu konuda büyük bir hiddet ve şiddet gösterdiği toplantıda da bulunmuştum. Bu nedenle Hitler'in bir kale olarak ilân ettiği ve bu şekilde Alman askerlerini barındırmak için ihtiyacımız bulunan bu kenti yok etmeyip korumamız gerektiğini, Hitler'e anlatmayı görev sayıyordum. Binaların korunması daha çok önem taşıyordu. Zira Vistül Nehri şimdi cephe hattımızı teşkil ediyordu ve bu nehir boyu boyunca kentin merkezinden geçiyordu.

1943 ve 1944'teki birbirini izleyen ayaklanmalar yüzünden zaten kentte büyük tahribat meydana gelmişti. Bu yetmiyormuş gibi, 1944 sonbaharında başlayarak 1945 yılının Ocak ayında Rusların taarruzlarına başlamasına kadar geçen sürede bu talihsiz kent öldürücü darbeyi yemiştir.

Ayaklanmış olan adamlar teslim oldukları zaman SS Örgütü'ne teslim edildiler. Bor-Komorowski, Fegelein'in eski bir tanıdığıydı ve Fegelein, onu savaştan önceki uluslararası spor karşılaşmalarından tanıyordu. Fegelein onu bizzat teslim aldı.

Varşova ayaklanmasını bilen Rusların, Polonyalılara neden daha fazla yardım etmedikleri, bunun tamamen tersine, Vistül Nehri Hattı'na karşı yapmakta oldukları genel taarruzu durdurmalarının nedeni çok kez sorulmuştur. Ayaklanan Polonyalıların, Londra'da bulunan sürgündeki Polonya Hükümeti'ne karşı sadakat borçlu olduklarını varsaydıkları ve esasen oradan talimat aldıklarında kuşku yoktur. Onlar, Batı'ya dönük olan tutucu unsurları temsil etmekteydiler. Sovyetler Birliği'nin bu unsurların başarılı bir ayaklanmayla ve baş-

⁶ 23 Şubat 1946 tarihli, Nürnberg, Isar-Post Gazetesi.

kentlerinin ele geçirilmesiyle güçlenmelerini görmekte çökar bulmadığı varsayılabilir. Sovyetlerin bu tür eylemlerden kendilerine bağılı olan Lublin Grubu'nun yararlanmasını istedikleri kuşkusuzdur. Fakat bu, Müttefiklerin kendi aralarında çözümlemeleri gereken bir meseledir. Bizi ilgilendiren tüm mesele, Rusların o zaman Vistül Nehri'nin berisine ilerlememeleri ve bunun sonucu olarak bizim kısa bir nefes alabilmiş olmamızdır.

Şurası gerçektir ki XVI'nci Rus Zırhlı (Tank) Kolordusu'nun 25 Temmuz 1944 günü Deblin'de Vistül'ü demiryolu köprüsü üzerinden geçmek için yaptığı bir girişim başanlı olamamış, üstelik bu girişim onlara otuz tanka mâl olmuştur. Bu köprü zamanında atılmış olabildi. Bu arada öteki Rus zırhlı (tank) birlikleri de Varşova kuzeyinde durduruldular. Bütün bunlardan, biz Almanlar, Rusların Varşova ayaklanmasını sabote ettiklerine değil, savunmamızın onları durdurduğuna inandık.

2 Ağustos'ta "Polonya Özgür Demokratik Ordusu"na bağılı Birinci Polonya Ordusu, üç tümenle Pülvay-Deblin kesiminde Vistül'ü geçmek için taarruza başladı. Polonyalılar, ağır kayıplar vermelerine rağmen, bir köprübaşı elde etmeyi ve Ruslar gelinceye kadar ellerinde tutmayı başardılar.

Magnuszev'de düşman, Vistül üzerinde ikinci bir köprübaşı ele geçirmeye muvaffak oldu. Burada nehri geçen kuvvetler, Vistül'e paralel olarak Varşova'ya doğru uzanan yol boyunca ilerleme emrini aldılarsa da Pilica'da durduruldular.

Dokuzuncu Alman Ordusu'nda 8 Ağustos'ta hâkim olan kaniya göre, Rusların baskın tarzındaki bir taarruzla Varşova'yı ele geçirme girişimi (ki o tarihe kadar kazanmış oldukları başarılar karşısında olarak içinde görülebilirdi), Polonya ayaklanmasına rağmen, daha ziyade bizim savunmamız tarafından yenilgiye uğratılmıştır. Kaldı ki Polonyalıların ayaklanması da, düşman açısından, gereğinden çok erken başlamıştır. 26 Temmuz'dan 8 Ağustos 1944 gününe kadar olan dönemde Dokuzuncu Ordu 603 tutsak almış; bu bölgede 41 düşman askeri bizim tarafımıza kaçmış; Dokuzuncu Ordu 337 tank tahrip etmiş; ayrıca 70 top, 80 tanksavar topu, 27 havan ve 116 makineli tüfek ele geçirmiştir. Bu sayılar önemlidir. Zira unutulmalıdır ki anılan dönem sırasında Dokuzuncu Ordu sürekli olarak geri çekilmektedir.

Ne Batı'da, ne de Doğu'da tahkimli mevziler hazırlanması konusunda herhangi bir girişimde bulunulmamıştır. Hitler, Batı Harekât Alanında Atlantik Duvarı'na güvenebileceğini sanıyordu. Doğudaysa, bir tahkimli mevzi inşa edildiği takdirde generallerin daha az enerjik bir savunma yapacakları ve vaktinden önce geri çekilecekleri gibi sakat bir düşünceye kendini kaptırmış bulunuyordu. Ama gerçek şuydu ki, başımıza gelen yenilgilerin sonunda artık Doğu'da önceleri manevralar yapabildiğimiz arazinin büyük kısmı elimizden çıkmış ve cephe çizisi tehlikeli bir şekilde Alman sınırına yanaşmıştı. Bu bakımdan, her bölgesel başarısızlığın tüm cephede bir geri çekilmeyle sonuçlanması istenmiyorsa, şimdi artık bir şeyler yapılmalıydı. Daha Ocak ayında Hitler'e söylediğim gibi, doğu sınırımızdaki eski Alman tahkimatının ıslah edilmesi birinci derecede önem taşıyordu. Bundan sonra bu tahkimatla başlıca nehir hatlarını birbirine bağlayan kesimler tahkim edilmeliydi. Bununla ilgili olarak Kara Kuvvetleri İstihkâm Başkanı General Jakob'la birlikte bir inşaat programı da hazırlamıştık.

Tahkimat problemlerinin incelenebilmesi için selefimin lâğvettiği, Genel Karargâha bağlı Tahkim Şubesi'nin Yarbay Thilo'nun yönetiminde yeniden kurulmasını emrettim. Bu amaçla hazırladığımız inşaat planı, Hitler'e sunulmadan önce ve benim inisiyatifim altında tüm ilgili makamlara gönderilen bir emir halinde yayınlanmıştır. Bu emri Hitler'e sunduğum zaman, üzerine ilâştırdığım bir notta, bu meseleye verdiğim son derece büyük önem nedeniyle kendisinin emir yayınlandıktan sonra **"post facto"** olarak onayını alma zorunda kaldığımı belirttim. Hitler bu nedeni istemeyerek kabul etti. Bu yöntemi sık sık kullanamayacağım da böylece anlaşılmış oldu. Her ne hâl ise, tahkim çalışmalarına bu suretle başlanmış oldu. Toprak işleri, gönüllü kadınlar, çocuklar ve yaşlı erkekler, yani ülkede kalan biricik kullanılmamış işçi gücü tarafından yapılıyordu. Hitler Gençliği Örgütü bize bu alanda özellikle büyük yardımda bulunmuştur. Tüm bu güvenilir Almanlar, bunca sevdikleri toprakların korunmasına yardımcı dokunur ve şiddetli savunma muharebeleri vermekte olan askerlere bir destek olur umuduyla, giderek daha kötüleşen hava koşullarına rağmen, enerjiyle ve kafalarını kullanarak çalıştılar. Yapılan işin ileride bizim tüm isteklerimizi karşılamaması ne onların kabahati, ne de ilkenin sakatlığına bağlanamaz. Bu, sadece tahkimli mevzileri işgal edecek yeterli insan ve silâhın bulunamamasından doğmuştur. Bu kıtalar ve donatımın tümü, Doğu Cephesi'ne müret-

tep olsun olmasın, kritik bir durumda bulunan Batı Cephesi'ne koşturulmuştu. Ancak Batı Cephesi'nin kullanamayacağı kalıntılar Doğu Cephesi için geride bırakılmıştı. Her şeye rağmen, bu fırsattan yararlanarak, bize bu kadar bağlılık ve sadakatle yardım eden erkek ve kadınlara tüm kalbimle teşekkür etmek isterim. Şurası gerçektir ki o zaman inşa edilen bazı tahkimli mevziler uzun bir süre bize hizmet etmişlerdir. İleride, Koenigsberg, Danzig, Glogau ve Breslau'nun savunulmasını gereği gibi değerlendirme olanağı bulunacaktır. Zira, eğer bu tahkimat yapılmamış olsaydı Rusların ilerlemesinin ne kadar hızlı olacağı Almanya'nın daha ne kadar büyük bir parçasının onların elinde harabeye döneceğini şimdi kestirmek olanağı yoktur.

Düşmanın karşısında direnebilmek için bu tahkimatın işgal edilmesi, silahlandırılması ve ikmâl maddelerinin depolanması gerektiğini çok iyi biliyordum. Bu nedenle sahrada hizmete tamamen uygun durumda bulunmayan, fakat iyi yönetildiği takdirde tahkimli mevzilerde kullanılabilecek nitelikteki personelden korugan birliklerinin kurulmasını emrettim. İlk kurulanlar yüz korugan piyade taburu ve yüz batarya oldu. Bunları korugan makineli tüfek, istihkâm ve muhabere birlikleri izleyecekti. Ancak bu kuruluşların ilkin aktif hizmete hazır olmadan yüzde 80'inin Batı Cephesi'ne gönderilmesi zorunda kaimdi. Çok enerjik bir şekilde yaptığım itirazlar kâr etmedi. Zira bu hususta verilen emirleri öğrendiğim zaman iş işten geçmişti ve yapabileceğim bir şey kalmamıştı. Bu hazırlıksız birlikler, Batıdaki çöküntü değirmenimizin su arkına atlıverdiler ve böylece anılmaya değer bir başarı kazanmadan yok olup gittiler. Doğuda güzel görünüşlü tahkimat ve direnekler işgal edilmeden boş kaldı. Bu nedenle, tahkimat, zamanı geldiğinde sahra ordusuna, bu ordunun muhtaç olduğu desteği sağlayamadı.

Asker için söylenenler silâhlar için de aynı derecede doğrudur. Düşmandan ele geçirilen silâhların benim emrime verilmesi hakkındaki ilk önerim Keitel ve Jodl tarafından alaycılığa yakın bir tepki ile geri çevrildi. Bana Almanya'da düşmandan ele geçirilmiş top olmadığı söylendi. Halbuki OKW'deki Ordu (Kara Kuvvetleri) Dairesi Başkanı General Buhle Ordu donatım depolarında binlerle top ve öteki ağır silâhların depolanmış bulunduğunu bana bildirmişti. Yıllardır bu silâhlar ayda bir kez temizlenmekte ve yağlanmaktaydı, ama hiçbir zaman kullanılmamışlardı. Doğu tahkimatımızın önemli noktalarında mevzilendirilmeleri ve seçilecek silâh mürettebatının bunların kullanılmasında eğitimden geçirilmelerini emrettim. Lâkin Jodl, benim bu

emrimin geri alınmasını ve yerine başka bir emir yayınlanmasını sağlamayı başarmıştır. Bu emre göre, çapı 50 mm.den fazla olan ve 50 atımdan fazla cephanesi bulunan her topun Batı Cephesi'ne gönderilmesi gerekiyordu. Bu toplar oraya çok geç ulaştılar. Halbuki Doğu Cephesi'nde hesapsız derecede yararlı olabilirlerdi. Bundan başka daha 1941'de 50 mm. ve 37 mm.lik tanksavar toplarımızın Rus T-34 tankına karşı etkisizliği bilindiğinden Doğu Cephesi'nde düşmanın tanklarıyla muharebe için daha büyük çapta toplara ihtiyaç vardı.

İkmal maddelerine gelince, tahkimatta üç aylık bütünleme ihtiyacının depolanması emredildi. Telsiz muhabere merkezleri kuruldu, yakıt depolan hazırlandı. Yolum ne zaman tahkim bölgesine düşerse, orada yapılmakta olan işlere bizzat nezaret etmeyi yöntem edindim. Bu çabalarım sayısız iş arkadaşımın, özellikle Orgeneral Strauss'un, kendini hiç esirgemeyen destekleriyle güçlendi. Onlar derhal ve çekinmeksizin kendilerini benim emrim altına koydular ve bunu yaparken de hastalıklarını, keza Hitler'in keyfi bir emirnamesinin eski yetkilerini ellerinden almış olmasını unuttular. Birkaç Parti bölge lideri (Gauleiter) de bize yardımcı oldular. Bunların aşırı hevesleri bazı hallerde sürtüşmelere yol açmış olmakla beraber yararlı olma isteklerini, her şeye rağmen, teşekkürle anmak gerekir.

Korugan birliklerinin büyük kısmı elimden alındıktan sonra, ilkin Heusinger'in OKH Harekât Dairesi tarafından ortaya atılan ve Hitler tarafından geri çevrilen bir fikre aklım takıldı. Bu, tehdide maruz doğu illerinde **Landsturm** dediğimiz Yurtiçi Savunma Kuvveti'nin kurulması fikriydi. Aktif hizmet yapabilecek durumda olmakla beraber yedekte bulunan ve bu nedenle askere alınmayan subayların yönetiminde, aynı durumdaki erlerden doğu illerinde bulunanları toplayıp bu birlikleri kurma fikriyle yakından ilgilendim. Bu birlikler ancak kesin sonucu bir Rus yarması halinde silâh başına çağınacaklardı. Bu önerimi Hitler'e götürdüm ve güvenilir adamlar vermesi kaydıyla, SA⁷ örgütüne bu kuvveti kurma sorumluluğunun verilmesini önerdim. Hitler başlangıçta bu önerimi uygun buldu. Fakat erte- si gün meseleyi yeniden düşündüğünü ve bu birliklerin kuruluşunun Partiye, yani Ulusal Direktör (**Reichsleiter**) Bormann'a bırakılması-

⁷ Sturmabteilungen yani, Fırtına ya da Hücum Birlikleri adı verilen bu örgüt başlangıçta Partinin yarı askeri örgütü olarak kurulmuş ve 30 Haziran 1934 günü Roehm'ün öldürülmesiyle yerini SS örgütü almıştı.

na karar verdiğini bana bildirdi. Ayrıca, kuvvetin adının da **Volksstrum** olmasını istiyordu. Bormann bir süre meseleyle ilgilenmedi. Tarafımdan yapılan birçok dürtüklemekten sonra nihayet Gauleiter'lere yani bölge önderlerine (ancak, sadece doğu illeri değil tüm Almanya'daki önderler) bu girişimi yürütme talimatını verdi. Bunun sonucu olarak **Volksstrum** istenmeyecek bir derecede genişledi; fakat böylesine büyük bir kuvvet için elde ne yeteri kadar eğitilmiş komutan, ne de silâh vardı. Bunun da ötesinde, Parti, sorumlu mevkilere getirdiği kişilerde, askerî yetenekten ziyade politik fanatizm koşulu üzerinde duruyordu. Meselâ, eski silâh arkadaşım General von Wietersheim, hiçbir işe yaramaz bir parti memurunun yönetiminde, sıradan bir personel durumunda bulunuyordu. Sonuç olarak, her türlü fedakârlıkta bulunmaya hazır olan Volksstrum'un cesur üyeleri, daha önceleri tecrübe sahibi olmadıkları silâhların kullanılmasında yetişecek yerde, Hitler selâmı verme eğitimine tabi tutuluyordu. Burada da büyük bir idealizm ve kendini feda etme duygusu, lâıyk olduğu takdir ve teşekkürden mahrum kaldı. İleride bu meseleye yeniden döneceğim.

Görünüşte umutsuz olan bütün bu tedbirler zorunluydu zira Eğitim Ordusu'nun silâh altına aldığı son yaş gruplarına mensup muharip sınıf erleri Doğu'nun savunmasına gönderilecek yerde Batı'da yapılması tasarlanan bir genel karşı taarruz için kullanılmak üzere bu bölgeye tertip edilmekteydiler. Ağustos ve Eylül'de Batı Cephesi yanılmıştı ve kuvvetlerin hemen çekilebilecekleri hazırlanmış ara geri mevzileri bulunmadığından birliklerimiz ta Batı Duvarı'na (yani Siegfried Hattı) kadar geri çekilmek zorunda kalmışlardı. Ancak Batı Duvarı artık tam anlamıyla donatılmış bir tahkimli savunma mevzii değildi. Çünkü silâhları Atlantik Duvarı'na nakledilmiş ve çoğu orada elden çıkmış bulunuyordu. Geri çekilme, gereğinden çok erken yapılmak zorunda kalındığı gibi; Müttefiklerin takip harekâtı da çok azimli bir biçimde sürdürüldüğünden elde bu mevzileri işgal edecek ihtiyatlar bulunduğu takdirde başarılı karşı taarruzlara olanak sağlayan birçok mevziler de kaybedildi. Bu olayların her tekranında Hitler kendini kaybediyor ve yine her kez daima bu mevzilerin elde tutulmasını emrediyordu. Ama elde bu emirleri yerine getirecek birlik yoktu. Bu nedenle Eylül ayında son kez azimli bir çabada bulunmak üzere Almanya'nın elinde kalan tüm gücü seferber etmeye karar verdi.

20 Temmuz 1944 suikast girişiminden beri Eğitim Ordusu'nun başına SS Örgütü'nün Ulusal Önderi Himmler geçirilmişti. Bu amaçla kendisine bu Ordunun Başkomutanı unvanı verilmişti ve şimdi, Hitler'in ve kendinin uzun süredir düşünö gördükleri **"politik erler"** ve **"politik subaylar"**ı yaratmak üzere işe girişmişti. Bu amaçla kurulan teşkillere **Volks Grenadier** Tümenleri, **Volks Grenadier** Topçu Kolordusu, yani Halk Tümenleri, Halk Topçu Kolordusu gibi adlar yakıştınlmıştı. Subaylar, şimdi idealist Schmoldt'un hiçbir zaman bir idealist olmamış olan halefi (General Burgdorf)'un yönetimindeki Kara Kuvvetleri Personel Başkanlığı tarafından özel surette seçiliyordu ve bu subaylar Kara Kuvvetleri'nin daha az heyecanlı saydıkları öteki birliklerine verilmeyecekti. **"Nasyonal-Sosyalist Denetim Subayları"**⁸ atandınldı. Bununla beraber Doğu Cephesi'nde bulunan bu sayın baylardan bazıları doğrudan doğruya Bormann'a rapor vermek zorunda bazı raporlar verip Ordudan nefret eden bu kişi de duyduklarını hemen Hitler'e iletince, bu işin çok fazla ileri götürüldüğünü anladım. Bu türlü müdahalelere kesinlikle son verdim. Aynı zamanda suçluların cezalandırılmasını da sağladım. Söylemeye gerek yoktur ki, bu suretle ortaya çıkan şiddeti tartışma ve bunun sonucu olarak **Volkssturm** planlarının kötü uygulanması Yüksek Karargâh'taki havayı düzeltme yolunda yararlı olamazdı.

Hitler'in niyeti, son kez silâh altına alınacak askerlerle Kasım ayında genel karşı taarruza geçmek, Batılı Devletleri yenilgiye uğratmak ve Atlantik kıyılarına sürüp denize dökmekti. Ülkemizin gücünün son harman ürünü olan yeni kurulan teşkilleri bu hırslı planın uygulanmasına tahsis edilecekti. İleride bu konuya yeniden dokunacağım.

ANTONESCU VE HİTLER

5 Ağustos 1944 günü, suikast girişimi ile ilgili olaylar ve Doğu Cephesi'nin çöküşü sorunlarıyla fazlasıyla meşgul bulunduğumuz bir sırada Romanya Devlet Başkanı Mareşal Antonescu, Hitler'in Doğu Prusya'daki Karargâhına geldi. Bana, Doğu Cephesi'ndeki durum hakkında Mareşal'e bir brifing vermek için emir çıkmıştı. Hitler, Keitel ve bu tür brifinglerde genellikle bulunan öteki kişiler; aynı

⁸ Bu adamlar, önceleri Sovyet Ordusu teşkilleriinde ve birliklerinde bulunan politik komiserlerin görevine çok benzeyen görevleri yapmaktaydılar. (İngilizceye Çeviren).

zamanda Ribbentrop ve Dışişleri Bakanlığı'ndaki yardımcılar da hazır bulunuyorlardı. Sözlerim, Dışişleri Bakanlığı'nda görevli Baş Mütercim Elçi Schmidt tarafından Fransızca'ya çevrilecekti. Elçi Schmidt, sadece beraber bulunmaktan çok zevk duyduğum, çok hoş bir insan değil; aynı zamanda karşılaştığım en iyi tercümandı. Herhangi bir fikrin en ufak nüanslarını tam olarak başka bir dile çevirmek gibi harikulade bir yeteneğe sahipti.

Yıllarca hemen akla gelebilen her konuda, sayısız ve son derece müşkül konferanslara katılmıştı. Bununla beraber askeri konuların tartışmasını tercüme etme gibi bir durumla karşılaşmamıştı. Birkaç cümleden sonra teknik askerî terimlerden yoksun olduğu açıkça ortaya çıktı. Bu nedenle doğrudan doğruya Fransızca konuşmamın daha kolay olacağını anladım ve Mareşal Antonescu'nun beni iyi anladığını hissetmekle de kıvanç duydum.

Toplantı sırasında Antonescu'nun, durumumuzun güçlüklerini ve her şeyden önce Merkez Ordular Grupları arasında yeniden bağlantı kurma gereğini tamamen kavramış olduğu anlaşılıyordu. Moldavia'nın boşaltılmasını ve Müttefik Devletler'in ortak çıkarları böyle bir geri çekilmeyi arzuya şayan kıldığı takdirde Galatz-Focsani-Karpat Dağları çizisi gerisine çekilmemiz fikrini bizzat ortaya attı. Bu yüksek duygulu öneriyi derhal Hitler'e tercüme ettim ve daha sonra da hatırlattım. Hitler, Antonescu'nun önerisini memnunkulla kabul etti ve ileride görüleceği gibi bundan bazı sonuçlar çıkarmaktan da geri kalmadı.

Ertesi sabah Antonescu, yalnız kendisiyle özel bir konuşma için beni **Wolfsschanze** (Hitler'in Kurt İni adı verilen Karargâhı)de konuk edildiği daireye davet etti. Bu konuşmayı çok öğretici buldum. Romen Mareşali, kendisinin sadece iyi bir asker değil; aynı zamanda memleketi, ulaştırma sistemi, ekonomik koşulları ve bunlarla birlikte politik zorunluluklar üzerinde tam bir bilgi sahibi olduğunu gösterdi. Söylediği her şey tamamen sağduyuya dayanıyordu. İçtenlikle ve nezaket dairesinde ifade edilmmişti ki bunlar o zamanlarda Almanya'da bizim görmeye pek alışkın olduğumuz şeyler değildi. Çok geçmeden, Hitler'i öldürme girişiminden söz açtı. Bu olayın kendisini ne kadar derin bir şekilde etkilediğini saklamaya çalışmıyordu:

"Bana inanınız ki, generallerimden her birinin bana karşı duyduğu sadakat tamdır. Subayların böyle bir hükümet darbesine katılması bizim aklımızın ereceği bir şey değildir." O zaman bu ciddi

sitelere bir karşılık verebilecek durumda değildim. Ancak ondört gün sonra Mareşal Antonescu ve onunla birlikte biz, çok daha değişik bir durumla karşılaşacaktık.

Mareşale bu gezisinde eşlik edenler arasında Romen Dışişleri Bakanı Michail Antonescu'da bulunuyordu. Bu adam, şeytan ve kurnaz bir adam izlenimi uyandırıyordu ve sevimli bir hali yoktu. Böylelerinin dostluğu çamurlu ve pistir. Mareşal ve Bakan beraberlerinde Romanya'daki Alman Elçisi Killinger ve bu ülkedeki Alman Askeri Misyonunun Şefi General Hansen'i getirmişlerdi. Bu iki kişiyle, fikirlerini dinlemek üzere uzun konuşmalar yaptım. Her ikisi de Antonescu hakkında pek iyi duygular beslemiyorlar; buna karşılık Almanların, Romanya Devleti'nin başı olarak genç kralı desteklemeleri zorunluluğuna inanıyorlardı. Bu noktada her ikisi de, Alman askeri makamlarının oldukça yalancı bir güvenlik duygusu duymalarına yol açacak ciddi bir hata işliyordu ki bunun sonucu olarak bizim elimize geçen, haince girişimler hakkındaki raporlar doğru bir biçimde değerlendirilmemişti.

Temmuz sonunda Orgeneral Friessner Güney Ukrayna Ordular Grubu Komutanı olarak Schörner'in yerine geçti. Orgeneral Friessner, Antonescu'nun önerilerine uyarak cephemizin Galaz-Focsani-Karpat Dağları çizisine çekilmesini önerdi. Hitler, bazı çekimser düşüncelerine rağmen bunu kabul etti. Ancak, geri çekilme emrini vermeden ve böyle bir harekete başlanmazdan önce düşmanın taarruza niyeti olduğunun açık kanıtlarını görmekte ısrar etti. O zamana kadar şimdiki cephe elde tutulmalıydı. Gelecek birkaç günde Romanya'daki durum hakkında Yüksek Karargâh'ın eline geçen istihbarat son derece kanşık ve birbiriyle çelişen nitelikte; ama, bu ülkedeki Alman makamlarının tutumları nedeniyle, bu istihbarat lehimizde sayılıyordu. Ancak bütün bunlara rağmen Dışişleri Bakanı von Ribbentrop, elçisi tarafından gönderilen raporlara öylesine güvensizlik besliyordu ki bu yüzden Bükreş'e bir zırhlı tümen gönderilmesi gereğine inanıyordu ve bu işin yapılmasını Hitler'e önermişti. Bu mesele tartışıldığı zaman ben de hazır bulunuyordum ve Ribbentrop'un tutumunun uygun olduğuna karar vermiştim. Lâkin Doğu Cephesi'nden bu amaç için bir tümen alamazdım. Zira oradaki durum, daha şimdiden çok kritik bir hal almıştı. Bu nedenle Sırbistan'da gerillalarla mücadele eden 4'ncü SS Polis Tümeni'nin geri çekilmesi ve Romanya'daki bu daha acil görevde kullanılmasını önerdim. Bu motorlu bir tümendi ve bu nedenle Romanya başkenti-

ne zamanında ulaşabilirdi. Fakat Jodl, Eflâk Bölgesi'nin, OKW harekât alanı denilen bölgelerden biri olmasına rağmen, bu Tümen Doğu Cephesi'ne ait olmadığı için, doğrudan doğruya kendisinin sorumluluğu altında bulunduğundan verilemeyeceğini bildirdi. Hitler bir karar veremedi. Böylece hiçbir şey yapılamadı.

Romanya'da olduğu gibi Bulgaristan'da da durum giderek karışıyordu. Bulgar tank birliklerine Alman donatımının kullanılması alanında eğitim yaptırmakla meşgul olan Albay von Jungenfeldt'ten raporlar alıyordum. Bu raporlar, durumun karanlık, ama maalesef doğru bir tablosunu çizmekteydi. Bulgar kıtalannın morali bozuktu ve genel tutumları onları güvenilemeyecek hale sokmuş oluyordu. Bu raporları Hitler'e sundum. Fakat o bunlara inanmıyordu. Bunun tamamen tersine, Bulgarların komünizmden çok nefret ettikleri ve bu bakımdan hiçbir zaman Rusların yanında isteyerek savaşamayacakları inancındaydı. Bulgarlara daha fazla zırhlı donatım verilmesi ve daha önce verilenlerin geri alınması hakkındaki önerim reddedildi. Bunları kendi inisiyatifimle geri alma girişimim de Jodl tarafından önlendi.

ROMEN ASKERLERİ

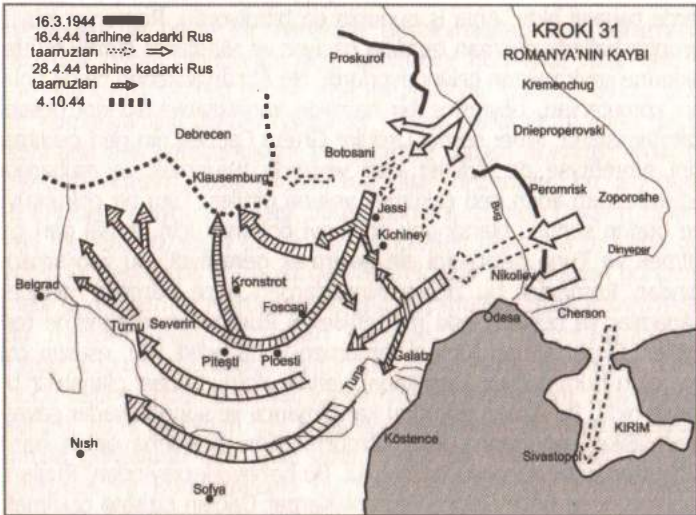
20 Ağustos 1944 günü Ruslar Güney Ukrayna Ordular Grubu'na taarruz ettiler. Bu taarruz, Romanya kıtalannın savunduğu kesimlerde başanlı oldu. Ama iş bununla da bitmiyordu. Romenler büyük gruplar halinde düşman tarafına geçiyor ve silâhlarını dünkü müttefiklerine çevirmekten çekinmiyorlardı. Ne Alman askerleri ne de onların komutanları, böylesine bir hainlikle karşılaşabileceklerini hesaba katmamışlardı. Hitler derhâl Ordular Grubu Cephesi'nin geri çekilmesini emrettiyse de birlikler bazı yerlerde tutunmak ve muharebe ederek adım adım geri çekilmek yoluna gittiler. Tam bir çöküntüyü ve bunun sonucu olarak yok edilmeyi önlemek için derhâl geri çekilmek ve Tuna geçitlerini ele geçirmek gerekiyordu. Bu yapılamadığından Romenler bu nehre Almanlardan önce vardılar; geçitleri kapadılar ve böylece eski müttefiklerini Rusların merhametine terk ettiler. Onaltı Alman tümeni tamamen imha edildi. Bu, esasen çok zor olan durumumuz karşısında, yerinin doldurulması olanaksız bir kayıp oldu. Bu Alman askerleri kahramanca ve sonuna kadar savaşmışlar; askerî onurlarına leke sürdürmediler. Başlarına gelen hazine akıbetten onlar sorumlu tutulamaz. Bu bahtsızlık olayından, Rusların taarruzundan önce Galatz-Fecsani-Karpat Dağları çizisine çekilmek-

le kurtulunabilirdi. Böylece tüm Rus planı boşa gıkanlırdı. Çok kısa olan bu savunma mevziini Romenlerin yardımı olmaksızın elde tuta-bilirdik.

ROMANYA VE BULGARİSTAN KAYBEDİLDİ

Ancak böyle bir kara vermek için politik durumu ve Romen önderlerinin morallerini ağır bir şekilde kavramış olmak gerekiydi. Bizzat Antonescu, kendi teşkilâtının hali hakkında müthiş surette aldanmıştı ve bu hatasının bedelini canıyla ödedi. Kendi generalleri-ne ve subaylarına olan güveni maalesef gerçekten uzaktı. Fakat bu hal, Alman önderlerini de etkilemiş ve sonunda onlar da aldanmış-lardı. Birkaç hafta zarfında Romanya kaybedildi. 1 Eylül'de Ruslar muharebe ederek Bükreş'e girdiler. Kralı, esrarlı koşullar altında 28 Ağustos 1943 günü ölen Bulgaristan da ittifaktan ayrıldı ve 8 Eylül'de düşman saflarına kabıldı. Daha önce Bulgarlara teslim etmiş olduğumuz 88 Pz-IV tankıyla 50 hücum topunu böylece kaybetmiş olduk. Hitler'in en az iki Bolşevik düşmanı Bulgar tümeni kurma fikrinin de düşten başka bir şey olmadığı böylelikle meydana çıktı.

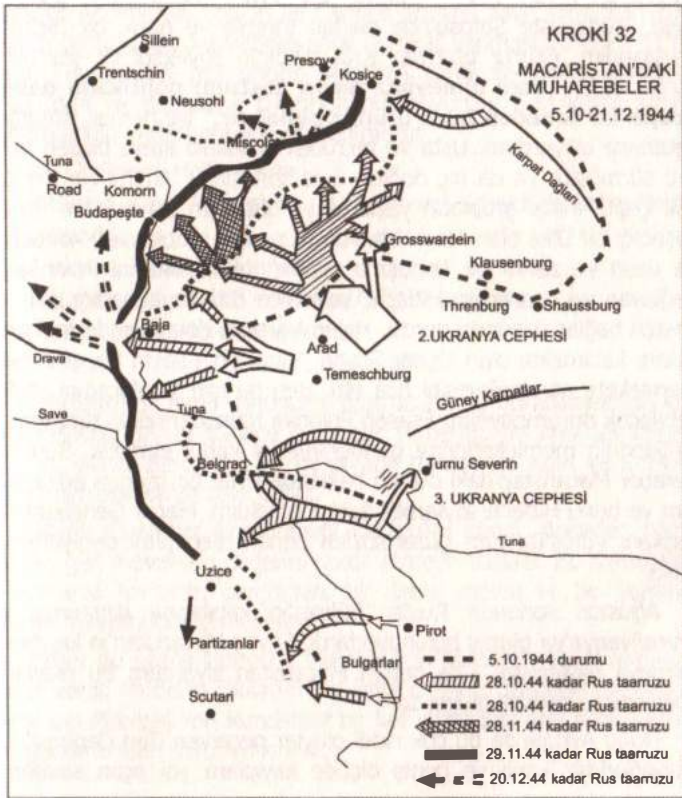
Bulgaristan'daki Alman askerlerinin silâhları alındı ve bunlar hapse atıldı. Bulgarlar da Rus tarafına geçtiler ve bu tarihten sonra bize karşı savaşmaya başladılar.

Hitler, Balkanların artık savunulamayacağını açıkça anlamıştı. Bu nedenle oyalama muharebeleri vererek yavaş bir geri çekilme yapılmasını emretti. Fakat Almanya'nın savunması için kuvvet sağlamak bakımından bu geri çekilme gereğinden çok ağırdı.

FİNLANDİYA SAVAŞI BIRAKTI

19 Eylül 1944 günü Finlandiya, İngiltere ve Rusya ile bir ateşkes anlaşması imzaladı. Bunun ilk sonucu Finlilerin Almanya'yla diplomatik ilişkilerini kesmeleri oldu. Mareşal Keitel'in 20 Ağustos 1944 günü Mareşal Mannerheim'a yaptığı ziyaret böylece hiçbir sonuç vermemiş oluyordu. Finlandiyalılar 3 Eylül'den itibaren banş yoklamaları yapmaktaydılar.

MACARİSTAN'IN DURUMU

Bu olayların Macaristan'ın da müttefikine karşı gösterdiği sadakati etkilemeye başlaması bir sürpriz sayılmamalıdır. Kral Nâibi Amiral Horthy, Hitler'le işbirliğine hiçbir zaman fazla inanmış bir kimse değildi ve bunu politik zorunluluk altında yapıyordu. Amiral Horthy'nin, ihtiyatlılık ve itidalin birleşmesinden meydana gelen tutumu, daha 1938 yılında Berlin'e yaptığı ziyarette meydana çıkmıştı. Savaş süresince Hitler, Almanya'nın istediği tedbirlerin alınması için, Horthy üzerinde birbiri ardından baskı yapmak zorunda kalmıştı.

Şimdi de, 1944 yılının Ağustos ayı sonlarına doğru, Hitler beni, elimde Kral Nâibine yazılmış bir mektup olduğu halde ve tutumu hakkındaki kişisel izlenim edinme talimatıyla, Budapeşte'ye göndermişti. Budapeşte Şatosu'nda olağan törenle ve nazik bir biçimde karşılandım. Oturur oturmaz Kral Nâibinin söylediği ilk sözcükler şunlar oldu: **"Beni dinleyiniz Sayın dostum; politikada daima ateşte bir taneden fazla ütünüz olmalıdır."** Ne demek istediğini yeterince biliyordum. Usta ve tecrübeli politikacı ateşe birden fazla ütü sürmüştü; ya da hiç değilse öyle sanıyordu. Amiral Horthy ile, çok çeşitli ırksal grupların yüzlerce yıl birbirinin yanında ve içinde yaşadığı bir ülke olan Macaristan'da ulusçuluk problemleri konusunda uzun ve zevkli bir konuşma yaptık. Kendi ülkesini Polonya'ya bağlayan ve ona göre, Hitler'in yeterince dikkate almadığı, sıkı ve dostça bağlar üzerinde durdu. Halen Varşova dolaylarında muharebelere katılmakta olan Macar Süvari Tümeni'nin yakın bir gelecekte memlekete gönderilmesini rica etti. Ben bu işin yapılacağını söyleyebilecek durumdaydım. Esasen Polonya topraklarındaki tüm Macar birliklerinin memleketlerine gönderilmesini kabul etmiştik. Bununla beraber Macaristan'daki durum hakkında lehte bir izlenim edinemedim ve bunu Hitler'e söylemek zorunda kaldım. Macar Genelkurmay Başkanı Vörös'ün tüm güzel sözleri benim izlenimimi değiştiremedi.

Ağustos sonunda Ruslar Bükreş'in kapılarına dayanmış ve Transilvanya'ya girmiş bulunuyorlardı. Savaş Macaristan'ın kapılarını çalmaya başlamıştı. İşte benim Macaristan ziyaretim bu olayların gölgesinde yapılmış oluyordu.

Doğu Avrupa'da bu çok ciddi olaylar geçerken Batı Cephesi'nde kuvvetlerimiz kanlı ve geniş ölçüde kayıplara yol açan savunma

muharebelerine girişmiş bulunuyorlardı. 17 Temmuz'da Mareşal Rommel bir İngiliz av bombardıman taarruzunun kurbanı oldu ve ağır şekilde yaralandı. Mareşal von Kluge onun komutanlığını ve bununla birlikte Batı'daki tüm harekâtın güdümünü üzerine aldı. Bu tarihte Alman cephesi hâlâ Orne Nehri ağız-Caen'ın güney kenarı-Caumont-St. Lo-kıyıda Lessay çizisinden geçiyordu. 30 Temmuz'da Amerikalılar bu cepheyi Avranches'ta yarıdılar. Birkaç hafta sonra, 15 Ağustos'ta Batı'daki Alman Ordusu'nun büyük kısmını teşkil eden otuzbir tümen bir ölüm-kalım savaşı veriyordu. Yirmi tümen, yani bu kuvvetin üçte ikisi, Falaise Bölgesi'nde kuşatılmak üzereydi. Düşmanın zırhlı ve motorlu teşkilleri Orleans ve Chartres üzerinden Paris'e doğru ilerliyorlardı. İçinde beş tümenin kuşatılıp kaldığı Atlantik Duvarı'nın bir bölümü hariç, Normandiya ve Bretanya kaybedilmişti. Akdeniz'de Toulon ile Cannes arasına zayıf Amerikan kuvvetleri çıkmıştı. Bu kuvvetlere karşı harekât yapması gereken 11'nci Zırhlı Tümen aksi gibi Rhone Nehri'nin yanlış tarafında, yani batı yakasında ve Narbonne civarında bulunuyordu. Geri kalan Alman tümenlerinin yerleri aşağıda gösterilmiştir:

2 1/2 tümen, Hollanda'da.

7 tümen, Kanal Bölgesinde (Manş Denizi) Scheldt ve Seine Nehirleri arasında.

1 tümen, Kanal adalarında.

2 tümen, Loire Nehri ve Pirene Dağları arasında.

7 1/2 tümen, Akdeniz kıyısında.

1 tümen, Fransız-İtalyan Alpleri sınırında.

Müttefiklerin Paris yönündeki taarruzunu durdurabilmek için kullanılacak kuvvet sadece iki buçuk tûmendî. İki yeni SS tûmeni takviye olarak Belçika'ya ve üç piyade tûmeni de Köln ve Koblenz üzerinden Fransa'ya sevk edildi.

Silâhlı Kuvvetler Komutanlığı Karargâhı şimdi, önceden hazırlanmış geri mevzilerin değerini takdir etmeye başladı. Bu Karargâhın o zamanki haritaları gerçekten, bir Seine mevzii ve bir Somme-Marne mevziini göstermektedir.

Hitler bu sırada Model'in, Mareşal von Kluge'nin yerini almasına karar verdi. Model'in dikkatini asıl istilâ cephesi üzerinde toplayabilmesi için Mareşal von Rundstedt bir kez daha Batı'daki tüm harekâtın güdümünden sorumlu kılındı.

HİTLER SANKİ KUDURMUŞ!

15 Ağustos günü Yüksek Karargâh'ta müthiş sahnelerden biri cereyan etti. Elimizdeki raporlara göre Batı Cephesi'ndeki zırhlı birliklerimiz hakkında Hitler'e bir brifing vermiş ve şunu söylemiştim: **"Zırhlı Birlikler'in cesareti, öteki iki kuvvetin yani Hava Kuvvetleri ve Deniz Kuvvetleri'nin başarısızlıklarını karşılamaya yetmez!"** Bu sözler Hitler'in kudurmasına yol açtı. Kendisiyle beraber bir başka odaya gitmemi rica etti. Orada tartışma devam etti ve seslerimiz giderek o denli artmıştı ki Binbaşı von Amsberg adlı bir mülhak şu sözlerle odaya girdi: **"Sayın büyüklerim o denli yüksek sesle konuşuyorlar ki ağızlarından çıkan her sözcük dışarıdan açıkça işitiliyor. Acaba pencereleri kapatabilir miyim?"**

KLUGE KENDİNİ ÖLDÜRDÜ

Mareşal von Kluge'nin cepheye yaptığı bir ziyaretten dönmemesi Hitler'i çok büyük korkuya düşürmüştü. Mareşalin düşmanla temas kurduğunu sanıyordu! Bu nedenle derhal Yüksek Karargâh'a gelmesini emretti. Fakat Mareşal von Kluge yolda zehir içerek hayatına son verdi.

25 Ağustos 1944 günü Paris düştü.

Hitler ve Silâhlı Kuvvetler Komutanlığı Karargâhı, artık harekâtın gelecekteki güdümü hakkında hayati derecede önemli bir karar vermek zorunluluğu ile karşı karşıya gelmişlerdi. Bu karar, **"Almanya Kalesi"**nin savunulmasının ana çabasının (sıklet merkezinin) nerede olacağı idi.

Gerek Hitler ve gerek askeri danışmanları için savunmaya devam etmek, kuşku götürmez bir zorunluluktuk. İster topluca tüm düşmanlarımızla, ister tek olarak Batı ya da Doğu'daki düşmanımızla görüşmelere girme çabası, onların topluca kayıtsız şartsız teslim olmamızda ısrar etmekte devam etmeleri yüzünden herhangi bir sonuç veremeyecekti. Bununla beraber tamamen savunmaya geçsek uzun bir direnişte bulunabileceğimizi hesaba katabilirdik. Ama bu da, savaşı lehimize çeviremezdi.

Asıl savunmamızın Doğu'da yapılmasına karar verildiği takdirde bu karar cephenin pekleşmesini ve herhangi bir yeni Rus ilerlemesinin durdurabilmeyi sağlayabiliriz. Almanya için, savaş gereçleri ve yiyecek maddeleri üretimi bakımından zorunlu olan Yukarı Silezya ve Polonya'nın geniş bölgeleri kontrolümüzde kalır. Öte yandan bu

özüm, Batı Cephemizi kendi yağıyla kavrulmaya terk edecek ve önceden görülebilen bir gelecekte bu cephenin Batılı Devletlerin ezici üstünlüğü karşısında yıkılmasıyla sonuçlanacaktır. Hitler, Batılı Müttefiklerin Rusları tedirgin etmek için aynı bir barış yapmayı arzu ettiklerine inanması için bir neden bulunmadığını ileri sürerek bu hareket tarzını kabule yanaşmıyordu.

Hitler'in fikrince asıl savunma gayretimiz Batı'da bulunduğu ve tüm kuvvetlerimiz orada toplandığı takdirde Batılı Müttefiklere, Ren Nehri'ne erişmeden ya da bu nehri geçmeden önce güçlü bir darbe indirebilirdik.

Bu hareket tarzının ön koşulları şunlardı:

1- Doğu Cephesi'nin sabitleştirilmesi ve Batı'da yapılacak sınırlı hedefli genel karşı taarruz tamamlanıncaya ve oradaki kuvvetlerin Doğu'ya kaydırılmasına değin elde tutulması.

2- Bu genel karşı taarruzun olanak içindeki en kısa zamanda ve özellikle don mevsimi başlamadan yapılması. Zira bu genel taarruz yeni Rus taarruzlarını davet edeceğinden, o zamana kadar gerekli kuvvetlerin doğuya harekete hazır olması zorunluluğu vardır.

3- Plânın uygulanabilmesi için taarruz edecek kuvvetin çabuk hazırlanması.

4- Batı Cephesi'nde taarruza hazırlık olmak üzere zaman kazanmak için başarılı bir muharebe yapılması.

Hitler ve OKW, taarruzun kesinlikle Kasım ortalarında yapılabileceği ve Aralık ortalarında da Doğu Cephesi'ne kaydırılmak üzere elde gücü ihtiyatlar bulunabileceği inanandaydılar. Sonbaharın ılımlı geçeceği ve Doğu'da don mevsiminin biraz geç başlayacağı yollu tahminler, Rusların kış genel taarruzunun yılbaşından önce başlamayacağı biçimindeki tahminlere yol açıyordu. Bu düşüncelerin ışığı altında benim Doğu Cephesi hakkındaki görüşlerimin ikinci plana atılmasına karar verildi.

DOĞU CEPHESİ'NDE YAPILANLAR

Benim, Doğu Cephesi'nin sorumlusu olarak, bu planları ancak en büyük bir kuşku ile karşılayabileceğim gerçektir. Hal böyle iken, karar verilir verilmez, tasarlanan harekâtın birinci önkoşulunun, yani Doğu Cephesi'nin sabitleştirilmesinin sağlanması işini görev saydım.

Yukarıda sözü edilen geri mevzilerin yapılmasından başka, elimizdeki tüm olanaklardan yararlanarak cepheye direnekler oluşturu-

rulması için girişimlerde bulunuldu. Aralık ortalarına kadar cephedeki tüm zırhlı ve mekanize tümenler geri alınmışlardı. Bu tümenler şimdi dört grup halinde bir çevik ihtiyat olarak toplandı ve olanaklar derecesinde mevcutları tamamlandı. Doğu Cephesi'nin piyadece zayıf olması yüzünden cepheden ancak bir piyade tümeni çekilebilmişti. Bu tümen ihtiyat olarak Krakovi Bölgesi'nde toplandı.

Rusların önceki yaz ele geçirmiş oldukları köprübaşlarının ortadan kaldırılması, hiç değilse düşmanın taarruzunu geciktirmek ya da taarruzun yapılmasını güçleştirmek için küçültülmesi gerekiyordu.

Ne yazık ki Doğu Programımızın tümünü başarıyla uygulayamadık. Gerekli tahkimli hatları ve mevzileri inşa etmeyi başardığımız bir gerçektir, ama bunları işgal edecek kıtalar ve yerleştirilecek silâhlar, Batı'daki istilâ cephesinde olayların büyük bir hızla ve felâketli bir biçimde birbirini kovalaması yüzünden sağlanamayacaktı. Bu bakımdan yapılan tahkimatın değeri sınırlı kalmaya mahkûmdu. Hitler'in, düşmanın taarruzundan hemen önce kıtaların çekilip işgal etmesini emrettiği **"Büyük Savunma Hattı"**nın, ordular gruplarının arzu ettikleri gibi, asıl muharebe hattının 19 km. kadar gerisinde olmayıp çok yetersiz bir derinlik sağlayan 1,5-3 km. gerisinde olması bu tahkimatın değerini azaltmıştır.⁹

Vistül Kesimi'nde bir Rus köprübaşının bertaraf edilmesi başarıyla tamamlandı. Ötekiler de küçültüldü. Ancak bazı tümenler çekildikten ve Dördüncü Zırhlı Ordu'nun çok aktif Komutanı General Balck Batı Cephesi'ne nakledildikten sonra, üzülererek söylüyorum ki bu önemli harekâta daha başka başarı kaydedilmedi. Böylece köprübaşları, özellikle Barannov'daki önemli olanı, ciddi bir tehdit olarak kalmakta devam ettiler.

Bizim için son derece sakıncalı olan diğer bir durum da Kuzey Ordular Grubu'nu Courland Bölgesi'nde tutmaya devam etmek ve bu suretle cephemizi kısaltmayı başaramayıp olmuştur. Courland (Kurland) Bölgesi'nin boşaltılması ve Kuzey Ordular Grubu birliklerinden güçlü bir ihtiyat kurulması üzerinde defalarca ısrar ettiğim halde Hitler, kısmen prestij nedenleriyle, kısmen de kendi görüşünü destekleyen Büyükamiral Dönitz'in ileri sürdüğü argümanlar nedeniyle, geri çekilmeyi uygun görmedi. Hitler bu geri çekilmenin, İs-

⁹ Biraz ileride "Doğu Cephesindeki Harekât" kısmında bu konuda açıklayıcı bilgi vardır.

veçin tarafsızlığı üzerinde arzu edilmeyen etkiler yapabileceği ve Danzig Körfezi'ndeki denizaltı eğitim bölgesi için de çok kötü sonuçlar doğurabileceğinden korkuyordu. Bundan başka Hitler, Baltık'ta, Doğu Cephesi'nin kuzeyine düşen bir bölgeyi elde bulundurmak suretiyle, orantısız derecede fazla sayıda Rus tümenini bağladığına; aksi takdirde bu tümenlerin de cephemizin daha hayati kesimlerine kaydırılacağına inanıyordu. Rusların Kurland Bölgesi'nde birbiri ardından giriştikleri taarruzlar onun bu inancını kuvvetlendirmekteydi.

Bunun aynı ya da benzeri düşüncelerle Hitler ve Silâhlı Kuvvetler Komutanlığı Karargâhı Balkanlar ve Norveç'in zamanında boşaltılması ve İtalya'da cephenin kısaltılması yolundaki tüm önerileri geri çevirdiler.

Fakat büyük ölçüde yerine getirilemeyen program yalnız Doğu ile ilgili olan değildi. Batı'daki durum çok daha üzücü bir şekilde geliyordu. Batı Duvarı (Siegfried Hattı) dahil olmak üzere Batı'daki savunma tertiplerimizde 1940'tan bu yana yapılan ihmaller ve yapı işlerimizi hemen tamamen Atlantik Duvar'ına yoğunlaşmanın bedelini şimdi ağır bir şekilde ödemeye başlamıştık. 1944 sonbaharında büyük güçlüklerle kurduğumuz yeni birlikleri şimdi Doğu Cephesi'nden çekmek zorunda kalmamız meselenin tamamını teşkil etmiyordu. Bu birlikler, yeterli sayıda olmadıktan başka, üçüncü sınıf askerî malzeme olarak bile nitelenmeyecek askerlerden kurulmuş olmaları yüzünden Batı'daki gediği kapatmaya yeterli değillerdi. Bundan başka Fransa'daki orduların geri kademe (geri mevzi) kıtaları da yıkılmıştı. Bunun bir sonucu olarak garnizonsuz ve silâhsız kalan tahkimat, hemen hiçbir değer taşımıyordu. Onların çabuk elden çıkması bizi, gerimizde bombalanan bir ulaştırma ağı ve tepemizde hava üstünlüğünü elinde bulunduran düşman hava kuvvetleri bulunduğu halde, hemen hemen hareket yeteneği olmayan birliklerle, bir hareket savaşı yapmaya zorluyordu. Zırhlı birliklerimiz henüz var oldukları halde önderlerimiz Normandiya'da hareketsiz (statik) bir savaşı seçmişlerdi. Şimdi ise motorlu birliklerimiz darıma- dağın ve kısmen imha edilmiş olmalarına rağmen bu birliklerden bu ana kadar yapamadıkları hareketi muharebeleri vermeleri isteniyordu. Amerikan Komutanlığı'nın aşırı ataklığının zaman zaman bize kazandırdığı fırsatlardan da artık yararlanabilecek halde değildik. İlerleyen Amerikan Orduları'nın güney kanadına bir karşı taarruz yapma şeklindeki ilk karar bir yana atılmak zorunda kalındı. Fakat önümüzde bunun da kötüsü vardı: Genel taarruzun Kasım ortaların-

da yapılmasını öngören zaman cetvelinin uygulanmasına artık olanak kalmamıştı ve bu nedenle taarruz Aralık ayı ortalarına ertelendi. Dolayısıyla bu durum, ihtiyatlarımızın zamanında serbest bırakılarak Doğu'ya intikal etmeleri olanaklarını kötü biçimde etkiledi. Aslında şimdi çok zayıflamış bulunan Doğu Cephesi'ni tutma şansımızı yitirmiş oldu.

Batı'da genel taarruzu yapacak kuvvetlerimizin hazırlanması zamanında bitirilemedi. Batı Cephesi'nde zaman kazanmak için verilen muharebe başarılı olmadı. Ama bütün bu aleyhteki koşullara rağmen Hitler ve OKW, Batı'da bir taarruzun başlatılması kararlarında ısrar ettiler. Bu kararlarını gizli tutmayı da başardılar. Düşman tamamen baskına uğradı. Güvenlik tedbirleri, karargâhlarımız ve birliklerimizce o kadar ileri götürülmüştü ki neticede taarruz kuvvetine ikmâl maddeleri dağıtımı, özellikle akaryakıt dağıtımı bundan zarar gördü.

DOĞU CEPHESİNDEKİ HAREKÂT

Batı Cephesi Atlantik'ten Batı Duvarı'na doğru itiledursun, Doğu'da şiddetli savaşlar aralıksız sürüp gidiyordu. Bu cephenin güney ucunda Rusların ilerlemesini durdurmak için yapılan tüm girişimler fayda vermedi. Kısa sürede Ruslar Romanya'nın tümünü, Bulgaristan'ın tümünü ve son olarak da Macaristan'ın büyük parçalarını işgal ettiler. Bu sonuncu ülkede Orgeneral Friessner'in Güney Ukrayna Ordular Grubu savaşıyordu. Bu ordular grubunun şimdi artık uygunluğu kalmamış olan adı, 25 Eylül'de, Güney Ordular Grubu olarak değiştirildi. Ekim'de Transilvanya'nın tamamı Rusların eline düştü. Ancak Alman karşı taarruzlarının düşmanı geçici olarak durdurduğu Debrecen Bölgesi'nde şiddetli savaşlar verildikten sonra Ruslar buraları alabildiler. Güneydoğu Bölgesi Başkomutanı Mareşal Baron von Weichs'ın kontrolü altında bulunan bölgede aynı ay içinde Belgrad kaybedildi. Bu bölge hâlâ bir OKW harekât alanıydı ve şu anda Balkan Cephesi, Doğu Cephesi'nin bir parçası olduğu halde, bölge OKH'nin güdümü altında değildi. OKW ve OKH'nin güdümü altındaki bölgeler arasında ara hattı, Tuna Nehri üzerinde bulunan, Drava ve Baja'nın ağızlarına yakın bulunan bir köyden geçiyordu. Bu son derece anlamsız bir durumdu. Ruslar, Tuna'yı, iki yüksek komutanlık bölgesi arasındaki ara hattının hemen güneyinde, yani, bu sırada dikkatini kilometrelerce güneydeki dağınık cephelere toplamaya çalışan Güneydoğu Bölgesi Başkomutanı'nın yönetimindeki

bölgede geçtiler. 29 Ekim’de Ruslar Budapeşte’nin dış mahallelerine geldiler ve 24 Kasım’da Mohaç’ta Tuna üzerinde bir köprübaşı ele geçirdiler. Aynı tarihte Selanik ve Draç’ta Alman kıtaları vardı. Hâlbuki Morava Vadisi bu sırada düşmanın elinde bulunuyordu. Balkanlarda gerilla savaşının şiddetlenmesi bu bölgelerin boşaltılmasını giderek güçleştiriyordu. 30 Kasım’da Ruslar Güneydoğu Bölgesi Başkomutanlığı cephesini, Drava Nehri’nin kuzeyinde bulunan Pecs Bölgesi’nde yardılar, Balaton Gölü’ne doğru ilerlediler ve Güney Ordular Grubu’nun Tuna Bölgesi’ndeki cephesini toparladılar. Ruslar 5 Aralık’ta Budapeşte’nin güney dış mahallelerine ulaştılar. Aynı gün nehri bu kentin kuzeyinde de geçtiler; Vac’a doğru ilerlediler ve Gran’ın doğusunda güçlükle durdurulabildiler. Daha kuzeydoğuda Miskolc’ü aldılar ve Kosice’nin güneyinde bir noktaya vardılar. Balkanlardaki kuvvetlerimiz Podgorica-Uzice çizisine kadar çekilmişti ve kuzeye doğru çekilmeye devam ediyordu.

Ruslar 21 Aralık’ta yeniden taarruz ettiler ve Noel Akşamı Budapeşte’yi kuşatmayı başardılar. Böylece Balaton Gölü Stuhlweissenburg-Komarno batısı-Tuna Kuzeyi-Gran çizisine ulaştılar. Buradan sonra cephe aşağı yukarı Macar sınırını izliyordu. Muharebeler her iki tarafça da son derece şiddetli bir şekilde sürdürülüyordu. Kayıplarımız ağırdı.

Orgeneral Harpe’nin Kuzey Ukrayna Ordular Grubu Bölgesi’nde (Eylül’de adı “A” Ordular Grubu olarak değiştirildi). Ruslar yaz genel taarruzları sırasında Varşova’ya kadar uzanan bir bölgede Vistül hattına ulaşmışlardı.

Daha güneyde San ve, Visloca Nehirleri arasındaki bölgede muharebeler oluyordu. Bu ordular grubu, Karpatlar Bölgesi’nde bulunan Orgeneral Heinrici komutasındaki Birinci Zırhlı Ordu ile; aynı dağlarla Vistül arasındaki bölgede bulunan Korgeneral Schulz komutasındaki Onyedinci Ordu; Vistül boyundaki Korgeneral Balck ve daha sonra Korgeneral Gräser komutasında bulunan Dördüncü Zırhlı Gruptan meydana geliyordu.

1 Ağustos sıralarında Ruslar Vistül üzerinde birkaç köprübaşı ele geçirdiler. Bunlardan en önemlisi Baranov’dakiydi. Bu arada Pulavy, Magnuszev ve dördüncü bir noktada bulunan köprübaşları daha küçüktü. Rusların dağlarda ilerlemesi doğal olarak daha ağır ve küçük ölçüde oluyordu. 5-9 Ağustos döneminde Baranov’da durum

çok kritikti. Burada Ruslar, günlerce, cephemiz yarıldı yanlacak de-
dirtecek şekilde, şiddetle taarruzlarını sürdürdüler.

General Balck'ın yorulmak bilmez enerjisi ve ustalığı sayesinde-
dir ki büyük bir faciadan kurtulduk. Haftalarca süren şiddetli taar-
ruzlardan sonra Balck, Baranov köprübaşını önemli ölçüde daralt-
maya, daha küçük bir köprübaşını Ruslardan temizlemeye, keza
Pulavy'da kaybettiğimiz bir miktar araziye geri almaya muvaffak
oldu. Bunun üzerine Ruslar sıklet merkezlerini dağlara kaydirdılar.
Sanok ve Jaslo Bölgelerinde mevzilerimize girdiler, fakat yarmayı
başaramadılar. Doğu Baskidy sıradağları kesimi, ancak Macaris-
tan'daki olaylar Birinci Zırhlı Ordu'yu Kosice-Jaslo çizisine çekilmeye
zorlayınca kadar elde tutulabildi. Yeni yılın başlarında bu ordular
grubunun tuttuğu çizi Slovak sınır-Kosice doğusunda bir nokta-
Debica batısı-Staszov batısı-Opatov güneyi-Vistül Nehri'nin San
Nehri ile birleştiği noktanın kuzeyi-Varşova'dan geçiyordu. Aynı-
yukanda anılan köprübaşları da vardı.

Merkez Ordular Grubu, Korgeneral Vormann komutasındaki Do-
kuzuncu Ordu ile Orgeneral Weiss komutasındaki İkinci Ordu, Kor-
general Hossbach komutasındaki Dördüncü Ordu ve Orgeneral
Reinhardt komutasındaki Üçüncü Zırhlı Ordu'dan (Bu ordu 15 Ağus-
tos'tan sonra Orgeneral Rauss komutasında bulunmuştur.) kuruluy-
du. 15 Ağustos'ta Mareşal Model, Batı Cephesi'ne nakledilince Or-
general Reinhardt bu ordular grubu komutanlığına atanmıştır. Ağus-
tos'ta düşman Varşova'nın hemen önünde bulunan bir noktaya
kadar ilerledi. Aynı tarihte ordular grubunun cephesi, Ostrov-
Sudauen-Doğu Prusya sınır-Schaulen batısı-Mitau doğusundan
geçiyordu. Eylül'de düşman Varşova'nın kuzeydoğusunda Narev'e
kadar ilerledi ve bu nehir üzerinde Ostenburg'un iki yanında köprü-
başları tuttu. 5-19 Ekim döneminde Ruslar, yukanda anlatıldığı gibi,
Schaulen batısında Alman cephesini yardılar ve Merkez Ordular
Grubu'nu, Kuzey Ordular Grubu'ndan ayırdılar. 19 Ekim'de Merkez
Ordular Grubu sol kanadını Memel'e çekti ve 22 Ekim'de nehrin
kuzey yakasında Tilsit ve Ragnit'te tutmakta olduğu iki köprübaşını
boşalttı. 16-25 Ekim döneminde ise Ruslar, Doğu Prusya'da
Wolfsburg-Gumbinnen Goldap Bölgesi'nden taarruz ettiler. Şiddetli
muharebelerden sonra bu taarruz durduruldu, hatta beliren fırsat-
lardan yararlanılmak suretiyle düşman biraz geri bile atıldı. Bu ara-
da, Doğu Prusya'da olup bitenler bir Rus zaferi halinde Almanya'nın
geri kalanında yaşayanların başına nelerin geleceğini gösteriyordu.

Daha önce de anlatıldığı gibi, Kuzey Ordular Grubu 14-16 Eylül döneminde Riga Bölgesi'nde bir köprübaşına çekilmişti ve burada bütün hızıyla Merkez Ordular Grubuyla birleşmeye çalışacaktı. Fakat bu karar Ordular Grubu Komutanı Orgeneral Schörner'in ayrı görüşte olması yüzünden uygulanamadı. Orgeneral Schörner zırhlı birliklerini Schaulen batısında toplaması gerekirken bu birlikleri Riga ve Mitau Bölgesi'nde tuttu ve böylece Rusların Schaulen Bölgesi'ndeki yarmasının ve bunun sonucunda onun ordular grubuyla cephedeki kara kuvvetlerinin kalanı arasındaki bağlantının kesilmesini kolaylaştırmış oldu. Kuzey Ordular Grubu Onaltıncı ve Sekizinci Ordulardan meydana geliyordu. Başlangıçta tüm gücü yirmialtı tümeni buluyordu. Bu kuvvetin bir kısmının deniz yoluyla tahliyesinden sonra bile Ordular Grubu'nun elinde hâlâ onaltı tümen vardı ki, Almanya'nın savunması için bunların hepsine ihtiyacımız kuşkusuzdu. Riga'nın 7-16 Ekim döneminde boşaltılmasından sonra Ordular Grubu'nun cephesi, yıl sonuna kadar Libau güneyinde kıyıda bir nokta - Prekuln-Frauenburg güneyi-Tuckum doğusu-Riga körfezi kıyısı çizisinde sabit kaldı.

Karpatlardan Baltık'a kadar olan uzun cephede durumun genellikle sakin olması tahkimat yapılmasına ve zırhlı ve mekanize tümenlerin bir çevik ihtiyat teşkil etmek üzere cepheden geri alınmalarına olanak sağladı. Ancak oniki zayıf tümen yaklaşık 1,170 km. uzunluğundaki bir cephe için ve Rusların şimdi ellerinde bulundurdukları büyük üstünlük karşısında ancak yetersiz bir ihtiyat olabilirdi.

Bu arada, Doğu Cephesi'nde yapılan tahkimat, çok uzun ve çok yalınkat olmasına rağmen sakin dönemler için hatın sayılır derecede güçlü durumdaydı. Son muharebelerde edindiğimiz tecrübelerden en büyük ölçüde yararlanmak için elimizden geleni yapmış, ama bunu yaparken Hitler'in muhalefetiyle karşılaşmıştık. Bu cephenin temel gereklerinden biri, normal koşullar altında savunulacak normal Asıl Muharebe Hattı'nın (Hauptkampflinie) Rusların herhangi bir kesime karşı büyük ölçüde bir taarruz yönelttikleri takdirde elde bulundurulması gereken Büyük Muharebe Hattı'ndan (Grosskampflinie) ayırt edilmesidir. Cephedeki subaylar bu büyük muharebe hattını asıl muharebe hattından 19 km. kadar geride hazırlamayı, dikkatle gizlemeyi ve bir işgal kuvvetinin de bu hatta tutulmasını istiyorlardı. Onlar, ayrıca, taarruzun başlamak üzere olduğunu belirleyen Rus topçusu hazırlık ateşi başlar başlamaz kuvvetlerinin büyük kısmını bu büyük savunma mevziine çekmek ve eski savunma mev-

ziinde sadece artçılar bırakmak için de sürekli bir yetki istiyorlardı. Böylece Rus baraj ateşi boşa çıkarılmış, emek ve çabayla hazırlanan hücumu meyvesiz kalmış, iyi hazırlanmış ve kuvvetli bir şekilde tutulan savunma mevziimize çattığı zaman geri atılması olanak dahiline girmiş olacaktı. Bu teorinin doğru olduğunda kuşku yoktu. Öneriyi uygun gördüm ve Hitler'e sundum.

Öfkesini yenemedi ve muharebe etmeksizin 19 km.lik araziye fedamemeyeceğini söyledi ve bu nedenle büyük savunma hattının, asıl savunma hattının 1,5-3 km. gerisinde yapılmasını emretti. Bu anlamsız emri verdiği zaman düşünceleri Birinci Dünya Savaşı'nda yürürlükte bulunan koşullara dayanıyordu ve hiçbir argüman onu akıl ve mantık yoluna getiremezdi. Onun bu hatası, Ruslar 1945 yılının Ocak ayında mevzilerimizi yarıdıkları ve yine Hitler'in benim düşüncelerime aykırı olarak ihtiyatların cepheye çok yakın tutulması hakkında doğrudan doğruya (ilgili birlik komutanlarına) emir vermesi yüzünden bize büyük kayıplara mâl olmuştur. Asıl savunma hattı, büyük savunma mevzileri, ihtiyatlar, bunların tümü ilk Rus yarmasının meydana getirdiği med dalgasının altına gömülmüş, yok olmuştur. Bu kez Hitler'in hiddeti tahkimli mevzileri yapanlara ve bu sırada karşısına ben dikildiğim için, bana yönelmiştir. Hitler bu arada 1944 sonbaharında büyük savunma mevzii hakkında yapılan bir toplantının tutanağını istedi. Bir yandan da kendisinin daima 19 km.lik bir mesafe bırakılmasını istediğini ileri sürüyordu. **"Bu aptalca emirleri veren akılsız adam kimdir?"** diye bağıırıyordu. Ben, bu emri verenin kendisi olduğunu belirttim. Tutanaklar getirildi ve yüksek sesle okundu. Birkaç cümleden sonra Hitler okumayı kestirdi. Sonunda emri verenin kendisi olduğuna inanmıştı. Maalesef artık çok geç kalınmıştı. Zira Rus yarması bir gerçek olmuştu.

HİTLER KENDİNİ ASKERİ DEHA SANIYOR

İleride, büyük Rus genel taarruzunu anlatırken Hitler'in taktiklerine tekrar dönmek fırsatını bulacağım. Yüksek Karargâhta yalnız kendisinin bir gerçek ileri hat askeri olduğuna inanmakta devam etmesi ve gerçekten aktif hizmet alanında askerî danışmanlarının çoğundan çok daha fazla bilgi sahibi olması; buna ek olarak başlarında Ribbentrop ve Goering olmak üzere parti arkadaşlarının aşırı dalkavuklukları, onda, kendisinin büyük bir askerî önder olduğu düşünüyü uyandırmıştı. Bunun sonucu olarak da başkalarından bir şey öğrenmeyi şiddetle reddediyordu:

"Bana öğretmeye çalışmanıza gerek yoktur. Beş yıldır sahadaki Alman ordularına emir ve komuta ediyorum ve bu süre içinde, Genelkurmayın sayın üyelerinin herhangi birinden fazla pratik tecrübe kazanmış bulunuyorum. Clausewitz ve Moltke'yi etüt ettim ve Schlieffen'in tüm yazılarını okudum. Hepinizden daha çok konunun içerisindeyim!" diyordu. Dolayısıyla, zamanın gerekleri hakkında ona daha açık bir fikir vermeye çalıştığım zaman başıma gelen azarlanmalardan biri de bu oldu.

MACARİSTAN RUSLARA GEÇİYOR

Kendi zorluklarımızdan başka Macar müttefikimizin savaşma yeterliğini ve sadakatini de tam olarak öğrenmek istiyorduk. Kral Nâibi Horthy'nin Hitler'e karşı takındığı tavrı daha önce söz konusu etmiştim. Bu davranış Macaristan açısından anlayışla karşılanabilirse de Almanlar için güvensizlik şeklinde tanımlanabilen bir tutumdur. Macaristan Devlet Başkanı Anglosaxon devletleriyle bir yakınlaşma umuyordu. Hava yoluyla bu devletlerle bağlantı kurmak istiyordu. Böyle bir girişimde bulunup bulunmadığını ya da Batılı Devletler'in onun isteklerini uygun görüp görmediklerini bilmiyorum.¹⁰ Ama bazı Macar subaylarının ortak düşmanımıza sığındıklarını çok iyi biliyorum. Bunların arasında Berlin'de askeri atışa iken tanıdığım ve 15 Ekim'de Rusların tarafına geçen General Miklos ve yakınlarda Doğu Prusya'da beni ziyaret ederek ittifaka sadakati hakkında teminat veren, benim armağan ettiğim bir otomobili kabul eden Macar Genelkurmay Başkanı Vörös sayılabilir. Bu adam, aslında benim özel arabam olan bu Mercedes ile birkaç gün sonra Ruslara kağıştır. Artık Macarlara güvenilemezdi. Bu nedenle Hitler, Horthy'nin Hükümetini indirdi ve yerine Salaszy'yi getirdi. Bu sonuncu kişi yetenekleri az ve ince tarafı ise hiç olmayan bir Macar Faşistiydi. Bu olay 16 Ekim 1944 günü vuku buldu. Ancak bu olay sonunda Macaristan'daki koşullar hiçbir şekilde düzelmedi ve karşılıklı güven ve sempadiden ne kalmışsa o da yok olup gitti.

SLOVAKYA'DA DURUM

Başlangıçta tamamen Almanya'dan yana olan Slovakya'da da bir süredir partizanlar eylemlerde bulunmaktaydılar. Demiryoluyla yolculuk bu nedenle giderek daha tehlikeli bir hal almıştı. Bölgeden

¹⁰ Erich Kordt'un Wahn Und Wirklichkeit - Düş ve Gerçek adlı kitabında ileri sürdüğü fikirleri biliyorum.

transit geçen katarlar zorla durduruluyor, yolcular aranıyor ve Alman askerleri ve özellikle Alman subayları öldürülüyordu. Bu hal şiddetli karşı tedbirlerin alınmasına yol açtı. Kin, nefret ve cinayet dalgası ülkeyi sardı. Öteki memleketlerde de durum giderek aynı olacaktı. Büyük Devletler bilerek partizanları i başına aırmı, onlar da devletler hukuku kurallarına riayet etmeksizin mücadeleye girmilerdi. Bu da savunma mahiyetindeki tedbirlerin alınmasına yol amıtı. Hlbuki daha sonra Nürnberg’de¹¹ savcılar ve yargıçlar bu, savunma amaçlı karşı tedbirlerin devletler hukukuna aykırı ve suç olduklarını iddia ettikleri gibi; Müttefikler Almanya’ya girdikleri zaman Almanların işgal altındaki ülkelerde uyguladıklarından çok daha şiddetli bir ceza kanunu uygulamışlardır. Silhtan annmı ve bitkin bir Almanya’nın, aslında onlara bu ceza kanununa göre ceza biçme fırsatını vermediğini burada anmaya gerek yoktur.

Bu tabloyu tamamlamak için İtalya’daki duruma bir göz atmak gereklidir. 4 Temmuz 1944 günü Müttefikler Roma’ya girdiler. Güney Bölgesi Başkomutanı Mareşal Kesselring bu lmez kentin kuzeyinde Apeninlere dayanan bir hattı tutuyordu ve ordular grubu üstün düşman kuvvetleriyle şiddetli bir muharebe veriyordu. Bu savunma muharebelerinde yirmi tümenden fazla bir kuvvet bağlanmıştı. Mussolini’ye sadık kalan İtalyanlar, sınırlı savaş yetenekleri nedeniyle bize pek az yardımcı olabiliyorlar ve İtalyan kuvvetleri sadece Riviera’da kullanılabiliyordu. Alman cephesi gerisinde şiddetli bir partizan savaşı srdrlyordu. İtalyan mezalimiyle bağlayan bu eylemlere karşı, ordular grubunun ikmal ilerinin tamamen aksaması için karşı tedbirler alınmak zorunda kalındı. Muzaffer ulusların askeri mahkemeleri, daha sonra bu olayları ele aldıkları zaman, maalesef tarafsız adalet ilkesini benimsemeyerek hisi kararlara gitmek yolunu tuttular.

¹¹ 20 Kasım 1945 günü bağlayan ve 1 Ekim 1946 gününe kadar süren Savaş Suçları Mahkemesidir. Nasyonal Sosyalizmin kalesi Nürnberg’de Adalet Sarayı’nda görülen davaya, 1945 Ağustos’unda Londra’da karar verilmişti. Mttefiklerarası mahkeme 22 Nazi savaş suçlusunu yargılamı, bunlardan 13’ idama mahkm edilerek asılmı,  suçlu intihar etmiş, ne müebbet hapis cezası, dördüne daha az hapis cezaları verilmiş,  suçlu ise beraat ettirilmiştir. (eviren).

ARDENLER GENEL TAARRUZU

Aralık başlannda Hitler, kritik olan son Alman taarruzunun yapılması üzere olduğu Batı Cephesi'ne daha yakın bulunabilmek için Karargâhını Doğu Prusya'dan Giessen yakınlarındaki Ziegenberg'e nakletti.

Alman Ordusu'nun son aylarda toplanabilen tüm gücü Eifel Bölgesi'nden, bu kesimdeki nisbeten yalınkat olan Müttefik cephesini yarmak amacıyla, Liege güneyindeki Meuse kesimi yönünde taarruz edecekti. Bu kuvvet, daha sonra, Meuse'ü geçerek Brüksel ve Anvers'e doğru taarruzunu sürdürecekti, bu suretle bir stratejik yarma yapmış olacaktı. Bu harekât sonucunda yarma bölgesinin kuzeyinde kalan düşman kuşatılacak ve yok edilecekti. Hitler, böyle bir harekâtın, başanması halinde, Batılı Müttefikleri müthiş surette zayıflatacağı ve böylece büyük kuvvetleri Doğu'ya kaydırmak olanağını bulacağını ve beklenen Rus kış genel taarruzunu yenilgiyle dönüştürmek için gerekli zamanı kazanmış olacağını düşünüyordu. Hitler, düşmanın, topyekûn bir zafer kazanma umudunu suya düşürmek suretiyle, kayıtsız şartsız teslimden vazgeçip barış görüşmelerine yanaşacağını hesaplıyordu.

Hava koşulları ve yeni birliklerin hazırlanması, onun, başlangıçta Kasım ortası olarak saptanmış olan taarruz tarihini art arda ertelemesini gerektirmişti. Nihayet taarruz 16 Aralık günü yapıldı. Bu taarruz için iki zırhlı ordu kurulmuştu. Korgeneral Manteuffel komutasındaki Beşinci Zırhlı Ordu ve SS Orgenerali Sepp Dietrich komutasındaki Altıncı Zırhlı Ordu. Asıl taarruz sağ kanatta bulunan ve içinde en iyi donatılmış Waffen SS (Silâhlı SS) birliklerinin bulunduğu Altıncı Zırhlı Ordu tarafından yapılacaktı. Korgeneral Braudenberg'in Yedinci Ordusu ise taarruz eden iki ordunun sol kanadını koruyacaktı. Ancak bu ordu bu güç görevi yerine getirmek için gerekli olan zırh gücünden yoksundu.

Gerek Batı Bölgesi Başkomutanı Mareşal von Rundstedt, gerek "B" Ordular Grubu Komutanı Mareşal Model, taarruzun sınırlı hedefli olmasını önermişlerdi. Zira eldeki kuvvetlerin Hitler'in planında öngörülen uzun vadeli operatif sonuçları sağlayabilecek kadar güçlü olduğunu sanmıyorlardı. Onlar, taarruzun Meuse doğusunda sınırlanmasını ve amacın da nehrin doğu yakasında Aachen ve Liege arasındaki düşman kuvvetlerinin yok edilmesi olmasını istiyorlardı.

Ancak Hitler bu öneriyi geri çevirdi ve kendisinin daha tantanalı olan planında direndi.

Bu suretle taarruz 16 Aralık günü başladı ve Korgeneral von Manteuffel'in Beşinci Zırhlı Ordusu çok geçmeden düşman mevzilerinde büyük bir girme yapmayı başardı. Bu ordunun en ilerideki zırhlı birlikleri olan 116'ncı ve 2'nci Zırhlı Tümenler Meuse'e çok yakın noktalara ulaştılar. 2'nci Zırhlı Tümen'in bazı unsurları, aslında nehir kıyısına eriştiler. Altıncı Zırhlı Ordu daha az başarılı oldu. Dar, üzeri buz tutmuş yollarda meydana gelen önemli tıkanmalar Beşinci Zırhlı Ordu Bölgesinde yolu tıkanan gerideki birliklerin ileri kaydınılmasını geciktirdi ve böylece ilk başarının çabuklukla genişletilememesi bu ordunun hareket kabiliyetini yitirmesine ve tüm büyük ölçülü harekâтта temel gerek olan bu faktörün elden kaçınılmasına yol açtı. Bu arada Yedinci Ordu da zorluklarla karşılaştığından Manteuffel'in zırhlı birliklerinden bir kısmının, tehdit edilen sol kanadı pekleştirmek üzere güneye kaydırılması zorunda kalındı. Hal böyle olduktan sonra büyük ölçüde bir yarma da artık olanaksız duruma düşmüş oluyordu. 22 Aralık'ta daha mütevazı bir hedefin seçilmesi zorunluluğu iyice kendini belli etmiş bulunuyordu. Bu tarihte, akıllı bir komutan, Doğu Cephesi'nin üzerinde toplanan tehlike bulutlarını ve bunların ancak Batı'daki, uzak bir görüşle esasen başarısızlık yoluna girmiş bulunan harekâtın zamanında durdurulmasıyla karşılanabileceğini idrak edebilirdi. Hâlbuki yalnız Hitler değil, aynı zamanda OKW ve özellikle Silâhlı Kuvvetler Karargâhı bu zor günlerde, kendi Batı Cepheslerinden başka bir şey düşünmüyorlardı. Askerî önderliğimizin içinde bulunduğu trajik durum, savaşın sonlarına doğru yapılan bu başansız Ardenler genel taarruzunda bir kez daha su üstüne çıkmıştır.

24 Aralık'ta, düşünebilen herhangi bir askerin açıkça görebileceği gibi, genel taarruz artık başansızlığa uğramıştı. Derhal yön değiştirmek ve vakit geçirmeden Doğu'ya dönmek gerekiyordu.

* * *

DOĞU'DA SAVUNMA HAZIRLIKLARI

Şimdi Zossen yakınlarındaki Maybach Kışlası'na intikal etmiş bulunan Karargâhımdan Batı'daki genel taarruzumuzu endişeyle izliyordum. Memleketimin çıkarları bakımından bu taarruzun tam bir zaferle sonuçlanmasını ummuştum. Fakat 23 Aralık'tan beri, hare-

kâttın büyük bir başarı ile sonuçlanmasının olanaksızlığı açıkça belirmişti. Bu nedenle Yüksek Komutanlığa gitmeye ve bize büyük kayıplara mâl olan bu muharebenin kesilmesini ve tasarruf edilebilecek tüm kuvvetlerin gecikmeksizin Doğu Cephesi'ne intikal ettirilmesini önermeye karar verdim.

Rus taarruzunun hemen başlamak üzere olduğunu belirleyen istihbarat giderek artıyordu. Büyük düşman kuvvetlerinin yığınak bölgeleri teyit edilmiş bulunuyordu. Üç ana taarruz grubu teşhis edilmişti.

1. Baranov köprübaşında 60 piyade teşkili (tümen ya da eşiti bir kuvvet), 8 tank kolordusu, 1 süvari kolordusu ve 6 öteki tank teşkilinden meydana gelen bir Rus kuvveti taarruza hazırды.

2. Varşova kuzeyinde 54 piyade teşkili, 6 tank kolordusu, 1 süvari kolordusu ve öteki 9 tank teşkili yığındandırılmıştı.

3. Doğu Prusya sınırında 54 piyade teşkili, 2 tank kolordusu ve öteki 9 tank teşkilinden meydana gelen bir kuvvet bulunuyordu.

Bunlardan başka aşağıdaki kuvvetler teşhis edilmişti:

Jaslo güneyinde 15 piyade ve 2 tank teşkili.

Pulavy Bölgesi'nde 11 piyade teşkili, 1 süvari kolordusu ve 2 tank kolordusu.

Varşova güneyinde 31 piyade teşkili, 5 tank kolordusu ve 3 öteki tank teşkili.

ALMAN VE RUS ASKERİ KUVVETLERİ

Taarruzun 12 Ocak'ta başlayacağını hesaplıyorduk. Rusların bize üstünlüğü piyadede 11:1, tankta 7:1 ve topta ise 20:1 oranındaydı. Düşmanın tüm gücü hakkındaki bir değerlendirme yaklaşık olarak karada 15:1, havada 20:1 oranında üstün bulunduğunu gösteriyordu ve bu tahmin abartılmış bir tahmin değildi. Ben hiçbir zaman Alman askerinin değerini olduğundan az görmemişimdir. Bu asker olağanüstü bir yeteneğe sahiptir ve beş kat üstün bir düşmana taarruz ederek yenilgiye uğratmıştır. İyi güdümlendiği takdirde Alman askerinin bireysel nitelikleri böyle bir üstünlüğün üstesinden gelme olanağını bize kazandırmaktadır. Ama şimdi, giderek azalan bütünleme maddeleri, silâhlar ve bunların da üstünde giderek yitirilen zafer umudu ile beş yıldır şiddetli muharebeler verdikten sonra bu askerin omuzlarına binen yük anlatılamaz derecede ağırlaşmıştı.

Yüksek Komutanlık ve hepsinin üstünde Hitler bu şaşkınlık verici ağırlıktaki yükü azaltmak ya da hiç değilse askerlerin bu yükü omuzlayabilecek durumda bulunmalarını sağlamak için ellerinden gelen her şeyi yapmış olmalıydılar.

Şimdi askerlerimizden yapmaları istenilen şeyin bir insanın olanakları içinde bulunup bulunmadığı problemiyle karşı karşıyaydım. Bu sorunun Rusya Seferi'nin başından beri, hatta 1940 yılında Molotof'un Berlin'i ziyaretinden beri, zihnimi işgal ettiği gerçektir. Ama şimdi mesele çok büyük derecede önem kazanmıştı: Bizim için soru sadece **"Var olmak ya da olmamak"**tı.

Ve işin asıl önemli yanı, hiç değilse çok yakında beklenen Rus taarruzunun bir çaresi bulunup bir yerde durdurulması zamanına kadar elimizde başka bir alternatif bulunmamalıydı. Bunu yapmak için derhal Batı'dan Doğu'ya kuvvet kaydırmak, Lodz-Hohensalza Bölgesi'nde güçlü bir ihtiyat ordusu toplamak ve yarma yapan Rus kuvvetlerini bir hareket savaşı vermeye zorlamak gerekiyordu. Zira bu, Alman komutan ve askerlerinin uzun bir savaş ve bundan doğan yorgunluklarına rağmen hâlâ düşmandan üstün oldukları bir muharebe geçsidir.

İşte Doğu'daki muharebeyi bu ilkeler altında yapmayı istiyordum. Ama ilkin, gerekli kuvvetlerin serbest bırakılması için Hitler'le yapacağım bir muharebeyi kazanmam zorunluydu. 24 Aralık'ta Giessen'e gittim ve orada Yüksek Karargâh'ta yapılan bir toplantıya katıldım.

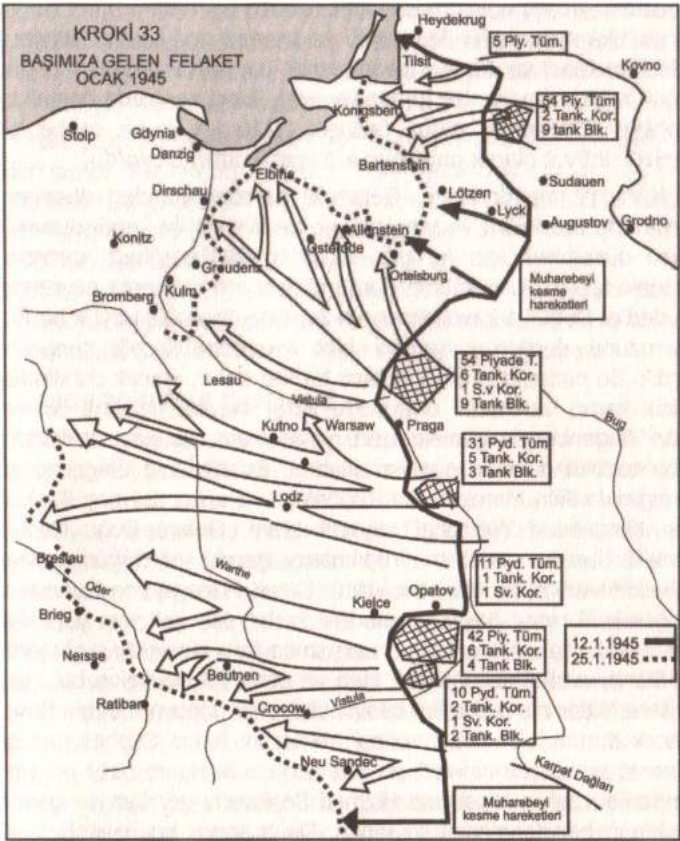
Hazır bulunanlar arasında doğal olarak Hitler'den başka Mareşal Keitel, Orgeneral Jodl, Korgeneral Burgdorf ve bazı küçük rütbeli subaylar vardı. Yukarıda verildiği şekilde düşmanın tertibatını ve kuvvetini özetledim. Benim **"Doğu Bölgesindeki Yabancı Ordular"** adlı istihbarat dairem birinci sınıf ve kesinlikle güvenilir bir kuruluştur. Başında bulunan General Gehlen ve iş arkadaşlarının yöntemlerini ve elde edilen sonuçları, onların iş veriminin derecesini saptayabilecek kadar uzun bir süredir tanıyor ve biliyordum. General Gehlen'in düşman hakkındaki değerlendirmeleri zamanla doğruluklarını kanıtlamışlardır. Bu, herkes tarafından kabul edilen bir tarihsel gerçektir. Fakat şimdi Hitler bu sorunları tamamen başka bir açıdan görmekteydi. Doğu Bölgesindeki Yabancı Ordular Dairesi'nin hazırladığı raporların bir düşman blöfüne dayandığını ileri sürdü. Bir Rus piyade tümeninde en çok 7.000 insan bulunduğunu ve tank teşkille-

rinin hepsinde tank bulunmadığını belirtti. **"Bu, Cengiz Han'ın gününden beri en büyük sahtekârlıktır. Bu saçma sapan bilgileri hazırlamaktan kim sorumludur?"** diye bağırdı. Hayatına yöneltile suikasttan beri Hitler'in bizzat kendisi büyük ölçüde blöfler yapmaya başlamıştı. Aslında tugaydan daha güçlü olmayan topçu kolordulannın kurulmasını emretmişti. Zırhlı tugay denilen birlikler iki taburdan ibaret, yani aslında alay düzeyinde bir birlikten başka bir şey değildi. Tanksavar tugaylarında sadece bir tabur vardı. Benim fikrimce bu yöntemler kendi zayıf taraflarımızı düşmandan saklamaktan çok bizim askerî örgütlerimizi karışık bir hale sokmaya hizmet etmekteydi. Giderek pek garip ve olağanüstü bir nitelik kazanan zihniyeti, onda düşmanın da aynı şekilde (Potemkin'in köyleri gibi...) ¹² sahtekârlıklarla ona yönelttiği kanısının uyanmasına ve aslında Rusların önceden görülebilen bir gelecekte ciddi bir taarruz yapmayacakları sonucuna varmasına yol açmıştı. Bunun, Himmler'in yanında oturduğum akşam yemeğinde kanıtlandığını gördüm. O zamanlar Himmler, aynı zamanda hem Eğitim Ordusu Başkomutanı, hem Yukan Ren Bölgesi Ordular Grubu Komutanı (Bu nehri savunmak ve her çeşit kaçakları yakalamak için kurulan bir teşkilât), hem İçişleri Bakanı, hem Alman Polis Örgütü'nün şefi; hem de SS Örgütü'nün Ulusal Önderi'ydi. Böylece taşıdığı önem hakkında hiçbir kuşku tanıımıyordu. Hitler kadar askerî değer ve yargı yeteneğine sahip olduğuna ve bu niteliğinin generallerinkinden çok daha yüksek bulunduğu inanıyordu. **"Sayın Orgeneralim, Rusların herhangi bir taarruz yapacaklarına inanmıyorum. Bütün bunlar muazzam bir blöftür. Sizin Doğu Bölgesi Yabancı Ordular Dairesi'nin verdiği rakamlar büyük ölçüde abartılmıştır. Bu daire ilgilileri çok kaygılı olmalı. Doğu'da hiçbir şey olmayacağına inanıyorum"** dedi. Saflığın ve tecrübesizliğin böylesi karşısında tartışmayı sürdürmenin bir anlamı olamazdı.

Bundan çok daha tehlikeli olan bir husus, Jodl'un sıklet merkezimizin doğuya kaydırılmasına karşı takındığı muhalefet olmuştur. Jodl, Batı'da sözde yeniden ele geçirilmiş olan inisiyatifi kaybetmek

¹² Rus Çariçesi Katerina II'nin sevgilisi, Rus devlet adamı Tauris Prensi Grigori Aleksandrovich Potemkin'e ilişkin bir sözdür. Çariçenin Dinyeper Nehri'nde bir kayık gezintisine davet ettiği yabancı konuklara memleketini olduğundan daha gelişmiş göstermek için nehir boyunca yalancı köyler kurdu. Potemkin'in bu hareketi, anıları sözün yerleşmesine yol açmıştır. (Çeviren).

istemiyordu. Ardenler genel karşı taarruzunun başansızlıkla sonuçlandığını anlamıştı, ama buna karşılık bu taarruzun düşmanın harekât programını zedelediğine inanıyordu. Böylelikle, düşmanın beklemeyeceği yerlerde yeni taarruzlar yapmakla yeni sınırlı başarılar elde edileceği ve bu türden bir dizi başarının eninde sonunda düşmanı felce uğratacağı inancını koruyordu. Bu amaçla kuzey Alsace-Lorraine Bölgesi'nde yeni bir taarruz yapılmasını emretti. Bu taarruzu yapacak Alman birlikleri Bitche'nin her iki yanından güneye doğru Saverne yönünde ilerleyeceklerdi. 1 Ocak günü başlanan bu taarruz da başlangıçta bir dereceye kadar başarılı oldu. Lâkin taarruz hedefleri olan Saverne ve Strasbourg henüz çok uzaktaydılar. Kendi fikirlerinin etkisi altında adeta büyülenmiş olan Jodl, Ardenler'den ve Yukarı Ren Bölgesi'nden kuvvet alınması için yaptığı isteklere şiddetle karşı çıkıyordu. Benim önerime karşı birbiri ardından **"Şimdi yeniden kazandığımız inisiyatif kaybetmemeliyiz"** diyordu. Batılı Müttefiklerin bombardıman taarruzları sonucu Ruhr'un çoktan felce uğramış olduğunu; ulaştırma araçlarının düşmanın hava hâkimiyeti sayesinde tahrip edilmiş bulunduğunu ve dolayısıyla durumun giderek iyiye değil daha kötüye gideceğini belirttim. Buna karşılık Yukarı Silezya Endüstri Bölgesi'nin hâlâ tam kapasiteyle çalışabildiğini; Alman silâh endüstrisinin merkezinin orada bulunduğunu ve bu nedenle Yukarı Silezya Bölgesi'nin kaybının birkaç hafta zarfında yenilgiye uğramamıza yol açacağını söyledim. Bütün bu çabalarım boşunaydı. Önerilerimin tümü geri çevrildi ve böylece hiç de Hristiyanca olmayan bir ortam içinde çok trajik bir Noel akşamı geçirdim. Aynı akşam bize ulaşan, Budapeşte'nin kuşatıldığı haberi ise kimsenin neşesini arttıracak bir haber değildi. Doğu Cephesi'nin kendi başının çaresine bakması yollu bir talimat ile toplantıdan ayrılmama izin verildi. Bir kez daha Courland'ın boşaltılması ve yine bir kez daha, hiç değilse önceleri Finlandiya'da harekât yapan ve şimdi Norveç üzerinden geri dönen birliklerin Doğu'ya gönderilmesini önerdimse de yine hayal kırıklığına uğradım. Norveç'ten gelen bu kıtalar Vosges muharebesinde kullanılacaktı. Bunlar dağ kıtalanydı ve bu araziye özel olarak uygun bulundukları ileri sürülüyordu. Halbuki Bitche ile Saverne arasındaki Voj'lar Bölgesini ta gençliğimden beri tanıyordum. Bitche, asteğmenlik ve teğmenlik günlerimdeki ilk garnizonumdu. Bir tek dağ tümeni orada muharebenin gidişini temelli bir biçimde etkileyemezdi.

HİTLER'İN YANLIŞLARI DEVAM EDİYOR

25 Aralık Noel günü trenle Zossen'e döndüm. Ben yolda iken Hitler, önceden bana bilgi vermeksizin, Gille'nin, Reinhardt Ordular Grubu'nun ihtiyatını teşkil etmek üzere cephe gerisinde toplanmış bulunan SS Kolordusu'nun iki SS tümeniyle, kuşatmayı kaldırmak üzere Budapeşte'ye sevki için emir vermiş. Esasen aşırı derecede yalınkat kalmış olan bu uzun cephenin sorumsuzcasına yeniden zayıflatılması benim kadar Reinhardt için de çok üzücü oldu. Yapılan tüm itirazlar sonuç vermedi. Hitler'in fikrince Budapeşte'nin kurtarılması Doğu Almanya'nın savunulmasından daha önemliydi.

Bu bahtsız emri değiştirmesini kendisinden istirham ettiğim zaman dış politika nedenlerini ileri sürdü ve önerimi geri çevirdi. Böylece, beklenen taarruza karşı ihtiyat olarak bir araya getirilen ondört buçuk zırhlı ve mekanize tümenden ikisi, ikinci derecede önemli bir cepheye gönderilmiş oldu. Yaklaşık 1,210 km.lik bir cephe için elimizde ihtiyat olarak oniki buçuk tümen kalmış oluyordu.

Kararghıma dönünce, Gehlen'le beraber yeniden düşmanın durumunu inceledim ve yine onunla ve Wenck ile kendi durumu-muzu düzeltmek için ne gibi tedbirler alabileceğimizi tartıştım. Batıdaki taarruz harektının durdurulması asıl savunma gayretimiz-in derhal Doğu'ya kaydırılmasının zayıf da olsa hl büyük bir Rus taarruzunu durdurma şansını bize kazandırabileceği sonucuna vardık. Bu nedenle yeni yıl akşamı bir kez daha, olarak dahilindeki biricik kararı vermesini önermeye karar verdim ve yine bir kez daha Ziegenberg'e gitmek üzere yola ıktım. Bu kez, eskisinden daha tedbirli davranmaya kararlıyım. Bu nedenle Ziegenberg'e vardığımda ilkin Mareşal von Rundstedt ve onun Kurmay Başkanı olan Korgeneral Westphal'ı ziyaret ettim. Onlara Doğu Cephe-si'ndeki durumu anlattım. Yapılmasını gerekli gördüğüm şeyleri söyledim ve yardım istirham ettim. Gerek Mareşal von Rundstedt ve gerek Kurmay Başkanı, şimdiye kadar pek çok kez yaptıkları gibi, öteki cephenin gerekleri karşısında tam bir anlayış gösterdi-ler. Bana, derhal alınabilecek olan ve demiryoluna yakın bulunan, böylece Hitler muvafakatini bildirir bildirmez doğuya intikal ettirile-bilecek durumdaki, Batı Cephesi'nde üç ve İtalya Cephesi'nde bir tümenin numaralarını verdiler. Söz konusu birliklere birer n emir gönderildi. Sahra Ulaştırma Hizmeti Başkanı'nı gördüm ve gerekli katarların hazırlanmasını söyledim. Daha sonra bu başarılarla si-lhlanmış olarak Hitler'ı görmeye gittim. Fakat Noel akşamında olduğu gibi aynı deli sağması sözlerle karşılaştım. Jodl, Batı Cephe-si'nin inisiyatifi elinde tutması için elindeki kuvvetleri koruması gerektiği cihetle Doğu Cephesi'ne verecek kuvvet olmadığını ileri sürdü. Ancak bu kez, Batı Bölgesi Başkomutanı'nın ifadelerini tek-rarlamak suretiyle ona karşı çıkabilecek durumdaydım. Bu hareke-tim adeta onu utandırmıştı. Hitler'e, alınabilecek tümenlerin num-a-ralarını söylediğim zaman Jodl, hiddetle, bunları nereden aldığımı sordu. Bu bilgileri kendi cephesinin Başkomutanından aldığımı söyleyince suratını astı ve hiçbir şey söylemedi. İleri süreceği baş-ka bir gerekçe kalmamıştı. Dolayısıyla ben dört tümeni aldım. Ama

hepsi bu kadar. Aslında bu dört tümen bir başlangıçtı. Ancak OKW ve Silâhlı Kuvvetler Komutanlığı Karargâhı'nın Doğu Cephesi'ne verip vereceği kuvvet bu oldu. Kaldı ki, bu çok az kuvvet de Hitler'in emriyle Macaristan'a gönderilecekti.

Yeni yıl günü sabahı Hitler'i görmeye gittim ve ona aynı gün öğleden sonra Gille'nin SS Kolordusu'nun, Balck'ın Altıncı Ordusu emrinde taarruza geçeceğini ve taarruz amacının Budapeşte'yi kurtarmak olduğunu söyledim. Hitler bu taarruzdan büyük sonuçlar umuyordu. Ben ise karamsardım. Zira hazırlık için çok kısa zaman verilmişti ve ne kıtalar, ne de komutanlarında eski günlerdeki gayret kalmamıştı. Başlangıçta elde edilen başarıya rağmen taarruz kuvveti, etrafındaki çemberi yararak kuşatılmış kente ulaşamadı.

BUDAPEŞTE'YE TAARRUZ

Yüksek Karargâhı ziyaretimin başansı böylece yine pek sınırlı olmuş bulunuyordu. Zossen'de daha başka görüşmelerde bulundum ve bir kez daha durumu inceledim. Bundan sonra, Macaristan ve Galiciya'yı ziyarete karar verdim. Böylece çeşitli başkomutanların yerinde görmek, bana yapabilecekleri bir yardım olup olmadığını araştırmak ve geleceğe ait olasılıklar hakkında daha açık bir fikir edinmek kabil olacaktı. 5-8 Ocak 1945 döneminde Güney Ordular Grubu'na komuta etmekte olan Friessner'in yerine geçmiş olan General Wöhler'i ve daha sonra da General Balck ve SS Generali Gille'yi ziyaret ettim. Onlarla, Macaristan'da önümüzdeki aylarda harekâtın sürdürülme şekli ve Budapeşte'yi kurtarmak için yapılan taarruzun başarıya ulaşamamasının nedenlerini tartıştım. Başlıca nedenin, 1 Ocak'ta yapılan gece taarruzunun başansının ertesi gece yeterince atak bir biçimde genişletilerek yarmanın sağlanamaması olduğu anlaşıyordu. Artık elimizde 1940 yılı niteliklerine sahip ne komutanlar ne de kıtalar vardı. Aksi halde bu taarruz başarıyla sonuçlanmış olur; böylece taarruzu yapan kıtalar başka bir yere kaydırılmak üzere serbest kalır ve Tuna Cephesi bir süre için güven altına alınmış olabilirdi.

Macaristan'dan Harpe'yi görmek üzere Krakovi'ye gittim. O ve güvenilir Kurmay Başkanı General von Xylander Ruslara karşı sürdürülen savunmanın problemleri hakkında açık ve mantıklı görüşlerini benim önüme koydular. Harpe, 12 Ocak'ta olması beklenen taarruz gerçekleşmeden hemen önce Vistül Nehri'nin elimizde bulunan yakasındaki bölgeleri boşaltarak, bir hayli daha kısa bir hat olan 19

km. gerideki savunulabilir mevzie çekilmemizi önerdi. Bu hareket tarzı bize cepheden birkaç tümen çekmek ve böylece bir ihtiyat vücade getirmek olanağını kazandıracaktı. Bu fikir hem makul hem de doğrudu, ama Hitler'in muvafakatini elde etme olasılığı çok zayıftı. Harpe, dosdoğru bir insandı ve fikrinin her şeye rağmen, hatta kişisel olarak kendisi için nahoş sonuçlar doğurması ihtimali de bulunmasına rağmen, Hitler'e arz edilmesini istedi. Onun Ordular Grubu'nca yapılmış olan savunma hazırlıkları, elimizde bulunan olanaklar çerçevesinde sağlanabilecek kadar tam ve noksansızdı. Son olarak Reinhardt ile bir telefon konuşması yaptım. Reinhardt, Harpe'ninkine benzer bir öneride bulundu. Bu öneriye göre, Narev çizisini terk ederek daha kısa bir çizi olan Doğu Prusya sınırına çekilmek ve böylece ihtiyatı teşkil etmek üzere birkaç tümeni geri çekmek olanağı kazanılmış olacaktı. Fakat burada da Hitler'i, onun planını kabul etmeye ikna edeceğime pek az umut besleyebiliyordum.

Artık Ordular Grupları açısından en kritik şeyin ne olduğunu biliyordum ve bu nedenle sona bir saat kala bir kez daha Hitler'i ziyaret etmeye karar verdim. Niyetim savunma ağırlık noktamızın Doğu Cephesi'ne kaydırılması; bu amaçla Batı Cephesi'nden bazı kuvvetlerin serbest bırakılması ve son olarak zamanında yeni bir ihtiyat meydana getirmek için başkaca olanak bulunmadığından Ordular Grupları komutanlarının cepheyi gerideki bir çiziye çekme hakkındaki önerilerine muvafakat etmesi için onu ikna etmeye çalışmaktı.

9 Ocak'ta yeniden Ziegenberg'teydim. Ancak bu kez girişimimden geri dönmemeye ve Hitler'e görevimin ne olduğunu açıkça anlatmaya kararlıyım. Toplantı normal biçimde yapıldı. Yalnız bu kez Zırhlı Birlikler Genel Müfettişliği Kurmay Başkanı General Thomale de hazır bulunuyordu.

Gehlen, nisbî kuvvet durumlarını gösteren haritalar ve şemalarından da yararlanarak düşman durumu hakkında son derece itinalı bir rapor sunmuştu. Hitler, bunlar kendisine gösterildiği zaman kendini tamamen kaybetti. Bunların **"tamamen aptalca"** olduğunu ifade ederek bunları hazırlayan adamı bir akıl hastanesine kapatmamı emretti. Bu kez ben de kendimi tutamayarak Hitler'e: **"Bunları hazırlayan adam General Gehlen'dir. Kendisi benim en iyi kurmay subaylarımdan biridir. Kaldı ki ben bunları uygun görmemiş olsaydım size göstermezdim. Eğer General Gehlen'i**

bir akıl hastanesine göndermek istiyorsanız, bana da aynı işlemi yapmanız gerekir” dedim. Hitler’in General Gehlen’i görevinden alma isteğini kabaca ve sertçe reddettim. Böylece kasırga da sona erdi. Ancak toplantı da askeri açıdan başarısızlıkla sonuçlanmış oldu. Harpe’nin ve Reinhardt’ın önerileri geri çevrildi. Bu iş yapılırken artık gelenek haline geldiği gibi, generalleri, harekâtı bir sonraki geri mevzie çekmekten başka anlamda anlamayan kişiler olarak niteleyen iğrenç sözler söylendi. Toplantı böylece tüm olarak son derece kötü bir sonuç vermiş oluyordu.

Durumun çok gergin olduğu Doğu Cephesi’nin en kısa zamanda tehdide maruz kesimlerinin gerisinde ihtiyatlar toplamak için girilen tüm çabalar Hitler’in ve Jodl’un anlayışsızlığı karşısında başarısızlığa uğramıştı. OKW’nin tutumu, yaklaşan büyük Rus taarruzu hakkındaki çok doğru olan istihbaratımızın blöften başka hiçbir şeye dayanmadığı noktasında toplanıyordu.

Bu Karargâhta bulunan kişiler ancak inanmak istedikleri şeye inanıyor ve acı gerçekle karşılaştıkları zaman da gözlerini yumuyorlardı. Burada deve kuşu politikası, deve kuşu stratejisiyle birleştirilmişti. Hitler beni yatıştırmak için toplantının sonunda şunları söyledi: **“Doğu Cephesi hiçbir zaman şimdiki kadar güçlü bir ihtiyata sahip olmamıştır. Bunu siz yaptınız. Bunun için size teşekkür ederim.”** Ben de şu karşılığı verdim: **“Doğu Cephesi kâğıttan bir ev gibidir. Cephesi bir noktada delinirse her tarafı birden yıkılır, çünkü oniki buçuk tümen bu kadar uzun bir cephe için son derece küçük bir ihtiyat teşkil eder.”**

Bu tarihte ihtiyatların yerleri şöyleydi:

17’nci Zırhlı Tümen, Pinczow Bölgesi’nde;

16’nci Zırhlı Tümen, Kielce’nin güneyinde;

20’nci Mekanize Tümen, Vierzonik ile Ostrowicz arasında;

10’ncü Mekanize Tümen (ancak muharebe grubu kuvvetinde), Kamienna Bölgesi’nde;

19’ncü Zırhlı Tümen, Redom Bölgesi’nde;

25’nci Zırhlı Tümen, Mogielnica Bölgesi’nde;

7’nci Zırhlı Tümen, Zichenau Bölgesi’nde;

Gross-Deutschland Mekanize Tümeni, Chorzele Bölgesi’nde;

18’nci Mekanize Tümen, Johannisburg doğusunda;

23’ncü Piyade Tümeni (henüz harekâta hazır değil), Nikolaiken Bölgesi’nde;

10'ncu Bisiklet Tugayı, Sensburg Bölgesi'nde;

Brandenburg Mekanize Tümeni unsurları, Drengfurt güneyinde (Bu, yeni bir birliktir);

Hermann Goering Zırhlı Kolordusu:

Hermann Goering 1'nci Zırhlı Paraşüt Tümeni, Gumbinnen batısında;

Hermann Goering 2'nci Zırhlı Paraşüt Tümeni, Doğu Prusya'da ya'da cephe, Gumbinnen güneydoğusunda;

5'nci Zırhlı Tümen, Breitenstein Bölgesi'nde;

24'ncü Zırhlı Tümen Macaristan'dan Rastenburg'a intikal etmekte.

Ayrılırken Hitler'in söylediği **"Doğu Cephesi kendi yağıyla kavrulmalı ve elinde bulunanlarla yetinmelidir"** sözleri zihnimde olduğu halde ve pek üzgün bir durumda Zossen'deki Karargâhıma döndüm. Hitler ve Jodl pek iyi biliyorlardı ki beklenen taarruz gerçekleştiği takdirde Doğu Cephesi elindeki olanaklarla bu taarruzu durduracak durumda değildi. Onlar yine biliyorlardı ki, elde bulunan ihtiyatların Batı'dan Doğu'ya kaydırılmasını emretmeden önce taarruzun başlamasına kadar bekledikleri takdirde, düşmanın hava hâkimiyeti ve bunun sonucu olarak tüm ulaştırma olanaklarının yavaşlaması yüzünden bu kuvvetlerin Doğu Cephesi'ne varışı kaçınılmaz bir şekilde gecikecekti. Onların her ikisinin bu anlayışsızlığında, Almanya'nın tehdit altında bulunan bölgelerinin çok uzağındaki bölgelerinden gelmiş olmalarının ne dereceye kadar etkili olduğunu bilmiyorum. Onlarla yaptığım son toplantıda bu gerçeğin, verdikleri kararlarda önemsiz sayılamayacak etkileri bulunduğunu öğrendim. Biz Prusyalılar için söz konusu olan bizzat bizim yurdumuzdu. O yurt ki bu kadar büyük çabalarla kazanılmış, yüzyıllarca çaba göstererek Hristiyan ideallerine ve Batı kültürüne bağlı kalmıştı. O topraklarda ecdadımızın kemikleri yatıyordu ve yine o toprakları biz canımızdan fazla seviyorduk. Doğu'dan gelecek taarruz başanya ulaştığı takdirde evlerimiz ve barkanımızın kaybedileceğini biliyorduk. Goldap ve Nemmersdorfta olup bitenlerden sonra halkın başına gelecekleri bizi dehşete düşürüyordu. Fakat bu korku ifadelerini bile kimseye duyuramıyorduk. Zira baştakiler bunları duymak bile istemiyorlardı. Cephe'deki generallerin, derhal tehlide maruz bölgelerdeki sivililerin tahliyesi hakkındaki önerileri Hitler tarafından geri çevrildi.

Hitler, bunun, generallerin sözde yenilmişlik duygularının yeni bir gösterisi olduğunu söyleyerek böyle bir boşaltmanın kamuoyu üzerinde kötü bir etki yapacağından kaygı duyduğunu belirtti. Bu tutumunda Hitler'i Gauleiter'ler (Parti Bölge Başkanları) ve özellikle Doğu Prusya Gauleiteri Koch destekliyorlardı. Hele bu sonuncu kişi generallerin itibarını zedelemek için yeterince kötülük yapamadığı inancındaydı. Ordular Gruplarının harekât bölgeleri cepheden geriye doğru yaklaşık 10 km. genişliğinde dar bir şeritle sınırlanmıştı. Bu yüzden ağır topçu bataryaları bile, Gauleiter'lerin sorumluluğuna verilmiş sözde **"Yurtiçi Bölgesi"** sayılan yerlerde mevzilenmiş bulunuyorlardı. Buralarda sivil idareyle (yani Parti ile) derhal kavgaya tutuşmadan ne bir direnek inşa edilebilir, ne de bir ağaç kesilebilirdi.

RUS GENEL TAARRUZU

12 Ocak 1945 günü Baranov köprübaşındaki Rus taarruz kuvveti iyi hazırlanmış olan taarruzuna başladı. Daha 11 Ocak günü genel taarruzun başlamak üzere olduğunu gösteren gerçek belirtileri saptamış bulunuyorduk. Savaş tutsakları, 10-11 gecesi konak yerlerinin tank mürettebatına devredilmesi zorunda kaldığını söylemişlerdi. Dinlenen bir Rus telsiz mesajında **"Her şey hazır. Takviyeler geldi"** deniliyordu. 17 Aralık 1944'ten beri Baranov köprübaşındaki toplar 719 namlu, havanlar 268 namlu artmıştı. Pulavy köprübaşında ele geçirilen tutsaklar şunu söylemişlerdi: **"Taarruz çok yakındır. İlk dalga, ceza birliklerinden kurulu olacaktır. Bu taarruzu 40 tank destekleyecektir. Asıl muharebe hattının 1,5-3 km. gerisindeki ormanlarda 30-40 kadar tank bulunmaktadır. 8 Ocak gecesi mayın tarlaları temizlenmiştir."** Hava keşfi Vistül Nehri'ne doğru düşman kıta hareketlerini tespit etti. Magnuszev köprübaşında 60 yeni top mevzii saptandı.

Narev cephesinde, Varşova kuzeyindeki bölgelerde, Ostenburg dolaylarında ve Doğu Prusya'da yapılan istihbarat da kapsamı itibarıyla ötekilere benziyordu. Burada düşman asıl taarruzunun Ebenrode-Willuhn Gölü kesiminde ve Schlossberg doğusu yönünde yapılacağı anlaşıyor.

İstihbaratımız, yalnız Macaristan'da (yılbaşı taarruzumuz nedeniyle) ve Courland'da gelecek birkaç günde bir taarruz beklenmediğini gösteriyordu. Ancak bu, sadece bu cephe için, bir nefes alma süresi demek oluyordu.

DOĞU CEPHESİ ALMAN GENERALLERİ

Küchler

von Leeb

Kleist

Hoepfner

List

Reichenau

Hoth

Schoerner

Model

RUS ORDUSU MAREŞALLERİ

Budjenny

Voroschilov

Malinowski

Koniev

Timoshenko

Jeremenko

Komorowski

RUS BÜYÜK TAARRUZU BAŞLIYOR

Böylece 12 Ocak 1945'te ilk darbe Baranov'da üzerimize indi. Öndört piyade tümeni, iki bağımsız tank kolordusu ve başka bir ordunun bazı unsurları muharebeye sokuldu. Bu bölgede toplanan Rus tanklarının büyük kısmının ilk gün geride tutulduğu anlaşıyor. Zira düşman ilk taarruzun sonuçlarına göre hangi yönde başıyla ilerlemeye devam edeceğine karar vermek istiyordu. Rusların elinde çok bol araç ve gereç vardı. Bu nedenle böyle taktikleri göze alabilirlerdi.

Düşmanın taarruzu başarılı oldu ve derinliğine Alman savunma mevzilerine girdi.

Aynı gün büyük bir Rus taarruz kuvvetinin daha kuzeyde Pulavy ve Magnuszev Bölgelerinde Vistül üzerindeki köprübaşlarına yaklaştığı görüldü. Binlerce araç sayıldı. Burada da taarruzun başlamak üzere olduğu açıkça anlaşıyordu. Varşova kuzeyinde ve Doğu Prusya'da da durum aynıydı. Burada Rusların mayın tarlalarında geçitler açtıkları ve düşman cephesinin hemen gerisinde tankların toplandığı görülmüyordu.

"A" Ordular Grubu, ihtiyatlarını bir karşı taarruza sevk etti. Hitler'in doğrudan doğruya ilgili komutanlara verdiği bir emir, bu kuvvetlerin cepheye, Orgeneral Harpe'nin başlangıçta düşündüğünden daha yakın yerleştirilmeleriyle sonuçlanmıştı. Bu müdahale sonucu bu kuvvetler muharebe bölgesine erişmeden güçlü Rus topçusunun ateşi altında kaldılar ve ağır kayıplar verdiler. Ruslar bu zırhlı birlikleri kısmen kuşatmayı başardılar. Şimdi, Korgeneral Nehring'in komutasındaki kuvvetleri muharebe ederek Batı'ya doğru çekmek ve böylece Rusların hareketli çemberinden sıyrılmak gerekiyordu. Bu çok güç manevra askerlerimizin yitirdiği sayesinde, övülmeye değer bir biçimde başarıldı. Bu hareketli kuşatma muharebesi sırasında bazı piyade teşkilleri de işe karıştığından bunlar zırhlı birliklerimizin hareketinin yavaşlamasına neden oldular. Ama bu zorluğa rağmen ve harekâta katılanların tümünün arkadaşça yardımları sayesinde ki muharebe başarıyla sonuçlandırıldı.

13 Ocak'ta Baranov batısında mevzilerimizi yarmış olan Rus kuvvetleri Kielce yönünde ilerlediler ve oradan kuzeye doğru çark ettiler. Rus Üçüncü ve Dördüncü Muhafız Tank Orduları şimdi sahne göründüler. Bu kesimde kullanılan toplam düşman kuvveti, bu zamana kadar, 32 piyade tümeni ve 8 tank kolordusunu bulmuş

bulunuyordu. Bu ise, savaşın başından beri, bu kadar dar bir alanda görülen en büyük düşman kuvvet topluluğuydu.¹³

Vistül güneyinde, çok geçmeden Jaslo Bölgesi'nde bir taarruzun başlayacağını gösteren belirtiler vardı. Pulavy ve Magnuszev'de düşmanın hazırlıkları tamamlanmış ve mayın tarlaları temizlenmekteydi.

Doğu Prusya'da büyük taarruz, beklendiği gibi, Ebensode-Schlossberg kesiminde başladı. Oniki ile onbeş arasında piyade tümeni ve bunlarla orantılı sayıda tank birliği ileri yürüdü. Burada düşman savunma sistemimize girmeyi başardı.

Aynı gün Hitler'in Alsas'ta yaptığı genel taarruz başarısızlıkla sonuçlandı.

14 Ocak günü Rusların amaçlarının Yukarı Silezya Endüstri Bölgesi yönünde ilerleme olduğu anlaşıldı. Ancak bu bizim için bir sürpriz olmadı. Baranov köprübaşından ayrılan yeni kuvvetler kuzeybatı ya da kuzey yönünde ilerliyorlardı ki bunun aşık r amacı Pulavy ve Magnuszev köprübaşlarından ilerleyen kuvvetlerle bağlantı kurmaktı. Gerçekten, Alman savunması bu köprübaşlarından yapılan ilk taarruzları geri atmaya muvaffak olmuştu. Bununla beraber genel durum, cephenin bu kesiminin tutunabilmesini olanaksız kılıyordu.

Rusların Rominten Fundalıkları Bölgesi'ndeki ve Goldap civarındaki hazırlıkları Doğu Prusya'daki taarruzun genişleyebileceğini gösteriyordu.

15 Ocak'ta, Krakovi Bölgesi'ndeki düşman kuvvetlerinin asıl taarruzlarını Zestochowa-Kattowice'den geçen bir çizi yönünde s rd r kleri anlaşıldı. Başka bir güçlü düşman kuvveti Kielce yönünde ilerliyordu. Oradan sonra, Pulavy köprübaşından gelen kuvvetlerle birleşmek amacıyla Piotrkow-Tomaszov yönünde ilerlemeye devam edecekleri anlaşılıyordu. Bu sonuncu kuvvetin iki piyade ordusu ve bir tank ordusundan meydana geldiği saptanmıştı. Magnuszev köprübaşından yapılan taarruzun hedefinin Varşova olduğu açıkça görülüyordu.

Krakovi güneyinde, Jaslo Bölgesi'nde Rus taarruzu başladı.

¹³ Ruslar bu savaşta başanlı ve güçlü birliklerine "Muhafız" adını vermek suretiyle hem bu birlikler personeli için bir övünç vesilesi, hem de ötekiler için bu unvanı kazanma yolunda bir teşvik etkeni yaratmak istemişlerdir. ( eviren).

Merkez Ordular Grubu Bölgesi'nde düşman, Vistül-Bug üçgeninde ve Ostenburg'un her iki yanında derin bir girme yaptı. Bu taarruzların hedefi Nasielsk ve batıya doğru Zichenan-Praschnitz idi. Rusların Narev köprübaşları karşısındaki ve Doğu Prusya'daki durum daha kritik bir hal aldı.

Güneydoğu Ordular Grubu Bölgesi'nde, Tuna güneyinde bulunan Otuzyedinci Rus Ordusu'nun Bulgar kuvvetleri tarafından değiştirildiği teyit edildi. Şimdi bu Rus birliklerinin taarruzî harekâta bulunmak amacıyla Güney Ordular Grubu cephesine kaydırılacağını hesaba katmamız gerekiyor.

Büyük Rus taarruzunun başından beri vuku bulmakta olan çok ciddi gelişmeler hakkında telefonla Hitler'e tam ve açık bilgiler verdiğimi ve derhal Berlin'e dönmesini ve böylece savunma ağırlık noktamızın artık Doğu'ya kaydırılmış bulunduğunu belirtmesini ısrarla talep ettiğimi söylemek gerekmez. İlk birkaç gün bu isteklerime verdiği karşılık, 9 Ocak'ta verdiği şu talimatın sürekli olarak tekrarlanması oldu: **"Doğu Cephesi elindeki kuvvetlerle yetinmelidir. Dahası var, Batı'dan kaydırılan kuvvetlerin çok geç intikal ettiklerini sizin de anlamış olmanız gerekir."** Zossen ile Ziegen arasındaki dolambaçlı muhabere ve emir-komuta bağlantıları, olanaklar içindeki en yüksek derecede bir ivediliği hayati derecede önemli kılan bir zamanda, zorunlu tedbirlerin vaktinde alınmasını sık sık engelliyordu. 15 Ocak'ta Hitler, benim itirazlarıma rağmen, Rusların Poznan yönünde yapmak üzere oldukları anlaşılan yarmanın önünü tıkmak için **Gross-Deutschland** Kolordusu'nun Doğu Prusya'dan Kielce Bölgesi'ne kaydırılması için bir emir çıkarmak suretiyle ilk kez, savunma muharebesine de müdahalede bulunmuş oluyordu. Bu hareketin vaktinde tamamlanması ve Rusların durdurulmasının olanaksızlığı açıktı. Böylece sonuç sadece, düşman taarruzunun en tehlikeli olacağı bir sırada Doğu Prusya'yı zayıflatmak olacaktı. Kolordu geri alındığı takdirde aynı felâketi durum Doğu Prusya'da meydana gelecekti. Esasen Vistül boyunda durum çoktandır kötüydü. Böylece, bir yandan nereye gitmesi gerektiği tartışılardursun, güvenilir bir komutan olan Korgeneral von Saucken komutasındaki **Gross-Deutschland** Mekanize Tümeni'yle Hava Kuvvetleri'ne mensup **Hermann Goering** Zırhlı Paraşüt Tümeni'nden kurulu olan **Gross-Deutschland** Zırhlı Kolordusu yan hatlara çekilmiş katarlar içinde bekleyip duruyordu. Benim bu emri yerine getirmeyi reddedişim Hitler'i çok kızdırmıştı. Emri iptal etmeye niyeti yoktu. Ama so-

nunda ordugâhını Hesse Ormanlarında ve çatışmalarını da Voj Dağlarında bırakarak Berlin'e ve kesin sonuç cephesine dönmeye karar verdi. Şimdi artık hiç değilse onunla yüz yüze olmak ve telefonda hepsi söylenemeyen, ona söylenmesi zorunlu şeyleri söylemek olacağını bulmuş olacaktım. Doğal olarak bunlar da zevkli bir görüşme olmayacaktı. Hitler bunun tamamen farkındaydı ve bundan dolayı da elinden geldiğince beni kabul etmeyi erteliyordu.

Saucken'ın Kolordusu Rusların topçu ateşi altında bulunan bir bölgede trenden inmek zorundaydı. Kolordu şiddetli bir muharebe verdi ve sonunda Korgeneral Nehring'in XXIV'ncü Zırhlı Kolordusu'yla bağlantı kurmayı başardı.

Hitler 16 Ocak'ta Berlin'e geldi. Aynı gün, şimdi Yüksek Karargâhını kurduğu ve bombardımanlarda bir parçası yıkılmış bulunan Başbakanlık'ta onunla bir toplantı yaptım.

GENERALLERİM EKONOMİ BİLMİYOR

Hitler nihayet Batı Cephesi'nde savunmaya geçmek ve böylece tasarruf edilebilecek kuvvetleri Doğu'ya intikal ettirmek kararını vermişti. Toplantı salonuna girer girmez, pek gecikmiş olmakla beraber, yine de çok sevindirici olan bu karar öğrendim. Bu suretle emrimize verilecek kuvvetlerin kullanılması için bir plan hazırlamıştım. Plan, bu kuvvetlerin, taarruz eden en ilerideki Rus kuvvetlerinin yanlarına taarruz etmek ve böylece taarruz hızını azaltmak amacıyla, Oder Nehri'ne ya da zaman bulunursa, nehrin karşı yakasına intikallerini öngörüyordu. Hitler'in emrinin gereğini Jodl'dan rica ettiğimde, bana Führer'in bu şekilde tasarruf edilen kuvvetlerin büyük kısmının, yani Altıncı Zırhlı Ordu'nun, Macaristan'a sevk edilmesi hakkında talimat verdiğini söyledi. Bunu duyunca kendime hâkim olamadım ve olup bitenlerden duyduğum tiksintiyi en açık bir ifadeyle Jodl'a anlattım. Ama ondan, bir omuz silkmesi dışında herhangi bir tepki elde edemedim. Hitler'in bu karar vermesini, onun önerdiğini ya da bu karar almaya teşvik ettiğini öğrenemedim. Bundan sonra Hitler'le yapılan toplantıda görüşlerimi ve öngörülen hareket tarzı konusunda kendisiyle aynı fikirde olmadığımı belirttim. Hitler benim fikirlerimi kabul edemiyordu. Macaristan'da taarruza geçerek Rusları Tuna'nın ötesine atmak ve Budapeşte'yi kurtarmak kararında olduğunu teyit etti. Böylece, bu kökü kötü olan plan üzerinde birkaç gün sürecek bir tartışma açılmış oldu. Ben, Hitler'in ileri sürdüğü askerî nedenleri çürüttüğüm zaman o bu kez ekonomik

nedenlerden söz etti. Ona göre, Alman sentetik benzin fabrikalarının bombardımanından sonra Macaristan petrol sahaları ve rafinerileri bizim için ve savaşın sonucu açısından kesin sonuçlu bir önem kazanmışlardı. Sözlerine devam etti: **"Eğer yakıtınız olmazsa tanklarınız yürüyemez, uçaklarınız uçamaz. Bunu anlamalısınız. Yazık ki benim generallerim savaşın ekonomik yönleri hakkında hiçbir şey bilmiyorlar!"** Kendini bu düşünceye öylesine kaptırmıştı ki bunun doğru olmadığına onu inandırmak olanaksızdı.

Çok geçmeden Batı'dan alacağımız birlikler iki gruba ayrılmış olacaktı. Devam eden toplantıda bu noktaya döndüğüm zaman, benim sözümü kesti: **"Bana, sert bir darbe indirip orada burada oyalanmama gereğinden söz edeceğinizi biliyorum. Ama şu nu unutmamalısınız ki..."** ve dönüp dolaşıp yukarıdaki sözlerine dönüyordu.

Birliklerin Macaristan'a intikali pek uzun sürdü. Bunun nedeni, güneydoğuya uzanan demiryolu kapasitesinin, birçok çift hattın bulunduğu ve düşman hava kuvvetlerinin sebep oldukları kaçınılmaz tahriplerin vukuu halinde kullanılmak üzere çok sayıda ikinci derece yolların inşa edilmiş bulunduğu, Berlin Bölgesi yönündeki ulaştırma olanaklarına oranla, sınırlı olmasıydı.

Bu fırtınalı oturma sona erer ermez başka problemler ortaya çıktı. İlk büyük savunma hattı ve ahmakça saptanan yeri sorunu kendini gösterdi. Stenografin tutmuş olduğu tutanak okununca bundan kendisinin sorumlu olduğunu kabullenmek zorunda kaldı. Bundan sonra ihtiyatların yeri sorunu ortaya çıktı. Hitler bunların cepheden çok uzakta tutuldukları kanısındaydı. Oysa generaller bunun tersi görüştüydiler ve Hitler'i bunların çok ileride bulundurulmasında direnmekle suçluyorlardı. Daha sonra Korgeneral Harpe'nin komutanlık durumunu görüştük. Fikrimce bu işi ondan daha iyi yapanı bulunamazdı. Ancak olup bitenlerin suçunu yükleyecek birini bulmak gerektiğinden Hitler, benim protestolarıma rağmen Harpe'nin görevinden alınması ve yerine Orgeneral Schörner'in verilmesinde ısrar etti. Bu nedenle Schörner'in Courland'dan geri getirilmesi gerekti. Esasen orada artık şöhret kazanma olanağı da kalmamıştı. Schörner, Dokuzuncu Ordu'nun cesur, becerikli ve dürüst Komutanı Korgeneral Baron Smilo von Lüttwitz'in görevine son vermekle işe başladı. Bu komutanlık şimdi Korgeneral Busse'ye verildi. Schörner ile, kalburüstü bir komutan olan, Korgeneral von

Saucken arasında da şiddetli bir tartışma oldu ve bu olay bu generalin derhal bir başka kesime nakledilmesini zorunlu kıldı. Saucken'e bir ordu komutanlığı verildi. Harpe'ye de birkaç hafta sonra Batı'da bir ordu komutanlığı verilmesini düzenledim. Bundan başka, Batı Cephesi'nde Himmeler'in bir entrikasının kurbanı olan Balck'ın yeniden görevlendirilmesini de aynı şekilde sağladım.

Bu tartışmalı gün bir tek olumlu sonuç verdi ki o da, benim Batı'daki harekât hakkındaki fikirlerimin, çok geç de olsa, kabul edilmesi oldu. Buna göre, yersiz ve amaçsız olan tüm taarruzlara son verilecek ve tasarruf edilebilecek tüm kuvvetler Doğu'ya kaydırılacaktı. Courland ve oradaki kıtaların tahliyesi sorunu yeniden tartışıldı. Fakat bir kez daha açık seçik bir karara varılamadı. Sadece 4'ncü Zırhlı Tümen'in geri çekilmesinde mutabık kalındı.

Askeri durum her zamankinden daha çok enerjik ve çok ivedi hareketi gerektiriyordu. Saraybosna güneydoğusunda Yugoslav Partizan tümenleri, "E" Ordular Grubu üzerine giderek artan baskıda bulunuyorlardı. Balaton Gölü ile Tuna arasında düşman takviye almaktaydı. Gran Nehri üzerindeki köprübaşı giderek güçleniyordu. Ruslar, geri çekilmekte olan "A" Ordular Grubu'nu her zaman rastlanmayan bir hızla kovalıyorlardı. Ruslar Slomniki-Miechow çizisini batı yönünde geçmişlerdi ve bu kuvvetin bir bölümü Krakovi'ye doğru çark ediyordu. Daha kuzeyde Ruslar Czeszochowa-Radomsko-Piotrkow-Tomaszow çizisine doğru taarruz ediyorlardı. Bu kuvvetlerin Lodz-Lowicz-Sochaczew yönünde taarruzlarını sürdürmelerinin hesaba katılması gerekiyordu. Yarma yapan grupların gerisinden güçlü ihtiyat kuvvetlerinin geldiği görülüyordu. Bu ihtiyatların bir bölümü Karelia ve Fin cephelerinden getirilmişlerdi. Müttefiklerimizden bizden ayrılmalarının sakıncalarını böylece tatmış oluyorduk. Merkez Ordular Grubu kesiminde daha önce tehlikesi seziilen, durumun kötüleşmesi gelip çatmıştı. Otuz ya da kırk kadar Rus piyade tümeni Przasnysz-Szczytno-Plonen çizisi yönünde taarruz ediyor, bu sırada öteki kuvvetler onların gerisinden Bialystok ve Ostrov üzerinden ileri yaşıyorlardı. Rominten Fundalıkları, Schlossberg Gumbinnen Bölgelerinde de durum aynıydı.

Bütün bu meşum belirtilere rağmen Hitler Batı Cephesi'nden Kuzey Almanya'ya kıta kaydırılması ve Courland'ın boşaltılmasına izin vermiyordu.

17 Ocak'ta "A" Ordular Grubu karşısında onbeş Rus tank kolordusu teşhis edilmiş ve bunların ana ilerleme mihverleri kuşkuyla yer kalmayacak bir biçimde saptanmış bulunuyordu. Bunlardan başka sekiz tank kolordusu Güney Ordular Grubu ve üç tank kolordusu da Merkez Ordular Grubuyla temas halindeydi. Şimdi asıl Rus kuvvetleri Krakovi-Wartenau-Czestochowa-Radomsko'dan geçen bir çiziye doğru ilerlemekteydiler. Kielce Bölgesi'nde Korgeneral Nehring'in XXIV'ncü Zırhlı Kolordusu hâlâ bu kuvvetler karşısında direniyordu. Güçlü düşman kuvvetleri Varşova yönünde yürüyor; bu sırada öteki kuvvetler de, Varşova Bölgesi'nden geri çekilmekte olan XLVI'ncı Zırhlı Kolordu'nun bu nehri geçmesini önlemek için, hızla Lowicz ve Sochaczew üzerinden Vistül Nehri'ne doğru ilerliyorlardı. Bu kolordunun, her an beklenen Hochensalza-Gnesen üzerinden Poznan yönündeki bir Rus yarmasının önünü tıkmak üzere Vistül Nehri güneyinde bir mevzie çekilmesi gerekiyordu. Böyle bir yarma Doğu ve Batı Prusya'nın, Almanya'nın geri kalanıyla olan bağlantısının kesilmesi demekti. Maalesef Kolordu, aldığı emirlere rağmen, ağır düşman baskısı altında nehrin kuzey yakasına atıldı. Düşman kuvvetleri, karşılarında herhangi bir direnme olmadığından artık Alman sınırına doğru hızla ilerleme olanağı bulmuşlardı.

Merkez Ordular Grubu cephesinde Szczytno-Przasnysz yönünde sürdürülen Rus taarruzunun hız ve ağırlığı şiddetlenmiş; üstelik şimdiye dek sakin olan Narev cephesinde de muharebenin başlayacağını gösteren belirtiler saptanmıştı.

HİTLER'İN ÇILGINCA HİDDETİ

Akşama doğru Harekât Dairesi'ndeki subaylar beni Varşova cephesindeki kötüleşen durumdan haberdar ettiler ve Varşova'nın şimdiden düşman eline düşmüş olacağını varsayarak yeni bir savunma mevziinin kurulmasını önerdiler. Bunun nedenini sorduğum zaman bu dairemin başı olan Albay von Bonin, alınan en son haberlere göre, eğer daha önce düşmemişse, Varşova'nın çok yakında kaybindan kaçınılamayacağını anlaşıldığını söyledi. Kale ile muhabere bağlantısı kesilmişti. Bunları dikkate alarak yapılan öneriyi uygun gördüm ve gerekli emirlerin bir an önce verilmesi son derece önemli olduğundan, Ordular Grubu'na gerekli bilginin verilmesi için talimat verdim. Daha sonra Berlin'de Başbakanlık'ta bulunan Hitler'le görüşmeye gittim. Durum ve cephedeki durumu düzeltmek için verilen emirler hakkında kendisine brifing verdiğim sırada içeri-

ye bir telsiz mesajı getirildi. Bu mesaj Varşova Kalesi'nin Komutanı'ndan geliyordu ve kentin henüz Almanların elinde bulunduğunu ve o gece boşaltılması gerektiğini bildiriyordu. Bu hususta Hitler'e bilgi verdim. Fakat o yine kendini kaybetti ve Varşova'nın her çareye başvurularak sonuna kadar elde tutulmasını emretti. Bu emrin derhal gönderilmesinde ısrar etti ve emrin çok geç kalacağı hakkındaki inancımı dinlemeyi hiddetle reddetti. Varşova Garnizonu, benim başlangıçta bunun bir müstahkem mevki tümeni (korugan tümeni) olması yolundaki önerilerimin tersine, Batı Cephesi'ne yapılan intikaller nedeniyle şimdi ancak dört korugan piyade taburundan ibaretti. Bu taburların muharebe etkenlikleri sınırlıydı. Ayrıca bazı topçu ve istihkâm birlikleri de vardı. Bunların kenti tutabilme olanağı yoktu ve komutan, Hitler'in emrini yerine getirdiği takdirde bu kıtaların tutsak olmaları kesindi. Bu nedenle komutan zayıf garnizonunu geri çekmeye karar vermiş, ancak bu işe başlamadan yukarıda anılan emri almıştı. Hitler kendini, sınır tanımayan bir hiddete kaptırmıştı. Korkunç olan genel durum hakkındaki tüm anlayış ve ilgisini bir yana atarak, aslında ikinci derecede önem taşıması gereken bir olay olan, Varşova'nın kaybedilmesi bahtsızlığından başka hiçbir şeyi gözü görmez olmuştu. Bunu izleyen birkaç gün kendini, Varşova'nın kaybını incelemeye ve kendine göre başansızlığa uğrayan Genelkurmayı bu başansızlığından ötürü cezalandırma işine verdi.

BUDAPEŞTE'Yİ KAYBETTİK

18 Ocak'ta, Macaristan'daki Alman kuvvetleri, Budapeşte'yi yeni bir kurtarma girişiminde bulunarak, bu kentin batısındaki Balaton Gölü ile Bakony Ormanı arasındaki ormanlık ve dağlık arazide taarruza geçtiler. Bu kuvvetler başlangıçta başarılı oldular ve Tuna kıyısına kadar ilerlediler. Lâkin aynı gün Ruslar muharebe ile bahtsız kente girdiler ve böylece Budapeşte'nin kaderi kesinleşmiş oldu. Macaristan'da gösterilen çabalar Polonya arazisinde ya da Doğu Prusya'da gösterilmiş olsaydı çok daha etkili olabilirlerdi. Ama nedense Hitler bunu anlamak istememişti. Polonya'da Ruslar Cztoc-howa-Radomsk Bölgesi'nde ve Piotrkow, Lodz ve Kutno'da muharebe ediyorlardı. Zayıfça bir kuvvet Vistül üzerinde Hohenburg'taki Alman köprübaşına taarruz ediyordu. Vistül kuzeyinde düşman Leslau-Soldau yönünde ilerliyor ve Ortelsburg- Neidenburg'a doğru taarruz ediyordu. Narev cephesinde büyük bir taarruzun başlamak üzere olduğunu gösteren, giderek artan belirtiler vardı. Her zaman

olduğu gibi Hitler şimdi bu kesimde tecrit edilmiş olan kıtaların geri çekilmesine izin vermeyi, daha kuzeyde Rus taarruzunun Schlossberg batsında İnster'e ulaşmış olmasına rağmen, reddediyordu.

Bugün yaptığımız brifing toplantısının tümü, cephede olan müt-hiş gelişmelerin, sadece teorik ilgi uyandıran bir sorun haline getirmiş olmasına rağmen, Varşova işine ayrıldı. Öğleden sonra yaptığımız toplantıda Hitler, bana, Varşova'dan geri çekilme ile ilgili rapor ve mesajların verilmesinden sorumlu olan kurmay subayların soruşturma tutuklanmalarını düzenlememi söyledi. Önceki günün olaylarından sadece benim sorumlu olduğumu ve bu nedenle onun tutuklaması, sorguya çekmesi gereken kişinin, astlarım değil, kendim olduğumu tüm açıklığıyla belirttim. Hitler şu karşılığı verdi:

"Hayır, ben sizin değil kurmay subayların peşindeyim. Bir grup aydın kişinin üstlerine kendi görüşlerini empoze etme hakkını kendilerinde görmelerine artık tahammül edemem. Ama ne çare ki genelkurmay sistemi budur ve ben bu sistemi ezmeye kararlıyım."¹⁴

Aramızda uzun ve kızgın bir tartışma çıktı. Bu tartışmada istediğimi rahatça söyledim zira onunla yalnız bulunuyordum. Ama bu da yararsızdı. O gece, **"akşam brifingi"**ne, kendisinin bir haksızlık

¹⁴ Genelkurmay sistemi ve bu sistemin temel unsuru olan kurmay subay sınıfının kurucusu Prusya Topçu Subayı General Gerhard Johann David von Scharnhorst'tur. Çağdaş Prusya Ordusu'nun kurucusu ve Prusya Genelkurmayının yaratıcısıdır. İlk kuşak kurmay subayların öğretmenidir ve bunlar arasında ünlü Clausewitz'de bulunmaktadır. Scharnhorst bir asker olduğu kadar devlet adamı da sayılmaktadır. Prusya Genelkurmayı'nın başlangıcının aslında Onsekizinci Yüzyılın sonlarına kadar uzandığı, ancak Scharnhorst'un gününde ve onun girişimleriyle bu sistemin tipik statüsünü kazandığı iddia edilmektedir. Scharnhorst 1806 yılında Harbiye Nezareti'ni (Savunma Bakanlığı'nı) yeniden örgütlendirdiği zaman, askeri planlar, seferberlik işleri, ordunun barışta eğitilmesi, askeri harekâtın hazırlanması, istihbarat işleri ve nihayet taktik ve stratejinin formüle edilmesi ve uygulanmasının güdümü gibi işlerle meşgul olmak üzere bir daire kurmuştur. Scharnhorst, Savunma Bakanı olduğu zaman da bu daireyi yerinde bırakmış; üstelik bu dairede çalışan subayların harp oyunları ve tatbikatla yetiştirilmesi konusunda büyük etken olmuştur. Daha sonra bu subayları (kurmay subayları) çeşitli ordu birliklerine mülhak olarak vermek usulü konulmuştur. 1821 yılında, Genelkurmay Başkanı, savaşla ilgili konularda kralın en yüksek danışmanı durumuna getirilmiş; ordunun politik ve idari işleri ise Savunma Bakanına (Harbiye Nazırı) bırakılmıştır. (Bk. Makers of Modern Strategy, Edward M. Earle) (Çeviren).

yapmak üzere olduğunu, benim bizzat tutuklanmaya hazır bulunduğumu, ama astlarıma müdahalede bulunulmasına izin vermeyeceğimi, bir kez daha Hitler'e anlatmak üzere talimat vererek, General Wenck'i gönderdim. Wenck ondan rica ettiğim şekilde hareket etti. Buna rağmen aynı gece Albay von Bonin ve Yarbay von dem Knesebeck ve Yarbay von Christen tutuklandılar. Kara Kuvvetleri Personel Başkanlığı'ndan General Meisel, makineli tabancaların gölgesinde bu görevi yerine getirdi. Bana haber verilmedi ve bu yüzden maalesef herhangi bir müdahalede bulunamadım.

Ertesi gün bir oldu bitti ile karşılaşmış oldum. Bu nedenle yalnız olarak Hitler'i görmeye gittim ve olanakların içindeki en kuvvetli sözlerle benim hiçbir suçu olmayan iş arkadaşlarımla tutuklanmasını protesto ettim. Ayrıca, OKH'nin en hayati bölümünün savaşın son derece kritik bir aşamasında felce uğratılmasının sonuçlarına da işaret ettim. Zira tamamen tecrübesiz genç subayların birdenbire tutuklanan bu kişilerin yerlerine verilmesi ve bu önemli kararların hazırlanması, belki de Alman subaylar heyetinin hiçbir üyesine şimdiye kadar verilmemiş şekilde en karmaşık emirlerin verilmesiyle yükümlü kılınacaklardı. Benim davranışlarım hakkında bir soruşturma açılmasını istedim. Bu isteğim kabul edildi. Bu gergin ve meşum günlerde saatlerce süre ile, 20 Temmuz'dan sonraki mahkemelerle ilgili olarak daha önce anılan, Kaltenbrunner ve Müller tarafından sorguya çekildim. Bu soruşturmalar hem zamanımı, hem de ruhsal enerjimi ve çalışma yeteneklerimi boş yere harcadı. Halbuki bu sırada Doğu Cephesi'nde aziz yurdumuzu ve Alman ulusumuzun varlığını çok yakından ilgilendiren bir ölüm-kalım mücadelesi veriliyordu.

Kaltenbrunner'in yaptığı sorgulamanın hiç değilse bir olumlu sonucu oldu. Şöyle ki, bir kaç hafta sonra Knesebeck ve Christen serbest bırakıldı; ama Bonin bırakılmadı. Yalnız bu subayların kurmay görevlerine dönmelerine izin verilmedi, bunun yerine cephe alay komutanlıklarına verildiler. Yeni görevinin üçüncü gününde cesur, becerikli ve sevimli bir kişi olan Knesebeck -bir kez daha dostu ve amiri olan Bonin lehinde müdahalede bulunduğu için- karargâhında öldürüldü. Bereket versin Christen canını kurtardı. Bonin'e gelince, hiçbir hıyaneti ve hiçbir suçu olmadığı halde, bir toplama kampından ötekine sürüldü ve sonunda Hitler tutsaklığını Amerikan tutsaklığı ile değiştirdi. Onunla tekrar buluşmamız hapiste oldu.

19 Ocak günü Kaltenbr nner ve Müller'in bana yönelttikleri onur kırıcı davranışlarından ötürü hem hiddet ve teessür duyduğum hem de sorgulamaları süresince vaktim heder olduğu sırada Doğu Almanya için verilen şiddetli muharebeler aralıksız sürüp gidiyordu. Macaristan'da Ruslar Budapeşte'yi kurtarma girişiminde bulunan kuvvetimize karşı taarruzda bulunmak için hızla  evik birlikler topluyorlardı. O cephede dinlenen bir Rus telsiz mesajında şöyle deniliyordu: *"Bu tür araçlarla hiçbir şey kazanamayacaktır. Her çeşit sil htan meydana gelen bir kitle ve kıtalardan olma bir duvar onu beklemektedir."*

Anlaşılıyordu ki düşmanın kuvvetli karşı tedbirleriyle karşılaşmamız mukadderdi. Karpat Dağları'nın kuzeyinde Ruslar Breslau ve Yukarı Silezya Endüstri Bölgesi yönündeki baskılarını sürdürüyorlardı. O bölgedeki savunma tedbirlerimizin zayıflığı nedeniyle gelişmelerin pek hızlı olacakları belliydi. Daha kuzeyde düşman Kalisz, Posen ve Bromberg (Bydgoszcz)  zerinde yürüyordu. Lodz düştü. Düşmanın karşısında artık hiçbir direnme kalmamıştı. Yalnız XXIV'nc  Zırhlı Kolordu ve **Gross-Deutschland** Zırhlı Kolordusu verdikleri hareketti kuşatma muharebelerinde, rastladıkları küçük birlikleri de toplamak suretiyle kuvvetle ve cesaretle savaşarak batı yönünde kendilerine yol açarak çekiliyorlardı. General Nehring ve General Saucken, bu günlerde, ancak bir yeni Xenophon'un kaleminin uygun biçimde anlatabileceği yüksek asker  ustalık örneklerini başarmaktaydılar.

Mielau Soldau Bölgesi'nde Ruslar Deutsch-Eylau  zerine yürümeye başladılar. Daha güneyde Ruslar Thorn-Graudenz  izisine yaklaşmaktaydılar. Kuzeydoğuda Neider burg-Willenberg  izisine taarruz ediyorlardı. Memel güneyinde başka bir kritik durum oluşuyordu. Courland'da bulunan Kuzey Ordular Grubu bazı düşman hareketlerini rapor etti. Ancak bu rapor, Rusların bu kesimde niyetlerinin ne olabileceği hakkında açık seçik bir belirti vermiyordu. Kesinlikle belli olan bir tek şey Courland'daki kuvvetlerimizin, yurdumuzun yaklaşan taarruza karşı savunulmasında kullanılamayacağı ve kuzeyde bunların karşısında bağlı düşman kuvvetlerinin, kendi kuvvetlerimizin asıl cephede olmayışlarına denk bulunmadığı idi. Hemen hiçbir toplantı olmamıştır ki ben, Kuzey Ordular Grubu'nun süratle geri alınmasını Hitler'den ısrarla istememiş olayım. Ama bütün bu çabalar hep boşuna gitti.

RUSLAR ALMAN TOPRAKLARINDA

20 Ocak günü düşman Alman toprağına ayak bastı. Bu, tragedyanın¹⁵ son perdesinin başlangıcıydı. O sabah erken saatlerde Ruslann, Hohensalza'nın doğusundaki bir noktada Alman sınırına ulaştıklarını öğrendim. Eşim Warthegau Bölgesi'ndeki Deipenhof'tan ilk mermilerin düşmesinden yarım saat önce ayrılmıştı. Onun en son dakikaya kadar yerinde kalması gerekmişti. Çünkü daha erken ayrılması sivil halkın kaçmaya başlaması için bir işaret olabilirdi. Eşim sürekli olarak partinin gözetimi altında bulunuyordu. Sonunda, 1943 Eylül'ünde Berlin'deki evimiz bombalandığı zaman kurtulan birkaç parça eşyamızı da geride bırakarak ayrılmak zorunda kalmıştı. Böylece, şimdi, milyonlarca Alman gibi biz de evlerimizden olmuş sürgünlerdik ve onların başına gelenleri paylaştığımızdan övünç duyuyorduk. Kendi payımıza düşen sıkıntı ve zorluklara nasıl tahammül edeceğimizi öğrenecektik. Eşim Deipenhof'tan ayrılırken malikâne de çalışan işçiler gözlelerinden yaşlar aktığı halde arabasının yanına toplanmış, birçoğu onunla beraber gitmeyi istemiş. Eşim bu insanların kalbini kazanmıştı ve kendisi için de ayrılmış zor olmuştu. 21 Ocak'ta Zossen'e geldi; burada yatacak yer bulamadığından benim lojmanımı paylaşmak zorunda kaldı. Bundan böyle, eşim, benim güç kademi de paylaşacak ve her zaman için bana yardımcı ve destek olacaktır.

20 Ocak'ta Budapeşte batısındaki muharebeler kesin bir sonuç vermeksizin sürüp gitti. Eski Macar Genelkurmay Başkanı Vörös artık Rusların yanındaydı. Silezya'da düşman sınırı geçti ve hızla ileri harekâtını Breslau'a doğru sürdürdü. Posen Bölgesi'nde, daha önce de belirtildiği gibi, sınır geçilmiş bulunuyordu. Vistül kuzeyinde düşman kuvvetleri Thorn-Graudenz çizisine taarruz ediyorlardı. Ana ilerleme eksenini üzerinde çok güçlü ihtiyatlar düşman kuvvetlerini izliyordu. Bunlar, bizim 1940 Fransa Seferi'nden beri bir kez daha başaramadığımız düzenlerdi. Memel güneyinde düşman Wehlau-Labiau'dan geçen bir çiziyeye varmış ve Koenigsberg genel yönünde harekâtına devam ediyordu. Merkez Ordular Grubu iki büyük kuşatıcı kol arasında iki yönden kuşatılma durumuna düşmüştü. Bu koldan güneydeki kuzeye doğru Koenigsberg yönünde ilerliyordu. Bu arada öteki kol Memel güzergâhını izleyerek Doğu Prusya başkentine doğudan yaklaşıyordu. Narev boyunda, Dördüncü Ordu

¹⁵Yüceltilmiş bir kahramanın iyi bir durumdan kötü bir duruma düşmesi Y.N

karşısında Ruslar yardımları cephelerde kazandıkları kesin başanın verdiği güvenle sükûnetle bekliyorlardı.

21 Ocak, düşmanın, yukarı Silezya Endüstri Bölgesi'ne geniş ölçüde girmesi, Gnesen-Posen ve Bromberg-Thorn Bölgeleri yönlerinde ilerlemesi ve ileri kademelerinin Schneidemühl'e ulaşması ve öteki düşman kuvvetlerinin Riesenburg-Allenstein'e doğru ilerlemesiyle simgelendi. Hitler'in, Reinhardt'ın, Dördüncü Ordu'nun Narev çıkıntısından geri çekilmesi hakkındaki çok ivedi önerisini reddetmesi üzerine gerek o ve gerek Dördüncü Ordu Komutanı Korgeneral Hossbach anlaşılır derecede ümitsizliğe kapılmışlardı. Bu sonuncu general, ordusunun tümünün kuşatılması tehlikesi karşısında 22 Ocak'ta aynı derecede umutsuz bir karar verdi: Ordusuna geriye dönüp, düşman hatlarını Batı Prusya ve Vistül yönünde yarmak amacıyla, batı yönünde taarruz etmesi emrini verdi. Böylece Orgeneral Weiss'in İkinci Ordusu'yla bir bağlantı kurabileceğini umuyordu.

Hossbach, ilk hareketlerin 23 Ocak günü başlaması zamanına kadar bu bağımsız kararından kendi ordular grubunu haberdar etmedi. OKH ve Hitler'inse hiçbir şeyden haberleri yoktu. İlk kulaklarımıza gelen, Doğu Prusya'yı örten en güçlü bir kale olan Lötzen müstahkem mevkiinin muharebesiz kaybedildiği oldu. En iyi silâhlandırılmış, en iyi inşa edilmiş ve en iyi şekilde işgal edilmiş olan bu müstahkem mevkiimizin kaybı haberinin aramızda bir bomba gibi patlamasına ve Hitler'in kendini tamamen kaybetmesine sebep oluşuna hayret etmemelidir. Bütün bunlar 24 Ocak günü vuku buldu. Bununla birlikte, Ruslar daha kuzeyde Masuren Kanalı'nda hatlarımızı yardılar ve Hossbach'ın ordusunun kuzey yanına taarruz ettiler. Bunun sonucu olarak, onun muharebeyi kesme ve karşısındaki düşmandan sıyrılmaya gayreti plana göre icra edilemedi. 26 Ocak'ta Hitler, Merkez Ordular Grubu'nun Bölgesi'nde daha önce kendisince onanmayan, hatta kendisine haber bile verilmeyen bir şeyler olup bittiğinin farkına vardı. Aldatılmış olduğuna inandı ve tepkisi de buna göre oldu. Kontrolü olanaksız bir hiddet ve gazap içinde Reinhardt ve Hossbach aleyhinde bağırdı, çağırdı:

"Bunların her ikisi de Seidlitz ile aynı şebekeye mensup olmalı! Bu hıyanettir. Askeri mahkemeye verilmeleri gerekir. Bunların, kurmaylarıyla birlikte görevlerine son verilecektir. Zira kurmayları ne olup bittiğini bildikleri halde bunu rapor

etmemişlerdir.”¹⁶ Çok hiddetlenmiş ve davranışlarını kontrol edemez hale gelmiş olan Hitler’i şu sözlerle yatıştırmaya ve sükûnete getirmeye çalıştım: “Orgeneral Reinhardt’a gelince, onun için bir rehine olmak üzere sağ kolumu verebilirim. Kendi Ordular Grubunun ne durumda bulunduğunu birçok kez size şahsen söylemiştir. Ayrıca, Hossbach’ın düşmanla temas kurmuş bulunmasını akıldan geçirilmemesi gereken bir olasılık olarak kabul ederim. Bunun tamamen tersi söz konusudur.” Fakat o zaman özür dilemek ya da bir açıklama yapmak için girişimde bulunmak alevlerin üzerine gaz dökmek demektir. Nitekim yangın aynı şiddetle sürüp gitti ve Hitler ile Burgdorf bu iki generalin yerine kimin getirileceğine karar verince ancak yatıştı. Ordular Grubuna komutan olarak Orgeneral Rendulic atandı. Bu general yakınlarda Schörner’in yerini almak üzere Courland’a gönderilmişti ve Hitler’i nasıl idare edeceğini bilen becerikli ve kurnaz bir Avusturyalıydı. Hitler’in ona o kadar güveni vardı ki Doğu Prusya’nın savunulması gibi umutsuz bir görevi bu yüzden ona vermişti. Hossbach’ın yerine Korgeneral Friedrich Wilhelm Müller atandı. Bu general cephede çok yetenekli bir subay olduğunu kanıtlamış olmakla beraber hiçbir zaman bir yüksek komutanlıkta bulunmamıştı.

Reinhard 25 Ocak günü başından ağır şekilde yaralandı. 29 Ocak’ta onunla buluştum ve son olayları beraberce gözden geçirdik. O zaman Hossbach’ın eylemlerinin açık bir izahı yapılamadı.

Böylece, savunma kuvvetlerimizin tamamen yıkılmak üzere olduğu Doğu Prusya’da olaylar trajik yönlerinde sürüp gidiyorlardı. Bu arada Hitler’in generallerine karşı duyduğu esasen derin olan güvensizliği daha da derinleşiyordu. Doğu cephesinin geri kalan kısmında geri çekilme şiddetli muharebelerle birlikte devam ediyordu.

Budapeşte cephesinde Almanlar Stuhlweissenburg’u yeniden ele geçirmişlerdi ancak kuvvetlerimizin orada kesin sonuçlu bir zafer kazanmak için yetersiz olduklarını biliyorduk. Maalesef Ruslar da bunu biliyorlardı.

¹⁶ Hitler’in haksız diyebileceğimiz biçimde sözünü ettiği kişi Büyük Frederick’in ünlü süvari komutanlarından General F.W. von Seidlitz’tir. Yedi Yıl Savaşı (1756-1763) sırasında, kuvvetlerini, geçilemez sayılan araziden geçirmek suretiyle düşmanın açık yanına taarruz etmiş; böylece, Prusya Ordusu için ağır görülebilecek kayıplara yol açmasına rağmen, Prusya Kralı’nı, düştüğü zor durumdan kurtarmıştır. (Çeviren).

Yukan Silezya'da düşman Tarnowitz üzerine yürüyordu. Düşman, endüstri bölgesinin anavatanla bağlantısını kesmek ve Oder üzerinde köprübaşları tutmak amacıyla Cosel-Oppeln- Brieg çizgisine doğru ilerlemeye çalışıyordu. Güçlü düşman kuvvetleri Breslau'a ve bu kent ile Glogau arasındaki Oder kesimine doğru yürüyorlardı. Düşman Posen yönünde ve Doğu Prusya'da da yeniden ilerlemeler kaydetmişti. Düşmanın bu eyaleti koparmak için giriştiği kuşatma harekâtı sürdürülüyordu. Ruslar asıl taarruzlarını Deutsch Eylau-Allenstein Bölgesi'nden Koenigsberg yönünde sürdürmekteydiler. Courland'da durum sakindi.

23 Ocak'ta Peiskretscham ve Grosstrehlitz arasında muharebe başladı. Düşmanın niyet ve amacının Oppeln ile Ohlau arasında Oder'i geçmek olduğu şimdi açıkça anlaşılmış bulunuyordu. Ostrow ve Krotozyn'e taarruz edildiği görülmüyordu ve düşman tankları Ravica'ya ulaşmışlardı. Gnesen-Posen-Nakel Bölgesi düşman elindeydi. Posen çevresinde muharebeler oluyordu. Doğu Prusya'da Ruslar Partenstein'a doğru ilerlemeye devam etmekteydiler. Hindenburg ve eşinin kalıntılarını barındıran lâhitler alındıktan sonra Tannenberg Anıtı¹⁷ Reinhardt'ın emriyle havaya uçuruldu.

Courland'da Ruslar Libau'a taarruz ettiler.

23 Ocak'ta Dışişleri Bakanlığı'nın yeni İrtibat Memuru Büyükelçi Dr. Paul Barandon beni görmeye geldi. Birbiri ardından yaptığım isteklere rağmen ondan önceki irtibat memuru, görevime başladığım 1944 Temmuz'undan beri beni ziyaret etmemiştir. Herhalde Dışişleri Bakanlığı'nın cephedeki durum hakkında bilgi edinmeye ihtiyacı bulunmadığını sanıyor olmalıydı. Durumu açık bir ifadeyle Dr. Barandon'a anlattım. Dışişleri Bakanlığı'nın bize yardımcı olması olanaklarını birlikte tartıştık. Zira böyle bir hareket için zamanın geldiği ortak kanısına varmış bulunuyorduk. Dışişleri Bakanlığı'nın henüz yürütme olanağına sahip bulunduğu pek sınırlı diplomatik ilişkilerin, hiç değilse bir cephede bir ateşkes sağlanmasında kullanılmasını istiyorduk.

¹⁷ Birinci Dünya Savaşında, Mareşal Paul von Hindenburg komutasındaki Alman Ordusu 26-30 Ağustos 1914 tarihlerinde General Pavel Karlovic Rennenkampf komutasındaki Rus Ordusu'nu, Doğu Prusya'da Masuria Bataklıkları civarında Tannenberg Bölgesi'nde yenilgiye uğratmıştı. Anılan anıt bu zaferi simgelemekteydi. Mareşalin cenazesinin buraya gömüldüğü 2'nci Bölüm'de anlatılmıştı. (Çeviren).

Almanya içerisine doğru hızlı bir Rus ilerlemesi, ya da Rusların Almanya'nın büyük bir kısmını işgal etmelerinin doğurabileceği tehlikeleri Batılı mütefiklerin idrak etmiş olabileceklerini ve bu nedenle ya bir ateşkes imzalamak ya da hiç değilse gayri resmi bir anlaşma yaparak Batı Almanya'yı onlara teslim etme karşılığında elimizde kalan tüm kuvvetlerle Doğu Almanya'yı savunma olanağını elde etmiş olabilirdik. Ancak bunun çok az umut veren bir düşünce olduğu doğrudur. Ancak boğulmak üzere olan bir adam bir saman parçasına bile tutunmak isterdi. Kan dökülmesini durduracak, Almanya'yı ve tüm Batı Avrupa'yı, hepimizi tehdit eden müthiş akıbetten kurtarabilecek her çarenin denenmeden bırakılmamasını istiyorduk. Bu nedenle Dr. Barandon'un, benim Dışişleri Bakanı olan Ribbentrop ile özel bir görüşme yapmamı düzenlemesinde karar kıldık. Von Ribbentrop Hitler'in baş politik danışmanıydı ve bu bakımdan, Dr. Barandon'a yaptığım gibi durumu açıkça ve tam olarak ona anlatmak istiyordum. Bundan sonra, şimdi tamamen tecrit edilmiş halde bulunan Almanya'nın elindeki zayıf diplomatik kaynakların tümüyle kullanılmasını önermek üzere beraberce Hitler'le görüşmemizi tasarlıyordum. Bu kaynakların ne başarı vaat eden, ne de özellikle etkili olacak durumda bulunmadıklarını biliyorduk. Ama bunlar, görevimizi yerine getirme azmimizi ve savaşı sona erdirmek için olanaklar içindeki her tedbiri alma azmimizi azaltmıyordu. Dr. Barandon derhal von Ribbentrop'u görmeye gitti ve onunla 25 Ocak'ta buluşmamızı sağladı.

Doğu Cephesi'nde felâketler yaygınlaşmaya devam ediyordu. Macaristan'da düşmanın girme bölgemize karşı taarruz için almakta olduğu tedbirler hissedilmeye başladı. Düşman Silezya'da Gleiwitz'e ulaştı. Dyhernfurth ve Glogau arasında olduğu gibi, Cosel ve Brieg arasında da Oder'i geçmeye hazırlandığı açıkça anlaşıyordu. Breslau'a cepheden taarruz edildi. Lâkin Glogau ve Posen'de olduğu gibi kale bu taarruzlara karşı direniyordu. Doğu Prusya'da Ruslar mevzilerimizi Elbing yönünde yarmaya çalışıyorlardı.

25 Ocak'ta Rusların Velencze Gölü güneyinde bir karşı taarruz hazırladıkları giderek daha belirgin bir hal aldı. Bununla birlikte Tuna'nın kuzeyinde de, Leva-Ipolysac-Blauenstein Bölgesi'nde Korgeneral Kreysing'in Sekizinci Ordusu'na taarruz etmek üzere oldukları anlaşıyordu. Yukarı Silesia Endüstri Bölgesi'ne taarruz hazırlıkları sürdürülüyordu. Düşman Oder'a ulaştı.

Ruslar, Poznan'ı kuşattıktan sonra müstahkem mevkiin yanından dolaşarak, bir savunma mevziyle örtüldüğü bilinen Oder-Warthe kıvrımına doğru ilerlediler. Fakat savaştan önce itina ile yapılmış olan bu mevziin içindeki tesislerin alınarak batıya, Atlantik Duvarı'na gönderilmiş olduğu için bu mevzi artık bir tahkimli mevzi kabuğu haline gelmişti. Ruslar Vistül'ün kuzey yakası boyunca ilerlemek ve böylece bu nehir çizisini savunan kıtaları gerilerinden kavramak amacıyla Schneidemühl-Bromberg Bölgesi'nde büyük kuvvetler topluyorlardı.

CEHALETİN ZAFERİ VE HİMMLER

Bu tehlikeli durumu karşılamak için, Hitler'e, eski "A" Ordular Grubu (25 Ocak'ta adı Merkez Ordular Grubu olarak değiştirildi) ile eski Merkez Ordular Grubu (şimdi Kuzey Ordular Grubu) arasındaki bölgedeki harekâtın güdümü için yeni bir ordular grubu kurulmasını önermiştim. Bu yeni ordular grubu, cephenin bu kesiminde güdümü ele alacak ve bölgenin savunmasını örgütleyecekti. Tüm bölgeler içinde hayati derecede önem taşıyan bu bölgeyi işgal edecek olan bu yeni ordular grubu için bir general ve karargâh seçilmesiyle ilgili olarak Orgeneral Jodl ile bir görüşme yaptım. Balkanlar'da bulunan iki ordular grubu karargâhından birine bu görevin verilmesini önerdim ve kişisel olarak Mareşal von Weichs'ı daha üstün saydığımı da belirttim. Bu sayın kişiyi çok iyi tanıyordum ve gerek insan ve gerek bir asker olarak kendisi hakkında yüksek bir fikre sahiptim. Dürüst ve cesur olduğu kadar becerikliydi ve böylesine zor bir durumun üstesinden gelebilecek adamdı. Jodl, Hitler'le yapılacak toplantıda benim önerimi desteklemeyi uygun buldu. Ben de bu işin artık yoluna girdiği kanısına vardım. Ancak 25 Ocak'ta bu önerimi Hitler'e sunduğum zaman, bana şu karşılığı verdi: **"Mareşal von Weichs'ı yorgun görüyorum. Onun hâlâ böyle bir görevi yerine getirebileceğinden kuşkuluyum."**

Önerimi çok hararetle bir biçimde savundum ve Jodl'un da benimle aynı düşüncede olduğunu ekledim. Ama düş kırıklığına uğrayacaktım. Zira Jodl maalesef aslında mareşalin çok dindar bir kişi olduğunu alaycı ve suçlayıcı bir ifadeyle ortaya attı ve böylece Hitler de onu bu göreve atamayı reddetti! Onun yerine bu yeni Ordular Grubu'nun komutanlığının Himmler'e verilmesini emretti. Bu aptalca öneri beni şaşkına çevirdi ve böyle ahmakça işin bahtsız Doğu Cephesi'nin başına dert edilmesini önlemek için tüm tartışma gücümü

kullandım. Ama bütün bunlar boşunaydı. Hitler, Himmler'in Yukarı Ren Bölgesi'nde herkes üzerinde çok iyi bir izlenim bıraktığını ileri sürdü. Himmler aynı zamanda Eğitim Ordusu'na da komuta ediyordu ve böylece elinin altında bir takviye kaynağı da bulunuyordu. Dolayısıyla bir cephe meydana getirmek için herhangi bir kimseden daha çok hem insan gücü ve hem de malzeme bulunacak bir durumdaydı. Benim, Ulusal SS Önderi'ne von Weichs Ordular Grubu'nun Karargâhını vermek suretiyle tecrübeli bir karargâh sağlamak yolundaki alçak gönüllü girişimim bile fayda vermedi. Bunun tamamen tersine Hitler, Himmler'in karargâhını kendisinin teşkil etmesini emretti. Ona kurmay başkanı olarak çok cesur bir kişi olan SS Tugay Önderi Lammerding'i seçti. Daha önce bir zırhlı tümene komuta etmiş olan bu adam henüz kurulmamış olan bir Ordular Grubu Karargâhı'nın başı olarak görevinin gerektirdiği geniş kurmay ödevlerinin tamamen cahiliydi. Bu yeni karargâha kurmay subaylar vermek suretiyle sağlayabileceğim sınırlı yardım, komutan ve kurmay başkanının temel bilgilerden dahi yoksun olmasının doğurduğu dengesizliği karşılayacak gibi değildi. Savunmayı teşkilâtlandırmak için şimdi Himmler bazı SS önderlerini seçmişti ki bunların çoğu kendilerine düşen görevleri yerine getirebilecek insanlar değildi. Ancak, tümüyle devamıza zarar veren acı tecrübelerden sonradır ki, kendini beğenmiş bir kişi olan Himmler, sonunda beni dinleme zorunda kalmıştır.

25 Ocak'ta, Wilhelmstrasse'de, yeni yapılan olağanüstü güzellikteki resmî konutunda, Alman Dışişleri Bakanı'yla buluştum. Von Ribbentrop ile açık konuştum. Durumun ciddiyetini kavramamış olduğu anlaşılıyordu. Kendine söylediklerimin gerçekten doğru olup olmadıklarını bana sordu: **"Bana öyle geliyor ki Genelkurmay sinirlerine hâkim olamamaya başlamış!"** Aslına bakılırsa bu açıklayıcı konuşmalar gereği gibi sükûnet ve açık bir fikirle dinleyebilmek için insanda çelik gibi bir sinir sistemi bulunması lâzımdı. Durumu açıkça ortaya koyduktan sonra **"Almanya'nın dış politikasının mimarı"**ndan, benimle beraber Hitler'e gitmeye ve hiç değilse bir cephede ateşkes sağlama girişiminde bulunmamızı önermeye, hazır olup olmadığını sordum. Birinci derecede Batı'da bir ateşkesi düşünüyordum. Von Ribbentrop şu sözlerle karşılık verdi: **"Bunu yapamam. Ben Führer'i bağlılıkla izleyen bir kişiyim. Onun düşmanla herhangi bir diplomatik görüşmeyi açmayı istemediğini kesinlikle biliyorum ve bu nedenle de**

onunla önerdiğiniz tarzda konuşamam.” Bu kez şunu sordum: “Üç-dört hafta sonra Ruslar Berlin kapılarına dayandıkları zaman kendinizi nasıl hissedeceksiniz?” Ribbentrop yüzünde, dehşetin her türlü belirtileri olduğu halde bağırdı: **“Böyle bir şeyin olabileceğine gerçekten inanıyor musunuz?”** Bunun sadece olanak değil, başımızdakilerin tutumu sonucu, kuşkusuz kesin olduğunu söyleyince bir an için çok telâşlandı. Buna rağmen Hitler’i görmeye giderken benimle beraber gelmesini istediğim zaman buna cesaret edemedi. Ondan alabildiğim tüm karşılık, aynılırken ağzından çıkan şu sözler oldu: **“Bana bakın, bu konuşma aramızda kalsın, olmaz mı?”** Ben de bunu yapacağımı vaat ettim.

Aynı akşam Hitler’in brifingine gittiğim zaman onu çok heyecanlı bir halde buldum. Biraz gecikmiş olmalıyım. Zira toplantı salonuna girdiğim zaman Hitler yüksek ve heyecanlı bir sesle konuşuyordu. Herhangi bir kimsenin kendi işlerini, kendi görevi bakımından bu bilgilere ihtiyacı bulunmayan herhangi bir kişiyle tartışmasını yasaklayan 1 sayılı Temel Emir’e kesinlikle uyulması gerektiğini ısrarla belirtiyordu. Beni gördüğü zaman daha da yüksek bir sesle konuşmasına devam etti: **“Buna göre, Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı, Dışişleri Bakanına gider ve ona, Batı’da bir ateşkes sağlama amacıyla, Doğu’daki durum hakkında bilgi verirse yaptığı şey aşağı yukarı vatana hıyanettir!”** Anladım ki Ribbentrop sözünü tutmamıştı. Ama böylesi daha iyiydi. Hitler, şimdi hiç değilse gerçek tablonun ne olduğunu öğrenmiş oluyordu. Benim Ribbentrop’a yaptığım öneriyi tartışmayı inatla reddetti. Bir süre daha, sözlerinin benim üzerimde hiçbir etki bırakmadığının farkına varıncaya kadar, atıp tutmaya devam etti. Bu işin nasıl olduğunu ancak hapiste iken öğrenebildim. Benim ayrılmamdan hemen sonra Dışişleri Bakanı, yaptığımız konuşma hakkında bir rapor hazırlamış ve bunu Hitler’e sunmuştu. Ancak şurası gerçektir ki bunu yaparken benim adımı anmamıştı, ama o zaman buna pek ihtiyaç da yoktu.

Böylece, hiç değilse bir cephede ateşkes sağlamak için Dışişleri Bakanıyla beraber çaba gösterme girişimim başsızsızlıkla sonuçlanmış oluyordu. Aslında böyle bir girişime karşı çıkılabilirdi. O zamanlar Batılı Devletler bu tür görüşmelere katılacak durumda olmadıkları gibi, esasen Almanya karşısında sadece toplu hareket etmeyi gerektiren bir anlaşmayı da Ruslarla imzalamış bulunuyorlardı. Ancak her şeye rağmen benim fikrim şuydu ki, Hitler’i böyle bir harekete zorlayacak bir girişim yapılmalıydı. Böylece, von Ribbentrop’un harekete

geçmeyi reddetmesinden ötürü cesaretimi kırmayarak aynı planı öteki kanallardan geçirmeyi denemeye kararlıyım. Şubat'ın ilk haftası içinde, bu bakımdan Almanya'nın en önemli sayılacak kişilerinden birine başvurdum. Lâkin isteğim, Ribbentrop'un kullandığı aynı sözlerle geri çevrildi. Mart ayında yapacağım üçüncü bir girişim ileride anlatılacaktır.

27 Ocak günü, Rus med dalgası, bizim açımızdan, tam bir felâket ölçülerine hızla yaklaşıyordu. Ruslar, Budapeşte'nin güneybatısında bir kez daha taarruza geçmişlerdi. Macar başkentinde Alman garnizonunun kalıntılarıyla sokak muharebeleri devam ediyordu. Yukarı Silezya Endüstri Bölgesi'nde durum giderek daha da kritik bir hal almaktaydı. Rus kuvvetleri Moravya Kapıları'na, yani Troppau, Moravska-Ostrava ve Teschen üzerine yürüyorlardı. Warthegau ve Doğu Prusya'da durum gerçekten vahimdi. Posen kuşatılmış ve kalelerinden biri kaybedilmişti. Düşman Schönlanke, Schloppe, Filehne, Schneidemühl ve Usch üzerine yürüyordu. Nakel ve Bromberg ele geçirilmişti. Düşman Vistül batısından Schwetz'e doğru yürüyordu. Mewe'de bu nehri de geçti. Marienburg'da güzel eski Ordensburg için bir muharebe cereyan ediyordu. Himmler Karargâhını Ordensburg Crolssensee'ye nakletmişti. Oradan, OKH'nin muvafakatini almaksızın Thorn, Kulm ve Marienweder'in boşaltılmasını emretti. Hitler bu kez hiçbir tepki göstermedi. Himmler'in kendi başına verdiği bu karar nedeniyle Vistül hattı muharebesiz elden çıkmış oldu. Bu nehrin doğusunda hâlâ muharebe etmekte olan kıtaların geri çekilme yollarının kesilmesi artık birkaç gün meselesiydi.

Doğu Prusya'da Frauenburg, Elbing, Kanvinden ve Liebmühl çevrelerinde şiddetli savaşlar oluyordu. Friedland üzerinde kuvvetli bir düşman baskısı başgösterdi. Königsberg kuzeyinde taarruzlar görülüyordu. Samland'da bir bunalım başgösterdi. Buna karşılık Courland'da Alman kıtaları savunma başarıları sağlamışlardı. Ancak bu başarılar sevindirici olmaktan uzaktı.

ONALTİ YAŞINDAKİ ASKERLER

Aynı gün 1928'li acemi erlerin eğitim görmeden, şiddetle sürüp giden muharebelere sokulmalarını önlemek için, bu genç erkeklerin doğu bölgelerinden batı bölgelerine ulaştırılmalarnı emrettim. Daha 1944 sonbaharında, onaltı yaşındaki bu erkek çocukların seferber edilmelerini sözlü ve yazılı olarak protesto etmiştim.

Himmler'in karargâhında örgütsüzlük kendini hissettirmeye başlamış, haberleşme hizmeti işleyemez olmuştu. Bu uygunsuz durumu Hitler'e anlattım. Ancak Hitler bu söylediklerime hiç ilgi göstermedi. Nedenine gelince, tam bu sıralarda Kara Kuvvetleri Personel Başkanı, Kral İnci Frederick Wilhelm ve Büyük Frederick'in emre itaatsizlik olaylarına karşı aldıkları tedbirler hakkında ona bilgi vermişti. Kor-general Burgdorf tarih kaynaklarını karıştırmış ve iki yüz kadar yıl önce verilen bazı katı cezalara ait örnekleri Hitler'in önüne koymuştu. Hitler bunları duyduğu zaman derin bir memnunlukla şunları söylemişti: **"Ve bazı kimseler daima benim merhametsiz olduğumu tahmin ederler! Almanya'daki tüm ileri gelenlere bu cezalar hakkında bilgi verilmelidir."** Ancak, bütün bunlar, hiç değilse onun şimdi merhametsizliğinin ve gaddarlığının farkında olduğunu ve tarihsel paraleller göstermek suretiyle bunu haklı göstermeye çalıştığını anlatmaktadır. Fakat içinde bulunduğumuz korkunç durum, eskilerle kıyaslandığında ona hâlâ önemsiz görünüyordu.

Aynı gün Altıncı Zırhlı Ordu'nun Doğu'ya intikaline başlandı. Daha önce de anıldığı gibi, Hitler Berlin'e döner dönmez Batı Cephesi'nde savunmaya geçilmesini emretmişti. Böylece serbest bırakılacak kuvvetlerin Doğu'da nasıl kullanılacaklarını gösteren kendi planlarını da beraberinde getirmişti. Bense ona bu kuvvetlerin Berlin doğusunda iki grup halinde toplanmasını, bu gruplardan birinin Glogau-Kottbus Bölgesi'nde; ötekini Oder doğusunda Pomerania'da bulunmasını önermiştim. Bu suretle her iki grup, gerilerinde bıraktıkları Doğu tahkimatı henüz direnmeye devam ettiğinden zayıf bir durumda bulunan ve hâlâ bütünleme maddeleri alamayan, en ilerideki Rus kuvvetlerine taarruz edebilecek bir durumda buluncaklardı. Ama, Hitler, bu kuvvetlerin Almanya'yı ve özellikle Berlin'i savunmak yerine Macaristan'da bir genel karşı taarruzda kullanılmalarını öngören kendi eski planı üzerinde direniyordu. Jodl, ilk kordunun intikalinin 14 gün süreceğini tahmin ediyordu. Tüm intikalin tamamlanması için haftaların geçmesi gerekecekti. Bu nedenle öngörülen genel taarruzun Mart başlarından önce yapılması düşünülemezdi. Berlin, bu tarihlere kadar nasıl dayanacaktı?

"SAVAŞ KAYBEDİLMİŞTİR"

Yukarı Silezya Endüstri Bölgesi'nin büyük kısmı şimdi artık düşman elindeydi. Savaşın bundan sonraki uzaması ancak bir kaç ayı

bulabilirdi. Speer daha Aralık ayında Hitler'e verdiği yazılı bir raporda, Ruhr Bölgesi'nin yok edilmesi karşısında elimizde kalan bu son endüstri bölgesinin korunmasının ne denli bir önem taşıdığını belirtmişti. Ancak o zamanlar düşünölen, Batı Cephesi'ndeki taarruz harekâtı nedeniyle onun bu önerisi üzerinde durulmamıştı. Şimdi bu güç kaynağını da kaybetmiş oluyorduk. Speer, yeteri derecede açık olan şu biçimde başlayan yeni bir muhtıra hazırladı: **"Savaş kaybedilmiştir."** Raporu Hitler'e vermeden önce okumak üzere bana verdi. Maalesef raporda yazılı olanların aksini iddia etme yolunda bir hareket olmadı. Hitler birinci cümleyi okudu ve almış olduğu öteki ihtar belgeleriyle birlikte kasasına kaldırdı. Bu trajik günlerden birinde benim de hazır bulunduğum bir akşam brifinginden sonra Speer, Hitler'den kendisini kabul etmesini istirham etti. Hitler şu sözleri söyleyerek bu isteğı reddetti. **"Tüm bana söylemek istediğı savaşın kaybedildiğini ve benim savaşa son vermeme yeniden belirtmektir."** Speer bu biçimde atlatılmayı kabul etmedi ve bir kez daha ilgili mülhakı muhtıra ile birlikte Hitler'in yanına gönderdi. Hitler, genç SS subayına şunları söyledi:

"Belgeyi benim kasama koyunuz." Bundan sonra bana döndü: **"Artık, kimseyi yalnız olarak kabul etmediğimin nedenini şimdi herhalde anlamışsınızdır. Benimle yalnız konuşmak isteyen herkes böyle davranıyor. Zira bana nahoş bir şey söylemek istiyor. Buna tahammöl edemem!"** dedi.

28 Ocak'ta Ruslar Lüben yakınlarında Oder'i geçtiler ve bir köprübaşı kurdular. Onların Sagan'a doğru taarruzlarını sürdürmelerini bekliyorduk. Daha kuzeyde, Kreuz-Schneidemühl Bölgesi'nden batı yönünde, Frankfurt ile Stettin arasındaki Oder kesimine doğru akmaya devam ettiler. Bu suretle, daha sonra Berlin'e yapacakları taarruz için bir üs hazırlamak istedikleri anlaşılıyordu. Harekâta komuta eden Rus Komutanı, yani Mareşal Zhukov, Almanya'nın ne denli zayıf düştüğünü giderek anladıkça planları da daha cüretkârane oluyordu. Oder yönündeki taarruzu Birinci ve İkinci Muhafız Tank Ordularıyla Sekizinci Muhafız, Beşinci Hücum Orduları ve Altmış birinci Ordu yapıyordu. Bu kuvvetten başka düşmanın elinde, Vistül hattını savunan Almanların gerisindeki Nakel-Bromberg Bölgesi'nden kuzeye doğru taarruz edebilecek bol miktarda kıta vardı. Doğu Prusya'da, düşman, Kuzey Orduları Grubu'nun deniz ulaştırmasını kesmek amacıyla kıyı boyunca kuzeydoğuya doğru yürüyordu. Daha doğuda Koenigsberg'in kuşatılması giderek tamamlanıyordu.

SUBAYLARIN RÜTBELERİ İNDİRİLİYOR

29 Ocak'ta gece brifingleri sırasında Hitler bir kez daha sık sık ifade ettiği, kendi fikrince görevlerini tam olarak yerine getirmeyen subayların rütbelerinin indirilmesine dokundu. Cephede denenmiş ve güvenilir birçok subay, durumun baskısı altında, usulüne uygun bir soruşturma yapılmaksızın, bir ya da daha fazla rütbe indirimiyle cezalandırılıyordu. Bu cezanın, yedi kez yaralanmış ve **"Altın Yara Nişanı"** almış, son feci yarası tamamen iyileşmeden cepheye koşmuş olan bir tanksavar taburu komutanına da uygulandığını gördüm. Taburu katarlara bindirilmiş ve Batı Cephesi gerisinde bir çok kere gideceği yer değiştirilerek oradan oraya taşınmış, bu sırada birbiri ardından düşman uçaklarının taarruzlarına maruz kalmıştı. Böylece birlik parçalanmış ve muharebeye parça parça sokulmak zorunda kalmıştı. Hitler, yakınlarda düşman karşısında gösterdiği kahramanlık nedeniyle binbaşılıktan yarbaylığa yükseltilmiş bir yedek subay olan bu tabur komutanının rütbesinin teğmenliğe indirilmesini emretti! Zırhlı Birlikler Genel Müfettişliği'ndeki Kurmay Başkanım Thomale de bu sırada hazır bulunuyordu ve gerek o ve ben bunu şiddetle protesto ettik. Savaşın tüm süresince cephenin yüzünü görmemiş olan önemli bir kişi bunun üzerine alaycı bir söyleyişle **"Altın Yara Nişanı, kesinlikle hiçbir anlam taşımaz"** dedi. Böylece hiçbir şey yapılamadı. Aynı gün, 1941 Rusya seferindeki ikmal subayımın durumunu ortaya attım. Bu, Heckel adında yaşlı bir yedek yarbaydı. Oturduğu kentte -Linz Bölgesi'nden geliyordu- suçlu bulunarak oradan kovulduğu ilân edilmiş ve bunun sonucu olarak er rütbesiyle bir havan taburuna verilmiş ve mermi taşımakla görevlendirilmişti. Bu olayda ileri sürdüğüm parça parça fikirleri steno kayda geçirmiş olduğundan bunları Nürnberg kayıtları içinde buldum. Bunları, ifşaat oldukları cihetle, buraya almak istiyorum. Bu havan taburunda, Polonya, Fransa ve Rusya seferlerinde ikmal subaylığını yapmış bulunan, nişanlarla ödüllendirilen ve birinci dereceden Demir Haç Nişanı'nı göğsüne bizzat taktığım bir yarbay vardır. Bu kişi, söylediği iddia edilen fakat aslında hiçbir zaman söylemediği, kaldı ki söylemiş olsa bile anchluss'tan (yani Avusturya'nın Almanya'ya ilhakından) önce olan bir söz nedeniyle Yukarı Ren Bölgesi'ndeki hemşerileri tarafından suçlanarak hemşerilikten çıkarılmıştır. Bu halin sonucu olarak, işinde birinci sınıf bir subay olduğunu kanıtlamış olan ve karakterinde hiçbir leke bulunmayan bu dürüst ve suçsuz subay, Wildflecken'de bulunan bir havan taburuna veril-

miş ve orada kendisine havan mermisi taşıtılmış ve yine oradan şimdiye kadar okumadığım insanı hayrete düşüren mektuplar yazmıştı. Mektubunda şunu yazmıştı:

"Hiçbir suçum olmadığı halde, usulüne uygun bir soruşturma ya da inceleme yapılmaksızın, sadece pis bir serserinin ihbarı ve beni suçlaması yüzünden itibarımı kaybettim. Ve şimdi ne yapacağımı bilemiyorum."

Benim bildiğim kadıyla bu kişinin lekelenen karakteri temize çıkarılmamıştır. Onun hesabına yaptığım müdahale olumlu bir sonuç vermedi. Stenonun tutmuş olduğu bu notları, o zamanlar Yüksek Karargâhta ola gelen, nasırlaşmış ve gaddarlaştırmış olan tutumlar üzerinde en ufak bir etki yaratmak için bir insanın nasıl konuşmak zorunda kaldığını göstermek için buraya aldım. Çok kez parti ilgilileriyle kendi aralarında anlaşmazlığa yol açan saçma sapan bir nedenle kendilerini birdenbire bir toplama kampında ya da bir ceza taburunda bulunan zavallı insanlar için sık sık müdahalede bulundum. Ne yazık ki bu tür olaylar ancak çok ender hallerde duyulurdu.

Bunun da ötesinde, zor duruma düşmüş olan insanlara yardım etme kaygısı, insanı şaşkına çeviren genel durum ve aşırı üzüntü ve iş yorgunluğunun etkisiyle çok kez kaybolup gidiyordu. O zamanlarda bile bir gün ancak yirmidört saattti. Şayet günde iki kez Yüksek Karargâha gitmem gerekse -ki bu gergin dönemde hal böyleydi- bu, Zossen'den Berlin'e iki kez gidip gelmek yani her biri kırkbeş dakikadan günde üç saati yolda geçirmek demekti. Hitler'le yapılan toplantılar, hiçbir zaman iki saatten az sürmezdi ve çok kez üç saati geçerdi. Bu da fazladan altı saat eder. Böylece yalnız brifingler günümün sekiz ya da dokuz saatini alıyordu ki bu süre içinde hiçbir yararlı iş yapılamıyordu. Bu brifingler, genellikle gelişigüzel konuşmalarla geçiyor ve dolayısıyla zaman kaybından başka bir şey olamıyordu. Bundan başka, suikast olayından sonra Hitler, benim, Silâhlı Kuvvetler Karargâhı ve öteki kuvvetlerin tüm toplantılarına da katılmamda ısrar ediyordu. Normal zamanlarda bu haklı bir istek sayılabilirdi. Benden önceki kurmay başkanı kendi konusunu sunmak suretiyle toplantıyı açar, ondan sonra salonu terk edermiş ve bu Hitler'i sinirlendirirmiş. Bu nedenle benim toplantı sonuna kadar kalmamı emretti. Fakat bu hal, içinde bulunduğumuz aşırı çalışma ve sinirlerin son derece gergin olduğu bir dönemde saatlerce oturup oldukça önemsiz konuşmaları, mesela artık hemen hemen hiçbir

faaliyeti kalmamış bulunan öteki iki kuvvetin, yani hava ve deniz kuvvetlerinin temsilcilerinin yaptıkları konuşmaları, dinlemek insanda bedenî ve ruhî bir can çekişme halini yaratıyordu. Hitler'in uzun monologlar yapma tutkusu askerî durum giderek çok daha vahim bir hal aldığı halde, bir türlü azalmıyordu. Bunun tersine, bitmek bilmez uzun konuşmalarla ve suçu hep sayısız koşulların üstüne atarak, ya da kendisini uzak yakın suçlu görmeden başkalarını suçlamak suretiyle Alman Komutanlığı'nın başansızlığının nedenlerini açıklamak istiyordu. İki toplantıya katılmak zorunda kaldığım günlerde Zossen'e ancak ertesi günün sabahının erken saatlerinde dönebiliyordum. Kısa bir dinlenme için yatağıma girdiğim zaman çok kez saat beşi buluyordu. Saat sekizde OKH'de subay toplantısı ve ordular gruplarından gelen raporların okunmasıyla günlük çalışma başlardı. Ancak çok zorunlu yemekler için verilen aralarla bu çalışma, beni Başbakanlığa götürecek araba hazır oluncaya kadar sürerdi. Geri dönüşüm çok kez bir hava alarmı yüzünden gecikirdi. Her defasında da Hitler, ölmemizden ve yola çıkamayacağımızdan korktuğunu söylerdi. Bu nedenle sık sık akşam brifinglerinde bana vekâlet etmek üzere Baş Yardımcım olan Korgeneral Wenck'i gönderir ve böylece sükûnetle düşünebilme ve Zossen'de birikmiş olan işlerimi ele alma olanağını kazanmış olurum. Ayrıca yine çok kez toplantıda hazır bulunmamak suretiyle Hitler'in, subaylar heyetine hatta tüm orduya reva gördüğü hakaretli çıkışları uygun görmediğimi de ona anlatmaya çalışırdım. Nitekim, o bunun hemen farkına varırdı ve bir-iki gün iyi davranırdı. Ama bu düzeltilmeler hiçbir zaman uzun sürmezdi.

30 Ocak'ta Ruslar, Macaristan'da Balaton Gölü güneyi Bölgesi'nde şiddetli bir taarruza giriştiler. Oder kesiminde Ruslar kuvvetlerini Ohlau Bölgesi'nde toplamaktaydılar. Amaçları, oradaki köprübaşını genişletmek olmalıydı. Lüben köprübaşında da düşman kuvvetinde artış olduğu rapor edildi. Warthe güneyinde düşman bir operatif yarmayı başarmıştı. Warthe kuzeyinde batıya doğru ilerliyordu ve Soldin-Amnsvalde Bölgesi'ni ele geçirdi, böylece Stettin'i doğrudan doğruya tehdit eder bir duruma geldi. Düşman, ayrıca, Braunsberg güneyinde, Wormditt Bölgesi'nde, Allenstein kuzeyinde ve Bartenstein güneyinde taarruzlarını şiddetle sürdürüyordu. Bu taarruzların amacının batı yönünde yaptığımız taarruzu boşa çıkarmak ve bu taarruzu yapan kuvvetlerin gerisine taarruz etmek oldu-

ğunda kuşku yoktu. Koenigsberg Müstahkem Mevkii'nin güney ve batıdaki bağlantıları kesildi.

31 Ocak'ta Macaristan'da Ruslar Tuna ile Balaton Gölü arasında cephemize taarruz ettiler. Tuna kuzeyinde de taarruza geçeceklerini gösteren belirtiler göze çarpıyordu. Oder üzerindeki köprübaşında Sagan ve Kottbus üzerine ilerleme hazırlıklarında bulundukları açıkça görülmüyordu. Warthe'nin her iki yakasında ilerlemelerini sürdürüyorlardı. Oder-Warthe kıvrımındaki savunma mevzilerimiz, kuvvetlerimiz tarafından henüz işgal edilmişti ve savunulma olanağı henüz kazanılmamıştır ki Ruslar bu mevzii yardılar. Pomeranya'da Alman savunması şimdilik Schloppe-Deutsch Krone-Konitz gizisinin düşmanın eline düşmemesini sağlamayı başarmıştı. Düşman Doğu Prusya'da Heilsberg üzerinde baskı yapıyordu. Courland'da taarruzlarına yeniden başlamak üzere olduğu tehdidi vardı.

Akıllara durgunluk veren Ocak ayının olayları, bu muhtemel büyük Rus genel taarruzunun neleri getirebileceği hakkındaki korkularımızı haklı göstermişti. İlk Hitler ve Silâhlı Kuvvetleri Karargâhı tarafından Batı Cephesi'ndeki harekâtın anlaşılabilir bir biçimde güdümlü; ikinci olarak, bundan doğan Batı'dan Doğu Cephesi'ne kuvvet kaydırılmasındaki gecikme ve üçüncü olarak da tüm kesimlerin en zorlusu olan Vistül Ordular Grubu'nun başına askerî sorunların cahili olan bir kişinin getirilmesi yüzünden düşmanın ilerlemesi oranısız derecede hızlı olmuştu. Düşman Doğu ve Batı Prusya'yı her bakımdan Almanya'nın kalanından ayırmış ve böylece, ancak denizden ya da havadan ikmal edilebilen ve sürekli direnmesi sadece bir zaman meselesi olan iki yeni, tecrit edilmiş savunma bölgesi meydana getirmişti. Kara Kuvvetlerinin bu tecrit edilmiş parçalarının ikmalini yapmak için hava kuvvetleri ve donanma, muharebe harekâtından büyük ölçüde vazgeçmek zorunda kalmışlardı. Kaldı ki, bu ek yük olmadan da bu kuvvetlerin muharebe yetenekleri zaten yeterince düşüktü. Bizim giderek artan zafiyetimizi anladıkça Rusların hızı artıyordu. Tank birlikleri daha cüretkâr, daha atak taktiklere başvuruyorlardı. Hitler bu nedenle 26 Ocak 1945 tarihinde bir tanksavar tümeni kurulmasını emretti. Bu yeni teşkilin adı pek anlamlı ve son derece önemliydi. Ancak iş bir adla bitmiyordu. Bu tümen cesur teğmen ve üsteğmenlerin komutasındaki bisiklet bölüklerinden kurulacaktı. Bu bölüklere tanksavar el bombaları verilecek ve bu şekilde T-34 ve daha ağır Rus tanklarını durduracaklardı. Tümen, bölük-

ler halinde kullanılacaktı. Bu bölüklere verilecek cesur askerlere yazık oldu, demekten başka yapılacak bir şey yoktu.

Şubat ayının ilk günlerinde, gerek Doğu ve gerek Batı Cephele-
rinde durum kötüleşti.

Doğu'da, derhal boşaltma ile ilgili tüm planlanma rağmen Courland Ordular Grubu hâlâ, elindeki yirmi piyade ve iki zırhlı tümenle Courland'ın kuzey ucunu tutmaya devam ediyordu. Bu tümenler muharebe yeteneği bir hayli yüksek olan iyi birliklerden müteşekkildi. Bu zamana kadar Hitler, ancak dört piyade tümeni ve bir zırhlı tümeni çekmeye muvafakat etmişti.

Bu sırada Kuzey Ordular Grubu dar olan Samland şeridine, Koenigsberg'e ve Doğu Prusya başkentinin güneyindeki Ermland adı verilen bölgeye sıkıştınmış bulunuyordu. Courland Ordular Grubu gibi bu ordular grubunun ikmalinin de denizden ya da havadan yapılması zorunluydu. Bu Ordular Grubu'nun ondokuz piyade ve beş zırhlı tümeni çok ağır kayıplar vermişlerdi. Ordular Grubu'nda ayrıca öteki bazı tümenlerin kalıntıları da vardı.

Vistül Ordular Grubu, Graudenz'den Elbing'e kadar Vistül Nehri-
ne dayanan ve buradan itibaren Deutsch Krone üzerinden, Oder Nehri'ne atlayan, Schwedt ve Grünberg arasında bu nehir boyunca uzanan yalınkat bir çiziye tutuyordu. Bu ordular grubu yirmibeş piyade ve sekiz zırhlı tümenden kuruluydu.

Merkez Ordular Grubu Silezya'da Vistül Ordular Grubu'na bitişik olan ve Karpat Dağları'na kadar uzanan bir kesimi savunuyordu. Ruslar bir süredir Oder üzerinde Breslau'nun hem kuzeyinde ve hem de güneyinde bulunan noktalarda köprübaşları elde etmişlerdi. Yukarı Silezya endüstri bölgesini kaybetmiştik. Bu ordular grubu da yirmi kadar piyade tümeni ve sekizbuçuk kadar da zırhlı tümenden meydana geliyordu.

Son olarak, Karpatlarda Drava Nehri arasında bulunan Güney Ordular Grubu ondokuz piyade ve dokuz zırhlı tümenden teşekkül ediyordu. Bu ordular grubuna, Batı'dan gelecek takviyelerin kabulmasından sonra, Tuna'nın sağ yakasını ele geçirmek amacıyla Balaton Gölü'nün her iki yanından taarruz etme görevi verilmişti. Bu harekât Doğu Cephesi'nin güney yanını güven altına alacak ve Macaristan petrol bölgelerinin elimizde kalmasını sağlayacaktı.

Batı'da, Ardenler genel karşı taarruzunun başarısızlıkla sonuçlanmasından beri cephenin, Driel- Maas Nehri- Wasl Nehri - Amhem

- Ren Nehri - Cleves - Maas Nehri - Roermond - Roer Nehri-Düren-Schnee Eifel - Our Nehri - Saner Nehri - Priesport - Moselle Nehri - Remich - Saar Nehri - Saarguemines - Bitche-Hagenau - Yukarı Ren çizisine çekilmesi zorunda kalınmıştı.

Macaristan'da yapılacak taarruza katılmasına karar verilen SS tümenleri iki dinlenme bölgesinde (biri Bonn ve Ahrweiler çevrelerinde, ikincisi Wittlich ve Traben-Trarbach Bölgesi'nde) toplanıyorlardı. Bazı tümenlerin unsurları henüz bu bölgelere çekilmemişlerdi. Kıta intikalleri tümüyle çok güç ve çok ağır olarak yapılabilirdi. Düşmanın hava üstünlüğü ulaştırma faaliyetlerini aksatıyor ve komutanların cesaretlerini kınıyordu.

Doğu Cephesi'nin elinde şimdi yüzüç kadar zayıf piyade tümeni ve otuziki kadar aynı derecede zayıf zırhlı ve mekanize tümen vardı. Batı Cephesi'nde yaklaşık altmışbeş piyade ve oniki zırhlı tümen bulunuyordu. Ancak bu sonuncu gruptan dört tümen Doğu'ya intikale hazırlanmaktaydılar.

KORKUNÇ TARTIŞMALAR

Bu genel durum muvacehesinde Hitler'den, Macaristan'daki genel taarruzu ertelemesini ve bunun yerine, Frankfurt ile Küstrin arasında Oder Nehri'ne dayanmış olan Rus okbaşına taarruz etmesini talep ettim. Güneyde Glogau-Guben çizisinden ve kuzeyde Pyritz-Aruswalde çizisinden taarruz edildiği takdirde Rus okbaşının yanları hâlâ çok hassas bir durum arz ediyordu. Böyle bir harekât sayesinde başkent ve Almanya'nın iç kısımlarının güvenliğinin arttırılacağı ve Batılı Devletlerle ateşkes görüşmeleri için zaman kazanılacağı umuyordum.

Bu harekât için gerekli önkoşullar Balkanlar, İtalya, Norveç ve özellikle Courland'ın derhal boşaltılmasıydı. Şubat ayının ilk günlerinde Japon Büyükelçisi Oshima'yı ziyaret ettim. Ondan sonra Hitler'i görmeye gittim ve planımı anlattım. Yukarıda anılan boşaltmalar hemen reddetti. İsteğimde daha çok direndim ve sonunda bu inatçı adama şunları söyledim:

"Benim Courland'ın boşaltılmasını ısrarla önermeye devam etmemin nedeninin sadece dik kafalılık olmadığını söylersem bana inanmalısınız. İhtiyat kuvvetleri toplamanın bizim için biricik yolu budur, daha başka bir olanak kalmamıştır. Ve elimizde ihtiyat olmadan başkenti savunmayı bek-

leyemeyiz. Yalnız Almanya'nın çıkarları için bütün bunları yaptığımı inanmanızı isterim."

Vücudunun tüm sol yanı titreyerek ayağa fırladı ve bağırmaya başladı: **"Benimle bu biçimde konuşmaya nasıl cesaret ediyorsunuz? Benim Almanya için mücadele ettiğimi sanmıyor musunuz? Benim tüm yaşamım Almanya için girilmiş uzun bir mücadele olmuştur."**

Goering beni kolumdan tutup başka bir odaya götürerek birlikte birer fincan kahve içmek suretiyle sinirlerimizi yatıştırmaya kadar, görülmedik bir şiddette bağırıp çağırmaya devam etti.

Daha sonra Büyük Amiral Dönitz'i gördüm ve ondan, ikinci kez boşaltmalar sorununu ortaya attığım zaman beni desteklemesini rica ettim; daha doğrusu, bunu yapması için ona yalvardım. Ağır teçhizatın terk edilmesine karar verildiği takdirde elde yeterli miktarda gemi vardı. Fakat Hitler bunu kabul etmiyordu.

Hitler bundan sonra beni toplantı salonuna çağırttı. Ben de bir kez daha Courland'ın boşaltılması lehinde konuştum. Bu hareketim Hitler'in yeniden büyük bir hiddete kapılmasına yol açtı. Önümde durmuş yumruklarını sallıyordu ki, benim değerli Kurmay Başkanım Thomale, bir bedeni tecavüze maruz kalmamam için ceketimin eteğinden tutarak beni geriye doğru çekmek zorunda kaldı!..

Bu dramatik sahnenin sonucu, benim istediğim gibi, Courland'daki kıtaların bir ihtiyat teşkil etmek üzere geri alınması olmadı. Planım, Warthe'nin kuzeyindeki Rusları yenilgiye uğratmak, keza Pomeranya ve Batı Prusya ile bağlantımızı korumak amaçlarıyla Armswalde Bölgesi'nden yapılacak sınırlı hedefli bir taarruz dışında bir yana atıldı. Bu sınırlı harekâtın usulünce yapılması için bile şiddetli bir mücadele yapmam gerekti. General Gehlen'in düşman hakkındaki istihbaratının desteklediği hesaplarma göre Ruslar Oder Nehri üzerindeki kuvvetleri günde bir tümen artırma olanağına sahipti. Bu bakımdan taarruzumuzun bir anlamı olabilmesi için, yeni Rus kıtaları gelmeden ve Ruslar niyet ve amacımızı anlamadan, bu taarruzun şimşek hızıyla yapılması gerekiyordu. Bu harekâtla ilgili karar toplantısı 13 Şubat'ta Başbakanlıkta yapıldı. Bu toplantılara her zaman katılanlardan başka, Vistül Ordular Grubu Komutanı olarak Ulusal SS Önderi Himmler, Altıncı Zırhlı Ordu Komutanı SS Orgenerali Sepp Dietrich ve Baş Yardımcım General Wenck de toplantıda hazır bulunuyordu. Harekât süresince Wenck'in Himmler'in

Karargâhı emrine verilmesine ve taarruzun sevk ve idaresini bizzat üzerine almasına karar vermiştim. Aynı zamanda taarruzun da 15 Şubat'ta başlamasına karar vermiştim. Zira bu tarihten daha sonraya ertelendiği takdirde taarruzun yapılmasına olanak, kalmayacaktı. Hitler ve Himmler'in benim bu kararlanma karşı çıkacaklarından da emindim. Zira her ikisi de Himmler'in yeteneksizliğini açığa çıkarak bir harekâta girişmekten bilinçaltı bir korku duymaktaydılar. Himmler, tertip edilen mühimmatın ve akaryakıtın küçük bir kısmının henüz indirilerek kıtalara dağıtılmadığı cihetle taarruzun ertelenmesi gereğine inandığını Hitler'e söyledi. Ben, buna karşı çıkarak, yukandaki gibi nedenlerimi ortaya koydum.

BEN: "Son bidon benzin ve son merminin dağıtılmasını bekleyemeyiz. O zaman Ruslar çok kuvvetli duruma gelirler."

HİTLER: "Beni beklemekle suçlamanıza izin veremem."

BEN: "Ben sizi herhangi bir şey için suçlamıyorum. Söylemek istediğim, sadece, ikmal maddelerinin sonu dağıtılincaya kadar beklemenin ve böylece uygun taarruz zamanını geçirmenin bir anlamı bulunmadığıdır."

HİTLER: "Size şimdi söyledim ki beni beklemek istemekle suçlamanıza izin veremem."

BEN: "General Wenck, Ulusal Önder'in Karargâhı emrine verilmelidir. Aksi halde taarruzun başarılı olması beklenemez."

HİTLER: "Ulusal Önder kendi başına taarruzu yapacak kadar erkek bir kişidir."

BEN: "Ulusal Önder yalnız ve kendi başına taarruzu sevk ve idare edebilmek için ne gerekli tecrübeye, ne de yeterince yetenekli bir karargâha sahiptir. Bu nedenle General Wenck'in varlığı zorunludur."

HİTLER: "Ulusal Önder'in görevlerini yerine getirme yeteneğine sahip olmadığını söylemenize izin veremem."

BEN: "General Wenck'in Ordular Grubu Karargâhına verilmesinde ısrar etmek zorundayım. Çünkü harekâtın uygun bir biçimde yapılması için bu şarttır."

Ve böylece tartışma iki saat sürdü. Yumrukları havada, yanakları hiddetten kıpkırmızı, tüm vücudu titreyerek karşımda duran adam, içine düştüğü gazap ve kendi kendini kontrol edememe ha-

liyle tamamen başka bir adamdı. Her hiddetli çıkıştan sonra halının kenan boyunca aşağı yukarı yürüyor, bunun ardından ani olarak karşımda durup yeni bir suçlamayı yüzüme savuruyordu. Hemen hemen avazı çıktığı kadar bağırarak konuşuyordu. Gözleri sanki yuvalarından fırlayacak, damarları şakaklarından dışarı taşmış gibiydi. Ben ise hiçbir şeyin itidalimi yok etmesine göz yummamaya kararlıydım ve temel isteklerimi birbiri ardından tekrarlayacaktım. Bunu adeta soğukkanlılığın son derecesi olan buzlaşmış bir metanetle yaptım.

BİSMARCK'IN RESMÎ ÖNÜNDE

Hitler bana arkasını dönüp şömineye doğru yürürken, gözüm, şöminenin üst kısmında asılı olan Lenbach'ın Bismarck portresine ilişti. Bu güçlü devlet adamı, **"Çelik Başbakan"** sanki gözümün önünde cereyan eden olayı ciddi ve kaygılı bir biçimde izliyor gibiydi. Toplantı salonunun loşça aydınlatılmış olan bu köşesinden, başındaki zırhlı süvari miğferinden yansıyan bir çelik panltsı bana kadar geliyordu ve yüzündeki ifade sanki şu soruyu soruyordu: **"Almanya'ya neler yapıyorsunuz?"** Bu anda arkamda, salonun karşı kenarında bir bronz büstü bulunan Hindenburg'un bakışlarının ağırlığını duyuyordum. Onun gözleri de sanki bir soru soruyordu: **"Almanya'ya ne yapıyorsunuz? Benim Prusyalılarıma ne olacak?"** Bu çok korkunç bir düştü, ama yine de benim kararlılığımı güçlendirmişti. Soğukkanlılığımı korudum ve durumumda direndim. Hitler'in hiçbir hiddetli çıkışı karşılıksız kalmadı. Onun bu atıp tutmalarından hiçbir zaman etkilenemeyeceğimi anlamasını istiyordum.

Hitler birden Himmler'in önünde durdu ve **"Pekâlâ, General Wenck bu gece Karargâhınıza gelecek ve taarruzun güdümünü üzerine alacaktır!"** dedi. Wenck'in yanına gitti ve ona derhal Ordular Grubu Karargâhı'na gitmesini söyledi. Bundan sonra her zamanki yerine oturdu. Beni yanına çağırdı ve **"Şimdi lütfen toplantıya devam edelim. Genelkurmay bugün bir meydan muharebesi kazanmıştır"** dedi. Ve bunu söylerken en sevimli tebesümünü de bizlerden esirgememiş oluyordu. Bu benim kazanıp kazanacağım son muharebe oldu; ama artık çok geç kalmıştık. Hiçbir zaman böyle bir sahneye tanık olmamıştım. Hitler'in bu kadar müthiş bir şekilde atıp tuttuğunu da görmemişim.

Devasa yok olma dramımızın bu karanlık ve sıkıcı olayı sona erdikten sonra yandaki odalardan birine girdim ve küçük bir masanın

yanına oturdum. Oradayken Keitel yanıma geldi ve şunu söyledi: **"Führer'e nasıl bu biçim karşı çıkabildiniz? Ne kadar heyecanlandığının farkında değil miydiniz? Böyle bir sahne sonucu kalbi dursaydı ya da bir yanına inme inseydi ne olurdu?"** Keitel'e karşı da aynı derecede soğuk davrandım ve sadece şu karşılığı verdim: **"Bir devlet adamı kendi fikirlerine karşı çıkılmasına hazırlıklı bulunmalı ve gerçekleri dinleyebilmelidir. Zira, bunu yapamadığı takdirde onun adının bir değeri olamaz."** Hitler'in maiyetinde bulunan öteki bazı kişiler de şimdi tartışmada Keitel'in yanında yer almışlardı. Bu heyecanlı ve ürkek ruhlu kişilerin sinirleri yatışınca kadar bir-iki sert söz daha söylemem gerekti. Bundan sonra yardımcılarının taarruz için gerekli emirleri telefonla ulaştırılmasını düzenledim. Kaybedecek zamanımız yoktu. Bunca zorlukla kazandığım yetki, henüz verilmiş olan kararların tersine dönmesi sonucu elimden alınabilirdi. Sonraları, bu sahnede hazır bulunan kimseler, Yüksek Karargâhta geçirdikleri yıllarda Hitler'in bu kadar müthiş bir öfke içinde ve parlamasını hiçbir zaman hatırlamadıklarını söylemişlerdir. Gerçekten bu patlama tüm ötekileri gölgede bırakmıştır.

15 Şubat'ta Rauss komutasındaki Üçüncü Zırhlı Ordu taarruza hazırды. 16 Şubat günü erken saatlerde, benim niyet ve amacımı çok iyi bilen General Wenck'in kişisel gözetimi altında taarruz başladı. 16 ve 17 Şubat günleri başarılı oldu ve daha şimdiden hepimizde, tüm zorluklarımıza ve kuşkanımıza rağmen taarruzun başanya ulaşabileceği ve daha başka tedbirler almak için gerekli zamanı kazandırabileceği kanısı hasıl olmuş bulunuyordu. Ancak 17 Şubat günü Hitler'in akşam brifinginden sonra, şoförünün yorgun olduğunu sezen Wenck arabasının direksiyonuna geçmiş ve çok yorgun olduğundan uyuya kalmış ve bu yüzden Berlin-Stettin şosesi üzerindeki bir köprüünün korkuluk duvarına çarpmıştı. Wenck böylece ağır bir şekilde yaralandı ve hastaneye kaldırılmak zorunda kalındı. Onun ayrılmasıyla taarruz yavaşladı ve bir daha da başlangıçtaki hızını yeniden kazanamadı. Wenck haftalarca iş göremez hale düştü. Onun yerine, yakınlarda cephede bir komutanlığa atanmak üzere Model'in Kurmay Başkanlığından alınmış olan Korgeneral Krebs verildi.

Krebs'i Goslar Avcılar (Taburu'ndaki) günlerimden tanıyordum. İyi bir askeri öğrenim yapmış, becerikli bir subaydı. Ancak komutan olarak tecrübesi kıt. Zira tüm savaşı çeşitli kurmay görevlerinde geçirmişti. Bir Kurmay subay olarak meslek hayatı boyunca kurmay

ödevlerinde çok yeterli olduğunu kanıtlamış; aynı zamanda uyuşma ve uzlaşma niteliklerine sahip olduğunu göstermişti ki bu haliyle Hitler gibi bir adam karşısında dimdik durabilecek bir kişi değildi. Bundan başka, Kara Kuvvetleri Personel Başkanı Korgeneral Burgdorfla da, birlikte bulundukları Harp Akademisi günlerinden beri yakın arkadaşlardı. Burgdorf, çok geçmeden Krebs'i Yüksek Karargâh-taki iç çevreye soktu. Bu çevre Bormann ile Fegelein etrafında döner-di ve Krebs kısa zamanda onlarla da sıkı fıkı bir dostluk kurdu. Bu kişisel ilişkiler, sonunda, onu, Başbakanlıkta oynanmakta olan korkunç dram içinde, hareket serbestliği ve düşünce özgürlüğünden etti. Ancak, birlikte çalıştığımız sürece bu etkiler kendini göstermemiştir. Zira OKH'yi bizzat kendim temsil etmişimdir. Ancak benim görevime son verilmesinden sonradır ki bunlar su üstüne çıkmıştır.

Hitler'e resmî ziyaretini yaptığı ilk gün, Krebs'e Şövalye Haçının Meşe Yaprakları Nişanı verildi. Bu, Burgdorf'un etkisinin ilk belirtisiydi. Birkaç gün sonra Krebs ve ben birlikte Hitler'i görmeye gittik. Oraya varışımız biraz erkence oldu. Henüz öteki subaylar gelmemiş bulunuyorlardı. Bu nedenle Hitler bizi küçük özel çalışma odasına davet etti. Masasının üstünde asılı duran Graff'ın resmettiği Büyük Frederick portresini eliyle işaret ederek şunları söyledi:

"Kötü haberler ruhumu ezme tehdidini gösterdiği zaman-lar bu resme bakıp düşünmeye dalar ve taze cesaret kazanı-rım. Şu güçlü mavi gözlere, şu geniş alna bakınız. Ne hariku-lade baş!" Daha sonra bu büyük kralın bir devlet adamı ve bir as-keri önder olarak niteliklerini tartıştık. Hitler ona herkesten çok hay-randı kendini ona benzetmeye çok heves ederdi. Ama üzülerek söylemek gerekir ki yetenekleri, istekleriyle eşit değildi.

GOEBBELS AİLESİ İLE

Ulusal İşçi Hizmeti Önderi Hierl'in yetmişinci doğum günü bu zamana rastladı. Hierl, eski bir subay ve partideki görevlerini büyük bir vicdanlılık içinde ve tamamen dürüst ve onurlu bir biçimde yürütmüş olağanüstü bir kişiydi. Hitler, Hierl'e Büyük Alman Nişanını verdi. Hierl, 24 Şubat akşamını Dr. Goebbels'le geçirdi. Bu basit yemeği paylaşmak üzere ben de davet edilmiştim. Ulusal İşçi Hizmeti'nin önderini çok sevdiğimden daveti kabul ettim. Yemekten sonra, artık adet hükmüne girdiği üzere, hava alarmı çaldı. Sığınağa indiğimizde orada Bayan Magda Goebbels ve onun iyi yetiştirilmiş ve güzel çocuklarıyla karşılaştık. Böylece ben de onları tanımış ol-

dum. Hava akınının sona ermesi için orada beklerken 1943'te Dr. Goebbels ile yapmış olduğum konuşmayı hatırlamaktan kendimi alamadım. Şimdi burada, mutluluğu ya da yok oluşu Hitler'in akıbetine bağlı olan bu küçük aile arasında bulunuyordum. Onların günlerinin sayılı oluşu düşüncesi çok üzücüydü ve konuşmak bile içimden gelmiyordu. Dr. Goebbels'in iki yıl önce bana ifade ettiği önsezisi Nisan'da tam anlamıyla tahakkuk edecekti. Zavallı kadın, zavallı masum çocuklar!

Yine bugünlerdeydi ki Macar Devlet Başkanı Salaszy, bize bir ziyaret yaptı. Hitler, şimdi tüm süslerinden arınmış olan başbakanlık binasının kasvetli salonunda onu kabul ettiği zaman ben de oradaydım. Yapılan konuşmalar pek garipti. Yeni Devlet Başkanı kendisinden pek çok şey beklenmemesi gereken bir insan izlenimini uyandırıyor. Sanki isteğine aykırı olarak dünyaya gelmiş bir hali vardı. Anlaşıyordu ki artık müttefikimiz kalmamıştı.

HAVA SALDIRILARI

Müttefiklerin hava genel taarruzu, son birkaç ayda, Almanya'da giderek artan tahribata yol açmıştı. Silâh endüstrisi, bombardımanlardan çok zarar görmüştü. Sentetik petrol fabrikalarının yok edilmesi bizim için özellikle büyük bir darbe olmuştu. Zira akaryakıt ihtiyacımızın sağlanması sadece bu tesislere dayanıyordu. 13 Ocak'ta Stettin yakınlarında Pölitz'de bulunan Sentetik Petrol Fabrikası bombalandı. Ertesi gün, Leuna Fabrikaları ve Manheim'deki akaryakıt tesisiyle birlikte Magdeburg, Derben, Ehmen ve Brunswick'teki petrol tesisleri bombalandı. 15 Ocak'ta Bockhum ve Recklunghausen'deki benzol fabrikaları bombardıman edildi. Bunlarla birlikte ayın 14'ünde Schleswick - Holstein'daki Heide Petrol Fabrikası da tahrip edildi. Alman rakamlarına göre bu bombardımanlar Müttefiklere elli yedi uçağa mâloldu. Fakat aynı zamanda Almanlar ikiyüzotuzaltı uçak kaybettiler. Sentetik akaryakıt endüstrimizin büyük kısmının yok edilmesi, Alman Komutanlığı'nın Avusturya'da Zistersdorf'taki kuyulardan ve Macaristan'da Balaton Gölü çevresinden gelen bütünleme maddeleriyle yetinmesi demek oluyordu. Bu gerçek, Hitler'in başkaca anlaşılması güç olan elindeki tüm kuvvetleri Macaristan'a gönderme kararını kısmen izah etmektedir. Gerçekten Hitler, zırhlı birlikler ve hava kuvvetleri için hayatî derecede önemli olan geri kalan petrol kuyuları ve rafinerilerinin kontrolünü elinde tutmak istiyordu.

20 Ocak'ta Macarlar Ruslarla bir ateşkes anlaşması imzalamışlardı. Bu belgenin koşullarından biri Macarların Almanya'ya karşı yapılan harekâta kullanılmak üzere Ruslara sekiz tümen vermesiydi. Bunun sonucu olarak bu ülkede durum, sadece askeri bakımdan değil, aynı zamanda politik bakımdan da son derece gergindi.

Ocak sonunda Korgeneral Nehring ve Korgeneral von Saucken komutasındaki iki kolordu muharebe ile kendilerine yol açarak Kalisz Bölgesi'nden sınılmışlardı. 1 Şubat'ta Ruslar Küstrin dolaylarında Oder'e ulaştılar. Daha önce Kulm ve Elbing batısındaki bölgeye girmiş bulunuyorlardı. 2 Şubat'ta Thorn düştü. 3 Şubat'ta düşman, cesaretle savunulmakta olan Schneidemühl'ün etrafından dolaşarak Dış Pomeranya'ya girdi. 5 Şubat'ta, Baltık ile Couriand Körfezi arasında ensiz bir dil gibi uzanan Kurische Nehrung kaybedildi. Posen, Frankfurt (Oder) ve Küstrin dolaylarında muharebeler oluyordu. Pomeranya'da Ruslar Pyritz ve Deutsch-Krone arasından ileri yürüyorlardı.

6 Şubat'ta Posen kenti içinde muharebeler başladı. Ruslar Küstrin yakınlarında Oder üzerinde bir köprübaşı ele geçirdiler. 8 Şubat'ta Pyritz ve Answalde'de giriştikleri taarruzlar püskürtüldüye de bu bölgelerde muharebeler günlerce sürdü.

10 Şubat'tan itibaren düşman, Vistül batısında Schwetz ve Graudenz Bölgelerinde taarruza başladı. 12 Şubat'ta Elbing kaybedildi.

Müttefikler Alman petrol tesislerine ve bunlarla birlikte birçok kente taarruzlarını sürdürüyorlardı. Özellikle Berlin şimdi hava akınlarının en büyük şiddetiyle karşı karşıya gelmişti.

13 Şubat'ta Vistül üzerinde Schwetz'i, Pomeranya'da büyük bir arazi parçasını ve Macaristan'da, en sağ kanadımızda Budapeşte Kalesi'ni kaybettik. 15 Şubat'ta Konitz, Schneidemühl ve Tuchel; 16 günü de Grünberg, Sommerfeld ve Sorau düştü. Breslau kuşatıldı. 18 günü aynı şey Graudenz'in başına geldi. 21 Şubat'ta Dirschau düştü.

Öte yandan 17 ve 22 Şubat günleri arasında Güney Ordular Grubu Gran Nehri üzerindeki bir Rus köprübaşını ortadan kaldırma olanağını buldu. Bu başan, taarruz planı görüşülürken Hitler'in: **"Wöhler bir Nasyonal Sosyalist değildir. Bu doğrudur, ama hiç değilse o bir erkektir!"** dediği, Ordular Grubu Komutanı General Wöhler'in akıllı önderliği sayesinde kazanılmıştır.

24 Şubat'ta Posen ve Arnswalde; 28 Şubat günü Dış Pomeranya'da Schlochau, Hammerstein, Bublitz ve Baldenburg'u kaybettik. 1 Mart'ta Neustettin elimizden gıkt.

FİNLANDİYA-ALMANYA SAVAŞI

Finlandiya 3 Mart günü Almanya'ya savaş ilân etti.

Aynı gün Alman kıtalan Riesengebirge Dağları doğusunda Berlin ile Silezya arasındaki biricik demiryolu bağlantısını yeniden ele geçirmek amacıyla, Silezya'da Lauban Bölgesi'nde bir taarruz yaptılar. Taarruz 8 Mart'a kadar başarıyla sürdürüldü; ancak önemi, bölgesel olmaktan ileri gidemedi.

4 Mart'ta Ruslar Köslin ile Kolberg arasında Baltık kıyılarına ulaşılar. Dış Pomeranya'nın tümü artık elimizden çıkmış bulunuyordu.

Rusların işgal edilen Alman illerindeki davranışları anlatılamaz derecede gaddarcaydı. Ben, düşman önünde kaçan mültecileri gözlerimle gördüm. Görgü tanıklarının anlattıkları çok sayıda olay OKH'ye ve Propaganda Bakanlığı'na ulaşmıştı. Propaganda Bakanlığı'ndan Devlet Sekreteri Naumann, Goebbels adına benden ricada bulunarak yerli ve yabancı basına bir bildiri vermek suretiyle Rusların işledikleri zulümler aleyhinde protestoda bulunmayı isteyip istemediğimi sordu. 6 Mart'ta bu işi yapmaya muvafakat ettim. Zira, hiç değilse düşmanlarımızın civanmertlik duygularına hitap etmek suretiyle Alman halkının ıstıraplarını azaltabileceğimi sanıyordum. Bu başvurma sırasında Anglo-Amerikan hava teröründen söz ettim. Üzülerek söyleyeyim ki benim umutsuzluk içinde yaptığım bu çağrı da bir sonuç vermemiştir. Bu aylarda insanlık ve civanmertlik ortadan yok olmuşlardı. Kin ve intikam savaşı sözle anlatılması olanaksız derecede korkunç bir yola girmişti ve on gün sonra Naumann benden radyoda konuşmamı rica ettiği zaman, sonu olmayan ikinci bir çağrıda bulunmaktan kaçındım. Zavallı ulusuma artık yeni bir umut önerecek halde değildim.

KURŞUNA DİZİLEN SUBAYLARIMIZ

Bu 6 Mart gününde Batılı Müttefikler Köln'ün (Kolonya) ortasına kadar derinliğine nüfuz ettiler. Doğuda Graudenz düştü. Ruslar direnilmez biçimde Pomeranya'nın işgalini sürdürdüler.

8 Mart'ta Batı'da düşman Remagen'deki Ren köprüsünü sağlam olarak ele geçirdi. Patlayıcı madde yokluğu nedeniyle bu hayati

geçiş yerinin tahribi olanağı bulunamamıştı. Hitler bağınıp çağırdı ve suçluların kendisine bildirilmesini istedi. Beş subay yargılanmaksızın kurşuna dizildi.

9 Mart günü Ruslar Stettin'in öteki tarafında Oder'in doğu yakasına vardılar. Bu kıyıda bir köprübaşını elde tutmayı başardık.

Macaristan'da nihayet taarruzumuz başladı ve başlangıçta başarılı oldu. Ancak orada bahar gelmişti ve bunun sonucu olarak yer yumuşaktı ve bu durum tanklarımızın ilerlemesini güçleştiriyordu. Bu nedenle, yapılan genel taarruzdan büyük sonuçlar beklememek gerekiyordu. Balaton Gölü kuzeyinde bir miktar toprak yeniden kazanıldı. Buna karşılık bu gölün güneyinde taarruz durdu.

12 Mart'ta Breslau içinde sokak muharebeleri oluyordu.

BERLİN BOMBALANIYOR

Hava savaşı bitmek bilmez bir şiddetle sürüp gidiyordu. Berlin aralıksız yirminci gece bombardıman edildi.

13 Mart günü Ruslar muharebe ederek Küstriner Neustadt'a girdiler. Danzig Körfezi'ne ve Putzig'e ulaştılar. Bizim Macaristan'daki taarruzumuz gelişmekteydi. Lâkin genel durumun felâketi bir biçimde gelişmesi karşısında bu sınırlı başarı önemsiz kalmaya mahkûmdu.

Sonunda burada da kesin sonuçlu bir başarı umudu suya düştü. Bu zamana kadar SS tümenlerinin morali yüksekti, ama şimdi kırılmıştı. Zırhlı birlikler cesaretle döğüşmeye devam ediyorlardı. Ancak SS tümenleri bu suretle sağlanan örtü gerisinde tüm mevcutlarıyla, emirlere aykırı olarak geri çekilmeye devam ediyorlardı. Artık bu tümenlere güvenilemezdi. Hitler bunu duyduğu zaman şuurunu kaybetti. Müthiş bir hiddete kapıldı ve kendi muhafızlarından kurulu olan **Leibstandarte** dahil olmak üzere bu SS tümenlerinin üyelerinin taktıkları kol bağlarının geri alınmasını emretti. Bu emrin yerine getirilmesini sağlamak için beni Macaristan'a göndermek istiyordu. O sırada hazır bulunan SS Ulusal Önderinin **Waffen-SS**'lerin de komutanı olduğunu ve bu kuvvetlerin disiplininden de sorumlu olduğunu ileri sürerek bunu reddettim. Bu nedenle onun bu görevle görevlendirilmesini ve Macaristan'a giderek adaletin yerini bulmasını sağlamasını önerdim. Şimdiye kadar Himmler, Kara Kuvvetleri'nin onun SS birlikleri üzerinde herhangi bir yetkiye sahip olmasına izin vermemişti. Şimdi ise bu politikayı değiştirmek istiyordu, ama bun-

dan yararlanamadı. Zira benim bakacağım çok daha önemli problemlerim vardı. Himmler'in Macaristan'a yaptığı bu görev gezisi ona, kendi **Waffen-SS**'lerinin pek fazla sevgisini de kazandıramadı.

Bu son derece endişe verici dönemde Parti'nin Ulusal Örgütü Önderi (Reichsorganisationsleiter) Dr. Ley bir gece yeni bir öneriyle Hitler'in Karargâhına geldi. Batı Almanya'da artık herhangi bir görevi bulunmayan Nasyonal Sosyalist Partisi görevlilerinden bir gönüllü kolordusu kurulmasını önerdi:

"Sayın Führer'im, size en az kırkbin fanatik savaşçı vaat edebilirim. Bunlar Yukarı Ren çizisini ve Kara Orman geçitlerini tutabilir. Buna güvenebilirsiniz. Sayın Führer'im, bu gönüllülerden mürekkep elit kolorduya bir övünç kaynağı olacak olan Freikorps Adolf Hitler (Adolf Hitler Bağımsız Kolordusu) adının verilmesi önerimi lütfen kabul buyurunuz. Genelkurmay Başkanı derhal seksenbin makineli tabancayı bize teslim etmelidir!"

Bu yeni kuruluşun değeri hakkında Dr. Ley'den daha az hevesliydim ve ilkin kendini yazdıran gönüllülerin tam sayısını bildirmesini, bundan sonra onların silahlandırılması işiyle meşgul olacağını söyledim. Kendisinden bir daha bu konuda herhangi bir söz duymadım. Hitler, konuşmalar süresince sessiz kaldı. Herhalde örgüt önderine artık pek güveni kalmamıştı.

HİTLER'İN DENGESİZLİKLERİ

Breslau, Glogau, Kolberg, Danzig ve Koenigsberg direnmelerini sürdürüyorlardı. Stettin dışında şiddetli bir muharebe oluyordu. Bu sırada Hitler, durumun ne olduğunu ve ordusunun muharebe yeteneğini öğrenmek üzere Üçüncü Zırhlı Ordu Komutanı Orgeneral Rauss'ı çağırttı. Rauss genel durumu özetlemekle söze başladı. Hitler onun sözünü kesti:

"Genel durum hakkında bilgim var. Sizden istediğim tüm menlerinizin muharebe yetenekleri hakkında açıklayıcı ayrıntılı bilgidir." Rauss bu kez gereken bilgiyi verdi. Verdiği bilgiler cephesinin her metresini bildiğini ve komutası altındaki her birliğin değerini ölçmede yetenekli olduğunu gösteriyordu. Konuştuğu zaman ben oradaydım ve açıklamalarını anlaşılır ve açık bulmuştum. Sözlerini bitirdiği zaman Hitler herhangi bir görüş ortaya atmaksızın gitmesine izin verdi. Rauss, toplantının yapıldığı Başbakanlık sığına-

ğından henüz ayrılmamıştı ki Hitler Keitel ve Jodl'a döndü ve bağırdı: **"Ne perişan bir konuşma! Adam, gereksiz ayrıntılardan başka bir şey konuşmadı. Konuşmasından bir Berlinli ya da Doğu Prusyalı olduğu anlaşılıyor. Derhal görevinden alınmalıdır!"**

Ben şu karşılığı verdim: **"Orgeneral Rauss en yetenekli zırhlı birlik generallerimizden biridir. Sayın Führer'im, size genel durumu anlatırken siz onun sözlerini kestiniz ve tümenlerinin durumu hakkında ayrıntılı bilgi vermesini istediniz. Aslına gelince o bir Avusturyalı ve dolayısıyla soydaşınızdır. Sayın Führer'im!"**

HİTLER: **"Kat'iiyen olamaz. O bir Avusturyalı olamaz!"**

JODL: **"Pekâlâ olabilir Sayın Führer'im. Tıpkı aktör Moser gibi konuşuyor."**

BEN: **"Herhangi bir karar vermeden önce, Orgeneral Rauss'un cephesinin tümü hakkında tam bir bilgi sahibi olduğunu ve komutası altındaki her tümen için kişisel bir değerlendirmeye yapmakta muktedir bulunduğunu; aynı zamanda uzun bir savaş süresince parlak bir şekilde muharebe etmiş ve son olarak da -daha önce söylediğim gibi- bizim en iyi zırhlı birlik generallerimizden biri olduğunu dikkate almanızı öneririm."**

Hitler'in onun hakkındaki fikri düzeltilemedi ve ters yönde kaldı. Elimizde ihtiyacımıza göre iyi general bulunmadığını söylediğim zaman da bu görüşüm dikkate alınmadı. Rauss komutanlıktan alındı. Soydaşı Hitler'in elinde uğramak üzere olduğu haksızlığa hazırlamak ve bunu düzeltemediğimi ona anlatmak için büyük bir hiddetle odadan çıktım. Rauss'un yerine, Ardenler genel taarruzu başarısızlığının ve birçok zırhlı birliğin Batı'dan Doğu'ya kaydırılmasının yeni bir görev almaya hazır duruma getirdiği, Korgeneral von Manteuffel atandı.

Bu arada Dışişleri Bakanlığı'nın, çok geç de olsa, şimdi tarafsız bir devlet aracılığıyla Babı Müttefiklerle görüşmelere girişmek kararına vardığı anlaşılıyordu. Ribbentrop'un güvendiği Dr. Hesse adlı biri Stockholm'e gitti. Ama herhangi bir şey başaramadı. Bununla beraber bu vazife hakkında ortalıkta dolaşan rivayetler beni bir kez daha dış politika danışmanım Dr. Barandon'la bir araya getirdi. Benim SS Ulusal Önderi Himmler'i görmeye gitme ve giderek daha

anlamsız olan bu katliamı sona erdirmek için kullanabileceği tüm uluslararası kanalları, özellikle Kızıl Haç ve benzeri kuruluşları kullanmasını önermemeye karar verdik.

HİMMELERİN DURUMU

Korgeneral Wenck'in sahneden çekilmesinden sonra Himmler, Arnswalde Bölgesi'ndeki genel taarruz açısından, tamamen başarısız bir duruma düşmüştü. Karargâhındaki koşullar giderek daha karmaşık bir hal almaktaydı. Cephenin onun kesiminden hiçbir rapor alamıyordum ve OKH'nin emirlerinin orada yerine getirildiğine de hiçbir zaman kanaat getirememiştim. Bu nedenle Mart ortalarında, durumu anlamak üzere, Prenzlau'daki Karargâhıma gittim. Himmler'in Kurmay Başkanı Lammerding, girişte, beni şu sözlerle karşıladı: **"Bizi komutanımızdan kurtaramaz mısınız?"** Lammerding'e, bunun tamamen SS Örgütünü ilgilendiren bir mesele olduğunu söyledim. Ulusal Önder'in nerede olduğunu sorduğumda gripten hasta olduğunu ve Hochenlychen sanatoryumunda özel doktoru Profesör Gebhart tarafından tedavi edildiği bildirildi. Derhal oraya gittim ve Himmler'i görünüşte tam sıhhatli buldum. Böylesine kritik bir durumda basit bir baş üşütmesinin beni kıtalarından ayırmasına hiçbir zaman göz yummamış olduğuma bir kez daha kanaat getirdim. Daha sonra bu güçlü SS Önderi'ne, kendi başına bir dizi en yüksek devlet makamını işgal ettiğini hatırlattım. O, SS Örgütü'nün Ulusal Önderi, Alman Polis Örgütü'nün Şefi, İçişleri Bakanı, Eğitim Ordusu Başkomutanı'ydı ve son olarak da Vistül Ordular Grubu'na komuta ediyordu. Bu makamların her biri bir insanın tüm zamanını bu işlere ayırarak çalışmasını gerektiriyordu, ya da hiç değilse savaşın ilk aşamalarında durum buydu ve nihayet onun yeteneklerine ne kadar saygı duyarsam duyayım bu görev ve makam bolluğunun eninde sonunda bir insanın gücünü aşacağı muhakkaktı. Bu arada, cepheye kıtaların güdümünün de kolay bir iş olmadığını kavramış bulunması gerekirdi. Bu nedenle Ordular Grubu'nun komutasını bırakmasını ve çabasını öteki işlerinde toplamasını önerdim.

Himmler artık eski günlerindeki gibi kendine güveni tam olan bir kişi değildi. Durakladı: **"Gidip Führer'e bunu söyleyemem. Benim böyle bir öneride bulunmamı hoş görmez."** Elime geçen fırsatı fark ettim ve hemen bundan yararlandım: **"Öyle ise, bunu sizin adınıza Hitler'e söylememe yetki verir misiniz?"** Himmler bu kez önerimi kabullenmek zorunda kalmıştı. Aynı akşam, çok yüklü

olan Himmler'in Vistül Ordular Grubu'nun Komutanlığı'ndan alınmasını ve yerine şimdi Karpatlar'da Birinci Zırhlı Ordu Komutanı bulunan Orgeneral Heinrici'nin atanmasını Hitler'e önerdim. Hitler bu fikri beğenmediyse de, bir süre söylendikten sonra nihayet öneriyi kabul etti. Heinrici 20 Mart'ta atandı.

Himmler gibi bir sivil kişinin bir askeri makamı işgal etmekte direnmesinin nedeni ne olabilirdi? Onun askeri meselelerin tamamıyla cahili olduğu; onun, Hitler'in ve hepimizin açıkça bilmesi gereken bir gerçektir. O halde neden bunu yapmıştı? Onu iten nedenlerden biri herhalde ölçüsüz ihtirasıydı. Bir Şövalye Haç Nişanı'na sahip olmayı her şeyden çok istiyordu. Bundan başka, Hitler gibi o da bir insanın başarılı bir kıta komutanı olması için gerekli nitelikleri hiç önemse-miyordu. Tüm dünyanın gözü önünde ilk kez bir görevi üzerine almış; fakat bu görev merdiven arkası entrikalan ve bulanık suda balık avlama yöntemleriyle yürütülemeyecek bir görev olduğu için adam kaçınılmaz bir başansızlığa uğramıştı. Böyle bir makamı işgal etme arzusu kendi hesabına tamamıyla sorumsuz bir hareketti. Hitler de ona bu görevi vermekle aynı derecede sorumsuz davranmış oluyordu.

Bu sıralarda, olayların aldığı yöne karşı tutumu giderek artan bir kötümserlik halini alan Speer, beni görmeye geldi. Bana, Hitler'in, düşman eline düşmeden önce tüm fabrikaların, su ve elektrik tesislerinin, demiryollarının ve köprülerin tahribini düzenlemeye niyetlendiği haberini getirdi. Speer, haklı olarak, böylesine çığınca bir işin Alman halkının tarihte görülmedik bir ölçüde sefalet ve ölümle karşılaşması sonucunu doğuracağını ileri sürüyordu. Böyle bir emrin yerine getirilmemesini sağlamak için benim yardımımı rica etti. Bu yardımı ona yapmayı hemen kabul ettim ve derhal bir emir taslağını hazırlamaya koyuldum. Bu emirde Almanya içinde tutulacak savunma hatlarını belirttim ve tahriplerin yalnız bu hatların hemen önünde yapılabileceğini belirttim. Almanya'da bundan başka hiçbir şey tahrip edilmeyecekti. Halkı beslemeye hizmet eden ve onlara iş sağlayan tüm tesislere dokunulmayacaktı.

Ertesi gün taslağımı Jodl'a götürdüm. Taslak Silâhlı Kuvvetler'in tümünü ilgilendiren bir meseleyi kapsadığından içindekileri onun bilmesi gerekiyordu. Jodl taslağımı Hitler'e götürmüş, ama bu işi, maalesef benim hazır bulunmadığım bir zamanda yapmıştı. Ertesi gün yeniden onu gördüğüm ve Hitler'in tepkisinin ne olduğunu sor-

duğum zaman, bana okumak üzere, Speer'in ve benim niyetlerimizin tam tersi olan, Hitler'in bir emrini verdi.

Speer'in dosdoğru konuşma biçiminin bir örneğini vermek için, 18 Mart 1945 günü, yani onun ve benim köprüler ve fabrikaların tahribini önlemeye çalıştığımız sıralarda, Hitler'e sunduğu muhtıranın bir parçasını buraya almak istiyorum:

"Muharebelerin Alman topraklarının derinliklerine doğru daha da yayılması halinde hiçbir kişinin, endüstri tesisleri, maden tesisleri, elektrik ve öteki kolaylık tesisleri, haberleşme ve ulaştırma kolaylıkları, memleket içi su yollarını tahribe yetkili olmadığı saptanmalıdır. Köprülerin, halen öngörülen ölçüde tahribi, ulaştırma ve haberleşme ağıımızda son yılların tüm hava akınlarından daha fazla zarara yol açacaktır. Onların tahribi Alman halkının tüm ayakta kalma şansının yitirilmesi demektir...

Savaşın bu aşamasında, Alman halkının gelecekteki varlığını etkileyecek tahripleri emretmeye hakkımız yoktur. Eğer düşman, benzeri görülmedik cesaretle savaşın bu ulusu yok etmeye kararlaysa, bu takdirde tarih önünde böyle bir hareketin sorumluluğunu düşman taşımalıdır. Alman ulusuna, uzak bir gelecekte bu ulusun yeniden kalkınmasına olanak sağlayacak tüm kolaylıktan bırakmak ödevimizdir."¹⁸

Hitler'in, Speer'in bu muhtırasına karşı gösterdiği ve sonuçları beni de ilgilendiren, tepki şu sözlerle son buluyordu:

HİTLER'İN FELSEFESİ

"Eğer savaş kaybedilecekse, ulusun da kaybedilmesi doğaldır. Bu, ulusun değişmez kaderidir. Bir topluluğun ilkel bir yaşamı sürdürmek için lüzum gördüğü temel ihtiyaçları düşünmeye gerek yoktur. Bunun tersine bu gibi şeyleri yok etmek bizim için daha iyidir. Çünkü bu ulus zayıf olduğunu kanıtlamış olacaktır ve gelecek, belirgin bir biçimde daha güçlü olduğunu gösteren Doğu'daki ulusundur. Muharebeler sona erdikten sonra hayatta kalanlar ne de olsa zayıf insanlardır. Zira en iyileri hayatlarını kaybetmişlerdir."¹⁹

¹⁸ Nurnberg Mahkemesi duruşmalarında, 20 Haziran 1946 günü okunmuştur.

¹⁹ Nurnberg Mahkemesi duruşmalarında, 20 Haziran 1946 günü okunmuştur.

Hitler sık sık bu tür, insanı dehşete düşüren fikirleri ortaya atmıştır. Onun bu biçimdeki konuşmalarını ben de duymuş ve Alman ulusunun yaşamını sürdüreceğini; doğa kanunlarına göre öngörülen tahriplerin yapılması halinde dahi bu ulusun yaşayacağını ve niyet ettikleri yapıldığı takdirde bu tahriplerin ulusu yeni ve kaınılması olanağı bulunan sefaletle duçar edeceğini ona söylemişimdir.

Bütün bu olup bitenlere rağmen tahrip emri 19 Mart'ta yayınlandı ve bunu, Bormann'ın, uygulamayla ilgili 23 Mart tarihli genelgesi izledi. Tahripler, Alman Devleti'nin (Reich'in) savunulmasından sorumlu komiserler olarak, Gauleiterlerin yani Parti bölge başkanlarının sorumluluğunda bulunacaktı. Silâhlı Kuvvetler bu görevi yerine getirmeyi reddetmişti. Bormann, tehdit altındaki bölgeler halkının Almanyası'nın içerilerine taşınması, buna olanak bulunmadığı takdirde bu işin yaya yürümekle yapılmasını emretmişti. Bu emrin uygulanması devasa ölçüde bir felâket ile sonuçlanacaktı. Zira yiyecek ikmali yapılması için herhangi bir tedbir alınmamıştı.

Bu nedenle askeri makamlar bu gılınca emrin uygulanmaması için Speer ile birleştiler. Buhle patlayıcı maddelerin dağıtımını önledi ve böylece tahripler yapılamadı. Speer birbiri ardından komuta yerlerini ziyaret ederek emre uyulduğu takdirde sonucun neler olacağını anlatıyordu. Neticede, tahriplerin tümünü önleyemedik; bununla beraber, yapılanların sayısını önemli ölçüde azaltmaya muvaffak olduk.

Onikinci Bölüm

SON ÇÖKÜŞ

15 Mart'ta OKH Karargâhı şiddetli bir hava taarruzuna uğradı. Akın kırkbeş dakika sürdü ve büyük bir şehri toz haline getirmeye yeter patlayıcı maddeyi kapsayan, bir hava ordusunun tüm bomba yükü küçük ordugâhımız üzerine düştü. Kuşkusuz, bir askerî hedef-tik ve bu nedenle düşmanın bizi yok etme girişimine herhangi bir itirazımız olamazdı. Öğleyin hava alarmı sireni çaldığı zaman, her zamanki gibi, büromda çalışıyordum. Hatırlanacağı gibi, eşim Warthegau'dan muhacir olmuştu ve gidecek yeri bulunmadığından Hitler benimle kalmasına izin vermişti. Eşim bombardıman uçakları-nın uçuş yolunu harita üzerine işleyen astsubayı izliyordu ve uçaklar Brandenburg üzerine geldikleri zaman, her zaman olduğu gibi, Ber-lin'e devam etmeyerek doğruca Zossen'e yöneldiklerinin farkına varmıştı. Bundan derhal beni haberdar edecek kadar soğukkanlıydı. Hemen tüm dairelerin sığınağa çekilmesi için emir verdim ve kendim de bana ayrılan yere henüz ulaşmıştım ki ilk bombalar düşmeye başladı. Bu, son dakikadaki ikaz sonucu kayıplanmış insanı sevindi-recek kadar az olmuştu. Yalnız Harekât Dairesi, benim ikazımı tut-mamıştı. Bunun sonucu olarak General Krebs ve çok sayıda iş arka-daşı, aşağı yukarı ağır bir şekilde yaralandılar. Krebs şakağı üzerine bir darbe yemişti. Patlamalardan birkaç dakika sonra onu görmeye gittiğim zaman gözümüzün önünde baygın yere düştü. Hastaneye gitmek zorunda kaldı ve günlerce işine dönemedi.

Heinrici, Vistül Ordular Grubu Komutanı olarak işe başlamadan önce bir hazırlık olmak üzere bir ziyaret için Zossen'e geldi. İlk gö-revi Rusların kuşatmış oldukları küçük Küstrin Kalesi'nin kurtarılma-sıydı. Hitler onun bu işi Frankfurt yakınında Oder üzerindeki köprü-başından beş tümenle taarruz etmek suretiyle yapmasını istiyordu. Böyle bir taarruzun yararsız olduğunu anladım ve almamız gereken ilk tedbirin, Küstrin yakınındaki Rus köprübaşının ortadan kaldırılma-sı ve kuşatılmış garnizonla böylece bir bağlantı kurulması olduğunu önerdim. Bu görüş farkı Hitler'le benim aramda, birbirini izleyen tartışmalara yol açtı. Yapılışı Büyük Frederick zamanına kadar uza-

nan kalenin komutanı, Varşova'da isim yapmış olan Polis Generali Reinefarth'tı. O kuşkusuz iyi bir polisti, ama hiçbir zaman general değildi.

"SAVAŞ KAZANILAMAZ"

Ancak, bu karşı taarruzu anlatmadan önce Başbakanlığa ve şimdi orada vuku bulan politik karakterdeki olaya dönmem gereklidir. 21 Mart'ta, daha önce Dr. Barandon ve benim tarafından verilmiş bulunan karar gereğince, bir ateşkes düzenlemek üzere tarafsız ülkelerdeki resmi temaslarından yararlanmasını istemek için Himmler'i görmeye gittim. Onu Hitlerle Başbakanlık bahçesinde enkaz arasında bir gezinti yaparken buldum. Hitler beni gördü ve çağırarak ne istediğimi sordu. Ben, Himmler ile görüşmek istediğim karşılığını verdim. Böylece Hitler ayrıldı ve Ulusal SS Önderiyle yalnız kaldım. Uzun bir süredir bildiği gerçeği açıkça söyledim: **"Savaş artık kazanılamaz. Şimdi asıl problem, anlamsız katliam ve bombardımanlara en çabuk bir biçimde nasıl son verilebileceğidir. Ribbentrop'tan sonra tarafsız ülkelerle bağlantısı olan biricik kişi sizsiniz. Dışişleri Bakanı görüşmelere başlama konusunu Hitler'e önermek istemediği için bağlantılarınızdan yararlanmanızı ve benimle beraber Hitler'e giderek bir ateşkes düzenlemesini ona önermemizi rica ediyorum."** Himmler şu karşılığı verdi: **"Sayın Orgeneralim, bunun için vakit henüz çok erkendir."** Ben, **"Sizi anlayamıyorum. Şimdi saat onikiye beş var değildir. Onikiyi beş geçiyor. Eğer şimdi görüşmelere başlayamazsak bunu bir daha yapamayız. Ne kadar acınacak bir duruma düştüğümüzü anlamıyor musunuz?"** dedim. Konuşmamız bir süre amaçsız bir biçimde sürdü gitti ve herhangi bir sonuç vermedi. Bu adamla bir şey yapılamazdı. Hitler'den korkuyordu.

O akşam, brifingden sonra Hitler beklememi işaret etti. Bana şunu söyledi: **"Kalp rahatsızlığınızın kötüleştiğini görüyorum. Hemen dört hafta dinlenme izni almalısınız."** Bu, benim kişisel problemlerim açısından çok iyi bir çözüm sayılabilirse de karargâhının durumu bakımından bu öneriyi kabul edemezdim. Bu nedenle şu karşılığı verdim: **"Şu anda görevimden ayrılamam. Zira yarıdımıcım yoktur. Wenck'in yaraları henüz iyi olmamıştır. Krebs, 15 Mart'taki hava akımında ağır bir şekilde yaralanmış ve henüz işine dönecek durumda değildir. Harekât Dairesi, Var-**

şova meselesinden sonra bazı kişilerin hapsedilmesi için verdiğiniz emirler sonucu şu ana kadar yeterli bir duruma getirelememiştir. Bir an önce bana vekâlet edebilecek bir yardımcı bulmaya çalışacağım. Ondan sonra da izinli ayrılırım.” Biz konuşurken bir adam geldi ve Hitler’e Speer’in onu görmek istediğini haber verdi. Hitler Speer’i o gece kabul edemeyeceğini söyledi. Bir kez daha onun artık klişeleşmiş çıkışını dinlemek zorunda kaldım: **“Beni hep yalnız görmek istiyorlar. Çünkü bana söyleyecekleri hep nahos şeylerdir. Artık bu iş kolaylaştırıcılara tahammül edemiyorum. Onun muhtıraları hep şu sözcüklerle başlıyor: ‘Savaş Kaybedilmiştir!’ Şimdi de bana söylemek istediği budur. Bu yüzden ben de onun muhtıralarını okumadan kasaya kaldırıyorum!”** Bundan sonra, Speer’e üç gün sonra gelmesi için talimat gönderildi.

Bu zorlu geçen Mart ayında kaydedilerek saklanmaya değer, yeterince ilginç olan birçok konuşmalar yapılmıştır. Bir akşam Hitler Batılı Müttefiklerin aldıkları tutsakların sayılarının çok yüksek olduğunu iddia etmeleri karşısında kendini kaybetti ve şunları söyledi: **“Doğu Cephesi’ndeki askerler çok daha iyi savaşıyorlar. Batı’da onların kendilerini bu kadar çabuk ve kolay düşmana bırakmaları, onlara tutsak olarak iyi muamele edileceğini vaat eden, ahmakların işi Cenevre Sözleşmesi’dir. Bu sersemce şeyi yırtıp atmamız!”** Jodl, bu çığınca ve anlamsız öneriye büyük bir gayretle karşı çıktı ve benim onu desteklemem sayesinde Hitler’i böyle bir tedbiri almayı ertelemeye ikna etmeyi başardı. Jodl, aynı zamanda Hitler’in, son derece uygunsuz hareketleri nedeniyle yakınlarda cezalandırılan ve askerlikten ihraç edilen bir generalin, bir ordular grubunun komutanlığına getirilmesini de önledi. Jodl artık kurmay sınıfının birleşik bir kontrol altında bulunması gereğine inanmış ve bu problemle ilgili önceki görüşünün hatalı olduğunu kabul eder olmuştı. Şimdi ise, sonumuzun yaklaştığı açıkça belli olduğundan olacak, öncekinden daha açık bir görüş sahibi olduğunu göstermeye çalıştığı ve Stalingrad Felâketi’nden beri içine batmış olduğu sefaleti de üzerinden silkip attığı görülüyordu.

23 Mart’ta Batılı Devletler, Yukarı ve Orta Ren Vadisi boyunda ve Ruhr ağzının kuzeyine ulaştıkları gibi; Aşağı Ren Nehri’ni de geniş cephede geçmiş bulunuyorlardı. Aynı gün Ruslar Yukarı Silezya’da Oppeln yakınlarında hatlarımızı yarıdılar.

24 Mart günü Amerikalılar yukarı Reni geçtiler ve Darmstadt ve Frankfurt'a (Main) doğru ilerlediler. Doğu'da, Danzig çevresinde şiddetli muharebeler sürüyordu. Ruslar Küstrin'e taarruz ettiler.

26 Mart günü Ruslar Macaristan'da yeni bir taarruza giriştiler. Küstrin'i savunan kuvvetlerle yeniden bağlantı kurmak için yaptığımız girişim başarıya ulaşamadı.

27 Mart'ta Patton'un tankları Frankfurt varoşlarına girdiler. Aschaffenburg'da muharebe şiddetlendi.

Aynı gün, öğle toplantısı sırasında Hitler, Küstrin'deki karşı taarruzun başarısızlığına çok sinirlendi. Suçlamaları özellikle Dokuzuncu Ordu Komutanı General Busse üzerinde toplanıyordu. Taarruzdan önce yapılan topçu hazırlık ateşinde çok az cephane sarf edildiğini ileri sürüyordu. Birinci Dünya Savaşı'nda Flander Cephesi'nde böyle bir harekâtın önce on kat daha fazla mermi atılması olağandı. Ben, Busse'nin elinde daha fazla cephane bulunmadığını ve bu nedenle atılanlardan daha çok mermi atılacak durumda bulunmadığını belirttim. Bu kez, **"Öyleyse ona daha fazla mermi verilmesini sağlamış olmalıydınız!"** diye bana bağırdı. Bana tahsis edilen tüm miktara ait rakamları ona gösterdim ve bunun tamamının Busse'ye verildiğini ona kanıtladım. **"O takdirde kıtalar bize hıyanet etmiş olmalıdır!"** dedi. Harekâta katılan tümenlerin verdikleri çok ağır kayıplara ait sayıları ona verdim. Yalnızca bu sayılar bile kıtaların görevlerini büyük fedakârlıkla yerine getirdiklerini kanıtlamaya yetiyordu. Toplantı derin bir kötümserlik havası içinde sona erdi. Zossen'e dönünce yeniden sarf edilen cephane, verilen kayıplar ve harekâta katılan kıtaların başarıları hakkındaki bilgileri kontrol ettim ve Hitler'e hitaben bunlara dayanan apaçık bir rapor hazırlayarak General Krebs'ten akşam brifinginde benim adıma bunu Hitler'e sunmasını rica ettim. Zira kendimi yeni birtakım gereksiz tartışmalara hazır görmüyordum. Ayrıca, ertesi gün Frankfurt (Oder) köprübaşında cepheyi ziyaret etmem için izin almasını da Krebs'ten rica edildi. Hitler'in, Oder'in doğusundaki bu dar köprübaşından beş tümenle ve Küstrin'i kurtarmak amacıyla tasarladığı taarruzun pratik bir öneri olup olmadığına bizzat karar vermek istiyordum. Şimdiye kadar Hitler'in bu planına karşı ileri sürdüğüm argümanlar fayda vermemişti.

O gece geç vakit Krebs Berlin'den Zossen'e döndü. Hitler'in, benim cepheyi ziyaretimi yasakladığı ve Korgeneral Busse ile benim 28

Mart günü öğle brifinginde hazır bulunmamızı emrettiği haberi getirdi. Hitler, onun hatasını doğrulama girişimi olarak saydığı rapora sinirlenmişti. Bu toplantının fırtınalı geçeceği anlaşıyordu.

28 Mart 1945 günü saat 14.00'te her zamanki grup, Başbakanlığın sıkıntılı sığınağında toplandı. Korgeneral Busse de hazır bulunuyordu. Hitler geldi ve Busse'ye raporunu sunması bildirildi. Bir kaç cümleden sonra, Hitler generalin sözünü kesti ve önceki gün atlatmayı düşündüğüm, görevi ihmal suçlamalarını ortaya attı. İki-üç cümleyi dinledikten sonra hiddetlendim. Şimdi Hitler'in sözünü kesme sırası bana gelmişti ve 27 Mart tarihli sözlü ve yazık raporlanımı hatırlattım. Şöyle konuştum: **"Sözünüzü kesmeme izin veriniz. Dün -hem sözlü, hem yazılı olarak- Korgeneral Busse'nin Küstrin taarruzunun başarısızlıkla sonuçlanmasından sorumlu tutulamayacağını tam anlamıyla açıklamıştım. Dokuzuncu Ordu, kendisine tahsis edilen cephaneyi kullanmıştır. Kıtalar görevlerini yerine getirmişlerdir. Aşırı derecede yüksek kayıp sayıları bunu kanıtlamaktadır. Bu nedenle Korgeneral Busse'yi suçlamamanızı istirham ediyorum."** Hitler bunun üzerine: **"Sayın baylar, Mareşal ve Orgeneral dışında kalanlardan salonu terk etmelerini rica ediyorum"** dedi. Büyük topluluk yandaki bir odaya çekilir çekilmez Hitler bana kısaca şunları söyledi: **"Orgeneral Guderian, sağlık durumunuz derhal altı hafta dinlenme izni almanızı gerektiriyor."** Sağ elimi kaldırdım: **"Gideceğim"** dedim ve kapıya yöneldim. Kapı tokmağını henüz tutmuştum ki Hitler: **"Lütfen toplantı sonuna kadar burada kalınız"** diyerek beni geri çağırdı. Sessizce yerime oturdum. Toplantıya katılanlar odaya geri çağırıldı ve sanki hiçbir şey olmamış gibi toplantı sürdürüldü. Hitler Busse'yi yeniden suçlamaktan kaçındı. İki ya da üç kez sükûnetle fikrim soruldu ve sonu gelmeyen birkaç saat geçtikten sonra toplantı sona erdi. Katılanlar sığınaktan ayrıldılar. Keitel, Jodl, Burgdorf ve benim salonda kalmamız istendi. Hitler bana şunları söyledi: **"Lütfen sağlığını yeniden kazanmak için elinizden geleni yapınız. Altı hafta ihtiyacımız bulunacaktır. Nereye gitmeyi düşünüyorsunuz?"** Keitel, Bad Liebenstein'i ziyaret etmemi önerdi. Orası çok güzeldi. Ben hemen, oranın daha önce Amerikalılar tarafından işgal edilmiş olduğu karşılığını verdim. Meraklı Mareşal bu kez de: **"Pekâlâ, Harz'lardald Bad Sachsa'ya ne dersiniz?"** diye sordu. Yakın ilgisinden ötürü kendisine teşekkür ettim ve kalacağım yeri kendim seçeceğimi ve gelecek kırksekiz saat

içinde düşmanın eline düşmeyecek bir yeri seçmeyi tasarladığımı söyledim. Bir kez daha sağ elimi kaldırdım ve ondan sonra beraberrimde Keitel olduğu halde bir daha dönmek üzere Başbakanlık sığınağından ayrıldım. Araç parkına doğru yürürken Keitel, Hitler'in isteklerine yeniden karşı çıkmamakla doğru bir iş yaptığımı söyledi. Esasen bu aşamada daha ne söyleyebilirdim? Herhangi bir muhalefet sözü haliyle aşın bir şey olurdu.

O akşam Zossen'e döndüm. Eşim, beni: **"Bugün toplantı pek çok uzun sürdü"** sözleriyle karşıladı. Ben şu karşılığı verdim: **"Evet, üstelik bu sonuncu toplantı oldu. Görevime son verildi!"** Birbirimizin kollarına atıldık. Bu, her ikimiz için de feraha kavuşma anıydı.

29 Mart'ta iş arkadaşlarıma veda ettim; görevlerimi Krebs'e devrettim ve pek az olan kişisel eşyayı topladım. 30 Mart'ta eşim ve ben trenle Zossen'den ayrıldık ve güneye yöneldik. Başlangıçta Thuringia Dağları bölgesinde Oberhof yakınındaki bir av köşküne gitmeyi tasarlıyordum. Ancak Amerikalıların hızlı ilerlemesi buna olanak vermedi. Bu nedenle Münih yakınında bulunan ve kalbim için bir kür dönemi geçirdiğim Ebenhausen sanatoryumunu ziyarete karar verdik. Orada 1 Nisan'da yer bulduk, olağanüstü yetenekli kalp uzmanı Dr. Zimmermann tarafından yürütülen çok iyi bir tedavi geçirdim. İki Gestapo mensubunun gözetimi altında tutulacağıma dair dostça bir ikaz sayesinde, iki Askeri İnzibat eri tarafından korunmayı düzenlemek suretiyle bunlardan kurtuldum.

TYROL'DE ESİR OLDUM

1 Mayıs'ta eşimi Dietramszel'e götürdüm. Orada Bayan von Schilcher, ona çok dostça bir konukseverlik gösterdi. Ben, Zırhlı Birlikler Genel Müfettişliği'nin intikal ettirildiği Tyrol'e gittim ve orada oturup savaşın sona ermesini beklemeye koyuldum. 10 Mayıs'ta ilan edilen kayıtsız şartsız teslimle beraber ben de bu Karargâhla birlikte Amerikalıların eline tutsak oldum.

28 Mart'ı izleyen günlerde olaylar hakkında edindiğim bilgiler radyodan dinlediklerimden ibarettir. Bu nedenle onları burada tartışmaya girişmeyeceğim.

ÜÇÜNCÜ REICH'IN²⁰ İLERİ GELEN KİŞİLERİ

Meslek yaşamım, beni, yurdumun tarihinin gidişi üzerinde az ya da çok etki yapan birtakım insanlarla karşılaştırmıştır. Bu nedenle bu adamlar hakkında birinci el olarak edindiğim izlenimleri anlatmayı görev sayarım. Bu izlenimlerin mahiyet itibarıyla sübjektif olabileceklerini kuşkusuz idrak ediyorum. Fakat bunlar bir politikacıdan çok, bir askerin izlenimleridir ve bu nedenle politikacıların kendi özel görüş açılarından edinecekleri izlenimlerden birçok bakımdan farklıdır. Bu izlenimlerin değeri, bunların, Alman Ordusu'nda daima gelenek halinde bulunmuş olan askeri dürüstlük ve onur ilkesine dayanmalarındadır. Bu izlenimlerin başkalarının gözlem ve yargılarıyla genişletilmesi ve kuvvetlendirilmesi gerektir ve ancak böylece birçok kaynağın kıyaslanması sonunda o tarihsel dönemin gidişinin, eylemlerine ya da ihmallerine dayandığı insanların karakterleri hakkında az çok belirgin bir tablo çizilebilir. Bu dönem bizler için bahtsız bir dönem olmuş ve eşi bulunmayan bir yıkılışla sonuçlanmıştır.

Buraya kadar, daha sonra edindiğim bilgilerden doğan art düşüncenin etkisinde kalmaksızın, kendi tecrübelerimi ve izlenimlerimi anlatmaya çalışmışım. Bundan sonra, bu kapanış sayfalarında başka bir yöntem uygulayacağım ve ister konuşmalardan, ister yayınlanmış malzemeden olsun, yenilgimizden bu yana öğrendiklerimizden de yararlanacağım.

HİTLER

Kaderimize hâkim olan kişiler dairesinin merkezinde Adolf Hitler yer almaktadır.

Mütevazı bir aileden gelen, okul öğrenimi sınırlı olan, aile ocağında az terbiye görmüş, konuşması ve davranışları kaba olan haliyle Hitler, ülkenin kendisinin de ait bulunduğu yöresinden gelen, iyi-

²⁰Almanya'da, 1914-1933 Weimar Cumhuriyeti'nden sonraki, Adolf Hitler'in Nasyonal Sosyalist diktatörlüğü ve bir ölçüde İkinci Dünya Savaşı hazırlık ve savaş sürelerinden ibaret olan 1933-1945 dönemidir. General Guderian gerek bu sonuncu bölümler ve gerek daha önceki bölümlerde bu çok ilginç dönemin kendi açısından dikkate değer bir öyküsünü vermiştir. (Çeviren).

dışlı bir grup içinde çok büyük rahatlık duyan bir halk adamı olarak karşımızda durmaktadır. Her şeyden önce belirtilmelidir ki, kendisinden daha yüksek bir kültür geçmişİ olan insanların yanında, özellikle konuşmalar güzel sanatlar, müzik ya da benzeri bir konuya ilişkin olduğu zamanlar, hiçbir zaman acemilik duymamıştır. Daha sonra, en yakın maiyetinde bulunan, kendileri de alçak kültürlü olan bazı kişiler bilerek ve isteyerek onun kişiliğinde, önceleri iyi geçindiği daha esprili bir karaktere sahip olan ve sosyal geçmişı daha yüksek bulunan insanlara karşı hoşnutsuzluk uyandırmaya muvaffak oldular. Onlar bu işi, Hitler'i bu sınıflarla sürekli çatışma haline getirmek ve bu sınıfların henüz sahip bulundukları nüfuzu yok etmek gibi bilinçli bir amaçla yaptılar. Bu girişimlerinde çok başarılı oldular. Bunun iki nedeni vardır: Birincisi, Hitler'in ruhundaki kırgınlık, güçlükler içinde geçen mütevazı ilk yıllarının bir simgesi olarak hâlâ yaşamaktaydı. İkincisi, Hitler'in kendisinin büyük bir devrimci olduğuna ve eski geleneklerin temsilcilerinin, onun kendi kaderini çizmesinde engel olacakları, hatta belki de bu işi yapmaktan onu sapıtıracakları yolundaki bir düşünceye olan inancıdır.

Bu nokta Hitler'in psikolojisinin bir anahtarıdır. Bu heyecanlar kargaşasından, onun prensler ve soylular, bilginler ve aristokratlar, memurlar ve subaylara karşı duyduğu hoşnutsuzluk doğmuştur. İktidarı eline geçirdikten sonra, kısa bir süre, iyi toplumlar ve uluslararası sosyete içinde geçerli bir tutum ve davranışlarda bulunmak için gerçekten çaba göstermiştir. Fakat sonunda, savaşlar patlar patlamaz, bu tür girişimleri terk etmiştir.

Hitler'in müstesna derecede kuvvetli bir zekâsı vardı; hafızası ise, özellikle tarih bilgileri, teknik sayısal bilgileri ve ekonomik istatistikleri hatırlamak bakımından, dikkate değer bir güçteydi. Önüne konulan her şeyi okurdu ve böylece öğreniminde bulunan gedikleri kapamaya çalışırdı. Okumuş olduğu ya da toplantılarda dinlediğı şeylerden uygun pasajları tekrarlamak suretiyle çevresindeki insanların daima hayrete düşürürdü. **"Altı hafta önce oldukça başka tür bir şey söylemişsiniz"** sözü, Başbakan ve Silâhlı Kuvvetler Yüksek Komutanı olan bu adamın çok kullandığı ve çok dehşet duyulan bir mütalâasıydı. Üstelik bu konuda onunla tartışmaya girmenin de yararı olmazdı. Çünkü hemen stenoğun tuttuğı konuşmaya ait notu getirtirdi.

Hitler fikirlerini kolayca anlaşılacak bir biçime sokmakta üstün bir yeteneğe sahipti. Bu şekilde biçimlediği fikirlerini ardı arkası gelmeyen tekrarlamalarla adeta dinleyicilerinin kafalarına çivilerdi. Hemen tüm nutukları ve açıklamaları, dinleyicileri ister binlerce kişilik grupları ister küçük bir grup insan olsun, şu sözcüklerle başlardı: **"1911 yılında bir politikacı olmaya karar verdiğim zaman..."** Politik konuşmaları ve öğütleri hep şu biçimde sona ererdi: **"Susmayacağım ve hiçbir zaman teslim olmayacağım."**

Dikkate değer, güzel ve etkili konuşma yeteneğine sahipti ve bunun etkileri insan kitleleri karşısında hiçbir zaman başarısız olmamış, aydın insanlar üzerinde bile etkili olmuştur. Dinleyicilerinin ruh haline göre konuşma biçimini nasıl ayarlayacağını çok iyi bilirdi. Kullandığı stil endüstriciler ya da küçük memurlara hitap ettiğine göre, başka başkaydı.

İPNOTİZMACI HİTLER

En başta gelen niteliği irade gücüydü. Bu irade gücünden yararlanarak insanları kendi ardından gelmeye zorlardı. Onun bu gücü, telkin yoluyla çalışırdı. Hatta birçok insan üzerindeki etkisi hemen hemen ipnotizma gibi olmuştur. Bu tür olayları sık sık izlemiştir. OKW (Silâhlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı) da hemen hiçbir kişi ona karşı çıkmamıştır. Oradaki adamlar ya Keitel gibi sürekli olarak ipnotize edilmiş; ya da Jodl gibi ona baş eğmek zorunda kalmış bulunuyorlardı. Hatta kendine güvenen kimseler, düşman karşısında cesaretlerini kanıtlamış olan adamlar bile, Hitler'in güzel ve etkili konuşmasının tutsağı oluyor, onun çürütülmesi son derece güç olan mantığı karşısında sessiz kalıyorlardı. Küçük bir grup karşısında konuşurken dinleyicilerini birer birer gözler ve sözlerinin etkilerini oradaki her kişi üzerinde görmek isterdi. Bunlardan birinin ya da ötekisinin kendi telkinlerinden etkilenmediğini yani onların bir medyum olmadıklarını anladığı zaman sözlerini doğrudan bu direnen ruha yöneltir ve amacına eriştiğine inanıncaya kadar konuşmaya devam ederdi. Buna rağmen beklenen tepki görülmezse bu şekilde belirtilen özgürlük ipnotizmacıyı üzerdi: **"Bu adamı ikna edemedim!"** derdi. Böyle durumlarda onun derhal gösterdiği tepki, bu gibi amaçlardan kurtulmak olurdu. Başarısı artıkça hoşgörüsü o derece azalıyordu.

Hitler'in insan kitleleri üzerindeki büyük etkisinden Almanların telkine son derece uygun bir ırk olduğu sonucu çıkarılmıştır. Ancak, tüm memleketlerde ve tüm zamanlarda olağanüstü kişilerin telkin

güçleri karşısında kendini kaybedenler daima olmuştur. Bu güçleri kullanan kişilerin Hristiyanlık anlamında iyi insanlar olmadıkları zaman da bu böyle olmuştur. Yakın tarihten güzel bir örnek, Fransız İhtilâli döneminin ileri gelen kişileri tarafından sağlanmakta, bunları Napolyon'un kişiliği izlemektedir. Fransızlar, onun izlediği yolun, ulusu ancak yenilgiye götürebileceğini bildikleri halde büyük Korsikalıyı tam bir felâkete kadar izlemişlerdir. Her iki dünya savaşında, başta âşık olmalarına rağmen, Amerikan halkı, onları savaşa sürükleyen cumhurbaşkanının telkinlerinin etkisi altında kalmışlardır. İtalyanlar Mussolini'lerin peşinden gitmişlerdir. Rusya için bir şey söylemek gerekmez. Bu devasa ulus, önceki inançlarının tersine, Lenin'in fikirlerinin kuvveti yardımıyla Bolşevik olmuştur. Bu örnekte, biz çağdaş olanların pek iyi bildiği gibi, Lenin, ihtilâlciler tohumlarını iyi ürün veren topraklara ekmıştır. Zira Çarlık rejiminin ekonomik yetersizliği ve bunun sonucu olarak halk kitlelerinin yaygın hoşnutsuzluğu ve yoksulluğu, bu ulusu herhangi bir düzelme vaadini dinlemeye hevesli bir hale getirmişti.

Almanların, Hitler'in telkin kuvvetinin tutsağı olmasının nedenini ilkin Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra galip ulusların politikalarının başarısızlığında aramak gerektir. Bu politika, Nasyonal Sosyalizmin tohumlarının yeşermesi için gerekli zemini hazırlamıştır. Bu politika bize işsizlik, ağır savaş tazminatı, zalimce toprak ilhakı, özgürlük yoksunluğu, eşitlik yoksunluğu ve askeri güç yoksunluğunu getirmiştir. Muzaffer uluslar Versailles Antlaşması'nı hazırlarken Başkan Wilson'un Ondört Maddesi'ne uymayınca Almanlar, Büyük Devletlerin iyi niyetlerine olan güvenlerini yitirmişlerdir. Bunun sonucudur ki, onları Versailles tutsaklığından kurtarmayı vaat eden adamın görevi, özellikle Weimar Cumhuriyeti'nin biçimsel demokrasisi bu denemeyi yapmış olmakla beraber diplomatik alanda herhangi önemli bir başarı kazanamadığı gibi anayurtta da Almanya'nın iç güçlüklerini yenmeyi başaramadığından, oldukça kolay olmuştur. Böylece, Hitler gerek iç ve gerek dış politikada düzelme vaat ettiği zaman, çok geçmeden ardında kendini izleyen birçok insan bulmuştur. Öyle ki bunun sonunda ülkedeki en büyük partiye hâkim olmuş ve bu suretle, demokratik yöntemlere göre, iktidarı eline geçirmiştir. Zira toprak daha önce gerçekten iyi işlenmişti. Sonuç olarak Almanların, önceki uluslardan daha çok telkine müsait olmakla suçlandırılmaları doğru değildir.

Hitler, Almanlara, dışarıda onları Versailles'ın adaletsizliğinden kurtarabileceğini ve içeride de işsizlik ve parti kavgalarının kökünü kazıyacağını vaat etmiştir. Bunlar tamamen istenen ve herhangi bir iyi Alman'ın uygun bulacağı amaçlardı. Bunları kim uygun bulmazdı? Politik kariyerinin başlangıcında, tüm iyi Almanların iyi kalplilikle kabul ettikleri bu program, politikacılarının yeteneklerinden ve önceki düşmanlarının iyi niyetlerinden kuşku duymaya başlayan milyonlarca insanın desteğini ona kazandırmıştır. Boşuna yapılan bir konferans ondan önce yapılanı izlerken, savaş tazminatı çekilmez bir hal alırken, eşitliğimiz giderek artan bir ölçüde sınırlanırken, giderek artan sayıda insan da bir yandan gamalı haç çevresinde toplanmıştır. Almanya'nın 1932 yılındaki hemen hemen umutsuz ve çaresiz durumunun 1933'ü doğurduğunu hatırlatmak gerektir. Altı milyondan daha fazla işsiz, yani bakmakla yükümlü olduklarıyla beraber yirmi beş milyon aç insan; şimdi Berlin ve öteki büyük kentlerin yol köşelerinde başıboş dolaşan genç işçilerin morallerinin bozulması; işlenen suçlarda artış karşısındaki sonuç komünistlere altı milyon oy kazandırmıştı. Eğer Hitler onları kendi tarafına çekmemiş ve onlara yeni idealler ve taze bir inanç kazandırmamış olsaydı bu milyonlar kuşkusuz artardı.

Yine bundan kısa bir süre önce Fransa ve İngiltere, Almanya ile Avusturya arasında bir ekonomik birlik kurulmasını reddetmişlerdi. Hâlbuki, böyle bir birleşme esasen iki ilgili ülkenin ekonomilerine ancak sınırlı bir düzelme getirebileceği gibi; hiçbir şekilde iki Batılı Devlet için politik bakımdan tehlikeli olamazdı. Avusturya, Versailles Antlaşması'nın karşılığı olan St. Germain's Antlaşması sonucu ekonomik felâketin eşiğinde bulunuyordu. Bu bakımdan herhangi bir büyük endüstri bölgesiyle ekonomik işbirliği yapmaksızın ayakta kalamazdı. Şimdi bir Avrupa Ekonomik Birliği'nin bu problemi çözümleneceği umut edilecektir. O zamanlar herhangi bir biçimdeki Avusturya - Alman Ekonomik Birliği'nin önlenmesi en açık fikirli ve **"batıya dönük"** Almanlarda bile kin ve nefret uyandırmıştır. Zira bu, muzaffer uluslar hesabına bir duygusuzluk ve gizlenmesi bile gerekmeyen bir kötü niyet belirtisiydi. Üstelik bu durum savaşın sona ermesinden oniki yıl ve Almanya'nın Milletler Cemiyeti'ne²¹

²¹ Bilindiği gibi, Milletler Cemiyeti (Cemiyeti Akvam) şimdiki Birleşmiş Milletler Örgütü yerinde bulunan ve 10 Ocak 1920 tarihinden 18 Nisan 1946 tarihine kadar yürürlükte kalan uluslararası örgüttür. Özgür devletlerin barışı

kabul edilmesinden altı yıl sonra oluyordu. O zamanki durumu değerlendirme durumunda bulunan kimseler, bu faktörün Hitler'in 1931 ve 1932 yıllarındaki seçim başarılarında önemli bir rol oynadığını iddia edeceklerdir.

Ne olursa olsun Hitler sonunda öylesine güçlü bir parti meydana getirdi ki artık kimse bunun karşısında kayıtsız kalamazdı. Cumhurbaşkanı Mareşal von Hindenburg, vicdanıyla uzun süre mücadele ettikten sonra nihayet onu Başbakanlığa seçti. Bu, yaşlı Cumhurbaşkanı için kuşkusuz verilmesi güç bir karar olmuştu ve onun gibi birçok Alman, gerek kişisel olarak ve gerek davranışları bakımından Hitler'i beğenmiyorlardı.

İKTİDARA GEÇEN HİTLER

İktidara geçer geçmez Hitler çok geçmeden muhalefeti ortadan kaldırdı. Bu işin korkunç bir biçimde yapılması doğuştan diktatör olan bu adamın karakterinin yeni bir yanını göstermiş oluyordu. Karakterinin bu yanını, saklamaya çalışmasına gerek yoktu. Çünkü muhalefet zayıftı, bölünmüştü ve kuvvetli bir taarruza uğrar uğramaz, hemen hemen şiddetli bir darbe yemeden, yıkıldı. Sonuç olarak Hitler, Weimar Cumhuriyeti'nin herhangi bir kişinin diktatörlüğüne karşı kurduğunu sandığı güvenlik engellerini kırmak için düzenlediği kanunları parlamentodan geçirmeyi başardı.

Tüm iç muhalefetin bu şekilde, insafsız bir biçimde ortadan kaldırılması, Roehm'ün vahşice öldürülmesiyle sonuçlandı. Roehm ile hiçbir ilgisi bulunmayan öteki bazı kişiler de daha başka nedenlerle ve Hitler'in muvafakati alınmadan öldürüldü. Ama bu suçlar cezasız kaldı. Cumhurbaşkanı Mareşal, ölümün gölgesi altındaydı ve müdahale edecek durumda bulunmuyordu. Buna rağmen Hitler, o zaman, General von Schleicher'in öldürülmesinden dolayı subaylar heyetinden özür dilemek zorunluluğunu duymuş ve böyle bir olayın bir daha vuku bulmayacağına dair söz vermişti. 30 Haziran 1934 günü işlenen suçlar nedeniyle suçluların cezalandırılmalarnın iste-

korumak ve kollamak amacıyla bir araya gelip örgütlenmeleri fikri çok eski ve Orta Çağ'a kadar uzanmasına rağmen ancak Birinci Dünya Savaşı sonunda gerçekleştirilebilmiştir. Milletler Cemiyeti birçok alanda Uluslararası işbirliği sağlamış, eline aldığı 66 politik anlaşmazlıktan 35'ini sonuca bağlamış, ama en önemlileriyle (ki bunların başında İkinci Dünya Savaşı gelir) baş edememiştir. (Çeviren).

nememesi Almanya'yı tehdit eden tehlikelerin açık bir işaretiydi. Ancak iş bununla da bitmiyordu. Olup bitenler Hitler'in kendi gücüne olan güvenini de artırmaktaydı. Hindenburg'un ölümü halinde onun yerine kimin geçeceği problemini çözümleyen bir kanun parlamentodan ustalıkla geçirilmiş ve aynı derecede ustaca düzenlenen bir oylama, onu devletin kanuni başı durumuna getirmişti.

Krallığı geri getirmek suretiyle kendi durumunu saptamak ve hukukileştirmek niyetinde olup olmadığı Hitler'e soruldu. Hitler, daha sonra Berlin'de bu sorunu subaylarla görüşürken meseleyi önemle incelemiş bulunduğunu söylemişti. Ancak tüm tarihte, olağanüstü bir başbakanın varlığına göz yuman, onun başarılarını tanıyan, onu işbaşında tutmaya ve onunla politik sorunlarda sonuna kadar işbirliği yapmaya razı olan bir tek akıllı kral örneğini bulabilmişti. Kayzer Wilhelm ve Bismarck'tan söz ediyordu. Tarihte bu kadar yüce gönüllü ve akıllı bir kral bulamamıştı. Bu sorunu, dostu Mussolini ile tartışmış, ancak Mussolini'nin İtalya Kralı karşısında maruz kaldığı güçlükler hakkında söyledikleri, krallığı geri getirme yükünü omuzları üzerine almaktan kaçınmasına yol açmıştı.

Böylece Hitler diktatörlüğü seçti.

Ve onun diktatörlüğü bazı olağanüstü başarılar sağladı: İşsizliğin ortadan kaldırılması, işçilerin morallerinin yükseltilmesi, ulusal duygunun yeniden yaratılması, parti anlaşmazlıklarının ortadan kaldırılması. Bu başarıların hakkını ondan esirgemek haksızlık olur.

İçeride gücünü böylece kabul ettirdikten sonra Hitler dış politika programına yöneldi. Saar Bölgesi'nin geri alınması, askeri bakımdan kendi geleceğini seçme hakkının yeniden kazanılması, Rheinland'ın (Ren Bölgesi'nin) işgali, Avusturya'nın ilhakı gibi olaylar Alman ulusunu mutlu kılan bir biçimde tamamlanmış ve yabancı devletlerin göz yumması hatta yapılanları uygun görmesi gibi bir durum ile karşılaşmıştır. Gerçekten yabancı uluslar artık Alman halkının haklı istekleri karşısında derin bir anlayış gösterdikleri gibi özellikle Batılı ülkeler, gerçek bir adalet duygusu altında, Versailles Antlaşması'nın trajik hatalarını da tanımış bulunuyorlardı. Fakat, yirmi yıl Çeklerin ulusçuluğunun tartışılmaz biçimdeki ağır baskısı altında büyük sıkıntı içinde bulunan Südetler Bölgesi'nin kurtarılmasına giriştiği zaman Hitler'in işi daha güç oldu.

Çek Devleti Fransa Cumhuriyeti'ne bir ittifak bağıyla bağlıydı. Bu devletin 1918 yılında yaratılışı, çeşitli uluslara mensup toplulukların

kendi geleceklerini seçme hakkıyla ilgili ilkenin yanlış uygulanması sonucu olmakla beraber, şimdi bu hatanın düzeltilmesi yolundaki bir girişimi Fransa ile savaş tehlikesini göze almaya gerektiriyordu. Hitler Batılı Devletlerin devlet adamlarını, onların o zamana kadar kendi üzerinde bıraktıkları izlenime göre değerlendiriyordu. Onun son derece gelişmiş politik içgüdüğü, Fransızların çoğunun ve daha önemlisi, Fransız politikacılarının, bu açıkça belirgin haksızlığın düzeltilmesini uygun bir savaş nedeni saymayacaklarını ona telkin ediyordu. Birlikte barış içinde yaşamayı kuvvetle arzuladığı İngilizlerin beklenen tepkileri hakkındaki yargısı da yukandakine benziyordu. Bu yargılarında hatalı değildi. İngiliz Başbakanı Chamberlain, Fransız Başbakanı Daladier Münih'e geldiler. Hitler'in dostu Musollini de geldi. Ve dört devlet adamı Almanlara Çekoslovakya'ya karşı harekete geçme yetkisini tanıyan bir anlaşmanın altına imzalarını koydular. Bu anlaşma esas itibarıyla politik açıdan uzağı gören bir kişi olan İngiliz gözlemci Lord Runciman'ın fikrine dayanıyordu. Münih Pak-tı'nın ilk sonucu, barışın korunması olmuştur. Bununla beraber anlaşma Hitler'in kendine güvenini ve Batı karşısında güçlü olduğuna dair inancını arttırmıştır. Batılı devlet adamları kendi ülkelerinin gerçek çıkarlarını övgüye değer bir biçimde temsil etmiş olup olmamaları; keza, onların sonunda uzlaşmaya yanaşmaları hiçbir değer taşımıyordu. Zira bu sonuç Hitler'in kişiliğinin tehdit edici baskısı altında onlardan zorla alınmıştı. İngiliz halkını tanıyan bazı Almanların ihtarlarını kimse dinlememiş, üstelik bunlar Hitler'in peşin yargılarına dayanan fikirlerini kuvvetlendirmeye hizmet etmiştir.

1938 başlarında Hitler Alman hükümet mekanizmasının tümünü kontrolü altına almış bulunuyordu ve böylelikle onun rejimine ciddi bir direniş gösterebilecek bir tek örgüt kalmıştı, o da Ordu'ydu. Bu nedenle, Avusturya'nın ilhakından kısa bir süre önce, Blomberg-Fritsch bunalımı sayesinde ordu ustalıklı ve sorumsuz bir biçimde önderlerinden mahrum bırakıldı. **Anschluss** (Avusturya'nın ilhakı) ile ilâcın üzeri şeker kaplanmış oldu. O zaman Ordu'nun başında bulunan, güçlü olmamakla beraber açık görüşlü olan kişiler durumu protesto etmediler. Böylece olup bitenlerin gerçek önemi generallerin çoğunluğu için meçhul kaldığı gibi, tüm olarak ordu için belki daha da çok karanlık bir mesele olarak kaldı. Neler olup bittiğinin farkında olan bazıların ayaklanmaya niyet etmeleri teorik düzeyde kalmış ya da bir muhtıra yazıp sunmaktan ileri gidememiştir. Dış görünüşleriyle bu adamlar sadık insanlar görünüşünü koruyorlardı.

Değil direniş eylemi, bir tehdit fıslıtsı bile, Silâhlı Kuvvetler içinde geniş bir gruba erişememiştir. Bundan başka, yıllar birbirini kovaladıkça, ordu içindeki muhalefet sürekli olarak zayıflamıştır. Zira, sancak altına çağınlan yeni yaş grupları, daha önce Hitler Gençliği'nde ve Ulusal İşçi Hizmeti ya da Parti'de hizmet etmiş ve dolayısıyla daha önce Hitler'e bağlılık yemini etmişlerdi. Subaylar Heyeti de yıllar geçtikçe genç Nasyonal-Sosyalistlerle daha çok bulaşmış oluyordu.

Böylece Hitler'in kendine güveni arttı ve gücünü iç ve dış sorunlarda daha kuvvette hissettirir duruma geldikçe çevresine tahakküm eden bir gururlu insan haline geldi. Bu halin sonucu olarak herkes ve her şey ona, kendisine oranla tamamen önemsiz görünmeye başladı. Onun bu tutumu, Üçüncü Reich'ta en önemli makamları doldurmak üzere göreve çağırdığı kişilerin eski kafalılığı, hatta önemsiz kişiler olması nedeniyle, son derece uygunsuz ölçülere ulaştı. Bu zamana kadar Hitler pratik düşünceleri kabul eder ve hiç değilse önerileri dinler ve bazı sorunları başkalarıyla tartışmaya hazır bulunurdu. Hâlbuki şimdi artan bir ölçüde otokratik olmaya başladı. Onun tutumundaki bu değişikliğin bir örneği 1938'den sonra Kabineler'in bir daha toplanmamasıdır. Bakanlar, işlerini, Hitler'in her birine ayrı ayrı verdiği direktiflere göre yürütüyorlardı. Artık büyük politika meselelerinin topluca gözden geçirilmesi işi yapılmıyordu. Birçok bakan bu tarihlerden sonra Hitler'i ya hiç ya da pek seyrek olarak görmüşlerdir. Bir yanda bakanlar kendi görevlerini normal yetki kanallarından yürütmeye çalışırsunlar, devletinkine paralel yeni bir parti bürokrasisi meydana gelmişti. Hitler'in, **"Devlet Partisi değil; Parti Devleti yönetir"** sloganı tamamen yeni bir durum yaratmıştı. Böylece yönetim yetkisi Partinin eline, yeni Gauleiterlere (Parti Bölge Başkanlarına) geçmişti. Bu adamlar, yüksek bir yönetim makamının gerektirdiği yeteneklere göre değil, Parti içindeki başarılarına göre seçiliyorlardı ve bu tür atanmalarda adamın karakterinin, uygunluğuna pek seyrek olarak yeterli ihtimam gösteriliyordu.

Parti görevlileri amaçlarına ulaşma yolunda Hitler'in insafsız yöntemlerini taklit etmeye savaştıklarından politik töreler kısa zamanda ortadan yok oldu. Ulusal yönetim gücünü yitirdi.

Yargı organı da aynı duruma düştü. Uğursuz **"Yetki Kanunu"**, diktatöre, tüzüklerine parlamentonun onayını almaksızın kanun gücü vermesine yetki sağladı. Kaldı ki tüzüklerin parlamentonun

mührünü taşıması da durumu değiştiremezdi. Zira 1934'ten sonra parlamento ancak teorik olarak genel seçim ve gizli oyla seçilir hale düşmüştü. Aynı durum bugün Rusya'da vardır.

1939 ilkbaharında Hitler'in kendine güveni, gurur ve azameti o dereceye vardı ki, Çekoslovakya'yı bir **Protektora** olarak Reich'a ilhak etmeye karar verdi. Bu giriş gerçekten savaşa yol açmadan başanılmakla beraber, bu kez Londra'dan gelen ciddi ihtarlar onun durup iyice düşünmesini gerektirmeliydi. Çekoslovakya'nın işgalinden sonra Memel, yeniden Reich'a ilhak edildi. Şimdi Almanya'nın durumu o denli güçlüydü ki geri kalan elde edilmemiş ulusal hedeflerin giderek ve banşçı yollardan kendi kendini çözümlemeye bırakılmaması için hiçbir neden kalmamıştı. Lâkin böyle bir politika Hitler için tamamen yabancı bir şeydi. Bunun nedenleri sorulabilir. İlk karşılıklardan biri Hitler'in erken öleceği hakkındaki önsezisidir. **"Yaşlı bir insan olarak ölmeyeceğimi biliyorum. Kaybedecek fazla zamanım yoktur. Benim yerimi alanlar, benim kadar enerjik olamayacaklardır. Alınması gerekli, kaderimizi etkileyecek kararları alamayacak kadar zayıf bulunacaklardır. Bu nedenle yaşadığım süre içinde her şeyi benim yapmam gereklidir"** diyordu. Böylece kendini iş arkadaşlarını ve tüm ulusu, seçtiği yola olanca hızıyla sürdü. **"Uğur Tanrıçası Fortuna altın cenk arabası içinde yanınızdan ok gibi geçtiği an, ileri fırlama ve onun asasının ucunu yakalama zamanıdır. O anda fırsattan yararlanmazsanız Fortuna'yı sonsuzluğa kadar kaybedersiniz"** görüşündeydi. Ve ileri fırladı.

Hitler, 1939 sonbaharında Polonya Koridoru'nun²² ortadan kaldırılmasını hedef tutuyordu. Bu amaçla Polonyalılara yaptığı öneriler, geriye doğru baktığımız zaman, çok aşın öneriler olarak görünmektedir. Fakat Polonyalılar ve özellikle Polonya Dışişleri Bakanı Beck, banşçı bir uzlaşmadan yana değillerdi. Onlar, ne gibi bir hareket hattı izleyeceklerine karar veremedikleri bir anda kendilerine

²² Birinci Dünya Savaşı sonunda Versay Antlaşması gereğince Almanya'nın Polonya'ya denize çıkış hakkı olarak verdiği Danzig Koridoru'dur. Böylece Prusya'nın 18'nci Yüzyılda aldığı Polonya topraklarının geri verilmesi de sağlanmışır. Yerine göre 30-110 km. genişliğinde bir arazi şerididir ve bu şeritle Doğu Prusya Almanya'nın geri kalanından ayrılmış oluyordu. Antlaşma, koridorun ağzındaki Danzig (Gdansk) Limanı'na da bir serbest liman statüsü kazandırmıştı. (Çeviren).

verilen İngiliz güvencesine dayanmayı tercih ediyorlardı. Bunun ilk sonucu olarak savaşı seçtiler.²³ Ok yaydan çıkınca Britanya, keza Britanya'nın etkisiyle Fransa, Almanya'ya savaş ilân ettiler. İkinci Dünya Savaşı böylece başlamış oluyordu. Hitler'in savaşı Polonya'da sınırlama umudu boşa çıkmıştı.

Hitler, Polonya savaşına başlamadan önce, Sovyetler Birliği'yle bir anlaşma yapmak suretiyle gerisini güven altına alma sağduyusunu gösterdi. Böylece iki cephede savaşma kötü düşü ilk aşamada ortadan kaldırılmış görünüyordu. Fakat Hitler, bu anlaşmayı yaparken, kendi ulusal politikasının çıkan uğruna yine kendisinin anti-bolşevik ideolojisinin emirleri dışına çıkmış oluyordu. Atılan bu adım karşısında ulusun göstereceği tepki hakkındaki kararsızlığı, yanında oturduğum, 1939 Ekim'inde verilen bir öğle yemeğinde bana anlatılmıştır.²⁴ Bununla beraber ulus, özellikle ordu, gerilerinin bu şekilde güven altına alınmasından memnundu. Zira şimdi beklenmedik cephede -yani Batılı Devletlere karşı- bir savaş hali meydana gelmişti. Kuşkusuz şurası da doğaldır ki, Alman ulusu Sovyetler Birliği'ne karşı bir savaşı ne zorunlu ne de istenir saymaktaydı. Almanlar 1940 Batı Seferi'nin tamamlanmasından sonra herkese hakkını veren bir banş yapılmasını arzuluyorlardı.

Bu seferden sonra Hitler artık başanlıının doruğuna yükselmişti. Ama yağa bir sinek düşmüştü: İngiliz Sefer Kuvveti'nin büyük bir bölümü Dunkerque'ten sıynlıp gitmişti. Winston Churchill, bununla ilgili olarak, verilen kayıplara rağmen **"Dunkerque bir zaferdir ve bu özellikle İngilizlerin Alman Hava Kuvvetleri üzerinde kazandığı bir zaferdir"** dediği zaman bir gerçeğe parmak basmış oluyordu.²⁵ Zira Dunkerque semalannda ve daha sonra İngiltere üzerinde, Alman Hava Kuvvetleri hatalı kullanma yüzünden o kadar ağır kayıplar vermiştir ki, neticede, başlangıçtaki esasen daha iyisi sağlanamayan sınırlı üstünlüğünü bir daha kazanmamak üzere kaybetmiştir.

Hava Kuvvetleri'nin hatalı kullanılmasının suçu eşit olarak Hitler ve Goering arasında bölüştürülmelidir. Hava Kuvvetleri'nin ne cesa-

²³ Mareşal Smigly-Rydz'in 1939 ilkbaharında Danzig'de söyledikleriyle karşılaştırınız.

²⁴ 4'ncü Bölümün "İki Sefer Arasındaki Dönem" kısmına bakınız.

²⁵ Winston Churchill'in "The Second World War-İkinci Dünya Savaşı" kitabının II'nci cildine bakınız.

reti, ne de askeri ve teknik yetenekleri kendi Başkomutanı'nın kendini beğenmişliği ve de Hitler'in başlıca öğrencisinin ihtiraslarına karşı gösterdiği hoşgörüyü karşılamaya yetmiyordu. Ancak, çok sonra Hitler Goering'in değerini -daha doğrusu değersizliğini- tam olarak anlamış ve şurası dikkate değer ki, onun işgal ettiği ve savaşın sonucu üzerinde daha iyi ya da daha kötü yönde sayılabilecek kesin sonuçlu bir etki yapan, makam bir başkasını getirme önerilerini **"politik nedenlerle"** daima geri çevirmiştir.

Hitler'in **"eski arkadaşları"**na sarsılmaz bir bağlılık gösterdiği çok kez ileri sürülmüştür. Goering açısından bu maalesef doğrudur. Onun sık sık Goering'den yakındığı da doğrudur, ama kendi gözlemlerinden hiçbir zaman doğru sonuçlar çıkaramamıştır.

Batı Seferi Hitler'in karakterinin başka bir yönünü su üstüne garmıştır. Hitler planlarını büyük bir cüretkârlıkla hazırlıyordu. Norveç cüretli bir girişimdi. Sedan'da zırhlı birliklerle yapılan yarma da öyleydi. Bu örneklerin her ikisinde de en cüretli önerileri onaylamıştır. Ancak bu planların uygulanması sırasında ilk güçlkle karşılaştığı zaman -politik güçlüklerle karşılaştığı zaman gösterdiği sarsılmaz sebatın tersine- derhal kendini bırakmıştır. Bu, belki de askerlik bilimi alanındaki yeteneksizliğinin içgüdüsel olarak farkına varmasından ileri geliyordu.

Bu hal, Narvik'te durum ciddileştiği ve insanın sinirlerine hâkim olup atılan adımdan geri dönmek gerektiği bir sırada, Norveç'te vâki olmuştur. Bu özel durumda Yarbay von Lossberg ve General Jodl durumu kurtarmışlardır. Aynı şey, ne onun ne de danışmanlarının beklemedikleri sürpriz teşkil eden bir ilk başanın kuvvetle ve hızla geliştirilmesi sorunu ile karşılaşıldığı zaman, Sedan'da görülmüştür. Ben de ilkin 15 Mayıs'ta, daha sonra 17 Mayıs 1940 günleri Hitler'in emirleriyle durdurulmuşumdur. Gerçekten durmayışım ise Hitler'in sayesinde olmamıştır. Ama bunların en kötüsü Dunkerque dışında As Suyu'nu geçerek harekâtı sürdürmemizin durdurulması emridir.²⁶ Sadece bu sayededir ki İngilizler ilerimizdeki müstahkem mevkie çekilebilmiş ve gemilerine binebilmişlerdir. Zırhlı birliklerimiz serbest bırakılmış olsalardı, şimdi söylemek olanağı bulunan kadayıla, İngilizlerden önce Dunkerque'e varabilirdik ve bunun sonucu olarak da İngilizlerin çekilme yolu kesilmiş olurdu. Bunun İngilizlerin

²⁶ 5'nci Bölümün "Hitler'in Olay Yaratan Dur Emri" kısmına bakınız.

morali üzerine indireceği darbe İngiltere'ye yapılacak başarılı bir Alman çıkarması olanakları üzerinde büyük değişiklik yaratabilir ve belki de düşmanlarımızın, Churchill'e rağmen, baş koşullarını görülmeye istekli olmalarına yol açabilirdi.

Ama, diğer bir hata da bunu izleyecekti. Fransa'yla sakat bir ateşkes imzalanması; Batı Seferi'nin Akdeniz kıyılarına erişilmeden sona erdirilmesi; Afrika çıkarmasının ve Fransa Seferi'nin hemen ardından Cebelitank ve Süveyş yönlerinde taarruza devam edilmesinin ertelenmesi ve bunların tümü, planların hazırlanması sırasında cüretli, hatta fazlaca aceleci olan Hitler'in askeri kararlarının uygulanmasında çekingen olduğu hakkındaki yargının doğru olduğunu kanıtlamaktadır. Eğer planlamasında daha çok dikkat ve öngörü, uygulamada ise daha büyük hız ve kararlılık gösterilebilseydi Almanya'ya daha iyi hizmet edebilirdi. **"Önce meseleyle ilgili düşünceler değerlendirilmeli, sonra tehlikeler göze alınmalıdır"** güzel sözü önce Moltke tarafından söylenmiş bir Alman atasözüdür.²⁷

Afrika girişimini iki olay etkilemiştir: İlkin, Hitler, Mussolini'nin görüşünü incelemek gerektiğine inanıyordu. İkinci nokta ise, onun tutumunun, askerî meselelere tamamen kıtasal bir açıdan bakma huyunun etkisi altında bulunmasıdır. Dünya bilgisi çok sınırlıydı; üstelik deniz gücünün anlamı ve bunun tüm getirebilecekleri hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Amerikan Amiralî Mahan'ın **"Deniz Gücünün Tarih Üzerindeki Etkisi"** adlı kitabını okuyup okumadığını hatırlamıyorum. Ancak bu kitapta ortaya konulan kurallara uymadığı kesindir.

Bu bilgisizlik sonucu olarak Hitler 1940 yazında ülkesini başa nasıl götürebileceğini kestiremiyordu. Silâhlı Kuvvetleri hazırды. Bu kuvvetler sonsuza kadar seferber ve hareketsiz kalamazdı. Hitler harekete geçmeyi şiddetle arzuluyordu. Ne olacaktı? Tüm iş yaşamı boyunca mücadele ettiği ve ona karşı çıkmak suretiyle kendisini destekleyenlerin büyük kısmının oylarını kazandığı eski ideolojik

²⁷ Mareşal Moltke'nin, kendisinden altı yüzyıl önce yaşamış olan İngiliz filozofu Roger Bacon'un aşağıdaki sözünden esinlenmiş olması mümkündür. Ancak kesin olan nokta, Moltke'nin bu ana fikri askerî planlamaya uygulaması ve çok önemli bir stratejik ve taktik ilke durumuna getirmesidir. "Düşünme sırasında her türlü tedbir ve ihtimal üzerinde hassasiyetle durulmalı; uygulama sırasında ise yalnız büyük tehlikeler göze alınmalıdır." (Çeviren).

düşmanı doğu sınırında sapasağlam duruyordu. Batı Cephesi'ndeki geçici sükûnetten yararlanarak Sovyetlerle hesaplaşmayı tamamlamayı arzu ediyordu. Sovyetler Birliği ve komünistlerin dünyaya hâkim olma meyili karşısında Avrupa ve tüm Batı uygarlığı için doğurduğu tehlikeyi açıkça görüyordu. Bu meselede yurttaşlarının çoğunluğu ve gerçekten öteki ülkelerdeki çok sayıda iyi Avrupalı ile uyum halinde bulunduğunu biliyordu. Fakat onun bu fikirlerinin, askeri bakımdan uygulanıp uygulanamayacağı tamamen başka bir meseleydi.

Başlangıçta belki de bu fikirlerle bir oyuncak gibi oynuyordu, ama vakit geçtikçe onları daha ciddiye almaya başladı. Olağanüstü derecede canlı düş gücü, onu Sovyetler Birliği'nin bilinen kuvvetini olduğundan az görmeye sevk ediyordu. Karada ve havada makineleşmenin taze başarı şansları sağladığını ve şimdiki durumu, İsveç Kralı XII'nci Karl (Demirbaş Şarl) ya da Napolyon'un seferleriyle kıyaslamının geçerli olmayacağını ileri sürüyordu. İlk darbeler hedefleri üzerine indiği anda Sovyet sisteminin çökeceğine güvenilebileceği görüşü üzerinde duruyordu. Rus halkının kendi Nasyonal-Sosyalist ideolojisine dört elle sarılacağına inanıyordu. Ancak sefer başlar başlamaz böyle bir şeyin gerçekleşmemesi için hemen her şey yapıldı. Hitler, Partili yöneticiler tarafından yönetilen işgal altındaki Rus topraklarında yerli halka kötü muamele etmek ve Rus devletini ortadan kaldırarak büyük bölgeleri Almanya'ya ilhak etme kararı nedenleriyle, tüm Rusların Stalin'in bayrağı altında toplanmalarını sağlamayı başardı. Onlar şimdi Kutsal Anayurtları Rusya için ve bir yabancı istilâcıya karşı savaşıyorlardı.

Bu büyük hatadan bir dereceye kadar da Hitler'in öteki ırklarla ulusları olduklarından daha zayıf görme adeti de sorumlu sayılabilir. Bu durum, onun Yahudilere reva gördüğü son derece dar görüşlü ve sorumsuz kötü muamele nedeniyle, Almanya'da, savaştan önce açıkça ortaya çıkmıştı. Fakat şimdi daha da kötü sinsice bir yön kazanıyordu.

Eğer, Nasyonal-Sosyalizmin ve Almanya'nın yıkılışında hâkim rol oynayan bir tek faktör varsa o da bu ırksal politika budalalığıdır, denilebilir.

Hitler Avrupa'yı birleştirmeyi istiyordu. Çeşitli ulusların kendilerine özel farklılıklarını kavrayamaması ve buna ek olarak kendisinin

merkezi kontrol yöntemleri, onun bu niyetini daha başlangıçta başarısızlığa mahkûm etmiş bulunuyordu.

Rus savaşı çok geçmeden Almanya'nın gücünün yetersizliğini gösterdi. Ama Hitler bundan, girişime son vermek, ya da daha mütevazı hedefler seçmek gerektiği sonucunu çıkaramadı. Bunun tersine, sonsuzluğa doğru dalıp gitti. Pervasızca şiddet ve terör yardımıyla Rusları yenilgiye uğratmaya kararlıydı. Bir yandan da, anlaşılmaz bir şekilde körü körüne Amerika Birleşik Devletleri'yle savaşı körüklüyordu. Roosevelt'in Alman savaş gemilerine ateş açabilecekleri hakkında kendi gemilerine verdiği emrin savaşa yakın bir duruma yol açtığı gerçektir. Ancak bu durum ile gerçek, açık savaş arasında, eğer kendine aşırı ölçüde güvenen Hitler, gururuna kapılmış olsaydı, çok uzun olsa da bir yol bulunabilirdi.

Onun kendi başına giriştiği bu korkutucu davranış, bizim, Moskova önlerinde muharebe meydanlarındaki ilk kesin sonuçlu yenilgimizle aynı zamana rastlamaktadır. Hitler'in, kararlılıktan yoksun olan ve sürekli olarak tereddütlü bir şekilde uygulanan stratejisi artık çökmüştü. Bundan sonra, işleri yöneten kişi, yeteneksizliğinin yol açtığı başarısızlıkları, kendi askerlerine yapacağı son derece insafsız ve sert muameleyle örtbas etmeye çalışacaktı. Bir süre için bu yöntem başarılı oldu. Lâkin zaman ilerledikçe, Büyük Frederick'in grenadyelerinin, bu güçlü kralın emirleriyle katlandıkları fedakârlığı hatırlatmak artık amaca yetmez olmuştu. Kendini Alman halkının yerine koymak ve böylece, kendisi sıkıntıya katlanmaya hazır olduğu için halkın temel ihtiyaçları karşısında kayıtsız kalmasıyla da iş bitmiyordu.

HİTLER'İN KİŞİSEL ÖZELLİKLERİ

Şimdi de Hitler'in benim üzerimde etki uyandıran kişisel özelliklerine geçmeliyim. Hitler nasıl bir adamdı? O bir vejetaryendi. İçki ve sigara kullanmazdı. Bunlar ayrı ayrı ele alındıkları takdirde, kişisel inançlarından ve içedönük yaşantısından doğan, kabule şayan nitelikler olarak düşünülebilir. Ancak bunlara ek olarak kendini öteki insanlardan ayırmış bir kişi olması da dikkate alınmalıdır. Hiçbir gerçek dostu yoktu. En eski parti arkadaşlarının onun talebe ve müritleri olduğu doğrudur, ama onları birer arkadaş olarak tanımlamak çok zordur. Benim gördüğüm kadıyla ona gerçekten yakın olan hiçbir kişi yoktu. En derin duygularını açabileceği hiçbir kimse mevcut değildi. Serbestçe ve açıkça konuşabileceği bir kişi de yoktu.

Hiçbir zaman gerçek bir dost bulamamış olduğundan bir kadını derin bir aşkla sevmek yeteneğinden de yoksundu. Bu nedenle bekâr kalmıştır. Çocuğu da olmamıştır. Fani varlıklar olarak yaşamlanmıza bir ısı kıvılcımı düşüren, dünyada ne varsa onların hiçbirini, ne iyi adamlarla dostluk, ne bir eş için duyulan saf ve temiz aşk, ne de kendi çocuklarına karşı duyulan muhabbet, bunların tümü onun bilmediği şeylerdi. Onun dünyadaki yolu yalnız bir yoldu ve o da bu yolu yanında sadece devasa planları olduğu halde yürümüştür.

EVA BRAUN

Onun Eva Braun ile ilişkilerinin benim burada yazdıklarımla gelişki teşkil ettiği ileri sürülebilir. Sadece şunu söyleyebilirim ki bu konuda hiçbir şey bilmiyordum ve aylarca hemen her gün Hitler ve maiyeti ile beraber bulunmama rağmen Eva Braun'ı hiç görmemişimdir. Bu bağlantıyı ancak hapisteyken öğrendim. Bu kadının Hitler'in üzerinde herhangi bir nüfuzu olamadığı açıkça bellidir ve yazık ki bu böyle olmuştur. Zira eğer olsaydı, bunun onu yumuşatıcı bir etkisi olabilirdi.

İşte Almanya'nın diktatörü böyle bir adamdı. Büyük örnekleri, Büyük Frederick ve Bismarck'ın akıl ve ölçütlerinden yoksun olan bir kişi; yalnız başına aceleyle bir başandan ötekine koşan ve ondan sonra da bir başansızlıktan ötekine her şeyi önüne katıp sürükleyen, kafası şaşılacak tasarılarla dolu, kaybolmakta olan son zafer umuduna büyük bir heyecanla sarılan ve kendini daima daha büyük bir ölçüde yurduyla bir tutan bir insandı.

Hitler geceyi gündüze çevirmişti. Gecenin son saatlerine kadar bir toplantı ötekini izlerdi. Stalingrad Felâketi'ne kadar OKW üyeleriyle birlikte yediği ve onun için kısa dinlenme süreleri demek olan yemekleri bundan sonra ona yalnız olarak getirilmiştir. Ancak çok ender hallerde kendisiyle birlikte yemeğe davet ettiği bir ya da iki konuk olurdu. Bir tabak içindeki sebzeler ya da undan yapılmış yiyeceğini aceleyle yerdi. Yemeğiyle ya soğuk su ya da malt birası içerdi. Gecenin sonuncu toplantısı sona erdikten sonra mülhakları ve bayan sekreterleriyle tasarılarını tartışarak saatlerce ve şafak söküne kadar otururdu. Bundan sonra kısa bir dinlenme için yatak odasına çekilir ve çoğunlukla en geç saat dokuzda süpürgesini oda kapısına çarpan temizleyici kadının gürültüsüyle uyandırılırdı. Bundan sonra aldığı aşın derecede sıcak bir banyonun hâlâ uyuşuk bir halde bulunan kafasını uyandırdığı sanılırdı. İşler iyi gittiği sürece bu

düzensiz yaşantının ona herhangi bir zarar vermediği açıkça görülüyordu. Fakat bir darbe ötekini izlemeye ve sınırları bozulmaya başlayınca giderek artan bir ölçüde ilâç almaya yöneldi. Onu uyutmak, yeniden uyandırmak, kalbini yatıştırmak, yeniden tahrik etmek için iğneler yapıldı. Hitler'in özel doktoru Morell, ne isterse verirdi. Ancak hastası reçeteye yazılı dozdan daima fazlasını alırdı. Özellikle içinde striknin bulunan bir kalp ilâcı için hal böyleydi. Böylece sonunda hem bedenini hem de aklını ve ruhunu harap etmiştir.

Stalingrad Felâketi'nden sonra, ondört aylık bir arayı müteakip onu ilk kez yeniden gördüğüm zaman, durumundaki değişikliğin hemen farkına vardım. Sağ eli titriyordu, vücudu kamburlaşmıştı; gözlerini bir noktaya dikip uzun bir süre öylece kalıyordu. Gözleri yuvalarından fırlamak ister gibi, üstelik donuk bakışlı ve parlaklığını yitirmiş durumda; yanaklarında bir hastalık sonucu meydana gelen kırmızı lekeler vardı. Her zamankinden daha çabuk heyecanlanıyordu. Kızdığı zaman kendini tamamen kaybediyor ve ondan sonra ne söyleyeceği ve ne yapacağını kestirme olanağı kalmıyordu. Hastalığının dış belirtileri giderek artmaktaysa da bunu ancak onu her gün gören kendine en yakın kişiler fark edebiliyorlardı. Nihayet 20 Temmuz 1944 öldürme girişiminden sonra sadece sol eli değil, gövdesinin tüm sol yanı titremeye başladı. Sağ elini sol elinin ve sağ bacağını da sol bacağı üzerine koyar, böylece otururken titreme daha az göze çarpardı. Artık garip bir biçimde yürüyor, sırtı her zamankinden daha çok kamburlaşmış ve hareketleri sarsıntılı ve ağır bir hal almış bulunuyordu. Oturmak istediği zaman altına bir sandalye sürülmesi gerekiyordu.

Kafasının iyi işlediği doğrudur. Ancak bu işleme, sağlıklı bir işlemedi. Zira bu işlemeyi sağlayan kuvvet onun insanlığa karşı duyduğu güvensizlik ve kendi bedensel, ruhsal, politik ve askerî iflasını gizlemek isteğinden başka bir şey değildi. Dolayısıyla, büyük yapısını ayakta tutabilmek için sürekli olarak kendi kendini ve başkalarını aldatmaya çalışıyordu. Çünkü kendisinin ve davasının gerçek halini ancak o biliyordu.

Kendini ve işini yok edilmekten kurtaracağını hayal ettiği her zaman parçasına bir fanatik kişinin yapacağı gibi kuvvetle sanlıyordu. Onun tüm ve büyük irade gücü, şimdi onun zihnini her şeyden çok işgal eden bir fikre bağlanmıştı: **"Hiçbir zaman kendini bırakmamak, hiçbir zaman teslim olmamak."**

Alman ulusunun, yeni bir sosyal düzen getireceği; Birinci Dünya Savaşı'nın yenilgisinden kurtaracağı; içeride ve dışarıda gerçek barışı sağlayacağı umuduyla, tanınmamışlıktan kendi önderliğine yükselttiği bu adamda şeytanlık dehayı yenmişti. İyiye meleklerinin terk ettiği bu adam, kendi eliyle meydana getirdiği yapıtı sonuna kadar tahrip etmiş ve onunla birlikte güzel, dürüst, çalışkan ve geleneklerine bağlı bir ulusu da derinliklere sürüklemiştir.

HİTLER HASTAYDI

Cezaevinde konuştuğum, Hitler'i ve hastalıklarını bilen doktorların söylediğine göre parkinson hastalığı ya da **Paralysis Agitans** adı verilen bir çeşit felç hastalığını çekiyordu. Bu konuda yetenekli olmayan herhangi bir insan bu hastalığın daha çok sathî olan belirtilerini görme olanağını bulmakla beraber, aslında ne olduğunu teşhis edemez. Benim hatırladığım kadanyla 1945 başlarında Hitler'in hastalığının adını doğru olarak ortaya koyan, bu işi yaptıktan kısa bir süre sonra intihar eden Berlinli Profesör de Crinis olmuştur. Onun koyduğu teşhis gizli tutulmuştur. Özel doktorlar bir şey söylememişlerdir. Bu nedenle Alman Kabinesi Hitler'in sağlık durumu hakkında herhangi şekilde açık bir fikir edinememiştir. Bununla beraber, bunu bilmiş olsaydı yine de, sonucunda alınması zorunlu tedbirleri alabilmesi kuşkulu olarak kalmıştır. Korkunç hastalığın kökünün, önceleri geçirilen bir zührevî hastalıktan ziyade geçmişte yakalandığı çok şiddetli bir soğuk algınlığı, meselâ başı üşütmeden meydana geldiği varsayılabilir. Bu konuda tahmin yapmak doktorlara düşer. Tüm Alman halkının bilmek istediği, başlarında bulunan ve pek az ulusun bir öndere gösterdikleri derecede özel güven besledikleri kişinin hasta bir adam olmasıydı. Bu hastalık onun bahtsızlığı ve kaderiydi. Bu aynı zamanda ülkesinin de bahtsızlığı ve kaderiydi.

PARTİ

Hitler'in yardımcısı Rudolf Hess'ten başka Nasyonal Sosyalist Alman İşçileri Partisi'nin en başta gelen kişiliği, Hitler'in yerine geçmek üzere seçilmiş bulunan Hermann Goering'tir. Birinci Dünya Savaşı'nda muvazzaf subay, görevini Richthofen'den devralmış olan bir as av pilotu ve **Pour le Mérite** Liyakat Nişanı'nın Şövalye Derecesini taşıyan Goering savaş sona erdikten sonra SA Örgütü'nün²⁸ kurucularından biri olmuştur.

²⁸Sturmabteilungen ya da Nazi Partisi'nin Hücum Birlikleri.(İngilizceye çeviren)

GOERING'İN TUHAF HALLERİ

Merhametsiz ve çok teklifsiz bir insan olan Goering işe, büyük bir faaliyet göstermekle girişti ve çağdaş bir Alman Hava Kuvvetinin temelini attı. Onun sürükleyici enerjisi ve Silâhlı Kuvvetler'in üçüncü unsuru olarak bağımsız bir kuvvet yaratılmasında direnmesi olmasaydı, gerçekten çağın gereklerine uygun, harekât bakımından verimli bir hava kuvveti kurulamazdı. Zira, Hava Kuvvetleri'nin ilk Kurmay Başkanı Korgeneral Wever'in olağanüstü yeteneklerine rağmen Silâhlı Kuvvetler'in daha kıdemli olan sınıflarınca bu gelişmeye karşı ancak sınırlı bir ilgi gösterilmekteydi.

Fakat, Goering, genç Alman Hava Kuvvetleri'nin ilk sıkıntılı kuruluş dönemini geçirmesini sağladıktan sonra, yani kazanılan gücün tilsiminin, giderek artan bir ölçüde, tutsağı olmuştur. Nişanlar, değerli taşlar ve antika eşya toplayan; ünlü taşra malikânesi Karin Halle'yi yaptran ve kendi dış görünümüyle belli edecek şekilde sofralarının tadını çıkaran bir derebeyi yaşamını seğmiştir. Bir gün bir Doğu Prusya şatosundaki eski tabloları seyrederek düşünceye daldığı sırada ansızın şöyle haykırmıştı: **"Harikulade! Ben de bir Rönesans adamıyım. Debdebeye bayılıyorum!"**

Giyim biçimi giderek daha eksantrik bir hal alıyordu. Karin Halle'deyken, ya da avda bulunduğu zaman eski Teuton'ların (Töton) giysilerini taklit ederek giyiniyordu. Görev başındayken üniforması daima nizami olmaktan uzaktı. Ya san mahmuzlu kırmızı Rus derisinden çizme -ki bir uçucu için gerekli olmayan bir kıyafetti- ya da Hitler'in toplantılarına gittiği zamanlar yaptığı gibi uzun pantolon ve siyah suni deriden hafif ayakkabı giyerdi. Kuvvetli koku kullanır ve makyaj yapardı. Parmakları, göstermekten hoşlandığı kıymetli taşlarla süslü farklı yüzüklerle dolu olurdu. Tıp açısından bu üzücü gösteriler hormon bozukluğuna bağlanmaktadır!..

Dört Yıllık Plan için olağanüstü yetkili sorumlu kişi olarak Almanya'nın ekonomisi üzerinde büyük etkisi vardı.

Politik meselelerde parti arkadaşlarından daha uzak görüşlü olduğunu kanıtlamıştır. Şöyle ki, son anda savaşın patlak vermesini önleme girişiminde bulunmuştur. Bu amaçla Birger Dalerus adlı bir İsveçli dostunu kullanmış, ama maalesef başarı elde edememiştir.

Savaş sırasında nüfuzu görülmedik derecede felâketli olmuştur. Alman Hava Kuvvetleri'nin değerini olduğundan büyük görmüştür ve Dunkerque dışında orduyu durdurmadan, Büyük Britanya'ya

yöneltilen taarruzun başansızlığa uğramasından, Stalingrad'da Altıncı orduyu havadan beslemek gibi başaramayacağı bir vaatte bulunmak ve bu suretle Hitler'in, kentin elde tutulması hakkında verdiği emirden ve daha pek çok felâketten o sorumludur.

1943'ten sonra onunla ilgili olarak gördüklerimden, Hava Kuvvetleri'nin durumu hakkında ya pek az ya da hiçbir şey bilmediği sonucunu çıkarabilirim. Kara Kuvvetleri'nin harekâtına müdahale etmek girişiminde bulunduğu zamanlarda da bu müdahalenin nedeni ya koyu cehalet ya da bir nefret duygusu olmuştur. Hitler'in en yakın varisi rolü, onun çok kendini beğenmiş ve kendi işini kendi yapan bir tutum takınmasına yol açmıştır.

En son olarak 1944 Ağustos'unda Hitler Hava Kuvvetleri Başkomutanı'nın yetersizliğini iyice anlamış bulunuyordu. Jodl'un ve benim yanımda ona çok sert sözler söyledi: **"Goering! Hava Kuvvetleri hiçbir iş yapmıyor. Artık bağımsız bir kuvvet olmaya da layık değildir. Bu sizin hatanızdır. Siz tembelsiniz!"**

Şişman **Reich Mareşali** bu sözleri işitince yanaklarından iri iri gözyaşları dökülmeye başladı. Bu sözlerle karşılık verecek durumda değildi. Sahne, tümüyle o kadar nahoştu ki ben Jodl'a başka bir odaya gitmemizi ve onları yalnız bırakmamızı önerdim. Bu konuşmanın sonucu olarak Hitler'e, şimdi artık iyice anlamış olduğu duruma göre hareket etmesi ve **Reich Mareşali** yerine yetenekli bir hava generalini ataması istihramında bulundum. Goering gibi bir adam yüzünden savaşı kaybetmeyi göze alamayacağımızı Hitler'e söyledim. Ancak Hitler şu karşılığı verdi: **"Politik nedenlerden ötürü, önerdiğiniz şeyi yapamam. Parti benim nedenlerimi hiçbir zaman anlayamaz."**

Fikrimce politik düşüncelerin, ivedi olarak yeni bir Hava Kuvvetleri Başkomutanı atanmasını gerektirdiğini, zira bu iş hemen yapılmadığı takdirde düşünülecek bir politika kalmamış olacağını söyledimse de onun üzerinde bir etki yapamadım. Dolayısıyla Goering sonuna kadar makam ve unvanlarını korudu. Son aylarda Galland'la birlikte nişanlarını, sırma kemer kordon ve apoletlerini Hitler'in Hava Kuvvetlerini eleştirilerini protesto etmek için iade etmesine rağmen durum değişmedi. Hitler'in, toplantılara katılması hakkındaki emirlerine uymaya devam ettiği doğrudur, ama artık son derece basit giyiniyordu. Nişan ve madalya takmıyor, sadece bir er şapkası giyiyordu ki bu da ona pek yakışmıyordu.

Goering ender hallerde Hitler'e söz söylemeye cesaret ederdi.

Goering, geçmişteki ihmallerinin cezasını ancak cezaevinde ve ölüm biçimiyle bir dereceye kadar ödemiştir. Yaşamına kendisi son vermek suretiyle, geçmişteki kendi yaptıklarını açıkça savunduktan sonra, karada bulunan yargıdanndan kaçıp kurtulmuştur (intihar etmiştir).

HİMMLER'İN KİŞİLİĞİ

Hitler'in öğrencilerinden en nüfuz edilemez olanı SS Ulusal Önderi Heinrich Himmler'di. Himmler ırksal aşağılığın tüm belirtilerine sahip bulunan gösterişsiz bir adamdı ve başkaları üzerinde bıraktığı izlenim onun çok basit bir insan olduğu merkezindeydi. Nazik görünmek için büyük çaba göstermesi gerekirdi. Goering'in tersine özel yaşamı tamamen sade ve basitti.

Himmler'in düş gücü çok daha canlı, hatta garip denecek derecedeydi. Başka bir gezegenden gelmiş bir insana benzerdi. Irksal doktrini temelsiz ve çürüktü. Bu doktrin onu müthiş suçlar işlemeye zorlamıştır. Onun, Alman halkını Nasyonal Sosyalizm alanında eğitime girişimi, sadece toplama kamplarının kurulmasıyla sonuçlanmıştır. 1943 gibi geç bir tarihte, Stalingrad'dan uzun zaman sonra, Himmler hâlâ Rusya'nın Urallar'a kadar olan parçasının Almanların bir kolonisi haline getirileceğine inanıyordu. Bir defasında ona, daha şimdiden Doğu için gönüllü koloniciler bulmanın olanaksızlığından söz ettiğim zaman, Urallar'a kadar olan arazinin gerekirse ve bu maksatla yükümlenecek Alman köylülerini yerleştirmek suretiyle mecburi kolonizasyona tâbi tutularak Almanlaştırılması hususunda direnmişti.

Himmler'in ırksal teorilerinin sonuçlarına gelince, kişisel gözlem ve tecrübe açısından bunlar için söyleyeceğim bir şey yoktur. Hitler ve Himmler programlarının bu bölümünü kesinlikle gizli tutmuşlardır.

Himmler'in "**öğretim yöntemleri**" ise toplama kamplarında uygulanan biçimiyle, yeterince iyi anlaşılmıştır. Onun yaşam süresi boyunca Alman kamuoyu bundan pek az şey öğrenmiştir. Bu kamplardaki mezalim ve söylenen yalan halkın çoğunluğunca, benim de öğrendiğim gibi, ancak Almanya yıkıldıktan sonra öğrenilmiştir. Toplama kamplarında uygulanan yöntemlerin gizli tutuluş biçimi için ancak çok ustaca denilebilir.

20 Temmuz'dan sonra Himmler askeri ihtiraslarla dolmuştı. Bu hal kendisini Eğitim Ordusu Komutanlığı'na; hatta bir ordular grubunun komutanlığına atandırmasına yol açmıştı. Ancak askeri meselelerde Himmler derhal ve tam başansızlığa uğramıştır. Onun düşmanlarımızı değerlendirme biçimi tamamen çocukçaydı. 1945 yılında Vistül Ordular Grubu Komutanıyken verdiği kararlar esas itibarıyla korkuya dayanıyordu. Hal böyle iken hemen hemen nihayete kadar Hitler'in güvenini korumuştur. Ama buna rağmen bu Serüvenci Şövalye, Diktatörün önünde daima eğilmek zorunda kalmıştır. Hitler'in yanında, onun bu kişisel güven medenî cesareten yoksunluğunu birçok hallerde görmüşümdür. Bunların en harikulade örneğini 13 Şubat 1945 olaylarını²⁹ ele aldığım zaman anlatmışım.

Himmler'in en dikkate değer yapıtı SS Örgütü'dür. Almanya'nın yıkılışından sonra bu örgüt kökünden dalına kadar suçlanmış ve cezalandırılmıştır. Bu, adilâne bir hareket olmamıştır.

SS ilkin Hitler'in kişisel muhafızlığını yapmak üzere kurulmuştur. Sadece halkın eğitilmemiş çoğunluğunu değil, aynı zamanda Parti Örgütü'nün de gözetimi gereği olarak, sonradan kuvveti arttırılmıştır. Toplama kampları kurulunca Himmler bunların yönetiminden SS Örgütü'nü sorumlu kılmıştır. Bu karar, SS Örgütü'nün iki ana gruba ayrıldığı noktayı belirlemektedir: Bunlardan biri **Waffen-SS** ya da Silâhlı SS Örgütü idi ki, birinci derecede askeri bir örgüttü. İkincisi ise **Allgemeine SS** yani Genel SS Örgütü'ydü. **Waffen-SS** Örgütü'nün gelecekteki komutanlarının yetiştirilmesi görevi eski bir kara generali olan ve bir zamanlar benim Stettin'deki Tümenimin Kurmay Başkanlığını yapmış bulunan Hausser'e verilmişti. Korgeneral Hausser birinci sınıf bir subay, cesur ve becerikli bir asker ve son derece dürüst ve onurlu bir karaktere sahip olan bir kişiydi. **Waffen-SS** Örgütü'nün, bu harikulade adama karşı şükran duyguları beslemesini gerektiren pek çok neden vardır ve bu, en azından Almanya'nın çöküşünden sonra Nürnberg'de tüm olarak SS Örgütü üzerine saçılan genel kınamadan hiç değilse bu örgütün istisna edilmesi bakımından zorunludur.

Savaş sırasında Hitler'in ısrarı nedeniyle **Waffen-SS** sürekli olarak genişletilmiştir. 1942'den sonra artık pek çok kuruluşunun saflarını dolduracak kadar gönüllü bulunamadığı cihetle, bu dönemden

²⁹ 11'nci Bölümün "Rus Genel Taarruzu" kısmına bakınız.

itibaren tıpkı Kara Kuvvetleri'nde olduğu gibi SS Örgütü'ne de askerlik yükümlülüğü yöntemiyle bütünleme personeli alınmaya başlandı. Böylece **Waffen-SS** gönüllülerden kurulu Parti muhafızı olmasına dayanan politik karakterini artık kaybetmiş oluyordu. Bununla beraber, Himmler, örgütün en yüksek standartlara uygun acemi erlerle, elde bulunan en iyi donatımı almasını sağlamak için nüfuzunu kullanmaya devam etmiştir. Ancak bu gözde muamelesi muharebe meydanında **Waffen-SS** ve Ordu birlikleri arasında var olan silâh arkadaşlığına kıyasla önemsiz sayılabilir. **SS-Leibstandarte Adolf Hitler** ve **Das Reich** SS Tümeni'yle birlikte savaştım. Daha sonra Zırhlı Birlikler Genel Müfettişi olarak çok sayıda SS tümenini ziyaret ettim. Bu nedenle iddia edebilirim ki, benim bildiğim kadıyla, SS tümenleri, yüksek bir disiplin standardı, birlik ruhu ve düşman karşısında davranış bakımlarından daima göze çarpan birlikler olmuşlardır. Bu tümenler Ordu tümenleriyle omuz omuza muharebe ettikleri gibi; savaş uzadıkça Ordu birliklerinden güç ayırt edilebilir bir hale gelmişlerdir.

Himmler **Waffen-SS** Örgütü'nün genişletilmesini düzenlediği zaman, onun daha başka amaçlar güttüğü kuşkusuzdur. Gerek Hitler ve gerek o, orduya güvenmiyorlardı. Zira niyetleri karanlıktı ve daima ordunun zamanla bunlan anlaması halinde direnişe geçmesi tehlikesini görüyorlardı. Bu nedenle, bazı sakıncalar söz konusu olmasına rağmen, **Waffen-SS** tümenlerinin sayısını otuz beşe çıkardılar. Birliklerden birçoğu güvenilirlik derecesi bazen çok iyi, bazen kuşkulu olan yabancı personelden kurulmuştu. Ancak, sonunda, Hitler kendine bağlılıktan en kuvvetli olanlara karşı bile kuşku duymaya başladı. 1945 Mart'ında onların kol bağlarını geri vermelerini emretmesi Hitler ile **Waffen-SS** arasındaki soğukluğun derecesini belirlemektedir.

Allgemeine SS için ise çok değişik bir yargı gereklidir. Burada da, kuşkusuz idealistler bulunacaktır ve bunlar başlangıçta, özel sorumlulukları bulunan ve bu nedenle bazı özel haklara sahip bulunması doğal olan bir örgüte girdiklerine inanmışlardır. Bundan başka, kendilerine sorulmadan Himmler tarafından atanmış bulunan, değişik meslek ve kariyerlerden gelme, düzgün karakterli ve iyi ruhlu birçok adam da kuşkusuz vardır. Lâkin zaman geçtikçe tablo değişmiş ve SS, en kanşık ve şüpheli türden polis görevlerini üzerine almıştır. Daha sonra **Allgemeine-SS** birlikleri de silâhlandırıldı. Yabancı personelden meydana getirilen kuruluşların sayısı burada

da sürekli olarak artıyordu. Bunlar **Waffen-SS** birliklerinden bariz derecede kötüydüler. Örnek olarak Kaminksi ve Dirlewanger Tugaylarının Varşova ayaklanmasının bastırılması sırasındaki tutum ve davranışları bunu kanıtlamaktadır.³⁰

SD (Siecherheidienst-Gizli Güvenlik Hizmeti) ve onun Einsatzkommandos adı verilen Harekât Komandolarıyla hiçbir ilişkim bulunmamıştır ve bu nedenle onlar hakkında birinci el bilgi verebilecek durumda değilim.

Himmler, intihar alçakça bir iş sayarak ısrarla ayıpladığı, hatta SS Örgütü'nde yasakladığı halde, intihar ederek kendi eliyle yaşamına son vermiştir. Bu nedenle, yargıçların elinden kurtulmuş ve geride kendisinin büyük suçunun yükünü taşımak üzere daha az sorumlu kişiler bırakmıştır.

GOEBBELS'İN KARAKTERİ VE YAPTIKLARI

Hitler'in yakın çevresindeki en becerikli adamlardan biri, Berlin Gauleiter'i ve Halkı Aydınlatma ve Propaganda Bakanı olan Dr. Goebbels'ti. Dr. Goebbels usta bir hatipti ve komünistlere karşı Berlin'in oylarının artırılması mücadelesinde büyük kişisel cesaret göstermişti. Ama bunun yanında aynı zamanda kiliseye ya da Yahudilere, keza analar, babalar ve öğretmenlere karşı kışkırtmalarda, vicdansız sayılabilecek bir demagog ve 1938 yılı Kasım ayında vuku bulan **"Kristal Gecesi"** adı yakıştırılan kötü kargaşa ve katliamdan da fazlasıyla sorumluydu.

Dr. Goebbels'in, Nasyonal-Sosyalist sisteminin hataları ve zayıf yönlerini bilecek durumda olduğu kuşkusuzdur. Ama bilgisini Hitler'in önüne serecek cesaret onda yoktu. Hitler'in yanında -Goering ve Himmler gibi- o da küçük bir insandı. Hitler'den hem korkar, hem de ona tapardı. Hitler'in telkin gücü, Goebbels'le olan ilişkilerindeki kadar hiçbir yerde göze çarpmamıştır. Son derece becerikli olan demagog, Hitler'in yanında sesi soluğu kesilmiş duruma düşerdi. Patronunun isteklerini yerine getirmek için elinden geleni yapmış ve bu alanda hemen hemen bir dahi sayılabileceği propagandalarında, ancak pek ender hallerde diktatörün hoşnutsuzluğunu kazanmıştır.

1943 yılında **"dikenli problem"** adını verdiği Silâhlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı ve Devlet Başkanlığı meselesini ele alma cesa-

³⁰ 11'nci Bölümün başlangıç kısmına bakınız.

retsizliğini göstermesinde özellikle düş kınkılığına uğramıştım.³¹ Bu irade zayıflığından doğan başansızlığın bir sonucu olarak, kendisi de önceden tahmin ettiği korkunç bir biçimde kendi yaşamına ve ailesinin yaşamlarına son vermek zorunda kalmıştır.

MARTİN BORMANN

Himmler'den sonra Hitler'in maiyetinin en kötü ve en korkunç üyesi Martin Bormann'dı. Bormann, kalın yapılı, çifte gerdanlı, huy-suz, kendini beğenmiş ve genellikle davranışları kötü olan bir adamdı. Partinin sınırsız hâkimiyetine karşı ezeli bir engel saydığı ordudan nefret ederdi ve elinden geldiğince orduya kötülük etmeye, ordu içine ve ordu ile ulus arasına nifak tohumları saçmaya; zorunlu tedbirlerin alınmasını önlemeye çalışır; iyi ahlâklı kişileri Hitler'in maiyetinden ve yetkili mevkilerden uzaklaştırarak onların yerine kendi yaratıklarını yerleştirirdi.

Bormann, Hitler'in gerçek iç politik durumdan haberdar edilmemesi için elinden geleni yapmış ve bunu sağlamıştır. Parti Bölge Başkanlarının (Gauleiter) bile Hitler'i görmelerini önlerdi. Böylece garip bir durum meydana gelmiş ve bu yüzden bazı Gauleiter'ler, özellikle Batı Prusya Gauleiter'i Forster ve Warthegau Gauleiter'i Greiser, bana, yani güvensizlik besledikleri askerlerin temsilcisine gelmiş ve Bormann normal parti kanallarından mülakat izni almalarını ısrarla önlediğinden, benim aracılığımla Hitler'i ziyaret edebilmelerinin sağlanmasını rica etmişlerdir.

Hitler'in sağlık durumu kötüleştiği ve askerî durumun daha kötü bir hale geldiğince diktatörün yanına girebilen adamların sayısı da azalmaktaydı. Her şeyin, bu fesat kumkuması sokak çocuğu Bormann'ın aracılığıyla yapılması gerekiyordu ve böylece onun yöntemleri giderek artan ölçüde başanlı oluyordu.

Onunla sık sık şiddetli ağız kavgaları olmuştu. Zira, oynamakta olduğu karanlık politika oyunları yüzünden, zorunlu askeri tedbirlerin alınmasını daima sabote ederdi. Ayrıca, sadece orduyu ilgilendiren meselelere de müdahale etmek girişimlerinde bulunur ve bunun sonuçları daima kötü olurdu.

Bormann Üçüncü Reich'in akıl hocası ve itibarlı kişiydi.

³¹ 9'ncü Bölüm başlangıcı ve "1943 İkinci yarısındaki anlaşmazlıklar" bakınız.

ULUSAL YÖNETİCİLER VE BÖLGE YÖNETİCİLERİ

Nasyonal Sosyalist Partisi'ni Ulusal Yöneticiler (Reichsleiter) ve Bölge Yöneticileri (Gauleiter) yönetirdi. Alman yaşantısının her yanı parti sistemi ile sanılmıştı ve partinin şematik örgütü tarafından kontrol altında tutuluyordu. İlk adım "**Hitler Gençliği**" ve "**Alman Genç Kızlar Birliği**"ydi. Hitler Gençliği Örgütü'nden ayrılan genç erkekler, önderi Hierl olan "**Ulusal İşçi Hizmeti**"ne katılırlardı. Bu örgüt, başlangıçta gönüllü esasına dayanması ve önderinin iyi ahlâk sahibi olması sayesinde iyi bir nüfuz sahibi bulunmaktaydı. Ancak kabul ettiği katı askerî sistemi ve eğitim yöntemleri nedeniyle şimdi kusurlu görülebilmektedir.

Alman işçileri, Reichsorganisationsleiter yani Örgüt Ulusal Önderi olan Dr. Ley tarafından yönetiliyorlardı. İşçi sınıfının tatilleri için **Kraft Durch Freude** (Mutluluk Yoluyla Güçlenme) Örgütü birtakım düzenler alıyor; bu arada Kış Yardımı ve Nasyonal-Sosyalist Yardım Grupları da bahtsızların yardımına koşuyordu. Özel dinsel sosyal yardım faaliyetlerine itibar edilmiyordu ve faaliyetleri kısıtlanmıştı.

Bir Ulusal Sağlık Yöneticisi, bir Ulusal Köylü Yöneticisi ve daha bilmem neler vardı.

Yargı sistemi, Reich Yöneticisi Frank'ın emrindeydi ve Nasyonal-Sosyalist ideallerine göre geliştirilecekti. Fakat Nasyonal-Sosyalizm özellikle bu alanda yaratıcılık yeteneğinden yoksun olduğunu göstermiştir.

Dışişleri alanında, Reich Yöneticisi Alfred Rosenberg'in Parti örgütü Dışişleri Bakanınkine paraleldi. Rosenberg'in ideolojik heyecanı onu sık sık resmî politikaya aykırı hareketlere iter ve kuşkusuz bunun sonucu da nahoş olurdu.

Spor bile askeri sisteme benzer biçimde örgütlenmişti. Ulusal Spor Önderi von Tschammer und Osten görevini iyi yapmıştır. 1936 Olimpiyat Oyunları sırasında, Üçüncü Reich'in itibarını yükseltmiştir.

Bir bayan, yani Ulusal Bayanlar Önderi, tabloyu tamamlıyordu.

Yukandaki liste hiçbir zaman tam değildir. Bunu sadece uygulanan ilkenin ne olduğunu göstermek amacıyla verdim. İşleyen pek çok çelişkili kuvvetler vardı. Buna rağmen bir grup olarak bu bireylerin tümü normal devlet cihazıninkilere eşit işler yapıyorlardı ve bunun sonucu olarak da kaçınılmaz bir şekilde ve sık sık sürtüşme oluyordu.

Nasyonal Sosyalist görevlilerinin bundan sonraki düzeyine, yani Bölge Başkanları ya da Gauleiter'lere baktığımızda çifte çabalar ve çabaların çatışması daha da belirgin olarak ortaya çıkmaktadır.

Nasyonal Sosyalistler Alman Devleti'ne yeni bir biçim vermek istiyorlardı ve bu nedenle eski il yönetimini **Gaue** yani Bölgeler sistemiyle değiştirdiler. Reform amacı güden bu eylem, Gauleiter'lerin (Parti Bölge Başkanlarının) atanmasıyla gerçekleştirilecekti. Avusturya'nın ilhakından, Bohemia-Moravya Protektorası'nın kurulmasından ve Posen ile Batı Prusya'nın ele geçirilmesinden sonra bu topraklarda **Reichgaue** yani Ulusal Bölgeler örgütü kuruldu. Bu örgütler ulusal sınırlar dışında kabul edilmekle beraber geleceğin örgütlenme biçiminin nasıl olacağı bakımından bir fikir vermişlerdir. Lâkin bu örgüt, büyük heyecanla ortaya konulan, ama hiçbir zaman tamamlanamayan öteki birçok plan gibi, melez bir şey olarak kalmıştır.

Gauleiter'ler (Bölge Başkanları) aslında Hitler'in vekilleriydi ve kendi bölgeleri içinde Reichsstatthalter yani Vali Yardımcısı adıyla anılıyorlardı. Bunlar, yönetim yetenekleri ya da karakter üstünlüklerine göre değil, Parti'ye hizmetleri dikkate alınarak atandınıyorlardı. Bu nedenle de, öteki son derece sevimli insanlar arasında, ne Almanyası'nın adına ne de Nasyonal Sosyalist Partisi'nin itibarına hiçbir zaman onur kazandırmayan çok sayıda itibarsız kişi de bulunacaktır.

Sadece bazı özel durumlarda Gauleiter'likler en yüksek bölgesel yöneticiliklerle birleştirilmiştir. Meselâ Gauleiter'in aynı zamanda Konsey Başkanı (Reigerungspresident) olduğu Mainfranken'de olduğu gibi... Genel olarak Gauleiter'ler, eyaletlerin (Länder) kendi Konsey Başkanları ve Başbakanlarına ek olarak atandırılıyor ve onlardan daha yüksek mevkide bulunuyorlardı.

Bu durumun sonucu olarak, Hitler'in yaratmak istediği ve politik programının bir parçasını teşkil eden **Führerstaat** adını verdiği piramidal devlet, aslında mevcut değildi. Bunun tamamen tersine, ulusal yönetim giderek daha karmaşık ve hatta anarşik bir hal aldı ve birçok Ulusal Komiser, Olağanüstü Yetkili Generaller, Özel Komiserler ve diğerlerinin atanmalarıyla bu eğilim arttı. Zaman geçtikçe tüm sistem giderek artan bir ölçüde kontrol dışına çıktı.

Birçok değişik alanda da durum aynıydı. Devasa yapı programı tamamlanamadı. Ne ulusal kara yolları, ne de parti binaları hiçbir zaman bitirilemedi. Berlin'in, Münih'in ve öteki büyük kentlerin yeniden yapılması gerçekleşmedi. Bunun gibi büyük ulusal reformlar da

daha ilk aşamalarda başansızlığa uğradı. Yeteneksiz Millî Eğitim Bakanı Rust'un yönetiminde okullar reformu hiçbir şeye benzemedi. Devlet Piskoposu Müller tarafından yürütülen Evangelik Kilisesi'nin yeniden örgütlenmesi de başarılı olamadı. Öykü, peşi sıra olarak tekrarlanan muhteşem planlar ve çok zayıf uygulama öyküsüydü. Zira hem akıl, hem de itidal yoksunluğu hükmünü yürütüyordu ve aşın gurur bu alanlarda da bedelini alıyordu. Son olarak da savaşın patlaması tüm bu çabalara bir son vermişti.

HİTLER'İN YAKIN ÇEVRESİ

Parti'nin ileri gelen kişilerini kapsayan bir tabloda ışıktan çok karanlık göze çarpmaktadır. Hitler'in insanoğlu hakkındaki bilgisinin özürü olduğu, kendi partisinin önderlerini seçerken ortaya çıkmıştır. Bu durum, büyük bir dikkatle seçilmiş olan ve maruz kaldıkları teşvik ve tahriklere rağmen karakterlerinin temizliğini koruyan bazı genç adamları da yakın çevresinde tutmasını, anlaşılması güç ve garip bir olay haline koymaktadır. Partili ve askeri mülhakları dürüst insanlardı ve gerçekten hemen bu mevkilerde kullanılan herkes nezaket, iyi davranış ve sağ duyularıyla kendilerini belirlemişlerdir.

HİTLER'İN BACANAĞI

Bormann'dan sonra listenin öte yanında, bulunan Fegelein, tanıyanlar üzerinde en nahoş etki bırakandır. Fegelein bir SS Tugay Önderi, Himmler'in daimi temsilcisiydi ve Eva Braun'un kardeşiyle evlenmesi onun adeta Hitler'in bacanağı durumuna getirdiğinden, meydana gelen bu durumu özellikle kaba bir biçimde kötüye kullanmıştır. Öteki sevimsiz kişiler, kuşku uyandıran mesleki uygulamalarıyla suçlanan özel doktoru Morell ve üzümlere söylüyorum, ölümünden sonra Schmudt'un yerine geçen Kara Kuvvetleri Personel Başkanı Korgeneral Burgdorf'tur. Bu kişiler, devamlı surette entrikalar çeviren ve Hitler'le dünyanın geri kalanı arasında bir engel teşkil etmek suretiyle onun gerçekleri öğrenmesini önleyen bir klik teşkil ediyorlardı. Aşırı derecede fazla içki içerlerdi ve bu nedenle -en azından çöküş iyice yaklaştığı zaman- ötekilere pek hazin bir örnek teşkil etmişlerdir.

HÜKÜMET

Başka bir benzeri bulunmayan parti mekanizması yanında ülkenin hükümeti de vardı. Başlangıçta Hindenburg tarafından atanmış olan kabine bir burjuva bakanlar çoğunluğu ile Nasyonal Sosyalist

Bakanlar azınlığından meydana geliyordu. Partili üyeler arasında, Hitler'den başka, İçişleri Bakanı Frick ve Havaçılık Bakanı Goering vardı. Ancak, çok geçmeden öteki Partili Üyeler de kabineye atandı. Bunlar arasında Halkı Aydınlatma ve Propaganda Bakanı Dr. Goebbels; Milli Eğitim Bakanı Rust; İaşe Bakanı Darré; Posta Bakanı Ohnesorge ve iki Sandalyesiz Bakan: Hess ve Roehm vardı.

Her şeye rağmen von Papen Başbakan Yardımcısı; Baron von Neurath Dışişleri Bakanı; Kont Schwerin von Krosigh Maliye Bakanı; von Blomberg Savunma Bakanı; Hugenberg Ekonomi Bakanı -yerine ilkin Schmitt ve daha sonra Schacht geçirilmiştir- Gürtner Adalet Bakanı; Baron Eltz von Rübenach ve daha sonra Dorpmüller Ulaştırma Bakanı olarak yerlerini korumuşlardır. Bunların tümü iyi ve yetenekli yöneticilerdi ve bazıları da olağanüstü kişilerdi. Ancak Hitler üzerindeki nüfuzları çok az olmuştur.

Nasyonal-Sosyalist Partisi, artan güç ve yetkinin Hitler'in elinde toplanması sonucu, daha kuvvetli bir hale geldikçe giderek artan sayıda bakan da bir kenara atıldı. 1938'den sonra herhangi bir şekilde kabine toplantısı yapılmadı ve her bakanlık sadece kendi bakanlık işlerini yürütür hale geldi. Bu tarihten sonra bakanlar büyük politik meselelerde en küçük bir nüfuz sahibi olmaz duruma düştüler. Dışişlerinde bu değişiklik Dışişleri Bakanı Baron von Neurath'ın ayrılarak yerine von Ribbentrop'un getirilmesiyle, belirgin hale geldi. Aynı gün Hitler, Savunma Bakanı ve Silâhlı Kuvvetler Başkomutanı ikiz rolünü kendi üzerine aldı. Papen 30 Haziran 1934'ten sonra işinden çıkarıldı. Daha sonra Funk, Schacht'ın yerine geçti. 1941'de Hess İngiltere'ye uçu.

Bu grubun kişilerinden az ya da çok yakından tanıdıklarım Maliye Bakanı Kont Schwerin von Krosigh, Çalışma Bakanı Seldte ve savaş süresince atanan iki Silâhlanma ve Savaş Üretimi Bakanı Todt ve Speer'di. İaşe Bakanı Darre'yi de tanıyordum.

Kont Schwerin von Krosigh yüksek dereceli Alman memurlarının olağanüstü nitelikli örneklerinden biridir. Öğrenimini kısmen İngiltere'de yapmış olan harikulade ve mütevazı bir insandı.

Bir zamanlar, eski askerlerden oluşan **Stahlhelm** (Çelik Miğfer) Örgütü'nün başında bulunan Seldte, dürüst bir insandı, ama hiçbir yetkisi yoktu.

Zeki bir insan ve itidale inanmış bir kişi olan Todt insanca bir nüfuz sağlamak için elinden geleni yapmıştır.

Speer, Üçüncü Reich'in kapanış yıllarının dehşet ve korkusuna rağmen duygusal kişiliğini korumuştur. Açık bir karakter ve zeki, doğal davranışlarıyla iyi bir arkadaştı. Aslında bir serbest mimar iken, Todt'un erken ölümünden sonra bakan olmuştur. Bürokratik yöntemlerden hoşlanmaz ve insanoğlunun doğal özelliğini iyi anlamaya dayanan bir biçimde çalışmak isterdi. Herhangi bir sürtüşme olmaksızın birlikte çalışmış ve birbirimize daima olanaklarımız dahilindeki her çeşit yardımı yapmak için elimizden geleni yapmışızdır ki kuşkusuz aşikâr ve makul olan yol da buydu. Hal böyle iken acaba Üçüncü Reich'ta, ileri gelen kaç kişi bu aşikâr ve makul yolu izlediğini söyleyebilir? Speer daima objektif (nesnel) olma niteliğini korumuştur. Onun abartma derecesinde heyecanlandığını hiçbir zaman görmedim. Arada sırada son derece fevri davranışlı olan iş arkadaşlarını yatıştırmayı başardığı gibi, bakanlıklar arasında sürtüşme çıktığı zaman da her iki tarafı yatıştırmak olanağını bulmuştur.

Speer aklından geçirdiğini Hitler'e söyleyecek kadar cesaret sahibiydi. Daha başlangıçta neden savaşın artık kazanılamayacağını ve neden dolayı bir an önce sona erdirilmesi gerektiğini açıkça ve tamamı tamamına Hitler'e söylemiştir. Bu olay Hitler'in hiddetini onun üzerine çekmiştir.

Darré savaştan önce bile Hitler'e karşı çıkmıştır. O da kuşkusuz Parti içindeki rakibin düzenleri nedeniyle tasfiye edilmiştir.

Ancak, toplam olarak üzüntüyle kabul edilmelidir ki, Kabine, Üçüncü Reich döneminde geçen olaylar üzerinde, söylemeye değer herhangi bir etki yapacak durumda olmamıştır.

Ondördüncü Bölüm

ALMAN GENELKURMAYI³²

Genelkurmay, Scharnhorst ve Gneisenau'nın çocuğudur. Onun vaftiz babaları büyük Frederick ve Almanya'nın zalim Napolyon'un boyunduruğundan kurtulması ulusal arzusudur. Fransa İmparatoruna karşı girilen kurtuluş savaşı başarıyla sona erdirildikten sonra Avrupa uzun bir barış dönemine girmiştir. Savaş yıllarının zayıflattığı ulusal ekonomilerin yeniden kurulması gerekiyordu. Bu nedenle devletler askeri giderlerini kısmak zorundaydılar. Bu barış Avrupa'sında Prusya Genelkurmayı'nın var oluşunu sürdürmesi pek fark edilmemiştir. İşte bu sükûnet dönemi sırasında idi ki, askerlik sanatının en önemli yapıtlarından biri olan **Vom Kriege** (Savaşa Dair) Prusya Harp Akademisi Direktörü Karl von Clausewitz tarafından yazılmıştır.

Bu, az okunan ama çok eleştirilen kitap, bir savaş felsefesi yaratmak ve onun özelliklerinin aynı bir görüş açısından analizini yapmak için girilmiş ilk adımı teşkil etmektedir.

Bu kitap, birçok kuşak Alman Kurmay Subayı'nın ruh haletinin şekillenmesinde büyük bir rol oynamıştır. Alman Genelkurmayı'nın göze çarpan üyelerinin tümünün başta gelen niteliği olarak bilinen gelen, gerek insanlar ve gerek olayları soğukkanlılıkla ve makul bir şekilde izleme çabası bu ruh haletinden gelmektedir. Bu ruh haleti aynı zamanda bu subayları esinleyen yurtseverlik ve idealizmi de pekleştirmeye hizmet etmiştir.

Gneisenau ve Clausewitz Prusya-Alman Genelkurmayın manevâ babaları sayılırsa Mareşal Kont von Moltke (Kont Helmuth Karl Bernhard von Moltke) onun en büyük ve en gelişkin oğlu sayılmalıdır. Şu ünlü atasözünü söyleyenin Schlieffen olduğu bilinir: **"Büyük başarılar, ama az gösteriş: görünüşten çok gerçek."** Bu felse-

³² Bu bölümde geçen Genelkurmay ya da İngilizce ve Almanca asıllarıyla General Staff ya da Generalstab yerine göre Silâhlı Kuvvetler Komutanlığı ya da Kuvvet Komutanlıkları Karargâhı ve çok kez de Kurmay Subay Sınıfı anlamında kullanılmıştır. (Çeviren).

fe, Moltke ve ekolünün niteliklerinin tanınması demektir. Bismarck'ın üstün devlet adamlığının da bir sonucu olarak Moltke, üç savaşı yapmak ve kazanmak olanağını kazanmış, böylece Alman ulusunun ve halkının birleşmesine yardım etmiştir. Bunu başarmakla, aynı zamanda kendi kuruluşunun Genelkurmayın yetkisini güçlendirmiştir.

Moltke'nin ölümünden sonra Alman Genelkurmayı'nın, yüzyılın dönümünde hükmünü yürüten koşulların etkisinde kalmaktan kendini kurtaramamış olması mümkündür. Birlik mücadelesinin başarı ile tamamlanmasından sonra Almanya'nın artan refahı hem subay sınıfını, hem de Genelkurmayı etkilemiştir. Almanya, nihayet birbirinin haklarına riayet eden Avrupa ulusları arasında birinci sınıf bir devlet durumunu kazanmış ve bu durum ordunun entelektüel eliti olan kurmay sınıfı subaylar arasında en yüksek derecede gelişmiş bulunan bir askeri güven hali yaratmıştır. Genelkurmay 1914'te savaşa bu tutumla girmiştir. Savaş süresince Genelkurmay görevini gereğince yerine getirmiştir. Şayet bu dört yılda, generaller o zamana dek görüldüğünden daha çok bariz olduğu şekilde, kısmen ilerlemiş yaşları, kısmen de askeri tekniği kavrayamamaları ve bunun sonucunda tek yanlı olarak kıta hizmetine bağlı kalmaları yüzünden, kurmayların artan ölçüde etkisi altında kalmışlarsa bu, kurmay sınıfından çok doğrudan doğruya generallerin hatası olmak gerekir.

Genelkurmayın Ludendorf idaresinde tamamen orantısız bir önem kazandığı ve bu nedenle bir bakıma, **"hipertrofi"** denilen aşırı büyüme hastalığına tutulduğu ileri sürülmüştür. Ancak Ludendorf'un güçlü yaratıcı enerjisi olmasaydı Genelkurmayın, hatta Alman Ordusu'nun gösterdiği büyük çabaları gösterme olanağını hiçbir zaman bulamazdı. Bu savaşın sonunda Almanya'nın düşmanın büyük kuvvet üstünlüğü karşısında yenilgiye uğramasından Ludendorf'u sorumlu tutmak olanağı yoktur. Zira o ancak 1916 yılında bir yetkili makama gelmiştir. Gerçekten, o ve Hindenburg ortaya çıkmamış olsaydı, savaşın kuşkusuz o yıl kaybedilmesi muhakkaktı. Bu iki büyük asker hemen hemen insanüstü bir çabayı gerektiren ve tamamen nankör bir görevi üzerlerine almışlardır. Sonra olup bitenlerden ötürü onları suçlamak haksızlık olur. Savaşın bahtsız sonucuna ve yenilgiyi izleyen savaş sonrası tartışmalarına rağmen Hindenburg ve Ludendorf Alman Kurmay Subay Sınıfı'nın en iyilerinin üstün temsilcileri olarak kalmakta devam etmişlerdir. Yapmak zorunda kaldığımız savaşın güçlüklerinin Ludendorf'u katı, hatta

insafsızca kararlar almaya zorladığı doğrudur. Onun öğrencilerinden birçoğu, sonraları, onun bu tutumunun, zorunlulukların dikte ettiği bir tutum olduğu gibi; aslında bir kurmay subayın karakterinde bir temel unsur olduğuna da inanacaklardır. Onun savaşı sürdürme yönteminin bu çok sevimli niteliğidir ki kurmay subaylar bunu kopya etme yolunu seçmişlerdir. Böylece, insafsız bir azim ve irade ve sürükleyici enerjiyle belirlenen, alımlı olmayan ve Kurmay Subay Sınıfının halk karşısındaki ve kıtalar arasındaki itibarını da iyi bir biçimde etkilemeyen bir subay türü ortaya çıkmıştır. Fakat Prusya-Alman Genelkurmayını simgeleyen uzun bireyler listesi düşünülünce, bu sonuncu türün onların yanında çok anlamsız ve önemsiz kaldığı anlaşılır.

Scharnhorst bir köylünün oğluydu. Aşağı Saksonya'da doğmuş, az konuşan, akıllı başında, kendini düşünmeyen, cesur, gösteriş sevmeyen, ahlâkı bozulmaz ve bencil olmayan bir insandı. Kurtuluş Savaşı sırasında Prusya Ordusu'nu örgütlenmiş, Genelkurmayı kurmuş ve muharebe meydanında aldığı ağır yaralardan ölmüştür.

Blücher'in Kurmay Başkanı olan Gneisenau 1806 yılında Kolberg'i savunmuştur. Doğal olarak canlı, ateşli ve son derece zeki bir kişi olan Gneisenau birçok muharebede, komutanmış, kimi başarılı, kimi başarısız olmak üzere, önerilerde bulunmuştur. 16 Haziran 1815 günü Ligny'deki yenilgiden sonra Blücher'e ısrarla İngiliz Müttefik Ordusu'na doğru yürümesini önerdi. İşte bu harekettir ki, 18 Haziran 1815 günü Waterloo zaferinin kazanılmasına ve Napolyon'un Müttefik ordular tarafından yenilgiye uğratılmasına yol açmıştır.

Clausewitz savaşta yüksek bir makamı işgal etmek mutluluğuna hiçbir zaman erişememiştir. **Vom Kriege**'yi yazmıştır. Alman Kurmay Subay Sınıfı'nda çok kez rastlanan sakin, kendi âleminde yaşamayı seven, bilgin görünümlü bir adamdı. Yaşamı süresince pek az tanınmış olmakla beraber geleceğin kuşakları üzerinde büyük bir etki yapacaktı.

Moltke Alman Ordusu Genelkurmay Başkanlarının en önemlisidir. Bir düşünücü ve planıcı olarak dünya çapında ün yapmış bir kişi olduğu gibi, savaşta komutan olarak da bir dahi olduğunu kanıtlamıştır. Davranışlarıyla kendini gösteren, ama tabiatı gereği saklı kalmayı yeğ sayan bir kişi olmakla beraber akıllı başında ve çok zeki olması, onun en göze çarpan özelliğidir. Büyük bir nüfuz sahibi olan bir kişiydi. Sadece büyük bir asker değil aynı derecede asil ruhlu bir

insan, iyi bir yazar ve yabancı ulusları ve onların örf ve adetlerini dikkatle izleyen ve inceleyen bir kişiydi.

Schlieffen, çevresinde sivrilmiş, becerikli, soğukkanlıydı ve zaman zaman acı şaka ve alaycılığa eğilim gösterirdi. Bir kararsız politika ve zayıf başbakanlar döneminde planlar hazırlamak zorunda kalmıştır. Politikacıların amaçsızlığı ve kararsızlığın kendi askeri planlamasının açıklık ve kararlılığıyla tamamlamaya çalışmıştır. Moltke gibi, o da çağın teknik gereklerinin bilinci içindeydi. Fikirlerinin ağırlığı ve ikna gücü, onun yerini alan genç (küçük) Moltke'yi o denli etkilemişti ki onun sefer planı, ufak ayrıntılar hariç, ölümünden sonra da olduğu gibi kalmış ve gerçekten 1914 yılında ve onun tasarladığı koşullardan farklı koşullar altında uygulanmıştır. Bu nedenle, Schlieffen Planı adı verilen bu planın başarısızlık getirmesinin suçu, onun üzerine değil; onun kadar yetenekli olmayan daha sonra gelenlere yöneltilmelidir. Schlieffen kendi değerini muharebede gösterme fırsatına nail olamamıştır.

Hindenburg, dosdoğru, saf, temiz, kararlı, azim ve irade sahibi ve mert bir adamdı. Hindenburg, olayları açık ve sade bir biçimde değerlendirirdi. Ayrıca insanın doğal yanları üzerinde derin bir bilgisi vardı. **"Tannenberg Meydan Muharebesi kaybedilmiş olsaydı, yenilgiden kimin sorumlu tutulacağı kuşkusuzdur"** demiştir.

Ludendorf çok kuvvetli bir iradesi olan bir adamdı. Çalışma yeteneği çok yüksekti ve örgütçülük alanında üstün bir ustalık sahibiydi. İçini yakan bir yurtseverlik duygusuyla doluydu ve ülkesini yutmakla tehdit eden yenilgiyi uzaklaştırmak için insanüstü bir mücadele vermiştir. Çok güç bir zamanda kazanılan başarıları pek çok sayıdadır.

Seeckt açık fikirli, akli başında ve soğukkanlıydı. Toplum karşısında hemen hemen utangaç bir insan izlenimini uyandırır. Bir örgütçü olduğu kadar, parlak bir stratejistti. Ancak, teknik meselelerde Moltke ya da Schlieffen derecesinde bilgi sahibi değildi. 1918 çöküşünden sonra Weimar Cumhuriyeti'nin 100.000 kişilik ordusunu kurdu. Versailles Antlaşması hükümlerine göre bu ordunun bir Genelkurmayı bulunmayacaktı. Seeckt bu emre uymak zorunda kalmıştı. Bununla beraber, silâhsızlanma döneminde, karargâh subayları arasında eski Kurmay Subay Sınıfı ruhunun yaşatılması çarelerini şu ya da bu tarzda bulmuştu. Orduyu parti politikasının etkilerinden uzak tutmak için verdiği mücadele kendi görüş açısından kuşkusuz

doğruydı. Ancak sonunda genellikle subaylar heyeti ve özellikle geleceğin kurmay sınıfı subayları iç ve dış politika meselelerinde geniş ölçüde bilgisiz duruma düşmüşlerdi. Bu, onun sisteminin başlıca zayıf yönüydü.

Beck, iyi bir öğrenim yapmış, sakin ve seçkin bir kişiydi. Askeri bakımdan kendi geleceğimizi seçme hakkını elde ettiğimiz zaman Beck, Genelkurmayın Moltke ruhuna göre yeniden kurulması işine kendini adanmıştır. Çağın teknik gereklerinden pek az anlıyordu. Havaçılık, motorlaşma ve telsiz haberleşmesi problemlerinden uzak kalmıştır. Teknik alanda sağlanan ilerlemenin savaş yöntemlerinde yaptığı devrim ölçüsündeki gelişmelerden hoşlanmıyordu ve bu bakımdan onları engellemeye çalışmıştır. Bunun gibi, Nasyonal Sosyalizmin temsil ettiği eğilimde olan bir kişiydi ve karakterinin bu yönü onu mahveden bir neden olmuştur.

Alman Genelkurmayının seçkin temsilcilerinden birkaçına ait yukarıdaki özet tanımlamadan genel olarak bu örgütün esprisi hakkında bazı sonuçlar çıkarılması olanağı vardır. Uzun varlığı süresince kurmay subay sınıfının amacı, en zeki ve en yüksek karakterli subayları seçerek, Alman Silâhlı Kuvvetleri'ni, ne denli zor olursa olsun, bu kuvvetlerin savaşması istenebilecek her çeşit koşullar altında, güdülemeyi başaracak biçimde eğitim ve öğretimden geçirmek olmuştur.

Genelkurmaya atanmak için aranan ön koşullar karakter bütünlüğü ve gerek görev sırasında ve gerek görev dışında kusursuz bir tutum, davranış ve yaşantıydı. Bundan sonra askeri yetenekler geliyordu. Seçilecek subayın cephede değerini kanıtlamış olması; taktik ve teknik meseleleri anlaması; örgütleme işinde ustalık, ayrıca gerek bedensel ve gerek ruhsal direnme gücüne sahip olması; çalışkan, soğukkanlı ve kararlı olması gerekliydi.

Bu açıdan subay seçerken, bazen, entelektüel yeteneklerin, karakter gücü ve özellikle kişisel içtenlik aleyhine olarak daha fazla değerlendirilmesi ve seçimin buna göre yapılması olanağı vardır. Ancak bu son iki niteliğin saptanması pek kolay değildir. Zira, özellikle bu niteliklerin doğal olarak göze çarpan nitelikler olmaması bunda rol oynamaktadır.

Kurmay subayların büyük çoğunluğu, özellikle yaşlı olanlar, kendi sınıflarının geleceklerini iyi bilirlerdi. Fakat bu hal, bu subayların kendilerinin yerine geçecekleri seçmek durumunda bulundukları

anlamına alınmamalıdır. Böyle olmuş olsa bile, onların gerekli nitelikteki adamları arayıp bulmalarını sağlayacak olan; insanoğlunun tabiatları hakkında gerekli bilgilere sahip bulunmaları, her zaman olarak içinde değildir.

Eski geleneklerin herhangi bir ordu için teorik olarak büyük değer taşıdığı kuşkusuzdur. Geçmişte göze çarpan kurmay subayların, karakterleri, yukarıda özetlendiği gibi, genç kuşaklar için iyi modeller sağladığı gibi; çağdaş gelişimi de ne engelleyecek ve ne de önleyecektir. Ancak pratikte, gelenek, sadece davranış idealleri sağlamaktan çok bir pratik örnek vermeye hizmet eder. Ayrıca, pratikte geleneğin daima davranış idealleri sağladığı kabul edilemez. Zira, bu arada tamamen değişen koşullar ve yöntemler nedeniyle, önceleri yapılanların taklit edilmesi suretiyle aynı sonuçların alınması imkansız olduğu gibi geleneğin sadece bir pratik örnekler kaynağı olduğu da söylenebilir. Herhangi bir yetişkin kurum, geleneğin bu aldatıcı etkisinden kolay kolay kaçınmaz. Dolayısıyla, Prusya Alman Ordusu ve Genelkurmayı bu hatayı birkaç biçimde işlemekten uzak kalmamıştır. Bunun sonucunda, yanlış anlaşılan gelenek ve yerine getirilecek yeni görevler arasında belirli bir iç gerginlik kaçınılmaz bir biçimde meydana gelmiştir. Benim günümde böyle gerginlikler bazı değişik nedenlerle daha da artmıştır. Bu nedenler: Almanya'nın yeni politik durumu, Avrupa'da ve dünyada güç dengesinin değişmesi, teknik meselelerin öneminin giderek artması ve tüm bunların sonucu olarak savaşın genişleyerek **"Topyekûn Savaş"** halini alması ve aynı zamanda politik eylemlerin alanının sonuç olarak genişleyerek tüm dünyayı kavramasıdır.

Şurası muhakkaktır ki, kurmay subayların tümü bu yeni durumu kavrayamamışlardır. Bu kavram eksikliği özellikle daha yaşlı subaylarda, yani daha önemli mevkileri işgal edenlerde görülmüştür. Çağdaş gelişmeler ortak silâhlı kuvvetler ve özellikle bu kuvvetler için birleşik bir yüksek karargâh kurulması yönünde yeniden örgütlenmeyi gerektirmiştir. Lâkin politik, askeri ve teknik gelişmelerin getirdiği bu çok zorunlu gerek, Kara Kuvvetleri Genelkurmayı tarafından İkinci Dünya Savaşı'ndan önce ele alınmamıştır. Bunun tersine, savaş öncesi Genelkurmayının ileri gelenleri, kapsamlı ve etkili bir Silâhlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı'nın vakit ve zamanıyla yaratılmasına karşı çıkmış ve bunu engellemişlerdir.

Bir Silâhlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı kurulması meselesinde olduğu gibi, bağımsız harekât yapabilecek bir Hava Kuvveti ya da Kara Kuvvetleri içinde yeni gelişen zırhlı birlikleri kurma meselelerinde de Kara Kuvvetleri Genelkurmayı bu yeniliklere karşı çıkmıştır. Bu iki teknik başarının Silâhlı Kuvvetlerin ortak harekâtına olan etkileri açısından taşıdıkları önem ne yeterince incelenmiş ve ne de kavranmıştır. Zira bunların, ilkin Kara Kuvvetleri'nin tüm olarak öneminin azalması ve ikinci olarak da kuvvetin eski sınıflarının prestijlerinin düşmesiyle sonuçlanacağı tahmin edilmektedir.

Kurmay subayların politik durum hakkındaki bilgilerini genişletme girişimleri, ilkin onların ilgilerinin geleneksel olarak sadece askeri meseleler üzerinde bilgi ve beceri sahibi olması ikinci olarak da, Hitler'in, devleti yöneten mekanizmanın her parçasının bir çeşit su geçmez bölmede ve ihtisaslaşma çerçevesi içinde tutulması ve hiçbir kimseye işini yürütmek için gerekenden fazla bilgi verilmemesini öngören ilkesi gereği olarak, önleniyordu. Hitler, tüm durumu tam kapsamlı bir tablo halinde görebilecek bir durumda bulunmasını kendine özel bir başarı sayıyordu ve doğal olarak bu hal Alman davası için tümüyle, son derece sakıncalıydı.

Genç kuşak kurmay subaylar bu gerginlik ve zorlamayı yaşlılardan daha kuvvetli bir şekilde duymuş ve yatıştırmak için ellerinden geleni yapmışlardır. Ancak onların bu yoldaki çabaları üstlerinin sempatisiyle karşılanmıyordu. Yaşlılara karşı çıkan gençler kaybedilecek zaman olmadığına inanmıştı. Buna karşılık, geleneğin temsilcileri de ağır ve yavaş geçişli bir evrim istiyor ve olanakları derecesinde de bunda direniyorlardı.

İşte Genelkurmayla Hitler'i karşı karşıya getiren bu, hatalı, gelenek ana fikrine sıkı sıkıya bağlı kalmadır ki, Hitler'de, Genelkurmayın yetenekleri ve güvenilirliğine karşı bir güvensizlik uyandırmış ve bu durum, sonunda, onunla Genelkurmay arasında, savaşın güdümü üzerinde çok vahim etkiler yapan bir çatışma hali yaratmıştır.

İDEAL KURMAY SUBAY NASILDIR?

İdeal bir kurmay subay aşağıdaki niteliklere sahip bir kişi olarak tanımlanır: İnanç içtenliği, beceriklilik, tevazu, ortak dava uğrunda ikinci planda kalmaya nza göstermek ve kuvvetli kişisel inançlar ve bununla birlikte bu inançları komutanı generale incelikle sunma yeteneği. Fikirleri kabul edilmediği takdirde, komutanının kararlarını uygulama ve daima onun isteklerine uygun eylemlerde bulunacak

kadar kendine ve duygularına hakim olmak. Kurmay subay, kıtaların ihtiyaçlarını tam olarak bilmeli, bu ihtiyaçları benimsemeli ve kıtalara yardım etmek için çabalarında yorulmak bilmemelidir. Operatif, taktik ve teknik bilgi sahibi olmalı; teknik meselelerde ayrıntıların altında boğulmamak, ama teknik yeniliklerle, savaşta kıtaların emir ve komutası arasındaki ilişkiyi kurabilmelidir.

Söylemeye gerek yoktur ki kurmay subayın, aynı zamanda her subayda aranan tüm erdemlere sahip olması ve bu erdemlerin yüksek bir düzeyde bulunması gereklidir: Cesaret, azim, sorumluluğu istekle üzerine alma, meselelere çare bulma ustalığı, bedensel dayanıklılık ve bunlarla birlikte çok çalışkan olmak.

Her kurmay subay belirli zamanlarda gerek kendi sınıfında ve gerek başka sınıflarda ve her çeşit koşullarda kıta görevinde bulunmalı; böylece çeşitli muharebe türleri ve bilfiil komutanlık konularında pratik bilgi edinebilmelidir. Bu meselede, savaştan hemen önceki yıllarda, pratik bilgi idealden çok uzaktı. Bunun baş nedeni, Ordu'nun Versailles Antlaşması'nın Genelkurmayı yasaklayan hükümlerine harfiyen riayet etmesi sonucu kurmay subay sayısının yetersizliği idi. Bu kötü durum, yüksek karargâhların tecrübeli kurmay subaylarının cephede görev almak üzere ayrılmasından doğan kaçınılmaz sıkıntılara katlanmaya rıza göstermemeleri sonucu daha da kötüleşti. Bunun en kötü örneğini OKW ve OKH (Yani Silâhlı Kuvvetler Komutanlığı ve Kara Kuvvetleri Komutanlığı) vermişlerdir. Hemen hemen altı yıl süren bir savaşta bir kez bile cepheyi görmeyen karargâh subaylarını bu karargâhlarda bulmak olanağı vardı.

Kurmay Subay Sınıfı'nın belki de en önemli yanı, üyelerinin, olayları değerlendirecek ve belirli ve yeknesak bir sisteme göre gerek operatif ve gerek taktik durum muhakemeleri yapacak şekilde yetiştirilmiş olmasıdır. Bu temel reaksiyon yeknesaklığı sayesinde, geniş ölçüde bir karar birliği yaratılacağı umulmaktaydı. Fransızlar bunu **doktrin birliği** biçiminde tanımlarlar. İstediklerini yaptırabilecek emir ve komuta yetkisi bulunmayan Genelkurmay Başkanı (Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı), kurmay subaylar arasındaki bu düşünme eylemi benzerliği yardımıyla tümen dahil olmak üzere büyük birliklerde kendi nüfuzunu yürütmek ve bu suretle tüm orduda taktik ve operatif yöntem birliğini sağlamayı umut ediyordu. Kendi fikirlerinin subaylarına bildirilmesi için, bir dereceye kadar anlaşmazlığa yol açan ve bu nedenle Hitler'in karşı çıktığı bir kurum olan,

Generalstabdienstweg yani **Kurmay Yazışma Kanalı** adı verilen yöntemi kurmuştu.

Genelkurmayın stratejik ana fikirleri tamamen belirgin, katı ilkelere halinde kesinleştirilmemeli; bunun yerine, değişen politik duruma ve ondan çıkılacak görevlere uymalıdır. Kuvvetli bir biçimde silâhlanmış komşularla çevrilmiş olan Almanya'nın Orta Avrupa'daki coğrafi durumu, birkaç cephede savaşın incelenmesini zorunlu kılıyordu. Böyle bir savaş üstün kuvvetlere karşı savaşmayı kesinlikle gerektirdiği cihetle bu problemin de dikkatle incelenmesi zorunluydu. Eski Genelkurmayın harekât görüşü esas itibarıyla kıta çapındaydı. Lâkin operatif hava kuvvetlerinin (Stratejik Hava Kuvvetlerinin) kurulması, denizâşın devletlerin müdahalelerinin çok daha kuvvetli bir ölçüde dikkate alınması demek oluyordu. Birçok durumda bu gerçek yeterince açık olarak kavranmamıştır.

Aynı zamanda birden fazla düşmanla savaşma olasılığı nedeniyle ikinci derecede önem taşıyan cephelerde savunma ve asıl düşmana taarruz şeklinde bir stratejik seçim yapılmıştı. Bundan başka taarruzu bir cepheden diğerine kaydırma problemi de vardı.

YILDIRIM SAVAŞI

Kaynaklarımızın kesinlikle sınırlı oluşu Genelkurmayın, bir savaşın en kısa bir zamanda sonuçlandırılması yollarını da etüt etmesini zorunlu kılıyordu. Buradan, akla gelen her biçimde motordan yararlanma ana fikri doğdu. İkinci Dünya Savaşı'nın başlangıcındaki yüksek hızlı seferlerimiz düşmanlarımızın **Blitzkrieg** yani **"Yıldırım Savaşı"** terimini ortaya atmalarına yol açmıştır.

Almanya, coğrafi durumu nedeniyle daima **"iç hatlar"** üzerinde muharebe etmek zorunda kalmış olup bu tür muharebede taarruzla savunma daima birbirini kovalamıştır.³³ **"Avrupa şimdi bir ailedir ve evde bir anlaşmazlık çıktığı zaman, ailenin herhangi bir**

³³ "İç hatlar üzerinde harekât", dış hatlar üzerindeki harekâtın tersine, merkezî durumda bulunan bir devlet (müttefik devletler) ya da kuvvet tarafından, birbirine yaklaşan istikametler üzerinde muharebe eden düşman devletlerine, ya da kuvvetlerine karşı yapılır. İç hatlar stratejik manevrasının temel yararı, dış hatlar üzerinde bulunan devletler ya da kuvvetleri birbirinden ayıran uzaklığın büyük olması oranında artar. Doğal olarak burada mesafeyi, yürürlükte bulunan koşullar ve ulaştırma olanakları, yani "Mesafe-Zaman Faktörü" cinsinden düşünmek gereklidir. İç bat manevrasının esası, birbirine yaklaşan kuvvetleri parça parça yenilgiye uğratmaktır.

üyesinin, özellikle bu üye evin ortasında oturduğu takdirde, bundan kayıtsız kalması olanağı yoktur.”³⁴ Bu anlamlı ibarede Schlieffen, bizi -pek çok kez istemeyerek- her Avrupa çatışmasına sokan, değişmez durumumuzu tanımlamaktadır. Alman ulusu Avrupa’nın öteki uluslarından daha çok savaş yanlısı değildir, ancak **“evin ortasında”** yaşamaktadır ve bu nedenle uzun ve değişik durumları kapsayan tarihinde komşuları arasındaki çatışmaların ender hallerde dışında kalabilmiştir. Bunun bir sonucu olarak gerek devlet adamları ve gerek askeri önderleri, birbiri ardından, çözümlenmesi olanaksız olmasa bile, güç olan problemlerle karşılaşmışlardır. Elindeki kaynakların sınırlı olması nedeniyle Almanya daima herhangi bir mücadelede çabuk sonuç aramış ve bu zorluk gereği uzun süreli yıpratma savaşları ve üçüncü taraflarca müdahaleden kaçınmak için elinden geleni yapmıştır. Bu problemin çözümü Bismarck’ın devlet adamlığı sanatı ve Moltke’nin stratejisinin en yüksek başarısıdır.

1918 yenilgisinden sonra ordu, tamamen eski İmparatorluk Ordusu’ndan kalan subaylar tarafından yönetilmiştir. Çünkü elde başkası yoktu. Bu subaylar, monarşiden cumhuriyete geçişle ilgili her şeyi uygun bulmamalarına rağmen, Weimar Cumhuriyeti’ne hizmet etmeye hazırıldılar. Bu subaylar birçok ayrıcalıklardan ve çok sevilen geleneklerden fedakârlık etmek zorunda kaldılar ve bunu, yurtlarının o zaman Almanya’yı Doğu’dan tehdit eden Asyalı Bolşevik selinin baskınına uğramasını önlemek için yaptılar. Weimar Cumhuriyeti bu **“iş evlenmesi”**ni gerçek sevgiye dayanan bir birleşmeye çevirmeyi başaramamıştır. Birçok yıllar Savunma Bakanlığı yapan Dr. Gessler gibi kişilerin zekâsını kullanarak, ustalıkla ve gerçekten içtenlikle sağlamaya çalışmasına rağmen yeni devlet ile subay sınıfı arasında hiçbir zaman gerçek bir karşılıklı sevgi duygusu vücut bulamamıştır. Bu durum, daha sonra, subay sınıfının Nasyonal Sosyalizm’e karşı takındığı tutumla daha çok önem kazanacaktır. Weimar döneminin çeşitli hükümetlerinin, dış politik durum ve Almanya ekonomisinin kötü hali karşısında silâhlı kuvvetlere verebileceklerini sağlamak için ellerinden geleni yaptıkları doğrudur. Ancak, subay sınıfıyla herhangi yakın bir ilişki kuramadıkları gibi onlarda kendi politik idealleri bakımından bir heyecan da uyandıramamışlardır. Bunun neticesi olarak,

³⁴ Kont Alfred Von Schlieffen’in 2 ciltte topladığı “Gesam-melte Schriften” adlı yapıtı 2’nci cilt, sayfa 390; Gneisenau: Verlag E. S. Mittler.

Silâhlı Kuvvetler esas itibarıyla yeni rejimden uzak ve yabancı kalmıştır. Seeckt'in soğuk ve duygusal tutumu subay sınıfının zaten varolan politikadan uzak kalma eğilimini daha da kuvvetlendirmiştir. Genelkurmay, daha doğrusu o zamanki adıyla **Truppenamt** bu eğilimi bariz bir biçimde destekliyordu.

Nasyonal Sosyalizm yeni ulusçu sloganlarıyla sahnede belirlediği zaman subay sınıfının genç unsurları, çok geçmeden, Hitler ve onu izleyenlerin ortaya koyduğu yurtseverlik teorilerinin etkisi altında kaldılar. Ülkenin silâh durumunun tamamen yetersiz oluşu uzun yıllardır subay sınıfının üzerinde kurşun gibi bir ağırlık halinde kendini belli etmekteydi. Bu bakımdan, yeniden silâhlanma alanında atılan ilk adımların, onlarda onbeş yıllık durgunluktan sonra silâhlı kuvvetlere taze bir yaşam vaat eden adamdan yana olma eğilimini uyandırmasına hayret edilmemelidir. Nasyonal Sosyalist Partisi kısa sürede askeri çevrelerdeki itibarını arttırdı. Zira her şeyden önce Hitler Ordu'ya karşı iyi duygular beslediğini ve Ordu'nun iç işlerine müdahale etmekten uzak duracağını göstermişti. Ordu'nun politik yaşantısındaki eski boşluk şimdi doldurulmuştu ve demokratların umut edemedikleri bir biçimde, politik sorunlara karşı ilgi uyandırılmıştı. Ne olursa olsun, Nasyonal Sosyalistler bir kez iktidarı ele geçince, Silâhlı Kuvvetlerin önderleri, isteseler bile, Nasyonal Sosyalist politikasından uzak kalamaz oldular. Genelkurmay bu yeni gelişimde hiçbir zaman ileri gelen bir rol oynamamıştır. Hatta aslına bakılırsa, bunun tersi doğrudur. Genelkurmayın kötümser tutumunun baş örneği Beck'in tutumudur. Merkezde bazı parti yanlıları olmakla beraber tüm olarak Kara Kuvvetleri üzerinde Parti'nin nüfuzu olmadığı gibi, öteki kuvvetlerde durum daha da iyiydi. Beck ve onun yerine gelen Halder, asker, yetkinin merkezinde, Nasyonal Sosyalizm'e kayış hareketini frenleyebilirlerdi. Hâlbuki onların genellikle politika üzerindeki etkileri sıfırdı ve bu bakımdan politika Genelkurmayın ne muhalefeti ne de desteği olmaksızın kendi yolunu izledi. Almanya -Birinci Dünya Savaşı'nda olduğu gibi- bir kez daha kendini içinden çıkma olanağı bulunmayan ve savaşı, başlamadan önce, umutsuz olmasa bile güç gösteren bir politik durum içinde buldu. Bir kez daha, başlarında generaller ve kurmay subaylar olduğu halde askerler, kendilerini, sorumlu olmadıkları bir çıkmazdan, bir olupbitiden kurtarma çaresini bulmaya çalışmışlardır.

POLİTİKACILAR VE SAVAŞ

Silâhlı Kuvvetlerin komutan ve önderlerine yönelttikleri suçlamalar sırasında gerek kendi yurttaşları ve gerek uluslararası mahkemeler çok basit bir gerçeği gözden kaçırmışlardır: Politika, askerler tarafından değil, politikacılar tarafından saptanır. Bu, hep böyle olmuştur; bugün de böyledir. Savaş başladığı zaman askerler ancak o zaman var olan politik ve askeri duruma göre hareket edebilirler. Kurşunlar uçuşmaya başladığı zaman göze batan yerlerde bulunmak maalesef politikacıların adeti değildir. Onlar herhangi emin bir bannakta kalırlar ve askerlerin **"Politikanın başka yöntemlerle sürdürülmesi"**ni sağlamalarını beklerler.

Ulusal politika, **"Bilinç Savaşı"** adı verilen dönemde askerlerin savaş hazırlıklarında başvurdukları teorileri çerçeveler. Son birkaç yılın uluslararası yargı organları kanıtlamışlardır ki 1938 yılına kadar Alman Genelkurmay'ının planları özellikle savunma planlarıydı. Almanya'nın asker, ve politik durumu bundan başkasına olanak vermezdi. 1935'ten beri süregelen yeniden silâhlanmaya rağmen, Genelkurmayın uzmanları, Silâhlı Kuvvetler'in ve özellikle yeni silâhların (yani hava kuvvetleri ve zırhlı birliklerin) hizmete hazır olması için geçmesi gereken uzun süre hakkında hayal beslemiyorlardı. İsteksiz askerlere daha başka bir hareket tarzını zorla kabul ettiren doğrudan doğruya Hitler'in, yani politikacı Devlet Başkanı'nın verdiği bir emirdi.

1938 sonbaharına kadar Ordu'da var olan bir sisteme göre korduroy kurmay başkanı dahil daha büyük birliklerin kurmay başkanları kendi komutan generallerinin verdikleri kararların sorumluluğunu paylaşırlardı. Komutanın kararına katılmayan kurmay başkanının bir rapor vermesini gerektiren bu sistem Hitler'in emriyle kaldırılmıştır. Bu durum, genellikle kurmay başkanlarının ve özellikle Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'nın durumunda temelden bir değişikliğe yol açmıştır. Komutanlarla kurmay başkanlarının ortak sorumluluktan sistemi eski Prusya Ordusu'ndan bize miras kalmış; aynı sistem 100.000 kişilik ordu döneminde korunmuş ve yeniden silâhlanma başladığı zaman da Üçüncü Reich'in silâhlı kuvvetleri tarafından olduğu gibi devir alınmıştır. Birinci Dünya Savaşı'nda bu sistem, güçlü bir kişiliği olan kurmay başkanlarının, çok kez kendi komutanlarını denetimleri altına almalarna yol açmıştır. Kendisinin ortaya attığı **"Führerprinzip"** Önderlik İlkesi uyarınca Hitler akla yakın

gelen bir emir vererek komutanlık mevkiinde bulunan kişinin tüm ve bölünmez sorumluluğu taşıması gereğini saptamıştır. Bu emirnamayle Hitler otomatikman Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı'nın, Silâhlı Kuvvetler Yüksek Komutanı olarak kendisiyle olan ortak sorumluluğuna da son vermiş oluyordu.

Daha önce de belirtildiği gibi Kara Kuvvetleri Genelkurmayı, bir karma silahlı kuvvetler komutanlığı ana fikrine karşıydı. Eğer hal böyle olmasaydı, İkinci Dünya Savaşı'nın başlamasından önce elimizde, gerçekte bulunan karikatürler yerine, etkin organlar olarak çalışacak bir Silahlı Kuvvetler Genelkurmayı ve bir de Silâhlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı bulunmuş olacaktı. Genelkurmay (Kara Kuvvetleri Komutanlığı Karargâhı) da bir silâhlı kuvvetler komutanlığı ana fikrinden yana olan birkaç kişi genel durumda bir değişiklik yaratamadı. Zira Hava Kuvvetleri ve Deniz Kuvvetleri özellikle bu fikre karşıydılar. Gerçekten, üç kuvvetin başkomutanları, bir Silâhlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı kurulması fikrine karşı, gerçek cumhuriyetçiler gibi davranıyorlardı. Bütün bunların mantıki sonucu, Genelkurmayın gerçekte kurulan -iyi ve büyük fikrini Hitler ve Blomberg'e göz alıcı göstermek için elinden geleni yapan General Reichenau'nın akıl ürünü olan- ve tüm kuvvetin işbirliğini kesinlikle kabul etmez tutumları karşısında, kağıtlı bir şekilde başansız olan OKW'ye karşı takındığı tutum olmuştur. Reichenau Silahlı Kuvvetler Karargâhı'nın başında bulunduğu sürece fikirlerini geliştirmeye devam etmiştir. Yerine Keitel geçer geçmez kuruluşun sürükleyici kuvveti de kaybolup gitmiştir. Keitel üç kuvvet komutanının muhalefetine karşı dayanabilecek güçte bir insan değildi.

Bu noktada OKW için de birkaç söz söylemek isterim. Mareşal Keitel esasında temiz ahlâklı ve terbiyeli bir insandı ve kendine verilen görevi yerine getirmek için elinden geleni yapardı. Fakat çok geçmeden Hitler'in kişiliğinin etkisi altında kaldı ve zaman ilerledikçe tutsağı olduğu hipnotizma uykusundan kendini kurtaramaz hale düştü. Ancak, ölümüne kadar, Aşağı Saksonyalılara özgü bağlılığını korumuştur. Hitler bu adama sınırsız ölçüde güvenebileceğini biliyordu. Bu nedenle, onun bir stratejist olarak yetenekleri hakkında artık hiçbir hayal beslemediği halde onun yerinde kalmasına göz yummuştur. Mareşal, harekâtın cereyanı üzerinde herhangi bir etki gösterememiştir. Onun başlıca faaliyetleri, önceleri Savunma Bakanlığı'nın sorumluluk alanına giren idari işlere ayrıcalık vermiştir. Keitel'in bahtsızlığı, Hitler'in emirleri devletler hukuku ve kabul edil-

miş törelere aykırı düştüğü zamanlarda, bu emirlere karşı direnebilecek güce sahip olmayışındadır. Onun bu zayıflığı yüzünden **"Komiser Emri"** adı verilen emir ve öteki kötü ünlü emirnamelerin kitalara yayınlanması olanağı bulunmuştur. Bunun bedelini Nürnberg'de canıyla ödedi. Ailesine mezarı başında matem yapma izni bile verilmedi.

Silâhlı Kuvvetler Komutanlığı Kurmay Başkanı Orgeneral Jodl, aslında 1940 Nisan'ında yapılan Norveç Seferi'nden bu yana ortak kuvvetlerin harekâtını sevk ve idare etmiştir. O da Keitel gibi temiz ahlâk sahibi ve terbiyeli bir insandı. Başlangıçta o da Hitler'in sihri- nin tutsağı olmuş, ama hiçbir zaman Keitel gibi hipnotize edilmemişti ve bu nedenle hiçbir zaman eleştiri yapamaz duruma düşmemiştir. Stalingrad dönemi sırasında Hitler'le arasında geçen ağız kavgasından sonra kendini tamamıyla işine vermiş, işlerinin çoğunu bilinen büro ve yazı işleri yardımıyla yararlanmaksızın kendi eliyle yapmıştır. Askeri ve politik emir ve komutanın yeniden düzenlenmesi sorunu karşısında sessiz ve uzak durdu. Genelkurmayın yeniden örgütlenmesi ve birleşik komutanlık fikrine karşı da tutumu aynıdır. Ancak savaşın son birkaç haftası içinde taze fikirler kafasında yer etmeye başlayabilmiştir. O da Keitel'in acı kaderini paylaşacaktır.

Eğer bu iki subay Hitler'le olan ilişkilerinden başka bir görüş ve tutum takınmış olsalardı birçok kötü şeyin vuku bulmasını önlemiş olabilirlerdi. Zira Hitler yalnız birleşik bir muhalefet karşısında kaldığı zaman geriliyordu. Fakat askerli meselelerde böyle bir birlik ve beraberlik hemen hemen hiç görülmemiştir ve bu hal onun OKW'yi giderek artan bir ölçüde güçsüz duruma sokmasına ve ileri süreceği itirazlara aldınış etmemesine olanak vermiştir.

Bütün bunlara rağmen onlar benim silâh arkadaşlarımdı.

OKH'ye gelince, Polonya Seferi sırasında yetkisi az-çok tamdı. Ancak o zaman bile fikir ayrılıkları ortaya çıkmış olmalıydı ki Hitler Norveç'teki harekâtın sevk ve idaresini tamamen ve doğrudan doğruya Silâhlı Kuvvetler Komutanlığı Karargâhı'na verdi. Dolayısıyla, OKH bu seferde hiçbir rol oynamamıştır. 1940'ta Batılı Devletlere karşı kullanılacak harekât planı hakkındaki tartışmalar karşılıklı muhalefeti sertleştirmekten başka bir şeye yaramadı. Rusya'da derin fikir ayrılıkları çok geçmeden gün ışığına çıktı ve 1941 yılının Aralık ayında Hitler'in Mareşal von Brauchitsch ile yaptığı ağız kavgasıyla sonuçlandı. Bu sonuncu kişi iyi yetişmiş bir kurmay subaydı. Maale-

sef Hitler'in düşüncelerine karşı durabilecek adam değildi. Başlangıçtan itibaren Hitler'le ilişkilerinde hiçbir zaman tam özgürlük durumunda bulunamamıştır. Sonuç olarak davranışları, daima özgürlükten yoksun oluşunun etkisi altında kalmış ve sonuçta bu da onun iş yapma gücünü azaltmıştır.

Brauchitsch'in ayrılmasından sonra Kara Kuvvetleri Başkomutanı atanmamıştır. Aslında bu komutanlıkta -adından da anlaşılacağı üzere- emir ve komuta yetkisi gizlenip saklanılmıştı. Bu yetki ya sınırsız olmalı, ya da hiç olmamalıdır. 19 Aralık 1941 tarihinden itibaren bu yetkiler özellikle Hitler tarafından kullanılmıştır. Bu tarih eski Prusya-Alman damgasını taşıyan Genelkurmayın filen ölümünü simgelemektedir.

Bana gelince, kurmay subay sınıfı üniformasını onbeş yıl gururla taşıdım. Öğretmenlerim ve amirlerim arasında, kendilerine karşı heyecan dolu, ölmez şükran duygulan beslediğim örnek kişilerle temasım oldu. Silâh arkadaşları arasında çok iyi ve bağlı dostlar; astları arasında da olanaklar içindeki en iyi yardımcıları ve danışmanları buldum. Onların hepsine bütün kalbimle teşekkür ediyorum.

Bir Dünya Savaşının iki defa kaybindan sonra Alman Genelkurmayı, galipelerin emriyle dağıtılmıştır. Bu eylemlerin her ikisi de, eski düşmanlarımızın bu olağanüstü kuruluş hakkında, istemeyerek de olsa, bir saygı beslediklerini gösterir.

"BUNDAN SONRA YAPILACAK İŞ, SUSMAKTIR.

VAROLMAK, YA DA OLMAMAK." İŞTE SORUN BUDUR!

Öyküm burada son buluyor. İkinci yenilgimize yol açan nedenleri ortaya koymak ve başımdan geçenleri anlatmak benim için çok güç oldu. Bizim yaptığımız hatalar ve benim kendi kusurları bir yana, insanoğlunun tüm çabalarının yetersizliğini çok iyi bilirim.

Zor bir dönemde, kraliyet ailemize mensup bir prens bana Büyük Frederick'in küçük bir portresini göndermişti. Prens bu portre üzerine, büyük kralın, kendi yenilgisi pek yakın görüldüğü bir zamanda, dostu Argens Markisi'ne söylediği şu sözleri yazmıştı:

"Hiçbir şey benim iç kişiliğimi değiştiremez. Doğru bildiğim yolu izleyeceğim, doğru ve onurlu olduğuna inandığım şeyi yapacağım." Bu küçük resmi kaybettim, ama kralın sözleri hafızama kazınmıştır ve benim için bir örnektir. Eğer her şeye rağmen

men ÷lkemin yenilgisini önleyememişsem okuyucularımdan bunun, bir irade yoksunluğundan ileri gelmediğine inanmaları nı rica ederim.

Bu kitap ölülerimize ve eski askerlerime karşı duyulan şükranın bir simgesidir. Onların şan ve şöhretlerinin gözler önünden silinmesini önleyen, bir anıt olmak amacıyla hazırlanmıştır.

EK I

KARİYERİM

17 Haziran 1888	Vistüla boyunda Kulm'da doğdum.
1894	Alsace'ın Colmar kentinde okula başlama.
1901-1903	Karlsruhe Aday Okulu.
1903-1907	Berlin/Gross-Lichterfelde Bas Aday Okulu.
28 Şubat 1907	Bitche'de 10'ncu Hannover Avcı Taburu'nda Asteğmen.
Nisan-Aralık 1907	Metz Harp Okulu.
27 Ocak 1908	22 Haziran 1906'dan geçerli olarak Teğmen.
1 Ekim 1909	Taburumla birlikte Harz Bölgesinde Goslar'a intikal.
1 Ekim 1912-30 Eylül 1913	Koblentz'de 3'ncü Telgraf (Muhabere) Taburu Emrinde.
1 Ekim 1913-Savaşın başı	Berlin, Harp Akademisi emrinde

Birinci Dünya Savaşı

2 Ağustos 1914-	İlkin Batıda 5'inci Süvari Tümeni, daha sonra
Nisan 1915	Flanders Cephesinde Dördüncü Ordu emrindeki
	Telsiz İstasyonu Komutanı.
Ekim 1914	Üsteğmenliğe yükselme.
Nisan 1915-Ocak 1916	Dördüncü Ordu Muhabere Subayı Yardımcısı.
Aralık 1915	Yüzbaşılığa yükselme.
Ocak 1916-Ağustos 1916	Beşinci Ordu Muhabere Subayı Yardımcısı ve bu
Ağustos 1916-Nisan 1917	Orduya bağlı çeşitli karargâhlarda ödev.
	Dördüncü Ordu Muhabere Subayı.
Nisan 1917	4'ncü Piyade Tümeni'nde Kurmay ödevi.
Mayıs 1917	Aisne Meydan Muharebesi sırasında 52'nci İhtiyat Tümeni'nde vekâleten kurmay ödevi.
Haziran 1917	Muhafız Kolordusu'nda aynı ödev.
Temmuz 1917	X'ncü İhtiyat Kolordusu'nda aynı ödev.
Ağustos 1917	4'ncü Piyade Tümeni'ne dönüş.
Eylül 1917	14'ncü Piyade Atayı II'nci Tabur Komutanı.
Ekim 1917	"C" Ordusu Karargâhı'nda Kurmay ödevi.
Ocak-Şubat 1918	Sedan Kurmay Subay kursu.

28 Şubat 1918	Kara Kuvvetleri Genelkurmayı'na atanma.
Mayıs 1918	XXXVIII'nci İhtiyat Kolordusu İkmâl Şubesi Müdürlüğüne atanma.
Ekim 1918	İşgal altındaki İtalyan topraklarında Alman Asker Yönetimi Karargâhında Harekât Şubesi Müdürü.

Bağımsız Kolordu ve Sınır Savunma Hizmeti

Kasım 1918	Berlin Prusya Savunma Bakanlığı Merkez Şubesi'nde Doğu Sınırları Savunma Hizmeti.
Ocak 1919	Breslau Güney Sınır Savunma Komutanlığı Karargâhı.
Mart 1919	Bartenstein Kuzey Sınır Savunma Komutanlığı Karargâhı.
Mayıs 1919	Riga (Daha sonra Mitau) da Çelik Tümen Karargâhı.
Ekim 1919	Hannover'de 10'ncu Reichswehr Tugayı.
Ocak 1920	Goslar 10'ncu Avcı Taburu 3'ncü Bölük Komutanı.
Mart 1920	Hildesheim ve Ruhr Bölgesindeki karışıklıkların bastırılması.
1920 Sonbaharı	Wesel yakınında Friedrichsfeld'deki tarafsız Bölgenin işgali.
Mart-Mayıs 1921	Orta Almanya'da, Dessau'da ve Bitterfeld'-de çıkan karışıklıkların bastırılması.

Savaşlar Arasındaki Dönem

16 Ocak-31 Mart 1922	Münih 7'nci (Bavyera) Motorlu Ulaştırma Taburu emrinde.
1 Nisan 1922	Savunma Bakanlığı Motorlu Birlikler Dairesi.
1 Ekim 1924	Stettin'de 2'nci Tümen Karargâhı.
1 Şubat 1927	Binbaşılığa yükselme.
1 Ekim 1927	Savunma Bakanlığı Kurmayı (Truppe-namt) Kara Kuvvetleri Ulaştırma Dairesi.
1 Ekim 1928	Yukarıdaki görevine ek olarak Berlin Motorlu Ulaştırma Öğretim Kurulu'nda öğretmen.
1 Şubat 1930	Berlin/Lankwitz'de 3'ncü (Prusya) Motorlu Ulaştırma Taburu Komutanı.
1 Şubat 1931	Yarbayılığa yükselme.
1 Ekim 1931	Savunma Bakanlığı Motorlu Birlikler Müfettişliği Kurmay Başkanı.

1 Nisan 1933	Albaylığa yükselme.
1 Temmuz 1934	Zırhlı Birlikler Komutanlığı Kurmay Başkanı.
15 Ekim 1935	Würzburg'da 2'nci Zırhlı Tümen Komutanı.
1 Ağustos 1936	Tuğgeneralliğe yükselme.
4 Şubat 1938	Berlin'de XVI'nci Kolordu Komutanlığı'na atanma ve bununla birlikte Tümgeneralliğe yükselme.
10 Mart 1938	Avusturya'nın işgali.
2 Ekim 1938	Südetler Bölgesi'nin işgali.
20 Kasım 1938	Çevik Birlikler Komutanlığı'na atanma ve bununla beraber Zırhlı Birlikler Korgeneralliğine yükselme.

İkinci Dünya Savaşı

Ağustos 1939	XIX'ncü Kolordu Komutanı.
Eylül 1939	Polonya Seferi.
Mayıs-Haziran 1940	Batı Seferi.
1 Haziran 1940	Guderian Zırhlı Grubu Komutanı.
19 Temmuz 1940	Orgeneralliğe yükselme.
16 Kasım 1940	2'nci Zırhlı Grup Komutanı.
5 Ekim 1941	İkinci Zırhlı Ordu Komutanı.
26 Aralık 1941	Kara Kuvvetleri Komutanlığı (OKH) Yedek Komutanlar Grubu.
1 Mart 1943	Zırhlı Birlikler Genel Müfettişi.
21 Temmuz 1944	Yukandaki görevine ek olarak Kara Kuvvetleri, Kurmay Başkanlığı.
28 Mart 1945	Süresiz izinle Ordudan ayrılma.

İkinci Dünya Savaşı'nda Kazandığım Nişanlar

5 Eylül 1939	İkinci Dereceden Demir Haç Nişanına Onur Şeridi.
13 Eylül 1939	Birinci Dereceden Demir Haç Nişanına Onur Şeridi.
27 Ekim 1939	Demir Haç Nişanına ek Şövalye Haçı Nişanı
17 Temmuz 1941	Şövalye Haçına Meşe Yaprığı.

EK II

Silâhlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı

OKW/WFA Sayı: 170/39 g.K. Başkanlık L 1

ÇOK GİZLİ

Berlin, 31.8.1939

Savaşın Yürütülmesi Hakkında

1 Sayılı Direktif

1. Almanya'nın doğu sınırındaki göz yumulamaz durumu barışçı yöntemlerle düzeltme yolundaki tüm çabalarımı yitirmiş olduğumdan problemi zor kullanarak çözümlmeye karar vermiş bulunuyorum.

2. Polonya'ya taarruz. **Fail Weiss**⁵ (İngilizcesi: Case White) Harekâtı için saptanmış olan planlara ve bu arada yığınaklanmasını hemen hemen tamamlamış bulunan Ordunun gerektirdiği değişikliklere göre yapılacaktır.

Görev tahsisi ve harekât hedeflerinde değişiklik yoktur.

Taarruz tarihi 1 Eylül 1939

Taarruz saati 04.45

Bu tarih/saat Gdynia-Danzig Körfezi ve Dirschau Köprüsü harekâtında da aynen uygulanacaktır.

3. Batıda problem düşmanca hareketlere başlama sorumluluğunu, kuşku götürmez bir biçimde, İngiltere ve Fransa'ya yüklemektedir. Bu cümleden olarak, önemsiz sınır tecavüzlerinin, sadece bölgesel karşı-tedbirlerle üstesinden gelinecektir.

Hollanda, Belçika. Lüksemburg ve İsviçre'nin tarafsızlığını garanti etmiş bulunuyoruz ve onların tarafsızlığına kesinlikle riayet edilecektir.

Hiçbir noktada Alman kara sınırı benim açık ve özel muvafakatim alınmadan geçilmeyecektir.

Bu ilke, denizde de tüm savaş haline uyan eylemler, ya da böyle sayılabilecek eylemlerde de uygulanacaktır.

Hava Kuvvetleri'nin alacağı savunma tedbirleri şimdilik yalnız düşman hava taarruzlarının Almanya içinde püskürtülmesinden ibaret olacaktır. Tek

⁵ Alman Silâhlı Kuvvetleri Genelkurmayı'nın, çeşitli ihtimâllere göre hatırladığı harekât proje ve planları renkler ve öz isimlerle ifade edilen kapalı adlarla gösterilmekteydi. Meselâ Avusturya'ya karşı yapılan hareket. OTTO HAREKÂTI: Asıl hareket batıda olmak üzere iki cepheli hareket KIRMIZI HAREKÂT: Asıl hareket güneydoğuda olmak üzere yapılacak iki cepheli hareket YEŞİL HAREKÂT... vb. Bunlar arasında Polonya'ya karşı uygulanacak harekâta. "FALL WEISS". yani "Beyaz Harekât" kapalı adı verilmişti. (Çeviren).

uçak ya da küçük teşkillere yapılacak hava taarruzlarının püskürtülmesinde, olanak bulundukça, tarafsız ülkelerin sınırları geçilmeyecektir. Ancak büyük teşkillere halindeki İngiliz ve Fransız uçaklarının tarafsız ülkeler üzerinden Alman toprakları yönünde uçuşları ve böylece batı hava savunma sistemimizi tehdit etmeleri halinde savunma kuvvetlerimiz tarafsız topraklar üzerinden uçmakta serbesttir.

Batılı düşmanlarımızın, herhangi bir başka ülkenin tarafsızlığını ihlâl etmeleri halinde durumun en kısa zamanda OKW'ye bildirilmesi özellikle önemlidir.

İngiltere ve Fransa Almanya'ya karşı düşmanca harekâta giriştikleri takdirde, Silâhlı Kuvvetlerimizin Batı'da harekât unsurlarının görevi, Polonya'ya karşı yapılacak harekâtın zaferte sonuçlanmasına olanak sağlayacak koşulların korunması için asgari kuvvet kullanmakla yerine getirilecektir. Bu görevin bir parçası olarak, düşmanın kuvvetlerine ve düşmanın ekonomik gücünün dayandığı kaynaklara azami zarar verdirilecektir. Tüm durumlarda **büyük ölçüde taarruzî harekâta** ne zaman başlanacağı kararını ben vereceğim.

Kara Kuvvetleri Batı Duvarı'nı işgal ve savunacak ve Batılı Devletler tarafından Belçika ya da Hollanda topraklarının tarafsızlığını ihlâl etmek suretiyle Batı Duvarı'nın kuzeyden kuşatılması için gereken tedbirleri alacaktır. Fransız kuvvetleri Lüksemburg'a yürüdüğü halde kara kuvvetlerine sınır köprülerini atma yetkisi verilmiştir.

Deniz Kuvvetleri, asıl gayret İngiltere'nin gemilerine yöneltilmek şartıyla, ticaret gemilerine karşı savaşa başlayacaktır. Bu savaşın etkinliğini arttırmak için bazı bölgelerin tehlikeli saha olarak ilân edildiği, varsayılabilir. Deniz Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı (OKM) hangi deniz bölgelerinin yarar sağlayacak tehlikeli saha olarak gösterilebileceğini ve bunların büyüklüklerini bildirecektir. Bu deklarasyonların metinleri Dışişleri Bakanlığı'yla birlikte hazırlanacak ve onanmak üzere, OKW kanalıyla, bana gönderilecektir.

Baltık Denizi, düşman sızmalarına karşı güven altına alınacaktır. Bu amaçla Baltık girişlerinin mayın engelleriyle kapatılıp kapatılmayacağına, OKM karar verecektir.

Hava Kuvvetleri'nin birinci görevi İngiliz ve Fransız Hava Kuvvetlerinin Alman Kara Kuvvetlerine ya da Alman topraklarına karşı herhangi bir harekâta girişmesini önlemektir. İngiltere'yle savaş konusunda, Hava Kuvvetleri, İngiltere'nin ikmâl maddelerinin deniz yoluyla getirilmesini, silâh endüstrisinin çalışmasını ve Fransa'ya kıta ulaştırmasını kesmeye hazırlıklı bulunacaktır. İngiliz filosunun toplu haldeki ünitelerine, özellikle muharebe gemileri ve uçak gemilerine, etkili biçimde taarruza olanak sağlayan fırsatlardan derhal

yararlanılacaktır. Londra kentine yapılacak taarruzlar için ben karar vereceğim.

İngiliz anayurdu topraklarına taarruzda şu ilke gözetilecektir: sınırlı kuvvetlerle elde edilecek yetersiz başarılarından bütün durumlarda kaçınılacaktır.

İmza: A. HİTLER

Dağıtım:

OKH 1 No. kopya

OKM 2 No. kopya

OKL (Hava Kuv.) 3 No. kopya

OKW:

Silâhlı Kuvvetler Kurmay

Başkanı..... 4 No. kopya

Yedek 5-8 No. kopya

Ek III

ÇOK GİZLİ

Zırhlı Birlikler Genel Müfettişliği

Sayı: 3940/44 Kom. Gen.

Führer'in Askeri Mülhaklığına:

OKH Karargâhı

7.11.1944

1. Batı Seferi sırasında 1-10'ncü Zırhlı Tümenler harekâta katılmışlardır.
2. O zaman, şimdiki biçimleriyle, (Panzergrénadier) mekanize tümenler mevcut değildi. Polonya Seferi'ne katılmış olan üç hafif tümen Batı Seferi'nin başlamasından önce zırhlı tümen haline getirilmişti.

3. Zırhlı Tümenlerin kuruluşu şöyledi:

(a) 1-5'nci Zırhlı Tümenler: Her biri ikişer taburlu iki tank alayı.
Ellerindeki donatım Alman yapısı.

(b) 3'ncü Zırhlı Tümen: İki taburlu bir tank alayı. Elindeki donatım Alman yapısı.

(c) 6'ncı, 7'nci ve 8'nci Zırhlı Tümenler: (önceleri Hafif Tümen): Üç taburlu bir tank alayı. Ellerindeki donatım Çek yapısı.

4. Yukandaki tümenlerde, aşağıda yazılı sayıda tank. 10.5.40 günü düşmana karşı yürümüştür:

523 Pz-I tankı (Panzer-I)

955 Pz-II tankı

349 Pz-III tankı

278 Pz-IV tankı

106 Çek-35 tankı

228 Çek-38 tankı

96 Şasi-I tipi küçük zırhlı komuta aracı

39 Şasi-III tipi büyük zırhlı komuta aracı

2.574 Tank (ve Zh. Kom. Aracı)

Bu 2.574 tank üzerinde aşağıdaki silâhlar bulunuyordu:

4.407 13 ya da 34 (Çek) tipi makineli tüfek

955 20 mm.lik top

349 37 mm.lik top

334 37 mm.lik top (aynca)

278 75 mm.lik top

50 mm.lik topla donatılmış Pz-II tankı Mayıs'ta hazır değildi. Ancak, Batı Seferi süresi içinde bunlardan 40 tank kullanılmıştır. Şubat'ta başlanan yapım programından ilk parti hücum toplarının teslimi Nisan'da yapıldığından Batı Seferinde anılmaya değer sayıda hücum topu da kullanılamamıştır.

5. Zırhlı Tümenlerin öteki silâh ve mevcutları için ilişik Ek'e bakınız. (Ek bulunamadı.)

Ek IV

XIX'ncü Kolordu Komutanlığı

Harekât Şubesi

Kolordu Karargâhı

Neufchâteau

11.5.1940

12.5.40 Gününe Ait Kolordu Emri

1. Bugün yapılan başarılı taarruz sırasında kolordu cesur ve iyi döğüşen bir düşman kuvvetini Semois Suyu'na doğru atmaya başarmıştır.

2. **Tümenlerin 12.5.40 günü için görevleri**, Semois'yı geçmek ve Meuse Nehri'nin kuzey kıyısı boyunca rastlanacak düşman kuvvetlerini temizlemektir.

10'ncü Zırhlı Tümen, Gross-Deutschland Piyade Alayı'nı St. Médard yönünde kullanılmak üzere kolordu emrine verecektir.

2'nci ve 10'ncü Zırhlı Tümenler, ikinci kademede ilerleyen tümenlerin yanları koruma görevini üzerlerine alabilmelerini sağlamak için, ilerleme yollarını temizleyeceklerdir.

2'nci Zırhlı Tümen bu nedenle Membre ve Alle üzerinden Sugny'ye ve Poupehan'ın 1.2 km. güneybatısındaki dört yolağzına yönelecektir. Bununla ilgili olarak, Membre'dan geçen yol temizlenecek ve açık bulundurulacaktır.

Tümen, bundan sonra, Alle'den geçen ve Rochaut üzerinden Bouillon'un 8 km. kuzeyindeki yol kavşağına uzanan yol (Kolordu Ana İkmal Yolu) üzerinde ilerleyecektir.

10'ncu Zırhlı Tümen, daha önce 10 Mayıs akşamı emredildiği üzere kuvvet yoğunluğuyla Cugnon yakınındaki Semois geçit yerine yönelecek ve artık 3 ve 4 No.lu tank yollarını işgal etmeyecektir. Cugnon'dan sonraki ilerleme istikameti Ouatre Chemins'den Sedan'a doğru olacaktır. Bu eksemin kolordu ikmâl yoluyla bağlantısı Leglise üzerinden sağlanacaktır.

3. Arahatları:

2'nci ve 1'nci Zırhlı Tümenler arasında: Grandvoir-Chaumont-Nolleveaux (1'nci Tümen dahil)-Cornifont-Rochehaut (1'nci Tümen dahil)-Alle'in 4 km. güneyindeki dört yolağı (2'nci Tümen dahil)-Bosseval et Briancourt (2'nci Tümen dahil)-Meuse kıvrımının batı kenarı-Frénois-Frenois suyu-Céméry yolu Chesne'in 3.2 km. güneyindeki köprüye kadar Ardenler kanalı (Anılan yerler, yollar ve kanallar 1'nci Tümen dahil).

1'nci ve 10'ncu Zırhlı Tümenler arasında: Grapfontaine-Orgeon (10'ncu Tümen dahil) Noinforetaine-Bouillon-Bellevaux-Bouillon 3.2 km. güneyindeki yol çatalı (10'ncu Tümen dahil)-Jilly-Sedan'daki orta Meuse köprüsü (1'nci Tümen dahil)-Sedan'daki güney yol köprüsü-Noyers Pont Maugis (10'ncu Tümen dahil)-Bulson (1'nci Tümen dahil)-Villers Maisoncelle (1'nci Tümen dahil)-Stone-Oche (1'nci Tümen dahil).

4. Kolordu Karargâhı başlangıçta Neufchateau'da, daha sonra Bertrix-Bouillon yolu üzerinde hareket halinde bulunacaktır.

5. Tümenler, daha önce Kolordudan yayınlanan talimat gereğince 13.5.40 günü yapılacak Meuse geçişi için hazırlıklarını yapacaklardır.

6. Hava Kuvvetleri 12.5.40 günü Kolorduyu şu biçimde desteklemeye devam edecektir; saat 09.00'a kadar Meuse'ün bu yakasında, daha sonraki saatlerde uzak yakasında.

İmza: GUDERIAN

Dağıtım:

Emirde bulunan Tümenler

General (Komutan)

Harekât

İstihbarat

Topçu Komutanı

Ek V

XIX'ncu Kolordu Karargâhı Harekât Şubesi

**Kor. Karargâhı
12.5.40 Saat 17.50**

Meuse Nehrini Geçiş Taarruzu için Ön Emir

1. 20 Tümen kadar kuvveti bulunan bir İngiliz-Fransız motorlandırılmış ordusu, sol kanadıyla Anvers üzerinden, hareket halinde olup bu ordunun tümen ve Alman Hava Kuvvetleri'nce taarruz edilmiş ve dağıtılmıştır. Albert Kanalı her yerinde geçilmiştir. Liège düşmüştür.

2. **Von Kleist Grubu**, yarıncı 13.5.1940 günü taarruzla, Meuse Nehri'ni Charleville-Sedan kesiminde geçecektir. Grup, bu maksatla Belçika'daki görevleri üzerinden alınmış bulunan Hava Kuvvetleri'nin müstesna derecede kuvvetli desteğinden yararlanacaktır. Grup her çareye başvurarak Meuse üzerinde geçitler ele geçirecektir.

3. **Kolordumuzun görevi**, yukandaki amaç maddesine göre seçilecektir. Taarruza katılacak birlikler için gerekli emirler akşamleyin gönderilecektir.

4. Bu kesin sonuçlu taarruz için hazırlık olmak üzere tümenlerin bugün Meuse'e yavaşmaları zorunludur. Topçu ve istihkâmcılar taarruzun kolordu tarafından en iyi bir biçimde yapılmasını sağlamak üzere ileri yavaşınılacaklardır.

5. Tümen komutanlarının enerjilerine güvenim tamdır.

İmza: GUDERIAN

Dağıtım:

1'nci Zırhlı Tümen, 2'nci Zırhlı Tümen, 10'ncu Zırhlı Tümen

Kolordu Karargâhı-Harekât istihbarat

Dosya

Saat 18.35'te Kolordu Karargâhı şu emri verdi:

13.5.40 günü yapılacak taarruz için 2'nci ve 10'ncu Zırhlı Tümenlerin ağır topçu taburları 101'nci Topçu Komutanlığı emrine verilmiştir. Bu topçu birliklerinin tümü 1'nci Zırhlı Tümen kesiminde kullanılacaktır.⁶

⁶ Mause geçişi hakkındaki Kolordu Emri ile ilgili olarak şu nokta okuyucunun dikkatine çarpacaktır. Tümenlerin Batı Seferi'nden önce çok dikkatli bir eğitimden geçirilmesi emrin verilmesini büyük ölçüde kolaylaştırmıştır. 12/13 Mayıs gecesi Tümen komutanları kendi birlik komutanlarına "Taamız, ... tarihinde yapılan plan tatbikatında yapıldığı biçimde yürütülecektir..." Sözleriyle başlayan emirler

1'nci Zırhlı Tümen Komutanlığı Harekât Şubesi

Tümen Karargâhı
12.5.40, Saat 18.45

1. 13.5.40 günü yapılacak **Meuse'ü geçiş taarruzu** ilişik Ek'te bulunan emre göre yapılacaktır. Ancak, bu emirlerde öngörülen tüm istihkâm ve topçu desteğinin sağlanabilmesi olasılığı azdır.

2. Komutanlar tümenin taarruz mevzilerine yanaşması için azamî çaba göstereceklerdir. Ekli emirlerde belirtildiğinin tersine bu mevziler Meuse'e kadar ileri kaydırılacaktır. Köyler işgal edilmeyecektir. Taarruzda derhal ihtiyaç bulunmayan tüm araçlar Semois kuzeyindeki bölgede bırakılacaktır. Daha önce Semois güneyine geçmiş bulunan birliklerin araçları Ardenler Bölgesi'ndeki yollar dışında park edilecektir.

3. **Gross-Deutschland Piyade Alayı**, taarruz mevziine,, Bellevaux'un 1.5 km. batısı ve Bouillon'dan geçen yollardan yararlanarak intikal edecektir.

4. **Tutsak Toplama Yerleri**: Meuse kuzeyinde Jilly; Meuse güneyinde Bulson'da kurulacaktır. 1'nci Piyade Alayı her iki tesis için güvenlik görevlerini yürütmek üzere birer yanm takım verecektir.

5. **Yaralı Ayırma Noktası**: Bouillon

Büyük Sargı Yeri: Bertru.

Sahra Hastahanesi: Neuenburg'da bulunacaktır.

6. **37'nci Zırhlı İstihkâm Savaş Taburu Komutanı** 102'nci İstihkâm Alayı Komutanının görevini devralacaktır.

7. **Tümen Kh.** başlangıçta Fleigneux kuzeyindeki ormanda bulunacaktır.

vermişlerdir. Bundan başka, yine yapılmış olan eksiksiz ön değerlendirmeler sayesinde ki taarruz hazırlıklarının mevcut sınırlı zaman içinde tamamlama olanağı bulunmuştur. Plan tatbikatında hazırlanan plan üzerinde sadece ufak danışıklıklara gerek duyulmuştur.

**10'ncu Zırhlı Tümen Komutanlığı
Harekât Şubesi**

**Tümen Karargâhı
12.5.40, Saat 19.30**

Meuse Nehri Geçişi İçin Ön Emir

1. Yaklaşık Yirmi tümen kuvvetinde motorlandırılmış bir İngiliz-Fransız ordusu hava kuvvetlerimiz tarafından dağıtılmıştır. Albert Kanalı her yerinde geçilmiştir. Liège düşmüştür.
2. 10'ncu Zırhlı Tümen yanın taarruzla Meuse'ü geçecektir.
3. Bu, kesin sonuçlu taarruzun başanlı olması için yapılacak hazırlıklarda Piyade Tugayı'nın tümen kesiminde henüz Meuse'ün bu yakasında bulunan düşmanı nehrin gerisine atması esastır. Bu taarruz için 90'ncı Topçu Alayı 1'nci Taburu Piyade Tugayı emrine verilmiştir. Hedefin alındığı tümene bildirilecektir.

İmza: SCHAAL

NOT: — Bu iki ön emir Koblenz'de yapılan plan tatbikatında hazırlanan ve kullanılan emirlere dayanıyordu. Bu emirler. Meuse geçişi için son emirler yayınlanıncaya kadar direktif gibi kullanılmıştır.

**XIX'ncu Kolordu Karargâhı
Harekât Şubesi**

**Kolordu Karargâhı
13.5.40, saat 08.15**

Meuse Nehrini Geçiş Taarruzu için 3 Sayılı Kolordu Emri

1. 12 Mayıs günü verilen şiddetli muharebeler sonunda XIX'ncu Kolordu, hemen tüm kolordu cephesindeki düşmanı Meuse'ün ötesine atmıştır. Meuse üzerinde düşmanın güçlü bir direnişte bulunması beklenmektedir.

2. 13 Mayıs'ta Batı Genel taarruzunun ağırlık noktası (sıklet merkezi) von Kleist Grubu kesiminde bulunacaktır.

Grubun hedefi, Meuse üzerinde, Montherme ile Sedan arasında geçitler ele geçirilmesidir. Alman Hava Kuvvetleri'nin hemen hemen tümü bu harekâtı destekleyecektir. Sekiz saat sürecek aralıksız hava taarruzlarıyla Meuse üzerindeki Fransız savunma düzenleri kınacaktır. Bunu, saat 16.00'da von Kleist Grubu'nun nehir geçişi ve Köprübaşlarının ele geçirilmesi izleyecektir. Kolordumuzun sağında bulunacak olan XLI'nci Kolordu nehri 13 Mayıs saat 16.00'da Montherme ve Nouzonville Bölgeleri arasından geçecek ve Daville güney kenarı-Sorel Charleville kuzey kenarından geçen bir köprübaşı tesis edecektir.

XIV'ncü Kolordu. XIX'ncu Kolordu gerisinde toplanacak ve durumun gelişmesine göre ya Neufchâteau. ya da Florenville üzerinden ileri harekâta hazır bulunacaktır.

3. XIX'ncu Kolordu. Meuse üzerinde, saat 16.00'da Bar ağzı ile Bazeilles arasında geçit yerleri ele geçirebilecek duruma gelmek için gerekli hazırlıkları sabahleyin yapacaktır. Geçiş yapılır yapılmaz Boutancourt-Sapogne-Chéhéry-Noyers Pont Maugis'den geçen bir köprübaşı kurulacaktır.

XLI'nci Kolordu ile **ara hattı**: Martelange-Nanoussart-Longliers-Grandvoir-Asseinois-Bertrix kuzeydoğusu-Carlsbourg-Gross Fays-Mouzaive-Sugny-Lumes-Montcornet'nin 15 km. güneybatısında Hannogne. Tüm mevkiller XLI'nci Kolorduya dahildir.

4. Taarruz su şekilde yapılacaktır:

(a) **Sağ taarruz grubu**: Arden Kanalıyla Meuse kıvrımı (hariç) arasından taarruz edecek. Kıtaları: 2'nci Zırhlı Tümen

(b) **Orta taarruz grubu**: Meuse kıvrımı (dahil) ile Torcy (dahil) arasından taarruz edecek.

Kıtaları: 1'nci Zırhlı Tümen, emrinde **Gross-Deutschland Piyade Alayı** ve 43'ncü istihkâm Hücum Taburu.

(c) **Sol taarruz grubu:** Sedan ve Bazeilles arasından taarruz edecek.

Kıtaları: 10'ncu Zırhlı Tümen (**Gross-Deutschland Piyade Alayı** eksik)

Ara hatları:

Sağ ve Orta taarruz grupları arasında:

Mogimont-Rochehaut -Alle'nin 5 km. güneyindeki dörtyolağzı-Bosseval ve Briancourt (mevkiler Sağ taarruz grubuna dahil)-Meuse kıvrımı batı yakası-Frenois-Frenois suyu-Chéméry yolu-Singly-Poix Terron (mevkiler Orta taarruz grubuna dahil).

Orta ve Sol taarruz grupları arasında:

Bellevaux-Noirefontaine-Bouillon (mevkiler Orta taarruz grubuna dahil)-Bouillon'un 3 km. güneyindeki yol çatalı (Sol taarruz grubuna dahil)-Jlly-Sedan'daki orta Meuse köprüsü (Orta taarruz grubuna dahil)-Sedan'daki güney Meuse köprüsü-Noyers Pont Maugis (Sol taarruz grubuna dahil)-Bulson (Orta taarruz grubuna dahil)-Stonne (Orta taarruz grubuna dahil).

5. Görevler:

- (a) **2'nci Zırhlı Tümen.** Donchéry'nin iki yanındaki taarruz mevziinden saat 16.00'da taarruzla Meuse'ü geçecek ve Donchery güneyindeki hakim araziye ele geçirecektir. Tümen bundan sonra batıya çark ederek Bar kıvrımına kadar olan kesimde Arden Kanalını geçecek, sağ kanadı Boutancourt'a ve sol kanadı Sapogne ve Feuchères'e yönelmek suretiyle ilerleyerek Meuse üzerindeki düşman savunma düzenlerini toparlayacaktır.
- (b) **1'nci Zırhlı Tümen,** emrinde **Gross-Deutschland Piyade Alayı** olduğu halde saat 16.00'da Glaire ve Torcy arasında Meuse'ü geçmeye hazır olacaktır. Tümen, Meuse kıvrımı içinde kalan düşmanı temizledikten sonra Bellevue-Torcy yoluna doğru ilerleyecektir. Tümen bundan sonra Bois de la Marfée (ormanının bulunduğu) hakim araziye taarruz edecek ve taarruzunu Chéhéry-Chaumont çizisine kadar sürdürecektir.
- (c) **10'ncu Zırhlı Tümen.** 1'nci Zırhlı Tümenle işbirliği yaparak Sedan doğu kenarındaki direnekleri saat 16.00'da ele geçirmiş bulunacak ve bu saate kadar Sedan-Bazeilles kesiminde bulunan taarruz çıkış arazisini ele geçirmiş olacaktır. Tümen saat 16.00'da Meuse'ü geçecek ve Noyers Pont Maugis-Pont Maugis hakim arazi blokunu ele geçirecektir.

6. Hava Kuvvetleriyle İşbirliği: Hava Kuvvetleriyle yerce ve zamanca işbirliği planı, ekli zaman çizelgesi ve hedef bölgeleri işaretli 1:300.000 ölçekli haritada gösterilmiştir.

XIX'ncü Kolordu, şimdiye dek olduğu gibi, II'nci Yakın Destek Komutanlığıyla işbirliği yapacaktır.

7. 102'nci Uçaksavar Alayı, geçiş hazırlığı sırasında kolorduyu koruyacak, bundan sonra geçiş harekâtını örtecek (bu amaçla toplarını çok ileride mevzilendirecek) ve son olarak köprübaşının korunmasını sağlayacaktır.

8. Keşif:

a) **Hava Keşfi:** Filolarca Charleville-Tourmes-St. Remy-Le Chesne-Sommauthe-Pouilly-Tétaine-Fraucheval Bölgelerinde yapılacaktır.

b) **Kara Keşfi:** Tümenlerce emre göre kendi kesimlerinde yapılacaktır.

9. Muhabere İrtibatları: 90'ncü Muhabere Taburu, 1'nci, 2'nci ve 10'ncü Zırhlı Tümenlerle telli ve telsiz irtibatları kuracak: von Kleist Grubu ve XLI'nci Kolordu ile telsiz irtibatını sağlayacaktır Tabur, Kolordu Karargâhıyla Vrine aux Bois (2'nci Zırhlı Tümen), Flaigneux (1'nci Zırhlı Tümen) ve Givonne (10'ncü Zırhlı Tümen) de bulunan Tümen Karargâhıyla bağlantıyı koruyacaktır.

10. Kolordu Karargâhı: Bellevaux'da saat 12.00'den sonra La Chapelle'de bulunacaktır.

İmza: GUDERIAN

13.5.40 Günü Yapılacak Meuse Geçişi için

5 Sayılı Tümen Emri

1. 12 Mayıs günü verilen şiddetli muharebeler sonunda XIX'ncü Kolordu, hemen tüm kolordu cephesinde düşmanı Meuse'ün ötesine atmıştır. Meuse üzerinde düşmanın güçlü bir direnişte bulunması beklenmektedir.

2. 13 Mayıs günü Batı Genel taarruzunun ağırlık noktası von Kleist Grubu kesiminde bulunacaktır.

Grubun hedefi Meuse üzerinde, Montherme ile Sedan arasında geçitler ele geçirilmesidir. Alman Hava Kuvvetlerinin hemen hemen aralıksız taarruzlarıyla Meuse üzerindeki Fransız savunma düzenleri kınacaktır. XIX'ncü Kolordu bundan sonra saat 18.00'de Meuse'ü geçmeye başlayacaktır.

3. XIX'ncü Kolordu, saat 16 00'da Bar ağız ile Bazeilles arasında geçit yerleri ele geçirecek bir duruma gelmek için önceden kendine verilen kesimde gerekli hazırlıkları sabah ve öğleyin yapacaktır.

4. Taarruz şöyle yapılacaktır:

- (a) **Sağ taarruz grubu:** 2'nci Zırhlı Tümen, Arden Kanalıyla Meuse kıvrımı (hariç) arasında.
- (b) **Orta Taarruz grubu:** Takviyeli 1'nci Zırhlı Tümen. Meuse kıvrımı (dahil) ile Torcy (dahil) arasında.
- (c) **Sol taarruz grubu:** 10'ncü Zırhlı Tümen, Sedan ile Bazeilles arasında.

5. Arahatları:

Aşağıdaki değişikliklerle aynen uygulanacaktır:

2'nci Zırhlı Tümenle (sağ) arahattı: Chéhéry'den itibaren Singly (Chéhéry'nin 11 km. batısında)-Poix Terron (Mevkiler 1'nci Zırhlı Tümenle dahil) 10'ncü Zırhlı Tümenle (sol) arahattı değişiklik yok.

6. Görevler:

2'nci Zırhlı Tümen saat 16.00'da taarruz mevziinden çıkarak taarruza başlayacak. Meuse'ü geçecek ve Donchery güneyindeki hâkim araziye ele geçirecektir. Tümen bundan sonra tam batıya çark edecek; Bar kıvrımına (dahil) kadar olan kesimde Arden Kanalını geçecek; sağ kanadı Boutancourt'a ve sol kanadı Sapogne ve Feuchere'yi yönelmek suretiyle Meuse üzerindeki düşman savunma düzenlerini toparlayacaktır

1'nci Zırhlı Tümen, emrinde **Gross-Deutschland Piyade Alayı,** saat 16 00'da taarruza hazır olacaktır. Meuse kıvrımı içindeki düşmanı temizledikten sonra Bellevue-Torcy yoluna doğru ilerleyecektir. Tümen (bundan sonra) Bois de la Marfée (ormanının bulunduğu) hâkim araziye taarruz edecek ve taarruzunu, Chéhéry-Chaumont çizisine kadar sürdürecektir.

Küçük birliklerin görevlerinde değişiklik yoktur. Ancak X-saati ve Y-saati artık uygulanmayabilir. K.1'in baskın seklindeki taarruzu, saat 16.00'da başlayacaktır.

10'ncu Zırhlı Tümen, 1'nci Zırhlı Tümenle işbirliği yaparak Sedan doğu kenarındaki direnekleri saat 16.00'da ele geçirmiş bulunacak ve bu saate kadar Sedan-Bazeilles kesiminde bulunan taarruz çıkış arazisini de ele geçirmiş olacaktır. Tümen saat 16.00'da Meuse'ü geçecek ve Noyers Pont Maugis-Pont Maugis hâkim arazi blokunu ele geçirecektir.

7. 101'nci Topçu Komutanı (emrindeki taburlar listesi için Ek'e bak) Meuse geçişi için hazırlık ateşi yapacak ve tümenin taarruzunu ateş planına göre destekleyecektir.

8. Hava Kuvvetleriyle işbirliği: Hava Kuvvetleriyle yerce ve zamanca işbirliği planı, ekli zaman çizelgesi ve hedef bölgeleri işaretli krokide gösterilmiştir.

102'nci Uçaksavar Alayı, şimdilik, nehir geçişini örtmek üzere Kolordu emrinde kalacaktır.

9. Geçiş planında değişiklik yoktur ve ekli tümen emrine göre yapılacaktır.

10. Keşif ve Muhabere İrtibatları: Değişiklik yoktur.

C — Serisi Kapalı isimler (kodlar) aşağıdaki biçimde genişletilmiştir.

Gross-Deutschland Piyade Alayı.....SCHEUSAL

101'nci Topçu Komutanı.....NEUBAU

49'ncu Topçu Alayı.....TASCHENSPIELER

1'nci Ölçme Taburu ZIEGELSTEIN

Gross-Deutschland Piyade Alayı, I'nci Taburu ESCHENHOLZ

Gross-Deutschland Piyade Alayı, II'nci Taburu ANDENKEN

Gross-Deutschland Piyade Alayı, III. Taburu MIESMUSCHEL

Gross-Deutschland Piyade Alayı, IV'ncü Taburu OFENROHR

43'ncü Hücum istihkâm Taburu MONOKEL

11. İkmâl:

(a) **Cephane İkmâl noktası:** Fays les Veneurs'un 1,5 km. doğusunda dağıtımaya hazır olacaktır.

(b) **Akaryakıt dağıtım noktası:** Noirefontaine kuzeyindeki ormanın kuzey kesiminde, 13.5.40 günü yaklaşık saat 17.00'den itibaren dağıtı-

ma hazır olacaktır. Yaklaşık olarak sarf edilecek akaryakıt miktarının yarısı elde bulunacaktır.

(c) **Büyük Sargı Yeri:** Corbion.

(d) **Araç onarımları:** 13.5 sabahından itibaren bir onarım bölüğü Bertrix'te çalışmaya başlayacaktır. Von Kleist Grubu'ndan bir Tank Yedek Parça Ekibi Redingen'e (Lüksemburg) yavaşdırılmıştır.

(e) **Tutsak Toplama Yeri:** Jly'de; Meuse güneyinde ise Frenois'de kalacaktır. Koruma görevleri Piyade Tugayınca yürütülecektir.

12. **Tümen Karargâhı:** Taarruz başlayınca kadar St. Meuges'in 3 km. kuzeyindeki 360 noktasında bulunacaktır. Taarruz geliştikçe Tümen Karargâhı önceden bildirilen eksen boyunca ileri kaydırılacaktır.

13.5.40 gün ve 5 Sayılı Tümen Emrine Ek

13.5.40 günü yapılacak Meuse geçişi için Özel Topçu Emri

1. 101'nci Topçu Komutanı Meuse geçişi için gerekli topçu hazırlıklarını yapmaktan sorumludur.

2. Hazırlık ateşi ve taarruz sırasında (yapılacak ateşler için) uygulanacak topçu tahsisleri.

(a) **2'nci Zırhlı Tümen:** 74'ncü Topçu Alayı (III'ncü Ağır Tabur eksik)

(b) **1'nci Zırhlı Tümen:** 101'nci Topçu Komutanı. Piyadeye karşı kullanılacak birlikler: 73'ncü Topçu Alayı I-III taburları.

Düşman topçusuyla muharebe ve asıl taarruz birlikleri: 49'ncü Topçu Alayı (emrinde 45'nci Topçu Alayı II'nci Taburu, 69'ncü Topçu Alayı II'nci Taburu, 74'ncü Topçu Alayı III'ncü Taburu, 90'nci (I/10) Topçu Alayı III'ncü Taburu, 616'nci Ağır Topçu Taburu.) Topçu Komutanı emrinde: 1'nci Ölçme Taburu, Havan Taburu.

(c) 10'ncü Zırhlı Tümen: 90'nci Topçu Alayı (III'ncü (Ağır) Tabur eksik).

3. Topçu Gözetleme Hizmeti.

(a) 2'nci ve 10'ncü Zırhlı Tümenlerin topçularının gözetleme noktaları, bu tümenlerden en az birer taburun 1'nci Zırhlı Tümen kesimini gözetlemelerine olanak sağlayacak şekilde seçilecektir.

(b) **1'nci Ölçme Taburunca yapılacak gözetleme.**

Tabur, G, H, L, M ve O hedef bölgelerini gözetleyebilecek gibi tertiplenecektir.

(c) **Hava Kuvvetleri tarafından yapılacak gözetleme.** Tümen topçu uçucularına hava kuvvetleri tarafından görev verilecek, ancak bu uçucular gördüklerini aynı zamanda doğruca (1'nci Zırhlı Tümenin) 101'nci Topçu Komutanına da rapor vereceklerdir. 4/31'nci Ordu Keşif Filosundan, iki

topçu uçucusu saat 10.00'dan itibaren 49'ncu Topçu Alayı emrine verilecektir.

4. Topçunun Görevleri.

Taarruzun topçu desteği için ateş planına bakınız. Kolordu Bölgesindeki tüm topçunun yönetimi, tümenler şu çiziyi geçinceye kadar, 101'nci Topçu Komutanı tarafından yapılacaktır. Donchéry güneyindeki hâkim arazi bloku-Bois de la Marfée Ormanı-Noyers Pont Maugis Bölgesindeki hâkim arazi.

Hedefler: Daha önce tahsis edilen hedeflere göre. (Hedef haritasına bak)

5 Sayılı Tümen Emri Ek'i

13 Mayıs 1940 günü yapılacak taarruz için Ates Planı

Safha	Zaman	Piyade	Direnek Tahrip Ateşi İçin Silâhlar	Topçu	Hava Kuvvetleri
Meuse geçişi için hazırlık ateşleri	08.00'den 15.00'e kadar	K-Hedef bölge-sindeki hedefler	Meuse boyunda Glaire ve Torcy'deki koruganlar ve direnekler	(a) K ve L Hedef Bölgelerindeki hedeflere ateş etmek suretiyle ön hareketlerin desteklenmesi. (b) Meuse boyunca taciz ateşi. (c) Korugan baskı ateşi. (d) G, H, L, M, O hedef Bölgelerindeki düş-man topçusu ve uçaksavarlarının baskı altında tutulması.	Zaman çizelgesi-ne bak. II'nci Yakın Destek Grubu şu görevleri yapacaktır: (a) G, H, L, M, O hedef Bölgelerindeki meskûn yerlerin tahribi. (b) Topçu mevzilerinin bomba-lanması.
Meuse geçişi için hazırlık ateşleri	15.00'den 15.50'ye kadar	Yukarıdaki gibi.	Meuse boyunca korugan baskı ateşi.	(a) Geçiş yerleri üzerinde ateş toplamaları. (b) K ve L hedef Bölgelerindeki hedeflerin ateş altına alınması. (c) Düşman topçusunun ve uçaksavarlarının baskı altında tutulması.	
Geçişten hemen önce	15.50'den 16.00'ya kadar.	Geçiş yerlerinde ateş toplamaları	Yukarıdaki gibi.	Geçiş yerlerinde ateş toplamaları.	Zaman Çizelgesi-ne Bak. Yakın Destek Grubu Glaire ve Torcy köylerini tahrip edecek. 1-7 Hedef Bölgesine taarruzlar.

Geçişin başlama- sı ve ilk hücum.	16. 00' dan itibaren	Avcıların destek- lenmesi.	Geçişten önce sonra koru- gan baskı ateşi.	Tümen kesimin- deki piyadelerin desteklenmesi.	Zaman Çizelgesi- ne Bak.

NOT: Saat 16.00'dan 16.30'a kadar Havan Taburu Glaire-Torcy yolunu;
17.30'dan 18.30'a kadar Bellune-Torcy yolunu sisleyecektir.

5 Sayılı Tümen Emrine EK

13.5.40 günü yapılacak Meuse geçişi için Zaman Çizelgesi

Zaman	Hava Kuvvetleri	Kara Birlikleri
08.00		Meuse geçişi için yapılabilen hazırlıklar. Ateş Planına göre topçu ateş faaliyetleri.
8.00- 12.00	BI ve CI Bölgelerinde taciz taarruzları.	Taciz taarruzlarının örtüsü altında geçiş hazırlıklarının yapılması Ateş Planına göre topçu ateş faaliyetleri.
12.00- 16.00	AI, BI ve CI kesimlerine yoğun imha bombardımanları	Hazırlıkların sürdürülmesi ve tamamlanması. Ateş Planına göre topçu ateş faaliyetleri.
16.00- 17.30	Taciz taarruzlarının AII, BII ve CII kesimlerine ve Monion Bölgesindeki tesislere kaydırılması. BI ve CI kesimlerine pike bombardıman taarruzları.	Baskın tarzında geçişler.
Geceleyin	Hirson, Laon, Rethel, Vouziers, Stenay'dan kuzeye ve doğuya uzanan yollara ve bu yollar üzerinde görülen trafiğe taciz taarruzları.	Köprü kurma. Tanklar ve topçunun karşı kıyıya geçirilmesi

10'ncu Zırhlı Tümen Komutanlığı

Harekât Şubesi

Sayı: 5

Tümen Karargâhı Pré St. Remy

13.5.40

13.5.40 günü yapılacak Meuse geçişi için Tümen Emri

1. 12 Mayıs günü yapılan şiddetli muharebeler sonucu XIX'ncu Kolordu hemen tüm kolordu cephesi boyunca düşmanı Meuse'ün ötesine atmıştır.

2. 13 Mayıs günü Batı Genel taarruzunun ağırlık noktası von Kleist Grubu kesiminde bulunacaktır.

Grubun hedefi, Meuse üzerinde, Monthermé ile Sedan arasında geçitler ele geçirilmesidir. Alman Hava Kuvvetlerinin hemen hemen tümü bu harekâtı destekleyecektir. Sekiz saat sürecek aralıksız taarruzlarla Meuse üzerindeki Fransız savunma düzenleri kınacaktır.

3. XIX'ncu Kolordu, saat 16.00'da Bar ağız ile Bazeilles arasında geçit yerleri ele geçirecek bir duruma gelmek için önceden kendine verilen kesimde gerekli hazırlıkları sabah ve öğleyin yapacaktır. Geçiş başarılıktan sonra Boutancourt-Sapogne-Chéhéry-Noyers Pont Maugis'den geçen bir köprübaşı kurulacaktır.

10'ncu Zırhlı Tümen 13 Mayıs saat 16.00'da, Sedan güneyi-Bazeilles (dahil) kesiminde Meuse'ü geçecek ve Noyers Pont Maugis hâkim arazi kesimini ele geçirecektir.

1'nci Zırhlı Tümenle arahattı. Bouillon'un 3 km. güneyindeki yol çatalı-Jilly-Sedan'daki orta Meuse Köprüsü (tüm mevki 1'nci Zırhlı Tümen dahil)-Sedan'daki güney Meuse Köprüsü-Noyers Pont Maugis (Her iki mevki 10'ncu Zırhlı Tümen dahil)-Bulson-Stonne (Her iki mevki 1'nci Zırhlı Tümen dahil).

4. Taarruz şu şekilde yapılacaktır:

Sağda: 10'ncu Piyade Tugayı Taarruz Grubu.

Komutanı: 10'ncu Piyade Tugayı Komutanı.

Kıtaları: 86'nci Piyade Alayı.

41'nci istihkâm Taburu 1'nci Bölüğü (90 küçük ye 45 büyük kapok sal)

49'ncu İstihkâm Taburu 2'nci Bölüğü (1 takım eksik).

Hücum istihkâmcıları olarak görev yapacak.

90'nci Tanksavar Gösteri ve Tatbikat Taburu (1 bölük eksik).

36'nci Ağır Uçaksavar Taburundan 1 Batarya (1 top eksik).

1'nci ve 2'nci Ağır Piyade Topu Bölükleri.

Solda: 69'ncu Piyade Alayı Taarruz Grubu.

Komutanı: 69'ncu Piyade Alayı Komutanı.

Kıtaları: 69'ncu Piyade Alayı.

49'ncu İstihkâm Taburu 1'nci Bölüğü (65 küçük ve 30 büyük kapok sal).

49'ncu İstihkâm Taburu 2'nci Bölüğünden bir takım. Hücum istihkâmcısı olarak görev yapacak.

90'nci Tanksavar Gösteri ve Tatbikat Taburundan bir bölük.

36'nci Ağır Uçaksavar Taburundan bir top.

Arahattı: Sağ ve sol taarruz grupları arasında ara hattı: Giovonne doğusu-Balan doğusu-Pont Maugis batısı-Noyers Pont Maugro batısı-Noyers Pont Maugis doğusu-Beau Menil çiftliği doğusu.

5. Görevler:

Sağ ve sol taarruz grupları 13 Mayıs günü öğleden sonra kendi kesimlerinde taarruza hazır bulunacak, destek kıtalarını ileri yanaştıracak ve Meuse üzerindeki koruganlarla direnekleri ve taarruz kesiminin içindeki öteki hedefleri baskı altında tutacaklardır. Taarruz grupları en ilerideki hücum unsurlarının, geçiş harekâtına saat 16.00'da başlayacak şekilde ileri yanaşmalarını düzenleyeceklerdir. Bu amaçla, hava taarruzlarımızın yapıldığı süreden, görevli her er tam anlamıyla yararlanacaktır.

Sağ taarruz grubu ilk hedef olarak Wadelincourt batısındaki direnekleri alacak; bundan sonra güneye çark edecek, Wadelincourt güneyindeki direnekleri temizleyecek ve Noyers Pont Maugis ile hemen batısındaki hâkim araziye ele geçirecektir.

Sol taarruz grubu, ağırlık noktası sağ kanadında olmak ve sağ taarruz grubuyla işbirliği yapmak suretiyle, Pont Maugis ve doğusundaki direnekleri ele geçirecek, bundan sonraki hedef olarak da, Noyers Pont Maugis-Pont Maugis yolunu ele geçirecektir.

6. Taarruz gruplarının komutanları hücum kademesinde bulunan birlikler için subay gözetiminde bulunan taarruz çıkış hatları düzenleyecekler; sağ taarruz grubunda, ayrıca, askerî köprüden geçecek ikinci kademe için aynı düzen alınacaktır.

7. 90'nci Topçu Alayı (105'nci Topçu Taburu 1'nci Bataryası eksik) Ateş Planı'na göre taarruzu destekleyecektir. Her taarruz grubunun desteğine bir tabur tahsis edilecektir.

8. 41 ve 49'ncu İstihkâm Taburlarının, taarruz gruplarının emrine verilmeyen unsurları, saat 16.00'da La Chapelle Kuzeyi Bölgesi'nde toplanacaklardır. Bu unsurlar buradan 41'nci İstihkâm Taburu komutanının emri altında Meuse'e yanaşacak ve nakliye takımları ve daha sonra da bir köprü inşa edeceklerdir.

Sedan güneyinde bir köprü kurulması planlanmıştır.

9. 71'nci Uçaksavar Taburu 1'nci Bataryası geçiş hazırlıklarını ve asıl taarruz sağ taarruz grubunda olmak üzere Meuse geçişini ertecektir. 55'nci Uçaksavar Taburu 3'ncü Bataryası Tank Tugayı'nın ileri yanaşmasını ertecektir.

10. Keşif:

(a) **Hava:** 3/14'ncü Ordu Hava Keşif Filosu, Donchéry-Chéméry-Tannay-Brieulles-Vaux-Pouilly-Tétaigne-Francheval yollar bölgesinde keşif yapacaktır.

Münferit keşif görevleri özel emirlere göre verilecektir.

(b) **Kara:** 90'nci Zırhlı Keşif Taburu iki keşif grubunu La Chapelle kuzeyi bölgesinde tümen emrinde hazır tutmaktadır.

11. Muhabere Bağlantıları:

90'nci Zırhlı Muhabere Taburu şimdiye dek olduğu gibi telsiz haberleşmesini sağlayacak; ayrıca taarruz gruplarıyla ve köprü kurma faaliyetiyle de bağlantı kuracaktır. Tabur, üç geçiş yeriyle, başında subay bulunan telsiz postaları vermek suretiyle, aynı aynı bağlantı kuracaktır. Taarruz grupları emrindeki telsiz operatörleri Meuse'ü, en ilerideki piyadeyle birlikte geçeceklerdir.

12. Trafik Kontrolü: Morte-han-La Chapelle (dahil) yolu III'ncü Yol Komutanı ve Tank Tugayına; La Chapelle-Sedan (daha sonra Wadelincourt) yolu IV'ncü Yol Komutanı ve 90'nci Zırhlı Keşif Taburuna tahsis edilmiştir.

13. Tümen İhtiyatı: 4'ncü Tank Tugayı saat 17'den itibaren Belle Virée ormanında daha sonra La Chapelle doğusu bölgesinde ihtiyatta tutulacaktır. Tugay Komutanı Tümen Karargâhında bulunacaktır.

14. Büyük Sargı Yeri: La Virée (La Chapelle'in 800 metre güneyinde).

15. Tümen Karargâhı: Pres St. Remy.

Tümen İleri Sürülmüş Karargâhı: Giovonne güneydoğusundaki hâkim arazide.

İmza: SCHAAL

Ek VII

XIX'ncu Kolordu Komutanlığı Harekât Şubesi

**Kolordu Karargâhı
La Chapelle yakınındaki orman
13.5.40, Saat 22.30**

1. Meuse'ün savunmasında yalnız bir Fransız Korugan Tugayı ve topçu kullanılmaktadır. Bu birliklerin morali ciddi surette sarsılmıştır.

2. Kolordumuzun aşağıdaki birlikleri Meuse'ü geçmiş ve aşağıda, belirtilen bölgelere ulaşmışlardır:

2'nci Zırhlı Tümen, Donchéry güneydoğusu bölgesi.

1'nci Zırhlı Tümen, Bois de la Marfée (ormanı) kuzey kenarı.

10'ncu Zırhlı Tümen, Wadelincourt.

3. Tümenler taarruzlarını azamî enerjiyle sürdürecekler ve nehri geçmiş olan unsurlarını eldeki tüm kıtalarla takviye edeceklerdir. Her iki kanatta bulunan tümenler asıl taarruzlarını iç kanatlarında yapacaklar ve böylece yakın ve karşılıklı işbirliğini sağlayacaklardır.

4. Tümenler, 10'ncu Zırhlı Tümen hariç, hedeflerini plan tatbikatında olduğu gibi ele geçirecekler; 10'ncu Zırhlı Tümen sadece Buisson doğusu Bölgesindeki ilerleyecek ve ondan sonra batıya çark edecektir.

2'nci Zırhlı Tümen Boutancourt üzerinden Poix Terron'a ilerleyecektir.

1'nci Zırhlı Tümen Vendresse-La Chesne üzerinden ilerleyecek ve sol kanadı Aisne boyunca Rethel'e yürüyecektir.

10'ncu Zırhlı Tümen şimdilik, emredilen çiziy boyunca kolordunun sol yanını koruyacaktır.

5. Kolordu Karargâhı şimdilik La Chapelle'de kalacaktır.

İmza: GUDERIAN

Ek VIII

XIX'ncu Kolordu Komutanlığı Harekât Şubesi

Kolordu Karargâhı
La Chapelle yakınındaki orman
14.5.40, saat 21.00

15 Mayıs 1940 günü Yapılacak Harekât İçin **5 Sayılı Kolordu Emri**

1. Kolordu, bugün, elindeki tankı ve öteki güçlü silâhları bulunan iki Fransız tümenini yenilgiye uğratmış ve yok etmiştir. Binlerce tutsak ele geçirilmiştir.

2. Taarruz 15 Mayıs 1940 günü de sürdürülecektir. Kıtalarımızın büyük kısmı, ele geçirilmiş bulunan batı yönünde ilerleyecek ve ilk hedef olarak Wasigny-Rethel çizisine erişecektir.

3. Görevler:

(a) **2'nci Zırhlı Tümen** güçlü bir sol kanadı Boulzicourt ve Poix Terron üzerinden ileri sürecek. Petit Forêt de Signy (ormanı) güneyinden hareketine devamla Wassigny-Sery çizisine erişecektir.

(b) **1'nci Zırhlı Tümen** Singly-Omont çizisini geçerek ilerleyecek ve Sery-Rethel çizisine erişecektir.

Arahatları: Chéhéry-Singly-la Horgne-Mazerny (1'nci Zırhlı Tümen dahil)-Faissault (2'nci Zırhlı Tümen dahil)-Drovizy (1'nci Zırhlı Tümen dahil)-Sery (2'nci Zırhlı Tümen dâhil).

Bu iki tümenin **harekete geçişi** benim emredeceğim zamanda yapılacaktır.

(c) 10'ncu Zırhlı Tümen, emrinde **Gross-Deutschland Piyade Alayı**, Arden Kanalı-Stonne sırtları-Villemontry yakınındaki Meuse kıvrımı çizisi boyunca Kolordunun sol yanını koruyacaktır. Bu çiziyi ele geçirilecek ve savunma için hazırlanacaktır.

4. 101'nci Topçu Komutanı, emrinde 45'nci Topçu Alayı II'nci Taburu, 616'nci Ağır Topçu Taburu, 69'ncu Topçu Alayı II'nci Taburu ve 1'nci Topçu Alayı II'nci Taburu olduğu halde 1'nci Zırhlı Tümen emrinde kalacaktır. Aynı şekilde Havan Taburu da emirde kalacak, ancak şimdiki bölgesinde bulunacaktır.

5. Keşif: XIX'ncu Kolordu Keşif Bölgesi:

Charleville- Rozoi- Montcornet- Montcornet Suyu- Neufchâtel yolu- Naufchâtel demiryolu- Pont Faverges- Grandpré- Dun- Mouzon.

Arahatları:

Zırhlı Keşif Bölüğü ile 4/31 Ordu Hava Keşif Filosu arasında: Le Chesne-Attigny-Blanzzy-Neufchâtel.

4/31 ve 3/31 Ordu Hava Keşif Filoları arasında: Le Chesne-Grandpré.

4/31 Ordu Hava Keşif Filosunun görevi:

Düşmanın keşif bölgesindeki yollar üzerinden ileriye, 1'nci Zırhlı Tümen'in cephesi ve yanlarına karşı kuvvet sevk edip etmediklerini saptamaktır. Rapor atma yeri: Kolordu Karargâhı ve 1'nci Zırhlı Tümen.

Tümenler kendi ilerleme kesimleri içinde aşağıdaki şekilde keşif yapacaklardır:

(a) İleriye doğru. Montcornet-Neufchâtel çizisine kadar.

(b) Sağ yanda Charleville-Hirson çizisine kadar.

(c) Sol yanda Vouziers-Rheirus çizisine kadar.

10'ncu Zırhlı Tümen Clairmont-Verdun çizisine kadar keşif yapacaktır.

Elde bulunan keşif kuvvetlerinin sınırlı oluşu dikkate alınarak sadece ana ilerleme yolları keşfedilecektir.

İmza: GUDERIAN

EK IX

XIX'ncu Kolordu Komutanlığı

Harekât Şubesi

Kolordu Karargâhı

Soize

16.5.40

17 Mayıs 1940 gün ve 7 sayılı Kolordu Emri

1. 1'nci ve 2'nci Zırhlı Tümenler karşısındaki düşman bir kez daha kesin sonuçlu yenilgiye uğratılmıştır. Tüm cephede batıya doğru çekilmektedir.

XIX'ncu Kolordu kuvvet çoğunluğuyla Montcornet Batsı Bölgesine varmıştır. İleri birlikler Origny ve Hamégicourt arasından Oise Nehri'ne doğru ilerlemektedir.

XVI'nci Kolordu, XIX'ncu Kolorduyu geriden ve soldan izlemekte ve Aisne Nehri boyunca sol yanı korumaktadır.

2. XIX'ncu Kolordu, 17 Mayıs günü, St. Quentin ve Péronne'un çevresinden dolaşmak suretiyle ilerlemesini, kuzeybatı yönünde sürdürecektir.

3. İleri harekât şu şekilde yapılacaktır (yürüyüş yolları için EK-1'e bakınız):

(a) **Sağda: 2'nci Zırhlı Tümen** Origny-Ribémont çizisini aşarak 1 ve 2 sayılı yollar boyunca.

(b) **Solda: 1'nci Zırhlı Tümen** Mézières sur Oise-Hamégicourt çizisini aşarak 3 ve 4 sayılı yollar boyunca.

4. **10'ncu Zırhlı Tümen** yeniden emre girmiştir. Tümen Noircourt'a kadar daha önce (16 Mayıs'ta) 2 ve 3 olarak numaralanmış olan yollar üzerinden sol kanadı geriden izleyecektir. Bundan sonra Tümenin sol kolu Dizy-le-Gross, Clairmont Pierrepont, Hamégicourt üzerinden ilerletilecektir. Daha sonra EK-1'e göre 4 sayılı yol kullanılacaktır.

Sağ kol için bir yol serbest bırakılacaktır.

5. **2'nci (Motorlu) Piyade Tümeni**, XVI'ncı Kolordu emrine verilmiştir.

6. **Keşif**: EK-2'ye bak.

7. **Kolordu Karargâhı**: Başlangıçta Soize (Montcornet'nin 5 km. doğusunda), daha sonra 2 ve 3 sayılı yollar boyunca hareket halinde bulunacaktır.

İmza: GUDERIAN

EK X

XIX'ncu Kolordu Komutanlığı

Harekât Şubesi

Kolordu Karargâhı

Soize

18.5.40, Saat 00.45

18 Mayıs 1940 günü yapılacak harekât için 8 sayılı Kolordu Emri

1. Düşman bugün de güneybatıya doğru çekilmesini sürdürmüştür. Düşmanın Somme Nehri üzerindeki geçit yerlerini tuttuğu anlaşılmaktadır. Düşman, Laon Bölgesinden, Clairemont ve La Ville aux Bois üzerinden Montcornet'ye yönelen ayrı ayrı tank taarruzlarına girişmiştir.

2. **XLI'nci Kolordu** Cambrai üzerine yürümektedir.

XLI'nci Kolordu ile arahattı: St. Gobert-Neuvilette-Nauroy-Gouzeaucourt (tüm mevkiller XLI'nci Kolorduya dahil)-Bapaume (XIX'ncu Kolorduya dahil).

3. **XIX'ncu Kolordu**, 18.5.40 saat 05.30'da Oise köprübaşından Bapaume yönünde taarruza geçecektir. Kolordunun ilk hedefi, Bellicourt kuzeybatısındaki hâkim arazi-Villeret doğusu-le Vergier-Vendelle-Fléchin-Poeuilly-Tertry-Monchy-Falvy'den geçen bir köprübaşını ele geçirmektir.

4. Tümenlerin Görevleri:

(c) **2'nci Zırhlı Tümen**, Orginy ve Ribémont köprübaşlarından taarruzla Morcourt'un her iki yanında Somme geçitlerini ele geçirecek ve gecikmeksizin Villeret ile Le Vergier arasındaki hâkim araziye işgal edecektir. St. Quentin Köprüsü baskın tarzındaki bir taarruzla ele geçirilecek ve kentin kalanı geriden girecek zayıf kuvvetler tarafından alınacaktır. Kent içinde muharebeden kaçınılmasına dikkat edilecektir.

(c) **1'nci Zırhlı Tümen**, Bézières ve Hamégicourt köprübaşlarından taarruzla Castres'in her iki yanında Somme geçitlerini ele geçirecek ve derhal Poeuilly'nin iki yanındaki hâkim arazi yönünde harekâtını hızla sürdürecektir.

(a) ve (b) ile ilgili Not: Tümenler taarruzlarını Meuse Nehri'nde yaptıkları biçimde yapacaklardır. Düşmanın savunmasını örgütlenme yolundaki tüm girişimlerini kırmak için hemen başlangıçtan itibaren güçlü topçu desteği kullanılacaktır. Geçit yerlerini baskın taarruzlarıyla ele geçirmek için beliren tüm fırsatlar sömürülecektir. Bu amaçla, taarruzun başlangıcında, takviyeli keşif kuvvetleri Oise'in öte yakasına atılacaktır.

(c) **10'ncu Zırhlı Tümen**, Kolordu sol kanadını aşağıda belirtilen yollardan geriden izleyecektir. Tümen ilkin Laon yönüne karşı, daha sonra Serre, Crozat Kanalı ve Somme boyunca, Kolordu sol yanını koruyacaktır. Kanal ve Somme sağ kıyılan boyunca rastladığı düşman gruplarını temizleyecek, köprüleri işgal edecek ve tahribe hazırlayacaktır.

2'nci ve 1'nci Zırhlı Tümenler arasında **arahlattı:** Marey (2'nci Tümen dahil)-Châtillon (1'nci Tümen dahil)-Faucoury (2'nci Tümen dahil)-Parperville-Ribémont-St. Quentin-Fayet-Maissemy (mevkilerin tümü 2'nci Tümen dahil)-Vendelle-Marquarix-Temploix-Moislains-Rancourt-Combles-Flero-Warrencourt (mevkilerin tümü 1'nci Tümen dahil.)

5. **Keşif:** (Ek'e bak.)

Somme boyunca beklenen savunma bölgeleri önünde herhangi bir karışıklığı önlemek için kara keşif birlikleri büyük kısımlardan en az yarım saat önce harekete geçirilecektir.

1 ve 10'ncu Zırhlı Tümenlerin keşif gayretlerinin ağırlık noktası sol yanda bulunacaktır.

6. **102'nci Uçaksavar Alayı** saat 05.30'dan itibaren taarruz mevzilerini ve Oise geçitlerini örtecek ve daha sonra Somme'a yanaşacaktır.

7. **Kolordu Karargâhı**, 05.30'da taarruz başladığı zaman Villers-le-Sec'te bulunacaktır.

İmza: GUDERIAN

10'ncu Zırhlı Tümen için yollar:

(a) Erlon-La Ferté-Chevresis-Hamégicourt-Seraucourt-Tertry-Péronne-Clerly-Longenval.

(b) Dersy-Crécy-Achéry-Vendeuil-Artemps-Sancourt-Péronne ve bu noktadan sonra (a) yolu.

NOT: **Bomba emniyet hattı:** Arras-Bapaume-Somme Nehri-Ham-La Fère demiryolu Laon-Rethel (kentler hariç).

**XIX'ncu Kolordu Komutanlığı
Harekât Şubesi
Kolordu Karargâhı**

**Villers-le-Sec
18.5.40**

19 Mayıs 1940 günü yapılacak harekât için 9 sayılı Kolordu Emri

1. Düşman kuzeyden güneybatıya doğru çekilmektedir. Sağ kanadımızda ve XLI'nci Kolordunun sağ yanında şiddetli muharebeler devam etmektedir. Somme üzerinde St. Christ dolaylarında aynı zamanda Péronne kuzeyinde ve Bouchavesnes sırtlarında İngiliz kıtaları bulunduğu saptanmıştır. Ham, Jussy, Remigny ve Quesy Bölgelerinde düşman 18 Mayıs akşamı Somme gerisine çekilmiştir.

2. **Von Kleist Grubu**, Bapaume yönünde ilerlemesini sürdürmektedir ve baştaki birlikler Cambrai-Péronne genel çizisine varmışlardır.

XLI'nci Kolordunun ileri birlikleri Cambrai-Metz en Couture çizisine erişmişlerdir.

XLI'nci Kolordu ile arahattı: St. Gobert-Neuville-Levergies-Gouzeaucourt (XLI'nci Kolorduya dahil)-Bapaume-Berles au Bois-Sombrien (XLI'nci Kolorduya dahil)-Magnicourt (XLI'nci Kolorduya dahil).

Kara Kuvvetleri Başkomutanı özellikle, von Kleist Grubu'nun daha fazla ilerleme kaydetmesini öngörmektedir.

3. **XIX'ncu Kolordu** 19 Mayıs 1940 günü ileri harekete başlayacak, her şeyden önce, 1'nci ve 2'nci Zırhlı Tümenlerle Fins-Péronne çizisine erişecektir. Buradan sonra Canal du Nord (Kuzey Kanalı) üzerinde bir köprübaşı ele geçirecek ve Le Mesnil-Cléry çizisine doğru ilerlemesini sürdürecektir.

Kanal saat 14.00'de geçilecektir.

Kolordu, aynı zamanda. 18/19 Mayıs gecesi, Yüksek Komutanlığa, zamanı gelince güneybatıya çark etme olanağını kazandırmak amacıyla Somme üzerinde, Péronne ve Ham Bölgelerinde köprübaşları tesis edecektir.

4. Tümenler için görevler:

(a) **2'nci Zırhlı Tümen**, Kanalı, Equancourt ve Manancourt arasında geçecektir. Tümen Le Mesnil çevresindeki hâkim araziye ele geçirecek, bundan sonra Péronne yolunun batısındaki bir noktada tam güneye çark edecek ve böylece 1'nci Zırhlı Tümen'in ilerlemesine yardım sağlayacaktır.

- (b) **1'inci Zırhlı Tümen**, ağırlık noktası kuzey kanatta olmak üzere, Moislains'in her iki yanından Kanalı zorla geçecektir. Tümen bundan sonra Rancourt güneyindeki hâkim araziye yürüyecek ve daha sonra da Péronne kuzeyindeki hâkim arazide tutunan düşmanın yan ve gerisine doğru çark edecektir.

(a) ve (b) ile ilgili Not:

Her iki tümen için topçu hazırlık ateşi 101'nci Topçu Komutan tarafından, bombalama planına uyacak biçimde düzenlenecektir. Düşman yok edildikten sonra Equancourt-Le Mesnil-Sailly Saillisel-Rancourt-Cléry'den geçen bir köprübaşı tesis edilecektir. Bu köprübaşının savunma hazırlıklardan önce gerekli tedbirler alınacaktır.

2'nci ve 1'nci Zırhlı Tümenler arasında aralıktır: St. Quentin'in batı Kenan-Payet-Maissémy-Montigny-Roisel-Aizécourt -Bois de Vaux-Bois St. Pierre Vast'ın güney kenarı (tüm mevkiiler 1'nci Tümen dahil).

1'nci Zırhlı Tümen, daha önce sözlü olarak emredildiği gibi, 18 akşamı Péronne'un batısında kabaca Biaches-La Maisonette-Bellevue Ferme'den geçen bir köprübaşını ele geçirecek ve elde bulunduracaktır.

- (c) **10'ncü Zırhlı Tümen**, Somme ve Serre üzerindeki geçitleri tıkamak üzere birlikler göndermek suretiyle sol yanı korumaktan sorumlu olacaktır. Tümen, muhtemelen 19 Mayıs akşamına kadar, bu göreve anagaje bulunacaktır. Ham, Jussy, Remigny ve Quessy Bölgelerinde bu kıyıya geçmiş olan düşman 19 sabahı erken saatlerde Canal de Quentin'in güney kıyısına atılacaktır. Köprüler verilen talimata göre tıkanacak, ya da tahrip edilecektir.

Ham Bölgesinde, kabaca, Eppeville batısındaki köprü-Maille Vilette Galant'tan geçen bir köprübaşı tesis edilecek ve elde bulundurulacaktır.

Tümenin büyük kısmı, Essigny-le-Grand Bölgesinde de Olse'in karşı yakasına geçirilecek, böylece Somme'un, iki yol üzerinden kuzeybatı yönünde geçilmesi olanağı kazanılacaktır.

5. Hava Kuvvetleri, 13.45-14.00 döneminde Bouchavesnes çevresindeki tesislerle ormanlık bölgeleri, aynı zamanda Moislains ve Rancourt'u bombalamak suretiyle 1'nci Zırhlı Tümenin taarruzunu destekleyecektir. Kanal, bombardıman sona erer ermez geçilecektir.

Bomba emniyet hattı aşağıdadır:

- (a) Arras-Albert-Roye-Boyon-Berry au Bac.
(b) Kuzey Kanalı.

6. Keşif:

(a) Le Cateau-Cambrai-Arras-Doullens-Amiens-Montdidier Bölgelerinde **hava keşfi**:

Bölgenin 4/31'nci Ordu Hava Keşif Birliği ve zırhlı keşif bölükleri arasında bölünmesi doğrudan doğruya verilecek talimata göre yapılacaktır.

(b) 2'nci ve 1'nci Zırhlı Tümenler tarafından. Haucourt-Nesle'nin 6 km. kuzey doğusundaki dörtylağı-Roye-Noyon-Chauny kesiminde bomba emniyet hattına kadar kara keşfi yapılacaktır.

7. Uçaksavar Savunması: 102'nci Uçaksavar Alayı kuvvet çoğunluğuyla her iki tümeni, taarruz mevzilerinde bulunurken, kanalın geçilişi ve köprübaşlarının kuruluşu sırasında koruyacaktır. 10'ncu Zırhlı Tümenin intikalini örtmek ve yeni toplanma bölgesinde korumak için gerekli unsurlar ayrılmaktadır.

8. Raporlar: Taarruz mevzilerine başarıyla vanaş ve nehir geçişine başarıyla başlanması en kısa zamanda rapor edilecektir.

9. 80'nci Muhabere Taburu, tümenlerle telsiz bağlantısı ve Kolordu Karargâhıyla tümen karargâhları arasında telli irtibat kurulmasını düzenleyecektir.

10. Kolordu Karargâhı, 19 Mayıs 1940, saat 13.00'ten itibaren Holnon Ormanı'nda bulunacaktır.

İmza: GUDERIAN

EK XII

XIX'ncu Kolordu Komutanlığı Harekât Şubesi

**Kolordu Karargâhı
Villers-le-Sec
18.5.40. saat 13.00**

1. Falvy ve Mortiers arasında Serre Suyu ve Somme Kanalı boyunca Kolordunun 10'ncu Zırhlı Tümenince sağlanacak yan koruması hakkındaki 8 sayılı Kolordu Emri gereğince aşağıdaki birlikler 18 Mayıs, saat 16.00'da 10'ncu Zırhlı Tümen emrine verilecektir:

511'nci istihkâm Alayı Komutanı ve Karargâhı, aşağıdaki birlikleri emrine alacak:

666'ncı İstihkâm Taburu

49'ncü İstihkâm Taburu

37'nci İstihkâm Taburu

41'nci İstihkâm Taburu (ileride 37'nci İstihkâm Taburunu değiştirecektir.)

10'ncu Zırhlı Tümen Tanksavar Gösteri ve Tatbikat Taburu.

Bu taburların komutanları Renansart'ta 10'ncu Zırhlı Tümen Karargâh'ına giderek emre girişlerini rapor edeceklerdir.

2. 10'ncu Zırhlı Tümen, 511'nci İstihkâm Alayı Komutanı'yla anlaşarak hangi köprülerin tahrip edileceğini ve hangilerinin tahribe hazırlanacağını düzenleyecektir.

Bu kararlar şu ilkeye dayandırılacaktır: Önemli olan ve koruma personeli israfına yol açan köprüler atılacak; ileri harekât ve kıta intikalleri için gerekli olan köprüler atılmayacaktır.

511'nci İstihkâm Alayı Komutanı, tıkama ve tahrip planını, krokileriyle birlikte, 10'ncu Zırhlı Tümen kanalıyla Kolorduya gönderecektir.

3. 10'ncu Zırhlı Tümen kuvvet çoğunluğunu Oise batısında, Kanalin bu yakasında bulunduracaktır. Karşı kıyıya ancak zayıf kuvvetler geçirilecek ve bu kuvvetler Noyon-Coucy le Château-Laon çizisine kadar olan Bölgede keşif yapacaklardır.

4. Nesle-Ham-La Fere-Laon-Neufchâtel demiryolu güneyindeki Bölge bir bomba hedef bölgesidir. Bu nedenle, bu bölgeye giren kıtalar uçuculara yeterli tanıtma işaretlerini vereceklerdir.

İmza: GUDERIAN

EK XIII

XIX'ncu Kolordu Komutanlığı Harekât Şubesi

**Kolordu Karargâhı
St. Marleville
19.5.40, Saat 24.00**

20 Mayıs 1940 günü yapılacak harekât için 10 sayılı Kolordu Emri

1. Kolordu cephesi karşısındaki düşman yenilgiye uğratılmıştır. Düşman Belçika'dan hatlarımızı güneybatı yönünde yarıp çıkmaya çalışmaktadır.

2. XIX'ncu Kolordu duraklamaksızın kuzeybatıya Somme ağzı ve Kanal kıyılarına (Manş Denizi) doğru ilerlemeye devam etmektedir.

Kolordunun sağında XLI'nci Kolordu ilerlemektedir.

Arahatları: 2'nci Zırhlı Tümenle 1'nci Zırhlı Tümen arasında: Combles-Longueval-Pozières- Varennes-Puchevillers-Canaples-Felixécourt-Somme Nehri (tüm mevkiller 1'nci Zırhlı Tümen'e dahil)-Dreuil-Oisemont (mevkiller 2'nci Zırhlı Tümen'e dahil)-Ligar ağzı.

1'nci Zırhlı Tümenin sol arahattı: Somme Nehri.

3. Saat 06.00'da tümenler bulundukları çiziden hareketle Somme'a yanaşacaklardır.

2'nci Zırhlı Tümen, Somme kuzeyi-Flixécourt (hariç) çizisini alacak, ağırlık noktası Abbeville yönünde bulunacak **1'nci Zırhlı Tümen** Flixécourt (dahil)-Avre ağzı (Amiens doğusunda) çizisini alacak, ağırlık noktası Amiens yönünde bulunacak.

4. 10'ncu Zırhlı Tümen, tüm kuvvetiyle Péronne Bölgesine yürüyecek ve 1'nci Zırhlı Tümeni değiştirecektir. Tümenin sol yanı koruma görevini 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni üzerine alacaktır. Bu iş yapılırca 10'ncu Zırhlı Tümen, bir kez daha 29'ncu (Motorlu) Piyade Tümeni tarafından değiştirilinceye kadar Somme kesimini ve Avre-Péronne ağzını örtecektir.

5. Emir-Komuta:

(a) **Gross-Deutschland Piyade Alayı** yeniden Kolordu emrine verilmiştir. Alay, 10'ncu Zırhlı Tümen emrine verilmiştir ve öğleden sonra St. Quentin Bölgesine ulaşacak ve ondan sonra Tümen'den alacağı emre göre hareket edecektir.

(b) Zırhlı Keşif Gösteri ve Tattikat Taburu yeniden Kolordu emrine girmiştir. Bu birliğin sol yanda kullanılması tasarlanmaktadır.

(c) 8'nci Ağır Tanksavar Taburu 1'nci Bölüğü, Combles yönünde hareket halinde olup saat 06.00'da Attigny'ye varmıştır.

6. Tümenler, demiryolu ağında aşağıdaki tahripleri yapacaklardır:

Kolordu sağ arahattını kesen demiryolları 2'nci Zırhlı Tümen tarafından tahrip edilecektir.

Kolordu sol arahattını kesen demiryolları 1'nci Zırhlı Tümen tarafından tahrip edilecektir.

7. Tümenler tarafından kendi kesimlerinde uzak mesafeye kadar **keşif** yapılacaktır. 10'ncu Zırhlı Tümen Amiens'e kadar Somme güneyini ve daha sonra Amiens-Molliens-Horsoy-Aumale yolu çizisinin güneyini keşfettirecektir.

Keşif ileri sınırı: Le Tréport-Aumale-Poix Conty-Moreul-Nesle.

8. **Kolordu Karargâhı**, Vermand-Roisel-Tincourt-Templois-Moislains yolu üzerinden Combles'a kadar 1'nci Zırhlı Tümeni izleyecektir. Daha sonra Albert'e intikal edecektir.

İmza: GUDERIAN

XIX'ncu Kolordu Komutanlığı Karargâhı Harekât Şubesi

20 Mayıs 1940 gün ve 10 sayılı Kolordu Emrine Ek

1. Hava Keşfi için Özel Talimat:

Cambrai- Arras- Avesnes- Hesdin – Etaples - Kanal Kıyıları Dieppe-Neufchâtel – Grandvillers – Ailly - Nesle Bölgesinde hava keşfi yapılacaktır.

Her filo 20 Mayıs saat 06.00'da bir subayı Kolordu Karargâhı'nda bulunduracaktır (Filolara daha önce telsizle bildirilmiştir).

4/31 Ordu Hava Keşif Filosu'ndaki tüm uçuşa hazır HE-126 uçakları 20 Mayıs saat 06.00'dan itibaren 2/23 Ordu Hava Keşif Filosu emrine verilecektir. İki Fi-156 uçağı 20 Mayıs saat 06.00'dan itibaren Kolordu Karargâhı emrine verilecektir.

2. Uçaksavar Savunması için Özel Talimat:

102'nci Uçaksavar Alayı aşağıdaki koruma görevlerini yapacaktır:

- (a) Ancre geçitlerine yapılabilecek yüksek ve alçak hava taarruzlarına karşı. Bu amaçla her tümen kesimine bir karma tabur tahsis edilecek.
- (b) Péronne ve Amiens arasındaki Somme geçitlerinde bulunan tanklar. Bu amaçla bir karma uçaksavar taburuyla, 91'nci Hafif Uçaksavar Taburu'ndan bir batarya tahsis edilecektir.
- (c) Combles ve Amiens'de bulunan tanklar alçak hava taarruzlarına karşı. 91'nci Hafif Uçaksavar Taburu tarafından korunacaktır.

EK XIV

XIX'ncu Kolordu Komutanlığı Harekât Şubesi

Kolordu Karargâhı
Albert
20.5.40, Saat 16.30

1. Somrne'a varılınca tümenler aşağıdaki kesimlerde savunmaya geçeceklerdir:

2'nci Zırhlı Tümen, Abbéville ile Nievre ağzı arasında.

1'nci Zırhlı Tümen, Nievre ağzıyla Ancre ağzı arasında.

10'ncu Zırhlı Tümen, Ancre ağzıyla Péronne (dahil) arasında.

2. Tümenler kendi kesimlerinde aşağıdaki noktalarda köprübaşları tesis edeceklerdir: Abbéville, Condé Folie, Corbie, Bray ve Péronne. Köprüler tahribe hazırlanacaktır.

3. Öteki tüm **geçiş yerleri** de tahribe hazırlanacak ve araçlar kuzey kıyıya çekilecektir.

Abbéville, L'Etoile güneyi, Flixécourt ve Amiens yakınındaki **demiryolları** önemli yerleri ve tesisleri tahrip edilerek kesilecektir.

Köprübaşı kurulmayacak olan **köprüler** 2'nci madde gereğince tıkanacaktır.

Köprülerin **tahribi** ancak düşman taarruzu halinde yapılacaktır.

4. Kolordu Bölgesinde 3'ncü maddede verilen **talimatın yerine getirilmesinden** 511'nci İstihkâm Alayı Komutanı Albay Müller sorumludur. Bu subay doğrudan doğruya Kolordudan emir alacaktır ve görevini tümenlerle işbirliği yaparak yürütecektir.

5. Gerekli **donatım** Albay Müller tarafından Péronne'a getirilecek ve burada dağıtılacaktır.

6. **Kolordu Karargâhı** 20 Mayıs saat 18.00'de ya Albert'in 6 km. kuzey-doğusunda Allonville, ya da Querrieu'da bulunacaktır. Geri kademe: Pont Noyelles'dedir.

Kolordu Komutanı Emriyle
Kurmaya Başkani

İmza: NEHRİNG

**XIX'ncu Kolordu Komutanlığı
Harekât Şubesi**

**Kolordu Kara rgâhı
Querrieu 25.5.40, Saat ?**

21 Mayıs 1940 günü yapılacak harekât için 11 sayılı Kolordu Emri

1. Bugün verilen muharebeler bizi tam başanya götürmüştür. Tüm cephe boyunca düşman bazı anlarda bozgun durumuna yaklaşan bir biçimde geri çekilmektedir.

Saat 18.00'de Kolordu St. Riquier-Moufliers-Amiens-Péronne çizisine varmıştır.

6'ncı Zırlı Tümen'in yeri bilinmemektedir.

8'nci Zırlı Tümen saat 16.45'de Doullens kuzeyinde bulunuyordu.

2. Kolordu, Somme boyunca varılan çiziyi elde bulunduracaktır (20.5.40 günü saat 1630'da verilen emre bak).

Tümenler, ayrıca, Somme ile Authie arasındaki ve geriye doğru Bapaume'a kadarki Bölgeyi düşmandan temizleyeceklerdir.

Tümenlerin kuvvet yoğunluğu, kuzeyden gelebilecek bir taarruzun hatlarımızı geçmesini önleyecek durumda bulunmalarını sağlamak üzere Somme kuzeyinde kullanılacaktır.

Tümenler 21 Mayıs öğleye kadar yeniden gruplanmalarını tamamlamış ve yerlerini rapor etmiş olacaktırlar.

Öteki bilgiler:

(a) Yukarıdaki düzenlerle ilgili olarak 10'ncu Zırlı Tümen Albert'e ve çevresine intikal ettirilecektir.

(b) **Gross-Deutschland Piyade Alayı**, 10'ncu Zırlı Tümen kanalıyla, bu gece (20/21 Mayıs) Thiévrès-Ham çizisinin güneyindeki Bölgeye intikal etmek ve bu kesimdeki Authie geçidini güven altına alma emrini almıştır.

Alay Karargâhı Beauval'dadır.

Alay 21 Mayıs 09.00'da 1'nci Zırlı Tümen emrine girecektir.

3. Tümenlere ve (şimdi yeniden mere girmiş olan) Zırlı Keşif Gösteri ve Tatbikat Taburu'na, Somme ile Authie Nehri-Bapaume arasında, aşağıdaki düşmandan temizleme bölgeleri tahsis edilmiştir:

(a) **Zırlı Keşif Gösteri ve Tatbikat Taburu:** Abbéville kuzeydoğusu-Hesdin yolu (hariç)-Deniz kıyısına kadar. Tabur 21 Mayıs'ta bölgede bulunacak. Karargâhı Hautvillers'de.

(b) **2'nci Zırlı Tümen:** Yukarıdaki Bölgeden Nievres ağız-Doullens (hariç) çizisine kadar.

(c) **1'nci Zırlı Tümen:** Yukarıdaki Bölgeden Amiens-Coigneux (her ikisi de hariç) çizisine kadar.

(d) **10'ncu Zırlı Tümen:** Yukarıdaki Bölgeden Péronne-Bapaume (dahil) çizisine kadar. Örtme çizisi pek az kuvvetle tutulacaktır.

4. **Hava Keşfi:** Kolordu Karargâh'ından doğrudan doğruya verilecek emirlerle düzenlenecektir.

Kara Keşfi, köprübaşlarından Le Tréport-Aumale-Conty-Noreuil-Chaulnes çizisine kadarki Bölgede yapılacaktır.

5. **102'nci Uçaksavar Alayı,** uçaksavar korumasından sorumludur.

6. **8'nci Muhabere Taburu,** tümenlerle telli bağlantı kuracaktır.

7. **Kolordu Karargâhı:** Querrieu Şatosu'nda.

İmza: GUDERIAN

EK XVI

XIX'ncu Kolordu Komutanlığı

Harekât Şubesi

Kolordu Karargâhı

St. Querrieu 21.5.40, Saat 21.00

22 Mayıs 1940 gün ve 12 sayılı Kolordu Ön Emri

(Bu emir, ancak, "Abmarsch Noro" kodunun alınmasıyla yürürlüğe girer)

1. Belçika ve Kuzey Fransa'da kuşatılmış olan düşman umutsuz bir direniş göstermekte ve hatlarımızı yarıp güneye geçmeye çalışmaktadır. Bazı düşman kuvvetleri deniz yoluyla geri çekilmektedir.

2. XIX'ncu Kolordu, 22 Mayıs 1940 günü Abbéville-Amiens-Péronne-Doullens-Authie Nehri Bölgesinden kuzeye dönecek, Hesdin-Etaples çizisini geçerek sağ kanadı St. Omer, sol kanadı kıyı boyunca Boulogne yönünde olmak üzere ilerleyecektir.

3. İleri unsurlar saat 08.00'de Authie'yi aşağıdaki düzende geçeceklerdir:

Sağda : **10'ncu Zırlı Tümen,**

Ortada : **1'nci Zırlı Tümen,** emrinde 101'nci Topçu Komutanı ve
Gross-Deutschland Piyade Alayı.

Solda : **2'nci Zırlı Tümen.**

4. **Yolların tahsisi:** Ek-2'ye bak.

5. Somme vadisinin Kolordu kesiminde bulunan St. Valéry ile Corbie (hariç) arasındaki köprülerin güven altına alınması görevini 2'nci (Motorlu) Piyade Tümeni üzerine alacaktır. Halen bu görevle yükümlü Zırlı Tümenler

unsurlarının serbest bırakılması işi 21 Mayıs 1940 saat 22.00'de, doğrudan doğruya Zırhlı Tümenlerle 2'nci (Motorlu) Piyade Tümeni arasında alınacak düzenlere göre yürütülecektir. Yerinde değiştirme işleri 22 Mayıs 1940 saat 05.00'e kadar tamamlanmış olacaktır.

- (a) Aşağıdaki birlikler geçici olarak 2'nci (Motorlu) Piyade Tümeni emrine verilmiştir.
 - (i) Zırhlı Keşif Gösteri ve Tatbikat Taburu. St. Valéry-Abbeville (hariç) kesimi için. Tabur ileride 2'nci (Motorlu) Piyade Tümeni unsurları tarafından değiştirilecek ve yeniden kolordu emrine girecektir.
 - (ii) 511'nci İstihkâm Alayı (Albay Müller) Karargâhı ve 41 ve 666'nci İstihkâm Taburları. Bu birlikler 22 Mayıs 1940 günü değiştirilerek serbest bırakılacak ve yeniden Kolordu emrine gireceklerdir.
- 37'nci İstihkâm Taburu (halen Condé Folie ve Amiens arasında görevli) 32'nci İstihkâm Taburu tarafından değiştirilecektir. 37'nci Zırhlı istihkâm Taburu'nun 3'ncü Bölüğü derhal 1'nci Zırhlı Tümen emrine verilecektir.
- (b) 2'nci (Motorlu) Piyade Tümeni 22 Mayıs saat 05.00'e kadar tüm yolların Zırhlı Tümenlerin intikali için boşaltılmasını sağlayacaktır.
- (c) **Somme köprülerinin tahrip hazırlığı yapılmıştır** ve bu köprüler ancak düşman eline geçmesi tehlikesi halinde atılabilecektir. Abbeville, Condé Folie, Picquigny ve Amiens köprübaşlarındaki köprüler ancak kesin bir zorunluluk halinde atılabilecektir.
- (d) **Kara Keşfi**, 2'nci (Motorlu) Piyade Tümeni tarafından Bresle Nehri-Aumale-Conty çizisine kadar olan Bölgede yapılacaktır.
- (e) 10'ncü Zırhlı Tümen. 13'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni tarafından Péronne-Corbie kesiminde aşamalı olarak yerinde değiştirilecektir. Değiştirme işine 21 Mayıs 1940 saat 17.00'de başlanacaktır. Tümen, bundan sonra Albert'in kuzeybatısı ve batı bölgesinde toplanacaktır. 10'ncü Zırhlı Tümen 22 Mayıs 1940, saat 1300'e kadar Albert-Amiens yolunu tamamen boşaltmış olacak ve bu işin yapıldığını telsizle XIV'ncü Kolorduya bildirecektir.

6. **Keşif**: Ek-2'ye bak.

7. **Uçaksavar Koruması**: Ek-2'ye bak.

8. **Kolordu Karargâhı**, aşağıdaki gibi hareket halinde bulunacaktır: Querrieu-Amiens kuzeyi-St. Ruen-Ochpierre sur Authie yolu; bundan sonra Authie-Argouilles vadisi boyunca kuzeybatı yönünde yürüyecek; burada duracak ve daha sonra Bois Jean-Montreuil-La Vallé Glorian ormanı üzerinden hareketine devam edecektir. Bundan sonraki hareketler ayrıca bildirilecektir.

İmza: GUDERIAN

Von Kleist Grubu Komutanlığı Harekât Şubesi

Havrincourt
25.5.40, Saat 22.30

22 Mayıs 1940 günü yapılacak harekât için 12 sayılı Grup Emri

1. **Otuz-kırk kadar düşman tümeni**, Kuzey Fransa ve Belçika'da yolları kesilerek tamamen kuşatılmıştır. Düşmanın güneye doğru hatlarımızı yarıp geçmek için kuvvetli girişimlerde bulunması beklenebilir.

2. **Von Kleist Grubu** düşmanın Tinques-St. Pol-Hesdin-Etaples çizisine yöneltebileceği tüm taarruzları yenecektir.

Özel emir alınması halinde Grup taarruz edecek ve sonunda düşmanı yok edecektir.

3. **Arahatlar:** Hoth Kolordusu ve von Kleist Grubu arasında: Avesne le Comte'a kadar, daha önce verildiği gibi; bundan sonra Tinques-Dieyal-Wametz-St Omer (tüm mevkiller von Kleist Grubuna dahil).

XLI ve XIX'ncü Kolordular arasında arahattı: Hesdin-Desvres-Marguise (tüm mevkiller ve yollar XIX'ncü Kolorduya dahil).

4. Görevler:

XLI'nci Kolordu kendi kesiminde taarruz edecek; kuvvet çoğunluğunu sağ kanadında bulunduracaktır. **SS-Verfügungs Tümeni**, Kolordu emrine verilmiştir. Bu Tümen doğuya doğru yan korumasında görevlendirilecektir.

XIX'ncü Kolordu kendi kesiminde taarruz edecektir.

10'ncü Zırhlı Tümen derhal, Doullens'in batısında Grup emrine girecektir. (Bir subay emir almak üzere Grup Karargâhına gelecektir.)

Her iki kolordu, Calais ve Boulogne Limanlarının bir an önce topçu ateşi altına alınmasını sağlayacaklardır.

XIV'ncü Kolordu Somme boyunca Péronne'dan nehir ağzına kadar olan bölgede geri bölge koruması görevlerini üzerine alacaktır. Somme çizisi elde bulundurulacak, daha önce ele geçirilmiş olan köprübaşları genişletilecektir. Somme köprüleri tahribe hazırlanacak ve ancak şiddetli düşman taarruzu halinde elde tutulamayacak duruma düşüldüğü halde atılacaktır.

V'nci Kolordu, Somme boyunda ve Péronne ile St. Simon arasında bulunan 29'ncü (Motorlu) Piyade Tümeni'nin, 62'nci ve 87'nci Piyade Tümenleri tarafından değiştirilmesini sağlayacaktır. Somme elde tutulacaktır. Piyade Tümenleri geldikten sonra hâlâ kuzey kıyıda bulunan düşman kuvvetleri nehrin ötesine atılacaktır:

5. **Bomba emniyet hatları:** Taarruz kesimleri içinde kolorduların doğrudan doğruya yapacakları zamanlı istekler üzerine; ya da düşman oldukları

tam olarak saptanan, kaçışan düşman kolları üzerine bomba atılabilir. Somme güneyindeki bomba emniyet hattı, bu nehrin 10 km. güneyinden geçmektedir.

6. **Muhabere Alayı**, V.B.

7. **Emir-Komuta**: 9'ncu Zırhlı Tümen, von Kleist Grubu emrine verilmiştir ve Doullens Bölgesine intikal edecektir.

8. **Grup Karargâhı**: Saat 10.00'da Doullens'in 6 km. kuzeydoğusunda, Lucheux'dedir.

İmza: (Okunamadı)

EK XVII

Von Kleist Grubu Komutanlığı Harekât Şubesi

Lucheux 22.5.40, saat 22.50

22 Mayıs 1940 günü yapılacak harekât için 13 sayılı Grup Emri

1. 22 Mayıs günü XIX'ncu ve XLI'nci Kolordular kesimlerinde büyük başarılar elde edilmiştir. Düşman Hoth Grubu karşısında şiddetle direnmiş ve bu kesimde birkaç kez karşı taarruza girişmiştir.

Kuzey Fransa'da ve Belçika'da kuşatılmış düşman kuvvetlerinin yeniden hatlarımızı yarıp çıkma girişimlerinde bulunabileceği beklenmelidir.

2. Von Kleist Grubu. 23 Mayıs'ta, Boulogne ve Calais'yi işgal edecek; Aire-St. Omer-Gravelines kesiminde köprübaşları ele geçirecek ve böylece doğuya çark ederek düşmanı tamamen yok etmek olanağını elde edecektir.

3. Görevler:

XLI'nci Kolordu kuzeye ilerleyecek, en büyük hızla Aire ve St. Omer yakınlarında köprübaşları tesis edecek ve bundan sonra, 23 Mayıs öğleyin köprübaşlarından doğuya taarruza geçecek bir durumda bulunmak için yeniden gruplanacaktır.

XIX'ncu Kolordu Boulogne ve Calais'yi işgal edecek: Momelin (St. Omer'in 4 km. kuzeyinde) ile Gravelines arasında köprübaşları tesis edecek; bundan sonra, 23 Mayıs öğleyin köprübaşlarından doğuya taarruza geçecek bir durumda bulunmak için yeniden gruplanacaktır.

XIV'ncü Kolordu 12 sayılı Grup Emrinde verilen görevleri yerine getirmeye devam edecektir.

4. **Arahatlar**: XLI'nci Kolordu ile Hoth Grubu arasındaki kesin arahattı henüz saptanmamıştır. Telsizle bildirilecektir.

XLI ve XIX'ncu Kolordular arasında arahattının Hesdin-Boulogne-St. Omer yolu parçasında değişiklik yoktur; Boulogne-St. Omer yolundan son-

raki arahattı, Colombert-St. Momelin (St. Omer'in 4 km. kuzeyinde)den geçmektedir. Tüm mevkiiler XIX'ncu Kolordu'ya dahildir.

5. Emir Komuta:

(a) **SS-Verfügungs Tümeni**, 23 Mayıs'tan itibaren Hoth Grubu emrine verilecektir.

(b) 9'ncu Zırhlı Tümen Dördüncü Ordu ihtiyatına alınmıştır.

6. 23 Mayıs öğleye kadar bomba emniyet hattı: Bethune-Cassel-Bergues (mevkiler dahil) çizisinin doğusunda kalan Bölgeye bombardıman serbesttir.

7. Muhabere Alayı, XLI'nci Kolordu'dan St. Omer'e bir muhabere mihveri kuracaktır.

8. Grup Karargâhı, Luchaux'de kalacaktır.

İmza: Von KLEIST

EK XVIII

XIX'ncu Kolordu Komutanlığı

Harekât Şubesi

Kolordu Karargâhı
Château St. Colombert
25.5.40, saat 11.00

25 Mayıs 1940 günü yapılacak harekât için 13 sayılı Kolordu Emri

1. **Boulogne** ele geçirilmiş, Calais'de muharebe sürmektedir. St. Omer-Gravelines - Kanal (Aa Kanalı) cephesinde zayıf düşman kuvvetleri inatla direnmektedir.

Von Kleist Grubu Aire-Gravelines Kanal çizisini tutmuştur: XLI'nci Kolordu St. Omer köprübaşındadır.

2. **XIX'ncu Kolordu** 25 Mayıs'ta varılan çiziyi elde bulundurmaktadır. Kolordu, şimdiye dek ele geçirilmiş olan köprübaşları dahil olmak üzere St. Momelin-Gravelines Kanal kesimini savunacak ve Manş kıyılarına düşman çıkarmalarını önleyecektir.

Calais 25 Mayıs günü ele geçirilecektir.

Tümenler ve Kolordu bağlı birlikleri harekâta görev almayan tüm unsurlarını dinlendirecek ve ileri harekâtın durdurulmasından, eksiklerin tamamlanması ve her çeşit bakım işleri için yararlanacak ve böylece en kısa zamanda harekâta tam hazır duruma gelinecektir.

3. Görevler:

(a) **Kanal Cephesi: 1'nci Zırhlı Tümen**, St. Momelin ile Kanal ağzı arasındaki Kanal çizisini savunacak ve kanal ağzı ile Pte. Walde arasındaki

kıyayı koruyacaktır. Bu amaçla, St. Momelin ile Holque arasında muharebeye sokulmuş bulunan **Gross-Deutschland Piyade Alayı** ile **SS-Leibstandarte Adolf Hitler Piyade Alayı** (tüm) emrine verilmiştir.

(b) **Kıyı Cephesi:** Pte. Walde ile Authie ağız arasındaki kıyı kesimi korunacak ve düşman çıkarmaları önlenecektir.

Mevcut kıyı savunma tesisleri, denizden gelecek taarruzların geri atılması için hazırlanacaktır. Bu amaçla aşağıdaki birlikler kullanılacaktır:

Sağda: Pte. Walde ile Audresselles her iki yer dahil) arasında **10'ncu Zırhlı Tümen.**

Solda: Audresselles (hariç) ile Authie ağız arasında **2'nci Zırhlı Tümen.**

Zırhlı Keşif Gösteri ve Tatbikat Taburu bu amaçla emre verilmiştir. Bu tabura Canche ağızıyla Authie ağız arasındaki kesim verilmiştir ve tabur, 26 Mayıs sabahı Etaples'in 5 km. güneyindeki Merlimont'da bulunacaktır.

4. Arahatları:

(a) XLI'nci Kolordu ile arahattı, Coulomby-Journy-Tilques-St. Momelin-Vimecelle (Tüm mevki XLI'ncu Kolorduya dahil).

(b) **1'nci ve 10'ncu Zırhlı Tümenler arasında arahattı,** Desvres-Nabrinhen (her iki mevki 1'nci Tüme dahil)-Guines (10'ncu Tüme dahil)-Pte. Walde (1'nci Tüme dahil).

(c) **10'ncu ve 2'nci Zırhlı Tümenler arasında arahattı,** Samer-Bainethun-Audresselles (tüm mevki 10'ncu Tüme dahil).

(d) XIV'ncü Kolordu ile arahattı, Authie Nehri.

5. 24 Mayıs saat 1800'den beri Kolordu emrinde bulunan **11'nci Piyade Tugayı**, 25 Mayıs'ta Desvres kuzeyindeki ormanlık bölgeye ulaşacak ve orada Kolordu emrinde kalacaktır.

25 Mayıs günü için görevler:

Paris Plajı Bölgesindeki düşman kuvvetlerinin silahsızlandırılması. Cap Gris Nez'e taarruz ve bu direneğin ele geçirilmesi.

6. Kolordu Topçusu:

Calais'nin ele geçirilmesinden sonra 101'inci Topçu Komutanı ve Kolordu Topçusu (45'nci Topçu Alayı II'nci Tabur, 616'nci Ağır Topçu Taburu) yeniden Kolordu emrine girecektir. Bu birlikler Licques-Herbinghen-Hoecqunighn Bölgesinde bulunacaklardır.

7. **1'nci Güvenlik Alayı** 25 Mayıs saat 16.00'dan itibaren 1'nci Zırhlı Tümen emrine girecektir.

8. **Keşif**, Belçika sınırına kadar.

9. Kanal üzerinde, Momelin ile Gravelines arasında bulunan tüm geçit yerleri tahribe hazırlanacaktır. Tahripler ancak Kor Karargâhından verilecek emirle ya da son derece büyük zorunluluk hallerinde yapılacaktır.

10. **Uçaksavar Korunması:** Özel emre göre.

11. **Kolordu Karargâhı:** Château Colembert.

Geri Kademe: Le Vast.

İmza: GUDERIAN

EK XIX

XIX'ncu Kolordu Komutanlığı Harekât Şubesi

**Kolordu Karargâhı
Chateâu Colembert
26.5.40, Saat 12.15**

1'nci Zırhlı Tümenin 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni tarafından yarinde değiştirilmesi hakkında Emir

1. **20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni** yeniden Kolordu emrine verilmiştir ve güneyden intikal ettirilmektedir. Bu gün başlanmak üzere, bu Tümen 1'nci Zırhlı Tümeni (**Gross-Deutschland Piyade Alayı** dahil) Holque-Gravelines-Kıyı boyu-Pte. Walde kuzeyi kesiminde değiştirecektir.

Leibstandarte Adolf Hitler şimdiki yerinde kalacak ve 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni emrine girecektir.

Von Kleist Grubu emir-komuta devri işlerinin bu gece yapılmasını önemli görmektedir.

2. **1'nci Zırhlı Tümen**, değiştirme tamamlanınca, Samer-Montreuil yolunun iki yanında (her iki köy dahil), kuzeye ya da güneye doğru gecikmeksiz harekete geçebilecek bir düzende toplanacaktır.

Konakçı heyetleri ilkin yola çıkarılacaktır! Tümen Karargâhının yeri bildirilecektir.

1'nci Zırhlı Tümen'in yeni toplanma bölgesine çabuklukla intikali ve böylece kıtalara yeterince dinlenme verilmesi ve donatım ve araç bakımının yapılabilmesi önemlidir.

3. **Kolordu Karargâhı:** Almethun'un 800 metre güneydoğusunda Le Fresnoy.

Geri kademe: Le Vast.

Kolordu Komutanı Emriyle Kurmay Başkanı

İmza: NEHRİNG

**XIX'ncu Kolordu Komutanlığı
Harekât Şubesi**

**Kolordu Karargâhı
Château le Fresnoy
26.5.40, saat 20.00**

27 Mayıs günü yapılacak harekât için 14 sayılı Kolordu Emri

1. **Düşman** Aa Kanalı kesiminde tutunmaktadır.

2. **Von Kleist Grubu**, 27 Mayıs sabahı, XLI'nci Kolordunun sol kanadı (6'ncı ya da 3'ncü Zırhlı Tümen). St. Omer Bölgesinden taarruzla Cassel üzerinden Poperinghe'e doğru ilerlemek üzere taarruzunu sürdürecektir.

3. **XIX'ncu Kolordu**, 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeniyle **Leibstandarte Adolf Hitler Piyade Alayının** işgal ettiği kesim üzerinden asarak taarruz edecektir. Taarruz eksenini Watten-Wormhoudt.

4. Görevler:

Aşağıdaki birlikler 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni emrine verilmiştir:

101'nci Topçu Komutanlığı

Leibstandarte Adolf Hitler

Gross-Deutschland Piyade

Alayı (emrinde 56'nci Topçu

Alayı 11'nci Taburu)

616'nci Ağır Topçu Taburu

74'ncü Topçu Alayı 11'ncü (Ağır)

Topçu Taburu

677'nci Topçu Alayı 11'ncü

Taburu (11'nci Piyade Tugay-
ı'ndan)

91'nci Hafif Uçaksavar Taburu

(Yalnız taarruz için)

Daha önce verilen emre göre kuzeye
intikal edeceklerdir.

Birlik komutanları 26 Mayıs, saat
20.00'de, Eperlaques'te bulunan
Leibstandarte A.H. Karargâhı'nda
bulunacaklardır.

Tümen, Watten-St. Pierre köprübaşından taarruz edecek ve Watten doğusundaki hâkim araziye ele geçirecektir. Güçlü bir sağ kanat Arncke-Ledringhem üzerinden Hezele üzerine yürütülecektir.

Takviyeli Gross-Deutschland Piyade Alayı, Drincham yönünde ilerleme ve Crochte-Pitgam Bölgesindeki hâkim araziye ele geçirme suretiyle taarruz eden birliklerin sol yanını koruyacaktır. Alay bundan sonra kuzeye dönük bir düzen alacaktır.

1'nci Zırhlı Tümen 56'ncı Topçu Alayının 11'nci Taburuna **Gross-Deutschland Alayı** ile işbirliği yapması için talimat verilmiştir. Tabur bu konudaki daha ayrıntılı emirleri 101'nci Topçu Komutanı kanalıyla alacaktır.

Gross-Deutschland Alayı'nın taarruz mevzilerinden ileri hareketini ayrıca 73'ncü Topçu Alayı da destekleyecektir.

677'nci Topçu Alayı 11'ncü Taburu sadece hazırlık ateşine katılacaktır. Bundan sonra tabur doğu yakada 11'nci Piyade Tugayı emrinde bırakılacaktır.

Dunkerque'in bombardımanı için uzun namlulu topçunun getirilmesi tasarlanmaktadır.

Tümen Karargâhı: Başlangıçta Eperlecqueste bulunacaktır.

Taarruz saati: X-saatidir.

5. **Hava Keşfi:** 4/31 ve 2/23'ncü Ordu Hava Keşif Karma Filoları tararından St. Omer Poperingen-Veurne-Kıyı boyu-Gravelines Bölgesinde yapılacaktır. Fransa-Belçika sınır doğusundaki keşif görevleri 3/31'nci Uzun Menzilli Filo tarafından yapılacaktır.

6. **102'nci Uçaksavar Alayı,** taarruz için işgal edilen Watten batsındaki toplanma Bölgesini korumaktan sorumludur. Alay, taarruz sırasında, taarruz eden birlikleri koruyacaktır.

7. **80'nci Muhabere Alayı,** ana muhabere eksenini Eperlecques'e uzatacaktır.

8. **Kolordu İhtiyatı:** 11'nci Piyade Tugayı X-1 saatinden itibaren toplanma bölgesinde harekete hazır olacaktır. Kanala giden yollar keşfedilecektir. Tugay Komutanı Kolordu Karargâhında bulunacaktır.

9. 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni Komutanı araç olarak iki subayı Kolordu Karargâhında bulunmak üzere görevlendirecektir.

10. **Kolordu Karargâhı:** Château le Fresnoy. Taarruzun başında **Kolordu Komutanı** Eperlecqueste bulunacaktır.

İmza: GUDERIAN

14 Sayılı Kolordu Emrine Aşağıdaki İlave Yapılacaktır:

27 Mayıs saat 16.00'dan itibaren aşağıdaki emir-komuta zinciri yürürlükte bulunacaktır:

Taarruz düzeni aşağıdadır

Sağda: 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni, emrinde **Leibstandarte Adolf Hitler**.

Solda: 2'nci Zırhlı Tümen, emrinde **Gross-Deutschland Piyade Alayı**.
11'nci Piyade Tugayı

4'ncü Zırlı Tugay.

Arahatları: 20'nci (Motorlu) Piyade Tümeni ile 2'nci Zırlı Tümen (11'nci Piyade Tugayı) arasında: Merkeghen-Zegerscappel-Rexpoede (tüm mevkiller 11'nci Tugaya dahil).

Kolordu Komutanı Emriyle
Kurmay Başkanı
İmza NEHRING

EK XXI

**XIX'ncü Kolordu Komutanlığı
Harekât Şubesi**

**Kolordu Karargâhı
Château Louches
28.5.40, Saat 23.15**

15 Sayılı Kolordu Emri

1. XIX'ncü Kolordu, 29 Mayıs 1940 günü XIV'ncü Kolordu tarafından değiştirilecektir. Emir-Komuta devri saat 10.00'da yapılacaktır.

2. **2'nci ve 1'nci Zırlı Tümenler.** Aynı gün, 9'ncü Zırlı Tümen tarafından değiştirileceklerdir. Değiştirme işi XIV'ncü Kolordu'nun yayınlayacağı talimata göre yapılacaktır.

Aşağıdaki Birlikler yerlerinde kalacak ve XIV'ncü Kolordu emrine gireceklerdir:

11'nci Piyade Tugayı.

Gross-Deutschland Piyade Alayı.

Leibstandarte Adolf Hitler.

740'nci Ağır Topçu Taburu.

607'nci Ağır Batarya.

(Geçici olarak) XIX'ncü Kolordu emrindeki Ordu Hava Keşif Bölükleri.

Değiştirme iyi bir biçimde tamamlandığı zaman, tümenlerin yeniden tam savaş etkenliğini kazanmaları için gerekli tüm tedbirler alınacaktır.

4. Tümenler aşağıdaki bölgelerde konuşlandırılacaklardır:

1'nci Zırlı Tümen: Audruicq (dahil)-Ardres (hariç)-Licques-Alquines-Coulomb-Vaudringhem-Lumbres (tüm mevkiller dahil).

10'ncü Zırlı Tümen: Ardres (hariç)-Guines-Rinxens-Bainethun doğusundaki ormanın kuzey kenarı (tüm mevkiller dahil)-Le Vast-Colembert-Licques (tüm mevkiller hariç).

2'nci Zırlı Tümen: Licques-Colembert (her iki mevki hariç)-Alquines doğusundaki orman (köyler hariç)-Jeury'den Licques'e giden yol (hariç).

Tümenler konuş bölgelerini doğu yönünde bir karşı taarruz yapacak, ya da güneye doğru yürüyüşe geçecek biçimde işgal edeceklerdir.

5. Tümenler kendi hafif uçaksavar taburlarından başka her tümen konma bölgesinde bir ağır uçaksavar taburu için yer ayıracaklardır. Bu amaçla 102'nci Uçaksavar Alayı Komutanıyla işbirliği yapılacaktır.

6. **Zırhlı Tugaylar**, kendi bölgelerine 29 Mayıs 1940 sabahı hareket edebilirler. Ancak şu şartla ki, tümen komutanları kendi cephelerindeki durumun taktik bakımdan yeterince güven verici olduğundan emin bulunmalıdır.

7. Tümen Karargâhlarının yerleri 29 Mayıs 1940, saat 12.00'ye kadar telefonla Kolorduya bildirilecek, böylece 80'nci Muhabere Taburu gerekli düzenleri alabilecektir.

10'ncu Zırhlı Tümen Karargâhının olduğu yerde kalmasında bir sakınca yoktur.

8. **Kolordu Karargâhı**, şimdilik Louches Chau'da kalacaktır. Geri kade-me Landresthun'dadır.

Kolordu Komutanı Emriyle

Kurmay Başkanı

İmza: NEHRİNG

EK XXII

Führer ve Silâhlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı
OKW/WFSt./Abt.L(I) sayı 33408/40 (Komutanlık)
ÇOK GİZLİ

18 Aralık 1940

21 Sayılı Direktif **BARBAROSSA HAREKÂTI**

Alman Silâhlı Kuvvetleri, İngiltere ile savaşın sona erdirilmesini beklemekten, Sovyet Rusya'yı, (Barbarossa Harekâtı) kapalı adını vereceğimiz, seri bir seferde yenilgiye uğratmaya hazır bulunmalıdır.

Kara Kuvvetleri, bu bakımdan, işgal altındaki toprakların baskın tarzındaki taarruzlara karşı güvenli tutulması şartıyla elindeki tüm kuvvetleri muharebeye sokmaya hazır olmalıdır.

Hava Kuvvetleri, Doğu Seferi'nde Kara Kuvvetleri'ne, kara harekâtını çabuklukla sona erdirmeye olanağı kazandıracak ve Doğu Alman topraklarına düşman hava akınlarına karşı azamî bir koruma sağlamaya yeter bir destek sağlamakla yükümlü olacaktır. Asıl çabanın bu şekilde Doğu'da yapılması ne savaşımızın bütünlüğünü ve silâh endüstrimizin toplandığı bölgelerin düşman hava taarruzlarına karşı uygun bir biçimde koruyamayacağımız bir düzeye; ne de İngiltere'ye ve özellikle İngiltere'nin ikmâl yollarına yönelttiğimiz taarruzların zarar görmesine yol açacak kadar ileri götürülmemelidir.

Deniz Kuvvetleri için asıl çaba, Doğu Seferi sürerken de, uygun bir ölçüde olmak üzere, İngiltere'ye dönük olacaktır.

Sovyet Rusya'ya karşı tasarlanan harekât için kıtaların yığılması vb. görevler bakımından, olanak hasıl olursa, harekâtın başlamasından sekiz hafta önce emir vereceğim.

Bu süreden daha fazla süreyi gerektiren ve şimdiye kadar yapılmamış olan hazırlıklara hemen başlanmalı ve bunlar 15 Mayıs 1941 tarihine kadar tamamlanmalıdır.

Bununla beraber taarruz niyet ve amaçlarımızı gizleme konusu üzerinde son derece önemle durulmalıdır.

Büyük komutanlıklar tarafından yapılacak hazırlıklar aşağıdaki düşüncelere dayandırılacaktır:

1. Genel Amaç:

Batı Rusya'da bulunan Rus Ordusu'nun büyük kısmı, başında zırhlı birliklerin bulunduğu kollarla yapılacak derin yarmaları kapsayan atak harekât sonucu yok edilecek ve muharebeleri geniş Rus kara sahalarına götürme yeteneğindeki düşman kuvvetlerinin geri çekilmesi önlenecektir.

Çekilen düşman kuvvetlerinin hızla izlenmesi suretiyle, Rus Hava Kuvvetleri'nin artık Alman anayurduna taarruz etme olanağına sahip olmayacağı bir çiziye ulaşılacaktır. Harekâtın son hedefi, Asya Rusyasının ağzını tıka-yan ve genellikle Volga-Archangel uzanımında bulunan bir çiziye ulaşmak olacaktır. Böyle bir çizi ele geçirilince, Urallarda kalan bir tek Rus Endüstri Bölgesi, gerekirse, hava kuvvetlerimiz tarafından ortadan kaldırılabilir.

Bu harekât sırasında Rus Baltık Filosu kısa zamanda üslerinden yoksun bırakılacak ve böylece, artık muharebe edemez duruma düşecektir.

Rus **hava kuvvetlerinin** etkili müdahaleleri başlangıçtan itibaren bu kuvvetlere yöneltilecek şiddetli taarruzlarla önlenecektir.

2. Umulan Müttefikler ve onlara düşen görevler:

1. Harekât alanımızın kanatlarında, Sovyet Rusya'ya karşı sürdürülen bu savaşta Romanya ve Finlandiya'nın aktif işbirliğine güvenebiliriz.

Bu iki ülkenin savaş kuvvetleri muharebeye girdikleri zaman bu kuvvetlerin Alman güdümü altına alınma biçimi, Silâhlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı'nın düzenleyeceği ve zamanında ortaya koyacağı bir sorundur.

2. **Romanya'nın** görevi kendi kesimi karşısındaki Rus kuvvetlerini tutmak ve geri bölgelerdeki faaliyetlere yardımda bulunmaktır.

3. **Finlandiya**, Alman Kuzey Grubu'nun (XXI'nci Grup unsurları) Norveç'ten intikalini ertecek ve daha sonra, bu grupla işbirliği yapacaktır. Hangö'nün kurtarılması da Finlandiya'nın sorumluluğundadır.

4. İsveç demiryollarıyla karayollarının, en geç harekât başladığı zaman, Alman Kuzey Grubu'nun intikali için kullanılmasına izin verileceği beklenmektedir.

3. Harekâtın Yapılması:

(A) **Kara Kuvvetleri:** (Bana sunulan harekâta ilgili niyet ve amacı takdir ettiğimi ve onadığımı belirtmeliyim).

Harekât alanı Pripet Bataklıkları'yla güney ve kuzey olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Asıl taarruz kuzey yarıda yapılacaktır. Burada iki ordular grubu muharebeye sokulacaktır.

Bu iki ordular grubundan güneyde bulunan, yani tüm cephenin ortasında harekât yapacak olan grubun görevi, olağanüstü derecede güçlü zırhlı ve motorlu teşkilleri Varşova ve kuzeyi bölgesinden taarruza geçerek Beyaz Rusya'daki düşman kuvvetlerini yok etmektir. Bu harekât, kuvvetli çevik teşkillerin kuzeye çark etmesine olanak sağlayan bir durum meydana getirecektir. Bu teşkilleri daha sonra, Doğu Prusya'dan Leningrad genel yönünde ilerleyen Kuzey Ordular Grubuyla Baltık Devletleri Bölgesindeki düşman kuvvetlerinin yok edilmesinde işbirliği yapacaklardır. Leningrad ve Kronstadt'ın ele geçirilmesinin izleyeceği bu genel taarruz harekâtının başarıyla sonuçlanma-

sından sonra, önemli ulaştırma ve silâh üretimi merkezi olan Moskova'nın ele geçirilmesini hedef tutan öteki harekâta ancak başlanabilecektir.

Rusların direnme yeteneklerinin, sürpriz teşkil edecek derecede çabuk gökmesi hâli, ancak, her iki hedefin aynı zamanda ele geçirilmesi yollu bir girişimi haklı gösterebilir.

XXI'nci Grubun asıl görevi, Doğu harekâtı sırasında bile, **Norveç'in korunması** olarak kalmaktadır. Bu görev için gerekli kuvvetler (Dağ Kolordusu) dışında kalan eldeki tüm kuvvetler, ilkin Petsamo Bölgesi ve madenleriyle Kuzey Yolu'nun korunmasında kullanılacak, daha sonra Fin Kuvvetleriyle koordineli olarak Murmansk demiryoluna ilerleyecek ve Murmansk'ın kara ikmal yolunu kesecektir.

Bu mahiyetteki bir harekâtın Rovaniemi ve güneyinden gelecek **daha güçlü** Alman kuvvetleriyle (iki ya da üç tümen) yapılması, İsveç'in kendi demiryollarının böyle bir hareket için kullanılmasına izin vermesine bağlıdır.

Fin Ordusu'nun büyük kısmının görevi. Alman Ordularının kuzey kanadının kaydettiği ilerlemeye uygun olarak, Ladoga Gölü'nün batsına, ya da her iki yanına taarruz etmek suretiyle azamî Rus kuvvetini bağlamaktır. Finliler aynı zamanda Hangö'yü de ele geçireceklerdir.

Pripet Bataklıklarının güneyindeki ordular grubu, güçlü zırhlı teşkillere Rus kuvvetlerinin derin yan ve gerilerine girmek ve bundan sonra Dinyeper boyundaki düşmanı toparlamak amacıyla, asıl taarruzunu Lublin Bölgesinden yapacaktır.

Sağ yanda bulunan Alman-Romen Grubu'nun görevi:

- (a) Romanya topraklarını korumak ve böylece tüm harekâtın güney yanını örtmek,
- (b) Güney Ordular Grubu'nun kuzey kanadının taarruzuyla koordineli olarak, cephenin kendi kesimindeki düşman kuvvetlerini bağlamak ve durum geliştikçe ikinci bir taarruzda bulunmak ve bu suretle, hava kuvvetleriyle birlikte, düşmanın düzgün bir şekilde Dinyeper gerisine çekilmesini önlemek olacaktır.

Pripet Bataklıklarının güneyinde ya da kuzeyinde muharebeler verildikten sonra aşağıdaki hedefler yönünde takip harekâtına geçilecektir:

Güneyde: Ekonomik bakımdan önemli Donetz Havzası'nın ele geçirilmesi;

Kuzeyde: Moskova'nın çabuklukla ele geçirilmesi.

Bu kentin ele geçirilmesi gerek politik ve gerek ekonomik yönden kesin sonuçlu bir zafer olacak; bundan başka en büyük hayatî önemdeki Rus demiryolu merkezinin işlemez hale getirilmesini sağlayacaktır.

(B) Hava Kuvvetleri:

Hava Kuvvetleri'nin görevi, Rus Hava Kuvvetleri'nin etkinliğini, olanaklar derecesinde büyük ölçüde, hasara uğratmak ve yok etmek ve Kara Kuvvetleri'nin asıl taarruz bölgesindeki, yani merkez ordular grubu bölgesiyle güney ordular grubunun asıl taarruzunu yaptığı bölgedeki, harekâtını desteklemektedir. Rus demiryolları ya tahrip edilecek, ya da ele geçirilmesi olanağı bulunan daha önemli hedefler, (mesela demiryolu köprüleri) paraşüt ve hava-indirme kıtalarının cüretkârane bir biçimde kullanılması suretiyle ele geçirilecektir. Düşman hava kuvvetlerine karşı yapılan harekâta ve Kara Kuvvetleri'nin direkt desteğinde elde azamî miktarda kuvvet bulunması için büyük harekât cereyan ederken mühimmat endüstrisine taarruz edilmeyecektir. Bu tür taarruzlar, özellikle Urallar Endüstri Bölgesine karşı yapılacak taarruzlar, ancak çevik birliklerle yapılan harekât sonuçlandıktan sonra düşünülecektir.

(C) Deniz Kuvvetleri:

Sovyet Rusya ile savaşta, Alman kıyılarının korunması ve herhangi bir düşman deniz kuvvetinin Baltık'tan dışarı çıkmasının önlenmesi Deniz Kuvvetleri'nin görevi olacaktır. Leningrad'a ulaşıp Rus Baltık Filosu son üssünü de kaybetmek suretiyle umutsuz bir duruma düşünceye dek, büyük ölçüde deniz harekâtından kaçınılmalıdır. Rus Filosunun yok edilmesinden sonra Baltık denizini, kara kuvvetlerinin kuzey kanadına deniz yoluyla ikmâl maddeleri ulaştırılması dahil olmak üzere, her çeşit deniz trafiğinin yapılabileceği duruma getirmekten Deniz Kuvvetleri sorumlu olacaktır. (Mayınların temizlenmesi!).

4. Tüm Başkomutanların, bu direktifle ilgili olarak, gerekli tedbirlerin alınması işinin, Rusların bize karşı şimdi olduğundan daha başka bir tutum takınmalanna karşı bir ihtiyat tedbiri olmak üzere yapıldığını açıkça ortaya koymaları önemlidir. Şu hazırlıkların ilk aşamalarında görevli subayların sayısı olanaklar derecesinde düşük tutulacak ve her subaya sadece görevinin yapılması için zorunlu olan bilgiler verilecektir. Aksi takdirde, henüz, tasarlanan harekâtın yapılmasına karar verilmediği bir zamanda, hazırlıklarımızın açığa çıkması tehlikesi başgösterecektir. Bu ise, bizi en ciddi politik ve askerî sakıncalarla karşı karşıya getirir.

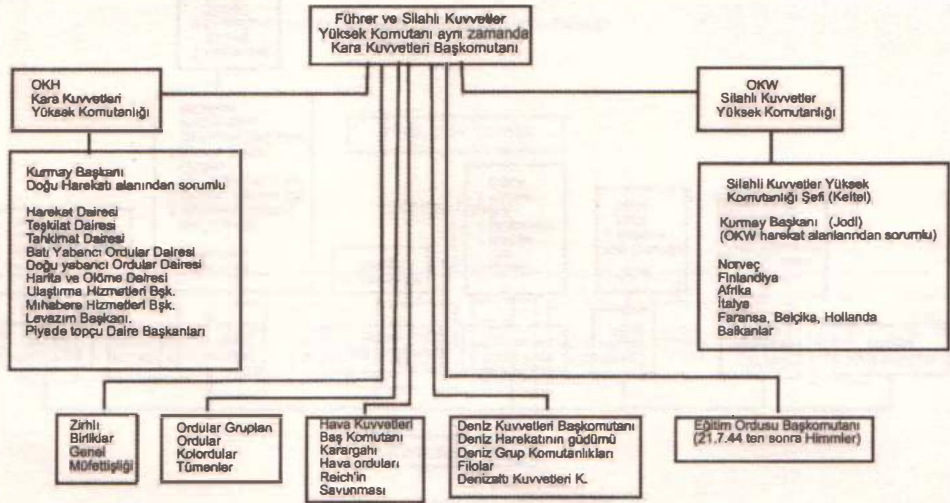
5. Başkomutanlarla, bu direktife dayanan tasarıları hakkında yeni toplantılar yapacağımı sanıyorum.

Silâhlı Kuvvetlerin tüm unsurlarınca yapılmakta olan hazırlıklarda sağlanan gelişmeler hakkındaki raporlar Silâhlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı kanalıyla bana ulaştırılacaktır.

İmza: ADOLF HİTLER

EK XXIII

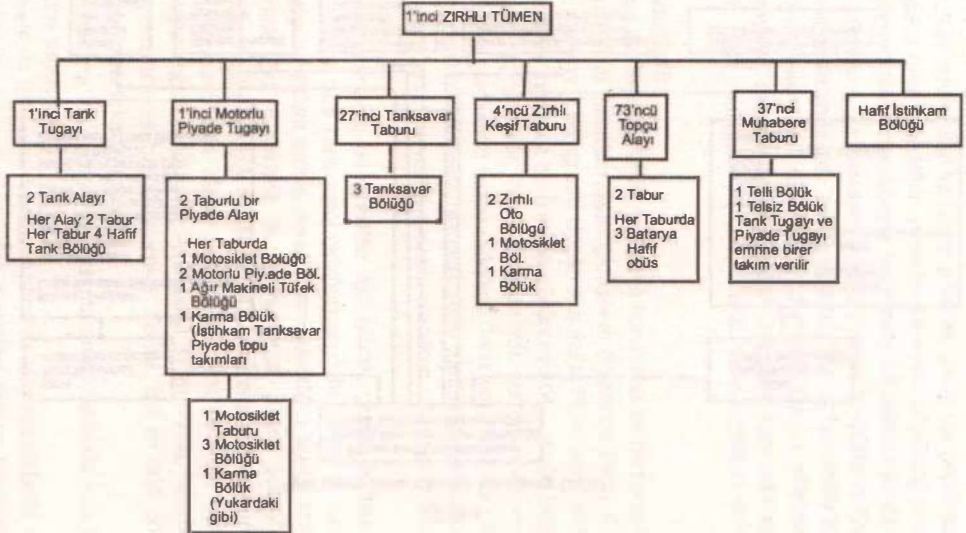
1944 Yılında Silahlı Kuvvetler Komutanlığı Örgütü

Not:Tabloda yalnız önemli bürolar gösterilmiştir. Warffen SS ve Silahlanma ve Savaş Üretimi Bakanlığı, doğrudan doğruya Hitler'e bağlı idi

EK XXIV

15.10.1935 tarihinde bir Zırhlı Tümen'in kuruluşu

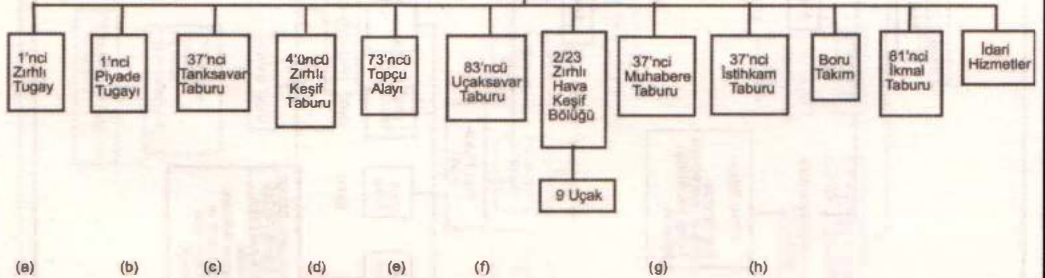

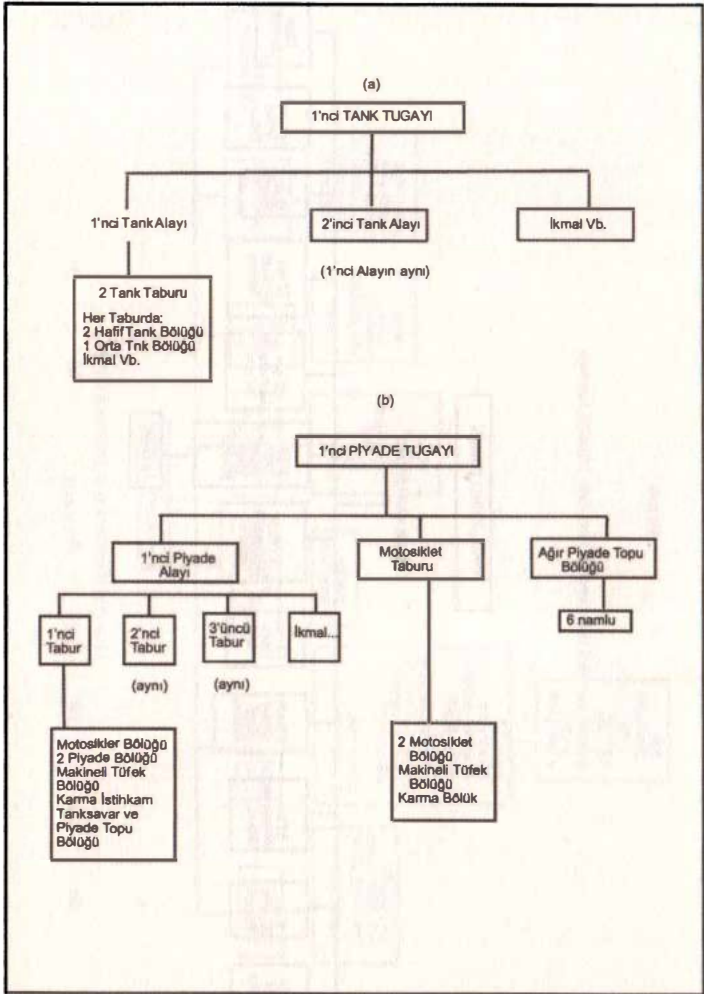
EK XXV

9.5.1940 tarihinde 1'inci Zırhlı Tümen'in Kuruluşu

1'İNCİ, ZIRHLI TÜMEN

TÜMEN KARARGAHI

(c)

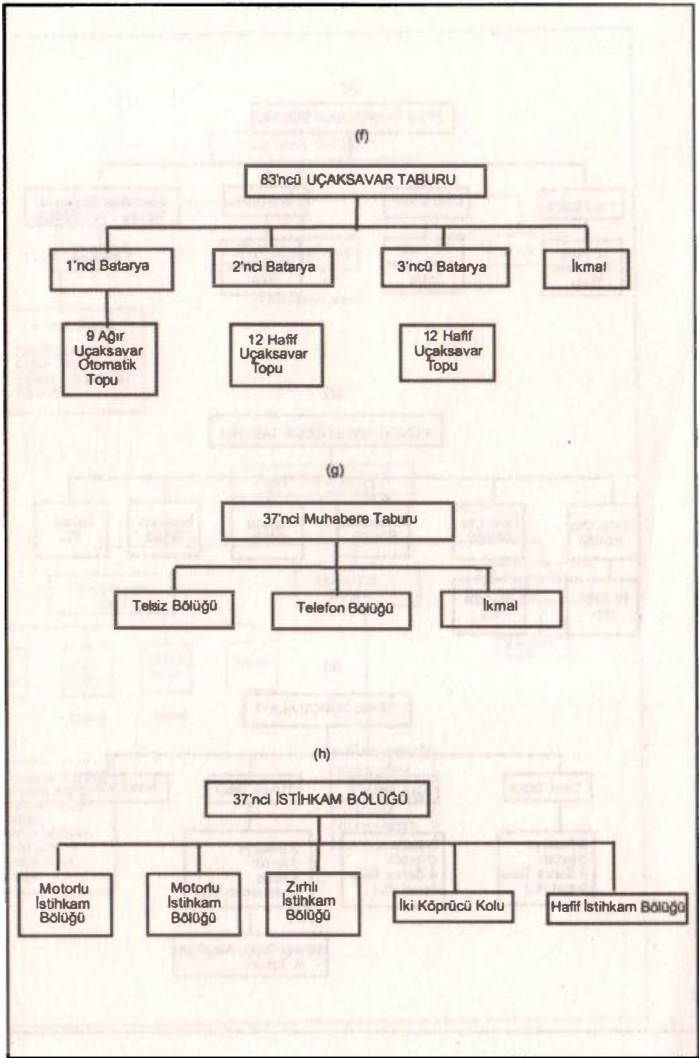

(d)

(e)

Hitlerin, tank savaşı uzmanlarının en ünlüsü olan Heinz Guderian, İkinci Dünya Savaşı'nda eşsiz ve alımlı bir rol oynamıştır. Almanya'nın şimşek hızıyla kazandığı başarıların altında yatan silahlar ve taktiği; daha açık bir deyimle, Polonya ve Fransa'da zaferden zafere götürdüğü, dünyaya korku saçan zırhlı birlikleri 1930'larda geliştiren Guderian'dır.

Guderian'nın davranışlarını koyu militarizm belirtileri olarak kınamak belki kolaydır. Ancak onun temel varsayımlarının askerlik hizmetinin bir zorunluğu olduğunu kabullenmek, daha akıllıca bir iştir.

Guderian, öyküsünü, Hitler ve Nazi Almanya'sının öteki baş yöneticilerini özetle, ama çok kapsamlı olarak inceleyen bir bölümle sona erdirmektedir. Bu bölüm, tüm bölümlerin en ilginç olanıdır.

Guderian'ın 1941 yılında Rusya'nın derinliklerine doğru yapılan ileri hareket hakkındaki açıklamaları bu istila hareketinin bugüne dek bilinen en ayrıntılı belgelerini teşkil etmektedir. —Sir Liddell Hart

Guderian, Almanya'nın özellikle Doğu Seferi'ni ve genellikle savaşı kaybedişinin bilimsel nedenlerini çok ilginç ifadelerle açıklamaktadır.

Yazarın Almanya'yı 12 yıl yöneten Nasyonal Sosyalist rejiminin başarı ve başarısızlıklarını kendine özgü biçimde tahlili ise Liddell Hart'ın belirttiği gibi, kitabın anıtsal bir değere ulaşmasının başlıca nedenlerinden biridir. Hitler ve yardımcılarının gerçek stratejik görüşten yoksun olmalarının ve hele Hitler'in tarihin öğrettiklerinden ders almamış bulunmasının Almanya hesabına nelere mal olduğunu, Guderian, çok açık bir dille anlatmaktadır.

Guderian, anılarında, İkinci Dünya Savaşı'nın gidişini kesin sonuçlu bir biçimde etkileyen Alman tank ve zırhlı birliklerinin, savaşın son iki yılında kaydettiği gelişmelere de yer vermekte, bu konuda çok önemli gözlemleri ortaya koymaktadır.

30 TL

ISBN 978 975 282 211 5

9

789752

822115

